

Geo Hamilton

William Mackinnell.
Glasgow University
March 9th 1848.

HOMERI ILIAS

GRAECE ET LATINE.

EX RECENSIONE ET CUM NOTIS

SAMUELIS CLARKE, S. T. P.

Ὅμηρος —— λέξει καὶ διανοίᾳ ὑπερβέβληκε,
Aristot. de Poëtic. Cap. 24

Hic omnes sine dubio, et in omni genere eloquentiae, procul à se reliquit. *Quinctilian. Lib.* X. *cap.* 1.

NOVA EDITIO.

TOM. I.

EDINBURGI:
PUBLISHED BY ROBERT MARTIN.
MDCCCXLV.

PRÆFATIO.

Ut operis instituti ratio uno aspectu aperiatur, Lectorem haec paucis in antecessum monitum velim.

Primò, Iliada hîc *graecè* quàm emendatissimam emitti: Et, si quibus in locis, paucis quidem illis, sed quibuscunque in locis à Vulgatis discessum sit; in Annotationibus, quâ id ratione factum sit, singulatim esse expositum.

In graecis *latinè reddendis*, (quam quidem interpretationem maximâ ex parte correctam, parte aliquâ jam denuò compositam dedimus,) latinitatem adhibitam, non elegantem utique et venustam, sed ita Romanam, ut verbis verba, quoad ejus fieri posset, singulis singula ex ordine responderent, graecis latina. Quin et *Explementa* quae vulgò existimantur *Versuum*, quam in *Sententiâ explendâ* vim habeant, propriam quaeque et suam, in permultis ut nequeat non sentire Lector, diligenter effectum.

In *Annotationibus* ea ferè adjecta, quae vel ad Poëtae *artem aperiendam*, vel ad orationis *ornamenta* particulatim *commonstranda*, vel ad *sententiam illustrandam* praesertim facere viderentur. Quanquam hâc quidem postremâ in parte haud multum erat locandum operis, cùm Homericae eloquentiae et perpetua et singularis virtus sit *perspicuitas* in carminibus ornatissimis tanta, quantam nè in soluto quidem scribendi genere unquam assequutus est quisquam.

Cui à rebus magnis seriisque minus est otii, ex locis innumeris ea, quae sequuntur, consulere poterit.

De *vi* elegantissimâ *vocularum* quarundam, quae vulgò *Versum*, non *Sententiam*, *explere* sunt creditae: lib. ά, ver. 6, 56, 308. β', 1, 158 ί, 249, 273, 287, 303. ζ', 323, 418. ϑ', 53. 558 ι', 204, 509.

De *Temporum ratione*, quam in linguâ *Romanâ* paucissimi, in *Graecâ* nescio an quisquam satis accuratè tradiderit: α', 37. γ', 141. δ', 492. ε', 587. ζ', 124. θ', 322. κ', 186.

De *prosodiâ*, et *licentiâ* (quam appellant) *Poëticâ*, vulgò minùs intellectâ: α', 20, 51, 67, 140, 265, 314, 338. β', 43, 314, 537, 811. γ', 151, 260, 385. δ', 42. ε', 61, 117, 487, 708. ζ', 434. ι', 378.

De *usu* elegantiori *Verborum* quorundam rariùs observatio: α', 528, 593. β', 269. ε', 769, 778. η', 161, 216. θ', 156, 520. κ', 560.

De numeri *Dualis* usu et ratione perperàm à Grammaticis fictâ α', 566, 567. β', 288. ε', 487, 778. ι', 67, 182.

De loquendi ratione eâ, quae ineptè *Antiptosis* dici solet: β', 353, 681. γ', 211. ζ', 396, 510. κ', 224, 437.

De locis quibusdam *emendandis*: α', 20, 340, 395, 566. β', 426. γ', 39. δ', 42, 242. ε', 487. κ', 268, 299. λ', 732.

De versûs *Numeris* rem *ipsam* depingentibus, et orationibus *personam* mirè condecentibus: α', 436. β', 102. γ', 357, 363. ζ', 510. η', 157. ι', 210, 551. λ', 687, 697, 766.

De *Accentuum* ratione quâdam, rariùs observatâ: β', 267, 314.

Levia quidem haec, et parvi fortè, si per se spectentur, momenti. Sed ex elementis constant, ex principiis oriuntur, omnia: Et ex judicii consuetudine in rebus *minutis* adhibitâ, pendet saepissimè etiam in *maximis* vera atque accurata Scientia.

*** De hâc Iliadis editione Clarkianâ te, Benevole Lector, uno verbo monitum quoque velim. In eam prelo subjiciendo præcautum est ut schedae summâ curâ recensitæ, et ad exemplaria Grenvelliana et Heyniana diligentèr collata castigatæ essent. Editoribus igitur ejus meritis confisis ne scrupulus quidem est, quin eam studiosis commendent, ut ex omni parte suo patrocinio dignam. Vale.

G. D

Ex Prelo Academ. Edin.
Cal. Septem. MDCCCXXV.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Α΄.

Ὑπόθεσις τῆς Α΄. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ἈΠΕΛΘΩΝ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Σπάρτην, ξενίζεται παρὰ Μενελάῳ· καὶ ἁρπάσας τὴν Ἑλένην, ἀπῆλθεν ἐς Τροίαν. Τοῦτο μαθόντες οἱ Ἕλληνες, ἔστειλαν πρέσβεις πρὸς Πρίαμον, τόν τε Μενέλαον, καὶ Ὀδυσσέα, καὶ Διομήδην, καὶ τὸν τοῦ Θησέως Ἀκάμαντα· οὓς οἱ Τρῶες παρ᾽ ὀλίγον ἀνεῖλον· εἰ μὴ Ἀντήνωρ ξενίσας ἀπέπεμψεν αὐτοὺς τῆς Τροίας· ὑποστρέψαντες δὲ οἱ πρέσβεις ἀνήγγειλαν τοῖς Ἕλλησι τὰ γενόμενα. Τότε συναγαγὼν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος Ἀγαμέμνων ὁ ἄναξ, ἐστράτευσεν ἐπὶ τὸν τῆς Ἰλίου χῶρον· ἐνναετῆ δὲ χρόνον πολιορκοῦντες αὐτὴν, τῷ δεκάτῳ ἔτει συνέβη ἡ τοῦ Ἀχιλλέως Μῆνις, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Χρύσης ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος παραγίνεται ἐπὶ τὸν ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων, βουλόμενος λυτρώσασθαι τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Χρυσηΐδα· οὐκ ἀπολαβὼν δὲ, ἀλλὰ καὶ μεθ᾽ ὕβρεως ἀποδιωχθεὶς ὑπὸ Ἀγαμέμνονος, ηὔξατο τῷ Ἀπόλλωνι κατὰ τῶν Ἑλλήνων· λοιμοῦ

Ῥαψῳδίᾳ.] *Homeri* Poemata ex *Asiâ* in *Græciam* primum transvexisse *Lycurgum* refert *Plutarchus*, in *vitâ Lycurgi*, sub initio; et *Ælianus*, l. 13. c. 14. In *Græciâ* diù circumferebantur, non, utì nunc habemus, in duos libros disposita; sed tanquam cantilenæ quædam disjunctæ. Τὰ Ὁμήρου ἔπη (inquit Ælianus, l. 13. c. 14.) πρόπαλαι διῃρημένα ᾖδον οἱ παλαιοί· οἷον ἔλεγον, "Τὴν "ἐπὶ ναυσὶ Μάχην," καὶ "Δολωνίαν" τινὰ, καὶ "ἀριστείαν Ἀγαμέμνονος," καὶ "νηῶν Κα- "τάλογον," καὶ που "Πατρόκλειαν," &c. Libellos istos primus ordine disposuit, contexuit, et quasi consuit [ἐρραψῴδησε] *Pisistratus*. "Qui primus Homeri libros, confusos "antea, sic disposuisse dicitur, ut nunc ha- "bemus:" *Cic. de Orat.* l. 3. § 34. Πεισίστρατος ἔπη τὰ Ὁμήρου διεσπασμένα ἠθροίζετο· *Pausan. Achaic.* l. 7. c. 26. Τάδε δὲ ποιήματα, σποράδην πρότερον ᾀδόμενα, Πεισίστρατος Ἀθηναῖος συνέταξε. *Anonym. de genere Homeri; edit. a Leone Allatio.*

Fuerunt qui *Homerum ipsum* libros hosce non *perpetuos*, sed cantilenas *sparsim* et *singulatim* compositas, edidisse crediderint. Ἔγραψε τὴν Ἰλιάδα (inquit *Suidas*) οὐχ ἅμα, οὐδὲ κατὰ τὸ συνεχὲς, καθάπερ σύγκειται, ἀλλ᾽ αὐτὸς μὲν ἑκάστην ῥαψῳδίαν γράψας, καὶ ἐπιδείξας τῷ περινοστεῖν τὰς πόλεις τροφῆς ἕνεκεν, ἀπέλιπεν. Quam in sententiam concessisse videtur etiam Vir longè omnium doctissimus, *Phileleutherus Lipsiensis, in epistolâ quâdam sermone Anglico conscriptâ ad F. H. pag.* 18. In eandem porrò sententiam Scriptor Gallicus *Rapin*, in *Comparatione* quam instituit *Virgilii cum Homero*, licèt ipse aliter sentiens, *Ælianum* tamen citat, et ipsum Doctiores adducentem: "*Elian pretend que* "*l'opinion des Sçavans de son temps étoit* "*qu' Homere n'avoit composé l'Iliade et l'O-* "*dyssée que par morceaux, sans unité de des-* "*sein,*" &c.

Verùm neque *Ælianus*, cujus verba jam suprà adduxi, quicquam ejusmodi asserit; et

δὲ γενομένου, καὶ πολλῶν, ὡς εἰκὸς, διαφθειρομένων, ἐκκλησίαν Ἀχιλλεὺς συνήγαγε. Κάλχαντος δὲ διασαφήσαντος τὴν ἀληθῆ αἰτίαν, καὶ κελεύσαντος Ἀχιλλέως, ἐξιλάσκεσθαι τὸν θεὸν, Ἀγαμέμνων ὀργισθεὶς διηνέχθη πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ αὐτοῦ τὸ γέρας ἀπέσπασε, τὴν Βρισηΐδα. Ὁ δὲ ὀργίζεται τοῖς Ἕλλησι. Θέτις δὲ, τοῦ υἱοῦ δεηθέντος, εἰς Ὄλυμπον ἀνελθοῦσα, ᾐτήσατο παρὰ τοῦ Διὸς, ὅπως τοὺς Τρῶας ἐπικρατεστέρους τῶν Ἑλλήνων ποιήσῃ. Ἥρα δὲ γνοῦσα τοῦτο, διηνέχθη πρὸς τὸν Δία, ἕως αὐτοὺς διέλυσεν Ἥφαιστος, οἰνοχοήσας ἐν ἐκπώματι χρυσῷ· οἱ δὲ, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας εὐωχηθέντες· εἰς ὕπνον τρέπονται.

---

res ipsa vehementer reclamat. Nam in utroque Poemate, à capite ad calcem, tam sunt apta et connexa omnia; in *Odysseâ*, adeò una ubique est et perpetua narratio; in *Iliade*, singulis in libris, singulis ferè in paginis, quæcunque pugnetur pugna, quæcunque res narretur, tam singulari tamen artificio interseritur et ubique spectatur *Achilles*; ut planè nullo modo fieri possit, quin uno consilio totum conscriptum fuerit Poema. Ἓν μέν τι σῶμα, ut rectè *Eustathius*, συνεχὲς διόλου καὶ εὐάρμοστον, ἡ τῆς Ἰλιάδος ποίησις. Itaque cantilenas istas, non ab *Homero* sparsim et singulatim conscriptas, sed ex *Homeri* Poematis olim excerptas, et (ut loquitur *Pausanias*) διεσπασμένας, primus in unum doctè recollegit, et sic, ut nunc habemus, disposuit *Pisistratus*.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Α΄.

Ἐπιγραφαί.

Λοιμὸς καὶ Μῆνις.

Ἄλλως.

Ἄλφα, λιτὰς Χρύσου, λοιμὸν στρατοῦ, ἔχθος ἀνάκτων.

ΜΗΝΙΝ ἄειδε, Θεὰ, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
Οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε·

IRAM cane, Dea, Pelidae Achillis
Perniciosam, quae plurimes Achivis dolores fecit;

Ver. 1. ΜΗΝΙΝ, *&c.*] Rectè *Homerum* laudant Veteres, quod non ab ipsis Belli initiis Poema suum exordiatur, sed statim in medias res Auditorem suum rapiat, et quæ præcesserint, aptis deinceps locis intertexat. *Ἤδη καὶ ταύτῃ θεσπέσιος ἂν φανείη Ὅμηρος παρὰ τοὺς ἄλλους, τῷ μηδὲ τὸν πόλεμον, καίπερ ἔχοντα ἀρχὴν καὶ τέλος, ἐπιχειρῆσαι ποιεῖν ὅλον·—νῦν δ' ἓν μέρος ἀπολαβὼν, ἐπεισοδίοις κέχρηται αὐτῶν πολλοῖς.* *Arist. Poetic.* c. 23. *Αὕτη γὰρ ἀρετὴ ποιήσεως, τὸ ἀπὸ τῶν μέσων ἄρξασθαι, προϊόντα δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν διηγεῖσθαι κατὰ μέρος·* *Schol.* Similiter *Horatius:*

Nec sic incipies;————
" *Fortunam Priami cantabo, et nobile*
" *Bellum.*"
Quanto rectiùs Hic, qui nil molitur ineptè?————
Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
Semper ad eventum festinat; et in medias res,
Non secùs ac notas, auditorem rapit.—
De Arte Poet.

Hoc porrò est, quod ait *Cicero de Oratore:* "Principia verecunda, non elatis intensa "verbis." Et *Quinctilianus:* "Age verò "nonne in utriusque sui operis ingressu "paucissimis versibus legem Proœmiorum "non dico servavit [*Homerus,*] sed constituit?" l. 10. c. 1.

Ibid.—Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.] *Plutarchus* de hoc versu: Ὅμηρος δὲ (inquit) *τὸν πρῶτον οὐ διηνέχθη τῶν στίχων "ἄμετρον" ἐξενεγκὼν τοσοῦτον περιῆν αὐτῷ φρονήματος εἰς τὰ λοιπὰ διὰ τὴν δύναμιν.* *Lib. de Profect. Virtut. sentiend.* De voce, Ἀχιλῆος, cum simplici λ, nescio equidem an sit hîc locutus *Plutarchus.* Quam enim de voce, Πηληϊάδεω, litem moverunt Recentiores; id verò planè erat, *nodum* (quod aiunt) *in scirpo quærere.* Quid enim *usitatius,* quam vocales istas εω in unam pronuntiando contrahi? Fuerunt tamen, teste *Eustathio,* qui in hoc vocabulo literas ια in unam brevem contraherent: Quàm absurdè! Alii vocales ηϊ in unam longam coegerunt: Sed et hoc ipsum minùs scitè. Homo verè doctus, *Joach. Camerarius:* "In hoc versu *(inquit)* "in dimensione numerorum, ηϊ in Πηληϊάδεω, unâ syllabâ, ut diphthongus impro"pria esse videatur, pronuntiabimus." Vidit tamen et ipse posteà, quod erat utique manifestissimum; ex analogiâ *usitatissimâ,* quæ vox *scribi* solita est Πηληϊάδεω, eam *enuntiari* scilicet Πηληϊάδω.

Ver. 2. Οὐλομένην.] Exhibet Heroem suum Poeta, non qualis esse debuerit, sed qualem famâ accepisset.

Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν
Ἡρώων, αὐτοὺς δ' ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν,
Οἰωνοῖσί τε πᾶσι· (Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή·)
Ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἀτρείδης τε, ἄναξ ἀνδρῶν, καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Multasque fortes animas orco praematurè misit
Heroum, ipsosque praedam-discerpendam fecit canibus,
Alitibusque omnibus: Jovis autem perficiebatur consilium:
Ex quo utique primùm disjuncti sunt litigantes
Atridesque, rex virorum,et nobilis Achilles.

Οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων,
Ἀλλὰ μαλ' ἐμμεμαώς.—Υ', *ver.* 467.

Erat nimirum *Achilles*,

Impiger, iracundus, inexorabilis, acer;
Jura negat sibi nata, nihil non arrogat armis.

Ut planè inepti sint, qui *Homero* id vitio vertant, quod *Achillem* non finxerit virtutibus exornatum omnibus, vitiis omnibus immunem.

Ibid.—Μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε.] Nam antè, quàm secessisset Achilles,

Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον· κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος. E', *ver.* 789.

Ver. 3. Πολλὰς—ἄϊδι προΐαψεν.] *Euripides* dixit,

Ψυχὰς δὲ πολλὰς κἀγαθὰς ἀπώλεσα; *Androm.* v. 611. *Virgilius:*

—demiserit Orco. *Æn.* IX. 527.
—juvenum tot miserit Orco. *ibid.* 785.
—multa virûm demittit corpora morti. *Æn.* X. 662.

Quæ omnia emphasim vocis illius [*προΐαψεν*, *præmaturè misit*,] minùs attigerunt.

Ver. 4.——*αὐτοὺς.*] *Corpora ipsorum.* Sic *Palinuri* Umbra apud *Virgilium*;

Nunc ME fluctus habet, versantque in littore venti. *Æn.* VI. 362.

Ibid.—δ' ἑλώρια.] Alii scribunt δὲ ἑλώρια. Alii, δ' ἑλλώρια. Sed perinde est. Nam in hujusmodi vocabulorum syllabis *non mediis* facilè fieri potuit (quod et in omnibus linguis interdum usu venit) ut quod scriptum fuerit ἑλώρια, vulgò tamen pronuntiaretur ἑλλώρια. Vide ad *ver.* 51.

Ibid.—*κύνεσσιν*, Οἰωνοῖσί τε πᾶσι.]

———canibus data præda Latinis,
Alitibusque jaces. *Æn.* IX. 485.

Ver. 5. Οἰωνοῖσί τε πᾶσι] Ὁ Ζηνόδοτος, (inquit *Athenæus*, lib. 1. c. 10.) ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐκδόσει, γράφει, "Οἰωνοῖσί τε Δαῖτα." ἀγνοῶν ταύτης τῆς φωνῆς δύναμιν, nempe Δαῖτα de *Alitibus* dici non posse.

Ibid.——Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.]

—nam sæva Jovis sic numina poscunt. *Æn.* IX. 901.

Disputat *Plutarchus*, utrum Poeta τὸν θεὸν αὐτὸν hîc dicat, an τὴν εἱμαρμένην. *Lib. de audiendis Poetis;* iterumque in *lib. de Stoicorum repugnantiis.* Sed nihil opus. Non enim hîc *philosophatur Homerus:* Sed hoc tantum ait; Mala et plura multò et majora, quàm prævideri potuerint, ex hâc Imperatorum contentione orta.

Ver. 6. Ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα.] Conjicit *Popius*, *procemium* in præcedenti voce, βουλὴ, desinere; istasque ἐξ οὗ δὴ, *interrogationem* intelligi posse. Ἐξ οὗ δὴ—διαστήτην Ἀτρείδης—καὶ —Ἀχιλλεὺς; "*Unde est orta inter Atridem et* "*Achillem contentio?*" Verùm ut pronomen istud, ὅς, *interrogativè* accipiatur; et ut de Atride *non antè memorato* inferatur istiusmodi quæstio; id verò nullo modo fert aut *linguæ Græcæ*, aut *Sententiæ ipsius* ratio.

Alii igitur istud, ἐξ οὗ δὴ, rectè accipientes, "*ex quo tempore;*" prooemium autem nihilominus in voce præcedenti, βουλὴ, desinere existimantes; verba hæc, ἐξ οὗ δὴ, cum *sequentibus*, τίς τ' ἄρ σφῶε, connexa voluerunt. Ut adeò sententia sit: "*Ex quo orta est inter* "*Atridem et Achillem contentio, quisnam eos,* "*ut contenderent, commisit?*" Verùm neque hoc ferri potest. Nam neque particula, δὴ, istâ ratione, rectè se habet; et voculæ, τ' ἄρ, in *mediâ* sententiâ, pessimè erunt insertæ; et *repetitio* ista, [*quum CONTENDERENT, quisnam eos ut CONTENDERENT commisit?*] invenusta est valdè, et importuna.

Itaque *Procemium* omninò non in voce βουλὴ, sed in voce, Ἀχιλλεὺς, tandem, versu septimo desinit. Et à verbis, Τίς τ' ἄρ σφῶε, rectè inchoatur nova periodus. Et illud, ἐξ οὗ δὴ, non cum *sequentibus*, sed cum *præcedentibus*, aptè est connexum. "*Dic, Musa,* "*iram Achillis; quæ Achivis dolores sexcen-* "*tos intulit, ex quo utique ei cum Agamem-* "*none intercesserat contentio.*"

Malè igitur hîc scriptor Gallicus, *Rapin*, in *Comparatione* quam instituit *Virgilii cum Homero.* "*Il seroit difficile de dire où finit* "*cette Invocation.—Elle se confond avec la* "*narration, quand on y regarde de prés.*" Nempe, ex linguæ Græcæ inscitiâ orta est hæc omnis ambiguitas. De prosodiâ vocis ἐρίσαντε, vide infrà, *ver.* 140.

Τίς τ' ἄρ' σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;
Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθεὶς
Νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν· ὀλέκοντο δὲ λαοί·
Οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμησ' ἀρητῆρα
Ἀτρείδης· ὁ γὰρ ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Λυσόμενός τε θύγατρα, φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος,
Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ· καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἀτρείδα δὲ μάλιστα, δύω κοσμήτορε λαῶν·
Ἀτρεῖδαί τε, καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί,

Et quisnam igitur eos Deorum, contentione commisit, ut pugnarent?
Latonae et Jovis filius: Hic enim regi iratus
Morbum per exercitum excitavit pestiferum: peribant autem populi:
Quoniam Chrysen contumeliâ affecerat sacerdotem
Atrides: hic enim venerat celeres ad naves Achivorum,
Redempturusque filiam, ferensque infinitum pretium-liberationis,
Infulam habens in manibus longe-jaculantis Apollinis,
Aureo cum sceptro; et supplex-oravit omnes Achivos,
Atridas verò imprimis, duos duces populorum:
"Atridaeque, et alii bene-ocreati Achivi,

Ver. 8. Τίς τ' ἄρ' σφωε θεῶν.]
—— Quo numine læso,
Quidve dolens———— *Æn.* I, 12.

Ver. 11.—Ἀρητῆρα.] De hâc voce *Aristoteles:* Πεποιημένον δέ (inquit) ἐστιν, ὅ, ὅλως μὴ καλούμενον ὑπό τίνων, αὐτὸς τίθεται ὁ ποιητής· δοκεῖ γὰρ ἔνια εἶναι τοιαῦτα· οἷον, τὸν ἱερέα, "ἀρητῆρα." De Poetic. c. 21.

Ver. 13. Λυσόμενός τε θύγατρα.] Vide infrà, *ver.* 366, &c.

Ver. 14. Στέμματ' ἔχων ἐν χερσίν.]
Præferimus manibus vittas ac verba precantum. *Æn.* VII, 237.
Velati ramis oleæ, veniamque rogantes. *Æn.* XI, 101.

Vir doctissimus *H. Stephanus* (quem secuti sunt Recentiores) primus contendit scribendum hîc omninò στέμμα τ' numero singulari; tum quòd infrà, *ver.* 28. legatur στέμμα θεοῖο; tum quòd *seriem orationis omninò copulativam particulam postulare* existimaret. Sed fallitur Vir eruditus. Nam quòd posteà usurpetur στέμμα, hoc planè nihili est; cum et in Græco sermone et Latino plurima sint istiusmodi vocabula, quæ sive numero singulari efferas, sive plurali, perinde erit. Utique *velamina, serta, vittæ*, et similia; idem sonare possunt, ac *velamen, sertum, vitta.* Quippe ex vittis *vitta*, ex sertis *sertum*, ex velaminibus constat *velamen.* Quin et illud ipsum Agamemnonis στέμμα θεοῖο, versum cum ipsum 28*vum* παραφράζων Plato, τὰ τοῦ θεοῦ στέμματα nuncupat. *De Republ. lib.* 3. *p.* 393. *Edit. Serrani.* Quòd autem seriem orationis omninò hîc particulam copulativam (τὲ) postulare existimet, in eo verò multò etiam graviùs errat Vir eruditus. Non enim *trimembris* est sententia, sed *bimembris* tantùm. Non utique *et* redempturus filiam, *et* pretium maximum ferens, *et* coronam habens in manibus venerat Chryses. Sed hoc ait Poeta; redempturum*que* sibi filiam, id*que* maximo pretio facturum venisse Chrysen, coronam in manibus habentem. Vide hâc de re *Acta Eruditorum Lipsiens. ad Mens. Febr.* 1712.

Ver. 15. Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ.] Præpositionis, ἀνὰ, ea (ni fallor) hîc vis est, ut dicatur Chryses sceptro, quod in manibus gestabat, coronam indidisse. Cæterùm quod scriptum est Χρυσέῳ, enuntiabatur Χρυσῷ, quomodo et scribi quoque deinceps cœptum est. Vide infrà ad β', 811.

Ibid.—καὶ ἐλίσσετο—"Ἀτρεῖδαί τε, *&c.*"] Quantum in eo sit artificium, quod Poeta alienam plerumque induat personam, et ex suâ ipsius personâ parciùs loquatur; notat *Aristoteles, de Poetic.* c. 24. Ὅμηρος δὲ ἄλλα τε πολλὰ ἄξιος ἐπαινεῖσθαι, καὶ δὴ καὶ ὅτι μόνος τῶν ποιητῶν οὐκ ἀγνοεῖ ὃ δεῖ ποιεῖν αὐτόν. Αὐτὸν γὰρ δεῖ τὸν ποιητὴν ἐλάχιστα λέγειν. Οὐ γάρ ἐστι κατὰ ταῦτα μιμητής. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, αὐτοὶ μὲν δι' ὅλου ἀγωνίζονται.—Ὁ δὲ ὀλίγα φροιμιασάμενος, εὐθὺς εἰσάγει ἄνδρα ἢ γυναῖκα, ἢ ἄλλο τι ἦθος· καὶ οὐδὲν ἄηθες, ἀλλ' ἔχον ἦθος. Verùm istud, de *Homericâ* ratione Poeseos *in universum.* De *hâc* Chrysæ *oratione*, totâque *hoc in loco* τῇ διὰ μιμήσεως διηγήσει, ut vocat *Plato*, quàm sit pulchra et ornata; vide *Plat. de Republ. lib.* 3. Item *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *cap.* 20.

Ver. 17. Ἀτρεῖδαί τε καὶ ἄλλοι—Ὑμῖν μὲν, *&c.*] "Quàm breviter," (inquit *Camerarius*,)

Ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν, ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἱκέσθαι·
Παῖδα δέ μοι λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθε,
Αζόμενοι Διὸς υἱὸν ἑκηβόλον Ἀπόλλωνα.
"Ενθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ,
Αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα, καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ·

" Vobis quidem dii dent, coelestes domos habitantes,
" Excindere Priami urbem, feliciterque domum reverti.
" Filiam autem mihi liberate dilectam, et pretium-liberationis accipite,
" Reveriti Jovis filium longe-jaculantem Apollinem.
Tunc alii quidem omnes comprobârunt Achivi,
Reverendumque esse sacerdotem, et splendidum accipiendum pretium :
At non Atridae Agamemnoni placuit animo ;

" quàm artificiosè benevolentiam captat !" Immò verò quàm breviter, quinis versibus, *Imperatores* binos, *exercitum* universum, *blandiloquentiâ, religione, lucro, terrore,* commovit !

Ver. 18. Ὑμῖν μὲν θεοὶ.] Pronuntiabatur contractè, Ὑμῖν μὲν θοῖ. Id quod omnibus in linguis interdum usu venit. Sic apud Sophoclem :

Ἄγοντ' ἀπαρχὰς θέοισι τοῖς ἐγχωρίοις. *Trachin.* 186. Vide infrà ad β', 268 et 811.

Ver. 19.—πόλιν, εὖ.] Quâ ratione, πόλιν, syllabam hìc posteriorem producat, vide infrà ad *ver.* 51.

Ver. 20. Παῖδα δέ μοι.] Scribunt viri quidam docti, non inficetè, Παῖδα δ' ἐμοὶ. Ut sit ἐμοὶ emphaticum scilicet, et referatur ad Ὑμῖν quod præcesserat. Vide *Bibliotheque Choisie, Tom.* XI. *p.* 351. et, *Acta Eruditorum Lipsiens. ad Mens. Febr.* 1712.

Ibid.—λύσαιτε φίλην.] Scriptum est in plerisque, λύσατε. Quod omninò ferri non potest. Nam, λύσατε, secundam necessariò corripit. Neque id ullo modo sanari potest. Quam enim Poeticam appellant licentiam, ea verò in *hujusmodi* syllabis mediis, ex quibus *Temporum* pendet *Casuum*ve Analogia, planè est nulla. Utique, hæc siqua esset, periisset omnis Prosodia. Quod igitur ait vir doctissimus *Phil. Labbe, Prosod.* p. 42. " Λύσατε, Iliad. ά, 20. *singulare* " *est,*" tantundem est, si dixisset, *corruptum est.*

Alii igitur legerunt, λῦσαί τε φιλὴν, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι. Verùm hæc cum sequente, Ἀζόμενοι, minùs rectè conveniunt.

Phil. Labbe, Thesaur. Prosod. p. 113. conjicit legendum, λύσασθε. Atque ita quidem fidenter edidit *Barnesius,* istamque lectionem confirmari existimat, ex *ver.* 13. Λυσόμενός τε θύγατρα. Sed non animadvertit, (id quod rectè notavit Auctor quidam eruditissimus, in *Actis Erudit. Lipsiens. ad Mens. Febr.* 1712.) verbum hoc apud *Homerum* in *voce mediâ* de eo solere usurpari, qui *dato pretio redimit captivos ;* in *activâ* autem de eo, qui *pretio accepto reddit redemptos.* De eo qui *redimit* captivos, *ver.* 13 et 372. hujus libri: λυσόμενός τε θύγατρα. Item ώ, 502. λυσόμενος παρὰ σεῖο. Et ibid. *ver.* 175. λύσασθαί σ' ἐκέλευσεν. De eo autem qui *reddit* redemptos, *ver.* 29. hujus libri : τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω. Item ώ, 137. Ἀλλ' ἄγε δὴ λῦσον. Et ibid. 561. νοέω δὲ καὶ αὐτὸς Ἕκτορά τοι λῦσαι.

Quod addit *Barnesius,* λύσασθε benè congruere cum sequente δέχεσθε, id verò nihili est. Nam δέχομαι *activam vocem* non habet. Et in loco illo jam citato, (ώ, 137.) ubi utrumque horum Verborum itidem in eodem versu usurpat Poeta, (Ἀλλ' ἄγε δὴ λῦσον, νεκροῖο δὲ δέξαι ἄποινα,) non utique λύσαι dixit, sed λύσον

Denique; cùm ex eo porrò, λύσασθε scribendum colligat Vir eruditus, quòd " *MS.* " *Barocc. Oxon.* παραφράζει, Λυτρώσασθε," et hoc quoque nullius est momenti. Nam analogia illa quâ is, qui filiam redemptam *accipit,* eam λύσασθαι dicitur ; qui autem *dimittit,* λῦσαι ; ex ipso petita est *Homero.* Quid in *aliis* vocabulis *Recentiores* fecerint Scriptores, parùm refert.

Itaque ea demum vera et certissima est Lectio, quam exhibent *Scholia Moschopuli edita à Scherpezælio ;* quamque *Lipsiensis* vir doctus suprà citatus ex iisdem Scholiis MSS. antè citaverat. Λύσοιτε (inquit iste Scholiastes) ἀντὶ τοῦ λύσατε· τὸ δὲ εὐκτικὸν, ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ. Legebat igitur ille, in textu suo *Homerico,* λύσοιτε, sive λύσαιτε. Quod et optimè congruit cum præcedente, δοῖεν.

Ver. 22.—πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοί.]
—unoque omnes eadem ore fremebant.
Æn. XI, 132.

Ver. 24.———Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ.] Legendum conjicit Dna *Dacier,* Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος ἥνδανε θυμῷ. Minùs

Ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε·
  Μή σε, γέρον, κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω,
Ἢ νῦν δηθύνοντ', ἢ ὕστερον αὖτις ἰόντα,
Μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον, καὶ στέμμα θεοῖο.
Τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω, πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν,
Ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ, ἐν Ἄργεϊ, τηλόθι πάτρης,
Ἱστὸν ἐποιχομένην, καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν·
Ἀλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθιζε· σαώτερος ὥς κε νέηαι.
  Ὣς ἔφατ'· ἔδδεισεν δ' ὁ γέρων, καὶ ἐπείθετο μύθῳ·
Βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιὼν ἠρᾶθ' ὁ γεραιὸς
Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠΰκομος τέκε Λητώ·
  Κλῦθί μευ, Ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας,

Sed contumeliosè dimisit, minacemque sermonem addidit:
" Nè te, senex, cavas ego apud naves offendam,
" Vel nunc commorantem, vel posthac reversum;
" Nè forte tibi non prosit sceptrum et infula Dei.
" Hanc autem ego non liberabo, antequam ipsam et senectus invadat,
" Nostrâ in domo, Argis, procul à patriâ *suâ*,
" Telam percurrentem, et meum lectum participantem.
" Verùm abi, nè me irrites; salvus ut redeas.
Sic dixit: timuit autem senex, et paruit mandato;
Ibatque tacitus juxta littus multum-strepentis maris,
Et multum deinde seorsùm iens precabatur senex
Apollinem regem, quem pulchricoma peperit Latona:
" Audi me, splendidum-arcum-gerens, qui Chrysen tueris,

---

rectè. Nam alibi priore loquendi modo utitur Poeta, *Lib.* O', *ver.* 674.—Αἴαντι μεγαλήτορι ἥνδανε θυμῷ. Et, quamvis altera illa loquendi ratio usurpari queat, ut *Odyss.* κ', 373. elegantiùs tamen dicitur, *alicui animo placere*, quàm, *alicujus animo placere*. Porrò, quod nonnulli hîc, θυμῷ, " *præ irâ*," vertant; id mihi minùs græcè dictum videtur.

Ver. 25.—κακῶς ἀφίει.] Τουτέστιν, ἀγρίως καὶ αὐθαδῶς καὶ παρὰ τὸ προσῆκον. *Plutarch. de audiend. Poetis.*

Ver. 29. Τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω.] Nonnulli legendum existimant, Τήνδ' ἐγὼ οὐ λύσω. Quod *præfractius* quiddam sonat, (omissâ particulâ, *autem;*) et irato non prorsus disconvenit. Rectiùs tamen, ut opinor, scribitur, Τὴν δ' ἐγώ

Ver. 31. Ἱστὸν ἐποιχομένην.]

Arguto tenues percurrens pectine telas.
Æn. VII, 14.

Ibid.—καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν.] Vide *ver.* 112. 113. *&c.*

Ver. 34. Βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα.] Rectè hîc observârunt rei poeticæ studiosi, *Chrysæ* dolorem *silentio* aptiùs et vehementiùs, quàm ullo sermone fieri potuerit, expressum. Quin et ipsam in hoc versu dispositionem numerorum, cogitatione defixum quodammodo depingere.

Ver. 37.—ἀμφιβέβηκας.] *Tempus hoc* non est, ut vulgò vocant Grammatici, *præteritum perfectum*, sed *præsens perfectum:* " Qui *tueris*, " qui *circumstas*, qui *circumdatus es*." Quod ut clariùs et distinctiùs intelligatur, notandum est *Tempus* esse omne divisum in partes Tres; *præteritum*, *præsens*, et *futurum*. Quorum unumquodque porrò *dupliciter* intelligi potest, pro eo ut de re *perfectâ* sermo sit, aut de *imperfectâ*. Itaque *Tempora* in omni Verbo, *primaria* et διωρισμένα, sunt *Sex*. Exempli causâ:

Tempus *præteritum*	rei *imperfectæ*.	abibat. HE WAS GOING. *Il s'en alloit.*
		cœnabat. HE WAS AT SUPPER. *Il étoit à souper.*
		ædificabatur. IT WAS IN BUILDING. *On bâtissoit.*
	rei *perfectæ*.	abierat. HE WAS GONE. *Il s'en étoit allé.*
		cœnaverat. HE HAD SUPPED. *Il avoit soupé.*
		ædificatum erat. IT WAS BUILT. *On avoit bâti.*

Κίλλαν τε ζαθέην, Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις,

" Cillanque eximiam, Tenedoque fortiter imperas,

Tempus *Præsens*	rei *imperfectæ.*	abit.	HE IS GOING.	*Il s' en va.*
		cœnat.	HE IS AT SUPPER.	*Il est à souper.*
		ædificatur.	IT IS IN BUILDING.	*On bâtit.*
	rei *perfectæ.*	abiit.	HE IS GONE.	*Il s' en est allé.*
		cœnavit.	HE HAS SUPT.	*Il a soupé.*
		ædificatum est.	IT IS BUILT.	*On a bâti.*
Tempus *Futurum*	rei *imperfectæ.*	abibit.	HE WILL BE GOING.	*Il s' en ira.*
		cœnabit.	HE WILL BE AT SUPPER.	*Il sera à souper.*
		ædificabitur.	IT WILL BE IN BUILDING.	*On bâtira.*
	rei *perfectæ.*	abierit.	HE WILL BE GONE.	*Il s' en sera allé.*
		cœnaverit.	HE WILL HAVE SUPT.	*Il aura soupé*
		ædificatum erit.	IT WILL BE BUILT.	*On aura bâti.*

Ex hâc Temporum *primariorum* verâ et secundum rerum naturam dispositione, observare est;

1*mo*. Vocabula ista, " *ædificatum est, cœ*" *navit, abiit, periit, ἀμφιβέβηκεν,*" et similia, tam *Præsens* exhibere *tempus* rei *perfectæ;* quàm illa, " *ædificatur, cœnat, abit,* " *perit, ἀμφιβαίνει,*" et similia, *Præsens* exhibent *tempus* rei *imperfectæ*. Quod cùm plerosque Grammaticorum fugerit; hinc viros etiam non ineruditos sæpe in fraudem inductos, ut vel mendum aliquod, vel *enallagen* nescio quam, (quæ Grammaticam omnem penitus evertit,) vel necessitatem quandam metri, (quæ apud principes Poetas nequaquam hujusmodi est,) ibi suspicarentur, ubi *Temporum ratio* rectè atque etiam optimè jam constaret. Exempli causâ: In eo, quod est apud *Virgilium, Æn.* II, 12. " *Quanquam ani*" *mus meminisse horret, luctuque refugit;* [et similiter *Æn.* X, 726.] rectè constat *Temporum* ratio; quoniam is qui animum *refugisse* dicat, tam de *præsenti* tempore loquitur, quàm qui *refugere* dixerit: Eodem modo ac qui, " *perii,*" dicat; quod apud Anglos effertur, " I AM UNDONE;" æquè rem *præsentem* dicat, ac qui dixerit, " *pereo,* I AM " PERISHING." Id quod non animadvertens Vir doctus *Rad. Wintertonus, Notis in Hesiodi Theogon. ver.* 819. Enallagen, quam excogitârunt alii, rectè quidem rejicit; ipse tamen, quod pejus est, *Virgilium τεχνικῶς* per *Systolen* metri, in *ultimo* pede, et in voce utique *trisyllabâ*, deficiente tempore, timorem expressisse fingit. Simili errore, de eo quod est apud *Ovidium, Metam.* V, 677. Pieridum in *Picas* metamorphosin referentem, *(Nunc quoque in alitibus facundia prisca remansit;)* " *Scribe*" (inquit nuperus Auctor non indoctus) " TUNC quoque—. *Si enim re*" *tineas* Nunc; *dicendum est,* remanet, *non* " remansit." Malo admodùm augurio. Nam omnino hoc ait *Ovidius,* etiam *nunc* iis *insedisse* atque *infixam esse* antiquam garrulitatem. De *Grotii* errore simili, vide infrà ad δ′, 434.

2*do*. Ex hâc naturali *Temporum* dispositione apparet, quàm malè multârint linguam Romanam vulgares rei Grammaticæ Scriptores, qui *Futura* ista *perfecta,* [" *legero,* " *lectus ero,*" et similia,] quæ sunt æquè *indicativa,* ac *Futura* illa *imperfecta,* [" *legam,* " legar;"] è *Modo Indicativo* expunxerunt; et, ineptissimo Solœcismo, istud [" *lectus* " *ero*"] et similia, quæ *Subjunctiva* nullo modo esse possunt, in *Modum Subjunctivum* relegârunt.

3*tio*. Præter *Sex* ista Tempora *Primaria* et *διωρισμένα,* sunt et alia quædam ex his diversè Composita: Ut videre est in Græcorum *Aoristis* atque *Futuris duplicibus,* et recentiorum linguarum *duplicibus* (ut vocant) *præteritis perfectis;* quorum alterum respondet Græcorum *Aoristo.* Quæ quidem tempora vim suam variè sortiuntur, partim ex *præsentibus,* partim ex *præteritis* et *futuris,* interdum etiam ex *Thematis ipsius* naturâ. Quamobrem hæc quidem, neque in *diversis linguis* singula singulis respondent, neque in *ejusdem linguæ* Verbis omnibus; et interdum una eademque vox, pro diverso orationis contextu, diversum habet significatum: Non utique promiscuè et *ἀλόγως,* sed semper certâ quâdam et definitâ ratione. Quæ omnia cùm sint intellectu multò, quàm explicatu, faciliora; quæque cujusque vocabuli præfinitò vis sit, sæpè admodum difficile sit dictu; diligenti porrò lectione sunt observanda. Hæc quò pertineant, paucis *exemplis* subjectis, apparebit.

Qui græcè ait, ὧδε ἐληλυθὼς; id ait *διωρισμένως,* quod latinè dicitur, " *Quoniam huc* " *advenisti:*" Qui autem, ὧδε ἐλθὼν; is id ait *ἀορίστως,* quod latinè dicitur, " *Cum huc*

Σμινθεῦ· εἴποτέ τοι χαρίεντ᾽ ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
*Ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί᾽ ἔκηα
Ταύρων ἠδ᾽ αἰγῶν, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ

" Smintheu: si quando tibi venustum templum coronavi,
" Vel si quando tibi pingues coxas cremavi
" Taurorum et caprarum, hoc mihi perfice votum:

"*adveneris;*" tam de *futuro* quàm *præterito*. Quod longè aliud est.

Quod apud *Sophoclem* legitur de *Achille;*—ὅς, μετὰ ζώντων ὅτ᾽ ἦν, Ἤκου᾽ ἄριστα·—*perpetuam* eum habuisse Laudem indicat. Quod si, ἤκουσ᾽ ἄριστα, scriptum fuisset; jam utique *semel* tantùm, aut *sæpiùs*, cum laudatum dixisset. Similiter apud *Homerum*, β΄, 221. Τὼ γὰρ νεικείεσκε, "*His perpetuò solebat convitiari.*

Quod Latinè dicitur, "*abiit;*" (quoniam lingua Romana *Aoristis* caret;) æque id sonat, quod διωρισμένως dicimus, "HE IS GONE, *Il s' en est allé;* atque id, quod dicimus ἀορίστως, "HE WENT AWAY, *Il s' en alla.*" Græcum autem, βέβηκε, horum *duorum* Temporum *prius solummodò* exprimit; (uti videre est, *Iliad.* ά, 37. 451. β΄, 134. ζ΄, 355. ό, 90. ϖ΄, 66. 69. ψ΄, 481. *Odyss.* ϑ΄, 541. μ΄, 74.) *Posterius* semper exprimitur voce βεβήκει, ἔβη, et similibus: *Iliad.* ά, 221. ἡ δ᾽ οὔλυμπόνδε βεβήκει. Et ϖ΄, 751. Ὣς εἰπὼν,—βεβήκει· Aliisque innumeris in locis. Quibus in locis si, βέβηκε, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim fuisset, ac siquis *Anglicè* diceret, "WHEN HE HAD SAID THIS, HE IS GONE AWAY;" vel, "AFTER HE HAD DONE THIS, HE HAS SUPPED." Quod et *aliis omnibus* in *Verbis* notandum est.

4to. Hinc videre est, *Temporum* in sermonis contextu *rationem* in universum tum constare, cùm inter se respondeant *Tempora*, non quæ *iisdem* fortè *nominibus* sunt à Grammaticis definita, sed quæ apto connexu, et appositè ad scribentis mentem expromendam, cohæreant. *Exemplis* res clara fiet.

Æquè constabit Temporum ratio, sive dicas, Ὣς εἰπὼν ἀποβαίνει, ἀπέρχεται· "*Hæc* "*loquutus, abit:*" quæ quidem loquendi ratio ea est, quæ stylo historico rem præteritam, tanquam præsentem, depingit: "AS "SOON AS HE HAD SAID THIS, AWAY HE GOES." Sive dicas, Ὣς εἰπὼν ἀπέβαινε, ἀπήρχετο· "*Hæc loquutus, abibat:*" atque hæc quidem loquendi ratio, Motum abeuntis exprimit Tardiorem: "AS SOON AS HE HAD SAID "THIS, HE BEGAN TO GO AWAY." Sive dicas, Ὣς εἰπὼν ἀπέβη, ἀπῆλθε· "*Hæc loquutus,* "*abiit:*" atque hæc loquendi ratio generalior est; neque Motum abeuntis, tardus sit celerve, designat: "AS SOON AS HE HAD SAID "THIS, HE WENT AWAY." Sive dicas denique, Ὣς εἰπὼν ἀποβεβήκει, ἀπεληλύθει· "*Hæc* "*loquutus, abierat:*" atque hæc quidem loquendi ratio, Motum abeuntis exprimit Celerrimum: "AS SOON AS HE HAD SAID THIS, "HE WAS GONE."

Porrò, quoniam Tempus illud *præsens perfectum*, ["*occisus est*," "*constitutum est*," et similia,] semper vim aliquam necessariò habet mutuam ex *præterito:* ut adeò quicquid jam factum *sit*, necessariò indicet id, quod *fiebat*, utique *jam* esse *præteritum;* et quicquid unquam factum *fuerit*, exinde necessariò efficiatur, ut illud jam *sit* utique factum: Ideo perinde est, sive de Eo qui *hoc ipso temporis momento* interierit, sive de Eo qui *ante mille annos* perierit, "*interfectus est*," dicas.

Similiter: Quod ait *Cicero* de temporibus præteritis, "*CONSTITUTUM EST* Le-"gibus, ut—*liceret;*" æquè de præsente dici potuit, "*CONSTITUTUM EST* Legibus, "ut—*liceat.*"

Quod ait *Terentius:* "*Nisi me lactâsses* "*amantem, et vanâ spe produceres;*" non metri causâ dictum, sed re ipsâ multò amplius est, quam si dixisset, "*produxisses.*" Indicat enim se non modò vanâ spe *productum fuisse*, sed *et* etiamnum *produci.*

Quod itidem *Horatius:* "*Parturiunt Mon-* "*tes, nascetur ridiculus mus:*" non utique versûs gratiâ dictum est; sed *ideò*, nè non constaret Temporum ratio. Quod enim *parturit;* eo ipso, quòd parturiat, *futurum est* utique ut pariat.

In eo denique, quod apud *Virgilium* legitur: "*Illa vel intactæ segetis per summa vo-* "*laret Gramina, nec teneras cursu læsisset* "*aristas:*" optimè constat temporum ratio: Quia perinde est, sive illam tum, quum gramina *pervolaret*, quas *percurreret* aristas *non lædere* dicas; sive, quas *percurrisset* intereà, *non læsisse.*

Ver. 39.——εἴποτέ τοι χαρίεντ᾽.]

Siqua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit.—— *Æn.* IX, 406.
——colui vestros si semper honores.
Æn. XII, 778.

Ver. 40.——πίονα μηρί᾽ ἔκηα.]

—ἐῶ ἐνὶ πίονι νηῷ, β΄, 549.
—Pingues aras. *Æn.* IV, 62.
Pinguis—ara Dianæ. *Æn.* VII, 764.

Τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν.
῝Ως ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων·
Βῆ δὲ κατ' οὐλύμποιο καρήνων χωόμενος κῆρ,
Τόξ' ὤμοισιν ἔχων, ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην·
῎Εκλαγξαν δ' ἄρ' ὀϊστοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο,
Αὐτοῦ κινηθέντος· ὁ δ' ἤϊε νυκτὶ ἐοικώς·
῞Εζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἰὸν ἕηκε·
Δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο.
Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο, καὶ κύνας ἀργούς·
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς,

" Pendant-poenas Danai ob meas lachrymas tuis sagittis !
Sic dixit orans : cum autem audivit Phoebus Apollo :
Descenditque ex coeli verticibus iratus animo,
Arcum humeris gestans, et undique tectam pharetram :
Clangorem autem dederunt sagittae in humeris irati,
Ipso moto : ipse verò ibat nocti similis ;
Sedit deinde seorsum à navibus, et sagittam emisit :
Terribilis autem clangor edebatur splendidi arcûs.
Mulos quidem primùm invasit, et canes veloces :
Sed posteà ipsis [*hominibus*] sagittam mortiferam immittens,

Ver. 43. ῝Ως ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε.] Dixit : opemque Dei non cassa in vota vocavit. *Æn.* XII, 780.

Ibid.—Φοῖβος Ἀπόλλων.] Ἐπίθετα οἰκείως καὶ προσφυῶς τοῖς ὑποκειμένοις ἡρμοσμένα, δύναμιν ἴσην ἔχει τοῖς κυρίοις ὀνόμασιν· ὥσπερ τῶν θεῶν ἑκάστῳ ἰδίαν τινὰ προσηγορίαν προστίθησι· τὸν Δία, μητιέτην καὶ ὑψιβρεμέτην· καὶ τὸν Ἥλιον, ὑπερίονα· καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, Φοῖβον καλῶν. *Dionys. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, c. 6. Sic cùm *Apollinem* ἑκάεργον et ἑκηβόλον et χρυσάορον et ἀφήτορα appellat Poeta, apposite ad naturam rei è *Solis radiis* deductum est Epitheton. Vide infrà ad *ver.* 75. et 477. et 528.

Ver. 45.——ἀμφηρεφέα τε.] Quâ ratione, ἀμφηρεφέα, syllabam hîc postremam producat, vide infrà ad *ver.* 51.

Ver. 46.——῎Εκλαγξαν—ἐπ' ὤμων.]

Tela sonant humeris.—*Æn.* IV, 149.

—pharetramque fugâ sensere sonantem. *Æn.* IX, 660.

Aureus ex humero sonat arcus.—— *Æn.* XI, 652.

Venustior in eo *Homeri* hîc quam *Virgilii* elocutio, quòd *IRATI* describitur Incessus, paullò utique inæquabilior.

Ver. 47.—νυκτὶ ἐοικώς.] *Causa* nimirum pestis, *qualis* sit, *incompertum*.

Ver. 48.—μετὰ δ' ἰὸν ἕηκε] Scholiastes explicat, μετὰ ταῦτα. Unde interpretum nonnulli, *deinde*. Quod est languidius. Ego ita intelligendum existimo, ut sit, ἰὸν μετὰ νῆας ἕηκε

Ver. 49. Δεινὴ δὲ κλαγγή] Pestis scilicet ingruentis *primus rumor*, terribilis.

Ver. 50. Οὐρῆας μὲν πρῶτον.] ῎Ισως οὐ τοὺς ἡμιόνους λέγει, ἀλλὰ τοὺς φύλακας. *Aristot. de Poetic.* c. 25. Malè; Cùm κύνας ἀργοὺς statim deinceps addat Poeta.

Ver. 51.——βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιείς.] *Al.* ἀφιείς. Quod perinde est : Ex arcu scilicet *emisit*, in populum *immisit*. Verùm quâ ratione vocabulum hoc, βέλος, et similia, syllabam posteriorem producant, nè *perpetuò* dicendum sit, *semel* hîc diligentiùs exponam.

Primò igitur, syllaba *producta* dicitur, quæ tempore *duplici* effertur, ac *brevis ;* sive quæ *duarum brevium* tempus pronuntiando explet. Itaque ή, quoniam valet εε ; et ώ, quoniam valet οο; (quod et de ᾱ, ῑ, ῡ, similiter intelligendum est, ubi naturâ sunt longæ, ut in vocibus δευτέρᾱ, τῑμὴ, νῑκᾷν, ψῡχὴ, ὄμνῡμι, ὄμνῡ, στόρνῡ, δαίνῡ, et similibus,) semper necessariò producuntur ; nisi quum, propter Vocalem sequentem, *altera* ex *componentibus* (ut ita dicam) *Vocalibus* elidatur ; adeoque τείχη, exempli gratiâ, τείχε' efferatur ; et χρυσῷ, ita pronuntietur, ac si χρυσό scriptum esset.

2. Quemadmodum *duplici Vocali*, ή, ώ, ᾱ, ῑ, ῡ; sic et *duplici* itidem *Consonante* fit syllaba necessariò longa ; ut φλὲψ, quod est φλέβς ; et φλὸξ, quod est φλὸγς ; et σάρξ, quod est σάρκς.

3. Syllaba naturâ brevis, ut κὸς, in *Consonantem* desinens, sequente *aliâ Consonante*, sive in *eodem* vocabulo, sive in *alio ;* fit itidem, *positione* istâ, necessariò longa. Ut, Κόσμος γάρ—

4. Syllaba naturâ brevis, in *Vocalem brevem* desinens, sequentibus in *eâdem* voce *Consonantibus duabus, ut* τέ-κνον, φιλότε-κνος, ἄτε-κνος,

Βάλλ'· αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί.
Ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο·

Feriebat: perpetuò autem rogi cadaverum ardebant frequentes
Novem dies quidem per exercitum ibant sagittae Dei:

(quæ in *oratione solutâ*, ut ex Scriptorum Tragicorum et Comicorum *Iambis* constat, semper corripitur;) in heroico carmine, propter *positionem* istam, (sicuti in Latinis vocabulis, *tenebræ, volucris*, et similibus,) produci potest.

5. Syllaba naturâ brevis, in *Vocalem brevem* desinens, ut τὶ; *vocabulo proximè sequenti*, à *duabus Consonantibus* incipiente; propter istam *positionem* itidem produci potest. Ut,—Τάς τι τρεῖ ἰσσύμενός περ.

6. *Ultima* cujusque versûs syllaba, qualiscunque ea sit naturâ, et à qualicunque incipiat versus sequens; non (ut Grammatici loquuntur) *communis*, sed semper necessariò *longa* est; propter *Pausam* istam, quâ, in fine versûs, syllabæ ultimæ pronuntiatio necessariò producitur. Atque hinc (ut id obiter moneam) apparet, quamobrem in solo versu *Anapæstico* syllaba *ultima*, vel *Vocali longâ* vel *Consonantium concursu*, producatur necesse sit. Pes nimirum *Anapæstus*, qui à syllabis brevibus incipiens in longam desinit, graviorem in *ultimâ* syllabâ, quàm Pedum alius quivis, pronuntiandi ictum excipit Quam ob causam pausa ista, quâ omnis in universum versus finitur, in hoc uno versûs genere minor æquo fuerit, nisi vel ultima syllaba sit etiam aliàs longa, vel sententia ipsa simul cum versu finiatur. Hanc versûs *Anapæstici* proprietatem primus et solus Recentiorum observavit longè omnium Doctissimus *Rich. Bentleius.* Videtur tamen hoc non ignorâsse Scholiastes in *Æschylum;* Qui ad versum istum, *Pers.* 591. [ἄρξονται, βασιλεία·] Τὰ τοιαῦτα πάντα κτητικὰ (inquit) μακρὸν ἔχει τὸ ᾱ. Quod *isto in loco* notari ab eo non potuit, qui ultimam cujusque versûs syllabam *communem* crederet.

7. Non modò in fine *Versûs* aut *Sententiæ*, sed etiam in fine *Vocis*, propter Pausam quâ vox finitur, syllaba alioqui brevis produci potest. Ut, βέλος ἐχεπευκὲς—. Quod scilicet ità ferè pronuntiabatur, ac si scriptum fuisset, *beloss.* Etenim *Græci* pleniùs et productiori spiritu, quàm *Romani*, syllabas singulas efferebant. Id quod ex eo liquet, quòd *Græci* Vocales etiam *breves*, in diversis vocabulis concurrentes, *sæpiùs* non elidant; cùm *Romani* non *breves* modò, sed et *longas semper omnes*, et *Consonantem* insuper *m*, et olim *s* quoque eliderint.

8. Fit hoc præcipuè in *Cæsurâ*, quia major eo incidit pronuntiationis ictus. Fieri tamen potest etiam *extra Cæsuram*, si *Consonans* sit naturâ *durior*, et *duplicari* solita; vel *Vocalis* sequatur *aspirata*. Ut, Αὐτὰρ οἱ Πρῶτος—. Nam,

9. Et propter Consonantem *asperiorem*, quæ *quasi duplex* efferri solita sit, syllaba alioqui brevis, etiam *non in fine vocis*, produci potest. Ut, Ἆρες, Ἄρες, Βροτολοιγὲ,——. Est enim litera ρ pronuntiatu asperrima, et facillimè duplicatur: Ut ῥέω, ἔῤῥεον.

10. Et propter Vocalem *Aspiratam* in voce proximâ sequentem, ultima præcedentis produci potest. Spiritus enim *asper* sæpe tanquam *Consonans* pronuntiabatur, vel tanquam *Æolicum Digamma.* Ut,—φίλε ἑκυρὲ, δεινός τε. Legebatur ferè, tanquam si scriptum fuisset, φιλὲϝϝ ἑκυρὲδ δεινός τε.

11. Quin et *Diphthongi* quædam, etiam *sine spiritu aspero*, ferè tanquam *duplices Consonantes* efferebatur. Ut, Πρὸς οἶκον Πηλῆος—. Videntur enim οἶκος, οἶνος, pronuntiatæ fuisse, *Wicus, Winus;* unde Latinæ, *Vicus, Vinum:* Et ex οἱ, facta est Latina, *sui.* De ἀθάνατος, Πριαμίδης, et similibus, primam producentibus; vide *propriis in locis.* Et siqua sint adhuc rariùs occurrentia, de his etiam *suis in locis* dicetur.

12. Quam itaque *Poeticam* vulgò appellant *Licentiam*, ea omnis in *hoc uno* consistit, (non ut syllabarum quantitates confundantur promiscuè atque ἀλόγως; quod est perabsurdum; sed) ut syllabæ *naturâ breves*, certâ quâdam *positione*, fiant *productæ*. Non utique *hæ* quidem omnes, neque omni in positu, sed certâ quâdam ac constanti ratione; sicuti suprà est expositum. Aliàs enim syllabæ *breves*, et maximè quæ in *Nominibus* sint *Casuum*, in *Verbis* utique *Temporum Personarumque* characteristicæ; (ut ἅρμᾰτος, λύσᾰτε, ὄμνῠμεν, ζεύγνῠμεν, ὄμνῠμαι, ζεύγνῠμαι, κῠρεῖν, κρῐνεῖς, κρῐνοῦμαι, μαρτῠροῦμαι, μαρτῠρήσομαι; horumque Derivata, κρῐσις, κρῐτὴς, μάρτῠρες, et similia;) *produci* omninò non possunt. Quæ autem syllabæ *naturâ* sunt *longæ*, in his omnibus *Licentia* apud Principes Poetas nunquam prorsùs est *ulla.* Nam ut νῑκη, τῑμὴ, ψῡχὴ, χρῡσὸς, horumque Derivata et Composita omnia; item, ut ὄμνῡμι, ζεύγνῡμι, ὄμνῡ, ζεύγνῡ, et similia; vel ut κῡρω, κῡριος, κρῑνω, κρῑνομαι, ἐκρῑνόμην, μαρτῡρομαι, ἐμαρτῡρόμην, et similia, in præsentibus et imperfectis, (*vide infrà ad ver.* 338.) ut hæc, inquam, et hujusmodi *corriperentur*, nullâ unquam licuit *Licentiâ.*

13. Nam quòd apud *Doricos* Scriptores legamus τᾰς αὐτᾰς, τοὺς ἄνθρωπος, τὰς βουλᾰς; et apud Scriptores tum *Doricos*, tum *Atticos*, κᾰλῶς, κᾰλοὺς, et similia; qualia apud *Homerum* nusquam reperiuntur; (*vide infrà ad* β', *ver.* 43.) hoc utique non *Licentia* est Poetica, sed *alia* nimirum *linguâ* loqui.

Τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
Κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁρᾶτο.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ἀτρείδη, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας οἴω
Ἂψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν·
Εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν, ἢ ἱερῆα,

Decimo autem ad concionem vocavit populum Achilles;
Huic enim in animo posuit Dea candidas-ulnas-habens Juno;
Curam enim gerebat Danaorum, quia scilicet morientes videbat.
Hi itaque postquam congregati sunt, in unumque convenerant,
Inter eos surgens locutus est pedibus velox Achilles:
" Atride, nunc nos iterum-errantes puto
" Retrocessuros, si modò mortem effugerimus;
" Siquidem simul bellumque domat et pestis Achivos.
" Verùm age quaeso, aliquem vatem consulamus, vel sacerdotem,

---

Ver. 54.—*ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς· Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσί.*] Rectè Scholiastes: *Ἀχιλλεὺς γὰρ Χείρονος ὢν μαθητὴς, καὶ τὴν ἰατρικὴν σαφῶς ἐπιστάμενος,——————· ἐπεὶ, Τίνος ἕνεκεν Νέστωρ, ἢ Ὀδυσσεὺς, ἢ Μενέλαος, οὐδενὸς ἔλαττον τῶν Ἑλλήνων φροντίζοντες, οὐ ζητοῦσι τὸ αἴτιον τῆς νόσου;*

Ver. 55. *Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ*]
Hîc mentem Æneæ genetrix pulcherrima misit. *Æn.* XII, 554.

Ver. 56.——*ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁρᾶτο.*] Qui istud *ῥα* omiserit, vel alio quovis expletivo mutaverit; sentiet is demùm, Tempori isti imperfecto, *ὁρᾶτο,* nescio quid ex voculâ illâ accrevisse *diuturnitatis.* " Cur *hosce*" (inquit *Quinctilianus,* l. 9. c. 4. quum voculâ illâ quodam in loco aptè usus esset *Cicero,*) " potiùs quàm *hos?*—Rationem fortassè non " reddam; sentiam esse melius.—Ita ut audio, hoc Animus accipit, *plenum* sine hâc " geminatione non esse." Vide infrà ad *β'*, 158. Sed et istud *ῥα*, quoniam deductum est scilicet (nòn ex *ῥεῖα*, sed) ex *ἄρα*, vim habet porrò in sententiâ cùm eo quod præcessit (*πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαὶ*) connectendâ: *Ὅτι ῥα (ὅτ' ἄρα) θνήσκοντας ὁρᾶτο,* " *quoniam " utique morientes videbat.*" Vide infrà ad *ί*, 858. et ad *θ'*, 558.

Ver. 57.—*ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν.*] *Τοῖς βασιλεῦσι βουλευτήριον ἦν ἐκ τῶν κρατίστων—καὶ οὐχ, ὥσπερ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, αὐθάδεις καὶ μονογνώμονες ἦσαν αἱ τῶν ἀρχαίων βασιλέων δυναστεῖαι.* *Dion. Halic. Antiq. Rom. lib.* 2. *p.* 86. Vide infrà ad *ver.* 238.

Ibid.—*Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν—, Τοῖσι δ'—*] *H. Stephanus,* quem hîc secutus est *Barnesius:* " *Scri- " bere* (inquit) non dubitem *τοῖσίδ'* conjunc- " tim, quum significet *τούτοις*, id est, *τοῖσδε,* " non *τούτοις δέ.*" Sed errat, ut opinor, Vir doctissimus. Est enim alterum illud *δὲ*, repetitio prioris non inelegans. Quomodo et *Latinè* rectè dicitur; " *Cùm autem—, tum verò—.*" Vide infrà ad *γ'*, 200. et ad *θ'*, 160.

Ver. 58.—*πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς.*] Epitheta hujusmodi, ex *singulari* aliquâ corporis animive dote desumpta, sunt quasi *Agnomina* personarum propria. Quamobrem ineptiunt plane, qui *Achillem* tam in concilio quàm in campo *πόδας ὠκὺν* appellatum, vitio vertant Poetæ. *Euripides,* etiam in Tragœdiâ, ubi elocutio *sermoni* propior est, eodem utitur Epitheto:

Ἀπώλεσ' ἐκ σοῦ παῖδα τὸν ταχὺν πόδας,
Ἀχιλλέα. *Andromach. ver.* 1236.

Ver. 59. *Ἀτρείδη, νῦν.*] Totum hujus et sequentis orationis artificium eleganter et particulatim detexuit *Dionys. Halicarn. in libro qui inscribitur* Τέχνη, c. 9. *Ἴδωμεν οὖν τοὺς ἑκατέρων λόγους, πῶς ἔχουσι δι' ἀλλήλων, καὶ πῶς τὸ εὐπρεπὲς ἔχουσιν, οἱ μὲν τοῦ Ἀχιλλέως ἐν βαθύτητι ζητήσεως, οἱ δὲ τοῦ μάντεως ἀσφαλείᾳ πρὸ τῆς ἀποκρίσεως.* " *Ἀτρείδη, νῦν ἄμμε,*" *&c.* Totus locus lectu est dignissimus.

Ibid.—*ἄμμε παλιμπλαγχθέντας.*] Si *ἄμμε* hîc, ut plerique arbitrantur, *duale* sit; tum hoc ait Achilles, " *utrumque nostrûm cum " exercitibus,*" &c. Vide infrà ad *ver.* 566. Verùm ego quidem existimo, quâ analogiâ ex *ἡμῖν* fit *ἄμμι,* eâdem ex *ἡμεῖς* et *ἡμᾶς* fieri *ἄμμε* in *plurali.* Ut rectè Scholiastes: *Ἄμμε, ἡμᾶς, Αἰολικῶς.*

Ver. 62.——*ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν,— Ὅς κ' εἴποι, ὅ, τι τόσσον ἐχώσατο.*]
—ad oraclum Ortygiæ Phœbumque—;
Quem fessis finem rebus ferat, unde laborum
Tentare auxilium jubeat. *Æn.* III, 143.

Ἢ καὶ ὀνειροπόλον, (καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν·)
Ὅς κ' εἴποι, ὅ, τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων·
Εἴ τ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, εἴθ' ἑκατόμβης·
Αἴ κέν πως ἀρνῶν κνίσσης αἰγῶν τε τελείων
Βούλεται ἀντιάσας, ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι.
  Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας Θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
Ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα,
Καὶ νήεσσ' ἡγήσατ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω,
Ἣν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο, καὶ μετέειπεν·

"Vel et somniorum-interpretem, (et enim somnium quoque ab Jove est)
"Qui dicat, cur tantopere iratus sit Phoebus Apollo;
"Sive is *nos* ob vota-*non-reddita* incusat, sive ob hecatomben:
"Si fortè agnorum nidorem caprarumque lectarum
"Vult assecutus, à nobis pestem depellere.
Ille quidem sic locutus resedit: his autem surrexit
Calchas Thestorides, augurum longè optimus,
Qui noverat et praesentia, et futura, et praeterita,
Et navibus dux fuerat Achivorum Ilium usque,
Suam propter vaticinandi artem, quam ei dedit Phoebus Apollo:
Qui ipsis cordatus concionatus est, et dixit:

Cæterùm de vi voculæ δὴ, vide infrà ad β', 158.

Ver. 63.—καὶ γάρ τ' ὄναρ.] "Γάρ τε, pro "γὰρ," (inquit *H. Stephanus,*) "passim alibi "invenitur." Sed non vocat istud, τέ. Nam, καὶ γάρ τ' ὄναρ, id est, quod latinè dicitur, *nam et somnium quoque.*

Ver. 64.—εἴποι, ὅ, τι τόσσον.] Ita omninò legendum; utì rectè scriptum est in editione *Scherpezeelii* cum Scholiis *Moschopuli.* *Al.* ὅτι τόσσον.

Ver. 66. Αἴ κέν πως.] Turpissimè hæc vertit Barnesius, "*AUT si fortè,*" &c. Ac si *trimembris* esset sententia, εἴτ' ἄρ'—, εἴθ'—, αἴ κέν πως. Atqui hoc ait Achilles: "*Si* "*fortè (postquam intellexerimus utrum ob—,* "*an ob—iratus sit,) velit,*" &c.

Ver. 67. Βούλεται ἀντιάσας.] Qui *Prosodiæ* student, observare potuerunt; ἀντιάσας, hoc in loco, non ab ἀντιάω esse posse, sed ab ἀντιάζω. Quæ enim in αω *purum* desinunt, vel in ράω purum impurumve; ea omnia (ni fallor) penultimam istam et in *aoristo* et in *futuro* semper producunt. Ut ἀράομαι, βοάω, βιάω, γοάω, δράω, [unde non modò δρᾱσω, sed et δέδρᾱκα, δέδρᾱμαι, &c. *Aristoph. Avib. ver.* 13. et *Pace, ver.* 1039.] ἰάω [de qua vide ad δ', *ver.* 42.] ἐγγυάομαι, θιάομαι, θηράω, ἰάομαι, ξυράω, ὁράω, πειράω, φθειριάω, φυράω, φωράω, χράω, ψωριάω, et similia. Κερᾰσας, est à κεράννυμι, similiter ut πετᾰσας à πετάννυμι. Ἠρᾰσάμην, est ab ἔραμαι vel ἐράζομαι. Περᾰσῃ videtur esse à πιπράσκω, *vendo;* unde πέπρακα, πράσω, πράσῃ, περᾰσω, περᾰσῃ, περᾰσας. Nam quæ deducta sunt à περάω, *transeo;* ut περᾱσω, quod est Ionicum περήσω; et ἐπέρᾱσαν, quod est Ionicum ἐπέρησαν; hæc etiam in Tragicis Comicisque Scriptoribus, (ubi elocutio *sermoni* propior est, et nec dialectorum varietas nec Poetica illa literarum geminatio, ἐπέρασσαν, περάσσας, multùm licita est,) *penultimam* producunt.

Ὕδωρ τι, ποταμοῦ σῶμα, διεπερᾱσαμεν· *Chæremon.* Tragicus apud *Athenæum. lib.* 2. *p.* 43. Et,

Κνήμην τε διεπέρᾱσεν Ἀργεῖον δόρυ.
Eurip. Phœniss. 1403.

Quæ in άω desinunt nec *puro,* nec præcedente ρ, eorum nonnulla (quanquam pauca) aliam sequuntur analogiam; ut γελάω, γελᾰσω, ἐγέλᾰσα. σπάω, σπᾰσω, ἔσπᾰσα. Vide infrà ad ζ', 434.

Ver. 70. Ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα.]

——Novit namque omnia vates,
Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur. *Virg. G.* IV, 392.

Simplicior paullò et venustior hîc *Homeri* elocutio: Nam istud, *ventura trahantur* minùs facilè est quàm, τὰ ἐσσόμενα. Cæterùm de productâ syllabâ, ὅς; item Διΐ, *ver.* 74. et

Ὦ Ἀχιλεῦ, κέλεαί με, Διῒ φίλε, μυθήσασθαι
Μῆνιν Ἀπόλλωνος, ἑκατηβελέταο ἄνακτος.
Τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο, καί μοι ὄμοσσον,
Ἦ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν.
Ἦ γὰρ ὀΐομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων κρατέει, καί οἱ πείθονται Ἀχαιοί.
Κρείσσων γὰρ βασιλεὺς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ·
Εἴπερ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
Ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσσῃ,
Ἐν στήθεσσιν ἑοῖσι· σὺ δὲ φράσαι, εἴ με σαώσεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Θαρσήσας μάλα, εἰπὲ θεοπρόπιον, ὅ, τι οἶσθα·

" O Achilles, jubes me, Jovi care, eloqui
" Iram Apollinis longe-jaculantis regis.
" Igitur ego dicam: tu autem paciscere, et mihi jura,
" Omnino te mihi propensum verbis, et manibus opem laturum
" Profectò enim suspicor virum iratum fore, qui latè omnium
" Argivorum imperium habet, et ei obediunt Achivi.
" Potentior enim rex, quando irascitur viro inferiori;
" Quamvis enim iram vel eodem die decoxerit,
" Tamen et postea retinet simultatem, donec perfecerit,
" In pectoribus suis: tu itaque dic, an me sis servaturus.
Hunc autem respondens alloquutus est pedibus velox Achilles:
" Confisus valdè, dic vaticinium, quodcunque scis;

Ἀπόλλωνος, ver. 75. et *θεοπρόπιον, ver.* 85. vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 74.—*κέλεαί με—ἄνακτος.*] " Malim" (inquit *Henr. Stephanus*) " post, *ἄνακτος*, no- " tam *Interrogationis.*" Judicet Lector.

Ver. 75.—*ἑκατηβελέταο ἄνακτος.*] Apollo, sive Sol, " inde (inquit *Macrobius*) ἑκηβόλος " et ἑκατηβόλος dictus, ἕκαθεν τὰς ἀκτῖνας βάλ- " λων, è longissimo altissimoque radios in " terram usque demittens." Lib. I. c. 17. " Ut per *Sagittas*, intelligatur vis emissa ra- " diorum." *Ibid.* Vide suprà ad *ver.* 43.

Ver. 82. Ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κό- τον.] *Aristoteles* hunc versum citans, *Rhetoric.* l. 2. c. 2. ἀγανακτοῦσι γὰρ, inquit, διὰ τὴν ὑπεροχήν. Similiter *Euripides, Med. ver.* 119.

Δεινὰ τυράννων λήμματα, καί πως
Ὀλίγ' ἀρχόμενοι, πολλὰ κρατοῦντες,
Χαλεπῶς ὀργὰς μεταβάλλουσι.

Hoc est: " *Terribiles sunt regum animi,* " *quippe rarò admodum cedere, plerumque* " *dominari soliti, difficulter iras deponunt.*" Quod ideo hîc affero, quia in *Latinis* quas viderim Versionibus, sententiam hujus loci, voce ἀρχόμενοι malè intellectâ, penitus turbatam observârim: Quanquam *Græcum* Scholiasten non videtur ex toto fugisse. Et quoniam loci hujusce incidit mentio, lubet hîc in transcursu turpissimam mendam in præcedente ver. 106. notare.

Δῆλον δ' ἐξ ἀρχῆς ἐξαιρόμενον.

" Videtur legendum, αἰρόμενον;" inquit doctissimus *Canterus.* Rationem autem emendationis non adjecit. Recentiores *Euripidis* Editores, neglectâ istâ emendatione, retinuerunt ἐξαιρόμενον· Scilicet quia rectè et Græcè dicitur, ἐξαιρόμενον ἐξ ἀρχῆς. At verò ideo necesse est αἰρόμενον legatur, non quòd ad *constructionem grammaticam,* sed quòd ad *versum* nimia sit ista syllaba ἐξ, metrumque jugulet. Est enim versus anapæsticus ex quatuor pedibus,

Δῆλον δ' ἐξ ἀρχῆς αἰρόμενον.

Ver. 83.—*φράσαι.*] Vide infrà ad *ver.* 140.

Ver. 84. Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.] Quod *Martialis* de *Homero* jocosè ad Epigrammatis facetias, id nuperus Scriptor Gallicus *Rapin* seriò annotavit. " *Les Transitions, qui* " *doivent par leur caractere estre fort variées,* " *pour desennuyer le Lecteur; sont toutes sem-* " *blables dans la plus grande partie de son* " *ouvrage.*" *La Compar. d' Homere et de Virg. ch.* 10. At verò erant hæc omninò simplicissimè et sine ornatu dicenda, ut raptim ac velut in transitu legendi percurrerentur.

Οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα, Διῒ φίλον, ᾧτε σὺ, Κάλχαν,
Εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
Οὔτις, ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο,
Σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει,
Συμπάντων Δαναῶν· οὐδ᾽ ἢν Ἀγαμέμνονα εἴπῃς,
Ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος ἐνὶ στρατῷ εὔχεται εἶναι.
Καὶ τότε δὴ θάρσησε, καὶ ηὔδα μάντις ἀμύμων·
Οὔτ᾽ ἄρ᾽ ὅγ᾽ εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, οὔθ᾽ ἑκατόμβης·
Ἀλλ᾽ ἕνεκ᾽ ἀρητῆρος, ὃν ἠτίμησ᾽ Ἀγαμέμνων,
Οὐδ᾽ ἀπέλυσε θύγατρα, καὶ οὐκ ἀπεδέξατ᾽ ἄποινα.
Τοὔνεκ᾽ ἄρ᾽ ἄλγε᾽ ἔδωκεν Ἑκηβόλος, ἠδ᾽ ἔτι δώσει·
Οὐδ᾽ ὅγε πρὶν λοιμοῖο βαρείας χεῖρας ἀφέξει,
Πρίν γ᾽ ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην
Ἀπριάτην, ἀνάποινον, ἄγειν θ᾽ ἱερὴν ἑκατόμβην
Ἐς Χρύσην· τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπίθοιμεν.
Ἤτοι ὅγ᾽ ὣς εἰπὼν κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζετο· τοῖσι δ᾽ ἀνέστη
Ἥρως Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
Πίμπλαντ᾽, ὄσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην·

" Non enim, per Apollinem Jovi carum, cui tu, Calcha,
" Vota-faciens Danais vaticinia ostendis,
" Non ullus, me vivo et in terrâ vidente,
" Tibi cavas apud naves graves manus inferet
" Cunctorum Danaorum: ne *quidem* si Agamemnona dixeris,
" Qui nunc longe potentissimum in exercitu gloriatur se esse.
Et tum quidem cepit animum, et dixit vates praecellens:
" Neque hic [*nos*] ob vota-*non-reddita* incusat, neque ob hecatomben;
" Sed causâ sacerdotis, quem contumeliâ-affecit Agamemnon,
" Neque liberavit filiam, et non accepit pretium-liberationis,
" Idcirco dolores dedit Longe-jaculans [*Apollo,*] et adhuc dabit:
" Neque hic priùs à peste graves manus abstinebit,
" Quàm patri dilecto reddat [*Agamemnon*] nigris-oculis puellam
" Inemptam, sine pretio; et ducat [*mittat*] sacram hecatomben
" In Chrysam: tunc ipsum [*Apollinem*] fortè placatum flexerimus.
Ille quidem ita loquutus consedit: his autem surrexit
Heros Atrides late-dominans Agamemnon
Turbatus; irâque valde praecordia circumfusa-caligine
Plena erant, oculique ipsi igni lucenti similes erant:

Ver. 86. Οὐ μὰ γάρ.] Non hîc πεπλεόνακε τὸ "οὐ," ut ait *Scholiastes*; sed significanter admodùm, et maximâ cum vi, iteratur. Οὐ γὰρ, μὰ τὸν Ἀπόλλωνα, οὔ τις—.

Ibid.—ᾧτε σὺ, Κάλχαν.] Rectè in Vocativo, Κάλχαν. Est enim Nominativus, plenis Notis exaratus, Κάλχανς; quanquam in hoc nomine, et in similibus, respuit istud ν linguæ græcæ ratio; semperque scribitur, Κάλχας.

Ver. 90.—οὐδ᾽ ἢν Ἀγαμέμνονα.] Quàm ferociter hoc, et personæ *Achillis* convenienter!

Ver. 91. Ὃς νῦν—εὔχεται.] Et istud νῦν, et εὔχεται, aptissimè ad minuendam *Agamemnonis* auctoritatem.

Ver. 92. τότε δὴ θάρσησε, καὶ ηὔδα.]

Ille hæc, depositâ tandem formidine, fatur. *Æn.* II, 76.

Ver. 102.——εὐρυκρείων.] "Latè tyran- "num:" *Horat.* "Latè Regem." *Virg. Æn.* I, 25.

Ver. 103.—φρένες ἀμφιμέλαιναι.] Hoc est, quod aiunt Latini; *atrâ bile percitus.*

Ver. 104.——ὄσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην.]

Κάλχαντα πρώτιστα κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε·
Μάντι κακῶν, οὐ πώποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπας·
Αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι·
Ἐσθλὸν δ' οὐδέ τί πω εἶπας ἔπος, οὐδ' ἐτέλεσσας·
Καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις,
Ὡς δὴ τοῦδ' ἕνεκά σφιν Ἑκηβόλος ἄλγεα τεύχει,
Οὕνεκ' ἐγὼ κούρης Χρυσηΐδος ἀγλά' ἄποινα
Οὐκ ἔθελον δέξασθαι· ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
Οἴκοι ἔχειν· καὶ γάρ ῥα Κλυταιμνήστρης προβέβουλα,
Κουριδίης ἀλόχου· ἐπεὶ οὔ ἑθέν ἐστι χερείων,
Οὐ δέμας, οὐδὲ φυὴν, οὔτ' ἄρ φρένας, οὔτε τι ἔργα.
Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τόγ' ἄμεινον·
Βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι.
Αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἑτοιμάσατ', ὄφρα μὴ οἶος
Ἀργείων ἀγέραστος ἔω· ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε·

Calchanta primùm torvè intuens alloquutus est:
" Vates malorum, nunquam mihi gratum dixisti:
" Semper animo tuo jucundum est mala vaticinari:
" Bonum autem nondum aliquod dixisti verbum, neque perfecisti:
" Et nunc inter Danaos vaticinans concionaris,
" Quasi idcirco ipsis Longe-jaculans [*Apollo*] dolores struat,
" Quoniam ego puellae Chryseidis splendidum liberationis pretium
" Nolui accipere, quandoquidem longè malo illam
" Domi habere; etenim *ipsi* Clytemnestrae praefero,
" Quam Virginem duxi, Uxori; quoniam non ipsâ inferior est,
" Neque corpore, neque oris habitu, neque mente, neque omnino operibus.
" Sed et sic volo reddere, si hoc est melius.
" Malo equidem populum salvum esse, quàm perire.
" Sed mihi praemium statim praeparate; ut non solus
" Argivorum praemio caream: quippe *id* non decet.

Stant lumina flammâ. *Æn.* VI, 300.
—totoque ardentis ab ore
Scintillæ absistunt; oculis micat acribus ignis. *Æn.* XII, 102.

Ver. 105.—ἀνέστη—, Κάλχαντα—προσέειπε.] Constructio hæc Asyndetos, irâ excandescentem significanter indicat.

Ibid.—κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε.]
Surgit, et his onerat dictis, atque aggerat iras. *Æn.* XI, 342.

Cæterùm de voce κακοσσόμενος, ità *Porphyrius*: Οὐ, κακῶς ὑποβλεψάμενος·—ἀλλὰ—ἐστὶν Ὄσσα, ἡ θεία φήμη·—" μετὰ δὲ σφίσιν ὄσσα " δεδήει, Ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος." [Il. β', 93.]—Ἀπὸ τῆς Ὄσσης πεποίηται τὸ Κακοσσόμενος, ἤ τοι ὡς κακόμαντιν αὐτὸν ὀνειδίζων.—" Οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὀσσομένη τόδ' ἱκάνω." [Il. ώ, 172.]—τουτέστιν, οὐ κακὸν κληδονιζομένη. *Quæstion. Homeric.* 16.

Ver. 106. Μάντι κακῶν.]
Infelix vates—. *Æn.* III, 246.

Ibid.—τὸ κρήγυον.] Ἀντιτιθέντος, οὐ τῷ ψεύδει, ἀλλὰ τῷ κακῷ, τὸ κρήγυον.—Ἔστι δὲ κρήγυον, τῷ κέαρι ἡδὺ καὶ προσηνές· ὃ ταὐτὸν τῷ θυμῆρες. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16.

Ver. 106. 107. 108.—οὐ πώποτέ μοι τὸ κρήγυον—. Αἰεί τοι τὰ κάκ'———. Ἐσθλὸν δ' οὐδέ τί πω.] Recte hîc observatum, Poetam optimè *personæ* serviisse, dum irâ vehementer commotus rem eandem hoc modo *ter* repetat. Cæterùm quâ ratione vox εἶπας, in *ver.* 108. ultimam producat, vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 114. Κουριδίης ἀλόχου.] [jugârat
Cui pater intactam dederat, primisque
Ominibus.——— *Æn.* I, 349.

Ver. 117. Βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι.] Οὐκ ἔχει ὑψηλόν τι καὶ σεμνὸν ὁ λόγος—. Τινὲς δὲ οὕτω θεραπεύουσι τὸ νόημα· Βούλομαι σόον εἶναι τὸν λαὸν· ἢ, εἰ μὴ τοῦτο γένηται, ἀπολέσθαι ἂν βουλοίμην αὐτός. *Eustathius in locum.* Similiter et *Scholiastes.* Mihi tamen magis arridet simplicior illa et vulgaris expositio: *Cupio equidem populum omni ratione salvum esse, et nequaquam Mei causâ perire.*

Ver. 118. ἑτοιμάσατ'.] Vide infrà ad *ver.* 140.

Λεύσσετε γὰρ τόγε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἀτρείδη κύδιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων,
Πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί;
Οὐδέ τί πω ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλά.
Ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται,
Λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε Θεῷ πρόες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Τριπλῇ τετραπλῇ τ' ἀποτίσομεν, αἴ κέ ποθι Ζεὺς
Δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Μηδ' οὕτως, ἀγαθός περ ἐών, θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ,
Κλέπτε νόῳ· ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι, οὐδέ με πείσεις.
Ἦ ἐθέλεις, ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὔτως
Ἧσθαι δευόμενον; κέλεαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι;
Ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ,

" Videtis enim hoc omnes, quod mihi praemium abit aliò.
Huic autem respondit postea pedibus-praestans nobilis Achilles:
" Atride gloriosissime, avarissime omnium;
" Quînam verò tibi dabunt praemium magnanimi Achivi?
" Non utique scimus communia ullibi reposita multa:
" Sed quae quidem ex urbibus depraedati sumus, ea divisa sunt;
" Populos autem non decet iterum-collecta haec congregare.
" Sed tu quidem nunc hanc Deo praemitte: at Achivi
" Tripliciter quadrupliciterque compensabimus; si quando Jupiter
" Det urbem Trojam bene-munitam diripere.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon:
" Ne sic quidem, quamvis *sis* fortis, Deo-similis Achille,
" Falle mente: quoniam non antevertes *astutiâ*, neque mihi persuadebis.
" Nunquid vis, ut ipse habeas praemium, ac me frustrà
" Sedere indigentem? jubesque me hanc reddere?
" Atqui si dabunt praemium magnanimi Achivi,

Ver. 120.—ὅ μοι.] Vide infrà ad *ver.* 537.

Ver. 121. Τὸν δ' ἠμείβετ'.] Malè hîc et in similibus, *alieno* in loco, edidit *Barnesius* Τόνδε, pro Τὸν δέ. Quod semel atque iterum monuisse satis sit.

Ver. 123. Πῶς γάρ τοι.] " *Iniquè præmium* " *postulas: Quî ENIM fieri potest, ut,*" &c.? Vide infrà ad ί, 22.

Ver. 124. Οὐδέ τί πω.] Scribi potest vel, οὐδέ τί πω, vel, οὐδ' ἔτι πω.

Ver. 126.—παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.] *Omnia iterum in unum conferre, ut aliâ denuò portione dispertiantur.*

Ver. 128.——αἴ κέ ποθι Ζεὺς Δῶσι.]

Si verò capere Italiam, sceptrisque potiri
Contigerit victori, et prædæ ducere sortem. *Æn.* IX, 267.

De hoc loco *Plutarchus:* Ὁ Ἀχιλλεὺς, ἄλλως μὲν (inquit) ὑφίετο τῷ θεῷ τῆς δόξης, καὶ μέτριος ἦν λέγων, "Αἴ κέ ποθι Ζεὺς Δῶσι," &c. *Lib. de Sui laude.* Vide infrà ad β', 228.

Ver. 131.—θεοείκελ'.] Τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον,——ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον, Θεοειδές τε καὶ Θεοείκελον. *Plato de Republ. lib.* 6. Liquet tamen apud Poetam, θεοείκελος, ἀμύμων, et similia, non virtutibus exornatum *omnibus*, sed *unâ quâvis* sive *Animi* sive *Corporis* dote *præcellentem*, perpetuò significare.

Ver. 133. Ἦ ἐθέλεις.] *Al.* Ἠὲ θέλεις.

Ver. 135—137. Ἀλλ' εἰ μὲν— Εἰ δὲ—] " *Si dabunt, benè est; Sin minùs,*" &c. Ea scilicet est Græcæ linguæ ratio, ut, in hujusmodi sententiis, membri prioris Apodosis (καλῶς

Ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται·
Εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι
Ἢ τεὸν, ἢ Αἴαντος, ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος
Ἄξω ἑλών· ὁ δέ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἵκωμαι.
Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις·
Νῦν δ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν,
Ἐς δ' ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἑκατόμβην
Θείομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον
Βήσομεν· εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω,
Ἢ Αἴας, ἢ Ἰδομενεὺς, ἢ δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἠὲ σὺ, Πηλείδη, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
Ὄφρ' ἡμῖν Ἑκάεργον ἱλάσσεαι ἱερὰ ῥέξας.

"Satisfacientes animo *meo*, ut aequale sit valore; *benè est:*
"Sin autem non dederint, ego certè ipse auferam
"Vel tuum, vel Ajacis, veniens, praemium, vel Ulyssis
"Abducam ablatum: ille autem commotus-reddetur, ad quem ivero.
"Verum enimvero de his post consultabimus etiam alias:
"Nunc verò age, navem nigram deducamus in mare vastum,
"Intúsque remiges idoneos congregemus, intus et hecatomben
"Ponamus, ipsamque Chryseida pulchram-genas
"Conscendere-faciamus: Unus autem aliquis praefectus ex proceribus sit,
"Vel Ajax, vel Idomeneus, vel nobilis Ulysses;
"Vel tu, Pelide, omnium terribilissime virorum;
"Ut nobis Longe-jaculantem [*Apollinem*] places sacris factis.

ἔχει,) semper ferè reticeatur; idque elegantissimè; *Aristoph. Plut. ver.* 468.—κἂν μὲν ἀποφήνω,—. Εἰ δὲ μή.—Alia exempla plurima, ex iis, qui tum *astrictâ* tum *solutâ* oratione scripserunt, videas apud *Henr. Stephanum* in Annotatis ad *Xenophontem*, p. 39. et *Kusterum,* in locum citatum *Aristophanis;* et *Eustathium* in hunc locum *Homeri.* Vide et infrà ad *ver.* 340.

Ver. 137. Εἰ δὲ—ἐγὼ δέ.] Vide suprà ad *ver. 57.*

Ver. 139. Ἄξω ἑλών· ὁ δέ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἵκωμαι.] Fuerunt apud Veteres, qui totum hunc versum *Suppositum* existimârint. Et *possit* quidem, licèt *non inelegans,* sine sententiæ dispendio abesse. *Dna Dacier* hoc modo interstinguit:

Εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι·
Ἢ τεὸν, ἢ Αἴαντος, ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος,
Ἄξω ἑλών· ὁ δέ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἵκωμαι.

Sed et Vulgati rectè se habent.

Ver. 140.——μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις.] Quid sibi velint Græcæ Grammaticæ Scriptores plerique, prorsus nescio; qui hanc commenti sunt regulam; "*Penultima Futuri* "*primi SEMPER longa, nisi in* Quartâ "*conjugatione,*" (quam Alii "*Quintam*" appellant;) in quâ scilicet ultima circumflectitur, ut τιμῶ, κρινῶ, et similia. Et tamen *innumeræ* sunt voces, *aliâ* conjugatione, scilicet in άζω et ίζω desinentes, quarum è contrario (nescio an non *omnium polysyllabarum,* nisi quæ *duplicem* habent formandi rationem, ut πειράζω et πειράω, πειρᾱσω; ἀνιάζω et ἀνιάω, ἀνιᾱσω;) *penultima illa* tam *Futuri primi,* quàm Aoristi, *SEMPER corripitur.* Ut φράζω, ἁρπάζω, γουνάζομαι, ἐργάζομαι, ἀκοντίζω, ὁπλίζω, *&c.*

Κεῖθεν δ' αὐτὸς ἐγὼ φράσομαι——
Iliad. ό, 234.
Βοσκομένης ἀγέλης βοῦν ἁρπάσῃ— ρ', 62.
Καί μιν γουνάσομαι———— ά, 427.
—— καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ. δ', 496.
Δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα— *Odyss.* μ', 292.
Μείζονι θυμῷ τί ποτ' ἐργάσεται;
Eurip. Medea, 108.
Ἅπαντα ταῦτα συντεμὼν ἐγὼ φράσω.
Hecuba, 1180.

Sed exempla in singulis Poetarum omnium paginis occurrunt. Vide infrà ad ζ', 434.

Ver. 141.——ἅλα δῖαν.] *Mare magnum.* Quicquid enim *quâvis* de causâ *eximium* est, δῖον appellatur.

— per Mare Magnum. *Æn.* V, 628.

Sic *Odyss.* γ', 153. quod est, ἅλα δῖαν· ibidem, *ver.* 158. dicitur μεγακήτεα πόντον. Similiter, *Odyss.* ί, 20. Λακεδαίμονα δῖαν, explicat Scholiastes, μεγάλην.

Ver. 142.—ἐρέτας ἐπιτηδές.] *Remigum quod sufficiat.*

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ὤ μοι, ἀναιδείην ἐπιειμένε, κερδαλεόφρον,
Πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν,
Ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι, ἢ ἀνδράσιν ἶφι μάχεσθαι;
Οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἕνεκ' ἤλυθον αἰχμητάων
Δεῦρο μαχησόμενος· ἐπεὶ οὔτι μοι αἴτιοί εἰσιν.
Οὐ γάρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν, οὐδὲ μὲν ἵππους,
Οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐριβώλακι βωτιανείρῃ
Καρπὸν ἐδηλήσαντ'· ἐπειὴ μάλα πολλὰ μεταξὺ
Οὔρεά τε σκιόεντα, θάλασσά τε ἠχήεσσα·
Ἀλλά σοι, ὦ μέγ' ἀναιδὲς, ἅμ' ἑσπόμεθ', ὄφρα σὺ χαίρῃς,
Τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ, σοί τε, κυνῶπα,
Πρὸς Τρώων· τῶν οὔτι μετατρέπῃ, οὐδ' ἀλεγίζεις·
Καὶ δή μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
Ὧ ἔπι πολλ' ἐμόγησα, δόσαν δέ μοι υἷες Ἀχαιῶν.
Οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας, ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρώων ἐκπέρσωσ' εὐναιόμενον πτολίεθρον.

Hunc autem torvè intuitus alloquutus est pedibus velox Achilles:
" Heu! impudentiâ indute, lucri-studiose, [vel *dolose*,]
" Quomodo aliquis tibi promptus mandatis obsequatur inter Achivos.
" Vel ut expeditionem *aliquam* faciat, vel adversus viros fortiter pugnet?
" Non enim ego Trojanorum gratiâ veni bellicosorum
" Huc pugnaturus: quippe qui culpâ in me carent.
" Non enim unquam meas boves abegerunt, neque equos;
" Neque unquam in Phthiâ glebosâ, populosâ,
" Fructum laeserunt: quoniam valde multi inter *jacent*
" Montesque umbrosi, mareque resonans.
" Sed te, ô valde impudens, unà secuti sumus, ut tu gauderes,
" Poenas expetentes pro Menelao, teque, canino-vir-aspectu,
" A Trojanis: quae *beneficia* neque revereris, neque curas:
" Quin et mihi praemium ipse te ablaturum minaris,
" Super quo multum laboravi, dederuntque mihi filii Achivorum.
" Non equidem tibi unquam aequale habeo praemium, quando Achivi
" Trojanorum exciderint bene-habitatam urbem.

Ver. 151. Ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι.] Exponunt plerique, *insidias locare.* Quia nimirum *Demosthenes* dixerit, ἐν ὁδῷ καθελών. Verùm ex eo quòd, ἐν ὁδῷ καθελὼν, *insidias* indicet, ex vi scilicet verbi καθελὼν; non utique efficitur ut, ὁδὸν ἐλθέμεναι, itidem indicet *insidias.* Rectè igitur *Eustathius: Δύναται δὲ καὶ ἄλλως " ὁδὸς" πλατυκώτερον λέγεσθαι,* &c.

Ver. 152. Οὐ ΓΑ'Ρ ἐγώ.] " *Quomodo quis-" quam tibi lubens obsequatur;* cùm eos tam " malè accipias, qui *Tui solius* causâ bellum " gerant? *Non ENIM ego Trojanorum,*" &c. Vide infrà ad *ί*, 22.

Ver. 153.—μαχησόμενος· ἐπεί.] Quâ ratione, μαχησόμενος, hîc ultimam producat, vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 156.—μάλα πολλὰ μεταξὺ Οὔρεά τε.]
Longa procul longis via dividit invia terris.
Æn. III, 383.
Innumeri Montes inter me teque, viæque,
Fluminaque et Campi, nec Freta pauca, jacent. *Ovid. Trist. lib.* 4. *Eleg.* 7.

Ver. 163. Οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον.] " *Nunquam " ego præmium tuo æquale habeo;* neque *tum* " mihi æquale dandum postulo *cùm excisa erit " Troja.*" Quare nihil opus ut, Τρώων πτολίεθρον, reddatur, " *Trojanorum urbs aliqua;*" quomodo verterunt *Barnesius* et *Dna Dacier.*

Ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο
Χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ᾽· ἀτὰρ ἤν ποτε δασμὸς ἵκηται,
Σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ᾽ ὀλίγον τε φίλον τε
Ἔρχομ᾽ ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπὴν κεκάμω πολεμίζων.
Νῦν δ᾽ εἶμι Φθίηνδ᾽· ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν,
Οἴκαδ᾽ ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν· οὐδέ σ᾽ ὀΐω,
Ἐνθάδ᾽ ἄτιμος ἐὼν, ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Φεῦγε μάλ᾽, εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται· οὐδέ σ᾽ ἔγωγε
Λίσσομαι, εἵνεκ᾽ ἐμεῖο μένειν· παρ᾽ ἔμοιγε καὶ ἄλλοι,
Οἵ κέ με τιμήσουσι· μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς.
Ἔχθιστος δέ μοι ἐσσὶ διοτρεφέων βασιλήων,

"Verùm quidem majorem partem impetuosi belli
"Manus meae ministrant: at si quando divisio venerit,
"Tibi praemium multò majus; ego verò modicumque gratumque quid
"Venio possidens ad naves, postquam defessus sim pugnando.
"Nunc itaque abeo in Phthiam: quoniam multò melius est,
"Domum ire cum navibus recurvis: neque te puto,
"Hic inhonoratus quum sim, divitias et opes collecturum.
Huic autem respondit postea rex virorum Agamemnon:
"Fuge omnino, si tibi animus appetit; neque te ego
"Rogo, gratiâ mei manere: apud me et alii sunt,
"Qui me honorabunt; praecipuè verò providus Jupiter.
"Invisissimus verò mihi es, à-Jove-nutritorum regum,

Ver. 167.—*ἐγὼ δ᾽ ὀλίγον τε φίλον τε.*] *Parvum quidem; at quod ægerrimè tamen feram, ut mihi vi abripiatur. Parvum* appellat, non quòd ipse *Briseida* parvi faceret, sed quòd *Agamemnoni* semper obtingeret amplior et uberior præda. Quare insulsus planè est *Terrassonus*, qui hoc appellat "*une épithéte ridicule.*" Dissertat. sur l'Iliade, Part IV. Chap. 5.

Ver. 170.—*οὐδέ σ᾽ ὀΐω, Ἐνθάδ᾽ ἄτιμος—ἀφύξειν.*] Sunt qui, *ἄτιμος*, non ad ipsum *Achillem*, sed ad *Agamemnonem*, hîc referant. Quod si fiat, erit constructio dura admodum, et *ἀνακόλουθος*. Ac si dicas, "*neque te puto —divitias hîc inhonoratus assequaris.*" Quod etsi Linguæ Latinæ ratio haud ferat, reperitur tamen interdum apud Græcos constructio non ita multùm absimilis. Suprà, *ver.* 77. quod Latinè dicas, "*Jura te mihi lubentem opitulaturum,*" Græcè est, et constructione quidem non inusitatâ, *ὄμοσσόν μοι πρόφρων ἀρήξειν.* Similiter, infrà, *ver.* 397. quod Latinè dicas, "*Aiebas solam te avertisse perniciem,*" Græcè est, *ἔφησθα οἴη λοιγὸν ἀμῦναι.* Rariùs est, quod occurrit, *β΄*, 350—353. *Κρονίωνα—Ἀστράπτων ἐπιδέξι᾽.* Quem locum vide. Sed satis hîc constat sententia, si constructione simplicissimâ, *ἄτιμος*, jam ad ipsum *Achillem* referatur: "*Neque te puto, hîc inhonoratus quum sim, divitias et opes collecturum.*" Fuerunt tamen qui et hoc modo verterent: "*Neque Tibi* [Tui causâ] *volo hîc, inhonoratus quum sim, divitias opesque* meas *profundere.*" Sed simplicior est interpretatio prior: et *ἀφύξειν*, multò aptiùs significat, *exhaurire arripiendo*, quàm *profundendo*.

Ver. 173. *Φεῦγε μάλ᾽.*] Rectè hîc *Eustathius*. *Ἀχιλλέως εἰπόντος, "ἄπειμι Φθίηνδε," ὁ Ἀγαμέμνων ἀστείως ἀντιλέγων φησί "φεῦγε μάλα,"* &c.

Ver. 174.——*παρ᾽ ἔμοιγε καὶ ἄλλοι, Οἵ κέ με τιμήσουσι.*]

Non erit auxilio nobis *Ætolus*, et *Arpi?*
At *Messapus* erit, felixque *Tolumnius*, et quos
Tot populi misêre duces; nec parva sequetur
Gloria delectos *Latio*.— *Æn.* XI, 428.

Ver. 175.——*μητίετα Ζεύς.*] *Μητίετα*, non *Vocativus* pro *Nominativo*; quod est absurdum: (Quorsum enim, obsecro, *aliud dixisse* Scriptorem accuratissimum, *aliud voluisse?*) Sed reverà *Nominativus* est, ex linguâ *Æolicâ* et *Bœoticâ*, vel (ut alii existimant) *Macedonicâ*. Unde deinceps *Latinè* factum est, *Poeta, Cometa, Athleta*, et similia.

Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε, μάχαι τε.
Εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ τόγ' ἔδωκεν.
Οἴκαδ' ἰὼν, σὺν νηυσί τε σῇς, καὶ σοῖς ἑτάροισι,
Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε· σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω,
Οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε·
Ὡς ἔμ' ἀφαιρεῖται Χρυσηΐδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
Τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηΐ τ' ἐμῇ, καὶ ἐμοῖς ἑτάροισι,
Πέμψω· ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηΐδα καλλιπάρῃον
Αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε, τὸ σὸν γέρας· ὄφρ' εὖ εἰδῇς,
Ὅσσον, φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγέῃ δὲ καὶ ἄλλος
Ἶσον ἐμοὶ φάσθαι, καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην.
Ὣς φάτο· Πηλείωνι δ' ἄχος γένετ'· ἐν δέ οἱ ἦτορ
Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,
Ἢ ὅγε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' Ἀτρείδην ἐναρίζοι,
Ἦε χόλον παύσειεν, ἐρητύσειέ τε θυμόν.

" Semper enim tibi contentioque grata, bellaque, pugnaeque.
" Si valde fortis es, Deus certè tibi hoc dedit.
" Quin domum reversus cum navibusque tuis, et tuis sociis,
" Myrmidonibus impera: te vero ego non moror,
" Neque *quicquam te* aestimo iratum: minabor autem tibi sic;
" Quoniam à me aufert Chryseida Phoebus Apollo,
" Hanc quidem ego cum navique meâ, et meis sociis
" Mittam: ego autem abducam Briseida pulchram genas,
" Ipse profectus ad tentorium, tuum praemium: ut benè intelligas,
" Quanto potentior sim te: timeat verò et alius
" Æqualem *se* mihi dicere, et comparari contra.
Sic dixit: Pelidae autem dolor ortus est; et ipsi cor
In pectore furibundo bifariàm deliberavit,
Utrum ipsemet, ense acuto stricto à femore,
Hos quidem dimoveret, ipse autem Atridem interficeret;
An iram sedaret, compesceretque furorem.

Ver. 178. Εἰ μαλα—. Οἴκαδ' ἰὼν.] Vide suprà, ad *ver.* 105.

Ver. 180. Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε.] Similiter *Virgilius:*

Illâ se jactet in aulâ
Æolus, et clauso ventorum carcere regnet. *Æn.* I, 144.

Ver. 184.—Βρισηΐδα,—τὸ σὸν γέρας.] Vide infrà *ver.* 366. et β', *ver.* 690.

Ver. 185. Αὐτὸς ἰὼν.] Satis *ineptum* est et *puerile*, quod de hoc versu annotat *Plutarchus;* omnes orationis partes, utique *nomen, pronomen, verbum, &c.* in hoc uno versu contineri. *Quæstiones Platonicæ, sub finem.*

Ver. 188. Ὣς φάτο· Πηλείωνι δ' ἄχος γένετ'.]

Talibus Alecto dictis exarsit in iras.
Æn. VII, 445.
Talibus exarsit dictis violentia Turni.
Æn. XI, 376.

Ver. 189. Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν.]

Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc,
In partesque rapit varias.—*Æn.* IV, 285.
Nunc huc ingentes, nunc illuc pectore curas
Mutabat versans——— *Æn.* V, 701.

Cæterùm duo MSS. à *Barnesio* citati. legunt μερμήριζεν. *Plutarchus* etiam, in *Coriolano*, citat μερμήριζεν. Quæ fortè verior Lectio.

Ver. 191.——ἐναρίζει.] *Al.* ἐναρίζοι.

Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἕλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, ἦλθε δ' Ἀθήνη
Οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἧκε Θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε, κηδομένη τε·
Στῆ δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα,
Οἴῳ φαινομένη, τῶν δ' ἄλλων οὔτις ὁρᾶτο.
Θάμβησεν δ' Ἀχιλεὺς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
Παλλάδ' Ἀθηναίην, δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τίπτ' αὖτ', Αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, εἰλήλουθας;
Ἦ, ἵνα ὕβριν ἴδῃς Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο;
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελέσθαι ὀΐω,
Ἧς ὑπεροπλίῃσι τάχ' ἄν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·

Dum ille haec agitabat mente et animo,
Trahebat utique è vaginâ magnum ensem; venit autem Pallas
Coelitus; praemiserat enim Dea ulnis-candida Juno
Ambos simul, ex animo amansque, curansque.
Stetit autem à tergo, et flavâ comâ prehendit Pelidem,
Soli apparens, aliorum verò nullus videbat.
Expavit autem Achilles et retrò conversus est, statimque agnovit
Palladem Minervam, terribilesque ei oculi visi sunt;
Et ipsam compellans, verbis alatis allocutus est:
" Cur huc, Aegiochi Jovis progenies, venisti?
" An ut injuriam videas Agamemnonis Atridae?
" Sed tibi edico, quod et perfectum iri puto;
" Suis superbiis citò tandem animum perdet.
Hunc autem rursus alloquuta est Dea caesis-oculis Minerva:

Ver. 193. Ἕως ὁ.] Pronuntiabatur raptim legentibus, ac si scriptum fuisset, *ὥσω vel ὥσεο.*

Ibid.—κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν.]

—mentem animumque. *Æn.* VI, 11.

Ver. 194. Ἕλκετο δ' ἐκ———, ἦλθε δέ.] Vide suprà, ad *ver.* 57.

Ibid.—ἦλθε δ' Ἀθήνη Οὐρανόθεν.] Ἡ φρόνησις, Consilium prudentius; "*potior sententia,*" *Æn.* IV, 287.—"ἐφράσθης, καί τοι "θεὸς ἔμβαλε θυμῷ," *Odyss.* ψ', 260.—"ἐνὶ φρεσὶν ἔμβαλε Δαίμων," *Odyss.* τ', 10.—Ἐπιγνοὺς δ' εἰς οἷον κακὸν προκυλισθῆναι παρὰ μικρὸν ἔμελλεν, ὡς ἡνίοχον εὐλαβήθη τὸν ἐφεστῶτα Νοῦν· *Heraclid. Pontic.* Ἐπὶ μὲν τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν λογισμὸν τῷ θυμῷ μαχόμενον, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ῥοπῇ διανοούμενον,—τὴν φρόνησιν ἐπικρατοῦσαν πεποίηκε· τοῦτο γὰρ αὐτῷ ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀθηνᾶς βούλεται. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, c. 15. Vide infrà ad β', 169. et ad δ', 92. et ad ή, 29.

Ver. 197.——κόμης ἕλε Πηλείωνα.]

———refulsit
Alma parens, confessa Deam; dextrâque prehensum
Continuit——— *Æn.* II, 590.

Ver. 198. Οἴῳ φαινομένη, τῶν δ' ἄλλων οὔτις ὁρᾶτο.]

———Ὀδυσῆϊ φανεῖσα,
Οὐ δ' ἄρα Τηλέμαχος ἴδεν ἀντίον, οὐδ' ἐνόησεν.
Odyss. π', 160

Ver. 199.—μετὰ δ' ἐτράπετ'.] Notandus hîc maximè proprius vocis Mediæ usus; *Retrò se convertit.* Vide infrà ad γ', 141.

Ver. 201.——ἔπεα πτερόεντα.]

———*verbis*
Quæ tutò tibi magna *volant*———
Æn. XI, 380.

Ver. 202.—Αἰγιόχοιο Διός.] *Ægidem habentis Jovis.* Sunt qui vertant, *à caprâ nutriti.* Vide *Scherpezælii Notas* editas cum *Moschopuli* Scholiis in *lib. Iliad.* ά et β'. Meminit itidem et *Eustathius.* Vera autem prior interpretatio: Vide infrà, δ'. 167. et ί, 736, &c.

Ibid.—εἰλήλουθας.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 203.—ἴδῃς.] *Al.* ἴδῃ. Quod perinde est.

Ver. 206.—γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Οὐχ ὥσπερ ἔνιοι τῶν Ἑλλήνων ὑπέλαβον, ἀπὸ τοῦ τοὺς ὀφ-

Ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τεὸν μένος, αἴ κε πίθηαι,
Οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἧκε Θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Ἄμφω ὁμῶς θυμῷ, φιλέουσά τε, κηδομένη τε.
Ἀλλ' ἄγε, λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἕλκεο χειρί·
Ἀλλ' ἦτοι ἔπεσιν μὲν ὀνείδισον, ὡς ἔσεταί περ.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Καί ποτέ τοι τρὶς τόσσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα,
Ὕβριος εἵνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε, Θεὰ, ἔπος εἰρύσασθαι,
Καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὧς γὰρ ἄμεινον.
Ὅσκε Θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ.
Ἦ, καὶ ἐπ' ἀργυρέῃ κώπῃ σχέθε χεῖρα βαρεῖαν·
Ἂψ δ' ἐς κουλεὸν ὦσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθησε
Μύθῳ Ἀθηναίης· ἡ δ' οὔλυμπόνδε βεβήκει,
Δώματ' ἐς Αἰγιόχοιο Διὸς, μετὰ δαίμονας ἄλλους.

" Veni ego sedatura tuam iram (si modò parueris)
" Coelitus; praemisit autem me Dea candidis-ulnis Juno,
" Ambos simul, *ex* animo diligensque curansque.
" Sed age, quiesce à contentione, neque ensem trahe manu:
" At verbis quidem convitiator, sicut acciderit;
" Sic enim edico, quod et perfectum erit:
" Et aliquando tibi ter tot aderunt splendida dona,
" Injuriae causâ hujus: tu autem cohibe te, obtemperaque nobis.
Hanc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles:
" Oportet quidem vestrum, Dea, verbum observare,
" Quantumvis sim animo iratus: sic enim melius.
" Quisquis utique Diis obtemperaverit, magis et *illi* exaudiunt ipsum.
Dixit, et in argenteo manubrio repressit manum gravem;
Retróque in vaginam condidit magnum ensem, neque fuit inobediens
Verbo Minervae; haec autem ad coelum abiit,
In domos Aegiochi Jovis, ad deos alios.

θαλμοὺς ἔχειν γλαυκούς· τοῦτο μὲν γὰρ εὐήθες ὑπάρχει· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τὸν ἀέρα τὴν πρόσοψιν ἔχειν ἄγλαυκον. [Editor *Rhodomanus* conjicit legendum, *ἔγλαυκον*: Ego *γλαυκὸν* malim.] *Diodor. Sicul. Lib.* I. *p.* 12.

Ver. 207.—*τεὸν μένος.*] *Al. τὸ σὸν μένος.*

Ver. 211.———*ὀνείδισον.*] Vide suprà ad *ver.* 140.

Ver. 214.———*πείθεο δ' ἡμῖν.*]

———Tu nequa Parentis
Jussa time, neu præceptis parere recusa.
Æn. II, 606.

Ver. 216. *Χρὴ μὲν.*]

Cedamus Phœbo, et moniti meliora sequamur. *Æn.* III, 188.

Ver. 220.—*ὦσε μέγα ξίφος.*] *Ἀλλ' αἱ κοιναὶ τῶν λέξεων παρ' αὐτῷ σώζουσι τὸ σέμνον.* *Dion. Halicarn.*

Ibid.—*οὐδ' ἀπίθησε Μύθῳ Ἀθηναίης.*] *Ὀρθῶς πάλιν καὶ καλῶς· ὅτι, τὸν θυμὸν ἐκκόψαι παντάπασι μὴ δυνηθεὶς, ὅμως, πρὶν ἀνήκεστόν τι δρᾶσαι, μετέστησε καὶ κατέσχεν, εὐπειθῆ τῷ Λογισμῷ γενόμενον.* *Plutarch. de audiend. Poetis.* Vide suprà ad *ver.* 194.

Ver. 221.——*ἡ δ' οὔλυμπόνδε βεβήκει.*] Sic *π'*, 751. " *Ὣς εἰπὼν—βεβήκει.*" Si *βέβηκεν* dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim fuisset, ac siquis Anglicè dicat, IS GONE AWAY, pro eo quod est, WAS GONE AWAY. Vide suprà ad *ver.* 37.

Πηλείδης δ' ἐξαῦτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
Ἀτρείδην προσέειπε, καὶ οὔπω λῆγε χόλοιο·
Οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο·
Οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι,
Οὔτε λόχονδ' ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν,
Τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κὴρ εἴδεται εἶναι.
Ἦ πολὺ λώϊόν ἐστι, κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
Δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι, ὅστις σέθεν ἀντίον εἴποι·
Δημοβόρος βασιλεὺς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·
Ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρείδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι,
Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους

Pelides autem iterum asperis verbis
Atridem alloquutus est, et nondum cessabat ab irâ:
" Vinolente, canis oculos habens, cor verò cervi;
" Neque unquam in bellum unà cum populo armari,
" Neque ad insidias ire cum primoribus Achivorum,
" Ausus es animo: hoc utique tibi mors videtur esse.
" Certè multò melius est, per exercitum latum Achivorum,
" Dona auferre *illius*, quicunque tibi contradixerit:
" Populi vorator Rex, quoniam hominibus nullius pretii imperas:
" Certè enim, Atrida, nunc postremò contumeliam fecisses.
" Verùm tibi edico, atque insuper magnum juramentum juro,
" Nae per hoc sceptrum, quod quidem nunquam folia et ramos

Ver. 225. Οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων.] Τί δὲ τὰ τοιάδε; ἆρα καλῶς;—οὐ καλῶς. *Plato de Republ. lib.* 3. Sed vide suprà, ad *ver.* 2.

Ver. 226. Οὔτε πότ' ἐς πόλεμον ἅμα.]

———————An tibi Mavors
Ventosâ in linguâ pedibusque fugacibus istis
Semper erit?——— *Æn.* XI, 390.

Cæterùm quâ ratione, πόλεμον, hîc ultimam producat; item ἐπὶ, infrà, *ver.* 233. vide suprà, ad *ver.* 51.

Ver. 228. Τέτληκας θυμῷ.] *Audes animo.* Respondet enim sequentibus, εἴδεται, et ἐστί. Vide suprà, ad *ver.* 57.

Ibid.—τὸ δέ τοι κήρ.] Scholiastes videtur legisse (nec quidem hoc in loco malè) τό δέ τοι κήρ. Nam, Δεικτικώτερον *(inquit)* καὶ ἀναφορικώτερον.

Ver. 229. 231. 232. Ἦ πολύ——Δημοβόρος βασιλεύς—. Ἦ γὰρ ἄν—.] Iratum et ferocientem mirè decet præfracta hæc et interrupta oratio. Vide suprà, *ver.* 178.

Ver. 233.——ϗ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι.] Καὶ ἐπὶ, mihi vertendum videtur, non, *atque adeo*, (quod habent Vulgati;) sed, *atque insuper.*

Ver. 234. Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον.]

Ut sceptrum hoc (dextrâ sceptrum nam fortè gerebat)
Nunquam fronde levi fundet virgulta nec umbras,
Cùm semel in sylvis imo de stirpe recisum
Matre caret, posuitque comas et brachia ferro:
Olim arbos, nunc artificis manus ære decoro
Inclusit, patribusque dedit gestare Latinis. *Æn.* XII, 206.

Rectè mihi videtur adversus Recentiores quosdam hîc annotâsse *Popius*, locum hunc Antiquis nullo modo tædium attulisse, cùm eum adeò amplè transcripserit *Virgilius.* Rectè porrò adjicit, adversus *Scaligerum;* vim hoc in loco et ingenium *Homeri*, ipsum vix assecutum *Virgilium.*

Ibid.—τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους.] Videtur mihi hoc, non (ut *Eustathio* et Recentioribus visum est) eò pertinere, ut Achillis Agamemnonisque *Dissensio* ac *Discessus*, quem utique Achilles hic *perpetuum* futurum minitetur, cum ligni de stirpe recisi et nunquam repullulaturi *Disjunctione ab arbore* conferatur: Est enim hoc paullò languidius: Sed consimile esse, ac si dixisset; *Quemadmodum hoc lignum nunquam repullulabit, ita et Ego penitus dispeream, nisi, &c.* Vel: *quàm certò hoc lignum*

Φύσει, ἐπειδὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,
Οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε
Φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὖτέ μιν υἷες Ἀχαιῶν
Ἐν παλάμης φορέουσι δικασπόλοι, οἵτε θέμιστας
Πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος·
Ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν
Ξύμπαντας· τοῖς δ' οὔτι δυνήσεαι, ἀχνύμενός περ,
Χραισμεῖν, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
Θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις
Χωόμενος, ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας.
Ὣς φάτο Πηλείδης· ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ
Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον· ἕζετο δ' αὐτός.
Ἀτρείδης δ' ἑτέρωθεν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ
Ἡδυεπὴς ἀνόρουσε, λιγὺς Πυλίων ἀγορητής,

" Producet, postquam semel truncum in montibus reliquit,
" Neque repullulabit: circùm enim ei ferrum delibravit
" Foliaque et corticem: nunc autem ipsum filii Achivorum
" In manibus portant judices, qui utique leges
" A Jove tuentur: hoc autem tibi erit magnum juramentum.
" Certè aliquando Achillis desiderium invadet filios Achivorum
" Universos: his autem non poteris, dolens licet,
" Prodesse; quando multi ab Hectore homicidâ
" Morientes cadent: tu autem intùs animum lacerabis
" Iratus, quòd fortissimum Achivorum non honorâris.
Sic dixit Pelides: sceptrumque projecit in terram
Aureis clavis distinctum: consedit autem ipse.
Atrides verò ex alterâ parte irascebatur: His igitur Nestor
Suaviloquus surrexit, argutus Pyliorum orator,

---

nunquam repullulabit, tam certò ingens Mei desiderium Achivos Hectori posthac succumbentes afficiet, neque Tu eis opitulari valebis. Vel: *Citius erit, ut repullulet hoc lignum, quàm ut Achivi in posterum non indigeant Mei.*

Ver. 235.—τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν.] Fuerunt qui legerint, κόμην ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν. Nimirum ex loco *Virgilii* jam citato, "—po-" suitque *comas* et brachia ferro:") ut rectè conjecit *Fulvius Ursinus.*

Ver. 238.—δικασπόλοι, οἵτε θέμιστας.] Κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ ἅπασα πόλις Ἑλλὰς ἐβασιλεύετο πλὴν οὐχ, ὥσπερ τὰ βάρβαρα ἔθνη, δεσποτικῶς· ἀλλὰ κατὰ νόμους τε καὶ ἐθισμοὺς πατρίους. Καὶ κράτιστος ἦν βασιλεὺς, ὁ δικαιότατός τε καὶ νομιμώτατος.—δηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, δικασπόλους τε καλῶν τοὺς βασιλεῖς, καὶ θεμιστοπόλους. *Dion. Halicarn. Antiq. Roman. lib.* 5. Vide suprà ad *ver.* 57.

Ver. 242.—Ἕκτορος.] Mirè admodum *Plato* in *Cratylo*: Καὶ τῷ Ἕκτορι αὐτὸς ἔθετο τὸ ὄνομα Ὅμηρος,—παραπλήσιον τῷ Ἀστυάνακτι—Ὁ γὰρ Ἄναξ καὶ ὁ Ἕκτωρ σχεδόν τι ταὐτὸν σημαίνει.—Οὗ γὰρ ἄν τις Ἄναξ ᾖ, καὶ Ἕκτωρ δήπου ἐστὶ τούτου, δῆλον γὰρ ὅτι κρατεῖ τε αὐτοῦ, καὶ κέκτηται, καὶ Ἔχει αὐτό. Vide infrà ad ζ', 402. et ad χ', 508.

Ibid.——ἀνδροφόνοιο.] *Homicidam Hectorem* dixit *Horatius*, Epod. 17. 12. At *vim* Græcæ vocis vix assecutus videtur sermo Romanus. Vide *Mureti Var. Lect. lib.* 3. *c.* 19. Porrò, rectè ad hunc locum Scholiastes: τὸν Ἕκτορα ἀνδροφόνον προσηγόρευσε, καὶ οὐ χαλκοκορυστὴν ἢ ἱππόδαμον,—πρὸς κατάπληξιν τῶν ἀκουόντων. Εἴωθε δὲ τηρεῖν τὰ ἐπίθετα εὐστόχως.

Ver. 244. Χωόμενος, ὅτ'.] Quâ ratione χωόμενος, hìc ultimam producat, vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 247.—ἐμήνιε.] Pronuntiabatur (credo) ἐμήνι. Nam μηνίω, secundam producit.

Ver. 248.—ἀνόρουσε.] " *Ut in re magnâ et* " *periculosâ, non placidè assurgentem facit, sed* " prorumpentem *Senem quoque.*" Utì observavit *Camerarius.*

Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
Τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
Ἐφθίαθ', οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
Ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο, καὶ μετέειπεν·
  Ὦ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιΐδα γαῖαν ἱκάνει,
Ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος, Πριάμοιό τε παῖδες,
Ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ,
Εἰ σφῶϊν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοιϊν,
Οἳ περὶ μὲν βουλῇ Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὲ μάχεσθαι.
Ἀλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο.
Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν, ἠέπερ ὑμῖν,
Ἀνδράσιν ὡμίλησα, καὶ οὔ ποτέ μ' οἵγ' ἀθέριζον.
Οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας, οὐδὲ ἴδωμαι,

Cujus etiam à linguâ melle dulcior fluebat sermo.
Et jam duae quidem aetates articulatâ-voce-loquentium hominum
Defecerant, qui cum ipso anteà simul nutriti sunt et vixerunt
In Pylo eximiâ, inter tertios autem *jam* regnabat:
Qui illis prudens concionatus est, et dixit:
" O Dii, certè magnus luctus Achivam terram invadit,
" Certè laetabitur Priamus, Priamique filii,
" Caeterique Trojani valdè gaudebunt animo,
" Si *de* vobis haec omnia audiverint decertantibus,
" Qui quidem consilio Danais antecellitis, et pugnando.
" Sed persuadeamini: ambo nempè juniores estis me.
" Jam enim aliquando ego et cum fortioribus, quàm vobis,
" Viris consuetudinem-habui, et nunquam me ipsi parvi-penderunt.
" Non enim unquam tales vidi viros, neque videbo,

Ver. 249. Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης.] " Videtisne " ut apud *Homerum* sæpissimè *Nestor* de vir- " tutibus suis prædicet? tertiam enim jam " ætatem hominum vivebat: nec erat ei ve- " rendum, nè vera de se prædicans, nimis vi- " deretur aut insolens aut loquax. Etenim, " ut ait *Homerus*, ex *ejus linguâ melle dulcior* "*fluebat oratio.*" Cic. de Senectute. Vide infrà ad *ver.* 260. et ad β', 372.

Ver. 252.—μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν.] Nonagenarius circiter existens.

Ver. 255. Ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος.] Sic *Virgilius*:

Hoc Ithacus velit, et magno mercentur Atridæ. *Æn.* II, 104.

Ver. 259. Ἀλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο.]

Tu major; tibi me est æquum parere, Menalca. *Virg. Ecl.* V, 4.

Sententia eadem: sed apud *Homerum* convenientior persona.

Ver. 260. Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ—Ἀνδράσιν ὡμίλησα—, Οὐ γάρ πω, &c.] Mirè *Senem* decet jactantia hæc et longitudo orationis. At *Scaliger*: " Nestor, *inquit*, in primo Iliados, " loquax; in septimo, non minus; in quarto, " odiosus; in undecimo obtundit; in penul- " timo, etiam nugatur." *Poetic. lib.* 5. Aliter sensit *Cicero*, loco suprà citato, ad *ver.* 249. et infrà, ad β', 372. Aliter etiam *Plutarchus*: Οὐ μόνον ἀλύπως καὶ ἀνεπιφθόνως, ἀλλὰ καὶ χρησίμως, καὶ ὠφελίμως;—. Ὅρα πρῶτον εἰ προτροπῆς ἕνεκα καὶ ζήλου καὶ φιλοτιμίας τῶν ἀκουόντων, αὐτὸν ἄν τις ἐπαινέσειεν· ὥσπερ ὁ Νέστωρ τὰς ἑαυτοῦ διηγούμενος ἀριστείας καὶ μάχας.——Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καταπλήξεως—ἕνεκα, καὶ τοῦ ταπεινῶσαι—τὸν αὐθάδη—. καθάπερ αὖ πάλιν ὁ Νέστωρ, " Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ " καὶ ἀρείοσιν," &c. Lib. de Sui Laude.

Ibid.—ἠέπερ ὑμῖν.] *Eustathius*, ἡμῖν, præfert, ut καλλίον,——καὶ ἀνεπαχθέστερον, διὰ τὸ κοινότερον· ἔστι γάρ πως τὸ " ἡμῖν," ὅμοιον τῷ, " οἷ νῦν βροτοί ἐσμεν." Sed *Nestoris personam* magis decet istud, ὑμῖν.

Οἷον Πειρίθοόν τε, Δρύαντά τε ποιμένα λαῶν,
Καινέα τ', Ἐξάδιόν τε, καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
Θησέα τ' Αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισι.
Κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν·
Κάρτιστοι μὲν ἔσαν, καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο
Φηρσὶν ὀρεσκῴοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσσαν.
Καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον ἐκ Πύλου ἐλθὼν,
Τηλόθεν ἐξ Ἀπίης γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί·
Καὶ μαχόμην κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγώ· κείνοισι δ' ἂν οὔτις
Τῶν, οἳ νῦν βροτοί εἰσιν ἐπιχθόνιοι, μαχέοιτο·

" Qualem Pirithoumque, Dryantemque, ducem populorum,
" Caeneumque, Exadiumque, et divinum Polyphemum
" Theseumque Aegidem, similem immortalibus.
" Fortissimi certè illi terrestrium nutriti sunt virorum :
" Fortissimi quidem erant, et cum fortissimis pugnabant
" Centauris monticolis, et terribiliter interfecerunt.
" Et quidem cum illis habebam-consuetudinem è Pylo profectus,
" Procul ex Apiâ terrâ : Evocârunt enim ipsi :
" Et pugnabam pro meis *quidem* viribus ego : cum illis autem nullus
" Eorum, qui nunc homines sunt terrestres, pugnaret :

Ver. 264. Πολύφημον.] Non utique *Cyclopem* illum, sed *Lapitharum* ducem quendam.

Ver. 265. Θησέα τ'.] Qui rei prosodiacæ student, meritò hîc quærere potuerunt, sit ne hic pes [Θησέα] *dactylus*, an potiùs contractè *spondæus*, ac si scriptum fuisset Θησᾶ. Nam istud α, in *Accusativis Atticis* (quod *haud adverterunt* Grammatici) semper *producitur*.

Τὸν Πηλέως τιν' οἶσθ' Ἀχιλλέᾱ γόνον.
Eurip. Helen. 97.
Εὐδαιμονεῖν με Θησέᾱ τε παῖδ' ἐμόν.
Id. Supplic. 3.
Κήρυξ πρὸς ἄστυ δεῦρο Θησέᾱ καλῶν.
Ibid. 37.
Τὸν μὲν Διὸς πληγέντα Καπανέᾱ πυρί.
Ibid. 934.
Μενοικέᾱ σοῦ πατρὸς αὐτεπώνυμον.
Id. Phœniss. 776.
Ἐτεοκλέᾱ τ' αὖ νῦν πόλεως ὑπερμαχεῖς.
Ibid. 1258.
Σίτοις καπήλευ', Ὀρφέᾱ τ' ἄνακτ' ἔχων.
Id. Hippol. 953.
Ποῖ γῆς ἄνακτα τῆς δε Θησέᾱ μολών
Ibid. 1153.
Καὶ μὴν δέδορκα τόνδε Πηλέᾱ πέλας.
Id. Androm. 545.
Ἀχιλλέᾱ τεκοῦσα πρῶτον Ἑλλάδος.
Ibid. 1237.
Λελειμμένον δὴ βασιλέᾱ, κἀκ τοῦδε χρή
Ibid. 1247.

Sequitur nimirum *Accusativus iste* analogiam *Genitivi*, in linguâ tum *Atticâ*, tum *Ionicâ*. Πηλῆος, Πηλῆᾱ; Πηλέως, Πηλέᾱ. Ἀχιλλῆος, Ἀχιλλῆᾱ; Ἀχιλλέως, Ἀχιλλέᾱ. Βασιλῆος, Βασιλῆᾱ; Βασιλέως, Βασιλέᾱ. Similis quædam analogia et in aliis reperitur: Τεθνηκότος, Τεθνηότος, Τεθνεῶτος: Κρονίων, Κρονίονος, Κρονίωνος: Μετήορος, Μετέωρος: Λᾱὸς, Λεὼς: ἵλᾱος, ἵλεως: Μενέλᾱος, Μενέλεως.

Permulta ejusmodi, Poetas cum judicio legentibus, à Grammaticis vix observata occurrent. Sic διᾱκονος, διᾱκονεῖν, secundam *semper producit*. Quamobrem absurdissimè vir Doctus *Phil. Labbe, Dialect. ling. græc. cap.* 7. 16. " διηκόνεον (inquit) pro διεκόνεον :" (Istud enim διεκόνεον si omninò *græcum* esset, jam διᾱκονεῖν *posset* atque etiam necessariò *deberet* secundam corripere.) Sic ἀνᾱλίσκω, φλυᾱρεῖν, τάρῑχος, ἀκρῑδής, λῑπαρεῖν, λῑπαρής, (quod ab aliâ esse videtur origine, ac λῐπαρὸς ;) semper producuntur. *Eurip. Med.* 325. *Cyclop.* 31. *Ion.* 396. et *Supplic.* 776. *Æschyl. Prometh.* 941. *Menander* apud *Athenæum*, p. 245. *Sophocles* apud *Athenæum*, p. 119. *Idem, Trachin.* 430. *Aristoph. Acharn. Act.* 2. *Scen.* 4. Et *passim*. Vide quoque infrà ad *ver.* 338.

Ibid. — ἀθανάτοισι.] Vide infrà ad *ver.* 398.

Ver. 271. Καὶ μαχόμην κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγώ.]
——κατὰ σφέας γὰρ μαχέονται, β', 366.
Tum validis flexos incurvant viribus arcus

Καί μέν μευ βουλέων ξύνϊον, πείθοντό τε μύθῳ.
Ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον·
Μήτε σὺ τόνδ', ἀγαθός περ ἐὼν, ἀποαίρεο κούρην,
Ἀλλ' ἔα, ὥς οἱ πρῶτα δόσαν γέρας υἷες Ἀχαιῶν·
Μήτε σὺ, Πηλείδη, 'θέλ' ἐριζέμεναι βασιλῆϊ
Ἀντιβίην· ἐπεὶ οὔποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
Σκηπτοῦχος βασιλεὺς, ᾧτε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν·
Εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, Θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ,
Ἀλλ' ὅγε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.
Ἀτρείδη, σὺ δὲ παῦε τεὸν μένος· αὐτὰρ ἔγωγε
Λίσσομ' Ἀχιλλῆϊ μεθέμεν χόλον, ὃς μέγα πᾶσιν
Ἕρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῖο.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,
Πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
Πᾶσι δὲ σημαίνειν· ἅτιν' οὐ πείσεσθαι οἴω.
Εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν Θεοὶ αἰὲν ἐόντες,

" Et tamen mea consilia audiebant, obtemperabantque verbo.
" Verùm obedite et vos, quandoquidem obedire melius.
" Neque tu ab isto, quantumvis praestans, auferas puellam,
" Verùm sine, ut ei primùm dederunt praemium filii Achivorum :
" Neque tu, Pelide, velis contendere regi
" Contra: quia nunquam *ullus* similem, *atque hic*, sortitus est honorem
" Sceptriger rex, cui utique Jupiter gloriam dedit.
" Si autem tu fortior es, Deaque te generavit mater,
" At hic potentior est, quia pluribus imperat.
" Atride, tu autem compesce tuam iram : verùm ego
" Precabor Achillem deponere iram, qui magnum omnibus
" Propugnaculum Achivis est belli mali.
Hunc autem vicissim-allocutus est rex Agamemnon:
" Sanè, haec omnia, senex, convenienter dixisti:
" Verùm hic vir vult supra omnes esse alios;
" In omnes dominari vult, omnibusque imperare,
" Et omnibus praeesse: quae minimè persuasurum puto.
" Quòd si ipsum bellicosum fecerunt Dii semper existentes,

Pro se quisque viri.—— *Æn.* V, 500.

Ver. 273. Καὶ μέν μευ βουλέων ξύνϊον, πείθοντό τε μύθῳ.

Ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες.] *Auscultate vos mihi seni juvenes, cui etiam Juveni auscultârunt Senes.*

Ver. 277. Μήτε σὺ, Πηλείδη, 'θέλ'.] Φασὶ γὰρ, inquit *Eustathius*, μὴ εἶναι παρὰ τῷ Ποιητῇ, τὸ " Θέλειν" δισυλλάβως, ἀλλὰ " Ἐθέλειν" μετὰ τοῦ ε. Sed hoc leve est.

Ver. 283.—Ἀχιλλῆϊ μεθέμεν.] Quâ ratione Ἀχιλλῆι, hîc ultimam producat, vide suprà ad *ver.* 51.

Ibid.—ὃς μέγα πᾶσιν Ἕρκος Ἀχαιοῖσιν.]
——pugnæ nodumque moramque.
Æn. X, 428.

Simplicior et facilior *Homeri* elocutio, nec tamen minorem habet vim.

Ver. 286.——ἔειπες.] *Al.* ἔειπας. Quod idem est.

Τοὔνεκά οἱ προθέουσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι;
Τὸν δ' ἄρ' ὑποβλήδην ἠμείβετο δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἦ γάρ κεν δειλός τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην,
Εἰ δή σοι πᾶν ἔργον ὑπείξομαι, ὅ, ττι κεν εἴποις·
Ἄλλοισιν δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἔμοιγε
Σήμαιν'· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι σοὶ πείσεσθαι ὀΐω.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
Χερσὶ μὲν οὔτι ἔγωγε μαχήσομαι, εἵνεκα κούρης,
Οὔτε σοὶ, οὔτε τῷ ἄλλῳ, ἐπεί μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες.
Τῶν δ' ἄλλων, ἅ μοι ἐστὶ θοῇ παρὰ νηῒ μελαίνῃ,
Τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἀνελὼν, ἀέκοντος ἐμεῖο.
Εἰ δ' ἄγε μὴν, πείρησαι, ἵνα γνώωσι καὶ οἵδε·
Αἶψά τοι αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρί.
Ὣς τώ γ' ἀντιβίοισι μαχεσσαμένω ἐπέεσσιν
Ἀνστήτην· λῦσαν δ' ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Πηλείδης μὲν ἐπὶ κλισίας καὶ νῆας ἐΐσας

" An propterea ipsi permittunt contumelias loqui ?
Huic autem interpellato-sermone respondit nobilis Achilles :
" Certè timidusque et nullius pretii vocari debeam,
" Si utique tibi in omni re cessero, quamcunque dixeris,
" Aliis sanè haec impera ; nec enim mihi
" Praecipias; non enim ego ampliùs *me* tibi obtemperaturum puto.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in praecordiis tuis conde :
" Manibus quidem non ego pugnabo, causâ puellae,
" Neque tecum, neque cum alio quovis, quum à me aufertis quod dedistis :
" Aliarum autem rerum, quae mihi sunt velocem apud navem nigram,
" Harum utique nihil auferes abripiens, invito me.
" Quin age, fac periculum ; ut cognoscant et isti :
" Statim tibi sanguis niger fluet circa lanceam.
Sic hi contrariis contendentes verbis
Surrexerunt ; solveruntque concionem apud naves Achivorum.
Pelides quidem ad tentoria et naves aequales

Ver. 291. Τοὔνεκά οἱ προθέουσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι.] *Eustathius* interpretatur: " *Ideóne " sermonem ejus etiam prævertunt contume- " liæ?*" Alii, προθέουσιν, *activè* accipiunt: ut sit " *Ideóne ei* [προτρέπουσιν] *permittunt*, [vel, " *ideóne eum impellunt*,] *ut contumelias effun- " dat?*" Reddi tamen potest, etiam simplicissime: " *Ideóne ei* [æquum est ut] *effun- " dantur contumeliæ inter loquendum?*"

Ver. 296. Σήμαιν'· οὐ γάρ.] Fuerunt olim, qui (post vocem, ἔμοιγε, distinguentes) totum hunc versum expungerent. Quod etsi ferri potest, nihil tamen opus videtur.

Ver. 297.—σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι]

Sensibus hæc imis, res est non parva, reponas. *Virg. Ecl.* III, 54.

Accipite ergo animis, atque hæc mea figite dicta. *Æn.* III, 250.

——Tu condita mente teneto. *Ibid.* 388.

——Simul hæc animo hauri. *Æn.* XII, 26.

Ver. 298.——οὔτι ἔγωγε μαχήσομαι, εἵνεκα κούρης.] Perstringere hîc Achillem Græcos, existimat *Popius*, *Helenæ* causâ bellum gerentes. At verò aliud est, bellum gerere *uxoris raptæ* gratiâ; aliud, *captivæ* causâ, vel sorte vel consensu *datæ*. Οὔτι ἔγωγε μαχήσομαι εἵνεκα κούρης,—ἐπεί μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες.

Ver. 302. Εἰ δ' ἄγε μήν.] " *Sin autem*—; " *age*" &c.

Ver. 304. Ὣς τώ γ' ἀντιβίοισι.]

Illi hæc inter se dubiis de rebus agebant,
Certantes———— *Æn.* XI, 445.

Ver. 306.—νῆας ἐΐσας.] Ἰσοτοίχους. *Schol.* ἢ, πολεμικὰς καὶ ταχείας, παρὰ τὸ ἰέναι. *Eustath.*

Ἤϊε, σύν τε Μενοιτιάδῃ καὶ οἷς ἑτάροισιν·
Ἀτρείδης δ' ἄρα νῆα θοὴν ἅλαδε προέρυσσεν,
Ἐς δ' ἐρέτας ἔκρινεν ἐείκοσιν, ἐς δ' ἑκατόμβην
Βῆσε Θεῷ· ἀνὰ δὲ Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον
Εἷσεν ἄγων· ἐν δ' ἀρχὸς ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα.
Λαοὺς δ' Ἀτρείδης ἀπολυμαίνεσθαι ἄνωγεν.
Οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο, καὶ εἰς ἅλα λύματ' ἔβαλλον·
Ἔρδον δ' Ἀπόλλωνι τεληέσσας ἑκατόμβας
Ταύρων ἠδ' αἰγῶν, παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο·
Κνίσση δ' οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ.
Ὣς οἱ μὲν τὰ πένοντο κατὰ στρατόν· οὐδ' Ἀγαμέμνων
Λῆγ' ἔριδος, τὴν πρῶτον ἐπηπείλησ' Ἀχιλῆϊ.

Abiit, cumque Menoetiade et suis sociis:
Atrides autem navem velocem in mare deduxit,
Et in *eam* remiges elegit viginti, inque *eam* hecatomben
Imposuit Deo: insuper verò Chryseidem pulchras-genas-habentem
Collocavit ducens: dux autem inscendit sapiens Ulysses.
Hi quidem deinde, cùm conscendissent, innavigabant humidas vias.
Exercitum autem Atrides lustrari jussit.
Illi igitur lustrabantur, et in mare sordes projiciebant:
Sacrificabantque Apollini perfectas hecatombas
Taurorum et caprarum, juxta littus maris infructuosi:
Nidor autem ad coelum ibat circumfusus fumo.
Sic hi quidem haec operabantur per exercitum: neque Agamemnon
Cessabat à contentione, quam primùm minatus fuerat Achilli.

Ver. 308. Ἀτρείδης δ' ἄρα νῆα.] Vocula ista, ἄρα, nequaquam supervacanea est; sed vim habet in *connectendâ sententiâ* cum eo quod præcessit, *ver.* 141. Νῦν δ' ἄγε, νῆα μέλαιναν, &c.

Ver. 309. Ἐς δ' ἐρέτας ἔκρινεν ἐείκοσιν.] Κρίνω non habet priorem *ancipitem:* sed quam habet analogiam, φαίνω, ἔφαινον, ἔφηνα, φᾰνῶ, φᾰσις; eandem sequitur et κρῖνω, ἔκρῖνον, ἔκρῖνα, κρῐνῶ, κρῐσις. Aliaque similiter verba innumera. Vide infrà ad *ver.* 314 et 338.

Ver. 311.——ἐν δ' ἀρχὸς ἔβη·] *Al.* ἂν δ' ἀρχὸς ἔβη.

Ver. 312.——ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα.]
——qui per maria humida——
Æn. V, 594.

Ver. 313.—ἄνωγεν.] Non ex ἄνωγα, sed ex aoristo ἄνωγον. Vide suprà ad *ver.* 37. et infrà ad Θ', 322.

Ver. 314.—λύματ' ἔβαλλον.] "*Quid causæ afferri potest, cur—? immò (quod mirum magis) cur* λυτὸς, λύσις,—*brevientur; producantur verò* λύτωρ, λυτὴρ, λῦμα—; *cùm tamen ab eâdem origine dimanent omnia? Fateor me in his* Labyrinthis *filum* Ariadnes *aliquod sæpè desiderâsse.*" Phil. Labbe *Prosod. p.* 65.

Nullus tamen reverâ hîc Labyrinthus. Utique *Verba* innumera, non ἀλόγως, sed certâ quâdam ac constanti ratione, in quibusdam *Temporibus* vocalem penultimæ *semper corripiunt*, in aliis *Temporibus* semper *producunt.* Indeque Derivata, pro eo, à *quâ parte* fluant, penultimam similiter vel *perpetuò corripiunt*, vel *perpetuò producunt.* Latini habent, *lĕgo*, *lēgi*, quasi contractum ex *lĕlĕgi.* Similiter *sĕdeo sēdi;* indeque *sēdes, sēdile.* Item, *mŏveo, mōvi;* indeque *mōtus, mōmentum, mōbilis.* Consimili quâdam ratione, apud Græcos fit; φαίνω, φᾰνω, ἔφᾰνον, et inde φᾰσις, φᾰνερὸς. Κρῖνομαι, κρῐνοῦμαι, κέκρῐμαι, κέκρῐσαι, κρῐσις, κρῐτὴς, κρῐτος. Κλῖνομαι, κλῐνοῦμαι, κέκλῐμαι, κλῐσις. Δίδωμι, δώσω, indeque δωτήρ. Δίδομαι, δίδοσαι, et inde δόσις. Λύω, λύσω, indeque λῡτωρ, λῡτὴρ, λῦμα. Λέλῠμαι, λέλῠσαι, et inde λῠσις, λῠτὸς, *&c.* Vide suprà ad *ver.* 265. 309. et infrà ad *ver.* 338. et ad Ζ', *ver.* 434.

Ver. 316.——ἀτρυγέτοιο.] Ἀκαταπονήτου, πολλῆς, ἢ, ὥς ἔνιοι φασὶ, τῆς ἀκάρπου. *Schol.*

Ἀλλ' ὅγε Ταλθύβιόν τε καὶ Εὐρυβάτην προσέειπε,
Τώ οἱ ἔσαν κήρυκε καὶ ὀτρηρὼ θεράποντε·
"Ἔρχεσθον κλισίην Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
Χειρὸς ἑλόντ' ἀγέμεν Βρισηΐδα καλλιπάρῃον·
Εἰ δέ κε μὴ δώῃσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι,
Ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι· τό οἱ καὶ ῥίγιον ἔσται.
Ὣς εἰπὼν, προΐει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
Τὼ δ' ἀέκοντε βάτην παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο·
Μυρμιδόνων δ' ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην.
Τὸν δ' εὗρον παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
Ἥμενον· οὐδ' ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς·
Τὼ μὲν ταρβήσαντε, καὶ αἰδομένω βασιλῆα,
Στήτην, οὐδέ τι μιν προσεφώνεον, οὐδ' ἐρέοντο.
Αὐτὰρ ὁ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ, φώνησέν τε·
Χαίρετε, κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι, ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν·
Ἄσσον ἴτ'· οὔ τι μοι ὔμμες ἐπαίτιοι, ἀλλ' Ἀγαμέμνων,

Sed is Talthybiumque et Eurybatem affatus est,
Qui ipsi erant praecones et seduli ministri:
" Abite *ad* tentorium Pelidae Achillis,
" Manu prehensam adducite Briseida pulchris-genis;
" Quòd si non dederit, ego ipse auferam,
" Veniens cum pluribus: quod illi et acerbius erit.
Sic dicens, praemisit; asperum autem sermonem addidit *in mandatis*.
Hi itaque inviti iverunt juxta littus maris infructuosi:
Myrmidonum verò ad tentoriaque et naves pervenerunt.
Illum autem invenerunt apudque tentorium et navem nigram
Sedentem: neque sanè hos intuitus laetatus est Achilles.
Hi quidem perterriti, et reverentes regem,
Stabant, neque ipsum alloquebantur, nec interrogabant.
Sed is cognovit suis in mentibus, dixitque:
" Salvete, praecones, Jovis nuncii, atque etiam hominum:
" Propiùs accedite: nihil mihi vos culpandi, sed Agamemnon,

Ver. 322.——Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.] Vide suprà ad *ver.* 1.

Ver. 324——ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι,
Ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι.] *Ipse illam, cum exercitu veniens, auferam.* Scholiastes legit: ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι, Ἐλθὼν, σὺν πλεόνεσσι· *Ipse veniens, et illam auferam, et alia plura.* Prior lectio et *simplicior* multò est, et *Iniqui* minorem habet speciem.

Ver. 330.———οὐδ' ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς.]

Nec verò Alciden me *sum lætatus* euntem
Accepisse.———— *Æn.* VI, 392.

Ἡ ἀπόφασις τῇ καταφάσει ποτὲ μὲν τὸ ἴσον δύναται, ποτὲ δὲ τὸ πλέον.———Ὅταν λέγῃ, [" ἐπεὶ σὺ μιν ἀφαυρότατος βάλ' Ἀχαιῶν,"] μεῖζον ἡ ἀπόφασις δηλοῖ τῆς καταφάσεως· τὸν γὰρ πάνυ ἰσχυρὸν δεῖξαι θέλει. Ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ τὸ, [" οὐδ' ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν " Ἀχιλλεύς."] Τὸ γὰρ λίαν λυπεῖσθαι, τῇ ἀποφάσει δεδήλωκεν. *Hermogenes* περὶ μεθόδου δεινότητος, c. 37.

Ver. 332.—οὐδέ τι μιν προσεφώνεον.] *Silentio isto* significantiùs, quàm ullo sermone potuissent, et *Agamemnonis* honori, et *Achillis*; et *suæ* etiam *ipsorum* saluti, consulunt. Ut rectè hìc annotavit *Popius*; et Domina *Dacier*.

Ver. 334.—Διὸς ἄγγελοι.] Jure gentium Sacrosancti et inviolati.

Ὅς σφῶϊ προΐει Βρισηΐδος εἵνεκα κούρης.
Ἀλλ' ἄγε, διογενὲς Πατρόκλεις, ἔξαγε κούρην,
Καί σφῶϊν δὸς ἄγειν· τὼ δ' αὐτὼ μάρτυροι ἔστων
Πρός τε Θεῶν μακάρων, πρός τε θνητῶν ἀνθρώπων,
Καὶ πρὸς τοῦ βασιλῆος ἀπηνέος. Εἴποτε δ' αὖτε
Χρειὼ ἐμεῖο γένηται ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι

" Qui vos misit Briscidis causâ puellae.
" Verùm age, generose Patrocle, educ puellam,
" Et ipsis trade, ut abducant: ipsi autem testes sint
" Coram Diis beatis, coramque mortalibus hominibus,
" Et coram rege immiti. Sin verò unquam posthac
" Opus me fuerit ad indignam pestem arcendam

Ver. 338.—τὼ δ' αὐτὼ μάρτυροι ἔστων.] *Ipsi autem testes sint.* Plerique vertunt: *Vos autem ipsi testes estote;* nec tamen agnoscunt, quod in uno MS. reperuit *Barnesius*, ἔστον.

Cæterùm, cùm μάρτῠροι et μάρτῠρες semper *corripiantur;* mirati sunt *Prosodiæ* Scriptores, quî factum sit ut μαρτῡρομαι secundam producat. " *Ipsum quoque* ἐπιμαρτύρο- " *μαι, quod fortè mirum videbitur, produ-* " *cit υ.*" Phil. Labbe *Prosod. p.* 45. Nec tamen hâc in re quidquam *miri*, cùm sit ex *analogiâ* generali. Verba nimirùm innumera sunt, quæ in *præsentibus* et *imperfectis* omnibus, et in *aoristis primis* activis et mediis, *semper producantur;* in *futuris* autem et *aoristis secundis* omnibus, *semper corripiantur.* Φαίνω, ἔφαινον, ἔφηνα; φᾰνῶ, ἔφᾰνον, ἐφᾰνόμην, indeque φᾰσις, φᾰνερὸς, &c. Κρῖνω, ἐκρῖνον, ἔκρῖνα; κρῐνῶ, indeque κρῐσις, κρῐτὸς, κρῐτὴς, &c. Περαίνω, ἐπέραινον, ἐπέρᾱνα, περᾰνῶ, ἐπέρᾰνον.

Ἔχει περᾶνας, εἴπερ εἴργασται τάδε.
Sophocl. Aj. 22.

Καὶ ξυμπερᾶναι φροντίδ' ἧ φευξούμεθα
Eurip. Med. 341.

Secundum eandem igitur analogiam, μαρτῡρομαι, ἐμαρτῡρόμην, ἐμαρτῡράμην, necessario *semper producuntur.*

Πίστιν μεγίστην καὶ θεοὺς μαρτῡρεται.
Eurip. Med. 22.

Ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν δαίμονας μαρτῡρομαι.
Ibid. 619.

Μαρτῡρόμενος δαίμονας ὥς μοι.
Ibid. 1410.

Μαρτῡρομαι. ξυλλάμβαν' αὐτοῦ τὸ στόμα.
Aristoph. Acharn. 926.

Μαρτῡρομαι δὲ Ζηνὸς ἑρκίου χύτρας.
Id. Danaid.

Κἄπειτ' ἐπισχὼν ὀλίγον, ἐπιμαρτῡρομαι.
Id. Nub. 495.

Μαρτῡρομαι τυπτόμενος, ὢν ἐπίσκοπος.
Id. Avib. 1032.

Futurum autem, μαρτῠροῦμαι, *semper corripitur;* indeque deductum Verbum μαρτῠρέω, in *omnibus* ubique *temporibus* semper *corripitur:*

Ἔσται τὸ λοιπόν· οὐδαμοῦ δὲ μαρτῠρεῖν.
Aristoph. Eccles. 557.

Οὐ μαρτῠρήσει ταῦθ' ὁ κατθανὼν νέκυς.
Sophocl. Antigon. 525.

Legentibus, perpetuò occurrent exempla. Atque hinc μάρτῠρες, μάρτῠροι, et similia. In quibus universis, istud υ nusquam reperitur commune.

Simili analogiâ, κύρω, primam *producit;* et inde, κῡριος. Futurum autem κῠρῶ, *corripitur;* et inde Verbum κῠρέω, per *omnia* omninò *tempora* semper *corripitur.* Similiter φῑλομαι, φῑλασθαι, primâ productâ; [ί, 61 et 117. et κ', 280. et ύ, 304.] indeque φῐλεόμαι, quod primam per *omnia tempora* necessariò corripit. Item πορφῡρω, πορφῠρῶ; et inde πορφῠρεος. Vide suprà ad *ver.* 265. 309. 314. et infrà, ad ζ', 434.

Ver. 340.——Εἴποτε δ' αὖτε Χρειὼ ἐμεῖο γένηται.] Editi, et quas viderim Versiones, hæc cum superioribus ita connectunt, ut istud (δὲ) prorsus *supervacaneum* sit. Μάρτυροι ἔστων πρὸς τοῦ βασιλῆος ἀπηνέος, εἴποτε δ' αὖτε, *&c.* quod valdè durum est. Distingue post vocem ἀπηνέος, eritque illud, Εἴποτε δ' αὖτε Χρειὼ ἐμεῖο γένηται ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι Τοῖς ἄλλοις——, minatio acerba cum elegantissimâ ἀποσιωπήσει. Vide suprà ad *ver.* 135. In aliis itidem Scriptoribus, istiusmodi Aposiopesis non observata, viros etiam doctissimos nonnunquam in fraudem induxit. In indicibus ad optimas *Terentii* editiones, vox " *Nisi*" posita dicitur pro " *Sed.*" Eunuch. Act. 3. Sc. 4. lin. ult. " *Nisi quicquid est,*" &c. Equidem non crediderim. Neque ullus dubito, quin legendum sit cum Aposiopesi: " *Nisi*—. *Quicquid est,*" &c. Similiter, Adelph. Act. 1. Sc. 2. lin. penult.

Τοῖς ἄλλοις·—ἦ γὰρ ὅγ' ὀλοῇσι φρεσὶ θύει,
Οὐδέ τι οἶδε νοῆσαι ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω,
Ὅππως οἱ παρὰ νηυσὶ σόοι μαχέοιντο Ἀχαιοί.
Ὣς φάτο· Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ' ἑταίρῳ,
Ἐκ δ' ἄγαγε κλισίης Βρισηΐδα καλλιπάρηον,
Δῶκε δ' ἄγειν· τὼ δ' αὖτις ἴτην παρὰ νῆας Ἀχαιῶν.
Ἡ δ' ἀέκουσ' ἅμα τοῖσι γυνὴ κίεν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Δακρύσας, ἑτάρων ἄφαρ ἕζετο νόσφι λιασθεὶς,
Θῖν' ἔφ' ἁλὸς πολιῆς, ὁρόων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο, χεῖρας ὀρεγνύς·
Μῆτερ, ἐπεί μ' ἔτεκές γε μινυνθάδιόν περ ἐόντα,

" Ab aliis:—Certè enim ille perniciosis consiliis furit,
" Neque omnino potest circumspicere simul praesentia et futura,
" Ut sibi apud naves salvi pugnent Achivi.
Sic dixit: Patroclus autem caro paruit sodali,
Eduxitque tentorio Briseida pulchris-genis,
Et tradidit abducendam: illi autem redibant ad naves Achivorum;
Atque invita unà cum his mulier ibat. Sed Achilles
Lachrymans, à sociis statim sedit seorsùm separatus,
Littus ad maris cani, inspiciens nigrum pontum.
Multa autem matri dilectae supplicavit, manus porrigens:
" Mater, quandoquidem me peperisti brevis aevi existentem,

Ver. 342.—*ἦ γὰρ ὅγ'*] Quâ ratione, *γὰρ*, hîc producatur, vide suprà ad *ver.* 51.

Ibid.—*ὅγ' ὀλοῇσι φρεσὶ θύει.*] Cùm versus hic *λαγαρὸς* sit, *τινὲς (inquit* Eustathius) *ἐτόλμησαν γράψαι, Ὀλωῇσι.* Atque ita edidit *Barnesius.* Quod tamen non factum oportuit, ex merâ conjecturâ. Alii scripserunt, *ὀλοιῇσι.* Sed neque hoc satis firmo nititur fundamento. Orthographiâ non mutatâ, pronuntiabatur fortasse *ὀλουῇσι*, vel *olouvési;* quo ferè modo *οἶνος* pronuntiabatur *Winos.* Notatu dignum quod scribit *Athenæus, lib.* 11. *c.* 5. Οἱ Ἀχαιοὶ [*fortè* Ἀρχαῖοι] *τῷ ο ἀπεχρῶντο, οὐ μόνον ἐφ' ἧς νῦν τάττεται δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ὅτε τὴν δίφθογγον διασημαίνει, διὰ τοῦ ο μόνον γράφουσι.* Sed et in *hoc eodem vocabulo* versum *λαγαρὸν alibi* effecit Poeta: *χ'*, 5. *Ἕκτορα δ' αὐτοῦ μεῖναι ὀλοιὴ Μοῖρ' ἐπέδησεν.* Ut fortè consultò factum sit, ad vehementissimum affectum exprimendum. Simili ferè ratione, ac *λ'*, 56. *Τῇ δ' ἔπι μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο:* et, *μ'*, 208. *Τρῶες δ' ἐῤῥίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν.* Quo utroque in loco versus ipse videtur quasi *diriguisse:* non sine magno artificio; cùm utique facillimè dicere potuisset, *ὅπως ὄφιν αἰόλον εἶδον.* Vide infrà ad *λ'*, 56. et ad *μ'*, 208.

Ver. 344. *Ὅππως οἱ παρὰ νηυσὶ σόοι μαχέοιντο Ἀχαιοί.*] *Al.* *μαχεοίατ' Ἀχαιοί.* Cæterùm magno hoc cum affectu dictum: *Haud secum animo præcepit Agamemnon, quâ ratione Trojanos classem ipsam Achivorum, simul atque Ego abiero, oppugnaturos repellat.*

Ver. 348.—*γυνὴ κίεν.*] *Ὅρα τὸ, " γυνὴ," ἔμφασιν ἔχον διαθέσεως, ἣν πάσχοι ἂν ἄλοχος ἀποσπωμένη φίλου ἀνδρός.* *Eustathius.*

Ver. 349.—*ἕζετο νόσφι λιασθείς.*] *Sedit seorsùm.* Editiones pleræque Versionum, et hoc in loco et passim, scribunt ineptè admodum, *seorsim. Seorsùm*, est *se versùm;* eâdem analogiâ, ac *sursùm, deorsùm, dextrorsùm, sinistrorsùm, prorsùm, retrorsùm, quorsùm, eò versùm, quoquoversùm*, et similia.

Ver. 350. *Θῖν' ἔφ' ἁλὸς πολιῆς*—*Πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ*—*Μῆτερ, ἐπεί μ' ἔτεκές γε*]

Tristis ad extremi sacrum caput astitit amnis,
Multa querens, atque hâc affatus voce parentem:
Mater, Cyrene, mater, quæ gurgitis hujus
Ima tenes; quid me præclarâ stirpe Deorum? *&c.* *Georg.* IV, 319.

Ver. 352.—*μινυνθάδιόν περ ἐόντα,*
Τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος.]
Vide infrà, *ί*, 412. *Εἰ μέν κ' αὖθι μένων, &c.*

Τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι,
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· νῦν δ' οὐδέ με τυτθὸν ἔτισεν.
Ἦ γάρ μ' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας, αὐτὸς ἀπούρας.
  Ὣς φάτο δακρυχέων· Τοῦ δ' ἔκλυε πότνια μήτηρ,
Ἡμένη ἐν βένθεσσιν ἁλὸς παρὰ πατρὶ γέροντι·
Καρπαλίμως δ' ἀνέδυ πολιῆς ἁλὸς, ἠΰτ' ὀμίχλη·
Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο δακρυχέοντος,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
  Τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;
Ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἴδομεν ἄμφω.
  Τὴν δὲ βαρυστενάχων προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Οἶσθα· τίη τοι ταῦτ' εἰδυίῃ πάντ' ἀγορεύω;
Ὠιχόμεθ' ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἠετίωνος,
Τὴν δὲ διεπράθομέν τε, καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα·
Καὶ τὰ μὲν εὖ δάσσαντο μετὰ σφίσιν υἷες Ἀχαιῶν,
Ἐκ δ' ἕλον Ἀτρείδῃ Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον·

" Honorem saltem mihi debebat Olympius tribuere,
" Jupiter altitonans; nunc autem neque me tantillum quidem honoravit:
" Certè enim me Atrides latè-dominans Agamemnon
" Contumeliâ affecit: prehendens enim habet praemium, ipse cùm abstulerit.
Sic dixit lachrymas-fundens. Hunc autem audivit veneranda mater,
Sedens in profunditatibus maris apud patrem senem:
Raptimque emersit è cano mari, velut nebula;
Et ante ipsum sedit lachrymas-fundentem,
Manuque ipsum demulsit, et verba fecit, et compellavit:
" Fili, quid fles? Quis verò tibi mentem invasit moeror?
" Dic; ne celes animo; ut sciamus ambo.
Hanc autem graviter suspirans allocutus est pedibus velox Achilles:
" Nôsti: cur tibi haec scienti omnia dicam?
" Ivimus in Theben sacram urbem Eetionis,
" Hancque diripuimus, et adduximus huc omnia:
" Et haec quidem benè diviserunt inter se filii Achivorum,
" Elegerunt autem Atridae Chryseida pulchris-genis:

Ver. 356. Ἠτίμησεν·] Οἱ νέοι καὶ οἱ πλούσιοι, ὑβρισταί· ὑπερέχειν γὰρ οἴονται, ὑβρίζοντες. Ὕβρεως δὲ, ἀτιμία· Ὁ δὲ ἀτιμάζων, ὀλιγωρεῖ— Διὸ λέγει ὀργιζόμενος ὁ Ἀχιλλεὺς, "Ἠτίμησεν" &c. *Aristot. Rhetoric. lib.* 2. c. 2.

Ver. 357. Ὣς φάτο δακρυχέων.]

Constitit; et lachrymans,—inquit. *Æn.* I, 463.

Multa gemens, largoque humectat flumine vultum. *Ibid.* 469.

Sic fatur lachrymans.—— *Æn.* VI, 1.

Ver. 361. Χειρί τέ μιν κατέρεξεν,———

Τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος.

———dextráque prehensum [ore:
Continuit, roseoque hæc insuper addidit
Nate, quis indomitas tantus dolor excitat iras? *Æn.* II, 592.

Ver. 364. Τὴν δὲ βαρυστενάχων προσέφη.]

———Quærenti, talibus ille
Suspirans imoque trahens à pectore vocem. *Æn.* I, 374.

Ver. 365. Οἶσθα· τίη τοι ταῦτ'— ;]

Scis, Proteu, scis ipse.—*Georg.* IV, 447.

Χρύσης δ' αὖθ' ἱερεὺς ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος
Ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Λυσόμενός τε θύγατρα, φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος,
Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ· καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιοὺς,
Ἀτρείδα δὲ μάλιστα, δύω κοσμήτορε λαῶν.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ,
Αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα, καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ·
Ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
Χωόμενος δ' ὁ γέρων πάλιν ᾤχετο· τοῖο δ' Ἀπόλλων
Εὐξαμένου ἤκουσεν, ἐπεὶ μάλα οἱ φίλος ἦεν.
Ἧκε δ' ἐπ' Ἀργείοισι κακὸν βέλος· οἱ δέ νυ λαοὶ
Θνῆσκον ἐπασσύτεροι· τὰ δ' ἐπῴχετο κῆλα θεοῖο
Πάντῃ ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν· ἄμμι δὲ μάντις
Εὖ εἰδὼς ἀγόρευε θεοπροπίας Ἑκάτοιο.
Αὐτίκ' ἐγὼ πρῶτος κελόμην Θεὸν ἱλάσκεσθαι·
Ἀτρείωνα δ' ἔπειτα χόλος λάβεν· αἶψα δ' ἀναστὰς
Ἠπείλησεν μῦθον, ὃ δὴ τετελεσμένον ἐστί.

" Chryses verò postea sacerdos longè-jaculantis Apollinis
" Venit ad veloces naves Achivorum aere-loricatorum,
" Redempturusque filiam, ferensque infinitum pretium-liberationis,
" Infulam habens in manibus longè-jaculantis Apollinis,
" Aureo cum sceptro; et supplex oravit omnes Achivos,
" Atridas verò imprimis, duos duces populorum.
" Tunc alii quidem omnes comprobârunt Achivi,
" Reverendumque esse sacerdotem, et splendidum accipiendum pretium:
" At non Atridae Agamemnoni placuit animo;
" Sed contumeliosè dimisit, et minacem sermonem addebat.
" Iratus itaque senex retro abivit: hunc autem Apollo
" Precantem exaudivit, quoniam valdè illi carus erat:
" Misit itaque in Argivos malam sagittam; populi verò
" Moriebantur alii super alios: ibantque spicula Dei
" Quoquo versus per exercitum latum Achivorum: nobis autem vates
" Peritus in concione narrabat vaticinia Apollinis.
" *Tum* statim ego primus hortabar Deum placare:
" Atridem verò deinde ira cepit; statimque exsurgens
" Minatus est verbum, quod utique et perfectum est.

Ver. 372. Λυσόμενός τε θύγατρα.] Vide suprà, *ver.* 13. &c.

Ver. 380.——τοῖο δ' Ἀπόλλων Εὐξαμένου ἤκουσεν.]

Audiit illa Deus.——— *Æn.* X, 424.

Ver. 382.—οἱ δή νυ λαοί.] Non supervacaneum est istud, νύ. Eam enim ferè vim habet, ac si Latinè dicas, "*Milites verò statim,*" &c. Ortum habet scilicet, ex vocabulo νῦν.

Ver. 386.—κελόμην Θεὸν ἱλάσκεσθαι.]

————————orandaque Divæ
Numina conclamant.———
Æn. II, 232.

Τὴν μὲν γὰρ σὺν νηῒ θοῇ ἑλίκωπες Ἀχαιοὶ
Ἐς Χρύσην πέμπουσιν, ἄγουσι δὲ δῶρα ἄνακτι·
Τὴν δὲ νέον κλισίηθεν ἔβαν κήρυκες ἄγοντες
Κούρην Βρισῆος, τήν μοι δόσαν υἷες Ἀχαιῶν.
Ἀλλὰ σὺ, εἰ δύνασαί γε, περίσχεο παιδὸς ἑῆος.
Ἐλθοῦσ᾽ οὔλυμπόνδε Δία λίσαι, εἴ ποτε δή τι
Ἢ ἔπει ὤνησας κραδίην Διὸς, ἠὲ καὶ ἔργῳ.
Πολλάκι γάρ σέο, πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν, ἄκουσα
Εὐχομένης, ὅτ᾽ ἔφησθα κελαινεφεῖ Κρονίωνι
Οἴη ἐν ἀθανάτοισιν ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι,
Ὁππότε μιν ξυνδῆσαι Ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι,

"Illam quidem enim cum navi veloci nigris-oculis Achivi
"Ad Chrysen deducunt, feruntque donaria Deo:
"At *mihi* jam nuper è tentorio iverunt praecones abducentes
"Puellam Brisei, quam mihi dederant filii Achivorum.
"Sed tu, siquidem potes, auxiliare filio tuo.
"Profecta ad coelum Jovem precare, si unquam utique aliquid
"Vel verbo juvisti cor Jovis, vel etiam facto.
"Saepè enim te patris in aedibus audivi
"Gloriantem, quum dicebas, ab atras-nubes cogente Saturnio
"Solam te inter immortales indignam perniciem avertisse,
"Quando ipsum colligare coelestes voluerunt alii,

Ver. 393.——παιδὸς ἑῆος] Τοῦ σοῦ· οἱ δὲ, ἀγαθοῦ. *Schol.*

Ver. 394.—Δία λίσαι.] Quâ ratione vox, Δία, hîc ultimam producat, vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 395. Ἢ ἔπει—ἠὲ καὶ ἔργῳ.] Suggerere mihi videntur hæc verba, versum illum *Sophoclis* in *Trachiniis*, 1066.

Ὦ πολλὰ δὴ καὶ θερμὰ καὶ λόγῳ κακὰ,

hoc modo emendari posse,

Ὦ πολλὰ δῆτ᾽ ἔργῳ τε καὶ λόγῳ κακὰ,

quem et *Cicero* hoc modo vertit,

O *multa* dictu *gravia*, perpessu *aspera!*

Ver. 396. Πολλάκι γάρ σέο.] Καὶ δείκνυσιν ἡμῖν ὁ Ποιητὴς, τίς μὲν ἂν ἦν ἀτέχνου ἀπαιτήσεως τρόπος, τίς δὲ ἐντέχνου. Ὁ Ἀχιλλεὺς τῇ μητρὶ λέγει, "Πολλάκι γάρ σέο, &c." *Dion. Halicarn. libr. qui inscribitur* Τέχνη, *cap.* 9. quem vide.

Ibid.—πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν.] *In ædibus Patris* mei. "*Hoc enim ità solet ferè intelli-*" *gi, cùm* Pater, *aut* Mater *tantùm dicitur:*" ut rectè *Camerarius.* Ἐν τοῖς τοῦ πατρός ΜΟΥ Πηλέως οἴκοις· ἐν θαλάσσῃ γὰρ Πηλεὺς κατοικεῖν οὐκ ἠδύνατο. *Schol.*

Ver. 397.—κελαινεφέϊ Κρονίωνι.] Κρονίων, ὅτι μὲν μακρὸν ἔχει τὸ ι, διὰ τοῦ ο μικροῦ κλίνεται ὡς Μαχάονος, Ὑπερίονος· ὅτι δὲ βραχὺ, διὰ τοῦ ω μεγάλου, ὡς Εὐρυτίωνος. *Moschopuli Schol. ad hujus libri, ver.* 502. Quod quidem quâ analogiâ fiat, vide suprà ad *ver.* 265.

Ver. 398. Οἴη ἐν ἀθανάτοισιν.] In vocum quarundam plusquam trisyllabarum pede priori apud Græcos, præsertim cùm syllabæ primæ Vocalis sit α vel ι, adeò parùm in pronuntiando *tribrachyn* inter *dactylumque* interest, ut uterque potuerit legitimè usurpari. Scilicet in voce, ἀθάνατος, ἀκάματος, ἀπονέεσθαι, ἀγοράασθε, ἀποδίωμαι, Πριαμίδης, et similibus.

Ver. 399. Ὀππότε μιν ξυνδῆσαι.] Verisimillimum est hæc non ab *Homero* conficta, sed ab antiquis fuisse desumpta Philosophis, qui elementorum mutationes, rerumque naturalium formandarum rationem, sub hujusmodi fabulis soliti sunt docere. Quarum tamen fabularum subtilior et enucleatior explicatio, ad Poetici Ornatûs intelligentiam parùm facit. Ἐκ μηδενὸς δὲ ἀληθοῦς ἀνάπτειν καινὴν τερατολογίαν, οὐχ Ὁμηρικόν.—Τὸ δὲ πάντα πλάττειν,—οὐδ᾽ Ὁμηρικόν. *Strabo, lib.* 1. *pag.* 38 et 45. *Al.* 20 et 25.

Ibid.—Ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι.] *Schol.* Οἱ Τιτᾶνες· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις φησί,

—Μάλα γάρ κε μάχης ἐπύθοντο καὶ ἄλλοι,
Οἵπερ νέρτεροί εἰσι Θεοὶ, Κρόνον ἀμφὶς ἐόντες.
ο, 221.

Ἥρη τ', ἠδὲ Ποσειδάων, καὶ Παλλὰς Ἀθήνη·
Ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐλθοῦσα, Θεὰ, ὑπελύσαο δεσμῶν,
Ὦχ' Ἑκατόγχειρον καλέσασ' ἐς μακρὸν Ὄλυμπον,
Ὃν Βριάρεων καλέουσι Θεοὶ, ἄνδρες δέ τε πάντες
Αἰγαίων'· ὁ γὰρ αὖτε βίῃ οὗ πατρὸς ἀμείνων.
Ὅς ῥα παρὰ Κρονίωνι καθέζετο, κύδεϊ γαίων·
Τὸν καὶ ὑπέδδεισαν μάκαρες Θεοὶ, οὐδέ τ' ἔδησαν.
Τῶν νῦν μιν μνήσασα παρέζεο, καὶ λάβε γούνων,
Αἴ κέν πως ἐθέλῃσιν ἐπὶ Τρώεσσιν ἀρῆξαι,
Τοὺς δὲ κατὰ πρύμνας τε καὶ ἀμφ' ἅλα ἔλσαι Ἀχαιοὺς
Κτεινομένους, ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος,
Γνῷ δὲ καὶ Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων

" Junoque et Neptunus, et Pallas Minerva:
" Sed tu eum, quum venisses, Dea, liberâsti à vinculis,
" Statim Centimanum vocans in excelsum Olympum,
" Quem Briareum vocant Dii, homines autem omnes
" Aegaeonem: is enim viribus suo patre praestantior.
" Qui porrò apud Saturnium sedebat, gloriâ laetus.
" Hunc utique exhorruerunt immortales Dii, neque *Jovem* ampliùs ligaverunt.
" His nunc illi in memoriam revocatis asside, et prehende genua.
" Si quo modo velit Trojanis auxiliari,
" Ad puppes verò usque et ad mare concludere Achivos
" Caesos, ut omnes fruantur rege;
" Sentiat autem et Atrides latè-dominans Agamemnon

Ver. 400. Ἥρη τ', ἠδὲ Ποσειδάων, καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.] *Al.* καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων. Cæterùm optimo artificio Jovi hîc ii memorantur fuisse inimici, qui à partibus jam stabant *Achivorum*, qui ut plectantur oratum mittitur Thetis.

Ver. 402.] Ὦχ' Ἑκατόγχειρον.]

Et centum-geminus Briareus.——— *Æn.* VI, 287.

Ægæon qualis, centum cui brachia dicunt,
Centenasque manus.—— *Æn.* X, 567.

Ver. 403. Ὃν Βριάρεων] Pronuntiabatur Βριάρων. Vide infrà ad β', 811.

Ibid.—Βριάρεων καλέουσι Θεοὶ, ἄνδρες δέ τε πάντες Αἰγαίων'.] Similis loquendi ratio, β', 813. ύ, 74. ξ', 291. item *Odyss.* κ', 305. Quâ de re, lepidè admodum *Dio Chrysost. Orat.* 11. Οὐ μόνον ἐξὸν Ὁμήρῳ τὰς ἄλλας γλώττας μιγνύειν τὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ ποτὲ μὲν Αἰολίζειν, ποτὲ δὲ Δωρίζειν, ποτὲ δὲ Ἰάζειν ἀλλὰ καὶ Διιστὶ διαλέγεσθαι. Cæterùm de hâc loquendi ratione, *Eustathius* sic: Τὸ μὲν ὅλως κρεῖττον τῶν ὀνομάτων, Θεοῖς δίδωσιν ἡ ποίησις, ὡς Θειότερον. *Scholiastes* autem sic: Τῶν διωνύμων, τὸ μὲν πρεσβυγενέστερον ὄνομα εἰς Θεοὺς ἀναφέρει ὁ Ποιητὴς, τὸ δὲ μεταγενέστερον εἰς ἀνθρώπους. *Camerarius* similiter: "*Quod* "*ad Deorum appellationem nomen refertur,* " antiquius *putandum*; recentius *autem, quod* "*ad Hominum.*" Mihi *sic* videtur: quæ *Eruditioribus* usitata fuerint nomina, *Diis* tributa; quæ *Vulgo* magis trita, *Hominibus*. Vide infrà ad ζ', 402.

Ver. 404.—ὁ γὰρ αὖτε βίῃ οὗ πατρὸς ἀμείνων.] Patre suo *Neptuno* fortior. Cæterùm hunc locum olim ita legerunt nonnulli:—ὁ γὰρ αὖτε βίῃ πολὺ φέρτερος ἦε Πάντων, οἳ ναίουσ' ὑπὸ Τάρταρον εὐρώεντα. Vide *Eustath.* et *Henr. Stephanum.*

Ver. 405.—παρὰ Κρονίωνι.] De analogiâ, τοῦ Κρονίονος et Κρονίωνος, vide suprà ad *ver.* 397. et infra ad β', 818.

Ver. 406.—οὐδέ τ' ἔδησαν.] Neque ad Jovem ligandum ampliùs aggressi sunt. *Al.* οὐδ' ἔτ' ἔδησαν. Quod eodem redit.

Ver. 410.——ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος]

—τῷ κέν μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω. ζ', 353.
—εἰ αὖτε κακοῤῥαφίης ἀλεγεινῆς
Πρώτη ἐπαύρηαι.——————ό, 16.

Ἣν ἄτην, ὅτ᾽ ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισε.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Θέτις, κατὰ δάκρυ χέουσα·
Ὤ μοι, τέκνον ἐμὸν, τί νύ σ᾽ ἔτρεφον αἰνὰ τεκοῦσα;
Αἴθ᾽ ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων
Ἧσθαι· ἐπεί νύ τοι αἶσα μίνυνθά περ, οὔτι μάλα δήν·
Νῦν δ᾽ ἅμα τ᾽ ὠκύμορος καὶ ὀϊζυρὸς περὶ πάντων
Ἔπλεο· τῷ σε κακῇ αἴσῃ τέκον ἐν μεγάροισι·
Τοῦτο δέ τοι ἐρέουσα ἔπος Διῒ τερπικεραύνῳ
Εἶμ᾽ αὐτὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀγάννιφον, αἴ κε πίθηται.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν, νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι,
Μήνι᾽ Ἀχαιοῖσιν, πολέμου δ᾽ ἀποπαύεο πάμπαν.
Ζεὺς γὰρ ἐπ᾽ Ὠκεανὸν μετ᾽ ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα· Θεοὶ δ᾽ ἅμα πάντες ἕποντο·
Δωδεκάτῃ δέ τοι αὖθις ἐλεύσεται Οὔλυμπόνδε·

" Suam culpam; quòd fortissimum Achivorum nihil honorârit.
Huic autem respondit deinde Thetis, lachrymas-effundens :
" Heu! fili mi, cur te enutrivi, quem malo fato peperi?
" O utinam apud naves sine lachrymis et illaesus
" Sederes; quoniam tibi aevum breve, neque valde diuturnum!
" Nunc autem simul et citò-moriturus, et aerumnosus supra omnes
" Es: idcirco te malo fato peperi in aedibus.
" Hoc tamen dictura verbum Jovi gaudenti-fulmine
" Vado ipsa in Olympum valde-nivosum, si persuadebitur.
" Sed tu quidem nunc, navibus assidens velocibus
" Irascere Achivis, bello autem abstine omnino.
" Jupiter enim in Oceanum ad inculpatos Aethiopas
" Hesternus abiit ad convivium: Diique simul omnes sequuti sunt;
" Duodecimâ autem rursus veniet in coelum.

Ver. 416.——οὔτι μάλα δήν.] Quâ ratione μάλα hîc ultimam producat; item ἐπὶ, *ver.* 437. vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 422.—πολέμου δ᾽ ἀποπαύεο πάμπαν.]

Cætera parce, puer, bello.——————
Æn. IX, 656.

Ver. 423. Ζεὺς γὰρ ἐπ᾽ Ὠκεανὸν μετ᾽ ἀμύμονας Αἰθιοπῆας.]

Ἀλλ᾽ ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ᾽ ἐόντας,
Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν.
Odyss. ά, 22.

Oceani finem juxta, Solemque cadentem,
Ultimus Æthiopum locus est.——
Æn. IV, 480.

Oceanum hîc intelligit *Strabo*, τὸν ὠκεανὸν τὸν καθ᾽ ὅλον τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τεταγμένον· *lib.* 1. *Scholiastes* autem: ὁ δὲ Ὠκεανὸς, inquit, ποταμός ἐστι, καθ᾽ Ὅμηρον. Item *Diodorus Siculus*: Τὴν εἰς Αἰθιοπίαν ἐκδημίαν ἐκεῖθεν [ἐκ τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν] αὐτὸν μετενεγκεῖν· κατ᾽ ἐνιαυτὸν γὰρ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις τὸν νεὼν τοῦ Διὸς περαιοῦσθαι τὸν ποταμὸν εἰς τὴν Λιβύην, καὶ μεθ᾽ ἡμέρας τινὰς πάλιν ἐπιστρέφειν, ὡς ἐξ Αἰθιοπίας τοῦ Θεοῦ παρόντος. *Lib.* 1. *sub finem.* Et paullò superiùs: Τοὺς Αἰγυπτίους κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον Ὠκεανὸν λέγειν τὸν Νεῖλον, *p.* 86 et 88. Cæterùm, ἀμύμονας, hîc *pios* significat, et *vivendi ratione simplices.* Quanquam alii, ut testatur *Eustathius*, legunt, κατὰ Μέμνονας Αἰθιοπῆας.

Ver. 425. Δωδεκάτῃ δέ τοι αὖθις.] *Macrobius*, Jovis appellatione *Solem* intelligens, ad *Horarum* hoc numerum refert, quæ Hæmisphærii superioris exortum metiuntur; vel ad *duodecim Signa. Lib.* 1. *c.* 23. Sed multò satius est, *Festum* hoc *aliquod* intelligi *Æthiopum*, per *duodecim dies* celebratum. Quod quidem *Festum* si, *quâ parte anni* inciderit, ex antiquâ aliquâ historiâ colligi posset; ut

Καὶ τότ' ἔπειτά τοι εἶμι Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ,
Καί μιν γουνάσομαι, καί μιν πείσεσθαι ὀΐω.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἀπεβήσατο· τὸν δ' ἔλιπ' αὐτοῦ
Χωόμενον κατὰ θυμὸν, ἐϋζώνοιο γυναικὸς,
Τήν ῥα βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρων· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἐς Χρύσην ἵκανεν, ἄγων ἱερὴν ἑκατόμβην.
Οἱ δ' ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἵκοντο,
Ἱστία μὲν στείλαντο, θέσαν δ' ἐν νηῒ μελαίνῃ·
Ἱστὸν δ' ἱστοδόκῃ πέλασαν, προτόνοισιν ὑφέντες
Καρπαλίμως· τὴν δ' εἰς ὅρμον προέρυσσαν ἐρετμοῖς·
Ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν·
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
Ἐκ δ' ἑκατόμβην βῆσαν ἑκηβόλῳ Ἀπόλλωνι.
Ἐκ δὲ Χρυσηῒς νηὸς βῆ ποντοπόροιο.

" Et tunc posteà vadam Jovis ad aere-fundatam domum,
" Et ipsius genibus advolvar, et eum persuasum iri puto.
Sic utique locuta abiit: illum autem reliquit ibi
Iratum in animo, *propter* mulierem eleganter-cinctam,
Quam utique vi ab invito abstulerant. Sed Ulysses
In Chrysen pervenit, ducens sacram hecatomben.
Hi autem quando portum valdè-profundum intraverant,
Vela quidem legerunt, posueruntque in navi nigrâ:
Malum autem receptaculo suo admoverunt rudentibus demissum
Statim: ipsamque in stationem protraxerunt remis,
Anchorasque jecerunt, ac retinacula alligaverunt:
Et ipsi autem exierunt in littus maris:
Et hecatomben exposuerunt longè-jaculanti Apollini.
Dein et Chryseis navi exivit pontigradâ.

---

adeò *quâ parte* anni, quæ in *Iliade* narrantur, contigerint, *certò ac præfinitò* posset exponi; inde Lucis fortè plurimum, ad hujus Poematis partes quasdam illustrandas, afferri posse arbitratur *Popius*. De toto certè liquet, et in universum, tempore *verno* hæc omnia narrari gesta. Liber enim decimus quartus, *ver.* 153—348. *Veris* omninò intelligenda est descriptio.

Ver. 426.—*χαλκοβατὲς δῶ.*] *Stabilem* utique, non *solidam*; ut rectè annotavit Domina *Dacier*. Quanquam et *solidum* credebant Veteres *cœlum*.

Ver. 427. *Καί μιν γουνάσομαι.*] Vide suprà ad *ver.* 140.

Ver. 428, *Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἀπεβήσατο.*]
—Sic fatus, nocti se immiscuit atræ.
Æn. IV, 570.

Ver. 434.—*πέλασαν*] Vide suprà ad *ver.* 140.

Ver. 435.—*τὴν δ' εἰς ὅρμον.*] Ὅρμος, non rectè vertitur *Portus*, sed *statio* in Portu. Nam et jampridem, *ver.* 432. erat navis in *Portu*; *λιμένος ἐντός.*

Ver. 436. Ἐκ δ' *εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν.*]
Anchora de prorâ jacitur, stant Littore puppes *Æn.* III, 277.

Ver. 436—439. Ἐκ δ' *εὐνὰς ἔβαλον*———.
Ἐκ δὲ *καὶ αὐτοί*————.
Ἐκ δ' *ἑκατόμβην*————.
Ἐκ δὲ Χρυσηῒς————.]
Mirando admodum artificio Poeta, in rebus *minutis* narrandis, et hîc et aliàs, sententias singulas singulis versibus absolvit. Quod semper in narratione *sublimiori* longè alitèr fit. Vide infrà ad β', 102. et ad ι', 210. 589.

Ver. 439. Ἐκ δὲ Χρυσηῒς *νηὸς βῆ ποντοπόροιο.*] Et in hoc versu *numeri ipsi* mulierem tardè cautéque incedentem depingunt.

Τὴν μὲν ἔπειτ' ἐπὶ βωμὸν ἄγων πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Πατρὶ φίλῳ ἐν χερσὶ τίθει, καί μιν προσέειπεν·
Ὦ Χρύση, πρό μ' ἔπεμψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.
Παῖδά τε σοὶ ἀγέμεν, Φοίβῳ θ' ἱερὴν ἑκατόμβην
Ῥέξαι ὑπὲρ Δαναῶν, ὄφρ' ἱλασσώμεθ' ἄνακτα,
Ὃς νῦν Ἀργείοισι πολύστονα κήδε' ἐφῆκεν.
Ὣς εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει· ὁ δ' ἐδέξατο χαίρων
Παῖδα φίλην· τοὶ δ' ὦκα Θεῷ κλειτὴν ἑκατόμβην
Ἑξείης ἔστησαν ἐΰδμητον περὶ βωμόν.
Χερνίψαντο δ' ἔπειτα, καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
Τοῖσιν δὲ Χρύσης μεγάλ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών·
Κλῦθί μευ, Ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας,
Κίλλαν τε ζαθέην, Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις.
Ἤδη μέν ποτ' ἐμεῦ πάρος ἔκλυες εὐξαμένοιο·
Τίμησας μὲν ἐμὲ, μέγα δ' ἴψαο λαὸν Ἀχαιῶν·
Ἠδ' ἔτι καὶ νῦν μοι τόδ' ἐπικρήηνον ἐέλδωρ,

Hanc quidem posteà ad altare ducens sapiens Ulysses,
Patri charo in manibus posuit, et ipsum allocutus est:
" O Chryse, protinus misit me rex virorum Agamemnon,
" Filiamque tibi ut ducerem, Phoeboque sacram hecatomben
" Sacrificarem pro Danais, ut placemus Deum,
" Qui modò Argivis acerbissimos dolores immisit.
Sic locutus, in manibus posuit. Ille autem accepit gaudens
Filiam dilectam: hi verò confestim Deo splendidam hecatomben
Ordine statuerunt ritè-aedificatum circa altare.
Manusque deinde lavârunt, et molas sustulerunt.
His autem Chryses altâ voce precabatur, manibus sublatis:
" Audi me, argenteum-arcum-habens, qui Chrysen tueris,
" Cillamque eximiam, Tenedoque potenter imperas:
" Jam quidem aliquando me anteà exaudisti precantem:
" Honorâsti quidem me, valdè autem laesisti populum Achivorum.
" Itidem et nunc mihi hoc perfice votum,

Ver. 442.—πρό μ' ἔπεμψεν.] Istud πρὸ, non est nihili. Respondet propè Latino, *protinùs.*

Ver. 444. Ῥέξαι ὑπὲρ Δαναῶν.] Sic *Virgilius*·

Cùm *faciam* vitulà pro frugibus.——
Ecl. III, 77.

" *Cùm faciam*" nimirum est, *cùm Sacra faciam.* Ut planè ineptissimi sint, qui voces, *facere* et ποιεῖν, *sacrificales* esse contendant etiam tùm, cùm et *alium* habent sibi conjunctum *Accusativum;* ut Τοῦτο ποιεῖτε, *Hoc facite*, et similia.

Ver. 449. Χερνίψαντο δ' ἔπειτα, &c.] Τοῦτο δὲ Ῥωμαίους ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ πράττοντας ἐπὶ ταῖς θυσίαις ἰδὼν ἐπίσταμαι καὶ μιᾷ πίστει τῇδε ἀρκούμενος, οὐ βαρβάρους ἐπείσθην εἶναι τοὺς οἰκιστὰς τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ἐκ πολλῶν τόπων συνεληλυθότας Ἕλληνας. *Dion. Hal. Antiq. Roman. lib.* 7.

Ibid.——οὐλοχύτας.] *Molâ salsâ.* Horat. Serm. lib. 2. Ecl. 3.

Ver. 450.—μεγάλ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών.]
—duplices tendens ad sidera palmas.
Æn. I, 97.
Et duplices cum voce manus ad sidera tendit. *Æn.* X, 667.

Ver. 451.—ἀμφιβέβηκας.] Vide suprà ad *ver.* 37.

Ver. 454.—ἐμὲ, μέγα.] Quâ ratione ἐμὲ ultimam hic producat, vide suprà, ad *ver.* [illegible].

Ἤδη νῦν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἄμυνον.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
Αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα, καὶ ἔσφαξαν, καὶ ἔδειραν,
Μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
Καῖε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
Λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.

"Jam nunc à Danais indignam pestem remove.
Sic dixit orans; hunc verò exaudivit Phoebus Apollo.
Caeterùm postquam precati sunt, et molas projecerunt,
Cervicem retrò egerunt quidem primùm, et jugulârunt, et excoriârunt,
Femoraque exsecuerunt, adipeque cooperuerunt,
Postquam duplicaverant; super ipsis autem frusta cruda posuerunt.
Adolebat autem in lignis fissis senex, et insuper nigrum vinum
Libabat: juvenesque secus illum, tenebant verua in 5 mucrones fissa manibus.
Tum postquam femora exusta erant, et viscera gustârant,
Minutatim dein secuerunt caetera, et verubus transfixerunt,
Assâruntque scitè, detraxeruntque omnia.

Ver. 458—καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο.] *Al.* οὐλοχύτας ἀνέλοντο, ex *ver.* 449. suprà.

Ver. 459. Αὖ ἔρυσαν.] *Resupinârunt.* Vide infrà, Θ', 325. Εἰς τ' οὐπίσω ἀνέκλασαν τὸν τράχηλον. *Schol. Brev.* Ἀνέστρεψαν τὸν τράχηλον τοῦ ἱερείου, ἵνα ἡ κεφαλὴ ἄνω ἀφορᾷ. *Schol. Moschopuli.*

Ἄνω τρέπων ἔσφαζεν.——— *Sophoc.*

Ibid.——καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν.]

Illi se prædæ accingunt, dapibusque futuris:
Tergora diripiunt costis, et viscera nudant:
Pars in frusta secant, verubusque trementia figunt.
Littore ahena locant alii, flammasque ministrant.
Tum victu revocant vires.—*Æn.* I, 214.

Ver. 460. Μηρούς τ' ἐξέταμον.] *Prosecuerunt.* Unde *Prosecta*, vox sacrificalis.

Ver. 461.——ὠμοθέτησαν.] Ἔκοψαν μικρὸν ἀπὸ παντὸς μέρους, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ μηρία. *Schol.*

Ver. 462.——αἴθοπα οἶνον.] "*Conjectare "me, vinum, quòd semina quædam Caloris "in sese haberet, esseique naturâ ignitius; ob "eam rem dictum esse ab Homero* αἴθοπα οἶνον; "*non, ut alii putarent, propter Colorem.*" Gell. lib. 17. c. 8. "*Num quia Vinum se- "mina quædam in se Caloris habet, et ob eam "rem* Homerus *dixit* αἴθοπα οἶνον; *non, ut "quidam putant, propter Colorem?*" Macrob. lib. 7. c. 12. *Generosum* Vinum.

Ver. 463.—πεμπώβολα.] *Schol.* Πέντε ὀβελοὺς ἔχοντα ἐκ μιᾶς λαβῆς κρατουμένης τριαινοειδῶς. *Quincuplex veru, craticulæ simile.*

Ver. 464. Αὐταρ ἐπεί.] Αὐτὰρ, quod est αὖτ' ἄρ, eandem ferè vim habet, ac Latinum "*autem,*" seu "*tum deinceps:*" et proinde longè aliud est quàm ἀλλά. Nempe αὐτὰρ, ordine disposita atque sequentia connectit; ἀλλὰ, inter se opposita disjungit. Quod cùm non intelligeret *Barnesius;* sententiam infrà, Ξ', 101. penitùs jugulavit, inferciendo αὐτὰρ pro ἀλλά. Vide ad locum.

Ver. 465. Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα.] Haud scio facetusne sit magis, an ridiculus, quem hinc arripuit *Martialis* jocum:

Si tibi *Mistyllus* coquus, Æmiliane, vocatur;
Dicetur quare non *Taratalla* mihi?
Lib. I, 51.

Ver. 466. Ὤπτησάν τε.] Καὶ παρ' Ὁμήρου τά γε τοιαῦτα μάθοι ἄν τις. Οἶσθα γὰρ ὅτι ἐπὶ στρατιᾶς ἐν ταῖς τῶν ἡρώων ἑστιάσεσιν, οὔτε ἰχθύσιν αὐτοὺς ἑστιᾷ, καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας, οὔτε ἑφθοῖς κρέασιν, ἀλλὰ μόνον ὀπτοῖς——Οὐδὲ μὴν ἡδυσμάτων, ὡς ἡγοῦμαι, Ὅμηρος πώποτε ἐμνήσθη. *Plat. de Republ. l.* 3.

Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,
Δαίνυντ᾽· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ᾽ ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
Οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ Θεὸν ἱλάσκοντο,
Καλὸν ἀείδοντες παιήονα, κοῦροι Ἀχαιῶν,
Μέλποντες Ἑκάεργον· ὁ δὲ φρένα τέρπετ᾽ ἀκούων.
Ἦμος δ᾽ ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότε κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός.

Atque ubi cessârunt ab opere, apparârantque convivium,
Convivati sunt: neque quicquam animus indiguit cibo aequali.
Porrò postquam potûs et cibi desiderium exemerant,
Pueri quidem crateras coronabant vino:
Distribuebantque omnibus, auspicantes poculis.
Illi igitur totum diem cantu Deum placabant,
Laetum canentes paeana, juvenes Achivorum,
Cantu celebrantes Longè-jaculantem *Apollinem*: ille autem animo delectabatur audiens.
Quando verò sol occidit, et tenebrae supervenerunt,
Utique tunc dormiverunt juxta retinacula navis.

Ver. 468.—οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο.] *Nec non abundè erant contenti.* Henr. Stephanus legendum contendit, οὐδ᾽ ἔτι. Cui tamen non assentior.

Ibid.—δαιτὸς ἐΐσης.] Ἰσομοίρου καὶ μεριστῆς. *Schol. Brev.* Τῆς ἐν κοινῇ τραπέζῃ· αὕτη γὰρ κυρίως τὸ ἴσον, πᾶσιν ὁμοῦ προκειμένη ἰσοτίμως. *Schol. Moschopuli.* Καὶ τῶν κρεῶν δὲ μοῖραι ἐνέμοντο· ὅθεν ἐΐσας φησὶ τὰς δαῖτας, ἀπὸ τῆς ἰσότητος.—Ἐπείσθη δὲ Ζηνόδοτος, δαῖτα ἐΐσην, τὴν ἀγαθὴν λέγεσθαι. *Athenæus, lib.* 1. *c.* 10.

Ver. 469. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.]

Postquam exempta fames epulis, mensæque remotæ. *Æn.* I, 220.
Postquam prima quies epulis, mensæque remotæ. *Ibid.* 727.
Postquam exempta fames, et amor compressus edendi. *Æn.* VIII, 184.
——dapes, et plenæ pocula mensæ. *Æn.* XI, 728.

Ver. 470. Κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.]

——et Socii cratera coronant. *Georg.* II, 528.
Crateras magnos statuunt, ac vina coronant. *Æn.* I, 728.

Ἐπιστέφονται δὲ ποτοῖο οἱ κρατῆρες, ἤτοι ὑπερχειλεῖς οἱ κρατῆρες ποιοῦνται, ὥστε διὰ τοῦ ποθοῦ [*leg.* ποτοῦ] ἐπιστεφανοῦσθαι. *Athenæus, lib.* 1. *c.* 11. Τὸ δὲ στέφειν, πλήρωσίν τινα σημαίνει. *Id. lib.* 15. *c.* 5. Sunt tamen qui hoc aliter interpretentur:

—συνάψας καρπίμοις κισσοῦ κλάδοις
Ἔστεψα.—*Alexis* Poeta apud *Athenæum, lib.* 11. *c.* 6. de cratere *Thericleo.* Sed hoc recentius.

Ver. 471. Νώμησαν δ᾽ ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.] Vide *Odyss.* ή, 183. σ΄, 417. φ΄, 263. Τὸ "πᾶσιν," οὐ τοῖς ποτηρίοις, ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσιν. *Athenæus, lib.* 1. *c.* 11.

Ver. 472. Οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ Θεὸν ἱλάσκοντο.] Θαλήταν τὸν Κρῆτά φασι——διὰ μουσικῆς ἰάσασθαι, ἀπαλλάξαι τε τοῦ κατασχόντος λοιμοῦ τὴν Σπάρτην.——Ἀλλὰ καὶ Ὅμηρος τὸν κατασχόντα λοιμὸν τοὺς Ἕλληνας παύσασθαι λέγει διὰ μουσικῆς,—ἐπεὶ φθάσας σὺ τὴν μουσικὴν δύναμιν διὰ τούτων ["Οἱ δὲ πανημέριοι—"] προαπέφηνας ἡμῖν. *Plutarch. de Musicâ*, sub finem.

Ver. 473. Καλὸν ἀείδοντες.] Vide infrà ad β΄, 43.

Ibid.——ἀείδοντες παιήονα.]

—lætum pæana secuti. *Æn.* X, 738.

Ver. 474. Μέλποντες Ἑκάεργον.] Vide suprà ad *ver.* 51,

Ver. 476.—παρὰ πρυμνήσια.] Juxta *Palum*, quem Romani *Tonsillam* appellant.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἀνάγοντο μετὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν.
Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει ἑκάεργος Ἀπόλλων.
Οἱ δ' ἱστὸν στήσαντ', ἀνά θ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν·
Ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα
Στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε, νηὸς ἰούσης·
Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθα.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν,
Νῆα μὲν οἵγε μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν,
Ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις, ὑπὸ δ' ἕρματα μακρὰ τάνυσσαν.

Quando autem mane-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tunc deinde revehebantur ad amplum exercitum Achivorum.
His porrò secundum ventum misit longè-jaculans Apollo:
Illi verò malum erexerunt, velaque alba panderunt:
Ventus autem flatu-implevit medium velum, circumque fluctus
Carinam ater valdè resonabat, navi eunte:
Haec itaque currebat per fluctum conficiens vias.
Ac postquam venerunt ad exercitum latum Achivorum,
Navem quidem hi nigram in continentem subduxerunt,
Altè super arenas, phalangasque longas subtenderunt:

Ver. 477. Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς.]

Postera Phœbeâ lustrabat lampade terras,
Humentemque Aurora polo dimoverat umbram. *Æn.* IV, 6

Oceanum interea surgens Aurora relinquit:
It portis jubare exorto—— *Ibid.* 129.

Et jam prima novo spargebat lumine terras
Tithoni *croceum* linquens Aurora cubile. *Ibid.* 584.

Jamque *rubescebat* radiis mare, et æthere ab alto
Aurora in *roseis* fulgebat *lutea* bigis. *Æn.* VII, 25.

Aurora interea miseris mortalibus almam
Extulerat lucem, referens opera atque labores. *Æn.* XI, 182.

——————cùm primùm crastina cœlo
Puniceis invecta rotis Aurora *rubebit.* *Æn.* XII, 76.

Pulcherrima hæc; nec tamen vocis, ῥοδοδάκτυλος, *vim* attingunt. Ἀπὸ τοῦ σχήματος τῶν τῆς χειρὸς δακτύλων, παρίστησι τὸ τῶν Ἀκτίνων σχῆμα. *Schol.* Ἔστι γὰρ ἄλλο ἄλλου κυριώτερον, καὶ ὡμοιωμένον μᾶλλον, καὶ οἰκειότερον, τῷ ποιεῖν τὸ πρᾶγμα πρὸ ὀμμάτων——. Διαφέρει δ' εἰπεῖν· οἷον, ῥοδοδάκτυλος Ἠώς, μᾶλλον ἢ φοινικοδάκτυλος, ἢ ἔτι φαυλότερον, ἐρυθροδάκτυλος. *Arist. Rhetoric. lib.* 3. *c.* 1. Vide suprà ad *ver.* 43. et infrà ad *ver.* 528.

Ver. 479. Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει.]

Prosequitur surgens à puppi ventus euntes. *Æn.* III, 130.

Vide infrà ad *Odyss.* λ', 6.

Ver. 480. Οἱ δ' ἱστὸν στήσαντ'.] *Al.* στῆσάν τ'.

Ver. 481. Ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἱστίον.]

————————et auræ
Vela vocant, tumidoque inflatur carbasus Austro. *Æn.* III, 357.

Vela facit tamen, et plenis subit ostia velis. *Æn.* V, 281.

Ver. 482.——κῦμα——πορφύρεον.]

—mare purpureum— *Georg.* IV, 373.

Cæterùm, quâ *analogiâ* à πορφύρω deducatur πορφύρεος; à φαίνω, φανερὸς; à κρίνω, κριτὸς; à κλίνω, κλιτὸς: à μαρτύρομαι, μάρτυρος; et similia: vide suprà ad *ver.* 309. 314. 338. *Barnesius* hìc legendum velit, πορφῦρον: sed nihil opus.

Ver. 483. Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθα.]

—maris æquor arandum. *Æn.* II, 780.

————vastumque cavâ trabe currimus æquor. *Æn.* III, 191.

Currit iter tutum non seciùs æquore classis. *Æn.* V, 862.

Odyss. β', 429. scriptum est, διαπρήσσουσα κέλευθον: quod auribus magis placet.

Ver. 484.—κατὰ στρατόν.] *Al.* μετὰ στρατόν.

Ver. 486.——ἐπὶ ψαμάθοις.] *Al.* ἐπὶ ψαμάθου.

Αὐτοὶ δ' ἐσκίδναντο κατὰ κλισίας τε νέας τέ.
Αὐτὰρ ὁ μήνιε, νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι,
Διογενὴς Πηλέως υἱὸς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς,
Οὔτε ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κυδιάνειραν,
Οὔτε ποτ' ἐς πόλεμόν γ'· ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ,
Αὖθι μένων, ποθέεσκε δ' ἀϋτήν τε πτόλεμόν τε.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκ τοῖο δυωδεκάτη γένετ' ἠὼς,
Καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἴσαν Θεοὶ αἰὲν ἐόντες
Πάντες ἅμα, Ζεὺς δ' ἦρχε· Θέτις δ' οὐ λήθετ' ἐφετμέων
Παιδὸς ἑοῦ, ἀλλ' ἥγ' ἀνεδύσατο κῦμα θαλάσσης,
Ἠερίη δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν, Οὔλυμπόν τε·
Εὗρεν δ' εὐρύοπα Κρονίδην ἄτερ ἥμενον ἄλλων
Ἀκροτάτη κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο.
Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων
Σκαιῇ· δεξιτερῇ δ' ἄρ' ὑπ' ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα,
Λισσομένη προσέειπε Δία Κρονίωνα ἄνακτα·

Ipsi autem sparsi sunt per tentoriaque navesque.
Verùm iram fovit, navibus assidens velocibus,
Generosus Pelei filius pedibus velox Achilles,
Neque unquam in concione versabatur illustres-viros-habente,
Neque unquam in praelio: sed macerabat suum cor,
Illic manens; desiderabat autem clamoremque pugnamque.
At quando jam ex illo duodecimus erat dies,
Tum utique ad Olympum ibant Dii semper existentes
Omnes simul, Jupiterque praeibat: Thetis autem non oblita est mandatorum
Filii sui, sed emersit ex undâ maris,
Matutinaque conscendit in magnum coelum, Olympumque:
Invenit autem latè-sonantem Saturnium seorsùm sedentem ab aliis
In summo vertice multa-cacumina-habentis Olympi.
Et ante ipsum sedit, et prehendit genua
Sinistrâ: dexterâque mento prehenso,
Supplicans allocuta est Jovem Saturnium regem:

Ver. 488. *Αὐτὰρ ὁ μήνιε, νηυσί.*] Quoniam *μηνίω* secundam producit, verisimillimum est (licèt id non necessariò sequatur,) pronuntiatum fuisse contractè, *Αὐτὰρ ὁ μήνι, νηυσί*—. Vide β', 769 et 772.

Ver. 489. *Διογενὴς Πηλέως υἱός.*] Pronuntiabatur Πηλῶς. Alii scribunt, Πηλέος: quod ferri quoque potest, et pronuntiabatur Πηλοῦς. *Barnesius* edidit Πηλῆος: et ipsum quoque non malè; cùm υἱὸς priorem et alias corripiat, et Πηλῆος præsertim sit dictio *Ionica.*

Ver. 491.—*φθινύθεσκε*] *οὐκ ἔργοις τὴν σχολὴν, ἀλλὰ ' φθινύθεσκε'' &c.* Plutarch. in *Pyrrho.* *Ἐκεῖνον οὐδὲν ἤρεσκε τῶν μαλθακῶν, ἀλλὰ " φθινύθεσκε'' &c.* Id. in *Agide et Cleomene.* *Ἐνίους δὲ καὶ μὴ πράσσειν, αὐτὸ πολλάκις εἰς ἀθυμίαν καθίστησιν· ὡς——" ἀλ- " λὰ φθινύθεσκε'' &c.* Id. de *Tranquill. animi*; sub initio. Cæterùm de hujus vocis prosodiâ, vide infrà ad β', 45.

Ver. 498.—*εὐρύοπα.*] Alii exponunt: *latè prospicientem*; alii: *voce latè sonantem, latè tonantem.*

Ver. 500. *Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων.*]

——genua amplexus, genibusque volutans
Hærebat—— —— *Æn.* III, 607

Ζεῦ πάτερ, εἴ ποτε δή σε μετ' ἀθανάτοισιν ὄνησα,
Ἢ ἔπει, ἢ ἔργῳ, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ·
Τίμησόν μοι υἱὸν, ὃς ὠκυμορώτατος ἄλλων
Ἔπλετ'· ἀτάρ μιν νῦν γε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας, αὐτὸς ἀπούρας.
Ἀλλὰ σύ πέρ μιν τῖσον, Ὀλύμπιε, μητίετα Ζεῦ·
Τόφρα δ' ἐπὶ Τρώεσσι τίθει κράτος, ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ
Υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν, ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμῇ.
Ὣς φάτο· τὴν δ' οὔτι προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς,
Ἀλλ' ἀκέων δὴν ἧστο· Θέτις δ', ὡς ἥψατο γούνων,
Ὣς ἔχετ' ἐμπεφυυῖα, καὶ ἤρετο δεύτερον αὖθις·
Νημερτὲς μὲν δή μοι ὑπόσχεο, καὶ κατάνευσον,
Ἢ ἀπόειπ'· ἐπεὶ οὔ τοι ἔπι δέος· ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Ὅσσον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη Θεός εἰμι.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἦ δὴ λοίγια ἔργ', ὅτ' ἐμ' ἐχθοδοπῆσαι ἐφήσεις
Ἥρῃ, ὅταν μ' ἐρέθῃσιν ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.

" Jupiter pater, si unquam reverà te inter immortales juvi,
" Vel verbo, vel opere; hoc mihi perfice votum:
" Honora mihi filium, qui brevissimae vitae prae caeteris
" Est: sed ipsum nunc rex virorum Agamemnon
" Contumeliâ affecit: Ereptum enim habet praemium, ipse abripiens.
" At tu ipsum honora, Olympie, sapientissime Jupiter:
" Tamdiu autem Trojanis adjice victoriam, donec Achivi
" Filium meum honorent, augeantque eum honore.
Sic dixit. Hanc autem nihil allocutus est nubes-cogens Jupiter,
Sed tacitus diu sedit. Thetis verò, ità ut apprehenderat genua,
Sic tenebat inhaerens, et rogabat secundò iterum:
" Verè jam mihi promitte, et annue,
" Vel abnue; quoniam non tibi inest timor: ut benè sciam,
" Quanto ego inter omnes inhonoratissima Dea sim.
Hanc autem graviter suspirans allocutus est nubes-cogens Jupiter:
" Sanè perniciosum facinus, quum me in offensionem impellis
" Junonis, quando me irritet contumeliosis verbis.

Ver. 503.—εἴ ποτε δή σε μετ' ἀθανάτοισιν ὄνησα,
Ἢ ἔπει, ἢ ἔργῳ.] Vide suprà *ver.* 395. 398. 399. *&c.* Τὸ μὲν ὀνειδίζειν ἀφίησι, τὸ δὲ ὑπομιμνήσκειν ἐπιεικῶς πραγματεύεται. Τὸ μὲ ἔργον οὐκ εἶπε, (vide *ver.* 399. *&c.*) τὴν δὲ ἀνάμνησιν εὐπρεπῶς ἐποιήσατο.——Καὶ τὰ μέτρα τῶν ἐσχηματισμένων λόγων παιδεύει ἡμᾶς ὁ Ὅμηρος, ὅτι οὐ τῆς εὐπρεπείας δεῖται, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν χρείᾳ συντομίας. [Legendum fortassè, οὐ μόνον τῆς εὐπρεπείας, *&c.*] *Dionys. Halicarnas. lib. qui inscribitur* Τέχνη. *c.* 9.

Ver. 508. Ἀλλὰ σύ πέρ μιν τῖσον.] *Si alii cum contumeliâ afficiunt, at Tu cum honora.* Istam scilicet vim habet vocula, πέρ.

Ver. 510.——ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμῇ.] *Al.* ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμήν.

Ver. 514. Νημερτὲς μὲν δή μοι.] *Verè jam mihi, quæso, &c.* Non enim hîc vacat istud, δή.

Ver. 515.—ἔπι δέος.] Vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 517.—νεφεληγερέτα.] Vide suprà ad *ver.* 175.

Ver. 518. Ἦ δὴ λοίγια ἔργ'.] *Al.* Ἤδη λοίγια ἔργ'.

Ver. 519.—ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.] *Al.* ὀνειδίοις ἐπέεσσιν. Magis arridet, ὀνειδείοις· quia ὀνειδίοις penultimam corripit.

Ἡ δὲ καὶ αὔτως μ' αἰεὶ ἐν ἀθανάτοισι Θεοῖσι
Νεικεῖ, καί τέ με φησὶ μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγειν.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθις ἀπόστιχε, μή σε νοήσῃ
Ἥρη· ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελήσεται, ὄφρα τελέσσω.
Εἰ δ' ἄγε, τοὶ κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὄφρα πεποίθῃς.
Τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
Τέκμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν,
Οὐδ' ἀτελεύτητόν γ', ὅ, τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω.
Ἦ, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·

"Haec autem et temerè mecum semper inter immortales Deos
"Contendit; atque me dicit in pugnâ Trojanis auxiliari.
"Sed tu quidem nunc recede, ne te videat
"Juno: mihi autem haec erunt curae, ut perficiam.
"Verùm age, *jam* tibi capite annuam, ut fidem habeas.
"Hoc enim à me inter immortales maximum
"Signum: non enim *Promissum* meum revocabile, neque fallax,
"Neque infectum, quodcunque capite annuero.
Dixit, et nigris superciliis annuit Saturnius:

Ver. 520.——ἀθανάτοισι.] Vide suprà ad *ver.* 398.

Ver. 522. Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθις ἀπόστιχε, ——ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελήσεται.]

Cede locis; ego, siqua super——,
Ipsa regam.—— *Æn.* VII, 559.

Ver. 524. Εἰ δ', ἄγε.] *Sin dubitas; ecce,* &c.

Ver. 526.—οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν,
Οὐδ' ἀτελεύτητον] Promissum meum, neque per *levitatem*, neque per *fraudem*, neque per *impotentiam* irritum erit; ut rectè observavit *Eustathius*, aliique.

Ver. 528.——κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι.] Quia *Cœli* nimirum color cæruleus. Simili de causâ *Neptunus* itidem, κυανοχαίτης. Vide suprà ad *ver.* 43 et 477.

Ibid.——ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·
Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος,
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.]

Ambrosiæque comæ.—— *Æn.* I, 407.
Annuit, et totum nutu tremefecit Olympum. *Æn.* X, 115.
Terrificam capitis concussit terque quaterque
Cæsariem: *cum quâ* terram, mare, sidera movit. *Ovid. Metam.* I, 179.

Ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ Φειδίου, διότι πρὸς τὸν Πάναινον εἶπε πυνθανόμενον, πρὸς τί παράδειγμα μέλλει ποιήσειν τὴν εἰκόνα τοῦ Διὸς, ὅτι πρὸς τὴν Ὁμήρου, δι' ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων· "Ἦ, καὶ κυανέῃσιν" &c. εἰρῆσθαι γὰρ μάλα δοκεῖ καλῶς. *Strabo, lib.* 8. *p.* 543. *Edit. Amst.* 1707. "Phidias, cùm Jovem "Olympium fingeret, interrogatus de quo "exemplo divinam mutuaretur effigiem, "respondit, archetypum Jovis in his se tri- "bus *Homeri* versibus invenisse." *Macrob. lib.* 5. *c.* 13.

Porrò, libet hîc obiter annotare, quàm fœdè corruperit linguam Romanam *Sanctius;* qui [*de causis linguæ latinæ, lib.* 4. *cap.* 6.] ex loco *Ovidii* jam citato, et similibus quibusdam, arreptâ occasione; *ablativum* (quem appellant *Instrumenti*, cum præpositione [*Cum*] conjungi posse contendit: cùm, è contrario, ex plurimis manifestum sit exemplis, præpositionem, à quâ *(plerumque suppressâ)* pendet iste Ablativus, utique non esse, *cum;* sed, *ab.* Citat ipse ex *Ovidio:* "*Pectora——trajectus* "*ab ense,*" hoc est, *ense trajectus:* "*De-* "*fendar ab armis,*" hoc est, *armis defendar:* "*Fallere ab arte viros,*" hoc est, *arte fallere:* quibus adde, "*Tunicâque amicitur ab albâ,*" hoc est, *albâ tunicâ amicitur.* Quæ in *alteram partem* exempla adduxit *Sanctius*, inseruitve deinceps *Scioppius*, vel in Notis suis tandem addidit *Perizonius;* eorum omnium exemplorum, nè unum quidem rem attingit. "*Cæsariem* cum quâ *terram movit;*" non est, *quâ terram movit;* sed, *simul cum quâ terram movit.* "*Ipse dedit letho* cum quibus "*ante feras;*" non de *instrumento* dictum

Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος,
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.
Τώ γ' ὣς βουλεύσαντε διέτμαγεν· ἡ μὲν ἔπειτα
Εἰς ἅλα ἆλτο βαθεῖαν ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου·
Ζεὺς δὲ ἑὸν πρὸς δῶμα. Θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν
Ἐξ ἑδέων, σφοῦ πατρὸς ἐναντίον· οὐδέ τις ἔτλη
Μεῖναι ἐπερχόμενον, ἀλλ' ἀντίοι ἔσταν ἅπαντες.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθα καθέζετ' ἐπὶ θρόνου· οὐδέ μιν Ἥρη
Ἠγνοίησεν ἰδοῦσ', ὅτι οἱ συμφράσσατο βουλὰς
Ἀργυρόπεζα Θέτις, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος·
Αὐτίκα κερτομίοισι Δία Κρονίωνα προσηύδα·

Ambrosiae verò comae concussae sunt regis
A capite immortali; ac magnum tremefecit Olympum.
Illi utique re sic deliberatâ discesserunt: haec quidem deinde
In mare desiliit profundum è splendido Olympo:
Jupiter autem *rediit* in suam domum. Dii verò simul omnes assurrexerunt
Ex sedibus, sui patris in occursum: neque quisquam sustinuit
Exspectare venientem, sed obvii steterunt omnes.
Sic hic quidem illic resedit in solio: neque ipsum Juno
Ignoravit, conspicata, quòd contulerat cum eo consilia
Argenteos-pedes-habens Thetis, filia marini senis:
Statim *itaque* convitiis Jovem Saturnium allocuta est:

---

est, sed de *sociis.* "*Verrebat* rarò cum pectine "*pratum,*" et, "*cirri* cum quibus *venantur;*" utrumque et ipse agnoscit aliter esse scriptum; et, vera si sit ista lectio, possit tamen utrobique Ablativus iste non *instrumenti* esse, sed *Adjuncti.* "*Imperator* cum sagittâ *saucius;*" non est, *sagittâ sauciatus;* sed, *Imperator cum sagittâ infixâ.* "*Gladium* "quîcum *se percusserat;*" nuperi est Auctoris, non Latini. "*Sufficit fruges* cum "vomere *tellus;*" est, *tellus cum agriculturâ.* "Cum armis *confligere;*" non est, *armis confligere,* sed, *armatos confligere.* "*Istâ* "cum linguâ *lingere;*" non est, *linguâ lingere;* sed sarcasticè, *Tu cum istâ linguâ,* &c. "*Pacem* cum *precibus petere:*" "Cum *maximo labore expugnare.*" "*Facere* cum *tantis* "*minis:*" "*Investigare* cum *animo:*" "*Jurare* cum *fide:*" "*Benevolentiâ* cum *singulari:*" "*Vestro* cum *Beneficio:*" non utique *Instrumentum* denotant, sed *Adjunctum.* "*Instructus* cum *conjuratorum manu:*" "*Vexavi* cum *omnibus meis copiis:*" "*Quibus* "cum [*scilicet quorum operâ*] *filiam inveni:*" itidem non *instrumentum* significant, sed *socios.* Denique, "*aggrediuntur* cum *funibus;*" non est, *funibus aggrediuntur;* sed, *manibus aggrediuntur, funibus armati.* Et, *Macedonum animos sibi conciliarit* cum *Heraclide.*" (eo quod Heraclidem scilicet in vincula conjecerat;) non utique Ablativus est *Instrumenti,* sed *Adjuncti.*

Ver. 531.—διέτμαγεν.] *Al.* διέτμαγον.

Ver. 533.—Θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν.]

—viro Phœbi chorus assurrexerit omnis.
Virg. Ecl. VI, 66.

Ver. 535.—ἐπερχόμενον, ἀλλ'.] Quâ ratione hìc ἐπερχόμενον, et τέτληκας, infrà *ver.* 543. ultimam producant, vide suprà ad *ver.* 51.

Ibid.—ἔσταν ἅπαντες.] Ἔσταν, ultimâ brevi, ex ἔστησαν vel ἔστασαν· simili analogiâ, ac τύπεν, τράφεν, et similia, ex ἐτύπησαν, ἐτράφησαν, &c.

Ver. 536.—οὐδέ μιν Ἥρη Ἠγνοίησεν.]

Nec latuêre doli fratrem—. *Æn.* I, 134.

Ver. 537.—ἰδοῦσ', ὅτι.] Quamvis, "*neque* "*ignoravit quòd contulerat,*" vel, "*conspicata* "*quòd contulerat,*" non dicatur latinè; quod est utique, "*conspicata conferentem,*" aut, "*sentiens contulisse;*" tamen, nè verbum verbo non responderet, versionem hìc non mutavi. Sunt qui legant, ἰδοῦσ' ὅτι.

Ver. 538. Ἀργυρόπεζα Θέτις.] Vide suprà ad *ver.* 43. 477 et 528.

Ver. 539. Αὐτίκα—προσηύδα.] De hujusmodi Asyndeto, vide suprà ad *ver.* 105.

Τίς δ' αὖ τοι, δολομῆτα, Θεῶν συμφράσσατο βουλάς;
Αἰεί τοι φίλον ἐστὶν ἐμεῦ ἀπὸ νόσφιν ἐόντα,
Κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν· οὐδέ τι πώ μοι
Πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν ἔπος, ὅ, ττι νοήσεις.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πατὴρ ἀνδρῶν τε Θεῶν τε·
Ἥρη, μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους
Εἰδήσειν· χαλεποί τοι ἔσοντ', ἀλόχῳ περ ἐούσῃ.
Ἀλλ' ὃν μέν κ' ἐπιεικὲς ἀκουέμεν, οὔτις ἔπειτα
Οὔτε Θεῶν πρότερος τόνγ' εἴσεται, οὔτ' ἀνθρώπων·
Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε Θεῶν ἐθέλοιμι νοῆσαι,
Μήτι σὺ ταῦτα ἕκαστα διείρεο, μηδὲ μετάλλα.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
Αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπας;
Καὶ λίην σε πάρος γ' οὔτ' εἴρομαι, οὔτε μεταλλῶ·
Ἀλλὰ μάλ' εὔκηλος τὰ φράζεαι, ἅσσ' ἐθέλησθα.
Νῦν δ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή σε παρείπῃ
Ἀργυρόπεζα Θέτις, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος·

"Quis verò tecum, dolose, Deorum contulit consilia?
"Semper tibi gratum est, à me seorsùm existenti,
"Clandestina *consilia* ineuntem statuere: neque unquam mihi quicquam
"Lubens sustines dicere verbum, quod cogitaveris.
Huic autem respondit deinde pater hominumque Deorumque:
"Juno, nè (quaeso) omnia mea sperato consilia
"*Te* scituram: difficilia tibi erunt, uxor quamvis *mea* sis:
"Sed quod quidem par *fuerit* audire, nullus utique
"Neque Deorum prior hoc sciet, neque hominum:
"Quod autem ego seorsùm à Diis voluero animo concipere,
"Nè tu haec singula interroga, neque perscrutare.
Huic autem respondit postea magnos-oculos-habens veneranda Juno:
"Severissime Saturnie, quale verbum dixisti?
"Et omninò te antea neque interrogavi, neque perscrutor.
"Sed valdè quietus ea consultas, quaecunque vis.
"Nunc autem valdè timeo animo, nè te seduxerit
"Argenteos-pedes-habens Thetis, filia marini senis:

Ver. 542.—οὐδέ τι πώ μοι Πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν.] *Nunquam mihi lubens dicis.* Conjunctum est enim τέτληκας, cum præcedente, φίλον ἐστὶν, tempore *præsenti.* Vide suprà ad *ver.* 37.

Ver. 543.—ὅ, ττι νοήσεις.] *Al.* ὅ, ττι νοήσῃς.

Ver. 544.—πατὴρ ἀνδρῶν τε Θεῶν τε.]

Divûm pater atque hominum Rex.
Æn. I, 69.

——hominum sator atque Deorum.
Æn. XI, 725.

Ver. 549. Ὃν δ' ἂν ἐγών.] *Al.* Ὃν δέ κ' ἐγών.

Ver. 551.—βοῶπις πότνια Ἥρη.] Oris majestatem indicat. Vide suprà ad *ver.* 43. 58. 477 et 528. Ὅμηρος ἐνδείξασθαι βουλόμενος, ὡς εἶησαν ὀφθαλμοὶ τῇ Ἥρᾳ καλοί τε μεγάλοι τε, "βοῶπιν" αὐτὴν ἐκάλεσε. *Liban. Progym.* Vide *Moschopuli* Scholia; et *Grævium* ad *Hesiodi* Θεογονίαν, *ver.* 355.

Ver. 555.—μή σε παρείπῃ.] *Nè te blanditiis persuaserit.*

Ἠερίη γάρ σοί γε παρέζετο, καὶ λάβε γούνων.
Τῇ σ' οἴω κατανεῦσαι ἐτήτυμον, ὡς Ἀχιλῆα
Τιμήσῃς, ὀλέσῃς δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Δαιμονίη, αἰεὶ μὲν οἴεαι, οὐδέ σε λήθω·
Πρῆξαι δ' ἔμπης οὔτι δυνήσεαι, ἀλλ' ἀπὸ θυμοῦ
Μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι· τὸ δέ τοι καὶ ῥίγιον ἔσται.
Εἰ δ' οὕτω τοῦτ' ἐστὶν, ἐμοὶ μέλλει φίλον εἶναι.
Ἀλλ' ἀκέουσα κάθησο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ·
Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν, ὅσοι Θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,

" Matutina enim tibi assedit, et prehendit genua.
" Cui te suspicor annuisse certè, *fore* ut Achillem
" Honores, perdas autem multos ad naves Achivorum.
Huic autem respondens dixit nubes-cogens Jupiter:
" Improba, semper quidem suspicaris, nec te lateo:
" Proficere tamen nihil poteris, sed animo ingrata
" Magis eris meo: hoc autem tibi acerbius erit.
" Si verò ità hoc est, mihi gratum erit.
" Verùm tacita sede, meoque obedi verbo;
" Nè tibi non depellant, quotquot Dii sunt in Olympo,

Ver. 559.—ὀλέσῃς δὲ πολέας.] Enuntiabatur ac si scriptum fuisset πολεῖς. Vide infrà ad β', 811.

Ver. 560.—νεφεληγερέτα.] Vide suprà, ad *ver.* 175.

Ver. 565. Ἀλλ' ἀκέουσα κάθησο.] Τὸ [Κάθισον] τοῦ [Κάθησο] διαφέρειν φημί—τῷ, τὸ μὲν πρὸς τὸν ἑστῶτα λέγεσθαι, τὸ Κάθισον· τὸ δὲ πρὸς τὸν καθεζόμενον, Ἧσο,—ἀντὶ τοῦ, Μένε καθεζόμενος. *Lucian. Pseudolog.* sub finem. Vide infrà ad β', 191.

Ver. 566. Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν, ὅσοι Θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,
Ἆσσον ἰόνθ', ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω.] Editores quos viderim omnes, ἆσσον ἰόνθ', intelligunt ἆσσον ἰόντε, *propiùs accedentes;* quod mihi quidem ferri non posse videtur. Quamvis enim verum sit, quod ait *Eustathius*, *pag.* 35. ἰστέον, ὅτι ἔθος Ὁμήρῳ ἀδιαφορεῖν ἐν τοῖς Δυϊκοῖς καὶ τοῖς Πληθυντικοῖς· καὶ ποτὲ μὲν Πληθύνειν τὰ Δυϊκὰ, ποτὲ δὲ Δυάζειν τὸ Πλῆθος· at *Utrumque* tamen ità esse verum existimo, si de *Duobus* sit sermo. Omni nimirùm Substantivo *duali*, rectè adjungi potest Adjectivum *plurale;* quia omne *Duale* est necessariò *Plurale*. Substantivo itidem *plurali*, rectè adjungi potest Adjectivum *duale;* non quidem omni, sed ità si de *Duobus* sermo sit. Nam *Plurale* non utique omne, est *Duale;* sed tum, quum sermo sit de *Duobus*. Quare istud, ἆσσον ἰόνθ', cum illo, ὅσοι Θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ, malè mihi videtur cohærere. Vide infrà ad β', 228. et ad ί, 487. De *Enallage* (quam vocant) numeri, personæ, temporis, sive (quæ *Antiptosis* dicitur) casuum; equidem hoc *Portenti* quid sibi velit, minimè intelligo. Nam siquis usquam gentium, in linguâ suâ *vernaculâ*, simile quid unquam tentaverit; quam sit id planè *absurdum*, statim sentiet. Meliùs igitur *Eustathius*, de hoc loco: δύναται (inquit) καὶ κυρίως εἶναι δυϊκὸν, διὰ τὸ διγενὲς τῶν τε θηλειῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀῤῥένων. Quod tamen et ipsum in hujusmodi sententiâ, ubi de *sexu* nihil videtur interesse, satis est inficetum. Siquid mutare ausim, legerem equidem isto modo:

Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν, ὅσοι Θεοὶ εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,
Ἆσσον ἰὼν ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω.

Quin et, sine ullâ mutatione, istud ἰόνθ', (scilicet ἰόντα,) ad Jovem ipsum quominùs referri possit, nihil video. Ut adeò sententia sit: " *Nè te nihil juvent quotquot in cœlo sunt* " *Dii adversus* Me *propiùs accedentem, quan-* " *do tibi invictas manus injiciam.*" Judicet Lector eruditus. Certè aliis in locis, et istud ἆσσον ἰὼν, *minitantis* est; et illud χραίσμωσιν, similem sibi adjunctum habet *Accusativum:*

Ἦ ἔτι μιν μέμαμεν καταπαυσέμεν, ἆσσον ἰόντες. ό, 105.
Ἀλλ' ὅγε μίμν' Ἀχιλῆα πελώριον, ἆσσον ἰόντα. χ', 92.
Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμὸν,

Ἆσσον ἰόνθ', ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω.
  Ὣς ἔφατ'· ἔδδεισεν δὲ βοῶπις πότνια Ἥρη·
Καί ῥ' ἀκέουσα καθῆστο, ἐπιγνάμψασα φίλον κῆρ.
Ὤχθησαν δ' ἀνὰ δῶμα Διὸς Θεοὶ οὐρανίωνες.
Τοῖσιν δ' Ἥφαιστος κλυτοτέχνης ἦρχ' ἀγορεύειν,
Μητρὶ φίλῃ ἐπίηρα φέρων λευκωλένῳ Ἥρῃ·
  Ἦ δὴ λοίγια ἔργα τάδ' ἔσσεται, οὐδ' ἔτ' ἀνεκτὰ,
Εἰ δὴ σφὼ ἕνεκα θνητῶν ἐριδαίνετον ὧδε,
Ἐν δὲ Θεοῖσι κολῳὸν ἐλαύνετον· οὐδέ τι δαιτὸς
Ἐσθλῆς ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ.
Μητρὶ δ' ἐγὼ παράφημι, καὶ αὐτῇ περ νοεούσῃ,
Πατρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν Διΐ, ὄφρα μὴ αὖτε
Νεικείησι πατὴρ, σὺν δ' ἡμῖν δαῖτα ταράξῃ.
Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλησιν Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς,
Ἐξ ἑδέων στυφελίξαι· ὁ γὰρ πολὺ φέρτατός ἐστιν.

" Propè accedentem, quando tibi invictas manus injiciam.
Sic dixit: timuit autem magnis-oculis veneranda Juno;
Et tacita sedit, inflexo suo corde.
Ingemuerunt autem, per domum Jovis, Dii coelicolae.
Hisce autem Vulcanus inclytus-artifex incepit concionari,
Matri dilectae gratificans, candidas-ulnas-habenti Junoni:
" Certè pestifera facta haec erunt, nec ampliùs tolerabilia,
" Si quidem vos gratiâ mortalium contenditis hoc modo,
" Interque Deos tumultum excitatis: neque ulla convivii
" Boni erit voluptas, quoniam pejora vincunt.
" Matrem autem ego admoneo, et ipsam licet intelligentem,
" Patri caro obsequium praestare Jovi; nè iterum
" Jurget pater, et nobis convivium conturbet.
" Si enim vult Olympius fulminator,
" Ex sedibus *omnia* deturbare——: Is enim longè potentissimus est.

Ἆσσον ἰὼν, ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Οὐτάμεναι πρὸς στῆθος.————
Odyss. ί, 300.

——————*ὅθ' ἄρ' οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον*
Χραίσμε σιδηρείη.———— *Iliad.* ή, 144.
Ὣς ἄρα τοῖς οὔτις δύνατο χραισμῆσαι ὄλεθρον. λ', 120.
Νήπιος, οὐδέ τί οἱ χραισμήσει λυγρὸν ὄλεθρον. ύ, 296.

Ver. 568.——*βοῶπις.*] Vide suprà ad *ver.* 551.

Ver. 569.————*ἐπιγνάμψασα φίλον κῆρ.*] *Iram suam invitè cohibens ac sedans.*

Ver. 572.——*λευκωλένῳ Ἥρῃ.*] Vide suprà ad *ver.* 45. 58. 477. 528 et 551.

Ver. 573.——*οὐδ' ἔτ' ἀνεκτά.*] *Al.* *οὐδέ τ' ἀνεκτά.*

Ver. 576.——*ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ.*]
——*ἔλεξε γάρ τις, ὡς τὰ χείρονα*
Πλείω βροτοῖσιν ἐστὶ τῶν ἀμεινόνων.
Eurip. Suppl. 196.

Ver. 580. *Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλῃσιν*——
Ἐξ ἑδέων στυφελίξαι.] Si *στυφελίξαι* *Modi Infinitivi* hìc intelligatur, elegans erit *Ἀποσιώπησις*: *Si vult Jupiter è sedibus Omnes deturbare ;——poterit sanè :* Vide suprà ad *ver.* 135. Sin *στυφελίξαι* *Modi Optativi* accipiatur, tum sententia erit plena: *Si velit Jupiter, utique Omnes è sedibus suis deturbaverit.* Prior ratio placuit *Eustathio*, posterior *Henrico Stephano* in *Annotat.* ad *Xenophontem, pag.* 39.

Ἀλλὰ σὺ τόνγ' ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖσιν·
Αὐτίκ' ἔπειθ' ἵλαος Ὀλύμπιος ἔσσεται ἡμῖν.
Ὣς ἄρ' ἔφη, καὶ ἀναΐξας, δέπας ἀμφικύπελλον
Μητρὶ φίλῃ ἐν χερσὶ τίθει, καί μιν προσέειπε·
Τέτλαθι, μῆτερ ἐμὴ, καὶ ἀνάσχεο, κηδομένη περ,
Μή σε, φίλην περ ἐοῦσαν, ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι
Θεινομένην· τότε δ' οὔτι δυνήσομαι, ἀχνύμενός περ,
Χραισμεῖν· ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι.
Ἤδη γάρ με καὶ ἄλλοτ' ἀλεξέμεναι μεμαῶτα,
Ῥίψε, ποδὸς τεταγὼν, ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο·
Πᾶν δ' ἦμαρ φερόμην, ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι
Κάππεσον ἐν Λήμνῳ· ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν·
Ἔνθα με Σίντιες ἄνδρες ἄφαρ κομίσαντο πεσόντα.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ Θεὰ λευκώλενος Ἥρη·

" At tu hunc verbis demulceto mollibus :
" Statim deinde placidus Olympius erit nobis.
Sic dixit : et surgens, poculum duplex rotundum
Matri dilectae in manibus posuit ; et ipsam allocutus est :
" Tolera, mater mea, et sustine, moesta quamvis *sis ;*
" Nè te, tam caram *mihi* existentem, *his* oculis videam
" Verberatam : tunc utique non potero, quamvis dolens,
" Juvare : difficilis enim Olympius, cui resistatur.
" Jam enim me et aliàs adjuvare studentem
" Dejecit, pede prehensum, de limine divino :
" Totam autem diem ferebar ; unàque cum sole occidente
" Decidi in Lemno ; parùm autem jam animae inerat ;
" Ibi me Sinties viri statim exceperunt cadentem.
Sic dixit : risit autem Dea candidas-ulnas-habens Juno :

Ver. 584.——δέπας ἀμφικύπελλον.] *Schol.* ἀμφοτέρωθεν κοῖλον. *P. Victorius, Variar. Lect. lib.*34. *c.* 22. eruditè ex *Aristotele* ostendit, poculum hoc esse duplex ; fundo in mediâ sui parte, quod sit utrique poculo, et erecto et inverso, commune. Quod et notavit *Eustathius.* Alii poculum *utrinque ansatum* intelligunt.

Ver. 586. Τέτλαθι.] Τέτλαι, καὶ (κατὰ μεταπλασμὸν) Τέτλαθι, ὡς Δίδιθι. Εἰ γὰρ ἀπὸ τοῦ Τλῆθι ἐγένετο κατ' ἀναδιπλασιασμὸν εἶχεν ἂν τὴν παραλήγουσαν μακράν. *Schol. Moschopuli.*

Ver. 587. Μή σε, φίλην περ ἐοῦσαν, ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι Θεινομένην.] Vis particulæ περ hoc in loco ea est, ut sententia sit : " *Nè* " *te, quam omnium maximè amo, cogar videre* " *vapulantem.*"

Ver. 590.—μεμαῶτα.] Vide infrà ad β', 818.

Ver. 591.——ποδὸς τεταγών.] *Pede prehensum et circumrotatum.*

Ver. 593. Κάππεσον ἐν Λήμνῳ.] In insulâ nimirum sulphurosâ, et igne subterraneo refertâ. Cæterùm, decidere *aliquo in loco,* vel *aliquem in locum,* non unum idemque est. Nimirum qui erat *in Lemno* tum, cùm *in Lemnum* deciderat ; æquè rectè dicitur is, sive *in Lemno* decidisse, sive *in Lemnum.* At qui *in lapillum deciderit,* non utique et is itidem rectè dicetur *decidisse in lapillo.* Similitèr, qui *humi sedet,* æquè rectè dicitur sive *in terram* consedisse, sive *in terrâ :* At qui *in flosculum consederit,* non item rectè dicetur *consedisse in flosculo.* Qui in his et similibus loquendi rationibus, vocabulum alterum esse contendunt *pro altero* positum ; planè ineptiunt. Vide quæ Nos hâc de re ad *Cæsaris Commentar. de Bello Gallico, lib.* 4. § 9. Item infrà, ad δ', 156.

Ver. 594.——κομίσαντο πεσόντα.] Vide suprà, ad *ver.* 140.

Μειδήσασα δὲ, παιδὸς ἐδέξατο χειρὶ κύπελλον.
Αὐτὰρ ὁ τοῖς ἄλλοισι Θεοῖς ἐνδέξια πᾶσιν
Ὠινοχόει, γλυκὺ νέκταρ ἀπὸ κρητῆρος ἀφύσσων.
Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι Θεοῖσιν,
Ὡς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Δαίνυντ'· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης,
Οὐ μὲν φόρμιγγος περικαλλέος, ἣν ἔχ' Ἀπόλλων,
Μουσάων θ', αἳ ἄειδον, ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατέδυ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος,
Ἧχι ἑκάστῳ δῶμα περικλυτὸς ἀμφιγυήεις
Ἥφαιστος ποίησ' εἰδυίῃσι πραπίδεσσι·
Ζεὺς δὲ πρὸς ὃν λέχος ἤϊ' Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς,
Ἔνθα πάρος κοιμᾶθ', ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι·
Ἔνθα κάθευδ' ἀναβάς· παρὰ δὲ, χρυσόθρονος Ἥρη.

Subridensque à filio accepit manu poculum.
At ille caeteris Diis à-dextrâ-exorsus omnibus
Fundebat dulce nectar ab cratere hauriens.
Immensus autem excitatus est risus beatis Diis,
Ut viderunt Vulcanum per aedes ministrantem.
Sic tunc totum diem usque ad solem occidentem
Convivabantur; neque quicquam animus indiguit dapibus aequalibus,
Nec citharâ perpulchrâ, quam tenebat Apollo,
Musisque, quae canebant, alternantes voce pulchrâ.
Caeterùm postquam occidit splendida lux solis,
Hi quidem decubituri abierunt domum unusquisque,
Ubi singulis domum inclytus utroque-pede-claudus
Vulcanus fecerat solertibus praecordiis :
Jupiter autem ad suum lectum abiit Olympius fulgurator,
Ubi antea dormiebat, quando ipsum dulcis somnus invaderet :
Illic dormivit cum ascendisset ; juxtaque, aureum-solium-habens Juno.

Ver. 599. Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως.] Vituperat hîc *Plato*, non locutionem Poeticam, quæ est pulcherrima; sed Rem ipsam. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῖ εἶναι.—Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους λόγου, κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἄν τις ποιῇ, ἀποδεκτέον· πολὺ δὲ ἧττον, ἐὰν θεούς.——Οὐκοῦν Ὁμήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν, "Ἄσβεστος δ' ἄρ' "ἐνῶρτο γέλως." *De Republ. lib.* 3.

Ver. 600.—ποιπνύοντα.] *Pincernam agentem*, sed et *claudè*. Mirifici sunt hujus versùs numeri, ad rem ipsam quasi depingendam. Vide infrà ad γ', 363.

Ver. 602.——οὐδέ τι θυμός.] *Al.* οὐδ' ἔτι θυμός.

Ibid.—δαιτὸς ἐΐσης.] Vide suprà ad *ver.* 468.

Ver. 604.—καλῇ.] Vide infrà ad β', 43.

Ver. 606.——ἔβαν οἰκόνδε.] Quâ ratione, ἔβαν, hîc ultimam producat, vide suprà ad *ver.* 51. et infrà ad θ', 229.

Ver. 608.—ποίησ' εἰδυίῃσι πραπίδεσσι.] *Eustathius* testatur, Antiquos hoc modo scripsisse :——ποίησεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι.

Ver. 611. Ἔνθα κάθευδ'.] *Eustathius* et *Scholiastes* scribunt : Ἔνθα καθεῦδ'. Nè scilicet, *Modi* esse *Imperativi* videretur. Quod sanè nihil opus.

Ibid.] Notat *Scholiastes*, Poetam in toto hoc primo libro nè unam quidem inseruisse *Similitudinem*. Quod itidem doctissima Domina *Dacier*, et de primo *Odysseæ* libro observavit. Narrationem nimirùm inchoantem, paullo simplicior decuit et minùs sublimis oratio.

THΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Β΄.

Ὑπόθεσις τῆς Β΄. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ΖΕΥ͂Σ Ὄνειρον ἐπιπέμψας Ἀγαμέμνονι, παρακελεύεται τοὺς Ἕλληνας ἐξάγειν ἐπὶ τὸν πόλεμον· ὁ δὲ, πρότερον μὲν τῶν ἀρίστων συνέδριον συνήγαγεν· ἔπειτα δὲ ἐκκλησίαν ποιησάμενος, ἀποπειρᾶται αὐτῶν, παρακελευσάμενος φεύγειν εἰς τὰς πατρίδας. Κατέχει δὲ αὐτοὺς Ὀδυσσεὺς Ἀθηνᾶς προνοίᾳ, καὶ Νέστωρ βεβαιοῖ δημηγορήσας. Εἶτα τροφὴν ἀνελόμενοι, ἐξοπλίζονται αὐτοί τε, καὶ οἱ ἡγεμόνες· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Τρῶες, Ἴριδος αὐτοῖς ἀπαγγειλάσης. Κατάλογον δὲ ὁ Ποιητὴς ἐποίησε τῶν στρατευμάτων, καὶ τῶν νεῶν.

ΑΛΛΩΣ.

ΖΕΥ͂Σ, ἐμέμνητο γὰρ τῆς Θέτιδος ἱκεσίας, τῶν ἄλλων Θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ὕπνῳ σχολαζόντων, πρὸ ὀφθαλμῶν ποιούμενος τιμῆσαι τὸν τοῦ Πηλέως, Ὄνειρον Ἀγαμέμνονι πέμπει, κελεύων αὐτῷ ἐκβάλλειν πάντας τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν μάχην, συμβουλεύων αὐτῷ δηλαδὴ καὶ τὸν Ἀχιλλέα παρακαλέσαι· ὁ δὲ, οὐ συνιεὶς τὸ ὄναρ, τοῖς ἀριστεῦσιν αὐτὸ διηγεῖται· καὶ μετὰ τοῦτο εἰς ἐκκλησίαν ἀθροίσας πάντας Ἕλληνας, ὑπόπτως πρὸς αὐτοὺς διακείμενος, διὰ τὸ ἡγεῖσθαι τὸν Ἀχιλλέα· ἐπιτιθέμενον αὐτοῦ τῇ ἀρχῇ, προσοικειοῦσθαι τὸ πᾶν πλῆθος, πειράζων, φεύγειν αὐτοὺς εἰς τὰς πατρίδας κελεύει· οἱ δὲ οὐ συνιέντες, ἐπὶ τὸ καθέλκειν τὰς ναῦς, καὶ εἰς τὰς πατρίδας ἀπαλλάττεσθαι χωροῦσιν. Ὀδυσσεὺς δὲ, ὑποθεμένης αὐτῷ Ἀθηνᾶς, τοὺς μὲν ἀρίστους πειθοῖ κατέχει, τῶν δὲ στρατιωτῶν πικρῶς καθάπτεται· παύει δὲ καὶ Θερσίτην, ἀμούσως πρὸς τὸν βασιλέα στασιάζοντα· καὶ τοὺς Ἕλληνας μεῖναι, καὶ τὴν Ἴλιον ἑλεῖν προτρέπει. Συμβουλεύσαντος δὲ καὶ Νέστορος τὰ αὐτὰ, Ἀγαμέμνων θύσας τῷ Διὶ τοὺς γέροντας ἑστιᾷ· καὶ προτρεψάμενος τοὺς Ἕλληνας, ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξάγει πάντας. Ἑξῆς ἐστιν ὁ κατάλογος τῶν νεῶν, ἐφ᾽ ὧν ἦλθον οἱ Ἕλληνες, καὶ τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν, καὶ τῶν Τρώων, καὶ τῶν ἐπικούρων.

Ἐπιγραφαί.

Ὄνειρος, καὶ Καταλογος, ἢ Βοιωτία.

Ἄλλως.

Βῆτα δ' Ὄνειρον ἔχει, ἀγορὴν, καὶ νῆας ἀριθμεῖ.

ἌΛΛΟΙ μέν ῥα Θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταὶ
Εὗδον παννύχιοι· Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος,
Ἀλλ' ὅγε μερμήριζε κατὰ φρένα, ὡς Ἀχιλῆα
Τιμήσῃ, ὀλέσῃ δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ,
Πέμψαι ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι οὖλον Ὄνειρον·
Καί μιν φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

Caeteri quidem Diique et homines bellatores-equestres
Dormiebant totam noctem; Jovem autem non tenebat dulcis somnus,
Verùm is anxiè cogitabat animo, ut Achillem
Honoraret, perderetque multos ad naves Achivorum.
Hoc autem ei in animo optimum visum est consilium,
Mittere ad Atridem Agamemnonem perniciosum Somnium:
Et id compellans, verbis alatis allocutus est:

Ver. 1. ἌΛΛΟΙ *μέν ῥα.*] *Zenodotus* legit, Ὦλλοι· Quod est, Οἱ ἄλλοι. Istud autem, ῥὰ, vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, ά, 606. Οἱ *μὲν κακκείοντες ἔβαν.*

Ibid.—*ἱπποκορυσταί.*] *Γελοίως ὁ Ἀπίων ἱπποκορυστὰς ἀπέδωκε, τοὺς κόρυθας ἔχοντας ἱππείαις θριξὶ κεκοσμημένας. Εἰ γὰρ παρὰ τὴν κόρυν συνέκειτο, ἱπποκόρυθος ἂν ἐλέγετο. Νῦν δὲ σημαίνει τὸν ἔφιππον ὁπλίτην· κορυστὴς γὰρ ἀπὸ μέρους ὁ ὁπλίτης καὶ μαχητής.*——"*Ἄνδρα* "*κορυστήν.*" *Porphyr. Quæstion. Homeric.* § 15.

Ver. 2. Εὗδον *παννύχιοι· Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος.*]

——Somno positæ sub nocte silenti
Lenibant curas, et corda oblita laborum;
At non infelix animi Phœnissa; neque unquam
Solvitur in somnos, oculisve aut pectore noctem
Accipit.—————— *Æn.* IV, 527.

Fuerunt inter Veteres, teste *Eustathio*, qui hîc legerent, *ἔχεν ἤδυμος ὕπνος.* Fuerunt porrò, qui hoc, *Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος*, cum isto, *ἔνθα κάθευδ' ἀναβὰς*, in fine præcedentis libri, *pugnare* existimarent. Ineptè admodum. Nam et istic (quod observavit *Eustathius) καθεύδειν* rectè dicitur is, qui ad somnum captandum decumbit; et hîc (quod annotavit *Scholiastes)* de eo qui parùm admodum dormierit, non minùs rectè dicitur, *Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος.*

Ver. 3. Ἀλλ' *ὅγε μερμήριζε κατὰ φρένα.*]

——animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc;
In partesque rapit varias, perque omnia versat. *Æn.* IV, 285.

Ver. 4.——*ὀλέσῃ δὲ πολέας.*] Enuntiabatur, ac si scriptum fuisset *πολεῖς.* Vide infrà ad *ver.* 811.

Ver. 5. Ἥδε *δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.*]

Hæc alternanti potior sententia visa est.
Æn. IV, 287.

Ver. 6. Πέμψαι ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι οὖλον Ὄνειρον.] *Al.* ἐπ' Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα. Porrò et hîc vituperat *Homerum* Plato: Δεῖ περὶ θεῶν καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, ὡς μήτε αὐτοὺς γόητας τῷ μεταβάλλειν ἑαυτοὺς, μήτε ἡμᾶς ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ.——Πολλὰ ἄρα Ὁμήρου ἐπαινοῦντες ἄλλα, τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα, τὴν τοῦ ἐνυπνίου πομπὴν ὑπὸ Διὸς τῷ Ἀγαμέμνονι. *De Republ. lib.* 2. sub finem. Sed vide infrà ad *ver.* 12.

Βάσκ' ἴθι, οὖλε Ὄνειρε, θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
Ἐλθὼν ἐς κλισίην Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο,
Πάντα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορευέμεν, ὡς ἐπιτέλλω·
Θωρῆξαί ἑ κέλευε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοι πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας
Ἥρη λισσομένη· Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται.
Ὣς φάτο· βῆ δ' ἄρ' Ὄνειρος, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσε·
Καρπαλίμως δ' ἵκανε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
Βῆ δ' ἄρ ἐπ' Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα· τὸν δ' ἐκίχανεν
Εὕδοντ' ἐν κλισίῃ, περὶ δ' ἀμβρόσιος κέχυθ' ὕπνος.
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, Νηληΐῳ υἷϊ ἐοικὼς,

" Vade, age, perniciosum Somnium, celeres ad naves Achivorum:
" Ingressum in tentorium Agamemnonis Atridae,
" Omnia valdè accuratè nuncia, sicut mando:
" Armare ipsum jube comatos Achivos
" Cum-omnibus-copiis; nunc enim capiat urbem latas-vias-habentem
" Trojanorum: non enim ampliùs diversè coelestes domos habentes
" Immortales sentiunt; inflexit enim omnes
" Juno supplicans: Trojanis autem mala impendent.
Sic dixit: ivit autem Somnium, postquam sermonem audivit;
Protinúsque pervenit celeres ad naves Achivorum:
Ivit utique ad Atridem Agamemnonem: hunc verò deprehendit
Dormientem in tentorio; circúmque dulcis fusus erat somnus.
Stetit autem supra caput, Neleio filio similis,

Ver. 8. Βάσκ' ἴθι.]
Vade, age, nate:——— *Æn.* IV, 223.
" Cæterùm, quis tam obtuso ingenio est, " quin intelligat, *βάσκ', ἴθι*, verba duo idem " significantia, non frustrà posita esse ἐκ " παραλλήλου, ut quidam putant; sed hor- " tamentum esse acre imperatæ celeritatis?" *Gell. lib.* 13. *cap.* 23.

Ver. 10.——ἀτρεκέως ἀγορευέμεν.] *Verè*; non ad narrationis sententiam, sed ad verborum narrationem: Ut rectè annotavit *Spondanus.* Quare meliùs latinè vertitur, *accuratè*, quàm *verè.*

Ver. 11.——καρηκομόωντας.] Crinitos.
——*Crinitus* Iopas. *Æn.* I, 744.

Ver. 12. Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοι πόλιν.] *Al.* πασσυδίῃ. Cæterùm quas hîc minutias *Macrobius* (in *Somn. Scip. l.* 1. *c.* 7.) aliique commenti sunt, quo minùs in errorem *necessariò* inductus fuerit hoc somnio *Agamemnon*; meræ sunt nugæ. Tota hæc Poetica machinatio, id unum narrat; Agamemnonem, postquam discessisset Achilles, sibi tamen assentatum, sibi somniâsse, sibi temerè finxisse; urbem se Trojam, illo absente, posse nihilominus expugnare. Infrà *ver.* 37. Φῆ γὰρ ὅγ' αἱρήσειν Πριάμου πόλιν ἤματι κείνῳ, Νήπιος.

Ver. 13.——οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφίς.] " Quid est " quod dicit, consensisse in excidium Trojæ " omnes Deos, precibus motos Junonis? " quod sequens historia manifestè refellit: " Hoc igitur satis liquidè et planè falsum et " fictum est." Ita Vir Doctissimus, *Camerarius.* Verùm, quàm supervacanea sit hæc annotatio, vide suprà ad *ver.* 12.

Ver. 15.——Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται.] Hemistichium hoc desumptum videtur ex sequente *ver.* 32. Olim hoc in loco legebatur, δίδομεν δέ οἱ εὖχος ἀρέσθαι, vel, ut alii maluerunt, διδόμεν δέ οἱ εὖχος ἀρέσθαι. *Aristot. Poet. c.* 25. et alibi. Cæterùm, quibus de causis factæ fuerint hæ mutationes, meræ sunt ineptiæ: Vide suprà ad *ver.* 12.

Ver. 20. Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς.]
Devolat, et supra caput astitit.——
Æn. IV, 702.

Ibid.——Νηληΐῳ υἷϊ ἐοικώς.]
Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque. *Æn.* IV, 558.

Νέστορι, τόν ῥα μάλιστα γερόντων τῖ' Ἀγαμέμνων·
Τῷ μιν ἐεισάμενος προσεφώνεε θεῖος Ὄνειρος·
Εὕδεις, Ἀτρέος υἱὲ, δαΐφρονος, ἱπποδάμοιο;
Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
Ὧι λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέμηλε.
Νῦν δ' ἐμέθεν ξύνες ὦκα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
Ὅς σευ, ἄνευθεν ἐὼν, μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει·
Θωρῆξαί σε κέλευσε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας
Ἥρη λισσομένη· Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται
Ἐκ Διός· ἀλλὰ σὺ σῇσιν ἔχε φρεσὶ, μηδέ σε λήθη
Αἱρείτω, εὖτ' ἄν σε μελίφρων ὕπνος ἀνήῃ.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσατο· τὸν δ' ἔλιπ' αὐτοῦ
Τὰ φρονέοντ' ἀνὰ θυμὸν, ἅ ῥ' οὐ τελέεσθαι ἔμελλε·

Nestori, quem maximè senum honorabat Agamemnon.
Huic se cùm assimilavisset, eum *ita* alloquebatur divinum Somnium:
" Dormis, Atrei fili bellicosi, equûm-domitoris?
" Non oportet per totam noctem dormire consiliarium virum,
" Cui populique sunt commissi, et tanta curae sunt.
" Nunc verò mihi mentem adhibe ocyùs; Jovis enim tibi nuncius sum,
" Qui de te, *quanquam* distans, valdè sollicitus est, et miseratur:
" Armare te jussit comantes Achivos
" Cum-omnibus-copiis; nunc enim capias urbem latas-vias-habentem
" Trojanorum: non enim ampliùs diversè coelestes domos habentes
" Immortales sentiunt: inflexit enim omnes
" Juno supplicans: Trojanis autem mala impendent
" A Jove. Sed tu tuo tene animo, neque te oblivio
" Capiat, quando te dulcis somnus dimiserit.
Sic quum dixisset, abiit; illumque reliquit ibi
Ea cogitantem animo, quae non perfecta erant futura:

Ver. 22. Τῷ μιν ἐεισάμενος.] Vide infrà ad γ′, 389.

Ver. 23. Εὕδεις, Ἀτρέος υἱέ.]
—— potes hoc sub casu ducere somnos?
Æn. IV, 560.

Ibid.———ἱπποδάμοιο.]
Picus, equûm domitor.— *Æn.* VII, 189.
Lausus, equûm domitor. —————651.
At Messapus equûm domitor. ——691.

Ver. 24. Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν.] Quâ ratione, παννύχιον, hîc ultimam producat; item γὰρ, *ver.* 39. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 25.———ἐπιτετράφαται,——μέμηλε.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 27. Ὅς σευ, ἄνευθεν ἐὼν, μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει.]
Imperio Jovis huc venio, qui———
——cœlo tandem miseratus ab alto est.
Æn. V, 726.

Ver. 29. Πανσυδίῃ.] *Al.* Πασσυδίῃ.

Ver. 35.———ἀπεβήσατο.] Sic infrà *ver.* 48. προσεβήσατο.] Editi hîc plurimi habent. ἀπεβήσετο: a verbo ficto, βήσομαι. Vide infra ad έ, 109.

Ibid. Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσατο.]
——Sic fatus, nocti se immiscuit atræ.
Æn. IV, 570.

Φῆ γὰρ ὅγ' αἱρήσειν Πριάμου πόλιν ἤματι κείνῳ,
Νήπιος· οὐδὲ τὰ ᾔδη ἅ ῥα Ζεὺς μήδετο ἔργα.
Θήσειν γὰρ ἔτ' ἔμελλεν ἐπ' ἄλγεά τε στοναχάς τε
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι διὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
Ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνου· θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφή·
Ἕζετο δ' ὀρθωθείς· μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα,
Καλὸν, νηγάτεον· περὶ δ' αὖ μέγα βάλλετο φᾶρος·

Putavit enim capturum *se* Priami urbem die illo,
Stultus; neque ea sciebat, quae Jupiter scilicet moliebatur opera.
Erat enim insuper impositurus doloresque suspiriaque
Trojanisque et Danais per acres pugnas.
Experrectus igitur est somno; divinaque ei *adhuc* circumfusa erat vox:
Sedit autem arrectus, mollemque induit tunicam,
Pulchram, novam; circáque magnum *sibi* jecit pallium:

Ver. 37. Φῆ γὰρ ὅγ'.] Vide suprà ad *ver.* 12.

Ver. 38. Νήπιος.]

Demens, qui——— *Æn.* IX, 728. et alibi.

Ibid.——ἅ ῥα Ζεύς.] Vide suprà ad ά, *ver.* 56.

Ver. 41. Ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνου.]

Tum verò Æneas————
Corripit è somno corpus— *Æn.* IV, 571.

Ibid.———θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφή.] Qui hoc in alium sermonem convertere volet, is demum, quæ sit horum vocabulorum Vis et ἐνέργεια, sentiet. Domina *Dacier* non male: "*Il lui sembla que la voix divine ré-*" *panduë tout autour de lui, rétentissoit encore*" *à ses oreilles.*"

Ver. 42. Ἕζετο δ' ὀρθωθείς· μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα.]

Consurgit senior tunicâque inducitur artus. *Æn.* VIII, 457.

Ver. 43. Καλὸν, νηγάτεον.] Occurrit hæc vox, καλὸς, in Iliade et Odysseâ, ampliùs *ducenties et septuagies*: Et his *omnibus* in locis priorem *semper* producit. Unde sequentes mihi videor Observationes colligere, à nemine, quod sciam, occupatas.

Primò. Poeticam, quam appellant, *Licentiam,* non utique eam esse, quæ vulgò existimatur. Nam casu et fortuitò evenire omninò non potuit, ut vox toties usurpata, syllabam priorem nè SEMEL quidem corriperet. Vide suprà ad ά, *ver.* 51. *Pauca* admodum, imò *paucissima* sunt vocabula, quæ penultimam habent ancipitem; ut ὕδωρ, &c.

Secundò. Homerum non *Dialectis* omnibus promiscuè et ἀλόγως, sed eâ solummodò usum esse, quæ inter Suos erat *Ionico-Poetica:* Ex variis quidem illa Dialectis existens, non communiter et universè, sed certâ quâdam et constanti ratione, Poetis *Ionicis* (ut credere æquum est) usitatâ. In sermone *Attico,* vox καλὸς, *Sophocli, Euripidi* et *Aristophani, innumeris* in locis (nescio annon in Omnibus) *corripitur.* Atque hæc quidem loquendi ratio, ignota erat *Homero;* Quemadmodum ista *Ionica-Poetica,* καλέειν, ἔμμεναι, ἀγορευέμεν, et similia, scriptoribus *Atticis,* Tragicis Comicisque non erant licita. In linguâ *Doricâ,* vox καλὸς itidem *corripitur:* Ideóque apud *Theocritum,* qui dialecto *Ionicâ* et *Doricâ* promiscuè usus est, sæpè legitur *correpta,* sæpè *producta;* nonnunquam etiam uno eodemque in versu; ut, ———ὦ Πολύφαμε, τὰ μὴ καλὰ καλὰ πέφανται. Quâ licentiâ *Homerus* nusquam est usus; sicuti nec τᾰς, αὐτᾰς, βύλᾰς, μούσᾰς, et similibus.

Tertiò. Hinc mihi videor colligere, *Hymnum* istum *in Venerem,* et *Epigrammata* quædam, *Homero* vulgò ascripta; non utique *Homeri* esse, sed recentioris cujusdam Poetæ. Legitur nimirùm, *Hymn. in Venerem, ver.* 29.

Τῇδε πατὴρ Ζεὺς δῶκε ΚΑΛΟ'Ν γέρας, ἀντὶ γάμοιο. Et *ver.* 622. Καί τε μετ' ἀθανάτοισι ΚΑΛΟ'Ν χόρον ἐῤῥώσαντο. (Licet posterior iste versus sanari quidem possit, si legas, ἀθανάτοις.) Similiter, *Epigramm.* 47. *ver.* 4.

Φρυχθῆναί τε ΚΑΛΩ͂Σ, καὶ τιμῆς ὦνον ἀρέσθαι. Certè hæc ab *Homero* profecta nemo crediderit, qui vocem istam in *Iliade* et *Odysseâ* propè *trecenties* productam legerit, correptam nè SEMEL quidem.

Quartò. Hinc mihi novo argumento confirmari videtur, *Hesiodum* non *æqualem* fuisse *Homeri,* (nisi si fortè per longa *regionum* intervalla linguis loquebantur planè diversis,) sed *recentiorem* multò: (Quod et aliundè

Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον·
Εἵλετο δὲ σκῆπτρον πατρώϊον ἄφθιτον αἰεὶ,
Σὺν τῷ ἔϐη κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Ἠὼς μέν ῥα Θεὰ προσεϐήσατο μακρὸν Ὄλυμπον,
Ζηνὶ φόως ἐρέουσα καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν·
Αὐτὰρ ὁ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευε,
Κηρύσσειν ἀγορήνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς·

Pedibus item sub nitidis ligavit pulchra calceamenta;
Circumque humeros suspendit ensem argenteis-clavis:
Accepit autem sceptrum paternum incorruptum semper,
Cum quo ivit ad naves Achivorum aere-loricatorum.
Aurora quidem Dea conscendit magnum Olympum,
Jovi lumen nunciatura et aliis immortalibus;
Sed is praecones argutis-vocibus jussit,
Convocare ad concilium comantes Achivos:

---

censuit Cicero: "*Homerus*, inquit, *multis*, "*ut mihi videtur, antè sæculis fuit.*" lib. de Senectute.) *Hesiodus* nimirùm, ut priorem in voce καλὸς, sæpè *producit*, [Ἔργ. καὶ Ἡμέρ. *lib.* 1. *ver.* 196. *Theogon. ver.* 8. 17. 22. et alibi;] ita eandem sæpè quoque *corripit:* [Ἔργ. καὶ Ἡμέρ. *lib.* 1. *ver.* 63. *Theogon. ver.* 585 et 903.] Neque hoc solum; verùm etiam, more Dorico, *ultimam* in vocibus τροπὰς, δεινὰς, κούρας, Ἁρπυίας, μεταναιέτας, βουλὰς, (quinetiam et λαγὸς in accusativo plurali) corripuit: [Ἔργ. καὶ Ἡμέρ. *lib.* 2. *ver.* 182. 281. 293. Ἀσπὶς Ἡρακλ. *ver.* 302. *Theogon. ver.* 60. 267. 401. 534. 654.] Cujusmodi Exempla apud *Homerum* neutiquam occurrunt. Similiter vocem ὀπωρινὸς, cujus penultimam *Homerus* semper producit, *Hesiodus* recentiore pronuntiandi more corripuit: [Ἔργ. καὶ Ἡμέρ. *lib.* 2. *ver.* 33.]

Quintò. Itaque rem minùs attigerunt Prosodiæ Scriptores, qui vocem, καλὸς, priorem habere *communem* universè docent. "Καλὸς "*primam habet ancipitem, sicque passim occur*-"*rit.*" Phil. Labbe, *Thesaur. Prosod. pag.* 81. Similem et in aliis vocibus errorem errârunt. Τίνω apud *Homerum*, linguâ *Ionicâ* scilicet, priorem producit: Hinc idem vir doctus; "τίνω (inquit) *primam producere* "*debet, quamvis Euripides alicubi videatur* "*corripuisse.*" Prosod. pag. 127 Immo verò non *videtur* corripuisse, sed (*Attico* videlicet ore proloquens) manifestò *corripuit:*

Δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς. *Iphig. in Taur. ver.* 339. et alibi. Similiter φθίνω, φθάνω, et similia quædam, apud *Homerum* semper producuntur; quæ Tragici Scriptores *Attici* corripuerunt:

Νέων φθινόντων, μεῖζον ἄρνυμαι κλέος.
Eurip. Alcest. ver. 56.

Ζητῶν· φθίνει γὰρ καὶ μαραίνεται νόσῳ.
Ibid. 201.

Τοὶ γὰρ φυτεύων παῖδας οὐκ' ἔτ' ἂν φθάνοις.
Ibid. 662.

Χωρεῖ τρέμουσα κῶλα, καὶ μόλις φθάνει.
Medea, 1169.

Nihilo tamen minus, et apud *Homerum*, in linguâ utique *Ionicâ*, semper corripiuntur, [φθῐτὸς,] ἄφθῐτος. φθῐνύθειν, à φθῑνω; φθᾰμενος, à φθᾱνω; et similia: Eâdem nimirùm analogiâ, quâ ex φαίνω deducitur ἔφᾰνον, φᾰνερος, φᾰνεροῦμαι; ex μαρτῡρομαι, μαρτῠρέομαι; ex κῡρω, κῠρέω; ex κρῑνω, κρῐτος, ἄκρῐτος, &c. Vide suprà ad ά, 309. 314. 338. et infrà ad ζ', 434.

Ver. 44. Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον.]

Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis:
Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem.
Æn. VIII, 458.

Ver. 48. Ἠὼς μὲν ῥα Θεά.] Vide suprà ad ά, 477.

Ver. 49.——ἀθανάτοισιν.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 51. Κηρύσσειν ἀγορήνδε——, ἠγείροντο μάλ' ὦκα.]

Ergo concilium magnum, primosque suorum
Imperio accitos, alta intra limina cogit.
Olli convenêre, fluuntque ad regia plenis
Tecta viis.—— *Æn.* XI, 234.

Οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.
Βουλὴν δὲ πρῶτον μεγαθύμων ἷζε γερόντων,
Νεστορέῃ παρὰ νηῒ Πυληγενέος βασιλῆος·
Τοὺς ὅγε συγκαλέσας, πυκινὴν ἠρτύνετο βουλήν·
  Κλῦτε, φίλοι, θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν Ὄνειρος,
Ἀμβροσίην διὰ νύκτα· μάλιστα δὲ Νέστορι δίῳ,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, φυήν τ', ἄγχιστα ἐῴκει.
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί με πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Εὕδεις, Ἀτρέος υἱὲ, δαΐφρονος, ἱπποδάμοιο;
Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
Ὧι λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέμηλε.
Νῦν δ' ἐμέθεν ξύνες ὦκα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
Ὅς σευ, ἄνευθεν ἐὼν, μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει·
Θωρῆξαί σε κέλευσε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας

Hi quidem convocârunt, illi autem frequentes affuerunt valdè celeriter.
Consultationem verò primùm magnanimorum sedere jussit Senatorum,
Nestoream apud navem Pylo-nati regis:
Quos ille cum coëgisset, prudentem struebat consultationem:
" Audite, amici, divinum mihi in somnis venit Somnium,
" Dulcem per noctem: maximè verò Nestori nobili,
" Formâque, staturâque, corporisque habitu, simillimus erat.
" Stetit autem supra caput, et ad me verba fecit:
" Dormis, Atrei fili, bellicosi, equûm-domitoris?
" Non oportet totam noctem dormire consiliarium virum,
" Cui populique commissi sunt, et tanta curæ sunt.
" Nunc verò mihi mentem adhibe ocyùs; Jovis enim tibi nuncius sum,
" Qui de te, *quanquam* distans, valdè sollicitus est, et miseratur:
" Armare te jussit comantes Achivos
" Cum-omnibus-copiis; nunc enim capias urbem latas-vias-habentem
" Trojanorum: non enim ampliùs diversè coelestes domos habentes
" Immortales sentiunt; inflexit enim omnes

Ver. 53. Βουλὴν——ἷζε.] Veterum nonnulli legebant: Βουλὴ———ἷζε.

Ver. 57.——μάλιστα δὲ Νέστορι δίῳ.

Εἶδός τε μέγεθός τε.] De isto, τέ, vide ad ά, 51,

Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque,
Et crines flavos, et membra decora juventæ. *Æn.* IV, 557.
Omnia longævo similis, vocemque coloremque,
Et crines albos, et sæva sonoribus arma. *Æn.* IX, 650.

Ver. 65—70. Θωρῆξαί σε κέλευσε, *&c.*—Ὣς ὁ μὲν εἰπών.] *Zenodotus*, teste *Eustathio*, ad evitandam ταυτολογίαν, versus hosce (id quod Veteres tamen non approbârunt) hoc modo contraxit:

Ἠνώγει σε πατὴρ ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,
Τρωσὶ μαχήσασθαι προτὶ Ἴλιον· Ὣς ὁ μὲν εἰπὼν, *&c.*

Ver. 66. Πανσυδίῃ.] *Al.* Πασσυδίῃ.

Ἥρη λισσομένη· Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται
Ἐκ Διός· ἀλλὰ σὺ σῇσιν ἔχε φρεσίν. Ὣς ὁ μὲν εἰπὼν
Ὤιχετ' ἀποπτάμενος· ἐμὲ δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.
Ἀλλ' ἄγετ', αἴ κέν πως θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν·
Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι, ἣ θέμις ἐστὶ,
Καὶ φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκλήϊσι κελεύσω·
Ὑμεῖς δ' ἄλλοθεν ἄλλος ἐρητύειν ἐπέεσσιν.
Ἦτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Νέστωρ, ὅς ῥα Πύλοιο ἄναξ ἦν ἠμαθόεντος,
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
Εἰ μέν τις τὸν ὄνειρον Ἀχαιῶν ἄλλος ἔνισπε,
Ψεῦδός κεν φαῖμεν, καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
Νῦν δ' ἴδεν, ὃς μέγ' ἄριστος ἐνὶ στρατῷ εὔχεται εἶναι.
Ἀλλ' ἄγετ', αἴ κέν πως θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν.
Ὣς ἄρα φωνήσας, βουλῆς ἐξῆρχε νέεσθαι.
Οἱ δ' ἐπανέστησαν, πείθοντό τε ποιμένι λαῶν,
Σκηπτοῦχοι βασιλῆες· ἐπεσσεύοντο δὲ λαοί.
Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων,

" Juno supplicans: Trojanis verò mala impendent
" A Jove: Sed tu tuo tene animo. Sic illud loquutum
" Abiit avolans; meque jucundus somnus reliquit.
" Verùm agite, si quo modo armemus filios Achivorum.
" Primùm autem ego verbis tentabo, quatenus fas est,
" Et fugere cum navibus multorum-transtrorum jubebo:
" Vos autem aliunde alius cohibete verbis.
Ille quidem sic loquutus, consedit. His autem surrexit
Nestor, qui Pyli rex erat arenosae,
Qui ipsis prudens concionatus est, et dixit:
" O amici, Argivorum ductores et principes,
" Siquidem aliquis somnium Achivorum alius dixisset,
" Mendacium diceremus, et aversaremur magis:
" Nunc autem vidit *is*, qui *se* longè praestantissimum in exercitu gloriatur esse.
" Verùm agite, si quo modo armemus filios Achivorum.
Sic loquutus, concilio incepit excedere.
Hi autem surrexerunt, paruerunt que pastori populorum,
Sceptrigeri reges: accurrebant autem *interea* populi.
Sicut gentes eunt apum confertarum,

Ver. 71.——ἀποπτάμενος· ἐμὲ δέ.] Vide suprà ad *α*, *ver.* 51.

Ver. 73. Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι.] "Ινα πεῖραν τῆς ὁρμῆς αὐτῶν λάβῃ, καὶ μὴ ἐπαχθὴς ᾖ, πολεμεῖν ἀναγκάζων ὑπὲρ ἑαυτοῦ *Dion. Hal.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *cap.* 20. Veritus nimirùm nè, discessu *Achillis*, militum à se voluntates alienâsset. Vide infra ad *ver.* 110.

Ver. 87.——93. Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων,—. Ὣς τῶν ἔθνεα—ἰλαδὸν εἰς ἀγορήν.]
Qualis apes æstate novâ per florea rura
Exercet sub sole labor, cùm gentis adultos
Educunt fœtus, aut cùm liquentia mella

Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,
Βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ᾽ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν,
Αἱ μέν τ᾽ ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα·
Ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
Ἠϊόνος προπάροιθε βαθείης ἐστιχόωντο
Ἰλαδὸν εἰς ἀγορήν· μετὰ δέ σφισιν Ὄσσα δεδήει,
Ὀτρύνουσ᾽ ἰέναι, Διὸς ἄγγελος· οἱ δ᾽ ἀγέροντο·
Τετρήχει δ᾽ ἀγορὴ, ὑπὸ δ᾽ ἐστοναχίζετο γαῖα,
Λαῶν ἱζόντων, ὅμαδος δ᾽ ἦν· ἐννέα δέ σφεας
Κήρυκες βοόωντες ἐρήτυον, εἴποτ᾽ ἀϋτῆς

E petrâ cavâ semper recens venientium,
In modum racemi autem volant super floribus vernis,
Et aliae hâc affatim volant, aliae illâc:
Sic horum gentes multae à navibus et tentoriis
Littus ante immensum procedebant ordine
Turmatim ad concionem; interque ipsos Fama accendebatur,
Incitans ire, Jovis nuncia: Hi itaque congregati erant:
Tumultuabatur autem concio, subtusque gemebat terra,
Populis sedentibus; clamorque inconditus erat: novem autem ipsos
Praecones vociferantes cohibebant, si quando à clamore

Stipant, et dulci distendunt nectare cellas,
Aut onera accipiunt venientum, aut agmine facto
Ignavum fucos pecus à præsepibus arcent:
Fervet opus, redolentque thymo fragrantia mella. *Æn* I, 433.
Ac veluti in pratis, ubi apes æstate serenâ
Floribus insidunt variis, et candida circum
Lilia funduntur; strepit omnis murmure campus. *Æn.* VI, 707.

In hâc Similitudine, *suam* habet Pulchritudinem *sua* utriusque Poetæ loquendi ratio. Τὸν ἀθροισμὸν, καὶ τὴν πολυπλήθειαν μετ᾽ εὐταξίας, ἀπείκασε μελίσσαις. *Dionys. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *cap.* 10. Atque eâ quidem tenùs, comparatio Utrique communis. *Macrobius* (lib. 5. c. 11.) *Virgilium* hoc in loco præfert: "*Vides descriptas apes* "*à* Virgilio *Opifices, ab* Homero *vagas?* "*alter discursum, et solam volatûs varietatem, alter exprimit nativæ Artis officium.*" Pulcherrimè quidem hoc *Virgilius*, et appositè ad rem: Etenim *Apum* comparationem cum *Operariis* instituebat, urbem condentibus. At *Homero* alia res agebatur. Exercitum nimirùm è navibus atque tentoriis *egredientem* describit. Atque hanc quidem rem pulcherrimè depingit illud, ἀδινάων; et, ἐκ πέτρης γλαφυρῆς; et, αἰεὶ νέον ἐρχομενάων; et βοτρυδὸν; et, αἱ μέν τ᾽ ἔνθα, αἱ δέ τε ἔνθα. Ut mirè admodum cæcutierit *Spondanus*, (rectè notante *Popio;*) qui totam hujus comparationis ἀπόδοσιν in *solâ* voce, ἰλαδὸν, consistere existimavit.

Ver. 89. Βοτρυδὸν δὲ πέτονται.]
——jamque arbore summâ
Confluere et lentis *uvam* demittere ramis. *Georg.* IV, 557.

Ver. 90.—πεποτήαται.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 93. Μετὰ δέ σφισιν Ὄσσα δεδήει, Ὀτρύνουσ᾽ ἰέναι, Διὸς ἄγγελος.] Mirâ cum sublimitate atque ἐνεργείᾳ exhibet *ista Imago*, quàm celeriter, quámque *ardenti studio*, per universum Exercitum delata fuerint Imperatoris mandata. Cæterùm de voce, δεδήει, hoc in loco; et τετρήχει, *ver.* 95. observandum, si δέδηεν τετρήχεν dixisset, jam non utique constitisse *Temporum* rationem. Simile enim est, ac siquis Anglicè dicat, IS IN A COMMOTION, pro eo quod est, WAS IN A COMMOTION. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 95.——ὑπὸ δ᾽ ἐστοναχίζετο γαῖα.]
—pulsuque pedum tremit excita tellus. *Æn.* VII, 722.

Al. ὑπὸ δὲ στοναχίζετο; quod et auribus magis placet, et aliis in locis ità scriptum occurrit.

Ver. 97. Κήρυκες βοόωντες.] De Sono vocis istius, βοόωντες, rectè Scholia *Moschopuli:* Ἐνταῦθα τὴν ἐπὶ πολὺ παράτασιν τῆς βοῆς ἐκφαίνειν βούλεται.

Σχοίατ', ἀκούσειαν δὲ διοτρεφέων βασιλήων.
Σπουδῇ δ' ἕζετο λαὸς, ἐρήτυθεν δὲ καθέδρας,
Παυσάμενοι κλαγγῆς· ἀνὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
Ἔστη, σκῆπτρον ἔχων· τὸ μὲν Ἥφαιστος κάμε τεύχων.
Ἥφαιστος μὲν δῶκε Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι·
Αὐτὰρ ἄρα Ζεὺς δῶκε διακτόρῳ Ἀργειφόντῃ·
Ἑρμείας δὲ ἄναξ δῶκεν Πέλοπι πληξίππῳ·
Αὐτὰρ ὁ αὖτε Πέλοψ δῶκ' Ἀτρέϊ, ποιμένι λαῶν·
Ἀτρεὺς δὲ θνήσκων ἔλιπε πολύαρνι Θυέστῃ·
Αὐτὰρ ὁ αὖτε Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι,
Πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν·
Τῷ ὅγ' ἐρεισάμενος, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλοι, ἥρωες Δαναοὶ, θεράποντες Ἄρηος,
Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ·

Desisterent, et Jovis alumnos reges audirent.
Vix tandem resedit populus, tenebantque sedes,
Cessantes à clamore: quùm rex Agamemnon
Surrexit, sceptrum tenens; quod Vulcanus labore-fabricaverat.
Vulcanus quidem dedit Jovi Saturnio Regi:
Sed Jupiter dedit internuntio Argicidae:
Mercurius autem rex dedit Pelopi equiti:
Ac rursus Pelops dedit Atreo pastori populorum:
Atreusque moriens reliquit diviti-pecorum Thyestae:
Ac rursus Thyestes Agamemnoni reliquit gestandum,
Ut multis insulis et Argo omni imperaret:
Hoc ille nixus, verba alata dixit:
" O amici, heroës Danai, famuli Martis,
" Jupiter me valdè Saturnius detrimento irretivit gravi:

Ver. 101.—*σκῆπτρον ἔχων· τὸ μὲν Ἥφαιστος.*] Ὁ Ποιητὴς, ἐπαινεῖν ἐθέλων τῆς τῶν Πελοπιδῶν οἰκίας τὴν ἀρχαιότητα, καὶ τὸ μέγεθος ἡγεμονίας ἐνδείξασθαι,——. Αὕτη σοι τῆς Πελοπιδῶν οἰκίας ἡ γενεαλογία, εἰς τρεῖς οὐδὲ ὅλας μείνασα γενεάς. Τά γε μὴν τῆς ἡμετέρας, *&c.* Juliani *Orat.* 3.

Ver. 102. Ἥφαιστος μὲν δῶκε] Aptè admodum et ad rem congruenter Poeta, in his quinque versibus *Agamemnonis* stemma describens, singulis versibus sententias singulas absolvit. " *Homerum nemo in magnis* " *sublimitate, in parvis proprietate superave-* " *rit.*" *Quinctilian. lib.* 10. *cap.* 1. Vide suprà ad ά, 436.

Ver. 106.—*ἔλιπε πολύαρνι.*] Quâ ratione, *ἔλιπε*, hîc ultimam producat; item *ἐρεισάμενος*, *ver.* 109. et *ὑπερμενέϊ*, *ver.* 116. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 107. Αὐτὰρ ὁ αὖτε Θυέστ'.] Θυέστα, Nominativus; non Vocativus pro Nominativo; quod est ineptissimum. Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 108. Πολλῇσι νήσοισι.] Quidam, *πολλῆσιν*; sed nihil opus. Vide infrà ad *ver.* 612.

Ver. 109.—*ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.*] *Al.* *ἔπε' Ἀργείοισι μετηύδα.*

Ver. 110. Ὦ φίλοι ἥρωες.] Totum hujus orationis artificium, in quâ aliud dicit Agamemnon, aliud reverà persuadere cupit; pulchrè et fusè enarrat *Dionys. Halicarn. lib. qui inscribitur* Τεχνὴ, *cap.* 8 et 9. Ἐπάγει τὴν τέχνην, ἐν τῇ δημηγορίᾳ ἀσθενεῖς προτάσεις προτείνων·——τὸ δὲ ἐφεξῆς, θαυμασίως στρεφόμενόν ἐστιν, " Αἰσχρὸν γὰρ τό δε" &c.—τὸ δὲ τέλος τῶν λόγων, ἰσχυρῶς ἐναντία βουλομένου ἐστὶν, οἷς λέγει " Φεύγωμεν," &c.

Ver. 111. Ζεύς με μέγα.] Ἐπιπροσθεῖ ὁ τῦφος, " Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη."——Αἱ δὲ τῶν παθῶν φωναὶ, πρὸς τὴν κενὴν δόξαν Ἔνδοθεν ἀντιμαρτυροῦσι, " Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ" &c. *Plutarch. de Animi Tranquillit.*

Σχέτλιος, ὃς πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·
Νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βουλεύσατο, καί με κελεύει
Δυσκλέα, Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν.
Οὕτω που Διῒ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι,
Ὃς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα,
Ἠδ' ἔτι καὶ λύσει· τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Αἰσχρὸν γὰρ τόδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι,
Μὰψ οὕτω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν Ἀχαιῶν
Ἄπρηκτον πόλεμον πολεμίζειν, ἠδὲ μάχεσθαι
Ἀνδράσι παυροτέροισι· τέλος δ' οὔπω τι πέφανται.
Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλοιμεν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε,
Ὅρκια πιστὰ ταμόντες, ἀριθμηθήμεναι ἄμφω·
Τρῶας μὲν λέξασθαι, ἐφέστιοι ὅσσοι ἔασιν·
Ἡμεῖς δ' ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν Ἀχαιοί,

" Durus, qui antea quidem mihi promisit et annuit,
" Ilio exciso benè-munito, *me* rediturum:
" Nunc vero malam fraudem struxit, et me jubet
" Inglorium, Argos redire; postquam multum perdidi populum.
" Ita scilicet Jovi erit praepotenti placitum,
" Qui jam multarum urbium demolitus est vertices,
" Et adhuc etiam demolietur: ejus enim potentia est maxima.
" Turpe enim hoc est etiam posteris auditu,
" Incassum adeò talem tantumque populum Achivorum
" Irritum bellum gerere, et pugnare
" Cum viris paucioribus: exitus autem nondum ullus apparuit.
" Si enim velimus Achivique Trojanique,
" Foederibus fidelibus percussis, numerari utrique:
" Trojanos quidem legere, cives quotquot sunt:
" Nos autem in decurias disponamur Achivi,

Ibid.——ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ.] Hinc apud *Antoninum, lib.* X. § 28. Ὁ *οἰμώζων*—τὴν Ἔνδεσιν ἡμῶν, "*deplorans vitæ hujus miserias, et quasi* Illigationem."

Ver. 113.——ἀπονέεσθαι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 115. Δυσκλέα, Ἄργος ἱκέσθαι.]
—patriam remeabo inglorius urbem.
Æn. XI, 793.

Ver. 118. Ἠδ' ἔτι καὶ λύσει.] *Barnesius* legendum existimat, καλλύσει; quod est, καταλύσει. Sed nihil opus.

Ibid.——τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.]
——rerum cui summa potestas.
Æn. X, 100.

Ver. 122. Ἀνδράσι παυροτέροισι.]
Vix hostem, alterni si congrediamur, habemus.
Æn. XII, 233.

Ver. 123. Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλοιμεν,——
Ὅρκια πιστὰ ταμόντες, ἀριθμηθήμεναι ἄμφω,
Τρῶας μὲν λέξασθαι.]
Τὸ "Ἀριθμηθήμεναι," οὐ πρὸς τὸ, "Ἐθέλοιμεν," ἀποδίδοται· ἀλλὰ πρὸς τὸ, "Ὅρκια πιστά."——Τὸ δὲ, "Ἐθέλοιμεν," πρὸς τὸ, "Τρῶας μὲν λέξασθαι."——Καὶ ἔχει ὁ λόγος [nempe *constructio* ista, "ἐθέλοιμεν Τρῶας μὲν λέξασθαι, ἡμεῖς δὲ διακοσμηθεῖμεν,"] ὁμοίως τῷ, (ά, 133.) "Ἦ ἐθέλεις ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὔτως Ἧσθαι δευόμενον; *Schol. Moschopuli.* Eódem tamen redit, si Ἀριθμηθήμεναι referatur ad Ἐθέλοιμεν; et istud, λέξασθαι, accipiatur ἐλλειπτικῶς.

Ver. 124. Ὅρκια πιστὰ ταμόντες.]
——Fœdusque *ferit.*— *Æn.* X, 154.

Ver. 125. Τρῶας μέν.] Alii legunt, Τρῶες μέν· ut respondeat τῷ, Ἡμεῖς δὲ, in sequenti versu. Sed perinde est.

Τρώων δ' ἄνδρα ἕκαστον ἑλοίμεθα οἰνοχοεύειν,
Πολλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο.
Τόσσον ἐγώ φημι πλέας ἔμμεναι υἷας Ἀχαιῶν
Τρώων, οἳ ναίουσι κατὰ πτόλιν· ἀλλ' ἐπίκουροι
Πολλέων ἐκ πολίων ἐγχέσπαλοι ἄνδρες ἔασιν,
Οἵ με μέγα πλάζουσι, καὶ οὐκ εἰῶσ' ἐθέλοντα
Ἰλίου ἐκπέρσαι εὐναιόμενον πτολίεθρον.
Ἐννέα δὴ βεβάασι Διὸς μεγάλου ἐνιαυτοὶ,
Καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν, καὶ σπάρτα λέλυνται·
Αἳ δέ που ἡμέτεραί τ' ἄλοχοι, καὶ νήπια τέκνα,
Εἵαται ἐν μεγάροις ποτιδέγμεναι· ἄμμι δὲ ἔργον
Αὔτως ἀκράαντον, οὗ εἵνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·
Φεύγωμεν σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Οὐ γὰρ ἔτι Τροίην αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.

"Trojanorumque viros singulos accipiamus, qui vinum fundunt;
"Multae utique decuriae indigerent pocillatore.
"*In* tantum ego aio plures esse filios Achivorum
"Trojanis, qui habitant in urbe. Sed auxiliares
"Multis ex civitatibus hastas-vibrantes viri sunt,
"Qui me valdè impediunt, et non sinunt volentem
"Trojae expugnare benè-habitatum oppidum.
"Novem utique praeterierunt Jovis magni anni,
"Et jam ligna computruerunt navium, et funes dissoluti sunt:
"Et nostrae utique uxores, et infantes liberi,
"Sedent in aedibus exspectantes; nobis autem opus
"Frustrà infectum, cujus gratiâ huc venimus:
"Sed agite, ut ego dixero, pareamus omnes:
"Fugiamus cum navibus dilectam in patriam terram:
"Non enim jam Trojam capiemus latas-vias-habentem.

Ver. 129. Τόσσον ἐγώ φημι πλέας.] Mirè hîc erravit *Scholiastes.* Οἱ μὲν Τρῶες, χωρὶς τῶν ἐπικούρων, ἦσαν ἀριθμῷ μυριάδες πέντε. *Schol.* ad *ver.* 122. Recensentur quidem (Θ', 562. 563.) Trojanorum *myriades quinque:* at non, isto in loco, "*sine Auxiliis.*" Rectè enim (ad Θ', 562.) annotavit *Eustathius:* τούτους [πεντακισμυρίους] μὴ τοὺς ἐφεστίους εἶναι μόνους Τρῶας, κατά τινας, ὡς τῶν ἐπικούρων καθευδόντων.——ἀλλὰ πάντας, ἤγουν τούς τε αὐτόχθονας Τρῶας, τούς τε ἐπικούρους.

Ver. 131. Πολλίων.] Pronuntiabatur, Πολλῶν.

Ver. 135. Καὶ σπάρτα λέλυνται.] "Non "*rudentes,* sed *funiculi* vel *lora,* quibus na-"ves *consuebantur:* τὰ ῥάμματα τῶν νεῶν." *Salmas.* "Liburni *plerasque naves loris sue-*"*bant·* Græci *magis cannabo et stupâ cæ-*"*terisque sativis rebus, à quibus* σπάρτα *ap-*"*pellabant.*" Varro *apud* Gellium, *lib.* 17. *c.* 3.

Ver. 137. Εἵαται ἐν μεγάροις ποτιδέγμεναι.] *Al.* Εἵατ' ἐνὶ μεγάροις. Quod et ipsum scilicet εἵαται, non εἵατο, intelligendum est: Conjunctum est enim cum præcedentibus, βεβάασι, σέσηπε, λέλυνται, quæ omnia de *præsenti* dicta sunt tempore. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 139.——ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες.]

Ne qua meis esto dictis mora.——
Æn. XII, 565.

Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε,
Πᾶσι μετὰ πληθὺν, ὅσοι οὐ βουλῆς ἐπάκουσαν.
Κινήθη δ' ἀγορὴ, ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης
Πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μέν τ' Εὖρός τε Νότος τε
Ὤρορ', ἐπαΐξας πατρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων.
Ὡς δ' ὅτε κινήσει Ζέφυρος βαθὺ λήϊον, ἐλθὼν,
Λάβρος ἐπαιγίζων, ἐπί τ' ἠμύει ἀσταχύεσσιν·
Ὣς τῶν πᾶσ' ἀγορὴ κινήθη· τοὶ δ' ἀλαλητῷ
Νῆας ἐπεσσεύοντο· ποδῶν δ' ὑπένερθε κονίη
Ἵστατ' ἀειρομένη· τοὶ δ' ἀλλήλοισι κέλευον,
Ἅπτεσθαι νηῶν, ἠδ' ἑλκέμεν εἰς ἅλα δίαν,
Οὐρούς τ' ἐξεκάθαιρον· ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἷκεν
Οἴκαδε ἱεμένων, ὑπὸ δ' ᾕρεον ἕρματα νηῶν.
Ἔνθα κεν Ἀργείοισιν ὑπέρμορα νόστος ἐτύχθη,
Εἰ μὴ Ἀθηναίην Ἥρη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ὦ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος ἀτρυτώνη,

Sic dixit: His autem animum in pectoribus commovit,
Omnibus inter multitudinem, quicunque non consilium audiverant.
Mota est verò concio, ut fluctus ingentes maris
Pelagi Icarii, quos quidem Eurusque Notusque
Commovit, cùm irruerit patris Jovis ex nubibus.
Sicutque quum moverit Zephyrus ingentem segetum campum, veniens,
Rapidus supernè ingruens, et incumbens-inclinat spicas;
Sic horum tota concio mota est: hi autem fremitu-militari
Ad naves ruebant: à pedibus verò subter pulvis
Stabat excitatus: Alii autem alios adhortabantur,
Ut prehenderent naves, et traherent in mare vastum;
Alveosque expurgabant. Clamor autem in coelum ivit
Domum properantium; subtrahebantque phalangas navibus.
Tunc sanè Argivis praeter fatum reditus contigisset,
Nisi Minervam Juno sermone affata fuisset:
" Papae, Aegiochi Jovis filia indomita,

Ver. 144. Κινήθη δ' ἀγορὴ, ὡς κύματα.]
——variusque per ora cucurrit
Ausonidum turbata fremor; ceu, saxa morantur
Cùm rapidos amnes; clauso fit gurgite murmur,
Vicinæque fremunt ripæ crepitantibus undis. *Æn.* XI, 296.

Ver. 150.——ποδῶν δ' ὑπένερθε κονίη
Ἵστατ' ἀειρομένη.]
——jam pulvere cœlum
Stare vident.—— *Æn.* XII, 407.

Ver. 153. Οὐρούς.] Ταφρειδῆ ὀρύγματα, δι' ὧν αἱ νῆες καθέλκονται εἰς τὴν θάλασσαν. *Schol.*

Ver. 155.——ὑπέρμορα.] Quicquid *inopinatum*, præter exspectationem; quicquid *violentum*, præter naturam; quicquid *ex stultitiâ natum*, præter rationem; ea omnia ὑπὲρ μοῖραν γενέσθαι dicuntur:
Μὴ καὶ ὑπὲρ μοῖραν δόμον Ἄϊδος εἰσαφίκηαι. ὑ, 336.
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν. *Odyss.* ά, 34.
—nec *Fato*, meritâ nec morte peribat,
Sed misera *ante diem*.— *Æn.* IV, 696.

Ver. 157.——ἀτρυτώνη.] Ἀκαταπόνητος, ἀκοπίαστος, ἄτρυτος ἐν μάχῃ. *Hesych.* Λέγεται δὲ Ἀτρυτώνη, ὡσανεὶ οὐ τριβομένη ὑπ' οὐδενὸς πόνου. *Phurnutus de naturâ Deor. cap.* 20.

Οὕτω δὴ οἰκόνδε, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ἀργεῖοι φεύξονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης;
Καδδέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ, καὶ Τρωσὶ λίποιεν
Ἀργείην Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν
Ἐν Τροίῃ ἀπόλοντο, φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης;
Ἀλλ' ἴθι νῦν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Σοῖς δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε φῶτα ἕκαστον,
Μηδὲ ἔα νῆας ἅλαδ' ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε Θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα·
Καρπαλίμως δ' ἵκανε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
Εὗρεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον,

" Siccine verò domum, dilectam in patriam terram,
" Argivi fugient super lata dorsa maris?
" Gloria autem Priamo, et Trojanis reliquerint
" Argivam Helenam; cujus gratiâ multi Achivorum
" Ad Trojam perierunt, dilectâ procul à patriâ terrâ?
" Verùm abi nunc ad populum Achivorum aere-loricatorum,
" Tuisque lenibus verbis cohibe virum quemque,
" Nec sine naves in mare trahere, quae hinc et inde impelluntur remis.
Sic dixit: nec non paruit Dea caesiis-oculis Minerva.
Descendit itaque ab Olympi verticibus concitata,
Raptimque venit veloces ad naves Achivorum:
Invenit deinde Ulyssem Jovi consilio parem,

Ver. 158. Οὕτω δὴ οἰκόνδε.] Τοῖς παραπληρωματικοῖς συνδέσμοις χρηστέον, οὐχ ὡς προσθήκαις κεναῖς,——ὥσπερ τινὲς τοῦ "Δὴ" χρῶνται πρὸς οὐδέν.——ἀλλ' ἐὰν συμβάλλωνταί τι τῷ μεγέθει τοῦ λόγου. Καθάπερ παρὰ Πλάτωνι· "Ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ "Ζεύς." Καὶ παρ' Ὁμήρῳ, "Ἀλλ' ὅτε δὴ, "&c." *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, § 55. 56. Λαμβάνεται δὲ καὶ ἐν παθητικοῖς πολλάκις ὁ σύνδεσμος οὗτος· ὥσπερ,——"Οὕτω δὴ οἰκόνδε"——; Εἰ γοῦν τὸν σύνδεσμον ἐξέλοις, συνεξαιρήσεις καὶ τὸ πάθος. *Ibid.* § 57. Vide suprà ad ά, 56.

Ver. 165. Μηδὲ ἔα νῆας ἅλαδ' ἑλκέμεν.] Quâ ratione, νῆας, hîc et *ver.* 181. ultimam producat; et similiter Διῒ et μῆτιν, *ver.* 169. et ὅς, *ver.* 184. et κακὸν, *ver.* 190. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 166.——γλαυκῶπις.] Vide suprà ad ά, 206.

Ver. 167. Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.]

Illa viam celerans————
Nulli visa cito decurrit tramite virgo.
Æn. V, 609.

Ver. 168. Fuerunt apud Antiquos, qui hunc versum expungerent; at nullâ idoneâ de causâ.

Ver. 169. Εὗρεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα.] Ὀδυσσεῖ παρέστηκεν οὐκ ἄλλη τις ἀληθεία ἢ Φρόνησις. *Heraclid. Pontic.* Vide suprà ad ά, 194. Cæterùm quæri potest, *quidnam* hîc extiterit *Sapientiæ* singularis; cùm nihil aliud hâc in re egerit *Ulysses*, quàm quod priùs, in concilio *Seniorum*, communi fuerat consensu constitutum, *ver.* 53. 73. 75. 77. &c. Mihi quidem videtur totâ hâc machinatione id indicare Poetam, utique concilio isti *Seniorum*, ut Duces et βασιλῆας alios, *ver.* 188. 194. ita et ipsum quoque *Ulyssem* non interfuisse; sed *suâ sapientiâ* intellexisse, *quid propositi* sibi haberet *Agamemnon.* Ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης·—οἶος νόος Ἀτρείδαο·—οἷον ἔειπε· *ver.* 182. 192. 194. Judicet tamen Lector eruditus. Neque enim à quoquam hoc, quod meminerim, observatum reperi: Ex *alterâ parte* stare videtur, quòd infrà *ver.* 407. inter septem γέροντας ἀριστῆας παναχαιῶν, *Ulysses* nomine appelletur.

Ἑσταότ᾽· οὐδ᾽ ὅγε νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης
Ἅπτετ᾽, ἐπεί μιν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἵκανεν.
Ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
  Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ,
Οὕτω δὴ οἶκόνδε, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Φεύξεσθ᾽, ἐν νήεσσι πολυκλήϊσι πεσόντες;
Καδδέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιτε
Ἀργείην Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν
Ἐν Τροίῃ ἀπόλοντο, φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης;
Ἀλλ᾽ ἴθι νῦν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν, μηδέ τ᾽ ἐρώει·
Σοῖς δ᾽ ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε φῶτα ἕκαστον,
Μηδὲ ἔα νῆας ἅλαδ᾽ ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας.
  Ὣς φάθ᾽· ὁ δὲ ξυνέηκε Θεᾶς ὄπα φωνησάσης·
Βῆ δὲ θέειν, ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλε· τὴν δ᾽ ἐκόμισσε
Κῆρυξ Εὐρυβάτης Ἰθακήσιος, ὅς οἱ ὀπήδει.
Αὐτὸς δ᾽ Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἐλθὼν,
Δέξατό οἱ σκῆπτρον πατρώϊον ἄφθιτον αἰεί·
Σὺν τῷ ἔβη κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
  Ὅντινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα κιχείη,

Stantem: neque hic navem bonis-transtris instructam nigram
Tangebat, quia ipsum dolor corde et animo invaserat.
Propè igitur stans alloquuta est caesiis-oculis Minerva:
" Generose Laërtiade, solertissime Ulysse,
" Siccine verò domum, dilectam in patriam terram,
" Fugietis, naves multa-transtra-habentes ingressi?
" Gloriam autem Priamo et Trojanis reliqueritis,
" Argivam Helenam, cujus gratiâ multi Achivorum
" Ad Trojam perierunt, dilectâ procul à patriâ terrâ?
" Verùm abi nunc ad populum Achivorum, neque cesses;
" Tuisque blandis verbis cohibe virum quemque,
" Neque sinas naves in mare trahere, quae-utrinque-impelluntur-remis.
Sic dixit: hic autem intellexit Deae vocem loquentis;
Tendebatque currere, laenamque abjecit: illam verò sustulit
Praeco Eurybates Ithacensis, qui eum sequebatur.
Ipse autem Atridae Agamemnoni obvius veniens,
Accepit ab eo sceptrum paternum incorruptum semper:
Cum quo ivit per naves Achivorum aere-loricatorum.
Quemcunque quidem, *seu* regem, seu primarium virum inveniret,

Ver. 182.——ὁ δὲ ξυνέηκε Θεᾶς ὄπα φωνησάσης.]

Ὦ φθέγμ᾽ Ἀθάνας φιλτάτης ἐμοὶ θεῶν·
Ὡς εὐμαθές σου, κἂν ἄποπτος ᾖς, ὅμως
Φώνημ᾽ ἀκούω, καὶ ξυναρπάζω φρενί.
Sophocl. Aj. v. 16.

Ver. 183.——τὴν δ᾽ ἐκόμισσε.] Rectè. Nam κομίσω, ἐκόμισα, penultimam *corripiunt.* Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 188. Ὅντινα μὲν βασιλῆα.] Vide suprà ad ά, 265.

Τόνδ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκε παραστάς·
Δαιμόνι', οὔ σε ἔοικε, κακὸν ὥς, δειδίσσεσθαι·
Ἀλλ' αὐτός τε κάθησο καὶ ἄλλους ἵδρυε λαούς.
Οὐ γάρ πω σάφα οἶσθ', οἷος νόος Ἀτρείδαο·
Νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἴψεται υἷας Ἀχαιῶν.
Ἐν βουλῇ δ' οὐ πάντες ἀκούσαμεν, οἷον ἔειπε·
Μήτι χολωσάμενος ῥέξῃ κακὸν υἷας Ἀχαιῶν.
Θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέος βασιλῆος·
Τιμὴ δ' ἐκ Διός ἐστι, φιλεῖ δέ ἑ μητίετα Ζεύς.
Ὃν δ' αὖ δήμου τ' ἄνδρα ἴδοι, βοόωντά τ' ἐφεύροι,
Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν, ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ·
Δαιμόνι', ἀτρέμας ἧσο, καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε,
Οἳ σέο φέρτεροί εἰσι· σὺ δ' ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις.
Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιος, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ.
Οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν ἐνθάδ' Ἀχαιοί·

Hunc blandis verbis detinebat astans:
" Vir optime, non te decet, timidum utì, trepidare:
" Quin ipse et sede, et alios sedere fac populos.
" Nondum enim certò scis, quis animus Atridae:
" Nunc quidem tentat, mox autem poenâ afficiet filios Achivorum.
" In concilio enim non omnes audivimus, quid dixerit:
" *Cavendum igitur*, nè iratus afficiat aliquo malo filios Achivorum.
" Ira enim magna est, Jovis-alumni regis.
" Honor autem ab Jove est, diligitque ipsum providus Jupiter.
Quemcunque verò plebeium virum videret, vociferantemque offenderet,
Hunc sceptro percutiebat, increpitabatque voce:
" Improbe, quietè sede, et aliorum verba audi,
" Qui te praestantiores sunt: tu autem imbellis et invalidus,
" Neque unquam in bello aestimatus, neque in concilio.
" Non quidem ullo pacto omnes regnabimus hìc Achivi:

Ver. 190. Δαιμόνι'.] Habet hæc vox apud *Homerum* semper aliquam *Increpationis* significationem, sed non semper acerbam. *Camerarius.*

Ver. 191. Ἀλλ' αὐτός τε κάθησο.] Quid *vulgò* inter κάθισον et κάθησο intersit, vide suprà ad ά, 565. Mihi tamen ità potiùs distinguendum videtur, ut vox κάθισον, *Homeri* utique temporibus, ejus fuerit, qui *simpliciter* ut *sedeat* aliquis, aliosve *sedere faciat*, jubet; ἧσο autem, vel κάθησο, ejus qui, sive *stantem*, sive *sedentem* alloquatur, et *sedere* et *quietum permanere* jubeat.

Ver. 196. Θυμὸς δὲ μέγας ἐστί.] Apud *Aristotelem*, *Rhetor. lib.* 2. *c.* 2. legitur Θυμὸς δή. Quod et in uno MS. reperit *Barnesius*. Sed vera lectio est, δέ. Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 197.——μητίετα Ζεύς.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 200. Δαιμόνι', ἀτρέμας ἧσο.] Accusatum narrat *Socratem* Xenophon, quod, hos versus sæpiùs repetendo, ad *Ignaviam* scilicet hortatus sit plebem. Τὸ δὲ Ὁμήρου, ἔφη ὁ κατήγορος, πολλάκις αὐτὸν λέγειν, *&c.* Ἀπομνημον. lib. 1.

Ver. 203. Οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν.] Artificium et εὐπρέπειαν harum duarum orationum rectè explicat *Dionys. Halicarnasseus:* in quibus *Ulysses*, dum *Plebem* alloquitur, *Duces* increpat; dum *Duces*, *Plebem*. Quod enim ad *Duces* ait, Οὐ γάρ πω σάφα οἶσθ', et, νῦν μὲν πειρᾶται, et, ἐν βουλῇ δ' οὐ πάντες ἀκούσαμεν, in hoc *Milites* scilicet objurgat. Quod autem ad *Milites* ait, Οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν, et, οὐκ ἀγα-

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω,
Εἷς βασιλεὺς, ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω
Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσιν ἐμβασιλεύῃ.
Ὣς ὅγε κοιρανέων δίεπε στρατόν· οἱ δ' ἀγορῆνδε
Αὖτις ἐπεσσεύοντο, νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων,
Ἠχῇ· ὡς ὅτε κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
Αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος.
Ἄλλοι μέν ῥ' ἕζοντο, ἐρήτυθεν δὲ καθέδρας.
Θερσίτης δ' ἔτι μοῦνος ἀμετροεπὴς ἐκολῴα,
Ὃς ῥ' ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ᾔδη,
Μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν,

" Non bonum, multorum principatus: unus princeps esto,
" Unus rex, cui dedit filius Saturni versuti
" Sceptrumque et jura, ut ipsis dominetur.
Sic ille imperatorem-agens dirigebat exercitum. Illi autem ad concilium
Rursus ruebant, à navibus et tentoriis,
Cum tumultu: sicut quum fluctus multum-strepentis maris
Littore magno fremit, resonatque pontus.
Ac caeteri quidem sedebant; tenebantque sedes.
Thersites autem adhuc solus blaterans tumultuabatur,
Qui verbis animo suo et scurrilibus et multis nôrat,
Temerè, ac non prout decebat, contendere regibus;

θὸν πολυκοιρανίη, hoc verò *Ducibus* esse reprehensioni voluit. Ἃ γὰρ ἐβούλετο καθάψασθαι τῶν βασιλέων, τῷ δήμῳ διελέγετο· ἃ δ' ἐβούλετο ἐπιτιμῆσαι τῷ δήμῳ, τοῖς βασιλεῦσι διελέγετο. Lib. qui inscribitur Τέχνη, c. 9.

Ver. 204. Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη.] Aliud hoc, quàm si dixisset, οὐκ ἀγαθὴ, &c. Sic *Virgilius:*

Triste lupus stabulis:———
Dulce satis humor:— *Ecl.* III, 80. 82.

Ver. 205.——ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω
Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσιν ἐμβασιλεύῃ.]

Πάνυ καλῶς Ὅμηρος, ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ τοῦτο ἔφη, ὡς οὐχ ἅπαντας παρὰ τοῦ Διὸς ἔχοντας τὸ σκῆπτρον καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀλλὰ μόνους τοὺς ἀγαθούς. *Dio. Chrysost. Orat.* 1. Cæterùm totus *hic versus* 206. (teste *Spondano*) *pro spurio est annotatus in codice Didymi, ubi ad marginem scribitur* νόθος. Et in *Scholiis* quæ appellantur *Didymi*, nulla ejus fit mentio. Quin et in *Mori* MS. (teste *Barnesio*) deest iste versus. Et sine sententiæ detrimento (quantumvis eum *necessarium* existimet *Barnesius*) posset sanè abesse. Rectè enim explicat *Eustathius:* ᾧ ἔδωκε (τὸ βασιλεύειν δηλαδὴ) Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω: Ut adeò versum istum 206. nec *Eustathius* videatur agnovisse. Porrò vox ista, σφίσιν, hoc in loco, vix habet quò referatur: Nam in libro *nono*, ubi versus similis legitur, (Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βουλεύησθα,) vox σφίσι rectè refertur ad præcedentem, λαῶν. Denique cum versus iste *dubius*, antè editus fuisset,—ἵνα σφίσιν βασιλεύῃ; *Barnesius* ex *Dione Chrysostomo*, et ex uno MS. non malè edidit,——ἵνα σφίσιν ἐμβασιλεύῃ: Nam alioqui scribendum esset σφίσσιν, quod est valdè durum.

Ver. 210. Αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος.] Citat hunc versum *Dionys. Halicarn.* ad demonstrandum quædam esse οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα, καὶ———μιμητικώτατα τῶν πραγμάτων Περὶ συνθέσεως, § 16. De cujusmodi vocabulis *Demetr. Phalereus:* Τὰ δὲ πεποιημένα ὀνόματα (inquit)——ποιεῖ μάλιστα μεγαλοπρέπειαν, διὰ τὸ οἷον ψόφοις ἐοικέναι. Περὶ Ἑρμηνείας, § 94. 95. Vide infrà ad γ', 363. et ad δ', 455.

Ver. 212.——ἀμετροεπὴς ἐκολῴα.] "*Verba illius multa et* ἄκοσμα, *strepentium sine modo* Graculorum *similia.*" Gell. lib. 1, c. 15.

Ἀλλ', ὅ, τι οἱ εἴσαιτο γελοΐϊον Ἀργείοισιν
Ἔμμεναι· αἴσχιστος δὲ ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε·
Φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα· τὼ δέ οἱ ὤμω
Κυρτὼ, ἐπὶ στῆθος συνοχωκότε· αὐτὰρ ὕπερθε
Φοξὸς ἔην κεφαλὴν, ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη.
Ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ μάλιστ' ἦν, ἠδ' Ὀδυσῆϊ·
Τὼ γὰρ νεικείεσκε. Τότ' αὖτ' Ἀγαμέμνονι δίῳ
Ὀξέα κεκληγὼς λέγ' ὀνείδεα· τῷ δ' ἄρ' Ἀχαιοὶ
Ἐκπάγλως κοτέοντο, νεμέσσηθέν τ' ἐνὶ θυμῷ
Αὐτὰρ ὁ μακρὰ βοῶν, Ἀγαμέμνονα νείκεε μύθῳ·
Ἀτρείδη, τέο δ' αὖτ' ἐπιμέμφεαι, ἠδὲ χατίζεις;
Πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες
Εἰσὶν ἐνὶ κλισίῃς ἐξαίρετοι, ἅς τοι Ἀχαιοὶ

Verùm quodcunque ei videretur ridiculum Argivis
Fore: Turpissimus autem vir ad Ilium venit:
Strabo erat, claudusque altero pede; et ipsius humeri
Gibbi, in pectus contracti: at supernè
Acutus erat capite, rarum verò suprà sparsum erat capillamentum.
Inimicissimus autem Achilli maximè erat, et Ulyssi:
His enim *praecipuè* convitiari solebat. Tum verò Agamemnoni nobili
Stridulè clamans dicebat probra: huic itaque Achivi
Vehementer irati erant, et indignabantur animo:
At hic altè vociferans, Agamemnonem increpabat sermone:
" Atrida, quam ob rem quereris, aut *quâ re* indiges?
" Plena tibi aere tentoria, multae et mulieres
" Sunt in tentoriis selectae, quas tibi Achivi

Ver. 215. Ἀλλ', ὅ, τι οἱ εἴσαιτο.] Fuerunt inter Veteres qui hoc ità acciperent, ut fuerit illud ridiculum ab Achivis existimatum, quodcunque dixisset *Thersites.* Atque hoc modo explicat *Scholiastes.* Mihi multò simplicius aptiusque videtur, tum ad *verborum* tum ad *sententiæ* constructionem; ut *Thersites* ad contentionem ea sit locutus, quæcunque Achivis risum movere posse arbitraretur. Quomodo plerique hodiè interpretantur.

Ver. 216.—αἴσχιστος δὲ ἀνήρ.] Pulcherrima hæc viri, et ad deformitatem animi et ad corporis pravitatem insignis, descriptio. Γεγραμμένον———Θερσίτου πρόσωπον ἰδόντες ἡδόμεθα καὶ θαυμάζομεν, οὐχ ὡς καλὸν, ἀλλ' ὡς ὅμοιον·——ἡ δὲ μίμησις, ἄν τε περὶ φαῦλον, ἄν τε περὶ χρηστὸν ἐφίκηται τῆς ὁμοιότητος, ἐπαινεῖται. *Plutarch. de audiend. Poetis.* Porrò, lepidè admodum de hâc descriptione *Lucianus:* Ἦν τις γραφὴ κατ' αὐτοῦ [καθ' Ὁμήρου] ἀπεννηνεγμένη ὕβρεως ὑπὸ Θερσίτου, ἐφ' οἷς αὐτὸν ἐν τῇ ποιήσει ἔσκωψε· καὶ ἐνίκησεν Ὅμηρος, Ὀδυσσέως συνηγοροῦντος. *Var. Histor. lib.* 2. Nec denique ad artificium Poematis, nihili est, quod hîc annotârunt nonnulli; utique unum omnium formosissimum *Nirea*, itidemque omnium maximè deformem *Thersiten*, semel depictos, nunquam deinceps in toto Poemate memoratos.

Ver. 219.——ἐπενήνοθε.] Non, ut Lexicographi, ex *præterito* ἐπενήνοθα: sed ex *aoristo* ἐπενήνοθεν. Aliàs enim non constaret *Temporum* ratio. Vide suprà ad ά, 37. et infrà ad δ', 492.

Ver. 220. Ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ.]

——semperque odiis et crimine Drances
Infensus juveni Turno.— *Æn.* XI, 122.

Τὴν δὲ τοῦ ἤθους μοχθηρίαν συντομώτατα καὶ δι' ἑνὸς ἔφρασεν· "Ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ μάλιστ' " ἦν, ἠδ' Ὀδυσῆϊ." Ὑπερβολὴ γάρ τις φαυλότητος, τὸ τοῖς κρατίστοις ἐχθρὸν εἶναι. *Plutarch.* περὶ φθόνου καὶ μίσους, sub initio.

Ver. 221. Τὼ γὰρ νεικείεσκε.] *Convitiari solitus erat.* De vi hujus *temporis imperfecti*, vide suprà ad ά, 37.

Ver. 222. Ὀξέα κεκληγώς.] A κλάζω, κεκληγὼς; eâdem analogiâ, atque à φαίνω, πέφηνα; à κράζω, κέκρᾱγα; et similia. Vide infrà ad *ver.* 314.

Πρωτίστῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν.
Ἦ ἔτι καὶ χρυσοῦ ἐπιδεύεαι, ὅν κέ τις οἴσει
Τρώων ἱπποδάμων ἐξ Ἰλίου, υἷος ἄποινα,
Ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω, ἢ ἄλλος Ἀχαιων;
Ἠὲ γυναῖκα νέην, ἵνα μίσγεαι ἐν φιλότητι,
Ἥν τ' αὐτὸς ἄπο νόσφι κατίσχεαι; Οὐ μὲν ἔοικεν
Ἀρχὸν ἐόντα, κακῶν ἐπιβασκέμεν υἷας Ἀχαιῶν.
Ὦ πέπονες, κάκ' ἐλέγχε', Ἀχαιΐδες, οὐκ ἔτ' Ἀχαιοὶ,
Οἴκαδέ περ σὺν νηυσὶ νεώμεθα· τόνδε δ' ἐῶμεν
Αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ γέρα πεσσέμεν, ὄφρα ἴδηται
Ἤ ῥά τι οἱ χ' ἡμεῖς προσαμύνομεν, ἦε καὶ οὐκί·
Ὃς καὶ νῦν Ἀχιλῆα, ἕο μέγ' ἀμείνονα φῶτα,
Ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας.

" *Omnium* primo damus, cùm urbem ceperimus.
" An adhuc et auro indiges, quod quis afferat
" Trojanorum equûm-domitorum ex Ilio, pro filio redemptionis-pretium,
" Quem ego vinctum duxero, vel alius Achivorum?
" Aut mulierem juvenem, cui miscearis amore,
" Quamque ipse seorsum detineas? Minimè quidem decet
" Principem existentem, in mala inducere filios Achivorum.
" O imbelles, ignava probra, Achaeides, non amplius Achivi
" Domum cum navibus redeamus: hunc verò sinamus
" Isthic ad Trojam praemia concoquere; ut sciat,
" An in aliquo ei et nos adjumento simus, an non:
" Qui etiam nunc Achillem, se multò fortiorem virum,
" Contumeliâ-affecit: Ereptum enim habet ejus praemium, quod ipse vi abstulit.

Ver. 228. Πρωτίστῳ δίδομεν,——πτολίεθρον ἕλωμεν.——Ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω.] Pulcherrimè hîc *Personæ* servit Poeta, dum virum omnium ignavissimum gloriosiùs *de se* inducit jactantem, quàm ipsum *Achillem* omnium fortissimum, etiam ferocientem insuper illum et iratum. Vide infrà ad δ', 401. Ἃς [πράξεις] ὁ ποιητὴς ἑκατέρῳ [προσώπῳ] προσηκόντως ἀποδίδωσιν. Οἷον ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα λέγει, καίπερ λέγων μετ' ὀργῆς,

Οὐ γὰρ σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας, ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρώων ἐκπέρσωσ' εὐναιόμενον πτολίεθρον·

ὁ δὲ Θερσίτης τῷ αὐτῷ λοιδορούμενος λέγει,

——————ἅς τοι Ἀχαιοὶ
Πρωτίστῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν.

καὶ πάλιν ὁ Ἀχιλλεὺς,

——————αἴ κέ ποθι Ζεὺς
Δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.

ὁ δὲ Θερσίτης,

Ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω———.

Plutarch. de audiend. Poetis.

Ver. 233. Ἥν τ' αὐτὸς ἄπο.] Quâ ratione hîc αὐτὸς; et δίδομεν, suprà *ver.* 288. et ἕο, infrà *ver.* 239. ultimam producat; vide suprà ad ά, 51. *Barnesius* hîc legi posse auguratur, "Ἥν αὐτός τ' ἄπο," *longè meliùs:* Immò verò, ad *vim* particulæ τὲ, *longè pejus.*

Ver. 235. Ὦ πέπονες,——Ἀχαιΐδες, οὐκ ἔτ' Ἀχαιοί.]

O verè Phrygiæ, neque enim Phryges!
Æn. IX, 617.

Ver. 238. Ἤ ῥά τι οἱ χ' ἡμεῖς προσαμύνομεν.] Vide suprà ad *ver.* 228.

Ver. 239. Ὃς καὶ νῦν Ἀχιλῆα.] Τοῦτο καὶ ἡ Ὁμήρου τέχνη. Ἐπειδὴ, γὰρ ἑώρα τὸ στρατόπεδον ἀγανακτοῦντας ὑπὲρ Ἀχιλλέως πρὸς Ἀγαμέμνονα,——————ἀνίστησιν αὐτῷ συνήγορον ἐπίφθονον, γελοῖον, ἵν' ἐν τῇ τοῦ συνηγόρου κακίᾳ ἀφανισθῇ τὸ δίκαιον τοῦ πράγματος. ——————Εἰ μὴ γελοῖος καὶ ἄξιος μίσους ἦν, ἰσχυρὰ τὰ λεγόμενα ὑπὲρ Ἀχιλλέως. Διὰ τοῦτο καὶ γέλως τοῖς Ἕλλησι γίνεται, καὶ ἐκ τοῦ γέλωτος διάλυσις τῆς σπουδῆς τῆς εἰς τὰς πατρίδας. *Dion. Halic.* Τέχνη, c. 12. Tantum utique interest, quis quid dicat.

Ἀλλὰ μάλ' οὐκ Ἀχιλῆϊ χόλος φρεσὶν, ἀλλὰ μεθήμων·
Ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρείδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο.
Ὣς φάτο, νεικείων Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Θερσίτης· τῷ δ' ὦκα παρίστατο δῖος Ὀδυσσεὺς,
Καί μιν ὑπόδρα ἰδὼν χαλεπῷ ἠνίπαπε μύθῳ·
Θερσῖτ' ἀκριτόμυθε, λιγύς περ ἐὼν ἀγορητὴς,
Ἴσχεο, μηδ' ἔθελ' οἶος ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν·
Οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημὶ χερειότερον βροτὸν ἄλλον
Ἔμμεναι, ὅσσοι ἅμ' Ἀτρείδῃσ' ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον·
Τῷ οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ στόμ' ἔχων ἀγορεύοις,
Καί σφιν ὀνείδεά τε προφέροις, νόστον τε φυλάσσοις,
Οὐδέ τί πω σάφα ἴδμεν, ὅπως ἔσται τάδε ἔργα·
Ἢ εὖ, ἦε κακῶς, νοστήσομεν υἷες Ἀχαιῶν.
Τῷ, νῦν Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
Ἧσαι ὀνειδίζων, ὅτι οἱ μάλα πολλὰ διδοῦσιν
Ἥρωες Δαναοί· σὺ δὲ κερτομέων ἀγορεύεις.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Εἴ κ' ἔτι σ' ἀφραίνοντα κιχήσομαι, ὥς νύ περ ὧδε,
Μηκέτ' ἔπειτ' Ὀδυσῆϊ κάρη ὤμοισιν ἐπείη,

" Veruntamen non Achilli bilis est in praecordiis, verùm socors *est*;
" Alioqui enim, Atrida, nunc postremùm injurius fuisses.
Sic dixit, convitians Agamemnoni, pastori populorum,
Thersites: huic autem citò astitit nobilis Ulysses,
Et ipsum torvè intuitus duro increpavit sermone:
" Thersite loquacissime, vocalis quanquam sis concionator,
" Desine, neque velis solus contendere cum regibus:
" Non enim ego, quàm tu sis, censeo pejorem mortalem alium
" Esse, quotquot cum Atridis ad Ilium venerunt.
" Quare nè reges in ore habens concioneris
" Neu ipsis probra objicias, et reditionem observes.
" Nondum planè scimus quomodo futura sint haec facta;
" Utrum benè, an malè, redituri simus filii Achivorum.
" Propterea nunc Atridae Agamemnoni, pastori populorum,
" Sedes jaciens convicia: quia ei valdè multa dant
" Heroës Danai: tu verò maledictis irritans concionaris.
" Sed tibi edico, quod et perfectum erit:
" Sicubi iterum te insanientem deprehendero, sicut jam hîc;
" Ne ampliùs deinceps Ulyssi caput super humeros sit,

Ver. 246. Θερσῖτ' ἀκριτόμυθε] Pulcherrima super hâc re *Plutarchi* observatio. Ὁ Θερσίτης ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως, οὐ χωλὸς, οὐ φαλακρὸς, οὐ κυρτὸς, ἀλλ' ἀκριτόμυθος λοιδορεῖται. Τὸν δ' Ἥφαιστον ἡ τεκοῦσα καὶ φιλοστοργουμένη προσηγόρευσεν ἀπὸ τῆς χωλότητος, " Ὄρσεο Κυλλοπόδιον, ἐμὸν τέκος."——— *De audiend. Poetis.*

Ver. 257. ——τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται.] Vir doctissimus *Henr. Stephanus* legendum conjecit, quomodo et *Barnesius* deinceps edidit, τόδε καί. Sed, ut opinor, minùs rectè.

Μηδ᾽ ἔτι Τηλεμάχοιο πατὴρ κεκλημένος εἴην,
Εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν, ἀπὸ μὲν φίλα εἵματα δύσω,
Χλαῖναν τ᾽ ἠδὲ χιτῶνα, τά τ᾽ αἰδῶ ἀμφικαλύπτει,
Αὐτὸν δὲ κλαίοντα θοὰς ἐπὶ νῆας ἀφήσω,
Πεπληγὼς ἀγορῆθεν ἀεικέσσι πληγῆσιν.
Ὣς ἄρ᾽ ἔφη· σκήπτρῳ δὲ μετάφρενον, ἠδὲ καὶ ὤμω
Πλῆξεν· ὁ δ᾽ ἰδνώθη· θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ.
Σμῶδιξ δ᾽ αἱματόεσσα μεταφρένου ἐξυπανέστη,

" Neque posthac Telemachi pater vocer,
" Si non ego, te comprehenso, tuas quidem vestes exuero,
" Laenamque et tunicam, quaeque pudenda contegunt;
" Ipsum autem flentem veloces ad naves demisero
" Caesum è concione duris verberibus.
Sic dixit: sceptroque tergum atque humeros
Percussit: ille verò intorquebat se; uberes autem ei exciderunt lachrymae:
Vibexque cruenta in dorso exorta est,

Ver. 262——τά τ᾽ αἰδῶ ἀμφικαλύπτει.] *Subligaculum, fascias femorales.*

Ver. 267. Σμῶδιξ.] De hoc vocabulo, quæstio existit duplex; ad *orthographiam* altera, altera ad *Accentum*.

De *orthographiâ*; contendit *Barnesius*, "legendum omninò σμῶδιγξ, *Homeri* ipsius "auctoritate, ψ′, 716. Πυκναὶ δὲ σμώδιγγες." Et eâdem sanè analogiâ scribi potest σμῶδιγξ, quâ φάλαγξ, *&c.* Attamen γ istud jamdudum habemus, in literâ ξ inclusum. *Est* nimirum σμῶδιξ, (et, ante inventum ξ verisimillimum est *scriptum* fuisse,) σμῶδιγς, (vix autem σμῶδιγγς;) quod haud advertit *Barnesius.* Similiter φλὲψ, quod est φλὲβς; et φλὸξ, quod est φλὸγς; et σὰρξ, quod est σὰρκς: et similia. Quâ tamen de re, vide et *Athenæum* aliter disputantem, (*lib.* 9. *c.* 10. sub finem,) propositâ quæstione de vocibus ὄρτυξ, ὄρτυγος; ὄνυξ, ὄνυχος; κήρυξ, κήρυκος; *&c.* Similiter et duplex ista litera ζ, in principia sua non uno modo resolvitur. Vox φράζω, enuntiabatur (et, ante inventam ζ, verisimile est *exaratam* fuisse) φράδσω; unde ἔφραδον, πέφραδα, et (in linguâ *Doricâ*) φράσδω. At κράζω, ἁρπάζω, τρύζω, τρίζω; cum et in linguâ *Doricâ* literam ζ servent, et in *Aoristo* ac *præterito medio* non utique δ, sed γ assumant; in his verisimile est ipsam ζ sonum compositum habuisse, qui ad γς vel κς propiùs quàm ad δς accederet. Item λεῖψαι, æquè est λεῖβσαι ex λείβω, ac λεῖπσαι ex λείπω.

De *Accentuum* ratione qui scripserunt, regulam uno ore hanc tradunt; *ubi Ultima sit longa,* (diphthongis nimirum οι et αι pro *brevibus* semper habitis,) *penultimam circumflecti non posse.* Excipiunt tamen αὖλαξ, χοῖνιξ, καλαῦροψ, et similia. At verò *Excipi* hæc omninò non debent. Nam, ratione accentuum, syllaba longa est ea, quæ *naturâ,* (Vocali nimirùm longâ existente,) non utique quæ *positione solâ* producitur. Nam οἶκόν μου, οἶκόν σου, et similia, *semper* circumflectunt. Pari igitur ratione, circumflecti itidem debent αὖλαξ, χοῖνιξ, καλαῦροψ; ut quæ ultimam, Vocali *brevi* constantem, *positione solâ* producunt. De voce, καλαῦροψ, res per se manifesta est: Ex genitivis αὔλακος, χοίνικος, *aliquo modo* colligi videtur, αὖλαξ et χοῖνιξ vocalem *brevem* in ultimâ habere, ideóque circumflecti debere. Ex genitivis κήρῡκος, φοίνῑκος [nam quæ *Homero* scripta sunt φοινικόεσσαι et φοινικόεσσαν *enuntiabantur* φοινῑκοῦσσαι et φοινῑκοῦσσαν, quomodo et *scribi* deinceps cœpta sunt;] veri admodum simile est κήρυξ et φοίνιξ vocalem *longam* in ultimâ habere, ideóque circumflecti omninò non debere. Κατήλιφα, quâ parte versûs apud *Aristophanem* usurpatur, penultimamne corripiat, non liquet; nec proinde scribendumne sit κατῆλιψ, an κατήλιψ. Καταῖτυξ, in obliquis casibus nusquam mihi occurrit. Denique σμώδιγγος vocalem ι, brevemne habeat an longam, quandoquidem è vivis jam olim periit linguæ Græcæ pronuntiatio, sciri nullo modo potest; nec proinde scribendumne sit σμῶδιξ an σμώδιξ. Levicula fortè hæc. Semel tamen annotare non piguit, cùm vulgò observata non fuerint; et *Analogia* nunquam sit nihili

Σκῆπτρον ὕπο χρυσέου· ὁ δ' ἄρ' ἕζετο, τάρβησέν τε·
Ἀλγήσας δ', ἀχρεῖον ἰδὼν, ἀπεμόρξατο δάκρυ.

Sceptro ab aureo; ipse autem sedit, timuitque:
Dolensque vultu foedo, abstersit lachrymas.

Ver. 268. Σκήπτρου ὕπο χρυσέου.] Pronuntiabatur χρυσοῦ, quomodò et scribi posteà cœptum est. Nam prima necessariò producitur; neque in his ulla est licentia. Sic apud *Virgilium:*

" Aureâ composuit spondâ,"——— *Æn.* I, 702.
" Aureâ percussum virgâ"——— *Æn.* VII, 190.
" Uno eodemque igni"——— *Ecl.* VIII, 80.
" Unâ eâdemque viâ"——— *Æn.* X, 487.

Vide infrà ad *ver.* 811. Porrò σκῆπτρον χρυσοῦν, non semper est *sceptrum aureum*, sed *clavis aureis distinctum*, χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον, lib. ά, ver. 246.

Ver. 269. Ἀλγήσας δ', ἀχρεῖον ἰδὼν, ἀπεμόρξατο δάκρυ.] *Moschopulus* in *Scholiis* legendum contendit, ἀπομόρξατο: Quod perinde est: Scribitur enim, teste *Eustathio*, et μόργνυμι et ὀμόργνυμι. Idem *Moschopulus* vocem, ἀχρεῖον, refert ad δάκρυ: Sed hoc, minùs rectè. Nam ἀχρεῖον ἰδὼν, elegantissimè dictum est, et tam significanter, ut nil possit suprà. Latinè dicas, *inutile tuens;* sicuti, *torvum intuens*, et similia.

——*acerba tuens*——— *Æn.* IX, 794.
Ἀχρεῖον δ' ἐγέλασσε,——— *Odyss.* σ', 162.
——βλέπων ὑπότριμμα. Aristoph. *Eccles.* 291.
Κᾄβλεψε νάπυ,——— ——— *Equit.* 628.
Καὶ βλέποντ' ὀρίγανον.——— *Ran.* 616.

Idem in *Vespis*, Ὦ μιαρὸς οὗτος, ὡς δὲ καὶ κλεπτὸν βλέπει. Et alibi,——— βλέπει γέ τοι μανικὸν καὶ τραγῳδικόν· Observandum autem ἀχρεῖος apud *Græcos*, (quum de *homine malo* dicitur,) non utique eum exhibere qui simpliciter sit *non utilis*, sed qui sit *maximè nequam*. Sic apud *Euripidem. Med. ver.* 296. ἀργία significat, non *ignaviam* (ut vulgò vertunt,) sed quicquid *maximè* est *detrimentosum*. Similiter apud optimos linguæ *Romanæ* Auctores, *Augusti* temporibus; *inutile* legitur id, non quod *non utile* modò, sed quicquid *utili* maximè est *contrarium*. Nempe *Exemplum inutile* est id, non quod *non utile*, sed quod *perniciosum* est: et *Servus inutilis* is, non qui *non utilis*, sed qui *omnium nequissimus*. " *Seditiosum et INUTILEM civem:*" Cic. de Offic. lib. 2. " *Hæc tot*" [viz. fallax, malitiosus, &c.] " *et alia plura, nonne INUTILE*" [viz. calamitosissimum] " *est, vitiorum subire nomina?*" Id. ibid. lib. 3. " *Per ignem Excoquitur vitium, atque exudat INUTILIS*" [id est, noxius] " *humor:*" Virg. Georg. I, 88. ——" *Solertior isto, Sed sibi INUTILIOR,*" [sibi nimirùm perniciem afferens;] *Ovid. Metam. lib.* 13. *ver.* 37. Sic apud *Hirtium*, " *multa Romæ malè et INUTILITER*" [hoc est, perniciosè] " *administrari.*" Et apud *Livium*, lib. 3. 33. " *privatis inutilis,*" id est, perniciosus. Et *lib.* 5. *c.* 5. " *Videte quot res quam inutiles* (*i. e.* perniciosæ) *sequantur illam viam consilii.*" Et apud *Ovidium*, l. 2. Pont. Ep. 8. " *inutile fatum,*" id est, detrimentum. Simili ratione, *impiger, improbus, inimicus, immitis, impius, iniquus, infamis, infelix, infestus, impudens*, &c. non eum exhibent, qui sit solummodò *non piger, non probus, non amicus, non mitis*, &c. sed qui sit quicquid *pigro*, quicquid *probo*, quicquid *amico*, quicquid *miti*, &c. omnium maximè sit *contrarium*. Errârunt itaque Grammatici isti à *Gellio* memorati, qui, de verbis *quasi incuriosè et abjectè positis* disputantes, istud *Virgilii* reprehenderunt, " *Aut illaudati nescit Busiridis aras?*" illaudati, *parùm idoneum esse verbum dicentes; neque id satis esse, ad faciendam scelerati hominis detestationem.* Nam, ut rectè respondet *Gellius;* " *qui omni in re, atque omni tempore, laude omni vacat, is* illaudatus est; *isque omnium pessimus, deterrimusque est.*——Inculpatus, " *instar est absolutæ virtutis:* Illaudatus *igitur quoque finis est extremæ malitiæ.*——— " *Eâdem ratione idem Virgilius* inamabilem " *dixit Stygiam paludem.*" Gell. lib. 2. c. 6. Eadem reperias, et penè eisdem verbis, apud *Macrobium, lib.* 6. *c.* 7. Quod hâc de re affert *Baylius*, (in voce, *Busiris*,) planè *Stultissimum* est: " *Je ne trouverois pas un fort grand inconvenient à supposer que cet endroit de Virgile*" [Aut *illaudati* nescit Busiridis aras,] " *est un de ces vers, où la necessitè des syllabes breves et longues engage les Poetes à se servir de paroles inutiles, ou même prejudiciables au sens. La quantitè des syllabes demande bien des sacrifices aux Poetes dans les langues mortes, comme la rime leur en demande beaucoup dans les vivantes.*" Quasi verò non satis esset verborum, ut *execrandus, detestandus*, et similia innumera, quibus *Versus* (si Diis placet) consarcinari potuisset.

Οἱ δὲ, καὶ ἀχνύμενοί περ, ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ὢ πόποι, ἦ δὴ μυρί' Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε,
Βουλάς τ' ἐξάρχων ἀγαθὰς, πόλεμόν τε κορύσσων·
Νῦν δὲ τὸ δὴ μέγ' ἄριστον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν,
Ὃς τὸν λωβητῆρα ἐπεσβόλον ἔσχ' ἀγοράων.
Οὐ θήν μιν πάλιν αὖθις ἀνήσει θυμὸς ἀγήνωρ
Νεικείειν βασιλῆας ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.
Ὣς φάσαν ἡ πληθύς· ἀνὰ δ' ὁ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς
Ἔστη σκῆπτρον ἔχων· παρὰ δὲ, γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Εἰδομένη κήρυκι, σιωπᾷν λαὸν ἀνώγει·
Ὡς ἅμα θ' οἱ πρῶτοί τε καὶ ὕστατοι υἷες Ἀχαιῶν
Μῦθον ἀκούσειαν, καὶ ἐπιφρασσαίατο βουλήν·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·

Illi autem, quamvis moesti, super ipso suaviter riserunt:
Sic autem aliquis dicebat, intuens propinquum alium:
" Dii boni, certè plurima Ulysses bona fecit,
" Consiliaque inchoans bona, bellumque adornans:
" Nunc verò hoc sanè multò optimum inter Argivos fecit,
" Qui hunc conviciatorem contumeliosum coërcuit à garrulitate.
" Nequaquam certè ipsum iterum stimulabit animus praeferox
" Objurgare reges contumeliosis verbis.
Sic dixerunt multitudo. Sed urbium-vastator Ulysses
Surrexit sceptrum tenens: (juxtaque caesiis-oculis Minerva,
Assimulata praeconi, silere populum jussit:
Ut simul primique et postremi filii Achivorum
Sermonem audirent, et expenderent consilium:)
Qui ipsis prudens concionatus est, et dixit:

Ver. 270. Οἱ δὲ, καὶ ἀχνύμενοί περ.] *Theon* Sophista ambiguum ait, tristesne quia *Thersiten* cædi viderint, an quia naves cuperent deduci: Annotante *Giphanio*. Sed ineptè admodum Sophista. Quòd enim *Thersiten* cæsum viderint, ob id verò ut dolerent tantum abfuit, ut è contrario statim dixerint, *ver.* 274. Νῦν δὲ τὸ δὴ μέγ' ἄριστον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν.

Ver. 271. Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 273. Βουλάς τ' ἐξάρχων ἀγαθὰς, πολεμόν τε κορύσσων.]

Sive fide, seu quis bello est expertus et armis. *Æn.* VII, 235.

Ver. 274. Νῦν δὲ τὸ δὴ μέγ' ἄριστον] *Al.* Νῦν δὲ τόδ' αὖ μέγ' ἄριστον.

Ver. 277.—ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.] Vide suprà ad ά, 519.

Ver. 278.——ὁ δὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεύς.] Quanquam et *Achillem* appellat Homerus πτολίπορθον, *Iliad.* θ', 372. et φ', 550. *Ulyssi* tamen plerumque et κατ' ἐξοχὴν tribuitur hoc epitheton, ὅτι διὰ τῆς αὐτοῦ μηχανῆς ἑάλω τὸ Ἴλιον. *Moschopul. Schol.*

Σῇ δ' ἥλω βουλῇ Πριάμου πόλις εὐρυάγυια. *Odyss.* X, 230.

Pergama tum vici, cùm vinci posse coëgi. *Ovid. Metam. lib.* 13. *ver.* 349.

" Qui M. Antonium oppresserit, is bellum " confecerit: Itaque *Homerus* non *Ajacem*, " nec *Achillem*, sed *Ulyssem* appellavit πτολί- " πορθον." *Cic. epist. ad Famil. lib.* 10. *Ep.* 13.

Ver. 279.——παρὰ δὲ, γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide suprà ad ά, 194.

Ver. 282.———καὶ ἐπιφρασσαίατο βουλήν.] Ità omninò scribendum cum duplici σ; ut rectè *Barnesius*. Vide suprà ad ά, 140.

Ἀτρείδη, νῦν δή σε, ἄναξ, ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ
Πᾶσιν ἐλέγχιστον θέμεναι μερόπεσσι βροτοῖσιν·
Οὐδέ τοι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν, ἥνπερ ὑπέσταν,
Ἐνθάδε τοι στείχοντες ἀπ' Ἄργεος ἱπποβότοιο,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·
Ὥστε γὰρ ἢ παῖδες νεαροὶ, χῆραί τε γυναῖκες,
Ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἰκόνδε νέεσθαι.
Ἦ μὴν καὶ πόνος ἐστὶν ἀνιηθέντα νέεσθαι.
Καὶ γάρ τίς θ' ἕνα μῆνα μένων ἀπὸ ἧς ἀλόχοιο
Ἀσχαλάα, παρὰ νηῒ πολυζύγῳ, ἥνπερ ἄελλαι
Χειμέριαι εἰλέωσιν, ὀρινομένη τε θάλασσα·

"Atrida, nunc te, rex, volunt Achivi
"Omnibus probrosissimum facere articulate-loquentibus mortalibus:
"Neque tibi perficiunt promissionem, quam polliciti sunt,
"Huc venientes ex Argo equis-apto,
"Ilio exciso benè-munito *te* rediturum.
"Tanquam enim vel pueri tenelli, viduaeve mulieres,
"Inter se comploratione factâ desiderant domum redire.
"Enimverò certè durum est, afflictum *et re infectâ aliquem* redire:
"Etenim quispiam vel unum mensem manens *procul* à suâ uxore,
"Aegrè-fert, apud navem multa-transtra-habentem, quam procellae
"Hybernae detinent, commotumque mare:

Ver. 284. Ἀτρείδη, νῦν δή σε.] "Admirabilis oratio *Ulyssis*, et omni virtute eloquentiæ perfecta." *Camerar.* "Nonne vel dictæ in *secundo* libro sententiæ, omnes litium ac consiliorum explicant artes? Affectus quidem vel illos mites, vel hos concitatos, nemo erit tam indoctus, qui non in suâ potestate hunc auctorem habuisse fateatur." *Quinctilian. lib.* X. *cap.* 1. Vide suprà ad *ver.* 201. *Dionys. Halicarn.* hîc legit: Ἀτρείδη, μάλα δή σε.

Ver. 287. Ἐνθάδε τοι στείχοντες.] *Al.* Ἐνθάδ' ἔτι στείχοντες. *Al.* Ἐνθάδ' ἐπιστείχοντες.

Ver. 288. Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι.] Fefellit quos viderim Editores versionum, loci hujus Syntaxis; ac si Poeta constructione prorsus inexplicabili id ἐκπέρσαντι dixisset, quod erat dicendum ἐκπέρσαντας. Barnesius: Δυϊκὸν, inquit, ἀντὶ πληθυντικοῦ: Ac si, quoniam omne Duale est Plurale, ideò et Omne Plurale posset itidem esse Duale: Quâ de re, vide suprà ad ά, 566. Etiam doctissimus *Camerarius* hoc in loco ad *Enallagen numeri* confugit. At quæ (malùm) ista *Enallage?* quæ, siqua erit, omnem omnis linguæ rationem penitùs everterit; quamque in linguâ suâ vernaculâ siquis usquam gentium experiri velit, nunquam eam non sentiet absurdissimam. Quorsum igitur hîc *nodum in scirpo* quærere? Utique ἐκπέρσαντ' non hoc in loco ἐκπέρσαντι est, sed ἐκπέρσαντα. Quid evidentius? Spoponderunt nimirùm Achivi, *Agamemnonem* Trojam ἐκπέρσαντα, domum cum gloriâ rediturum. Quin et, quo magis mirere, *tribus aliis in locis* repetitur idem iste versiculus; quorum in *duobus* vox ista ἐκπέρσαντ' necessariò ad unum *Agamemnonem* refertur, in *tertio* ad *Menelaum;* β', 115. ι', 716. et ί, 20.

Ibid.——ἀπονέεσθαι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 291.——ἀνιηθέντα νέεσθαι.] *Post diuturnum laborem, re infectâ redire.*——δηρόν τε μένειν, κενεόν τε νέεσθαι, *ver.* 298. Ut mirum sit doctissimam Dominam *Dacier* de hoc versu dixisse, "*le vers Grec est assez difficile.*" Sunt qui hîc legendum conjiciant, πόθος ἐστὶν ἀνιηθέντα νέεσθαι.

Ver. 294. Χειμέριαι εἰλέωσιν.] Enuntiabatur, χειμέριαι εἰλῶσιν. Quidam habent, Χειμέριοι.

Ἡμῖν δ' εἴνατός ἐστι περιτροπέων ἐνιαυτὸς
Ἐνθάδε μιμνόντεσσι· τῷ οὐ νεμεσίζομ' Ἀχαιοὺς
Ἀσχαλάαν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν· ἀλλὰ καὶ ἔμπης
Αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν, κενεόν τε νέεσθαι.
Τλῆτε, φίλοι, καὶ μείνατ' ἐπὶ χρόνον, ὄφρα δαῶμεν
Εἰ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται, ἦε καὶ οὐκί.
Εὖ γὰρ δὴ τόγε ἴδμεν ἐνὶ φρεσὶν, ἐστὲ δὲ πάντες
Μάρτυροι, οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι·

"Nobis verò nonus est, qui circumvolvitur annus
"Hìc manentibus: quâ de causâ non succenseo, Achivos
"Aegrè-ferre apud naves recurvas; Veruntamen
"Turpe, diuque manere, inanemque redire.
"Tolerate, amici, et manete aliquandiù; ut sciamus,
"An verum Calchas vaticinetur, an et non.
"Probè enim hoc scimus animo; estis autem omnes
"Testes, quos non Parcae incesserunt mortis, auferentes; [*quos mors non eripuit.*]

Ver. 298. *Αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν, κενεόν τε νέεσθαι.*]

Quidve domum fertis decimo nisi dedecus anno? *Ovid. Metam. l.* 13.

Ver. 299. Τλῆτε, φίλοι.] *Cicero*, de *Divinat. lib.* 2. locum hunc ità vertit, numeris non admodùm Poeticis.

Ferte viri, et duros animo tolerate labores;
Auguris ut nostri Calchantis fata queamus
Scire, ratosne habeant, an vanos pectoris orsus.
Namque omnes memori portentum mente retentant,
Qui non funestis liquerunt lumina fatis.
Argolicis primùm ut vestita est classibus *Aulis*;
Quæ Priamo cladem, et Trojæ, pestemque ferebant;
Nos circum latices gelidos, fumantibus aris,
Aurigeris Divûm placantes numina tauris,
Sub platano umbriferâ, fons unde emanat aquaï,
Vidimus immani specie tortuque draconem
Terribilem, Jovis ut pulsu * penetrabat ab arâ;
Qui platani in ramo foliorum tegmine septos
Corripuit pullos: Quos quum consumeret octo,
Nona super tremulo genitrix clangore volabat:
Cui ferus immani laniavit viscera morsu.
Hunc, ubi † jam teneros volucres matremque peremit,
Qui luci ediderat genitor Saturnius idem
Abdidit, et ‡ duro formavit tegmina saxo.
Nos autem timidi stantes mirabile monstrum
Vidimus in mediis Divûm versarier aris.
Tum Calchas hæc est fidenti voce locutus:
Quidnam torpentes subitò obstupuistis, Achivi?
Nobis hæc portenta Deûm dedit ipse creator,
Tarda et sera nimis, sed famâ ac laude perenni.
Nam quot aves tetro mactatas dente videtis,
Tot nos ad Trojam belli exantlabimus annos,
Quæ decimo cadet et pœnâ satiabit Achivos.
Edidit hæc Calchas; quæ jam matura videtis.

Ver. 301. ——*τόγε.*] *Al. τόδε.*

Ver. 302. Μάρτυροι.] Vide suprà ad *α'*, 338.

Ibid. ——*οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι.*] *Ὅσους μὴ προκαθαρπάσας ὁ θάνατος ἀπῆλθεν.* *Schol.* Similiter apud *Virgilium*:

——postquam te fata *tulerunt*.
Ecl. V, 34.

* Ita *Davisius* ex MSS. et editis vetustioribus. *Al.* penetraret. *Neutrum malè.*
† Ita *Davisius*: Al. *tam teneros.*
‡ Ita *Davisius*: Al. *duro formavit tegmine saxi.* Al. *duro firmavit tegmina saxo.*

Χθιζά τε καὶ πρωΐζ', ὅτ' ἐς Αὐλίδα νῆες Ἀχαιῶν
Ἠγερέθοντο, κακὰ Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ φέρουσαι·
Ἡμεῖς δ' ἀμφὶ περὶ κρήνην, ἱεροὺς κατὰ βωμοὺς
Ἕρδομεν ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας,
Καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ, ὅθεν ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ·
Ἔνθ' ἐφάνη μέγα σῆμα· δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς,
Σμερδαλέος, τόν ῥ' αὐτὸς Ὀλύμπιος ἧκε φόωσδε,
Βωμοῦ ὑπαΐξας πρός ῥα πλατάνιστον ὄρουσεν·
Ἔνθα δ' ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοὶ, νήπια τέκνα,
Ὄζῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ, πετάλοις ὑποπεπτηῶτες,
Ὀκτώ· ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα,
Ἔνθ' ὅγε τοὺς ἐλεεινὰ κατήσθιε τετριγῶτας·
Μήτηρ δ' ἀμφεποτᾶτο ὀδυρομένη φίλα τέκνα·

" Herique et nudius tertius, quandò in Aulidem naves Achivorum
" Congregabantur, mala Priamo et Trojanis ferentes:
" Nos autem circum*jecti* circa fontem, sacris in altaribus
" Faciebamus immortalibus perfectas hecatombas,
" Pulchrâ sub platano; unde fluebat limpida aqua:
" Illic apparuit magnum signum: Draco rubris maculis dorso distinctus,
" Horribilis, quem ipse Olympius misit in lucem,
" Ex *imo* altari prolapsus, ad platanum concitatus perrexit:
" Ibi erant passeris pulli, pusilli nati,
" Ramum super summum, sub foliis latentes,
" Octo; verùm mater nona erat, quae pepererat natos:
" Ibi ille hos miserabiliter voravit stridentes:
" Mater verò circumvolabat lugens dilectos natos:

Ver. 303. Χθιζά τε καὶ πρωΐζ'.] Rectè hîc *Scholiastes:* Κατεσμίκρυνε τὸν ἐννεατῆ χρόνον, ἵνα μὴ, διὰ τῆς ἀναμνήσεως, πλέον ποιήσῃ ἀγωνιάσαι τοὺς Ἕλληνας.

Ver. 307. Καλῇ.] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ibid.——ὅθεν.] *Al.* ὅθι.

Ver. 308.——δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς, Σμερδαλέος.

—adytis cùm lubricus anguis ab imis:
Cæruleæ cui terga notæ, maculosus et auro
Squamam incendebat fulgor;——
Æn. V, 84.

Ver. 310.——πρός ῥα πλατάνιστον.] Potuisset dicere, πρὸς τὴν πλατάνιστον· sed languidiùs. Vide suprà ad ά, 56.

Ver. 311. Ἔνθα δ'.] *Al.* Ἐνθάδ'.

Ver. 314.——κατήσθιε τετριγῶτας.] Notandum hîc (quod Grammatici vix observârunt) *Præterita Media* non *unam* habere *omnia* formandi rationem. Alia enim *Aoristi secundi* sequuntur analogiam; ut τύπτω, ἔτῠπον, τέτῠπα; λέγω, ἔλεγον, λέλογα; φράζω, ἔφρᾰδον, πέφρᾰδα. Alia autem vel ex *Aoristo primo*, vel ex *Præsenti*, retinent vel *diphthongum*, ut φαίνω, ἔφηνα, ἔφᾰνον, πέφηνα; πείθω, ἔπῐθον, πέποιθα; σαίρω, ἔσᾰρον, σέσηρα; φεύγω, ἔφῠγον, πέφευγα; vel syllabam *positione longam*, ut δέρκω, ἔδρᾰκον, δέδορκα; πέρθω, ἔπρᾰθον, πέπορθα; vel *Vocalem longam*, ut τρίζω, ἔτρῐγον, τέτρῑγα; ῥιγέω, ἔῤῥῐγον, ἔῤῥῑγα; κρίζω, ἔκρῐγον, κέκρῑγα; βρίθω, ἔβρῐθον, βέβρῑθα; μυκάω, ἔμῠκον, μέμῡκα; πράττω, ἔπρᾰγον, πέπρᾱγα; (unde non modò πρᾶγος, sed et πρᾶγμα, πρᾶξαι, πρᾶξις, circumflectuntur, id quod syllabis *positione solâ* longis nullo modo convenit; itemque α istud Ionibus in η migrat, πρῆγμα, πρῆξαι, πρῆξις, πρηκτὴρ, id quod in α *brevi* non itidem locum habet;) κράζω, ἔκρᾰγον, κέκρᾱγα; κλάζω, ἔκλᾰγον, κέκληγα; φρίττω, ἔφρῐκον; πέφρῑκα; &c.

Ὡς εὐτυχεῖσθ', ὡς μακαρίως πεπρᾱγατε.
Aristoph. Plut. ver. 629.

Ὁ δεσπότης πέπρᾱγεν εὐτυχέστατα.
Id. ibid. 633.

Τὴν δ' ἐλελιξάμενος πτέρυγος λάβεν ἀμφιαχυῖαν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ τέκν' ἔφαγε στρουθοῖο, καὶ αὐτὴν,
Τὸν μὲν ἀρίζηλον θῆκεν θεὸς, ὅσπερ ἔφηνε·
Λᾶαν γάρ μιν ἔθηκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω·
Ἡμεῖς δ' ἑσταότες θαυμάζομεν, οἷον ἐτύχθη.
Ὡς οὖν δεινὰ πέλωρα θεῶν εἰσῆλθ' ἑκατόμβας.
Κάλχας δ' αὐτίκ' ἔπειτα θεοπροπέων ἀγόρευε·
Τίπτ' ἄνεῳ ἐγένεσθε, καρηκομόωντες Ἀχαιοί;
Ἡμῖν μὲν τόδ' ἔφηνε τέρας μέγα μητίετα Ζεὺς,
Ὄψιμον, ὀψιτέλεστον, ὅου κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.
Ὡς οὗτος κατὰ τέκν' ἔφαγε στρουθοῖο, καὶ αὐτὴν,
Ὀκτὼ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
Ὡς ἡμεῖς τοσσαῦτ' ἔτεα πτολεμίξομεν αὖθι,
Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
Κεῖνός θ' ὡς ἀγόρευε· τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Ἀλλ' ἄγε, μίμνετε πάντες, ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ,
Αὐτοῦ, εἰσόκεν ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἕλωμεν.
Ὡς ἔφατ'· Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, (ἀμφὶ δὲ νῆες

" Hanc autem implicans alâ prehendit valdè-clamitantem.
" Verùm postquam natos devoraverat passeris, et ipsam,
" Hunc quidem mirabilem fecit Deus, qui ostenderat:
" Lapidem enim ipsum fecit Saturni filius versuti:
" Nos autem stantes admirabamur, quale factum esset.
" Sic igitur terribilia portenta Deorum subière hecatombas:
" Calchas verò statim deinde vaticinans *hoc modo* concionabatur:
" Cur muti facti estis, comantes Achivi?
" Nobis quidem hoc ostendit signum magnum providus Jupiter,
" Serum, seri exitûs; cujus gloria nunquam peribit.
" *Utique*, ut hic natos devoravit passeris, et ipsam,
" Octo, ac mater nona erat, quae pepererat natos:
" Sic nos tot annos bellabimus ibi;
" Decimo autem urbem capiemus latas-vias-habentem.
" Et ille *quidem* sic concionatus est: quae utique nunc omnia complentur.
" Verùm age, manete omnes, benè-ocreati Achivi,
" Hìc, quousque urbem magnam Priami ceperimus.
Sic dixit: Argivi verò altùm clamabant (circumcircaque naves

Πόρναισι καὶ βαλανεῦσι διακεκραγέναι.
Equit. 1400.

Οὓς ἐγὼ βόσκω κεκραγὼς καὶ δίκαια κἄδικα.
Id. ibid. 256.

Πεινῶντες ὥσπερ Ἰλλύριοι κεκριγότες.
Id. Avib. 1524.

Reliqua apud ipsum *Homerum* occurrunt.

Ver. 321. 322. *Ὡς οὖν—ἑκατόμβας. Κάλχας δ' αὐτίκ'.*] *Al.* *Ὡς οὖν—ἑκατόμβας. Κάλχας αὐτίκ'.*

Ver. 324.——*μητίετα Ζεύς.*] Et similiter infrà, *ver.* 336. *ἱππότα Νέστωρ.*] Vide suprà ad *ά*, 175.

Ver. 329 ——*πόλιν αἱρήσομεν.*] Vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 330.——*τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.*] Cic. "*quæ jam matura videtis:*" Quæ jam propè est ut perficiantur.

Σμερδαλέον κονάβησαν, ἀϋσάντων ὑπ' Ἀχαιῶν,)
Μῦθον ἐπαινήσαντες Ὀδυσσῆος θείοιο.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ πόποι, ἦ δὴ παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε
Νηπιάχοις, οἷς οὔτι μέλει πολεμήϊα ἔργα.
Ποῦ δὴ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἡμῖν;
Ἐν πυρὶ δὴ βουλαί τε γενοίατο, μήδεά τ' ἀνδρῶν,
Σπονδαί τ' ἄκρητοι, καὶ δεξιαὶ, ᾗς ἐπέπιθμεν·
Αὔτως γάρ ῥ' ἐπέεσσ' ἐριδαίνομεν, οὐδέ τι μῆχος
Εὑρέμεναι δυνάμεσθα, πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἐόντες.
Ἀτρείδη, σὺ δ' ἔθ', ὡς πρὶν, ἔχων ἀστεμφέα βουλὴν,
Ἄρχευ' Ἀργείοισι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Τούσδε δ' ἔα φθινύθειν, ἕνα καὶ δύο, τοί κεν Ἀχαιῶν

Terribiliter sonitum reddebant, clamantibus Achivis,)
Sermonem collaudantes Ulyssis divini.
Inter hos autem dein dixit Gerenius eques Nestor:
" Dii boni, reverà pueris similes loquimini
" Parvis, quibus non sunt curae bellica opera.
" Quò, obsecro, pactaque et juramenta ibunt nobis?
" In ignem nempè consiliaque abierint, curaeque virorum,
" Foederaque vini-libatione-sancita, et dextrae, quibus confisi sumus.
" Frustrà enim verbis contendimus, neque ullam rationem
" Invenire possumus, etsi multum tempus hîc moremur.
" Atrida, tu verò etiamnum, sicut prius, habens firmum consilium,
" Impera Argivis in duris praeliis:
" Hos autem sine tabescere, unum et alterum, qui ab Achivis

Ver. 337. Ὦ πόποι.] In hâc oratione, "*omnia* (inquit Camerarius) *facta et composita sunt præclaro artificio, et ratione rhetoricâ.*" Vide infrà ad *ver.* 344.

Ibid.——ἀγοράασθε.] Ἐπὶ παρατατικοῦ λέγεται· εἰ γὰρ ἦν ἐπὶ ἐνεστῶτος, εἶχεν ἂν τὸ α βραχύ. (Nec tamen hoc necessarium, *vide suprà ad ά*, 398.)——Ἰστέον δὲ, ὅτι τὸ α ἀμετάβλητον μὲν ἐπὶ τῶν παρεληλυθότων ἐστὶ παρ' Ἴωσιν· οὐκέτι δ' ἀναύξητον μένει, εἰ βραχὺ ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἐστί. *Schol. Moschopuli.*

Ver. 339. Ποῦ δή.] *Al.* Πῆ δή.

Ver. 341.——καὶ δεξιαί.]

Jungimus hospitio dextras,——
Æn. III, 83.
——en dextra fidesque.
Æn. IV, 597.

Ver. 342. Αὔτως γάρ ῥ' ἐπέεσσ' ἐριδαίνομεν.] Solerter admodùm et occultè *Agamemnonem* ipsum hîc perstringit, λεαίνων τὴν τραχύτητα, (ut rectè annotat *Eustathius*) πληθυντικῷ καὶ κοινῷ σχήματι.

Ver. 344.——ἔχων ἀστεμφέα βουλὴν, Ἄρχευ' Ἀργείοισι.] Hujus orationis artificium pulchrè enarrat *Dionys. Halicarn.* Τόδε ἦν ἄρα τέχνη·——Ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς κατασχεῖν βούλεται τοὺς Ἕλληνας ὡρμημένους ἀπιέναι· ὁ δὲ Νέστωρ, κατεσχημένους ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ μένοντας, ἐκστρατεῦσαι βούλεται, *&c.* Lib. qui inscribitur Τέχνη, *cap.* 8 et 9. Cæterùm vocem, ἄρχευ, plerique ità scribunt, ut sit scilicet, ἄρχεο. *Henr. Stephanus* autem existimat scribendum esse ἄρχευ': quâ ratione infrà dictum est, έ, 200. Ἀρχεύειν Τρώεσσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας.

Ver. 346. Τούσδε δ' ἔα φθινύθειν.] Ità rectè edidit *Barnesius* hoc in loco, licèt aliàs in eodem vocabulo sæpiùs peccaverit. *Al.* τοὺς δὲ δ' ἔα: quod erat valdè inficetum. De voce, φθινύθειν, priorem corripiente, vide suprà ad *ver.* 45.

Ibid.——ἕνα καὶ δύο.] Videtur hîc solerter, ut apud milites *Agamemnonem* in gratiam ponat, *Achillem* perstringere. Ἀπει-

Νόσφιν βουλεύωσ᾽, (ἄνυσις δ᾽ οὐκ ἔσσεται αὐτῶν,)
Πρὶν Ἄργοσδ᾽ ἰέναι, πρὶν καὶ Διὸς αἰγιόχοιο
Γνώμεναι, εἴτε ψεῦδος ὑπόσχεσις, ἦε καὶ οὐκί.
Φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ἤματι τῷ, ὅτε νηυσὶν ἐπ᾽ ὠκυπόροισιν ἔβαινον
Ἀργεῖοι, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες·
Ἀστράπτων ἐπιδέξι᾽, ἐναίσιμα σήματα φαίνων.
Τῷ, μή τις πρὶν ἐπειγέσθω οἶκόνδε νέεσθαι,
Πρίν τινα πὰρ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι,
Τίσασθαι δ᾽ Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.
Εἰ δέ τις ἐκπάγλως ἐθέλει οἶκόνδε νέεσθαι,
Ἁπτέσθω ἧς νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης,
Ὄφρα πρόσθ᾽ ἄλλων θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ.
Ἀλλὰ, ἄναξ, αὐτός τ᾽ εὖ μήδεο, πείθεό τ᾽ ἄλλῳ·

" Seorsum consultant, (perfectio autem non erit ipsorum *propositi*,)
" Ut priùs Argos redeamus, quàm et Jovis Aegiochi
" Cognoscamus, an falsa *sit* promissio, an et non.
" Dico enim annuisse praepotentem Saturnium
" Die illo, quando naves citas conscenderunt
" Argivi, Trojanis caedem ac fatum ferentes:
" Quum fulgurabat ad dextram, fausta signa ostendens.
" Quare, nemo priùs festinet domum redire,
" Quàm quisque apud Trojanorum uxorem dormiverit,
" Ultusque fuerit Helenae raptum gemitusque.
" Sin autem quis vehementer volet domum redire,
" Tangat suam navem, habentem-bona-transtra, nigram:
" Ut ante alios mortem et fatum assequatur.
" Sed, rex, tuque ipse benè consulito, et ausculta alteri:

θοῦντας (inquit *Eustathius*) ἐξευτελίζει διά τε τῆς ὀλιγότητος, καὶ μηδὲ ὀνομάζων αὐτούς. Ἔστι δὲ εἷς μὲν ὁ Θερσίτης· δεύτερος δὲ, ἢ οὐδεὶς,— ἢ καὶ ἕτερός τις, ὃν ὁ ποιητὴς ἐσιώπησεν.—— Καὶ μὴν τινες περὶ τοῦ Ἀχιλλέως νοοῦσι τὸ, δύο: Quanquam ipse aliter sentit.

Ver. 348. Πρὶν Ἄργοσδ᾽ ἰέναι.] Possit hoc vel ad βουλεύωσι referri, ut adeo Parenthesi includatur ἄνυσις δ᾽ οὐκ ἔσσεται αὐτῶν· vel, demptâ Parenthesi, possit "πρὶν Ἄργοσδ᾽ "ἰέναι" referri ad ἄνυσις δ᾽ οὐκ ἔσσεται. Prior constructio aptior. Quod autem vertit Barnesius, "*PRIUSQUAM Argos redeamus*," planè absurdissimum est.

Ver. 353. Ἀστράπτων ἐπιδέξι᾽, ἐναίσιμα σήματα φαίνων.]

Prospera Jupiter his, dextris fulgoribus, edit.

Cic. de Divinat. 2.

Cæterùm de *Syntaxi* in hâc sententiâ ἀνακολούθῳ, rectè *Eustathius*: Ὡς ἀπ᾽ ἄλλης ἀρχῆς ἀσυνδέτως ἀρχόμενος φησὶν. "Ἀστράπτων·—" ἵνα λέγῃ, ὅτι Ἀστράπτων ἦν——Καὶ ὅρα ὅπως ——τὸ καινοπρεπὲς τοῦτο σχῆμα εἰς δέον τέθεικεν ὁ ποιητής· ἢ ἵνα, ὥσπερ τὸ νόημα, οὕτω καὶ τὸ σχῆμα ξενίσῃ τὸν ἀκροατήν·——ἢ καὶ μιμούμενος ῥήτορα ἐναγώνιον, νοήμασιν ἑαυτὸν ἀπασχολοῦντα, καὶ τοῦ καταλλήλου τῆς συντάξεως μὴ διόλου φροντίσαντα, καὶ διὰ τοῦτο κινδυνεύσαντα εἰπεῖν τι καὶ σολοικοφανέστερον· οὐ μὴν σολοικίσαντα· ὅτι μηδὲ ἄκων περιπέπτωκε τῇ καινότητι τῆς συντάξεως, ἀλλ᾽ ἐπίτηδες ἐτεχνάσατο. Vide infrà ad *ver.* 681. Item ad γ΄. 211. et ad ζ΄, 510. et ad κ΄, 224. et ad *Odyss.* μ΄, 73.

Ver. 356.——Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε] *Helenæ Profectionem*, vel Ἁρπαγήν: vel etiam *Nostros labores, Helenæ causâ.*

Οὔτοι ἀπόβλητον ἔπος ἔσσεται, ὅ, ττι κεν εἴπω.
Κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα, κατὰ φρήτρας, Ἀγάμεμνον,
Ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις·
Εἰ δέ κεν ὡς ἔρξῃς, καί τοι πείθωνται Ἀχαιοὶ,
Γνώσῃ ἔπειθ', ὅς θ' ἡγεμόνων κακὸς, ὅς τέ νυ λαῶν,
Ἠδ' ὅσκ' ἐσθλὸς ἔῃσι· κατὰ σφέας γὰρ μαχέονται·
Γνώσεαι δ' εἰ καὶ θεσπεσίῃ πόλιν οὐκ ἀλαπάξεις,
Ἦ ἀνδρῶν κακότητι, καὶ ἀφραδίῃ πολέμοιο.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ἦ μὰν αὖτ' ἀγορῇ νικᾷς, γέρον, υἷας Ἀχαιῶν.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν·

" Non rejectaneum consilium erit, quod dixero.
" Secerne viros per Tribus, per curias, Agamemnon,
" Ut curiae curiis opem ferant, et Tribus Tribubus.
" Quod si sic feceris, et tibi paruerint Achivi,
" Cognosces dehinc, quique Ducum ignavus, quique militum,
" Et quis fortis fuerit; per seipsos enim pugnabunt:
" Cognosces etiam utrum Diis obstantibus urbem non sis expugnaturus,
" An virorum ignaviâ, et imperitiâ belli.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon:
" Reverà concione vincis, ô senex, filios Achivorum:
" Utinam enim, Jupiterque pater, et Pallas, et Apollo,
" Tales decem mihi consultores essent Achivorum!

Ver. 361.——ἀπόβλητον ἔπος.] Quâ ratione vox, ἀπόβλητον, ultimam hîc producat; item πρὶν, *ver.* 348. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 362. Κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα.] Quærenti quî factum sit, ut consilium hoc utilissimum *non anteà* dederit Nestor; rectè respondet Scholiastes, vel, ante ultimum istum annum, Græcos Trojanosque nunquam acie directâ pugnam conseruisse, sed incursionibus solummodò dimicâsse; vel, ante *Achillis* secessionem, res Græcorum in angustias nunquam fuisse adductas.

Ver. 363. Ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ.] Καὶ Παμμενοῦς ἀπομνημονεύεταί τι μετὰ παιδιᾶς εἰρημένον· οὐ γὰρ ἔφη τακτικὸν εἶναι τὸν Ὁμήρου Νέστορα, κελεύοντα κατὰ φῦλα καὶ φρήτρας συλλογίζεσθαι τοὺς Ἕλληνας,——δέον ἐραστὴν παρ' ἐρώμενον τάττειν. *Plutarch. in Pelopid.* Δοκεῖ γάρ μοι καὶ τὸν Ὅμηρον οὐκ ἀδίκως ὁ Θηβαῖος αἰτιάσασθαι Παμμενὴς, ὡς τῶν ἐρωτικῶν ἄπειρον, ὅτι φῦλα φύλοις συνέταξε, καὶ φρατρίας φρατρίαις συνέμιξε· δέον ἐραστὴν μετὰ ἐρωμένου παρεμβάλλειν, ἵνα ᾖ σύμπνους ἡ φάλαγξ, δι' ὅλης ἔμψυχον ἔχουσα δεσμόν. *Id. Sympos. lib.* 1. *Probl.* 2. Atque hîc lautus admodùm est *Spondanus;* qui adversus istud μετὰ παιδιᾶς εἰρημένον, Homerum *seriò* scilicet defendit: Utique " *TEMERE à Pammene reprehensum Nestorem,*" et " *Nestoris* " *institutum suâ ETIAM ratione non ca-* " *rere.*"

Ver. 366.——κατὰ σφέας γὰρ μαχέονται.] Vide suprà ad ά, 271.

Ver. 367.——Γνώσεαι δ' εἰ.] Contendit *Barnesius*, legendum γνώσεαι εἰ, vel, γνώσῃ δ' εἰ. Quod posterius, idem planè est ac quod habent Vulgati. Nam γνώσεαι δ' εἰ, enuntiabatur primùm, (quomodò deinceps et scribi cœptum est,) γνώσῃ δ' εἰ.

Ver. 370. Ἦ μὰν αὖτ'.] Vide infrà ad *ver.* 377.

Ver. 372. Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες.] " *Nullis——corporis viribus. Et tamen ille* " *dux Græciæ nunquam optat ut Ajacis si-* " *miles decem habeat, at ut Nestoris. Quod* " *si acciderit, non dubitat quin brevi Troja* " *sit peritura.*" Cic. de Senectute. Vide suprà ad ά, 249 et 260.

Τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος,
Χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε.
Ἀλλά μοι αἰγίοχος Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν,
Ὅς με μετ' ἀπρήκτους ἔριδας καὶ νείκεα βάλλει.
Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε μαχεσσάμεθ', εἵνεκα κούρης,
Ἀντιβίοις ἐπέεσσιν· ἐγὼ δ' ἦρχον χαλεπαίνων·
Εἰ δέ ποτ' ἔς γε μίαν βουλεύσομεν, οὐκ ἔτ' ἔπειτα
Τρωσὶν ἀνάβλησις κακοῦ ἔσσεται, οὐδ' ἠβαιόν.
Νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον, ἵνα ξυνάγωμεν ἄρηα·
Εὖ μέν τις δόρυ θηξάσθω, εὖ δ' ἀσπίδα θέσθω,
Εὖ δέ τις ἵπποισιν δεῖπνον δότω ὠκυπόδεσσιν,
Εὖ δέ τις ἅρματος ἀμφὶς ἰδὼν, πολέμοιο μεδέσθω·
Ὥς κε πανημέριοι στυγερῷ κρινώμεθ' ἄρηϊ.
Οὐ γὰρ παυσωλή γε μετέσσεται, οὐδ' ἠβαιὸν,

" Sic citò caderet urbs Priami regis,
" Manibus nostris captaque excisaque.
" Sed mihi Aegiochus Saturnius Jupiter dolores dedit,
" Qui me in vanas lites et contentiones conjicit.
" Etenim ego Achillesque certavimus gratiâ puellae,
" Inter-se-adversantibus verbis : ego autem primus coepi esse infensus.
" Sin autem unquam in unum consultabimus, non amplius posteà
" Trojanis dilatio mali erit, ne tantillum quidem.
" Nunc autem abite pransum, ut conseramus pugnam :
" Benè quidem quisque hastam acuat, benè et scutum paret,
" Benè verò quisque equis prandium det veloces-pedes-habentibus,
" Benè verò quisque currum undique explorans, bellum meditetur :
" Ut per totum diem horrendo cernamus Marte.
" Nulla enim cessatio posteà erit, ne tantillum quidem :

Ver. 375.——αἰγίοχος.] Vide suprà ad ά, 202.

Ver. 377. Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε.] De hujus orationis artificio, ità *Dionys. Halicarn.* Ἔνθα δὴ καὶ παραμυθούμενος, τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ Ἀχιλλέως ἀγανακτοῦντας, ὁμολογίαν ἤδη ποιεῖται τοῦ ἁμαρτήματος, ἐπάγων τάδε τὰ ἔπη, " Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε" &c. Lib. qui inscribitur Τέχνη, *cap.* 8. Παραμυθεῖται τὴν ὀργὴν αὐτῶν ὁ Ἀγαμέμνων ὁμολογῶν ἡμαρτηκέναι, καὶ μέμνηται τοῦ Ἀχιλλέως, ἵνα μαλάξῃ αὐτῶν τὸν θυμὸν ἐπ' αὐτῷ.——Ἐποίησεν αὐτοὺς οἰκτεῖραι, εἰ ὁμολογεῖ τὸ ἁμάρτημα καὶ ἀποπληρώσειν αὐτῶν τὸν θυμόν· εἶτα——ἐπὶ τὸ οἰκειότατον ἔρχεται, ἐπὶ τὸν βασιλέα·——ἐπάγει καὶ τὴν ἀπειλὴν,——(*ver.* 391.) " ὃν δέ " κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης"——. Παραμυθεῖται τὸν θυμὸν, ὁμολογῶν ἡμαρτηκέναι· εἶτα κελεύει καὶ ἀπειλεῖ βασιλικῶς. Αὕτη οὖν ἡ τέχνη τίς ἐστι;——Ταύτην τὴν τέχνην τίς ἐμιμήσατο, καὶ τίς ἐξηγήσατο; *Ibid. cap.* 9.

Ver. 381. Νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον, ἵνα ξυνάγωμεν ἄρηα.]

Quod superest, læti benè gestis corpora rebus
Procurate, viri ; et pugnam sperate parati.
Æn. XI, 157.

" Breviùs et expressiùs *Homerus* ;" ut rectè annotavit *Macrobius, lib.* 7. *c.* 1.

Ver. 385.——κρινώμεθ' ἄρηϊ.] De syllabâ κρι hîc productâ, infrà autem *ver.* 387. correptâ ; vide suprà ad ά, 309.

Ver. 386. Οὐ γὰρ παυσωλὴ——, Εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα.]

Continuò pugnas ineant, et prælia tentent,
Ni roseus fessos jam gurgite Phœbus Ibero
Tingat equos, noctemque die labente reducat.
Æn. XI, 912.

Εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα διακρινέει μένος ἀνδρῶν.
Ἱδρώσει μέν τευ τελαμὼν ἀμφὶ στήθεσσιν
Ἀσπίδος ἀμφιβρότης, περὶ δ' ἔγχεϊ χεῖρα καμεῖται·
Ἱδρώσει δέ τευ ἵππος, ἐΰξοον ἅρμα τιταίνων.
Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης ἐθέλοντα νοήσω
Μιμνάζειν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, οὔ οἱ ἔπειτα
Ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας ἠδ' οἰωνούς.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, ὡς ὅτε κῦμα
Ἀκτῇ ἔφ' ὑψηλῇ, ὅτε κινήσει Νότος ἐλθὼν
Προβλῆτι σκοπέλῳ· τὸν δ' οὔποτε κύματα λείπει,
Παντοίων ἀνέμων, ὅταν ἔνθ' ἢ ἔνθα γένωνται.
Ἀνστάντες δ' ὀρέοντο, κεδασθέντες κατὰ νῆας,
Κάπνισσάν τε κατὰ κλισίας, καὶ δεῖπνον ἕλοντο.

" Nisi nox veniens diremerit ardorem virorum.
" Sudabit quidem cujusque lorum cirum pectora
" Scuti circum tegentis hominem, circum autem lanceam *quisque* manum fatigabitur:
" Sudabit et cujusque equus, politum currum trahens.
" Quem autem ego seorsum à pugnâ volentem videro
" Manere apud naves recurvas, non ei posteà
" Possibile erit fugere canes alitesque.
Sic dixit: Argivi vero altùm clamabant, sicut quando fluctus
Ad littus altum, cùm *eum* admoverit Notus ingruens
Procurrenti scopulo; quem nunquam fluctus relinquunt,
Quibusvis ventis *flantibus*, quando hinc vel illinc oriantur.
Surgentes autem ruebant, sparsi per naves,
Fumumque excitabant per tentoria, et prandium sumebant.

Ver. 388. Ἱδρώσει μέν τευ τελαμὼν ἀμφὶ στήθεσσιν.] Numeris ipsis depingitur homo pondere laborans. Vide infrà ad γ', 363.

Ver. 391. Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης.] Leguntur apud *Aristotelem* hi versus, isto modo. Ἀναγκάζουσι γὰρ, *inquit*, οἱ κύριοι· ὥσπερ ὁ Ἕκτωρ,

Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης πτώσσοντα νοήσω,
Οὔ οἱ ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας,———

Ethic. lib. 3. c. 11.

Creditur memoriâ lapsum *Aristotelem*, *Hectori* hæc, quæ sunt *Agamemnonis*, tribuisse. Fortè tamen *Aristoteles* non hunc, sed alterum illum locum, quæ reverà *Hectoris* sunt verba, citaverit; *Iliad.* ό, 348. Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε, *&c.* quæque deinceps sequuntur verba, à Librariis minùs peritis è loco alieno fuerint descripta. Aliàs enim *Aristoteles* hos versus rectè, ut *Agamemnonis*, adducit: Ὁ γὰρ Ἀγαμέμνων, κακῶς μὲν ἀκούων, ἠνείχετο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις· ἐξελθόντων δὲ, καὶ κτεῖναι κύριος ἦν. Λέγει γοῦν,

Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης——, οὔ οἱ
Ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας ἠδ' οἰωνούς·
Πὰρ γὰρ ἐμοὶ θάνατος.————

De Republ. lib. 3. c. 14.

Ver. 396. Προβλῆτι σκοπέλῳ.]
———*projectaque* saxa Pachyni.

Æn. III, 699.

Cæterùm pulcherrimus totus est hic locus, et insigne exemplum τῆς ἐν τῷ διηγεῖσθαι ἐξεργασίας. Videas eum fusè et enucleatè enarratum à *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *c.* 10.

Ver. 399. Κάπνισσάν τε.] Ità rectè omninò edidit *Barnesius.* Nam ἐκάπνισαν penultimam corripit. *Vulgg.* malè, Κάπνισάν τε. Vide suprà ad α', 140.

Ἄλλος δ' ἄλλῳ ἔρεζε θεῶν αἰειγενετάων,
Εὐχόμενος θάνατόν γε φυγεῖν, καὶ μῶλον ἄρηος.
Αὐτὰρ ὁ βοῦν ἱέρευσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Πίονα, πενταέτηρον, ὑπερμενέϊ Κρονίωνι.
Κίκλησκεν δὲ γέροντας ἀριστῆας παναχαιῶν·
Νέστορα μὲν πρώτιστα, καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα,
Αὐτὰρ ἔπειτ' Αἴαντε δύω, καὶ Τυδέος υἱόν·
Ἕκτον δ' αὖτ' Ὀδυσῆα, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον.
Αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Ἤδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν, ὡς ἐπονεῖτο.
Βοῦν δὲ περιστήσαντο, καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
Τοῖσι δ' ἐπευχόμενος μετέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων,
Μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι, καὶ ἐπὶ κνέφας ἐλθεῖν,

Alius autem alii sacrificabat deorum semper-existentium,
Orans *ut* mortem fugeret, et discrimen belli.
Atque *ipse* bovem sacrificavit rex virorum Agamemnon
Pinguem, quinquennem, praepotenti Saturnio.
Vocavitque Senes optimates omnium-Graecorum:
Nestorem quidem primùm, et Idomeneum regem,
Ac deinde Ajaces duos, et Tydei filium;
Sextum autem Ulyssem, Jovi consilio aequalem.
Spontaneus verò ei venit bello strenuus Menelaus:
Nôrat enim in animo fratrem, quomodo laboraret.
Bovem itaque circumsteterunt, et molas sustulerunt.
Inter hos autem orans dixit rex Agamemnon:
" Jupiter gloriosissime, maxime, atras-nubes-cogens, in aethere habitans,
" Nè priùs sol occidat, et tenebrae adveniant,

Ver. 400.——ἔρεζε.] *Al.* ἔρεξε. Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 401.——θάνατόν γε.] *Al.* θάνατόν τε.

Ver. 403.——Κρονίωνι.] De prosodiâ vocis. Κρονίωνος et Κρονίωνος, vide suprà ad ά, 397 et 265.

Ver. 407.——Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον.] Quâ ratione et Διῒ, et μῆτιν, hic ultimam producant, vide suprà ad ά, 51.

Ver. 408. Αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε.] Ineptire hic mihi videntur viri aliàs doctissimi, cùm molestè quærant, recténe an secùs fecerit *Menelaus*, quòd ad cœnam venerit non vocatus. Poeta certè *amicitiam* inter fratres *fraternam*, hoc modo depingere voluit.

Ibid.——βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος.] *Homerum* viros *fortissimos* hoc epitheto insignire solitum, docet *Athenæus*; καλούντων τῶν παλαιῶν τὸν πόλεμον, βοήν. Indeque *Platonem* reprehendit, quòd, citato hoc ipso versu, τὸν Μενέλαον, μαλθακὸν αἰχμητὴν, [*imbellem pugnatorem*,] ἄκλητον ἐλθόντα repræsentaverit. Confer *Platon. Conviv.* sub initio; et *Athenæi lib.* 4. *c.* 26. 27.

Ver. 409. Ἤδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν, ὡς ἐπονεῖτο.] Sunt qui hunc Versum *suppositum* existiment; sed rationibus, ut mihi quidem videtur, minùs firmis: Neque enim μικρολόγος est, sed apertus et simplex. Porrò, alii voces istas, κατὰ θυμὸν, cum ἐπονεῖτο conjungunt, ut dicatur scilicet Agamemnon *animo cruciari*. Alii autem κατὰ θυμὸν cum ἤδεε conjungunt, ut dicatur Menelaus *animo intelligere* scilicet, quomodo Agamemnon *laboraret*, τουτέστιν ἐνήργει (ut ait *Eustathius*) περὶ θυσίαν. Quod et rectius videtur. Sic enim infrà, *ver.* 430.—ἐπεὶ παύσαντο Πόνου.

Πρίν με κατὰ πρηνὲς βαλέειν Πριάμοιο μέλαθρον
Αἰθαλόεν, πρῆσαι δὲ πυρὸς δηΐοιο θύρετρα·
Ἑκτόρεον δὲ χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι,
Χαλκῷ ῥωγαλέον· πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
Πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα πώ οἱ ἐπεκραίαινε Κρονίων·
Ἀλλ' ὅγε δέκτο μὲν ἱρὰ, πόνον δ' ἀμέγαρτον ὄφελλεν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
Αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα, καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
Μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες· ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν·
Καὶ τὰ μὲν ἂρ' σχίζῃσιν ἀφύλλοισιν κατέκαιον·
Σπλάγχνα δ' ἄρ' ἐμπείραντες, ὑπείρεχον ἡφαίστοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,

" Quàm ego pronum dejecero Priami palatium
" Ardens, exusseroque igni infesto portas:
" Hectoream verò loricam circa pectora discidero,
" Ferro ruptam; multique circa ipsum socii
" Proni in pulveribus mordicùs prehendant terram.
Sic dixit: nec dum ei annuebat Saturnius:
Verùm hic accepit quidem sacrificia, laborem verò magnum augebat.
Caeterùm postquam precati sunt, et molas projecerunt,
Cervicem retrò egerunt quidem primùm, et jugulârunt, et excoriârunt,
Femoraque exsecuerunt, adipeque cooperuerunt,
Postquam duplicaverant; super ipsis autem frusta cruda posuerunt.
Et haec quidem lignis fissis sine foliis adurebant:
Viscera autem *verubus* fixa tenebant super ignem.
Tum postquam femora exusta erant, et viscera gustârant,
In frusta parva utique conciderunt caetera, et verubus transfixerunt,
Assaveruntque scitè, detraxeruntque omnia.
Atque ubi cessârant ab opere, apparaverantque convivium,

Ver. 414. *Πρίν με κατὰ πρηνὲς βαλέειν.*] *Quàm ego funditùs evertero.*

Ver. 418. *Πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.*]

Corruit in vulnus————————,
Et terram hostilem moriens petit ore cruento. *Æn.* X, 488.
Procubuit moriens, et humum semel ore momordit. *Æn.* XI, 418.
————————————cruentam
Mandit humum, moriensque suo se in vulnere versat. *Ibid.* 669.

Ver. 422, *&c.*] Vide suprà ad *ά*, 459. *&c.*

Ver. 426.———*ἐμπείραντες.*] Legebant Veterum nonnulli, *ἀμπείραντες.*

Ibid.——*ὑπείρεχον.*] Ex *Ionicis* istis, *ὑπείρεχον, ὑπείροχος,* et similibus, *Homero* usitatis; irrepsit in *Sophoclem* dialecto alienâ, et versu etiam contrucidato, vox *ὑπείροχος.* *Trachin. vers.* 1105.

Θηρῶν, ὑβριστὴν, ἄνομον, ὑπείροχον βίαν.

Legendum necessariò, *ὑπέροχον.* (Quod et ipsum ore celerrimo pronuntiandum, ferè ac si scriptum fuisset *ὑπρόχον.*) Anapæstus

Δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
'Ατρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, 'Αγαμέμνων,
Μηκέτι νῦν δήθ' αὖθι λεγώμεθα, μηδέ τι δηρὸν
'Αμβαλλώμεθα ἔργον, ὃ δὴ θεὸς ἐγγυαλίξει.
Αλλ' ἄγε, κήρυκες μὲν 'Αχαιῶν χαλκοχιτώνων
Λαὸν κηρύσσοντες ἀγειρόντων κατὰ νῆας·
'Ημεῖς δ' ἀθρόοι ὧδε κατὰ στρατὸν εὐρὺν 'Αχαιῶν
Ἴομεν, ὄφρα κε θᾶσσον ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησεν ἄναξ ἀνδρῶν 'Αγαμέμνων·
Αὐτίκα κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσε,
Κηρύσσειν πόλεμόνδε καρηκομόωντας 'Αχαιούς.
Οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.
Οἱ δ' ἀμφ' 'Ατρείωνα διοτρεφέες βασιλῆες
Θῦνον κρίνοντες· μετὰ δὲ, γλαυκῶπις 'Αθήνη,
Αἰγίδ' ἔχουσ' ἐρίτιμον, ἀγήραον, ἀθανάτην τε·
Τῆς ἑκατὸν θύσανοι παγχρύσεοι ἠερέθοντο,

Epulati sunt, nec quicquam animus indiguit epuli aequalis.
Porrò, postquam potûs et cibi appetentiam exemerant,
His loqui incipiebat Gerenius eques Nestor:
" Atrida gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" Nè nunc diutiùs hîc tempus teramus, neque diù
" Differamus opus, quod deus in manus dabit.
" Sed age, praecones quidem Achivorum aereas-loricas-habentium
" Populum praeconio congregent ad naves:
" Nos autem conferti ità per exercitum amplum Achivorum
" Eamus, ut ocyùs cieamus acrem Martem.
Sic dixit: neque renuit rex virorum Agamemnon:
Statim praeconibus argutis imperavit
Convocare ad pugnam comantes Achivos.
Hi quidem convocârunt, illi autem congregati sunt valdè celeriter.
Qui porrò circum Atridem *erant* reges Jovis alumni
Properabant *ordines* distinguentes: inter *eos* verò, caesiis-oculis Minerva,
Aegidem habens valdè-pretiosam, senii-expertem, immortalemque:
Ex quâ centum fimbriae totae-aureae suspensae erant,

---

enim in pede quarto locum non habet, et apud *Tragicos* Scriptores licentia haud ferè est ulla. Vide autem infrà ad *ver.* 811.

Ver. 433.——ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad *ά*, 175.

Ver. 434.———'Αγαμέμνων.] *Al.* 'Αγάμεμνον.

Ver. 435.———λεγώμεθα.] *Tempus colloquendo teramus:* Alii vertunt, *hîc accubemus.* Vide infrà ad *ver.* 515.

Ver. 446.——κρίνοντες.] Vide suprà ad *α*, 309.

Ver. 447.——ἀθανάτην τε.] Vide suprà ad *ά*, 398.

Ver. 448. Τῆς ἑκατὸν θύσανοι.] Δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ ἀργῶς ἐν τοῖς ἔπεσι τὴν ἑκατονταθύσανον αἰγίδα τῷ Διὶ περιθεῖναι, ἀλλά τινι κρείττονι καὶ ἀποῤῥήτῳ λόγῳ τοῦτο αἰνίττεται λέγων, &c. *Julian. Epist. ad Sarapion.* sub finem.

Πάντες ἐϋπλεκέες· ἑκατόμβοιος δὲ ἕκαστος.
Σὺν τῇ παιφάσσουσα διέσσυτο λαὸν Ἀχαιῶν,
Ὀτρύνουσ' ἰέναι· ἐν δὲ σθένος ὦρσεν ἑκάστου
Καρδίῃ, ἄλληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.
Τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ', ἠὲ νέεσθαι
Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἠΰτε πῦρ ἀΐδηλον ἐπιφλέγει ἄσπετον ὕλην,
Οὔρεος ἐν κορυφῇς· ἕκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγή·
Ὣς τῶν ἐρχομένων, ἀπὸ χαλκοῦ θεσπεσίοιο
Αἴγλη παμφανόωσα δι' αἰθέρος οὐρανὸν ἷκε.
Τῶν δ', ὥστ' ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ,

Omnes benè-contextae, centum-boum *nummorum* unaquaeque:
Cum hac impetum faciens percurrebat populum Achivorum,
Concitans ad eundum: robur autem excitavit uniuscujusque
In corde, ut indesinenter bellarent et pugnarent.
His itaque statim bellum dulcius factum est, quàm redire
In navibus cavis, dilectam in patriam terram.
Velut ignis edax comburit immensam sylvam,
Montis in verticibus; proculque apparet splendor:
Sic his gradientibus, ab aere admirando
Fulgor undique collucens per aërem coelum ascendit.
Horum porrò, sicut avium volatilium gentes multae,

Ibid.——ἠερέθοντο.] *Al.* ἠερέθονται. Atque utrovis modo, hoc quidem in loco, constabit temporum ratio.

Ver. 449.————ἐϋπλεκέες· ἑκατόμβοιος.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 451. Ὀτρύνουσ' ἰέναι· ἐν δὲ σθένος.]

——animum viresque Latinis
Addidit, et stimulos acres sub pectore vertit.
Æn. IX, 717.

————in prœlia sæva
Suscitat, et stimulis haud mollibus incitat iras.
Æn. XI, 727.

Ver. 453.————ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ'.]

Qui sibi jam requiem pugnæ, rebusque salutem
Sperabant; nunc arma volunt.——
Æn. XII, 241.

Ver. 455. Ἠΰτε πῦρ ἀΐδηλον.]

————ignis,
Qui furtim pingui primùm sub cortice tectus
Robora comprendit, frondesque elapsus in altas
Ingentem cœlo sonitum dedit; inde secutus
Per ramos victor, perque alta cacumina regnat,
Et totum involvit flammis nemus, et ruit atram
Ad cœlum piceâ crassus caligine nubem.
Georg. II, 304.

In segetem veluti cùm flamma furentibus Austris
Incidit.———— *Æn.* II, 304.
Collucent flammis.——— *Æn.* V, 4.

Porrò, rectè hìc annotat *Domina Dacier*, Poetam hoc in loco, interea dum tantus exercitus in ordinem collocatur, satis sibi *spatii* habere, ut *quinque continuis Similitudinibus* neque lectorem obruat, neque ullam ei molestiam creet. Pulchrè igitur et summo cum judicio, *Ignis* similitudine, (quod et notavit *Eustathius,) armorum* depingit *Fulgorem*, ver. 455. *Anserum Gruumve* huc illuc gregatim *convolantium* motu, *militum* undique *convenientium* Incessus, ver. 459. *Foliorum Florumque multitudine*, militum *Numerum*, ver. 468. *Muscarum* circumvolitantium *murmure*, militum *ardorem* et *aviditatem pugnandi*, ver. 469. *Pastorumque* in gregibus suis *dispertiendis* scientiâ, militum *exercitationem, ordinem*, ac *disciplinam*, ver. 474.

Ibid.——ὕλην.] Vide infrà ad γ', 151.

Ver. 459.——πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ,
Χηνῶν, ἢ γεράνων, ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,

Χηνῶν, ἢ γεράνων, ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,
Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα,
Ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι,
Κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, σμαραγεῖ δέ τε λειμών·
Ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
Ἐς πεδίον προχέοντο Σκαμάνδριον· αὐτὰρ ὑπὸ χθὼν
Σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων.
Ἔσταν δ' ἐν λειμῶνι Σκαμανδρίῳ ἀνθεμόεντι
Μυρίοι, ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ.
Ἠΰτε μυιάων ἀδινάων ἔθνεα πολλὰ,

Anserum, vel gruum, vel cygnorum longa-colla-habentium,
Asio in prato, Caystri circa fluenta,
Huc et illuc volitant exultantes alis,
Cum clangore aliorum ante alios considentium, resonat autem et pratum:
Sic horum gentes multae à navibus et tentoriis
In planitiem profundebantur Scamandriam: ac terra
Terribiliter resonabat sub pedibus ipsorumque et equorum.
Steterunt autem in prato Scamandrio florido
Infiniti, quot folia et flores nascuntur tempore-verno.
Veluti muscarum frequentium gentes multae,

Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα.]

Jam varias pelagi volucres, et quæ Asia circum
Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri. *Georg.* I, 383.
Ceu quondam nivei liquida inter nubila cycni
Cùm sese è pastu referunt, et longa canoros
Dant per colla modos; sonat amnis, et Asia longè
Pulsa palus.——— *Æn.* VII, 699.

Ver. 461. Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι.] Sive scribatur Ἀσίῳ, ut sit nomen Adjectivum; sive Ἀσίω, ut sit genitivus Substantivi; perinde est. Pratum certè dicit *Homerus* non *Asiaticum*, sed *Asium*, sive *Asii.* Quod ignorâsse *Virgilium*, nescio quo errore adducta credidit doctissima *Domina Dacier:* Contrà planè, quàm res ipsa clamat. Nam in utroque locorum è *Virgilio* jam citatorum, vox [*Asius*,] ut rectè annotavit *Popius*, priorem producit; cùm *Asia*, quæ est Terræ pars quarta, apud eundem corripiatur. Nec quicquam video, quominus id *Asium pratum* dicere potuerit *Virgilius;* quod à rege scilicet *Asio*, vel *Asia*, nomen fuisset adeptum.

Ver. 462.——ἀγαλλόμεναι.] *Al.* ἀγαλλόμενα. Quod perinde est.

Ver. 464.——νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.] Rectè hîc reprehendit *Popius Scaligerum;* qui in hâc similitudine *Homero* id vitio verterat, quòd exercitum in ordinem collocatum, cum avibus huc illuc nullo ordine circumvolitantibus minùs aptè comparâsset. At enim milites in ordinem collocatos, aliâ jam deinceps similitudine, *ver.* 474. 475. 476. describit. Hoc certè in loco milites adhuc incompositos, è navibus tentoriisque effusos, atque accurrentes depingit.

Ver. 465.———αὐτὰρ ὑπὸ χθὼν
Σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων.]

Mirificâ hîc ὀνοματοποιΐα rem ipsam auribus exhibere videtur verborum sonitus. Idem præstitit *Virgilius* in isto versu, *Æn.* VIII, 596.

Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum.

Vide infrà ad γ', 363.

Ver. 468. Μυρίοι, ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ.]

Quàm multa in sylvis Autumni frigore primo
Lapsa cadunt folia.——
Æn. VI, 309.

Barnesius ex *Luciano* citat,——γίγνεται ἦρι: Quod est interpretamentum. *G. J. Vossius, Institut. Poetic. lib.* 3. *c.* 3. citat ex *Tzetze*, vocabulo μυρίοι omisso,

Ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται εἴαρος ὥρῃ.

Qui est versus valdè infacetus.

Αἵτε κατὰ σταθμὸν ποιμνήϊον ἠλάσκουσιν,
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει·
Τόσσοι ἐπὶ Τρώεσσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Ἐν πεδίῳ ἵσταντο, διαῤῥαῖσαι μεμαῶτες.
Τοὺς δ', ὥστ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν αἰπόλοι ἄνδρες
Ῥεῖα διακρινέωσιν, ἐπεί κε νομῷ μιγέωσιν·
Ὣς τοὺς ἡγεμόνες διεκόσμεον ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ὑσμίνηνδ' ἰέναι· μετὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων,
Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διῒ τερπικεραύνῳ,
Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι.
Ἠΰτε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων
Ταῦρος· ὁ γάρ τε βόεσσι μεταπρέπει ἀγρομένῃσι·
Τοῖον ἄρ' Ἀτρείδην θῆκε Ζεὺς ἤματι κείνῳ,

Quae per caulam pastoralem errant,
Tempore verno, quando lac vasa rigat:
Tot contra Trojanos comantes Achivi
In campo stabant, perdere *eos* vehementer cupientes.
Hos autem, ut greges magnos caprarum caprarii
Facilè distinguunt, postquam in pascuis commixti sunt:
Sic hos ductores *sui* in ordines redigebant huc et illuc,
Ut ad praelium irent: inter *eos* autem rex Agamemnon,
Oculis et capite similis Jovi gaudenti-fulmine,
Marti autem balteo, pectore autem Neptuno.
Velut bos in armento longè eximius existit inter omnes
Taurus: (hic enim boves inter excellit congregatas:)
Talem Atridem fecit Jupiter die illo,

Ver. 475. Ῥεῖα διακρινέωσιν.] Pronuntiabatur διακρίνωσιν, siquidem de *Præsenti* accipiatur. Nam syllaba κρι in *Præsenti* corripi non potest. Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 478. Ὄμματα καὶ κεφαλὴν, *&c.*] Sublimem hanc descriptionem omninò sine causâ elevat *Plutarchus*: Ὅμηρος μὲν γὰρ οὐ πρεπόντως οὐδὲ πιθανῶς τὸ Ἀγαμέμνονος κάλλος ἐκ τριῶν συνήρμοσεν εἰκόνων.——Ἆρα οὐκ ἂν εἴποιμεν [Ἀλέξανδρον] ἔχειν φρόνημα μὲν τὸ Κύρου, σωφροσύνην δὲ τὴν Ἀγησιλάου, σύνεσιν δὲ τὴν Θεμιστοκλέους, ἐμπειρίαν δὲ τὴν Φιλίππου, &c. Περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου ἀρετῆς, λόγ. β'.

Ver. 479. Ἄρεϊ δὲ ζώνην.] Τὸ δὲ ἐνδῦναι τὰ ὅπλα, ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ, Ζώσασθαι. Καὶ δὴ Ὅμηρον Ἄρει τὸν Ἀγαμέμνονα ποιήσαντα ἐοικέναι τὴν Ζώνην, τῶν Ὅπλων τὴν σκευὴν φασιν εἰκάζειν. *Pausan. lib.* 9. *c.* 17. Sic infrà, *Iliad.* λ', *ver.* 15.

Ἀτρείδης δ' ἐβόησεν. ἰδὲ Ζώννυσθαι ἄνωγεν.

Ver. 480. Ἠΰτε βοῦς.] Ineptiunt planè, qui Poetæ hìc illud vitio vertunt, quod, ordine minùs apto, humiliter ac demissè Agamemnonem, postquam *Jovi* ac *Marti* et *Neptuno* contulisset, cum *Bove* deinceps statim comparet. Etenim priori similitudine *Virum* ipsum depingit, *consilio* et *virtute* eximium: Posteriori, *actionem* solummodò atque *eminentiam præeuntis* exercitui *Ductoris*.

Ibid.————μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων Ταῦρος.]

Viribus editior cœdebat, ut in grege taurus.
Horat. Sermon. lib. 1. *Sat.* 3. *ver.* 110.
——et toto vertice suprà est.
Æn. VII, 784.

Ver. 481.———ἀγρομένῃσι.] *MS. Barocc. Oxon.* ἀγρομένοισι. "*Rectè* (inquit Barne-"sius) *ut patet ex præcedenti versu.*" Atqui nihil impedit istud πάντων, quominùs ἀγρομένῃσι vera sit lectio.

Ἐκπρεπέ' ἐν πολλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσιν.
Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι·
Ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε, πάρεστέ τε, ἴστε τε πάντα,
Ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκούομεν, οὐδέ τι ἴδμεν·
Οἵτινες ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν.
Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
Οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν,
Φωνὴ δ' ἄῤῥηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη·
Εἰ μὴ Ὀλυμπιάδες Μοῦσαι, Διὸς αἰγιόχοιο
Θυγατέρες, μνησαίαθ' ὅσοι ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον·
Ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω, νῆάς τε προπάσας.

Insignem inter multos, et eximium heroas.
Dicite nunc mihi, Musae, coelestes domos tenentes,
(Vos enim deae estis, adestisque, scitisque omnia ;
Nos verò famam solùm audimus, neque quicquam scimus :)
Qui duces Danaorum et Principes fuerint.
Multitudinem autem *militum* non ego dixero, neque nominavero,
Nè si mihi decem quidem linguae, decemque ora sint,
Vox autem frangi nescia, aereumque mihi cor insit ;
Nisi coelestes Musae, Jovis Aegiochi
Filiae, commemorent quot sub Ilium venerint:
Principes utique navium dicam, navesque universas.

Ver. 484. *&c.* Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι——οὐδέ τι ἴδμεν.]

Pandite nunc Helicona, Deæ, cantusque movete :
Qui bello exciti reges, quæ quemque secutæ
Complêrint campos acies.———
Et meministis enim, Divæ, et memorare potestis :
Ad nos vix tenuis famæ perlabitur aura.
Æn. VII, 641.

Pulcherrima *utriusque Poetæ* in *utroque Sermone* elocutio. *Scaliger, Poetic. lib. 5. c. 3.* multò *magnificentiorem* toto hoc in loco esse *Virgilium* contendit: *Macrobius* è contrario, in isto versu,

Ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε, πάρεστέ τε, ἴστε τε πάντα.
Et meministis enim, Divæ, et memorare potestis,

multò *graciliorem* Homero Virgilium existimat, *lib. 5. cap.* 13.

Ver. 488. Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω.
Οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν,
Φωνὴ δ' ἄῤῥηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη.]

" *Ferream vocem illam*" (inquit *Scaliger*, Poetic. lib. 5. c. 3.) " *noluit* Virgilius in " suo Catalogo *optare, sed ad rem potiùs atro-* " *cem transtulit, de tartareis suppliciis :*"

Non, mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
Ferrea vox, omnes scelerum comprendere formas,
Omnia pœnarum percurrere nomina possim.
Æn. VI, 625.

Atque hâc equidem in parte cum *Scaligero* censeo, summo cum judicio id à *Virgilio* factum, ut sublimem istam dicendi rationem alio transtulerit ; ad rem videlicet, quæ et ad numeros esset major, et ad dicendum aliquid haberet atrocitatis. Alibi tamen et ipse, etiam in re *tenuiori*, eâdem fere loquendi utitur ratione :

Non ego cuncta meis amplecti versibus opto ;
Non, mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
Ferrea vox.——— *Georg.* II, 42.

Ver. 490.——χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη.] Enuntiabatur χάλκεον ; quomodò et *scribi* deinceps cœptum est.

Ver. 492. Θυγατέρες.] Vide suprà ad α', 398.

Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήϊτος ἦρχον,
Ἀρκεσίλαός τε, Προθοήνωρ τε, Κλονίος τε·
Οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδα πετρήεσσαν,
Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε, πολύκνημόν τ' Ἐτεωνὸν,
Θέσπειαν, Γραῖάν τε, καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν·

Boeotiis quidem Peneleus et Leitus imperabant,
Arcesilaüsque, Prothoënorque, Cloniusque:
Quique Hyrien colebant, et Aulidem petrosam,
Schoenumque, Scolumque, jugosamque Eteonum,
Thespiam, Graeamque, et spatiosam Mycalessum:

Ver. 494. Βοιωτῶν μὲν, &c.]

In hoc Catalogo, seculorum id omnium laudem in primis meruit, quod *seriem Geographicam*, ab ipso etiam *Virgilio* neglectam, sequutus sit *Homerus.* Τὸ δ' ὅλον οὐκ εὖ, τὸ τὴν Ὁμήρου ποίησιν εἰς ἓν συνάγειν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ποιητῶν, εἴς τε τἄλλα, καὶ εἰς——τὰ τῆς Γεωγραφίας, καὶ μηδὲν αὐτῷ πρεσβεῖον ἀπονέμειν. Καὶ γὰρ ———— παραβαλόντα τὴν Ὁμήρου περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμέλειαν, ῥάδιον εἶναι θέσθαι——τὴν διαφοράν. Ὅπου γὰρ χρεία τάξεως, ὧν μέμνηται τόπων, φυλάττει τὴν τάξιν, ὁμοίως μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἄπωθεν.——Καὶ ἐν τῷ Καταλόγῳ, τὰς μὲν πόλεις οὐκ ἐφεξῆς λέγει· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον· τὰ δὲ ἔθνη ἐφεξῆς·——Κἂν τοῖς κλίμασι δὲ, κἂν τοῖς ἀνέμοις διαφαίνει τὸ πολυμαθὲς τὸ περὶ τὴν Γεωγραφίαν Ὅμηρος. *Strab. Geograph. lib.* 1. "Ubi vero enumerantur auxilia, quem Græci *Catalogum* vocant,—— *Homerus* prætermissis *Athenis* ac *Lacedæmone*, vel ipsis *Mycenis*, unde erat *Rector* exercitûs; *Bœotiam* in catalogi sui capite locavit, non ob loci aliquam dignitatem, sed notissimum promontorium ad exordium sibi enumerationis elegit. Unde progrediens, modò mediterranea, modò maritima, juncta describit. Inde rursus ad utrumque situm cohærentium locorum, disciplina describentis, velut iter agentis, accedit. Nec ullo saltu cohærentiam regionum in libro suo hiare permittit: Sed obviandi more procedens, redit unde digressus est; et ità finitur quicquid enumeratio ejus amplectitur. Contrà *Virgilius* nullum in commemorandis regionibus ordinem servat, sed locorum seriem saltibus lacerat.——Sed nec in catalogo auxiliorum *Turni*, si velis situm locorum mente percurrere, invenies illum continentiam regionum secutum." *Macrob. lib.* 5. *cap.* 15.

Deinde; "Homerus *Omnes*, quos in *catalogo* numerat, etiam *pugnantes* vel prosperâ vel sinistrâ sorte commemorat. Et cùm vult dicere occisos, quos catalogo non inseruit; non Hominis, sed Multitudinis nomen inducit;———nulli certum nomen facilè extra catalogum vel addens in acie, vel detrahens. Sed *Maro* noster, anxietatem hujus observationis omisit. Nam et in catalogo nominatos prærit in Bello, et alios nominat antè non dictos." *Ibid.*

Denique; cùm (quod *Homero* plerique vitio verterunt,) istud, μέλαιναι νῆες ἕποντο, in hoc catalogo totidem verbis *sæpiùs repetitum* legatur: Quamvis *Virgilio* majori quidem in laude posita sit incredibilis illa sententiarum varietas, quâ res vel maximè vulgares etiam ornatè distinxerit; suo tamen in loco neque *hæc ipsa repetitio* arte caret, neque enumerationis simplicitatem in narrando dedecuit. Est enim hoc ex eorum genere, quæ ideò simplicissimè et sine ornatu dici convenit, ut raptim ac velut in transitu legendi percurrantur. Vide suprà ad α', 84. Quamobrem, ut rectè observavit *Macrobius*, "mera nomina relaturus, non incurvavit se, neque minutè torsit deducendo stylum per singulorum varietates: sed stat in consuetudine percensentium, tanquam per aciem dispositos enumerans." *Lib.* 5. *cap.* 15.

Ver. 496. Οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο.] Εἴτις ἔροιτο ὁντινοῦν τῶν Ποιητῶν ἢ Ῥητόρων, τίνα σεμνότητα ἢ καλλιλογίαν ταῦτα ἔχει τὰ ὀνόματα, ἃ ταῖς Βοιωτίαις κεῖται πόλεσιν, Ὑρία καὶ Μυκαλησσὸς,————καὶ τἄλλα ἑξῆς, ὧν ὁ ποιητὴς μέμνηται· οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν οὐδ' ἡντινοῦν ἔχοι. Ἀλλ' οὕτως αὐτὰ καλῶς Ἐκεῖνος συνύφανεν, καὶ παραπληρώμασιν εὐφώνοις διείληφεν, ὥστε μεγαλοπρεπέστατα φαίνεσθαι τούτων ὀνόματα. Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως, § 16.

Ver. 497. Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε.] Πολλάκις μέντοι τεθέντες πως ἐφεξῆς σύνδεσμοι, καὶ τὰ μικρὰ μεγάλα ποιοῦσιν. Ὡς παρ' Ὁμήρῳ τῶν Βοιωτικῶν πόλεων τὰ ὀνόματα εὐτελῆ ὄντα καὶ μικρὰ, ὄγκον τινὰ ἔχει καὶ μέγεθος διὰ τοὺς Συνδέσμους ἐφεξῆς τοσούτους τεθέντας· Οἷον ἐν τῷ, "Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε,"————. Demetr. Phaler. περὶ ἑρμηνείας, § 54.

Οἵτ' ἀμφ' Ἅρμ' ἐνέμοντο, καὶ Εἰλέσιον, καὶ Ἐρυθρὰς,
Οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον, ἠδ' Ὕλην, καὶ Πετεῶνα,
Ὠκαλέην, Μεδεῶνά τ', ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Κώπας, Εὔτρησίν τε, πολυτρήρωνά τε Θίσβην·
Οἵ τε Κορώνειαν, καὶ ποιήενθ' Ἁλίαρτον,
Οἵ τε Πλάταιαν ἔχον, ἠδ' οἳ Γλίσσαντ' ἐνέμοντο,
Οἵ θ' Ὑποθήβας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ὄγχηστόν θ', ἱερὸν Ποσιδήϊον, ἀγλαὸν ἄλσος·
Οἵ τε πολυστάφυλον Ἄρνην ἔχον, οἵ τε Μίδειαν,
Νίσσαν τε ζαθέην, Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν·
Τῶν μὲν πεντήκοντα νέες κίον· ἐν δὲ ἑκάστῃ
Κοῦροι Βοιωτῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βαῖνον.
Οἳ δ' Ἀσπληδόνα ναῖον, ἰδ' Ὀρχομενὸν Μινύειον·
Τῶν ἦρχ' Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος, υἷες Ἄρηος,
Οὓς τέκεν Ἀστυόχη, δόμῳ Ἄκτορος Ἀζείδαο,
Παρθένος αἰδοίη, ὑπερώϊον εἰσαναβᾶσα,
Ἄρηϊ κρατερῷ· ὁ δέ οἱ παρελέξατο λάθρῃ·

Quique circum Harma habitabant, et Ilesium, et Erythras,
Quique Eleona tenebant, et Hylen, et Peteona,
Ocaleam, Medeonaque benè-aedificatam urbem,
Copas, Eutresinque, columbisque abundantem Thisben:
Quique Coroneam, et herbosam Haliartum,
Quique Plataeam tenebant, et qui Glissanta incolebant,
Quique Hypothebas habitabant, benè-aedificatam urbem,
Onchestumque, sacrum Neptunium, pulchrum lucum:
Quique uvis abundantem Arnen habitabant, quique Mideam,
Nissamque eximiam, Anthedonaque ultimam:
Horum quidem quinquaginta naves ibant, in quarum unamquamque
Juvenes Boeotii centum et viginti conscenderant.
Qui verò Aspledona habitabant, et Orchomenum Minyeum,
His imperabat Ascalaphus et Ialmenus, filii Martis,
Quos peperit Astyoche, *in* domo Actoris Azidae,
Virgo verecunda, superiorem partem domûs cùm ascendisset,
Marti forti: hic autem ipsi accubuit furtim.

Ver. 500. Οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον, ἠδ'.] Quâ ratione vox εἶχον hîc ultimam producat; et similiter ἴχον, *ver.* 504. et πολυστάφυλον *ver.* 507. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 506.——ἱερὸν Ποσιδήϊον.] Ità edidit *Barnesius.* Vulgò, Ποσειδήϊον. Quod ferri non potest. Vir doctissimus *Henr. Stephanus,* nimis modestè: "*Vix ausim* (inquit) "ποσιδήϊον *scribere.*" Vide *Odyss.* ζ', 266. ubi vulgati habent, Ποσιδήϊον.

Ver. 513. Οὓς τέκεν Ἀστυόχη,——λάθρῃ.] Ità *Virgilius:*

—— Quem Rhea sacerdos
Furtivum partu sub luminis edidit auras.
Æn. VII, 659.

Mæonio regi quem serva Lycimnia *furtim*
Sustulerat.———— *Æn.* IX, 546.

Ver. 515.———παρελέξατο.] Cùm istud παρελέξατο possit ex æquo esse vel παρελέγσατο, vel παρελέκσατο, vel παρελέχσατο; (vide suprà ad *ver.* 267.) equidem vix me contineo, quin, quâ analogiâ factum sit λέγος, λέλογα, ex λέγομαι; eâdem factum credam λέχος, λόχος, λέλοχα, non ex λέγομαι, sed ex *inusitato* λέχομαι. Judicet Lector eruditus.

Τῶν δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
  Αὐτὰρ Φωκήων Σχεδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Υἱέες Ἰφίτου μεγαθύμου Ναυβολίδαο·
Οἱ Κυπάρισσον ἔχον, Πυθῶνά τε πετρήεσσαν,
Κρίσσαν τε ζαθέην, καὶ Δαυλίδα, καὶ Πανοπῆα,
Οἵ τ' Ἀνεμώρειαν, καὶ Ὑάμπολιν ἀμφενέμοντο,
Οἵ τ' ἄρα πὰρ ποταμὸν Κηφισσὸν δῖον ἔναιον,
Οἵ τε Λίλαιαν ἔχον, πηγῆς ἔπι Κηφισσοῖο·
Τοῖς δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἱ μὲν Φωκήων στίχας ἵστασαν ἀμφιέποντες,
Βοιωτῶν δ' ἔμπλην ἐπ' ἀριστερὰ θωρήσσοντο.
  Λοκρῶν δ' ἡγεμόνευεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας,
Μείων, οὔτι τόσος γε, ὅσος Τελαμώνιος Αἴας,

Horum autem triginta cavae naves ibant ordine.
Porrò, Phocensibus Schedius et Epistrophus imperabant,
Filii Iphiti magnanimi Naubolidae:
Qui Cyparissum tenebant, Pythonaque petrosam,
Crissamque eximiam, et Daulida, et Panopea,
Quique Anemoriam, et Hyampolin circumhabitabant,
Quique apud fluvium Cephissum nobilem habitabant,
Quique Lilaeam tenebant, fontem ad Cephissi:
Hos autem simul quadraginta nigrae naves sequebantur.
Hi quidem Phocensium ordines constituebant circumeuntes;
Boeotios autem prope, ad laevam armabantur.
Locrensibus autem erat dux, Oileï *filius*, velox Ajax,
(Minor, nequaquam tantus, quantus Telamonius Ajax,

Ver. 518. *Υἱέες Ἰφίτου μεγαθύμου.*] Ἴφιτος alibi secundam corripit, *μεγαθύμου Ἰφίτου υἱὸν*, *Iliad.* ϱ', 306. Item, Ἴφιτος Εὐρυτίδης ——— *Odyss.* φ', 14 et 37. Et, Ἴφιτος αὖτ' ἵππους——*ibid. ver.* 22. Utrùm igitur hoc nomen, diversis in urbibus, diversam haberet pronuntiandi rationem; an hoc in loco ità legeretur, ac si scriptum esset Ἰφίτου, non constat. Nam de Prosodiæ in nominibus propriis *analogiâ* judicium ferre, difficillimum est. Certè quod affert *Eustathius*, [τὸ Ἴφιτος ἐνταῦθα, διὰ Μέτρον, ἐξέτεινε τὴν μέσην συλλαβὴν.] planè *nihili* est. Facillimè enim innumeris modis ità variari potuit versus, ut vox [Ἰφίτου] secundam corriperet.

Ver. 525.——*ἵστασαν.*] Vide infrà ad μ', 55.

Ver. 528. 529. 530. Μείων——Ἀχαιούς] Veterum nonnulli tres istos versus repudiârunt. *Primò*, inquit Scholiastes, ὅτι οὐκ ἦν μικρότερος ὁ Οἰλέως Αἴας τοῦ Τελαμῶνος· φησὶ γὰρ ἐν ἑτέροις τῆς ποιήσεως——— "ἶσον θυμὸν ἔχοντε." *Secundò*, ὅτι οὐκ οἶδεν λινοῖς θώρηξι χρωμένους τοὺς Ἕλληνας ὁ ποιητής. *Tertiò*, ψεῦδος καὶ τὸ, Ἐγχείῃ δ' ἐκέκαστο πανέλληνας. Verùm hæ omnes rationes, admodùm sunt futiles. *Primò* enim, istud, ἶσον θυμὸν ἔχοντε, nihil impedit quominus *Staturâ* fuerit Alter Altero minor. *Secundò*; Quamvis Græcos *in universum* appellet Poeta χαλκοχίτωνας, tamen nihil intercedit quominus *Ajax iste* fuerit λινοθώρηξ, quemadmodum *Adrastus* et *Amphius* inter Trojanos, *infrà*, *ver.* 830. Præcipuè cùm et, notante Scholiaste, οἱ τοξόται λινοῦς θώρακας φοροῦσιν. *Tertiò*; Istud, ἐγχείῃ δ' ἐκέκαστο πανέλληνας, non necessariò indicat, hunc planè et omninò Omnibus superiorem fuisse, sed Hastæ mittendæ peritiâ inter Omnes eximium: Certè Scholiastes in *Thucydidem*, *lib.* 1. *sub initio*, videtur legisse,——ἐκέκαστο ἀν' Ἕλληνας καὶ Ἀχαιούς. Multò majoris momenti est, quod ex *Zenodoto* affert *Eustathius*:

Ἀλλὰ πολὺ μείων· ὀλίγος μὲν ἔην, λινοθώρηξ,
Ἐγχείῃ δ' ἐκέκαστο πανέλληνας καὶ Ἀχαιούς.
Οἳ Κῦνόν τ' ἐνέμοντ', Ὀπόεντά τε, Καλλίαρόν τε,
Βῆσσάν τε, Σκάρφην τε, καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινὰς,
Τάρφην τε, Θρόνιόν τε, Βοαγρίου ἀμφὶ ῥέεθρα·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο
Λοκρῶν, οἳ ναίουσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης.
Οἳ δ' Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες,
Χαλκίδα τ', Εἰρέτριάν τε, πολυστάφυλον θ' Ἱστίαιαν,

Sed multò minor: Parvus quidem erat, lineum-thoracem-gestans,
Hastae autem peritiâ eximius erat *inter* omnes-Graecos et Achivos.)
Qui Cynumque colebant, Opoëntaque, Calliarumque,
Bessanque, Scarphenque, et Augias amoenas,
Tarphenque, Throniumque, Boagrii circa fluenta:
Hunc autem simul quadraginta nigrae naves sequebantur
Locrensium, qui habitant ultra sacram Euboeam.
Qui autem Euboeam tenebant, robur spirantes Abantes,
Chalcidaque, Eretriamque, abundantemque uvis Histiaeam,

Οὐ λέγει, φησὶν, Ἕλληνας ὁ Ποιητής· ἀλλ' Ἀργείους, Δαναοὺς, Ἀχαιούς· διότι οὐδὲ Ἑλλάδα φησὶν τὴν οἰκουμένην ὑπὸ Ἑλλήνων χώραν, ἀλλὰ μίαν τινὰ πόλιν Θετταλικὴν, καὶ τοὺς ἐντεῦθεν Ἕλληνας. Et ex *Thucydide Barnesius*: Ὅμηρος οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας ὠνόμασεν Ἕλληνας, οὐδ' ἄλλους ἢ τοὺς μετ' Ἀχιλλέως ἐκ τῆς Φθιώτιδος, οἵπερ καὶ πρῶτοι Ἕλληνες ἦσαν. Δαναοὺς δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι, καὶ Ἀργείους, καὶ Ἀχαιοὺς ἀνακαλεῖ. *Lib.* 1. *sub initio.* Hæc quantum habeant ponderis, judicet Lector eruditus.

Ver. 529. Ἀλλὰ πολὺ μείων.] Vide suprà ad α', 51.

Ver. 537.———πολυστάφυλον θ' Ἱστίαιαν.] Fuerunt qui legerent, Ἱτίαιαν. Sed nihil opus. Nihil enim usitatius, quàm syllabam Vocali *brevi* constantem, sequentibus duabus consonantibus à quibus syllaba inchoari possit, corripi. Ut Αἰγῠπτίας, Ἠλῐκτρύωνος, ἀτρᾰκτυλίδες, ἄγρῠπνος, ῥῠθμὸς, πῠκνοὶ, τρῠχνα, ὕκνηρὸν, δᾰφνιν, ἀρῐθμητοὶ, μᾰστεύων, κᾰπνοὺς, δᾰκνει, ἴχνος, τῐκνον, τῐκμαρ, δυστῐκμαρτον, κῠκνος, ἰκνοῦμαι, στᾰθμὸς, πρ'σπῐτνῶ, δρᾰχμὴ, ἄκμὴ, ἐρῐτμὸς, τῐχνη, πŏτμος, ὕπνος, λῠχνος, λῐκτρον, &c. *Iliad.* ί, 382. *Odyss.* δ', 83. 127. 229. ξ', 263. 286. *Hesiod.* Ἀσπ. 3. 16. 35. 82. 86. *Theocrit.* 4, 52. 24, 104. 26, 23. 22, 126. 10, 37. 24, 35. 1, 113. 14, 48. *Euripid. Phœniss.* 419. *Hippolyt.* 954. *Sophocl. Philoctet.* 1351. Et *passim.* Notandum tamen, in Poemate *Epico*. ubi oratio grandis et sublimis esse debet, et à sermone vulgari quàm maximè distare; hujusmodi syllabas multò rariùs *correptas* occurrere, quàm apud alios Poetas.

Similiter apud Latinos, *Quinctilianus* docet, "*Agrĕstem*," syllabam mediam corripere, nisi quatenùs propter positionem produci potest. *Lib.* 4. *c.* 9. Item *Gellius*, vocem "*dĭctito*" primam corripere; et, "*quiēsco*," apud nonnullos, corripere secundam. *Lib.* 9. *c.* 6. et *Lib.* 6. *c.* 15. Quin et apud *Comicos* scriptores, (qui celerem loquendi rationem vulgo in sermonis consuetudine usitatam exhibent; "*ĭste, ĭstic, ĭstuc*," et similia, syllabam priorem persæpè corripiunt.

Quinimò et, quod magis mirandum, vocalem *brevem* observârunt veteres, sequentibus etiam istiusmodi consonantibus duabus, à quibus syllaba inchoari non possit; tamen raptim enuntiari, et (ut ex scriptoribus Comicis liquet) nonnunquam syllabam efficere correptam. "Indoctus" *dicimus, brevi primâ literâ;* "insanus," *productâ;* "inhumanus" *brevi,* "infelix" *longâ. Et, nè multis: Quibus in verbis eæ primæ literæ sunt, quæ in* "Sapiente" *atque* "Felice," *productè dicuntur; in cæteris verò omnibus breviter.* Cicero apud Gellium. *lib.* 2. *cap.* 17.

Cæterùm hæc omnia (ut dixi) ità sunt intelligenda, si Vocalis sit *brevis*. Nam quibus in syllabis *Vocalis* naturâ sit *Longa*, (nisi si fortè *Comicorum* excipiendæ erunt *festivitates* nonnullæ, quæ non sunt hujus loci;) hæ ut corriperentur syllabæ, si vel una sequatur Consonans, (ut *arāre, simulāre;*

Κήρινθόν τ' ἔφαλον, Δίου τ' αἰπὺ πτολίεθρον,
Οἵ τε Κάρυστον ἔχον, ἠδ' οἳ Στύρα ναιετάασκον·
Τῶνδ' αὖθ' ἡγεμόνευ' Ἐλεφήνωρ, ὄζος Ἄρηος,
Χαλκωδοντιάδης, μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων·
Τῷ δ' ἅμ' Ἄβαντες ἕποντο θοοὶ, ὄπιθεν κομόωντες,
Αἰχμηταὶ, μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι
Θώρηκας ῥήξειν δηΐων ἀμφὶ στήθεσσι·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,

Cerinthumque maritimam, Diique altam urbem,
Quique Carystum tenebant, et qui Styra habitabant:
Horum utique dux erat Elephenor, ramus Martis,
Chalcodontiades, magnanimorum princeps Abantum:
Hunc autem simul Abantes sequebantur veloces, occipite comantes,
Bellatores, docti porrectis hastis fraxineis
Thoraces disrumpere hostium circa pectora:
Hunc autem simul quadraginta nigrae naves sequebantur.
Qui porro Athenas tenebant, benè-aedificatam urbem,

τῖμὴ, νῖκη, ψῦχὴ; μαρτῦρουμαι, κρῖνομαι, in *præsentibus* scilicet et *imperfectis;)* multò magis si binæ sequantur Consonantes, (ut arātrum, simulāchrum, *ἰᾱτρὸς, θέᾱτρον, et similia;)* Hæ, inquam, syllabæ ut corriperentur, nullâ unquam licuit Licentiâ.

Pessimè igitur Vir doctissimus, *Phil. Labbeus,* (Dialect. Ling. Græc. cap. 9. § 2.) "*Vocales LONGÆ* (inquit) *corripi possunt* "*in Carmine, per solam Systolam puramque* "*Licentiam; cùm palam et apertè LONGA* "*breviatur; ut secunda in λιγύφθογγος.*" Pessimè (inquam) hallucinatus est Vir doctissimus. Non enim *Longa* est Vocalis ista, sed *Brevis;* ut liquet in vocibus, *λιγὺς, λιγύφωνος, Odyss. γ',* 176. *Iliad. τ',* 350. Et quòd *λιγύφθογγος* secundam nonnunquam producat, *positioni soli* debetur; sicuti *tenebræ, volucris,* et similia, apud Latinos.

Denique hinc intelligi potest, quâ ratione de sententiâ istâ *Demosthenis,* [Τοῦτο τὸ ψήφισμα τὸν τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον παρελθεῖν ἐποίησεν ὥσπερ νέφος,] dixerit *Longinus,* § 38. Ὅλον τε γὰρ ἐπὶ τῶν δακτυλικῶν εἴρηται ῥυθμῶν. Rectè enim dispertitis syllabis, [Τοῦτο τὸ | ψήφισμα | τὸν τότε | τῇ πόλει | περιστάν | τα κίνδυ | νον παρελ | θεῖν ἐπόι | ησεν ὥς | περ νέφος,] liquet totam sententiam ex *Dactylis* constare *septem, Anapæstis* (qui et ipsi sunt ῥυθμοὶ dactylici) *Duobus* et *Cretico* (qui et ipse generis est dactylici,) *uno* tantùm. Nempe *ψήφισμα* dactylus est, ut liquet ex futuro *ψηφίσω.* Τῇ πόλει, pro dactylo haberi potest; quia diphthongus *ει* ex Vocalibus brevibus composita, quasi *Positione solâ* (quæ in *oratione prosaicâ* raptim pronuntianti quodammodò evanescit) producitur. Τα κίνδυ, *Anapæstus est:* Nam syllaba δυ producitur, et κίν *(positione tantùm* longa) pronuntiabatur correpta.——Νον παρελ, Dactylus est, quomodo suprà est explicatum. Et, θεῖν ἐποί, Dactylus est propter sequentem Vocalem. Et, ησεν ὥς, *Unicus* est *Creticus* sive *Amphimacer.*

Ver. 539.——*ναιετάασκον.*] Non à verbo, *ναιεταάσκω;* quod nullum est, ut rectè annotavit Scholiastes: Sed à *ναιετάω.*

Ver. 543.——*μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι.*] Οἱ μὲν τηλεβόλοις χρῶνται, καθάπερ οἱ τοξόται καὶ οἱ σφενδονῆται, καὶ ἀκοντισταί· οἱ δ' ἀγχεμάχοις, καθάπερ οἱ ξίφει καὶ δόρατι τῷ ὀρεκτῷ χρώμενοι. Διττὴ γὰρ ἡ τῶν δοράτων χρῆσις.——καὶ γὰρ συστάδην χρώμεθα, καὶ κοντοβολοῦντες.——Οἱ δ' Εὐβοεῖς ἀγαθοὶ ὑπῆρξαν πρὸς μάχην τὴν σταδίαν, ἣ καὶ συστάδην λέγεται, καὶ ἐκ χειρός. Δόρασι δὲ χρῶνται τοῖς ὀρεκτοῖς, ὥς φησιν ὁ ποιητὴς, "Αἰχμηταὶ "μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι." *Strab. lib.* 10. Alii legunt *ὀρεκτῇσιν.* Sed perinde est: Vide suprà ad *α',* 51. De voce, *μεμαῶτες,* vide infrà ad *ver.* 818.

Ver. 544.——*δηΐων.*] Veteres, ut testatur *Eustathius,* legebant *δῄων.*

Ver. 545.——*μέλαιναι νῆες ἕποντο.*] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 546. *Οἳ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον.*] Quàm absurdi sint, qui *Ἀθήνας* hìc in genitivo, semidoricè scilicet, ab *Homero* positum esse posse existimârint; videas in *Actis Erudit. Lipsiens. ad Jun.* 1712. *pag.* 311.

Δῆμον Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος, ὅν ποτ' Ἀθήνη
Θρέψε, Διὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζείδωρος Ἄρουρα,
Κὰδ δ' ἐν Ἀθήνῃσ' εἷσεν, ἑῷ ἐνὶ πίονι νηῷ·
Ἐνθάδε μιν ταύροισι καὶ ἀρνειοῖς ἱλάονται
Κοῦροι Ἀθηναίων, περιτελλομένων ἐνιαυτῶν·
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ', υἱὸς Πετεῶο, Μενεσθεύς.
Τῷδ' οὔπως τις ὁμοῖος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνὴρ,
Κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας·
Νέστωρ οἶος ἔριζεν· ὁ γὰρ προγενέστερος ἦεν·
Τῷ δ' ἅμα πεντήκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
Στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.

Civitatem Erechthei magnanimi, quem olim Minerva
Nutrivit, Jovis filia, (peperit verò alma Tellus,)
Et Athenis collocavit, suo in pingui templo :
Illic ipsam tauris et agnis placant
Filii Atheniensium, circumvolutis annis :
His utique praeerat filius Petei Menestheus.
Huic haud quisquam similis inter terrestres fuit vir,
In instruendis equis et viris scutatis :
Nestor solus contendebat : hic enim aetate grandior erat :
Hunc autem simul quinquaginta nigrae naves sequebantur.
Ajax autem ex Salamine ducebat duodecim naves,
Constituitque ducens, ubi Atheniensium stabant phalanges.

Ver. 547. Δῆμον Ἐρεχθῆος.] Δῆμος, hoc in loco, idem ferè est quod latinè *Civitas.* Quo de vocabulo *Gellius,* ex *Verrio Flacco;* (lib. 18. c. 7.) " *civitatem* dici et pro *loco,* " et pro *oppido,* et pro *jure* quoque *omnium,* " et pro *hominum multitudine.*" Inter Recentiores itidem Vir doctissimus *Joann. Davisius,* in *Curis secundis* ad *Caesaris lib.* 3. 13. *de Bello Civili, pag.* 474. (citatis verbis istis ex *lib.* 3. *c.* 20. [*al.* 21.] *de Bello Gallico;* " *Tolosâ, Carcasone, et Narbone, quæ sunt* " *Civitates Galliæ Provinciæ finitimæ;*") *Per Civitates,* inquit, *necessariò denotantur Urbes.* Reprehenditque quæ nos alicubi de vocabulorum istorum usu *Cæsareano* annotâramus. Atqui *Tolosa, Carcaso, et Narbo,* quidni tam et *civitates* esse potuerant, quàm *urbes?* Certè, quòd et è *lib.* 1. c. 22. [*al.* 21.] *de Bello Civili* affert, " *ex civitate* ex-" pulsos;" significat, non ex *urbe* modò, sed et ex *civitate* expulsos. Quodque ibidem *lib.* 1. c. 1. dicitur, *Referunt Consules de Rep.* " *in Civitate;*" et ipse à Librario arbitratur insertum.

Ver. 548.——τέκε δὲ ζείδωρος Ἄρουρα.] Erat nimirùm αὐτόχθων, non Advena.

Ver. 549.——ἐνὶ πίονι νηῷ.] Vide suprà ad ά, 40.

Ver. 550. Ἐνθάδε μιν——ἱλάονται.] Αὐτὸν. τὸν Ἐρεχθέα· *Schol.* Quod est mirum valdè. *Eustathius,* τὴν Ἀθηνᾶν ἱλάσκονται. Cæterùm Alii hîc, pro ἐνθάδε, legunt ἔνθα δέ.

Ver. 551.——περιτελλομένων ἐνιαυτῶν.] Κατὰ πενταετηρίδα. *Eustath.*

——volventibus annis. *Æn.* I, 238.

Ver. 553. Τῷδ' οὔπως τις ὁμοῖος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνήρ.]

——quo non præstantior alter,
Ære ciere viros.—— *Æn.* VI, 164.

Cæterùm Alii hîc legunt, οὔπω. Item Alii, ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν, et, ἐπιχθόνιος γένετ' ἀνήρ. Quæ omnia eodem redeunt.

Ver. 556.——μέλαιναι νῆες ἕποντο] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 558. Στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.] Refert *Demosthenes,* cùm *Salamis* ab *Atheniensibus* descivisset, *Solonem,* compositis (etiam cum capitis sui periculo) *elegiacis* versibus, populares suos commovisse vehementer, et, ut provincia ista reciperetur, effecisse. Ἐκείνης μὲν γε, ἀφεστηκυίας Σαλαμῖνος Ἀθηναίων, καὶ θάνατον ζημίαν ψη-

Οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον, Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
Ἑρμιόνην, Ἀσίνην τε, βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας,
Τροιζῆν', Ἠϊόνας τε, καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον,
Οἵ τ' ἔχον Αἴγιναν, Μάσητά τε, κοῦροι Ἀχαιῶν·
Τῶνδ' αὖθ' ἡγεμόνευε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Καὶ Σθένελος, Καπανῆος ἀγακλειτοῦ φίλος υἱός·
Τοῖσι δ' ἅμ' Εὐρύαλος τρίτατος κίεν ἰσόθεος φὼς,
Μηκιστέως υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος.
Συμπάντων δ' ἡγεῖτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἱ δὲ Μυκήνας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ἀφνειόν τε Κόρινθον, ἐϋκτιμένας τε Κλεωνὰς,

Qui autem Argosque tenebant, Tirynthaque benè-munitam,
Hermionem, Asinemque, profundum sinum habentes,
Troezena, Eionasque, et vitibus-consitam Epidaurum,
Quique tenebant Aeginam, Masetaque, juvenes Achivorum:
His porro praeerat bello strenuus Diomedes,
Et Sthenelus, Capanei inclyti dilectus filius:
Cum his verò simul Euryalus tertius ibat similis-deo vir,
Mecistei filius Talaïonidae regis:
Universis autem praeerat bello strenuus Diomedes:
Hosque simul octoginta nigrae naves sequebantur.
Qui autem Mycenas tenebant, benè-aedificatam urbem,
Opulentamque Corinthum, benéque structas Cleonas,

φισαμένων, ἄν τις εἴπῃ κομίζεσθαι· τὸν ἴδιον κίνδυνον ὑποθεὶς, ἐλεγεῖα ποιήσας ᾖδε· καὶ τὴν μὲν χώραν ἔσωσε τῇ πόλει, τὴν δ' ὑπάρχουσαν αἰσχύνην ἀπήλλαξεν. *De falsâ legatione, pag.* 332. *edit. Francofurt.* 1604. Alii Scriptores ferè omnes, *Homeri* insuper auctoritate usum *Solonem* testantur; citatis duobus hisce versibus, Αἴας δ' ἐκ, &c.

Ἀθηναῖοι Ὁμήρῳ μάρτυρι ἐχρήσαντο περὶ Σαλαμῖνος.
Aristot. Rhetor. lib. 1. *cap. ult.*

Ἔνιοι δέ φασι καὶ ἐγγράψαι αὐτὸν [Σόλωνα] εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Ὁμήρου (μετὰ τὸν, " Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,") Στῆσε δ' ἄγων ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες. *Laert.* in vitâ *Solonis.* Quem locum Latinus Interpres, quoniam παρενθέσεως signa adjecta non essent, minimè intellexit. Verba *Laertii* aliter emendant *Is. Casaubonus* et *Menagius,* ex conjecturâ: sed sententia eadem est.

Καὶ νῦν μὲν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον. Τὸ δὲ παλαιὸν πρὸς Μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἔρις περὶ αὐτῆς· καί φασιν οἱ μὲν Πεισίστρατον, οἱ δὲ Σόλωνα παραγράψαντα ἐν τῷ νεῶν καταλόγῳ,——Στῆσε δ' ἄγων, &c. *Strabo, lib.* 9.

Addit idem Scriptor, *Megareos* è contrario, versus *Homeri* isto modo legisse:

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν νέας, ἔκ τε Πολίχνης,
Ἔκ τ' Αἰγειρούσης, Νισαίης τε, Τριπόδων τε·

ἃ ἐστι χωρία Μεγαρικά. *Ibid.*

" Neque est ignobile exemplum, *Mega-*
" *reos* ab *Atheniensibus,* cùm de *Salamine*
" contenderent, victos *Homeri* versu; qui ta-
" men ipse non in omni editione reperitur,
" significans *Ajacem* naves suas *Atheniensibus*
" junxisse. *Quinctilian. lib.* 5. *c.* 11.

Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῷ Σόλωνι συναγωνίσασθαι λέγουσι τὴν Ὁμήρου δόξαν· ἐμβάλλοντα γὰρ αὐτὸν ἔπος εἰς νεῶν κατάλογον, &c.——Αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι ταῦτα μὲν οἴονται φλυαρίαν εἶναι, *&c.* Plutarch. in vitâ *Solonis.*

Eadem videas apud *Ulpianum,* in Enarratione Orationis *Demosthenis* de falsâ Legatione: et apud *Eustathium, pag.* 199 et 215.

Ver. 561.——Ἠϊόνας τε.] *Al.* Ἠϊόνην τε, *et,* Ἠϊόνα τε.

Ver. 562.——Οἵ τ' ἔχον Αἴγιναν.] Γράφουσι τινὲς, Νῆσόν τ' Αἴγιναν. *Strabo, lib.* 8.

Ver. 568.——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο, Ἀραιθυρέην τ' ἐρατεινὴν,
Καὶ Σικυῶν', ὅθ' ἄρ' Ἄδρηστος πρῶτ' ἐμβασίλευεν·
Οἵ θ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Γονόεσσαν,
Πελλήνην τ' εἶχον, ἠδ' Αἴγιον ἀμφενέμοντο,
Αἰγίαλόν τ' ἀνὰ πάντα, καὶ ἀμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν·
Τῶν ἑκατὸν νηῶν ἦρχε κρείων Ἀγαμέμνων,
Ἀτρείδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
Λαοὶ ἕποντ'· ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο νώροπα χαλκὸν,
Κυδιόων, ὅτι πᾶσι μετέπρεπεν ἡρώεσσιν·
Οὕνεκ' ἄριστος ἔην, πολὺ δὲ πλείστους ἄγε λαούς.
Οἳ δ' εἶχον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν,
Φάρην τε, Σπάρτην τε, πολυτρήρωνά τε Μέσσην,
Βρυσειάς τ' ἐνέμοντο, καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινὰς,
Οἵ τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον, Ἕλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον,
Οἵ τε Λάαν εἶχον, ἠδ' Οἴτυλον ἀμφενέμοντο·

Orniasque colebant, Araethyreamque amoenam,
Et Sicyona, ubi Adrastus primùm regnavit:
Quique Hyperesiamque et excelsam Gonoëssam,
Pellenamque tenebant, et Aegium incolebant,
Et per omnem oram maritimam, et circa Helicen spatiosam:
Horum centum navibus imperabat rex Agamemnon,
Atrides: simul hunc longè plurimae et praestantissimae
Copiae sequebantur: atque ipse induebat splendidum aes,
Gloriâ exultans, quòd omnes inter elucebat heroas:
Quoniam maximus erat; longéque plurimas ducebat copias.
Qui autem tenebant montibus clausam Lacedaemona magnam,
Pharemque, Spartamque, abundantemque columbis Messam,
Brysiasque habitabant, et Augias amoenas,
Quique Amyclas tenebant, Helosque maritimam urbem,
Quique Laan tenebant, et Oetylum circumhabitabant:

Ver. 573.——Γονόεσσαν.] Pausanias, *lib.* 7. *c.* 26. scribit Δονόεσσαν. Ipse tamen alibi habet, Γονοούσης et Γονούσης; *lib.* 2. *c.* 4. et *lib.* 5. *c.* 18.

Ver. 574.———εἶχον ἠδ'.] Vide ad ά, 51.

Ver. 578.———ἐδύσατο.] *Al.* ἐδύσσατο. Sed nihil opus. Nam ἐδύσατο antepenultimam naturâ producit.

Ibid.————νώροπα χαλκόν.] Mira sunt, (nè dicam planè ridicula, ad *Homerum* quidem explicandum) quæ hîc affert *Plutarchus*, *Symposiac. lib.* 3. sub finem. Καὶ τούς γε διατρίβοντας ἐν τοῖς χαλκωρυχίοις ἱστοροῦσιν ὠφελεῖσθαι τὰ ὄμματα, *&c.* Quæ Latinè sic vertit *Macrobius:* "Qui in Metallo æris "morantur, semper oculorum sanitate pol-"lent; et quibus antè palpebræ nudatæ "fuerant, illic convestiuntur. Aura enim "quæ ex ære procedit, in oculos incidens, "haurit et exsiccat quod malè influit. Un-"de et *Homerus* modò εὐήνορα, modò νώροπα "χαλκὸν, has causas secutus appellat." *Lib.* 7. *cap.* 16.

Ver. 581.———Λακεδαίμονα κητώεσσαν.] Γραφόντων δὲ τῶν μὲν, Λακεδαίμονα κητώεσσαν· τῶν δὲ, καιετάεσσαν· ζητοῦσι τὴν κητώεσσαν τίνα δέχεσθαι χρὴ, εἴτε ἀπὸ τῶν κητῶν, εἴτε μεγάλην, ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον εἶναι. Τήν τε καιετάεσσαν, οἱ μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ δὲ ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σεισμῶν ῥωχμοὶ Καιετοὶ λέγονται. Καὶ Καιάδας [*Al.* ὁ Καιέτας] τὸ δεσμωτήριον ἐντεῦθεν, τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις σπήλαιόν τι. *Strabo*, *lib.* 8.

Ver. 585.———εἶχον, ἠδ'.] Vide suprà ad ά, 51.

Τῶν οἱ ἀδελφεὸς ἦρχε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
Ἑξήκοντα νεῶν, ἀπάτερθε δὲ θωρήσσοντο.
Ἐν δ' αὐτὸς κίεν ᾗσι προθυμίῃσι πεποιθὼς,
Ὀτρύνων πόλεμόνδε· μάλιστα δὲ ἵετο θυμῷ
Τίσασθαι Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.
Οἳ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο, καὶ Ἀρήνην ἐρατεινὴν,
Καὶ Θρύον Ἀλφειοῖο πόρον, καὶ ἐΰκτιτον Αἶπυ,
Καὶ Κυπαρισσήεντα, καὶ Ἀμφιγένειαν ἔναιον,
Καὶ Πτελεὸν, καὶ Ἕλος, καὶ Δώριον· ἔνθα τε Μοῦσαι
Ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς,
Οἰχαλίηθεν ἰόντα, παρ' Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.
Στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, εἴπερ ἂν αὐταὶ
Μοῦσαι ἀείδοιεν, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο·
Αἳ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν θέσαν· αὐτὰρ ἀοιδὴν
Θεσπεσίην ἀφέλοντο, καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν.

Horum ejus frater praeerat praelio strenuus Menelaüs
Sexaginta navibus; seorsùm verò armabantur:
Inter *eos* et ipse ibat suâ animosâ virtute fretus,
Adhortans ad bellum: maximè verò cupiebat animo
Ulcisci Helenae raptumque gemitusque.
Qui autem Pylumque colebant, et Arenen amoenam,
Et Thryum Alphaei vadum, et benè-aedificatum Aepy,
Et Cyparisseenta, et Amphigeniam habitabant,
Et Pteleum, et Helos, et Dorion: ubi etiam Musae
Occurrentes Thamyrim Threïcium spoliârunt cantu,
Ex Oechaliâ venientem, ab Euryto Oechaliensi:
Asserebat enim gloriabundus se relaturum-victoriam, si vel ipsae
Musae canerent, filiae Jovis Aegiochi:
At illae iratae caecum fecerunt, sed et cantum
Divinum ademerunt, et oblivisci-fecerunt artem-pulsandi-citharam.

Ver. 586.——βοὴν ἀγαθός.] Vide suprà ad *ver.* 408.

Ver. 587.———ἀπάτερθε.] Vide suprà ad ά, 349.

Ver. 589.————μάλιστα δὲ ἵετο θυμῷ.] Ipse enim *Sui*, cæteri *Ipsius* causâ, bellum inferebant.

Ver. 590.———Ἑλένης ὁρμήματά.] Vide suprà ad *ver.* 356.

Ver. 597. Στεῦτο γὰρ εὐχόμενος.]

Non me carminibus vincet, nec Thracius Orpheus.
Nec Linus.————
Pan etiam, Arcadiâ mecum si judice certet;
Pan etiam, Arcadiâ dicat se judice victum.
Ecl. IV, 55.

——cavâ dum personat æquora conchâ
Demens, et cantu vocat in certamina Divos.
Æn. VI, 172.

Cæterùm de hoc Ἐπεισοδίῳ, ita *Macrobius*. "Uterque [*Homerus* et *Virgilius*] in *Catalogo* "suo, post difficilium rerum vel nominum "narrationem, infert fabulam cum versibus "amœnioribus, ut Lectoris animus recre-"etur. *Homerus*, inter enumeranda regio-"num et urbium nomina, facit locum fa-"bulis quæ horrorem satietatis excludant. "———ἔνθα τε Μοῦσαι Ἀντόμεναι Θάμυριν "τὸν Θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς·——Στεῦτο γὰρ "εὐχόμενος νικήσεμεν,———et reliqua quibus "protraxit jucunditatem. *Virgilius* in hoc "secutus auctorem;—et sic amœnitas inter-"texta, fastidio narrationum medetur." *Lib* 5. *c* 16

Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Τῷ δ' ἐνενήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Οἳ δ' ἔχον Ἀρκαδίην, ὑπὸ Κυλλήνης ὄρος αἰπὺ,
Αἰπύτιον παρὰ τύμβον, ἵν' ἀνέρες ἀγχιμαχηταί·
Οἳ Φένεόν τ' ἐνέμοντο καὶ Ὀρχομενὸν πολύμηλον,
Ῥίπην τε, Στρατίην τε, καὶ ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην,
Καὶ Τεγέην εἶχον, καὶ Μαντινέην ἐρατεινὴν,
Στύμφηλόν τ' εἶχον, καὶ Παῤῥασίην ἐνέμοντο·
Τῶν ἦρχ' Ἀγκαίοιο πάϊς κρείων Ἀγαπήνωρ
Ἑξήκοντα νεῶν· πολέες δ' ἐν νηῒ ἑκάστη
Ἀρκάδες ἄνδρες ἔβαινον ἐπιστάμενοι πολέμοιο.
Αὐτὸς γάρ σφιν δῶκεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Νῆας ἐϋσσέλμους, περάαν ἐπὶ οἴνοπα πόντον,
Ἀτρείδης· ἐπεὶ οὔ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει.
Οἳ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἤλιδα δῖαν ἔναιον,

His porrò praeerat Gerenius eques Nestor;
Cum eo autem nonaginta cavae naves ordine proficiscebantur.
Qui autem tenebant Arcadiam, sub Cyllenes montem altum,
Aepytium prope monumentum, ubi viri cominus-pugnantes:
Qui Pheneumque incolebant, et Orchomenum pecorosum,
Ripenque, Stratienque, et ventosam Enispen,
Et Tegeam tenebant, et Mantineam amoenam,
Stymphalumque tenebant, et Parrhasien colebant:
Horum imperabat Ancaei filius rex Agapenor
Sexaginta navibus: multi autem in navem unamquamque
Arcades viri conscenderant, periti rei-militaris.
Ipse enim eis dederat rex virorum Agamemnon
Naves benè-transtratas, ut transfretarent super nigrum pontum,
Atrides: quoniam non ipsis marina opera erant curae.
Qui autem Buprasiumque et Elida nobilem habitabant,

Ver. 601.——ἱππότα Νέστωρ.] Et *ver.* 628. ἱππότα Φυλεύς. Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 611.——ἐπιστάμενοι πολέμοιο.] *Al.* ἐπιστάμενοι πολεμίζειν.

Ver. 612. Αὐτὸς γάρ σφιν δῶκεν—— Νῆας.] Ἀγαμέμνων——ναυτικῷ——ἐπὶ πλέον τῶν ἄλλων ἰσχύσας, τὴν στρατιὰν——ξυναγαγών.——Φαίνεται γὰρ ναυσί τε πλείσταις αὐτὸς ἀφικόμενος, καὶ Ἀρκάσι προσπαρασχὼν, ὡς Ὅμηρος τοῦτο δεδήλωκεν. Καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου ἅμα τῇ παραδόσει, εἴρηκεν αὐτὸν "Πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν." Οὐκ ἂν οὖν νήσων, ἔξω τῶν περιοικίδων (αὗται δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἶησαν.) ἠπειρώτης ὢν, ἐκράτει, εἰ μή τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν. *Thucydid. lib.* 1. *p.* 7.

Ver. 614.——ἐπεὶ οὔ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει.] Livius, lib. 35. c. 26. *de* Philopœmene: "*Prætor Achæorum, sicut terrestrium certaminum arte quemvis clarorum Imperatorum vel usu vel ingenio æquabat, ita rudis in re navali erat: Arcas, mediterraneus homo, &c.*" Similiter *Pausanias:* Ὁ Φιλοποίμην,——ἅτε ἐς ἅπαν ἀπείρως θαλάσσης ἔχων, τριήρους ἔλαθεν ἐπιβὰς ῥεούσης. Ὥστε καὶ ἐσῆλθε Ῥωμαίους——μνήμη τῶν ἐπῶν, ὧν ἐν Καταλόγῳ πεποίηκεν Ὅμηρος ἐπὶ τῇ Ἀρκάδων ἀμαθίᾳ τῇ ἐς θάλασσαν. *Lib.* 8. *cap.* 50.

Ibid.——μεμήλει.] Si μέμηλε dixisset, jam non constitisset temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, THEY HAVE NO SKILL; pro eo quod est, THEY HAD NO SKILL. Vide suprà ad ά, 37.

Ὅσσον ἔφ' Ὑρμίνη καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα,
Πέτρη τ' Ὠλενίη, καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἐέργει,
Τῶν αὖ τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ
Νῆες ἕποντο θοαὶ, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί.
Τῶν μὲν ἄρ' Ἀμφίμαχος καὶ Θάλπιος ἡγησάσθην,
Υἷες, ὁ μὲν Κτεάτου, ὁ δὲ Εὐρύτου Ἀκτορίωνος·
Τῶν δ' Ἀμαρυγκείδης ἦρχε κρατερὸς Διώρης·
Τῶν δὲ τετάρτων ἦρχε Πολύξεινος θεοειδὴς,
Υἱὸς Ἀγασθένεος Αὐγηϊάδαο ἄνακτος.
Οἳ δ' ἐκ Δουλιχίοιο, Ἐχινάων θ' ἱεράων
Νήσων, αἳ ναίουσι πέρην ἁλὸς, Ἤλιδος ἄντα,
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε Μέγης, ἀτάλαντος Ἄρηϊ,
Φυλείδης, ὃν τίκτε Διῒ φίλος ἱππότα Φυλεὺς,
Ὅς ποτε Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο πατρὶ χολωθείς·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.

Quantum *agri* Hyrmine et Myrsinus extrema,
Petraque Olenia, et Alisium intus continet,
Horum utique quatuor duces erant, decem verò virum unumquemque
Naves sequebantur veloces, multique *eas* conscenderant Epei.
His quidem Amphimachus et Thalpius praeerant,
Filii, alter quidem Cteati, alter autem Euryti Actorionis:
Istis verò Amaryncides imperabat fortis Diores:
Quartisque praeerat Polyxenus deo similis,
Filius Agasthenis, Augeïadae regis.
Qui autem *venerunt* ex Dulichio, Echinadibusque sacris
Insulis, quae sitae sunt trans mare, Elidis è regione;
His utique praeerat Meges, aequalis Marti,
Phylides, quem genuit Jovi dilectus eques Phyleus,
Qui olim in Dulichium migraverat patri invisus:
Hunc autem simul quadraginta nigrae naves sequebantur.

Ver. 621.———ὁ μὲν Κτεάτου, ὁ δὲ Εὐρύτου.] Simplicissima videtur hæc emendatio. *Vulgg.* ὁ μὲν Κτεάτου, ὁ δ' Εὐρύτου: Quæ est Licentia *Homero* non usitata. *Barnesius* edidit, ex conjecturâ, neque id quidem malè, ὁ μὲν Κτεάτοιο, ὁ δ' Εὐρύτου.

Ver. 623.——θεοειδής] Ἀποβλέποιεν πρός τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὖ ὃ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιοῖεν, ξυμμιγνύντες τε καὶ κεραννύντες ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων, τὸ "Ἀνδρείκελον" ἀπ' ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐκάλεσεν, ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον, "Θεοειδές" τε καὶ "Θεοείκελον." *Plato de Republ. lib.* 6.

Ver. 626. Νήσων, αἳ ναίουσι.] Ità *Sophocles* in *Ajace, ver.* 602.

Ω κλεινὰ Σαλαμὶς, σὺ μέν που
Ναίεις ἁλίπλαγκτος εὐδαίμων,
Πᾶσιν περίφαντος αἰεί.

Ver. 627.——ἀτάλαντος Ἄρηϊ.]——χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε Τάλαντα, θ', *ver.* 69.——Ἰσάζουσα [τάλαντα,]——μ', *ver.* 435. Ἀτάλαντος οὖν, ὁ ἴσος, καὶ μὴ ταλαντεύων. *Porphyr. Quæstion. Homeric.* 25.

Ver. 628.———ὃν τίκτε Διῒ φίλος.] *Barnesius*, cùm in γ', *ver.* 449. (nè Cæsura scilicet interiret, et inficetè admodum hiaret versus,) rectè emendâsset ἐφοίτα, quod antè scriptum fuerat φοίτα; et hîc similiter ἔτικτε, pro τίκτε, scribendum contendit: Minùs rectè, cùm utrumque sit æquè "*rotundum.*" Cæterùm quâ ratione hîc, Διῒ, ultimam producat; et similiter, *ver.* 636. Διῒ μῆτιν ἀτάλαντος; item Ἀγασθένεος, *ver.* 624. et ἶχον, *ver.* 634. 635. vide suprà ad α', 51.

Ver. 630. 644 et 652.——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494

Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλλῆνας μεγαθύμους,
Οἵ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον,
Καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο, καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν,
Οἵ τε Ζάκυνθον ἔχον, ἠδ' οἳ Σάμον ἀμφενέμοντο,
Οἵ τ' Ἤπειρον ἔχον, ἠδ' ἀντίπεραι' ἐνέμοντο·
Τῶν μὲν Ὀδυσσεὺς ἦρχε, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντος·
Τῷ δ' ἅμα νῆες ἕποντο δυώδεκα μιλτοπάρηοι.
Αἰτωλῶν δ' ἡγεῖτο Θόας, Ἀνδραίμονος υἱός·
Οἳ Πλευρῶν' ἐνέμοντο, καὶ Ὤλενον, ἠδὲ Πυλήνην,
Χαλκίδα τ' ἀγχίαλον, Καλυδῶνά τε πετρήεσσαν.
Οὐ γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγαλήτορος υἱέες ἦσαν,
Οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάνε δὲ ξανθὸς Μελέαγρος·
Τῷ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο ἀνασσέμεν Αἰτωλοῖσι·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Κρητῶν δ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευεν,
Οἳ Κνωσσόν τ' εἶχον, Γόρτυνά τε τειχιόεσσαν,
Λύκτον, Μίλητόν τε, καὶ ἀργινόεντα Λύκαστον,

Porro Ulysses ducebat Cephallenses magnanimos,
Qui Ithacam tenebant, et Neritum frondosum,
Et Crocylea colebant, et Aegilipa asperam,
Quique Zacynthum tenebant, et qui Samum incolebant,
Quique Epirum [*vel* continentem] tenebant, et objacentia incolebant,
His quidem Ulysses imperabat, Jovi consilio par:
Hunc autem simul naves sequebantur duodecim proras-rubras-habentes.
Aetolis autem imperabat Thoas, Andraemonis filius;
Qui Pleurona colebant, et Olenum, et Pylenen,
Chalcidaque maritimam, Calydonaque petrosam.
Non enim amplius Oenei magnanimi filii supererant,
Neque item amplius ipse supererat, mortuus autem erat flavus Meleager.
Huic igitur summa-rerum erat commissa, ut imperaret Aetolis:
Et hunc simul quadraginta nigrae naves sequebantur.
Cretensibus autem Idomeneus hastâ-clarus praeerat,
Qui Cnossumque tenebant, Gortynaque benè-cinctam-moenibus,
Lyctum, Miletumque, et albicantem Lycastum,

Ver. 632.——εἰνοσίφυλλον.] *Virgilio*, nemorosum.

Ver. 633.——τρηχεῖαν.] Malè Vir doctissimus *H. Stephanus*: "Τρηχεῖα est apud "Homerum, metri causâ." *Loc. à Cicerone interpretati*, *p.* 190. Quasi verò aliter potuerit scriptor Ionicus: aut quasi ipsa scilicet τραχεῖα, priorem non produceret necessariò. Nunquam enim α, nisi quæ naturâ producta sit, enuntiabatur η. Vide ad *ver.* 314.

Ver. 637.———μιλτοπάρηοι.]
———pictasque innare carinas.
Æn. VIII, 93.

Ver. 640.——Καλυδῶνά τε.] Cùm *Ætoli* et *Æoles* de *Calydone* contenderent, cessit ea *Ætolis*, quia *Homerus* hoc in loco mentionem ejus fecerat in *Ætolorum* catalogo. Vide *Eustathium*, *p.* 199. *lin.* 36. Vide et suprà ad *ver.* 558.

Φαιστόν τε, Ῥύτιόν τε, πόλεις εὖ ναιετοώσας,
Ἄλλοι θ', οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο.
Τῶν μὲν ἄρ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευε,
Μηριόνης τ' ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·
Τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Τληπόλεμος δ' Ἡρακλείδης, ἠΰς τε μέγας τε,
Ἐκ Ῥόδου ἐννέα νῆας ἄγεν Ῥοδίων ἀγερώχων·
Οἳ Ῥόδον ἀμφενέμοντο διάτριχα κοσμηθέντες,
Λίνδον, Ἰηλυσσόν τε, καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον·
Τῶν μὲν Τληπόλεμος δουρικλυτὸς ἡγεμόνευεν,
Ὃν τέκεν Ἀστυόχεια βίῃ Ἡρακληείῃ,
Τὴν ἄγετ' ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος,
Πέρσας ἄστεα πολλὰ διοτρεφέων αἰζηῶν.
Τληπόλεμος δ', ἐπεὶ οὖν τράφη ἐν μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Αὐτίκα πατρὸς ἑοῖο φίλον μήτρωα κατέκτα

Phaestumque Rhytiumque, urbes benè-habitatas,
Caeterique, qui Cretam centum-urbium incolebant.
His utique Idomeneus hastâ-clarus praeerat,
Merionesque par Marti homicidae:
Hos autem simul octoginta nigrae naves sequebantur.
Tlepolemus autem Heraclides, fortisque magnusque,
Ex Rhodo novem naves ducebat Rhodiorum magnanimorum,
Qui Rhodum incolebant trifariam instructi,
Lindum, Ialyssumque, et albicantem Camirum:
Horum quidem Tlepolemus hastâ-clarus dux-erat,
Quem peperit Astyochea fortitudini Herculeae,
Quam *uxorem* duxerat [*Hercules*] ex Ephyrâ, fluvio à Sellente,
Depopulatus urbes multas Jovis-alumnorum juvenum.
Tlepolemus autem, postquam utique nutritus fuerat in domo benè-extructâ,
Illicò patris sui dilectum avunculum interfecit

Ver. 648.———εὖ ναιετοώσας.] *Benè sitas.* Ità apud *Sophoclem*, loco jam suprà citato:

Ὦ κλεινὰ Σαλαμὶς, σὺ μέν που
Ναίεις ἁλίπλαγκτος, εὐδαίμων,
Πᾶσιν περίφαντος αἰεί. *Ajac.* 602.

Ver. 649.——Κρήτην ἑκατόμπολιν.]

Centum urbes habitant magnas.——
Æn. III, 106.

Aliter *Odyss.* τ', 174.——καὶ ἐννήκοντα πόληες. Quâ de re vide *Scholia*; et *Strabonem*, *lib.* 10. *pag.* 735. *al.* 479.

Ver. 651.———ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ] "Notandum" (inquit *Barnesius*) "duas *posteriores* syllabas per συνίζησιν coalescere; ut, (ά, 15.) χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ." Sed aliud est——ίῳ, aliud——ίῃ Mihi rectiùs videntur ὕα (α brevi in υ productam absorptâ) in unam coalescere. Cæterùm, si cui displicet istud, ει; cùm *Eustathius* (ad ή, 166.), scribat ἀνδριφόντῃ; poterit is legere, ἀνδριφόντῃ. Quanquam ἀνδρειφόντης non multùm abludit ab analogiâ τοῦ, Ἀργειφόντης.

Ver. 658. (et infrà 666.)———βίῃ Ἡρακληείῃ.] Simili planè loquendi ratione, ac, in linguis Recentioribus, *regia majestas* ipse scilicet *Rex* est, et *divinitas* ipse *Deus.*

Ver. 659. Τὴν ἄγετ' ἐξ.] Vide suprà ad *ver.* 597. Laudatur enim à *Macrobio* et hoc ἐπεισόδιον, in loco ibi citato.

Ver. 661.———τράφη ἐν] Ità edidit *Barnesius* ex conjecturâ. Olim τράφ' ἐνὶ: Quod est durum, nec *Homero* usitatum. Repperit Idem in duobus MSS. τράφετ' ἐν, et τρέφετ' ἐν.

Ver. 662. Αὐτίκα——κατέκτα.] *Casu et fortuitò*, si Historiæ fides.

Ἤδη γηράσκοντα Λικύμνιον, ὄζον Ἄρηος·
Αἶψα δὲ νῆας ἔπηξε· πολὺν δ' ὅγε λαὸν ἀγείρας,
Βῆ φεύγων ἐπὶ πόντον· ἀπείλησαν γάρ οἱ ἄλλοι
Υἱέες, υἱωνοί τε βίης Ἡρακληείης.
Αὐτὰρ ὅγ' ἐς Ῥόδον ἷξεν ἀλώμενος, ἄλγεα πάσχων.
Τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν καταφυλαδὸν, ἠδ' ἐφίληθεν
Ἐκ Διὸς, ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει·
Καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων.
Νιρεὺς δ' αὖ Σύμηθεν ἄγεν τρεῖς νῆας ἐΐσας,
Νιρεὺς Ἀγλαΐης θ' υἱὸς, Χαρόποιό τ' ἄνακτος·
Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε,

Jam senescentem Licymnium, ramum Martis:
Statim autem naves compegit: multasque copias cùm coëgisset,
Abiit fugiens per mare; minati enim ei fuerant alii
Filii, nepotesque fortitudinis Herculeae.
Atque hic Rhodum venit errans, aerumnas perpessus.
Trifariam autem *distincti* habitabant tributim, et dilecti fuerunt
A Jove, qui diis et hominibus imperat;
Et ipsis ingentes divitias impluerat Saturnius.
Nireus porrò ex Symâ ducebat tres naves aequales;
Nireus, Aglaïaeque filius, Charopique regis:
Nireus, qui formosissimus vir ad Ilium venit,

Ver. 664.————ὅγε.] Vide infrà ad γ', 409.

Ver. 669.————ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει.]

————hominum Divûmque æterna potestas. *Æn.* X, 18.

Ver. 670. Καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων.] *Al.* Καί σφισι. Cæterùm vox, κατέχευε, singularem hic vim habet:

————ἔνθα ποτὲ
βρέχε θεῶν βασιλεὺς ὁ μέγας
χρυσαῖς νιφάδεσσι πόλιν.
Pindar. Olymp. Ode 7.

Et paullo infrà————κείνοισι μὲν ξανθὰν ἀγαγὼν νεφέλαν,
πολὺν ὗσε χρυσόν.————

Ad quorum locorum priorem, *Scholiastes* hunc versum Homeri, στίχον ἀθετούμενον appellat.

Ver. 671. Νιρεὺς δ' αὖ Σύμηθεν————
Νιρεὺς Ἀγλαΐης————
Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ————.]

Miro artificio Poeta virum nullius pretii, et nunquam aliàs memoratum, (vide suprà ad *ver.* 216.) ad memoriam tamen *mero orationis Schemate* nescio quomodo notabilem effecit. Quoniam enim quod est reverà præclarum, dignissimum est quod sæpiùs repetatur; hinc utique et *ter repetitum*, quod reverà nullius est pretii, διὰ τὸν παραλογισμὸν videtur quodammodo præclarum. Περὶ οὗ πολλὰ εἴρηται, ἀνάγκη καὶ πολλάκις εἰρῆσθαι· εἰ οὖν καὶ πολλάκις, καὶ πολλὰ δοκεῖ· ὥστε ηὔξησεν ἅπαξ μνησθεὶς διὰ τὸν παραλογισμὸν, καὶ μνήμην πεποίηκεν, οὐδαμοῦ ὕστερον αὐτοῦ [Νιρέως] λόγον ποιησάμενος. *Aristot. Rhetoric. lib.* 3. *cap.* 12. Τὸν δὲ Νιρέα, αὐτόν τε ὄντα μικρὸν, καὶ τὰ πράγματα αὐτοῦ μικρότερα, τρεῖς ναῦς καὶ ὀλίγους ἄνδρας, μέγαν καὶ μεγάλα ἐποίησεν ἀντ' ὀλίγων, τῷ Σχήματι. *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, § 61.

Ibid.————νῆας ἐΐσας.] Vide suprà ad α', 306.

Ver. 673.————ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε,
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.]

————quo pulchrior alter
Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni.
Æn. VII, 649.

Monendum hic *primò*, quanto cum artificio, ut Poema unum sit à capite ad calcem, *ubique* spectetur et inseratur *Achilles*. Observandum *deinde*, vocem ἀμύμονα non utique *omni laude* ornatum virum denotare, (οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων,) sed

Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα·
Ἀλλ' ἀλαπαδνὸς ἔην, παῦρος δέ οἱ εἵπετο λαός.
Οἳ δ' ἄρα Νίσυρόν τ' εἶχον, Κράπαθόν τε, Κάσον τε,
Καὶ Κῶν Εὐρυπύλοιο πόλιν, νήσους τε Καλύδνας,
Τῶν αὖ Φείδιππός τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην,
Θεσσαλοῦ υἷε δύω, Ἡρακλείδαο ἄνακτος·
Τῶν δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Νῦν δ' αὖ τούς, ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον,
Οἵ τ' Ἄλον, οἵ τ' Ἀλόπην, οἵ τε Τρηχῖν' ἐνέμοντο,
Οἵ τ' εἶχον Φθίην, ἠδ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα,
Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο, καὶ Ἕλληνες, καὶ Ἀχαιοί·
Τῶν αὖ πεντήκοντα νεῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς.
Ἀλλ' οἵγ' οὐ πολέμοιο δυσηχέος ἐμνώοντο·
Οὐ γὰρ ἔην, ὅστις σφὶν ἐπὶ στίχας ἡγήσαιτο·

Caeterorum Danaorum, post laudatissimum Pelidem:
Sed imbellis erat, paucaeque eum sequebantur copiae.
Qui vero Nisyrumque tenebant, Crapathumque, Casumque,
Et Coon, Eurypyli urbem, insulasque Calydnas,
His Phidippusque et Antiphus praeerant,
Thessali filii duo, Herculis-filii regis:
Horum autem triginta cavae naves ordine ibant.
Nunc vero istos, quotquot Pelasgicum Argos habitabant,
Quique Alon, quique Alopen, quique Trachina colebant,
Quique tenebant Phthiam, et Hellada pulchras-mulieres-habentem,
Myrmidones autem vocabantur, et Hellenes, et Achaei:
Horum utique quinquaginta navibus erat Dux Achilles.
Verùm hi non belli horrisoni recordabantur:
Non enim erat, qui ipsos in ordines duceret;

Unâ quâvis animi corporisve dote eximium; ut, hoc in loco, *Specie ac Formâ* Corporis. *Denique*, notandum hîc *Amplificationis* genus id, quod à *Quinctiliano* appellatum est *Incrementum:* Quod "*est potentissimum, cùm* "*magna videntur etiam quæ Inferiora sunt.* "——*Per id venitur non modò ad summum,* "*sed interim quodammodo supra summum.* "——*Ut*, Quo pulchrior alter Non fuit, "excepto Laurentis corpore Turni. *Sum-* "*mum est enim, quo pulchrior alter non fuit;* "*huic deinde aliquid suprà positum est.*" Lib. 8. cap. 4.

Ver. 681. Νῦν δ' αὖ τοὺς———τῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς.] Species hæc constructionis ἀνακόλουθος, quâ sententia, ab alio inchoata exordio, mutatâ derepente loquendi ratione, in aliam quasi inopinatò syntaxin desinit; optimis Auctoribus tum Græcis, tum Latinis, non est inusitata Vide suprà ad *ver.* 353. et infrà ad γ′, 211. et ad ζ′, 510. et ad κ′, 224. 437. et ad *Odyss.* μ′, 73. Verùm hoc in loco peculiaris id artificii inest, ut, de *Achille* dicturus, (vide infrà ad ς, 788.) quo attentiorem sibi Lectorem faciat, nescio quid *sublime præfari* videatur Poeta; et, exordio tanquam ex novâ re desumpto, iterum Νῦν δ' αὖ τοὺς———eodem ferè modo hîc dicat, quomodo suprà dixerat, Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, *ver.* 484. Neque dissimulandum hanc observationem à doctissimâ *Domina Dacier* priùs occupatam. Porrò, olim "*latebat hîc error*" (inquit doctissimus Henr. Stephanus) "*à nemine* "*antea, quod sciam, deprehensus;* αὐτοὺς, "pro αὖ τούς."

Ver. 684.——καλεῦντο] *Al.* καλεῦντο.

Ibid.——καὶ Ἕλληνες.] Vide locum suprà ex *Thucydide* allatum, ad *ver.* 528. 529. 530.

Κεῖτο γὰρ ἐν νήεσσι ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς,
Κούρης χωόμενος Βρισηΐδος ἠϋκόμοιο,
Τὴν ἐκ Λυρνησσοῦ ἐξείλετο πολλὰ μογήσας,
Λυρνησσὸν διαπορθήσας, καὶ τείχεα Θήβης·
Καδδὲ Μύνητ' ἔβαλεν καὶ Ἐπίστροφον ἐγχεσιμώρους,
Υἱέας Εὐηνοῖο, Σεληπιάδαο ἄνακτος·
Τῆς ὅγε κεῖτ' ἀχέων, τάχα δ' ἀνστήσεσθαι ἔμελλεν.
Οἳ δ' εἶχον Φυλάκην, καὶ Πύῤῥασον ἀνθεμόεντα,
Δήμητρος τέμενος, Ἴτωνά τε μητέρα μήλων,
Ἀγχίαλόν τ' Ἀντρῶν', ἠδὲ Πτελεὸν λεχεποίην·
Τῶν αὖ Πρωτεσίλαος ἀρήϊος ἡγεμόνευε,
Ζωὸς ἐών· τότε δ' ἤδη ἔχεν κατὰ γαῖα μέλαινα.
Τοῦ δὲ καὶ ἀμφιδρυφὴς ἄλοχος Φυλάκῃ ἐλέλειπτο,
Καὶ δόμος ἡμιτελής· τὸν δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνὴρ,
Νηὸς ἀποθρώσκοντα πολὺ πρώτιστον Ἀχαιῶν.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' οἱ ἄναρχοι ἔσαν, πόθεόν γε μὲν ἀρχὸν,
Ἀλλὰ σφέας κόσμησε Ποδάρκης, ὄζος Ἄρηος,
Ἰφίκλου υἱὸς πολυμήλου Φυλακίδαο,
Αὐτοκασίγνητος μεγαθύμου Πρωτεσιλάου,

Jacebat enim ad naves pedibus-velox nobilis Achilles,
Ob puellam iratus Briseïda benè-comatam,
Quam ex Lyrnesso ceperat multos perpessus *labores*,
Lyrnessum depopulatus, et muros Thebarum:
Quin et Myneta dejecit et Epistrophum bellicosos,
Filios Eueni, Selepiadae regis:
Ob istam is jacebat moerens, citò autem surrecturus erat.
Quique tenebant Phylacen, et Pyrrhasum floridam,
Cereris sacrum-locum, Itonaque matrem ovium,
Maritimamque Antrona, et Pteleum herbosam:
Horum utique Protesilaus bellicosus dux erat,
Dum viveret; tunc verò jam detinebat *eum* terra nigra.
Ejus autem ambas-laceratas-genas uxor in Phylace relicta erat,
Et domus semiperfecta: cum enim interfecit Dardanus vir,
De navi desilientem longè primum Achivorum.
Et tamen nè isti quidem sine duce erant, desiderabant tamen ducem *suum*,
Sed ipsos ordinabat Podarces, ramus Martis,
Iphicli filius divitis-pecore Phylacidae,
Frater germanus magnanimi Protesilai,

Ver. 696.———τέμενος, Ἴτωνά τε.] Quâ ratione τέμενος hîc ultimam producat, vide suprà ad ά, 51.

Ver. 701. Καὶ δόμος ἡμιτελής.] Ἤτοι ἄτεκνος———ἢ ἀτελείωτος. ———Βέλτιον δὲ, εἰρῆσθαι ἡμιτελῆ, διὰ τὸ μὴ γεγεννηκότα παῖδας τελεῦσαι. *Schol.*

Ibid.——ἔκτανε Δάρδανος ἀνήρ.] Quoniam *Euphorbus* infrà, π', 807. appellatur Δάρδανος ἀνὴρ, ideo et hîc, Δάρδανος ἀνὴρ, *Eustathio* intelligitur *Euphorbus*. Satis incertè.

Ver. 704. Ἀλλὰ σφέας.] Primus hujus versiculi pes, non *dactylus*, sed *spondæus*. Vox enim σφέας, ut ex multis locis liquet, pronuntiabatur μονοσύλλαβος.

Ὁπλότερος γενεῇ. ὁ δ' ἄρα πρότερος καὶ ἀρείων,
Ἥρως Πρωτεσίλαος ἀρήϊος· οὐδέ τι λαοὶ
Δεύονθ' ἡγεμόνος, πόθεον δέ μιν ἐσθλὸν ἐόντα·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δὲ Φερὰς ἐνέμοντο παραὶ Βοιβηΐδα λίμνην,
Βοίβην, καὶ Γλαφυρὰς, καὶ ἐϋκτιμένην Ἰαωλκὸν,
Τῶν ἦρχ' Ἀδμήτοιο φίλος πάϊς ἕνδεκα νηῶν
Εὔμηλος, τὸν ὑπ' Ἀδμήτῳ τέκε δῖα γυναικῶν
Ἄλκηστις, Πελίαο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη.
Οἳ δ' ἄρα Μηθώνην καὶ Θαυμακίην ἐνέμοντο,
Καὶ Μελίβοιαν ἔχον, καὶ Ὀλιζῶνα τρηχεῖαν,
Τῶνδε Φιλοκτήτης ἦρχεν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Ἑπτὰ νεῶν· ἐρέται δ' ἐν ἑκάστῃ πεντήκοντα
Ἐμβέβασαν, τόξων εὖ εἰδότες ἶφι μάχεσθαι.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθι μιν λίπον υἷες Ἀχαιῶν,
Ἕλκεϊ μοχθίζοντα κακῷ ὀλοόφρονος ὕδρου.
Ἔνθ' ὅγε κεῖτ' ἀχέων· τάχα δὲ μνήσεσθαι ἔμελλον
Ἀργεῖοι παρὰ νηυσὶ Φιλοκτήταο ἄνακτος.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' οἳ ἄναρχοι ἔσαν, πόθεόν γε μὲν ἀρχὸν,
Ἀλλὰ Μέδων κόσμησεν, Ὀϊλῆος νόθος υἱὸς,

Minor natu: *erat* utique major et praestantior,
Heros Protesilaus bellicosus: *at* neutiquam copiae *ejus*
Indigebant duce, desiderabant tamen ipsum strenuum existentem:
Hunc autem simul quadraginta nigrae naves sequebantur.
Qui verò Pheras colebant apud Boebeida lacum,
Boeben, et Glaphyras, et benè-aedificatam Iaolcum;
Horum imperabat Admeti dilectus filius undecim navibus
Eumelus, quem ex Admeto peperit praestantissima mulierum
Alcestis, Peliae filiarum formâ praestantissima.
Qui autem Methonem et Thaumaciam colebant,
Et Meliboeam tenebant, et Olizona asperam,
Horum Philoctetes praeerat, arcu peritus,
Septem navibus; remigesque in unamquamque quinquaginta
Conscenderant, arcu periti ad fortiter pugnandum.
Caeterùm ille in insulâ jacebat ingentes dolores perferens,
Lemno in divinâ, ubi ipsum reliquerant filii Achivorum,
Ulcere laborantem tetro perniciosi colubri.
Ibi ille jacebat moerens: citò autem recordaturi erant
Argivi apud naves Philoctetae regis.
Et tamen nè isti quidem sine duce erant, desiderabant tamen ducem *suum*,
Sed Medon ordinabat, Oïlei spurius filius,

Ver. 710.——*μέλαιναι νῆες ἕποντο.*] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 718.——*τόξων εὖ εἰδώς.*] Insignis jaculo, et longè fallente sagittâ. *Æn.* X, 754.

Ver. 723.——*κακῷ.*] *Al.* *κακοῦ*

Τόν ῥ' ἔτεκεν Ῥήνη ὑπ' Ὀϊλῆϊ πτολιπόρθῳ.
Οἳ δ' εἶχον Τρίκκην, καὶ Ἰθώμην κλωμακόεσσαν,
Οἵ τ' ἔχον Οἰχαλίην, πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος,
Τῶν αὖθ' ἡγείσθην Ἀσκληπιοῦ δύο παῖδε,
Ἰητῆρ' ἀγαθὼ, Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων·
Τοῖς δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Οἳ τ' ἔχον Ὀρμένιον, οἵ τε κρήνην Ὑπέρειαν,
Οἵ τ' ἔχον Ἀστέριον, Τιτάνοιό τε λευκὰ κάρηνα,
Τῶν ἦρχ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δ' Ἄργισσαν ἔχον, καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο,
Ὄρθην, Ἠλώνην τε, πόλιν τ' Ὀλοοσσόνα λευκήν·
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε μενεπτόλεμος Πολυποίτης,
Υἱὸς Πειριθόοιο, τὸν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς·
Τόν ῥ' ὑπὸ Πειριθόῳ τέκετο κλυτὸς Ἱπποδάμεια,
Ἤματι τῷ, ὅτε Φῆρας ἐτίσατο λαχνήεντας·
Τοὺς δ' ἐκ Πηλίου ὦσε, καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσεν·
Οὐκ οἶος· ἅμα τῷγε Λεοντεὺς, ὄζος Ἄρηος,

Quem peperit Rhena ex Oïleo urbium-eversore.
Qui autem tenebant Triccam, et Ithomen montosam,
Quique tenebant Oechaliam, urbem Euryti Oechaliensis,
Horum duces erant Aesculapii duo filii,
Medici boni, Podalirius et Machaon:
Cum his autem triginta cavae naves ordine ibant.
Qui verò tenebant Ormenium, quique fontem Hypercam,
Et qui tenebant Asterium, Titanique albos vertices,
Horum dux erat Eurypylus, Euaemonis praeclarus filius:
Hunc autem simul quadraginta nigrae naves sequebantur.
Qui verò Argissam tenebant, et Gyrtonen colebant,
Orthen, Elonemque, urbemque Oloossona albam:
His itidem praeerat firmus bellator Polypoetes,
Filius Pirithoi, quem immortalis genuit Jupiter:
Hunc utique ex Pirithoo peperit inclyta Hippodamia,
Eo die, quo centauros ultus est hispidos;
Eosque ex Pelio pepulit, et ad Aethicas *usque* abegit:
Non solus; unà cum eo Leonteus, ramus Martis,

Ver. 734.——Ὀρμένιον, οἵ.] Quâ ratione hîc, Ὀρμένιον; et infrà, *ver.* 736. Εὐρύπυλος; et, *ver.* 745. οἶος, ultimam producant: vide suprà ad ά, 51.

Ver. 737 et 747.——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 741.——ἀθάνατος.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 742.——κλυτὸς Ἱπποδάμεια.] Σύνηθες ἦν τοῖς παλαιοῖς, χρῆσθαι τοῖς ἀρσενικοῖς καὶ ἀντὶ τῶν θηλυκῶν, ὡς κρείττοσι καὶ δυνατωτέροις· οὐκ ἀμέτρως μέντοι, οὐδ' ἀλόγως· ἀλλ' ὅταν δέῃ χρῆσθαι ὀνόματι ἐπιθέτῳ ἐκτὸς ὄντι τοῦ Σώματος.————Ἐκεῖνο μὲν γάρ ἐστι περὶ τὸ Σῶμα, "ὁ Μέγας, ἡ Μεγάλη, ὁ Καλὸς, ἡ Καλὴ," καὶ τὰ τοιαῦτα· ἐκτὸς δὲ, οἷον "Ἔνδοξος, Εὐτυχὴς," &c. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. § 8. Notandum autem hoc in versu particulam, ῥα, nequaquam supervacaneam esse; sed vim habere in connectendâ sententiâ elegantem: Τόν ῥα, *Hunc utique.*

Υἱὸς ὑπερθύμοιο Κορώνου Καινείδαο·
Τοῖς δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου ἦγε δύω καὶ εἴκοσι νῆας·
Τῷ δ' Ἐνιῆνες ἕποντο, μενεπτόλεμοί τε Περαιβοὶ,
Οἳ περὶ Δωδώνην δυσχείμερον οἰκί' ἔθεντο,
Οἵ τ' ἀμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον ἔργ' ἐνέμοντο,
Ὅς ῥ' ἐς Πηνειὸν προΐει καλλίῤῥοον ὕδωρ,
Οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ,
Ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιῤῥέει, ἠΰτ' ἔλαιον·
Ὅρκου γὰρ δεινοῦ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀποῤῥώξ.
Μαγνήτων δ' ἦρχε Πρόθοος, Τενθρηδόνος υἱὸς,
Οἳ περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον
Ναίεσκον· τῶν μὲν Πρόθοος θοὸς ἡγεμόνευε·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οὗτοι ἄρ' ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν.
Τίς τ' ἂρ τῶν ὄχ' ἄριστος ἔην, σύ μοι ἔννεπε, Μοῦσα,
Αὐτῶν, ἠδ' ἵππων, οἳ ἅμ' Ἀτρείδῃσιν ἕποντο;

Filius magnanimi Coroni Caenidae:
Hos autem simul quadraginta nigrae naves sequebantur.
Guneus verò ex Cypho ducebat duas et viginti naves:
Hunc autem Enienes sequebantur, firmique bellatores Peraebi,
Qui circa Dodonam valdè-frigidam domicilia posuerant,
Quique circa amoenum Titaresium arva colebant,
Qui in Penëum immittit pulchrè-fluentem aquam,
Nec ille Peneo commiscetur argenteos-vortices-habenti,
Sed ipsum in summo supernatat, veluti oleum:
Juramenti enim gravis Stygis aquae est rivus.
Magnetibus verò praeerat Prothous Tenthredonis filius,
Qui circa Penëum et Pelion frondosum
Habitabant; his quidem Prothous velox dux-erat;
Hunc autem simul quadraginta nigrae naves sequebantur.
Hi utique duces Danaorum et principes erant.
Quis jam horum praestantissimus fuerit, tu mihi dic, Musa,
Ipsorum, et equorum, qui simul Atridas sequebantur?

Ver. 751. Οἵ τ' ἀμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον.] Cùm hunc amnem ex aquâ *Stygiâ* derivatum dicat Poeta; quam aquam *Strabo, lib.* 8. *sub finem*, ὕδωρ ὀλέθριον appellat; quærit hic Doctissima *Domina Dacier*, quâ ratione idem amnis appellari possit ἱμερτός. Respondetque, *religiosè* id fieri, et *per timorem*; eodem ferè modo, ac *Furiæ* olim appellabantur Εὐμενίδες. Mihi id potiùs sibi voluisse videtur *Homerus*, ut *Titaresium*, non ad aquarum salubritatem, sed ad amœnitatem loci respiciens, diceret ἱμερτόν.

Ver. 753. Οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται.]
Sic tibi, cùm fluctus subterlabere Sicanos,
Doris amara suam non intermisceat undam. *Virg. Ecl.* X, 4.

Similem ex *Plinio* citat historiam *Barnesius*: "Accipit amnem *Eurotam Peneus*, nec recipit tamen; sed, olei modo, supernatantem (ut dictum est *Homero)* brevi spatio portatum abdicat; pœnales aquas, Dirisque genitas, argenteis suis misceri recusans." *Lib.* 4. *c.* 8.

Ver. 755.——Στυγὸς ὕδατος.] Vide infrà ad Θ΄, 369.

Ver. 759.——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ἵπποι μὲν μέγ᾽ ἄρισται ἔσαν Φηρητιάδαο,
Τὰς Εὔμηλος ἔλαυνε, ποδώκεας, ὄρνιθας ὥς,
Ὄτριχας, οἰέτεας, σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας·
Τὰς ἐν Πιερίῃ θρέψ᾽ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,
Ἄμφω θηλείας, φόβον ἄρηος φορεούσας.
Ἀνδρῶν δ᾽ αὖ μέγ᾽ ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας,
Ὄφρ᾽ Ἀχιλεὺς μήνιεν· ὁ γὰρ πολὺ φέρτατος ἦεν,
Ἵπποι θ᾽, οἳ φορέεσκον ἀμύμονα Πηλείωνα.
Ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσι ποντοπόροισι
Κεῖτ᾽, ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
Ἀτρείδῃ· λαοὶ δὲ παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης
Δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες,
Τόξοισίν θ᾽, ἵπποι δὲ παρ᾽ ἅρμασιν οἷσιν ἕκαστος

Equae quidem multo praestantissimae erant Pheretiadae,
Quas Eumelus agitabat, pedibus-veloces, aves veluti,
Ejusdem pili, ejusdem aetatis, *quasi* ad perpendiculum dorso pares:
Quas in Pieriâ aluit argenteum-arcum-gestans Apollo,
Ambas foeminas, terrorem belli ferentes.
Virorum autem longè praestantissimus erat Telamonius Ajax,
Tamdiu dum Achilles in odio permanebat: is enim multo fortissimus erat,
Et equi, qui ferebant laudatissimum Pelidem.
Sed hic quidem in navibus recurvis per-pontum-transeuntibus
Jacebat, iram fovens *adversus* Agamemnonem, pastorem populorum,
Atridam: copiae verò ad littus maris
Discis delectabantur et hastilibus jaculantes,
Arcubusque: equi verò apud currus suos singuli

Ver. 763.——Φηρητιάδαο.]. *Admeti.*

Ver. 764. Τὰς Εὔμηλος ἔλαυνε, ποδώκεας, ὄρνιθας ὥς.] De ultimâ vocis, ὄρνιθας, vide suprà ad ά, 51. Potuisset dicere, ὡς ὄρνιθας. Sed multò *majorem* habet *vim*, altera illa verborum positio. Quin et in toto hoc versu numeri ipsi, equi currentis motum in propinquo velocissimum, è longinquo deinceps sensim et placidè quasi æquabiliorem visum exhibet. Vide infrà ad γ΄, 363.

Ver. 766. Τὰς ἐν Πιερίῃ————Ἀπόλλων.] "Sol pascit omnia, quæ Terra progenerat: "Unde non unius generis, sed omnium pecorum Pastor canitur. Ut apud *Homerum*, "————Τὰς ἐν Πιερίῃ," &c. *Macrob. Saturnal. lib.* 1. *cap.* 17. Cæterùm pro Πιερίῃ, Veterum nonnulli hîc legerunt Πηρείῃ, et Πιερίῃ.

Ver. 767.————φόβον ἄρηος φορεούσας.] Productio primæ in ἄρηος, ut quasi geminatâ ῥ sonus durior terrorem specie augeat, omninò arte non caret.

Ver. 768.——ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας, Ὄφρ᾽ Ἀχιλεὺς μήνιεν.———] Miro artificio *Achillem* ubique ob oculos ponit; in quo omnia, (non quidem quæ ad *Mores*, sed ad *Pulchritudinem* aut *Fortitudinem* quæcunque spectant,) incomparabilia erant ad præstantiam. Vide suprà ad *ver* 673 et 681. *Sophocles* similiter de *Ajace*:

Ἕν᾽ ἄνδρ᾽ ἰδεῖν ἄριστον Ἀργείων ὅσοι
Τροίαν ἀφικόμεσθα, πλὴν Ἀχιλλέως.

Ajac. ver. 1358.

Ver. 769.———ὁ γὰρ πολὺ φέρτατος ἦεν.] Hæc verba *Parenthesi* pessimè inclusit doctissimus *H. Stephanus*, aliique. Quod sententiam planè enecat.

Ver. 772. Κεῖτ᾽, ἀπομηνίσας.] Producitur penultima, quoniam à *Præsente* est μηνίω, *ver.* 769. non μηνίζω. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 773.———παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης.] Quâ ratione vox, παρὰ, hic ultimam producat; item, δίσκοισι, quemadmodum à quibusdam scripta est, *ver.* 774. et ἴσαν, *ver.* 780. et Διΐ, *ver.* 781. et ὁμηγερέες, *ver.* 789. vide suprà ad ά, 51.

Λωτὸν ἐρεπτόμενοι, ἐλεόθρεπτόν τε σέλινον,
Ἕστασαν· ἅρματα δ' εὖ πεπυκασμένα κεῖτο ἀνάκτων
Ἐν κλισίῃς· οἱ δ' ἀρχὸν ἀρηΐφιλον ποθέοντες
Φοίτων ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ στρατὸν, οὐδ' ἐμάχοντο.
Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν, ὡσεί τε πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο·
Γαῖα δ' ὑπεστονάχιζε, Διῒ ὣς τερπικεραύνῳ
Χωομένῳ, ὅτε τ' ἀμφὶ Τυφωεῖ γαῖαν ἱμάσσῃ
Εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς·
Ὣς ἄρα τῶν ὑπὸ ποσσὶ μέγα στοναχίζετο γαῖα

Lotum depascentes, palustreque apium,
Stabant: currus autem benè-tecti jacebant dominorum
In tentoriis; illi verò ducem bellicosum desiderantes
Vagabantur huc et illuc per castra, neque pugnabant.
Hi verò ibant, veluti si igni terra tota depasceretur:
Terra autem subtus gemiscebat, Jove sicuti fulminibus-gaudente
Irato, quando circa Typhoëa terram verberat
In Arimis, ubi dicunt Typhoëi esse cubilia:
Sic utique horum sub pedibus multùm gemiscebat terra

Ver. 776.——*σέλινον.*] Οὐκ ἀλόγως, ἀλλ' ὅτι βλάπτονται μὲν οἱ σχολάζοντες ἀσυνήθως ἵπποι τοὺς πόδας· ἔστι δὲ τούτου μάλιστα ἴαμα τὸ Σέλινον. Ἄλλοις γοῦν οὐκ ἂν εὕροις παραβαλλόμενον ἵπποις ἐν Ἰλιάδι σέλινον——ἀλλ' ἰατρὸς ὢν Ἀχιλλεὺς, &c. *Plutarch. Sympos. lib.* 5. *Prob.* 4.

Ver. 777. Ἕστασαν.] Vide infrà ad μ', 55.

Ver. 778.————οἱ δ'] Οἱ ἄνακτες, non οἱ λαοὶ, ut rectè annotavit *Domina Dacier*, (contrà *Eustathium*, ut ipsa ait; mihi autem neque ipse *Eustathius* videtur aliter sensisse.) Porrò, summâ hîc cum venustate et condecentiâ, (uti *Eadem* observavit,) dum *Milites* lusibus se militaribus oblectarent, *Duces* Myrmidonum, ut qui gloriæ magis studerent, mœstè obambulantes, et Imperatoris sui discessum è bello dolentes, depinguntur.

Ver. 780. Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν.] Exercitus Græcorum universus, excepto *Achille* cum suis. Nam eò jam revertitur Poeta, unde, ad copiarum enumerationem faciendam, digressus erat, *ver.* 484.

Ibid.——ὡσεί τε πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο.] *Ignis* similitudine, simul armorum splendor, militumque ingruentium terror, vis, et rapiditas, pulcherrimè ob oculos ponitur.

Ver. 781. ὑπεστονάχιζε.] *Al.* ὑπεστενάχιζε.

Ver. 783. Εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς.]

————————durumque cubile
Inarime Jovis imperiis imposta Typhœo.
Æn. IX, 716.

Mirè torsit hic locus viros eruditos. *Fulvius Ursinus:* "Cur (*inquit*) Virgilius, et "eum secuti, Ovidius, Lucanus, Valerius "Flaccus, Statius, Silius, Claudianus, et "Plinius, de εἰν Ἀρίμοις, fecerint *Inarimen:* "ego certè fateor me nescire." Quicquid sit, omninò in istiusmodi re errare non potuit Virgilius. *Adrian. Turnebus, Adversarior. lib.* 20. *cap.* 8. Virgilium eo defendit, quod *Typhœum non in Ciliciâ, ut Homerus, sed in insula Pithecusâ cubilia habere dicat, quæ appellatur Inarime.* At *Strabo*, et *Ciliciam*, et *Syriam*, et *Pithecusas*, et *Sardes*, et *Mysiam* memorans; his diversis in locis à diversis Auctoribus positos, *uno* tamen semper nomine appellat, τοὺς Ἀρίμους: et adjectum à nonnullis testatur versiculum istum, Χώρῳ ἐνὶ δρυόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ. *Strab. lib.* 13. *p.* 929. Equidem, siquid ego judico, vix dubitaverim quin, quocunque id casu evenerit, qui locus *Homeri* temporibus Οἱ Ἄριμοι (ut *Strabo*,) vel Τὰ Ἄριμα (ut Scholiastes affert) vocaretur, is *Virgilii* temporibus, usu et sermone vulgari, (quem penes arbitrium est et vis et norma loquendi,) appellatus sit *Inarime.* Necnon fieri potuit, ut ex hoc ipso fortè *Homeri* versu, in ore omnium versato, orta sit ista nominis mutatio. Accidit, haud ferè dissimili ratione, in voce κἄτεροι, ut Romani, *conjunctione* in ipsum *nomen* penitùs absorptâ, "*cæteri*," dicerent.

Ver. 784.——ὑπὸ ποσσὶ μέγα στοναχίζετο γαῖα.]

——pulsuque pedum tremit excita tellus.
Æn. VII, 722. XII, 445.

Ἐρχομένων· μάλα δ' ὦκα διέπρησσον πεδίοιο.
Τρωσὶν δ' ἄγγελος ἦλθε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις,
Πὰρ Διὸς αἰγιόχοιο, σὺν ἀγγελίῃ ἀλεγεινῇ.
Οἱ δ' ἀγορὰς ἀγόρευον ἐπὶ Πριάμοιο θύρῃσι
Πάντες ὁμηγερέες, ἠμὲν νέοι, ἠδὲ γέροντες·
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις,
Εἴσατο δὲ φθογγὴν υἷι Πριάμοιο Πολίτῃ,
Ὃς Τρώων σκοπὸς ἷζε, ποδωκείῃσι πεποιθὼς,
Τύμβῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ Αἰσυήταο γέροντος,
Δέγμενος ὁππότε ναῦφιν ἀφορμηθεῖεν Ἀχαιοί·
Τῷ μιν ἐεισαμένη μετέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Ὦ γέρον, αἰεί τοι μῦθοι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν,
Ὥς ποτ' ἐπ' εἰρήνης· πόλεμος δ' ἀλίαστος ὄρωρεν.
Ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ μάχας εἰσήλυθον ἀνδρῶν,
Ἀλλ' οὔπω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν ὄπωπα·
Λίην γὰρ φύλλοισιν ἐοικότες, ἢ ψαμάθοισιν,

Gradientium: valdè verò velociter pertransibant campum.
Trojanis autem nuncia venit pedibus-ventos-aequans velox Iris.
A Jove Aegiocho, cum nuncio tristi.
Illi verò conciones habebant in Priami vestibulis
Omnes simul congregati, tam juvenes, quàm senes:
Prope autem stans allocuta est pedibus velox Iris,
Assimulavit autem se voce filio Priami Politae,
Qui Trojanorum speculator sedebat, pedum velocitate fretus,
Tumulo in summo Aesyetae senis,
Observans quando à navibus impetum facerent Achivi:
Huic se cùm assimulâsset, alloquuta est pedibus-velox Iris:
" O senex, semper tibi sermones placent multi,
" Sicut olim, quum pax esset: bellum autem *nunc* inevitabile ortum est.
" Equidem persaepe praeliis interfui virorum,
" Sed nunquam tales tantasque copias vidi:
" Prorsus enim foliis similes, vel arenis,

Ver. 791.——υἷι Πριάμοιο Πολίτῃ.]
——————Polites,
Unus natorum Priami.— *Æn.* II. 526.

Ver. 794.——ἀφορμηθεῖεν.] *Al.* ἐφορμηθεῖεν.

Ver. 795. Τῷ μιν ἐεισαμένη.] Vide infrà ad γ', 389.

Ver. 796.——αἰεί τοι μῦθοι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν,
Ὥς ποτ' ἐπ' εἰρήνης· πόλεμος δ' ἀλίαστος ὄρωρεν.]
Larga quidem, Drance, tibi semper copia fandi,
Tunc cùm bella manus poscunt.———
Æn. XI, 378.

Ver. 799.——ὄπωπα.] Vide infrà ad ζ', 124.

Ver. 800. Λίην γὰρ φύλλοισιν ἐοικότες, ἢ ψαμάθοισιν.
Est numerus,————
Quem qui scire velit, Libyci velit æquoris idem
Discere quàm multæ Zephyro turbentur arenæ:
Aut ubi navigiis violentior incidit Eurus,
Nôsse quot Ionii veniant ad littora fluctus.
Georg. II, 105.
Quàm multa in sylvis Autumni frigore primo
Lapsa cadunt folia.——*Æn.* VI. 309.

Ἔρχονται πεδίοιο, μαχησόμενοι περὶ ἄστυ.
Ἕκτορ, σοὶ δὲ μάλιστ' ἐπιτέλλομαι ὧδέ γε ῥέξαι·
Πολλοὶ γὰρ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμου ἐπίκουροι,
Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα πολυσπερέων ἀνθρώπων·
Τοῖσιν ἕκαστος ἀνὴρ σημαινέτω, οἷσί περ ἄρχει·
Τῶν δ' ἐξηγείσθω, κοσμησάμενος πολιήτας.
Ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' οὔτι θεᾶς ἔπος ἠγνοίησεν,
Αἶψα δ' ἔλυσ' ἀγορήν· ἐπὶ τεύχεα δ' ἐσσεύοντο.
Πᾶσαι δ' ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαός,
Πεζοί θ', ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Ἔστι δέ τις προπάροιθε πόλεως αἰπεῖα κολώνη,

"Gradiuntur *per* campum, praeliaturi circa urbem.
"Hector, tibi verò potissimùm mando hoc modo facere:
"(Multi enim per urbem magnam Priami auxiliares *sunt*,
"Aliaque aliorum lingua latè-dispersorum hominum:)
"His unusquisque vir imperet, quibus princeps est;
"Eorumque dux sit, ordinans *suos* cives.
Sic dixit: Hector autem minimè deae orationem ignoravit,
Statimque dimisit concionem; ad arma verò ruebant.
Totae autem aperiebantur portae, et foras ruebant copiae,
Pedestres pariter, et equestres: multusque tumultus coortus est.
Est verò quidam ante urbem collis editus,

Ver. 802. Ἕκτορ.] Vide suprà ad α', 242.

Ver. 803. Πολλοὶ γάρ.] Refertur istud γὰρ, ad id quod elegantiùs reticetur. "*Cave ne* "*qua oriatur confusio; NAM multi*, &c." Vide infrà ad ι', 22.

Ver. 808. Αἶψα δ' ἔλυσ' ἀγορήν· ἐπὶ τεύχεα δ' ἐσσεύοντο.]

Ilicet in muros totâ discurritur urbe;
Concilium ipse pater et magna incepta Latinus
Deserit.——— *Æn.* XI, 468.

Ver. 810.———ὀρώρει.] Quamvis hoc in loco vox ὀρώρει, et, *ver.* 797. vox ὄρωρε, Latinè uno eodemque vocabulo, [*ortum est*,] rectè verti possint; ipsæ tamen inter se quomodo significatione differant, et promiscuè usurpari nequeant, vide suprà ad α', 37. Sicubi vox ὄρωρε occurrat, de re *non Præsenti*; non erit utique à *Præterito* (ut vulgò appellant) ὄρωρα, sed ab *Aoristo* ὄρωρον. Vide infrà ad δ', 110.

Ver. 811. Ἔστι δέ τις προπάροιθε πόλεως.] *Al.* πόληος, vel πόλιος, vel πόλεος. Quæ omnia eòdem redeunt; non utique ut *Anapæstus* positus sit pro *Dactylo*, vel *Amphimacer* pro *Spondæo*; Sed ita nimirum enuntiabatur, ac si scriptum fuisset πόλως, πόλευς, vel πόλευς. Usitatissima hujusmodi contractio. Sic suprà, *ver.* 268.

Σκήπτρου ὑπὸ χρυσέου·———

enuntiabatur χρυσοῦ: Prima enim corripi non potest. Similiter, *ver.* 96.

———ἐννέα δὲ σφέας,

et persæpè in isto vocabulo. Sed et in hâc ipsâ voce, πόλεως· φ', 567.

Εἰ δέ κεν οἱ προπάροιθε πόλεως [*Al.* πόλιος] κατεναντίον ἔλθω.

Similiter apud *Virgilium:*

Uno eodemque igni.——— *Ecl.* VIII, 80.
Unâ eâdemque viâ.—— *Æn.* X, 487.
———à flumine rejice capellas. *Ecl.* III, 96.

Euripides item, *Phœniss. ver.* 1258.

Ἐτεοκλέα δ' αὖ, νῦν πόλεως ὑπερμαχεῖς·

ubi πόλεως necessariò pronuntiatur δισύλλαβος, quia in *Iambico Tragico*, ubi licentia haud ferè est ulla, *Anapæstum* non recipit pes quartus. Similiter apud Scriptores Tragicos, σφῶϊ et σφῶϊν ferè semper monosyllabæ sunt: Ut legentibus passim apparebit. Sed in *Nominibus propriis* multò omnium sæpissimè, celerrimè nimirum pronuntiari solitis, fit hujusmodi contractio.

Ἐν πεδίῳ ἀπάνευθε, περίδρομος ἔνθα καὶ ἔνθα·
Τὴν ἤτοι ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν,
Ἀθάνατοι δέ τε σῆμα πολυσκάρθμοιο Μυρίνης·
Ἔνθα τότε Τρῶές τε διέκριθεν ἠδ᾽ ἐπίκουροι.
Τρωσὶ μὲν ἡγεμόνευε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ
Πριαμίδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
Λαοὶ θωρήσσοντο, μεμαότες ἐγχείῃσι.

In planitie seorsum, circumvius undequaque :
Quem quidem homines Batieam vocant,
Immortales autem sepulchrum agillimae Myrinnes :
Illic tunc Trojanique in ordines distincti sunt, et auxiliares.
Trojanis quidem dux erat magnus expeditè-pugnam-ciens Hector
Priamides : cum hoc quàm plurimae et fortissimae
Copiae armabantur, promptae hastis.

Γάμους τ᾽ ἀδελφῆς Ἀντιγόνης, παιδός τε σοῦ.
Eurip. Phœniss. 764.
Μενέλαος ἀγαγὼν Ἑρμιόνην Σπάρτης ἄπο.
Orest. 65. et passim.
Ἡ σπαρτιᾶτις Ἑρμιόνη, τηλουρὰ γάρ.
Androm. 889.
Ῥιφθέντα πύργων Ἀστυάνακτ᾽ ἀπ᾽ ὀρθίων.
Ibid. 10.
Φροῦδος, μετ᾽ αὐτοῦ τ᾽ Ἀνδρομάχη πολλῶν ἐμοί.
Troad. 1130.
Αὐτὸς δ᾽ ἀνῆκται Νεοπτόλεμος, καινάς τινας.
Ibid. 1126.
Τῷ νησιώτῃ Νεοπτολέμῳ δορὸς γέρας.
Androm. 14.

Quibus omnibus in locis, cùm *Iambicus tragicus* in quarto pede *Anapæstum*, uti dixi, utpote *Dactylo* aut *Spondæo* ἰσόχρονον, non recipiat; sed *Iambum* solummodò, vel (ei æqualem) *Tribrachyn* ; manifestum est *Nomina* ista *propria*, hoc ferè modo fuisse enuntiata : Ἀντίγνη, Ἑρμύνη, Ἀστῦναξ, Ἀνδρῦμχη, Νεύπτλιμος.

Atque ex hoc raptim *Vocales breves* pronuntiandi modo, ut id in transcursu moneam, videor mihi colligere ; quoties Scriptores *Comici* (qui *Vulgi* celerrimam exhibere solent pronuntiandi rationem,) vocabula quorum prior syllaba brevis est, et posterior naturâ longa, (ut " *Bonos, Malos, Sedens, Boves,*") ità usurpabant, ut voces istæ dissyllabæ (sequente insuper et *Consonante*) locum syllabarum vel *binarum brevium* vel *longarum singularum* in versu occuparent ; hoc utique ità esse intelligendum, non ut syllaba, quæ et *Vocali* constaret naturâ *longâ*, et positione insuper producta esset, corriperetur ; legereturque " *Bonŏs, Malŏs, Sedĕns, Bovĕs ;*" sed ut *Brevis* potiùs eliderctur Vocalis, legereturque compendio, " *bnos, mlos, sdens, Bvs.* ' *bnufs.*" Similiterque, cùm [" *res est,*"] contraheretur in monosyllabam [" *res—'st ;*"] factum id utique, non quòd ex vocabulorum istorum priore *Vocalis longa* extrita esset, sed quòd ex posteriori *Brevis.* Quin et in vocibus polysyllabis, ut " *optimè, servitutem, neutiquam, senectutem, voluntatem, vererentur,*" et similibus, parem fuisse, apud eosdem Scriptores, contrahendi rationem crediderim ; lectumque potiùs " *optmè, servtutem, neutquam, snectutem, vluntatem, vrerentur ;* quàm " *ŏptimè, sĕrvitutem, neŭtiquam, senĕctutem, volŭntatem, verĕrentur.*" Item cùm, " *sive ista uxor sit,*" διπόδιον constituat ; pronuntiatum fuisse potiùs, " *siv' 'st' uxor sit,*" quàm " *sĭv' ĭst' uxor sit.*" Et similiter in similibus.

Ver. 813.—ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν, Ἀθάνατοι δέ.] Vide suprà ad ά, 403. et infrà ad ζ, 402.

Ver. 816.——μέγας——Ἕκτωρ.]
Æneæ magni.——— *Æn.* X, 830.

Ibid.———κορυθαίολος.] Τὸ, αἰόλον, οὐκ οἶδ᾽ ὅθεν τῶν Γραμματικῶν τινες ἐπὶ τοῦ Ποικίλου παρ᾽ Ὁμήρῳ ἀκούειν ἀξιοῦσιν·——Οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλὰ σημαίνει τὸν Ταχύν· γενόμενον ἀπὸ τῆς Αἴλλης, ἥτις ἀπὸ τοῦ Ἄειν καὶ Εἰλεῖν πεποίηται.——Κορυθαίολος οὖν, ὁ συνεχῶς κινῶν τὴν κόρυθα. *Porphyrii Quæst. Homeric.* 3. ——διὰ τὰς ἐν πολέμῳ συνεχεῖς καὶ σφοδρὰς ἐνεργείας. *Schol.*

Ver. 817. Πριαμίδης.] Vide supra ad ά, 398.

Ver. 818.———μεμαότες ἐγχείῃσι.] Non " *pro* μεμαῶτες, *antepenultimâ productâ, et penultimâ correptâ, Metri causâ ;*" ut ineptè admodùm *Barnesius :* Sed è contrariò, quâ analogiâ factum est, ex βασιλῆος, βασιλέως ; ex βασιλῆᾰ, βασιλέᾱ ; ex τεθνηότες, τεθνεῶτες ; ex χρυσῆονος, χρυσέωνος ; ex μετήορος, μετέωρος ; ex λαὸς, λεὼς ; eâdem factum est, ex μεμᾱότες, μεμᾰῶτες. Vide suprà ad ά, 265.

Δαρδανίων αὖτ' ἦρχεν, ἐῢς παῖς Ἀγχίσαο,
Αἰνείας· τὸν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε δῖ' Ἀφροδίτη,
Ἴδης ἐν κνημοῖσι, θεὰ βροτῷ εὐνηθεῖσα·
Οὐκ οἶος· ἅμα τῷγε δύω Ἀντήνορος υἷε,
Ἀρχίλοχός τ', Ἀκάμας τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ πόδα νείατον Ἴδης,
Ἀφνειοὶ, πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο,
Τρῶες, τῶν αὖτ' ἦρχε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς,
Πάνδαρος, ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν.
Οἳ δ' Ἀδρήστειάν τ' εἶχον καὶ δῆμον Ἀπαισοῦ,
Καὶ Πιτύειαν ἔχον, καὶ Τηρείης ὄρος αἰπὺ,
Τῶν ἦρχ' Ἄδρηστός τε καὶ Ἄμφιος λινοθώρηξ,
Υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου, ὃς πέρι πάντων
Ἤδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε
Στείχειν ἐς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δέ οἱ οὔτι

Dardaniis porrò imperabat, strenuus filius Anchisae,
Aeneas; quem ex Anchisâ peperit diva Venus,
Idae in jugis, dea *cum* mortali cubans:
Non solus; cum eo duo Antenoris filii,
Archilochusque, Acamasque, pugnae periti omnigenae.
Qui verò Zeleam habitabant sub-pedem imum Idae,
Divites, bibentes aquam profundam Aesepi,
Trojani: his porrò praeerat Lycaonis clarus filius,
Pandarus, cui etiam arcum Apollo ipse dederat.
Qui autem Adrasteamque tenebant et civitatem Apaesi,
Et Pityeam tenebant, et Tereae montem altum;
His imperabat Adrastusque et Amphius lineum-thoracem-gestans,
Filii duo Meropis Percosii, qui supra omnes
Noverat vaticinia, neque suos filios sinebat
Proficisci in bellum homines-perdens: ipsi verò ei non

Ver. 820. Αἰνείας· τὴν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε δῖ' Ἀφροδίτη,
Ἴδης ἐν κνημοῖσι.]
——Æneas, quem Dardanio Anchisæ
Alma Venus Phrygii genuit Simöentis ad undam. *Æn.* I, 621.

Porrò rectè hîc restituit *Barnesius*, τὸν ὑπ', ex *MS. Barocc.* cùm olim malè editum fuisset, τὸν δ' ὑπ'.

Ver. 822. Οὐκ οἶος· ἅμα.] Quâ ratione, οἶος, hîc ultimam producat; et similiter, οὐδὲ, *ver.* 832. et Λάρισσαν, *ver.* 841. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 827.———ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν.]
Ipse suas artes, sua munera lætus Apollo
——dabat, celeresque sagittas. *Æn.* XII, 393.

Τόξον, inquit Scholiastes, τὴν τοξικὴν ἐμπειρίαν: Rectè. Rationem verò ineptissimam adjungit; τὸ ΓΑ'Ρ τόξον Αὐτὸς κατεσκεύασε. Quasi id scilicet Poetam fugisset: aut, Lectorem nè fugeret, periculum esset.

Ver. 832. Ἤδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε
Στείχειν ἐς πόλεμον———
—κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.]
Fata canens sylvis genitor celarat——.
Injecere manum Parcæ———— *Æn.* X, 417. 419.

Cæterùm de vocibus οὐδὲ οὓς, vide infrà ad λ', 330. item γ', 172.

Ver. 833.——ἐς πόλεμον φθισήνορα.] *Al.* φθεισήνορα. Sed nihil opus. Syllaba enim φθι, non ex φθῖσις desumpta est, sed ex φθίνω, quæ, apud Homerum, etiam et in Futuris φθίσειν et φθίσεσθαι, semper producitur. At φθῖσις, φθιτὸς, et similia, sunt ex Aoristo ἔφθινον. Vide suprà ad *ver.* 45. et ad ά, *ver.* 309. 314 et 338.

Πειθέσθην· κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.
Οἳ δ' ἄρα Περκώτην καὶ Πράκτιον ἀμφενέμοντο,
Καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον, καὶ δῖαν Ἀρίσβην,
Τῶν αὖθ' Ὑρτακίδης ἦρχ' Ἄσιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι
Αἴθωνες, μεγάλοι, ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος.
Ἱππόθοος δ' ἄγε φῦλα Πελασγῶν ἐγχεσιμώρων,
Τῶν οἳ Λάρισσαν ἐριβώλακα ναιετάασκον·
Τῶν ἦρχ' Ἱππόθοός τε, Πύλαιός τ' ὄζος Ἄρηος,
Υἷε δύω Λήθοιο Πελασγοῦ Τευταμίδαο.
Αὐτὰρ Θρήϊκας ἦγ' Ἀκάμας, καὶ Πείρως ἥρως,
Ὅσσους Ἑλλήσποντος ἀγάῤῥοος ἐντὸς ἐέργει.
Εὔφημος δ' ἀρχὸς Κικόνων ἦν αἰχμητάων,
Υἱὸς Τροιζήνοιο διοτρεφέος Κεάδαο.
Αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους,
Τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος, ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρὺ ῥέοντος,
Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶη.

Paruerunt: Fata enim eos agebant atrae mortis.
Qui verò Percoten et Practium incolebant,
Et Sestum et Abydum tenebant, et nobilem Arisben,
His porrò Hyrtacides praefectus erat Asius princeps virorum,
Asius Hyrtacides, quem ex Arisbâ ferebant equi
Splendidi, magni, fluvio à Selleënte.
Hippothous verò ducebat gentes Pelasgorum hastis-exercitatorum,
Eorum qui Larissam glebosam habitabant:
His praeerat Hippothousque, Pylaeusque ramus Martis,
Filii duo Lethi Pelasgi Teutamidae.
Caeterùm Thracas ducebat Acamas, et Pirous heros,
Quotquot Hellespontus aestuosus intùs continet.
Euphemus verò dux Ciconum erat bellicosorum,
Filius Troezeni Jovis alumni Ceadae. [*i. e.* Ceae filii.]
Porrò Pyraechmes ducebat Paeonas curvis-arcubus-utentes,
Procul ex Amydone, ab Axio latè fluente,
Axio, cujus limpidissima aqua diffunditur *super* terram.

Ver. 836. Καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον.] Ἀβυδηνοὶ Σηστὸν παρ' Ἀθηναίων ἐκομίσαντο, διὰ τοῦτο τὸ ἔπος. *Eustath. pag.* 199.

Ver. 843. Υἷε δύω Λήθοιο.] Edit. *H. Stephani* et *Wetsten.* aliique; Λίθοιο. Malè. Quippè, ut rectè annotavit *Barnesius*, in *lib.* ρ΄, *ver.* 288. habent et iidem Editi, Λήθοιο.

Ver. 844. — Πείρως ἥρως.] *Al.* Πείροος ἥρως.

Ver. 848. ———— Παίονας ἀγκυλοτόξους.] Εἶδος ἀκοντίου, ἡ ἀγκύλη. *Eustath.* "Qui se "servent de dards attachèz à une courroie. "C'est ce que signifie proprement le mot "ἀγκυλότοξοι. Les Latins l'ont appellè "*amentatum jaculum*; On le lançoit, et on "le retiroit avec la courroie, qu'on ne lâ-"choit jamais de la main." *Dacier.* Fuerunt qui, post hunc versum, adderent; Τη[illegible]. Malè; Nam, ut rectè annotavit *Barnesius* ex φ΄, 156; nondum venerat *Asteropæus.*

Ver. 850. Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶη.] *Al.* αἶαν. Cæterùm cùm *Axii* aquæ, *Strabonis* temporibus, limpidæ non essent; in propinquo autem ex *Amydone* fons

Παφλαγόνων δ' ἡγεῖτο Πυλαιμένεος λάσιον κῆρ,
'Εξ 'Ενετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων,
Οἵ ῥα Κύτωρον ἔχον, καὶ Σήσαμον ἀμφενέμοντο,
'Αμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον,
Κρῶμνάν τ', Αἰγίαλόν τε, καὶ ὑψηλοὺς 'Ερυθίνους.
Αὐτὰρ 'Αλιζώνων 'Οδίος καὶ 'Επίστροφος ἦρχον,
Τηλόθεν ἐξ 'Αλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.
Μυσῶν δὲ Χρόμις ἦρχε, καὶ Ἔννομος οἰωνιστής·
'Αλλ' οὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσσατο κῆρα μέλαιναν,
'Αλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο,
'Εν ποταμῷ, ὅθι περ Τρῶας κεράϊζε καὶ ἄλλους.
Φόρκυς αὖ Φρύγας ἦγε καὶ 'Ασκάνιος θεοειδὴς,
Τῆλ' ἐξ 'Ασκανίης· μέμασαν δ' ὑσμῖνι μάχεσθαι.
Μῄοσιν αὖ Μέσθλης τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην,

Paphlagonibus verò praeerat Pylaemenis animosum cor,
Ex Enetis, unde mularum genus agrestium,
Qui Cytorum tenebant, et Sesamum incolebant,
Circaque Parthenium fluvium inclytas domos habitabant,
Cromnamque, Aegialumque, et excelsos Erythinos.
At Halizonibus Hodius et Epistrophus imperabant,
Procul ex Alybe, unde argenti est origo.
Mysis verò Chromis praeerat, et Ennomus augur:
Sed non auguriis effugit mortem nigram,
Verùm stratus est sub manibus velocis Aeacidae,
In fluvio, ubi quidem Trojanos contrucidabat et alios.
Phorcys porrò Phrygios ducebat et Ascanius Deo similis,
Procul ex Ascaniâ: ardebant verò proelio pugnare.
Maeoniis porrò Mesthlesque et Antiphus duces erant,

---

quidam aquas limpidissimas in *Axium* turbidum emitteret; hinc nonnulli versum *Homeri* isto modo emendabant: 'Αξιοῦ, ᾧ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται Αἴης, vel Αἴη. Infeliciter tamen; ut rectè annotavit *Barnesius:* Quippe et alibi *Homerus,* φ' 158. 'Αξιοῦ, ὃς κάλλιστον ὕδωρ ἐπὶ γαῖαν ἵησιν. Fortassè tempestate quâdam pluviosâ Notam et Colorem hujus fluvii acceperit *Strabo.*

Ver. 854. 'Αμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον,
Κρῶμνάν τ' Αἰγίαλόν τε.] *Al.* Κρῶμναν, Κωβίαλόν τε.
Al. Κρῶμνάν τ', Αἰγίαλόν τε, καὶ ὑψηλοὺς 'Ερυθίνους.
Καύκωνας αὖτ' ἦγε Πολυκλέος υἱὸς ἀμύμων, [*Al.* Ἄμειβος.]
Οἳ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον.
Al. κλυτὰ δώματα ναῖον. *Al.* κατὰ δώματ' ἔναιον. *Strabo, lib.* 12. *p.* 817.

Ver. 856. Αὐτὰρ 'Αλιζώνων 'Οδίος καὶ 'Επίστροφος ἦρχον,
Τηλόθεν ἐξ 'Αλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.]
Al. 'Αλύβων, Χαλύβων, Καλύβης.
Al. Αὐτὰρ 'Αμαζώνων 'Οδίος καὶ 'Επίστροφος ἦρχον,
'Ελθόντ' ἐξ 'Αλόπης, ὅθ' 'Αμαζονίδων γένος ἐστί.
Sed lectionem istam appellat *Strabo,* παρὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων τῶν ἀρχαίων πίστιν, καινοτομουμένην, *Lib.* 12. *p.* 827. Porrò in Editt. *H. Stephani* et *Wetsten.* aliisque, scriptum est ὁ Δίος: Perperam: Nam, ut rectè annotavit *Barnesius,* occurrit idem Nomen iterum, ε', *ver.* 39. 'Αρχὸν 'Αλιζώνων 'Οδίον———.

Ver. 858.——————— οἰωνιστής·
'Αλλ' οὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσσατο κῆρα μέλαιναν.]
————————————augur,
Sed non augurio potuit depellere pestem.
Æn. IX, 327.

Υἷε Πυλαιμένεος, τὼ Γυγαίη τέκε λίμνη,
Οἳ καὶ Μῄονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας.
Νάστης αὖ Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων,
Οἳ Μίλητον ἔχον, Φθειρῶν τ' ὄρος ἀκριτόφυλλον,
Μαιάνδρου τε ῥοὰς, Μυκάλης τ' αἰπεινὰ κάρηνα.
Τῶν μὲν ἄρ' Ἀμφίμαχος καὶ Νάστης ἡγησάσθην,
Νάστης, Ἀμφίμαχός τε, Νομίονος ἀγλαὰ τέκνα,
Ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πόλεμόνδ' ἴεν, ἠΰτε κούρη,
Νήπιος· οὐδέ τί οἱ τόγ' ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον·
Ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο
Ἐν ποταμῷ· χρυσὸν δ' Ἀχιλεὺς ἐκόμισσε δαΐφρων.
Σαρπηδὼν δ' ἦρχεν Λυκίων, καὶ Γλαῦκος ἀμύμων,
Τηλόθεν ἐκ Λυκίης, Ξάνθου ἄπο δινήεντος.

Filii Pylaemenis, quos Gygaea peperit palus,
Qui etiam Moeonios ducebant sub Tmolo natos.
Nastes porrò Caribus praeerat barbarè-loquentibus,
Qui Miletum tenebant, Phthirorumque montem frondosum,
Maeandrique fluenta, Mycalesque alta cacumina.
His utique Amphimachus et Nastes praeerant,
Nastes, Amphimachusque, Nomionis clari filii,
Qui et aurum gestans ad bellum ibat, velut puella,
Stultus: neque omnino ipsi hoc depulit acerbum interitum;
Sed stratus est sub manibus velocis Aeacidae
In fluvio: aurum verò Achilles abstulit belli-peritus.
Sarpedon autem praeerat Lyciis, et Glaucus laudatissimus,
Procul ex Lyciâ, Xantho à vorticoso.

Ver. 866. *Οἳ καὶ Μῄονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας.*] Fuerunt qui hic adderent: *Τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ.* *Strab. lib.* 13. et *Eustath.*

Ver. 867.——*Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων*] Negat *Thucydides* gentes non Græcas, universo nomine *Barbaras*, utì posteà factum est, ab *Homero* appellatas. *Ὅμηρος— οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας [Ἕλληνας] ὠνόμασεν. ——Οὐ μὴν οὐδὲ Βαρβάρους εἴρηκε, διὰ τὸ μηδὲ Ἕλληνάς πω (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ) ἀντίπαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι.* *Thucyd. lib.* 1. sub initio. Quam sententiam Thucydidis, "*hic* "*ipse locus*" (inquit Barnesius) "*refutat.*" Atqui eam nullo modo refutat. Non enim ait *Homerus* Cares, *Barbarorum more*," sed *barbarè*, locutos: Quod verum esse potuit, etsi nondum à Græcis *Barbarorum* nomine appellatæ essent reliquæ gentes universæ. *Strabo*, qui et ipse cum *Thucydide* non sensit, hanc tamen rem rectè explicat. *Οἶμαι δὲ τὸ βάρβαρον κατ' ἀρχὰς ἐκπεφωνῆσθαι οὕτως κατ' ὀνοματοποιΐαν, ἐπὶ τῶν δυσεκφόρως καὶ σκληρῶς καὶ τραχέως λαλούντων, ὡς τὸ βατταρίζειν καὶ τραυλίζειν καὶ ψελλίζειν.* ——*Ἄλλη δέ τις ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διαλέκτῳ ἀνεφάνη κακοστομία, καὶ οἷον βαρβαροστομία, εἴ τις Ἑλληνίζων μὴ κατορθοίη.*——*Τοῦτο δὲ μάλιστα συνέβη τοῖς Καρσί.*——*Ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας, καὶ τὸ Βαρβαρίζειν λέγεται· καὶ γὰρ τοῦτο ἐπὶ τῶν κακῶς Ἑλληνιζόντων εἰώθαμεν λέγειν, οὐκ ἐπὶ τῶν Καριστὶ λαλούντων. Οὕτως οὖν καὶ τὸ βαρβαροφωνεῖν, καὶ τοὺς βαρβαροφώνους δεκτέον, τοὺς κακῶς Ἑλληνίζοντας. Ἀπὸ δὲ τοῦ Καρίζειν, καὶ τὸ Βαρβαρίζειν μετήνεγκαν εἰς τὰς περὶ Ἑλληνισμοῦ τέχνας· καὶ τὸ Σολοικίζειν, εἴτ' ἀπὸ Σόλων, εἴτ' ἄλλως τοῦ ὀνόματος τούτου πεπλασμένου.* *Strab. lib.* 14. *p.* 977. 978.

Ver. 869.——*Μυκάλης τ' αἰπεινὰ κάρηνα.*] *Μιλησίοις δὲ πρὸς Πριηνεῖς ὑπὲρ Μυκάλης διαφερομένοις, εἰς νίκην ἐπήρκεσε τὰ ἔπη ταῦτα.* *Eustath. p.* 199.

Ver. 872. *Ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πόλεμόνδ' ἴεν.*] *Πορφύρᾳ μόνον ἐκόσμησε τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ τὸν Ὀδυσσέα δὲ μιᾷ χλαίνῃ τῇ οἴκοθεν*——*Τὸν γοῦν Κᾶρα τὸν χρυσῷ καλλωπιζόμενον εἰς τὸν πόλεμον, μάλα ὑβριστικῶς λελοιδόρηκεν.* *Dion. Orat.* 2.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Γ.

Ὑπόθεσις τῆς Γ. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ προκαλεσαμένου Μενέλαον εἰς μονομαχίαν ἐπὶ τῇ τῶν ὅλων διαλύσει, ὅρκοι γίγνονται· ἐφ᾽ ᾧ, τὸν νικήσαντα τὴν Ἑλένην λαβεῖν, καὶ τὰ χρήματα αὐτῆς. Ἡττηθέντα δὲ Ἀλέξανδρον Ἀφροδίτη ἁρπάζει, καὶ εἰς τὸν ἴδιον θάλαμον ἀπαγαγοῦσα, μετακαλεῖται ἀπὸ τοῦ τείχους τὴν Ἑλένην. Οἱ δὲ συνομιλήσαντες, εἰς ὕπνον τρέπονται.

ΑΛΛΗ.

ΤΩΝ ἡρώων οὐκ ἰδίᾳ μόνον ἑκάστου τὸ ἦθος, ἀλλὰ καὶ κοινῇ, παρίστησιν ἡμῖν ὁ Ποιητὴς ἔν τε τοῖς ἄλλοις πᾶσι, καὶ ἐπὶ ταύτης δὲ μάλιστα τῆς ῥαψῳδίας. Εἰκάζει γοῦν τοὺς μὲν Τρῶας τοῖς θορυβωδεστάτοις ζώοις γεράνοις, ἄκοσμον φύσει εἰς τὸν πόλεμον αὐτῶν πρόοδον ἀφηγούμενος· τοὺς δὲ Ἕλληνας μετὰ σιωπῆς τὰς προόδους ποιεῖσθαι, οὐ λόγοις τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν ἐπιδεικνυμένους. Καὶ ἡνίκα μὲν προῆλθον ἐπὶ τὸν πόλεμον, τὸν Ἀλέξανδρον προάγει τῶν Τρώων προμαχοῦντα, καὶ γαῦρον ὁρώμενον, ἐπειδὴ δὲ εἶδε τὸν πολέμιον, εἰς τὸ τῶν ἑταίρων πλῆθος ἀναχωροῦντα· Αἰτιώμενον δὲ αὐτὸν Ἕκτορα, καὶ ἐπιπλήσσοντα αὐτῷ, τὸν δὲ ὑπισχνούμενον μαχέσεσθαι τῷ Μενελάῳ, περὶ τῆς Ἑλένης καὶ τῶν κτημάτων· ἐφ᾽ ᾧ τὸν πόλεμον ἐν τῇ τῶν δύο σωμάτων μάχῃ τέλος λαβεῖν. Δηλώσαντος δὲ ταῦτα ἀμφοτέροις τοῖς στρατεύμασιν Ἕκτορος, ὑφίσταται καὶ ὁ Μενέλαος. Μεταπεμψάμενοι δὲ Πρίαμον, ὅρκους καὶ εὐχὰς ποιοῦνται. Καὶ ἡ Ἑλένη Πριάμῳ, καὶ τοῖς περὶ Ἀντήνορα δημογέρουσι, περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀρίστων διηγεῖται. Μαχεσαμένων δὲ αὐτῶν, καὶ ἡττηθέντα Ἀλέξανδρον ἐξαρπάσασα Ἀφροδίτη, εἰς τὸν θάλαμον ἄγει, καὶ μικρὸν ὕστερον καὶ τὴν Ἑλένην. Ἡ δὲ ἀνανδρίαν ὀνειδίζει τῷ Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὴν κοίτην τρέπονται. Ἀγαμέμνων δὲ, κατὰ τοὺς ὅρκους, ἀπαιτεῖ τὴν Ἑλένην, καὶ τὰ ἅμα αὐτῇ ἁρπαγέντα χρήματα· σὺν αὐτῇ δὲ καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀδικήματος τιμωρίαν.

Ἐπιγραφαί.

Ὅρκοι· Τειχοσκοπία· Μονομαχία Ἀλεξάνδρου καὶ Μενελάου.

Ἄλλως.

Γάμμα δ' ἄρ' ἀμφ' Ἑλένης οἴοις μόθος ἐστὶν ἀκοίταις.

ΑΥΤΑΡ ἐπεὶ κόσμηθεν ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕκαστοι,
Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ', ἐνοπῇ τ' ἴσαν, ὄρνιθες ὥς·
Ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρὸ,
Αἵτ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον,
Κλαγγῇ ταίγε πέτονται ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων,
Ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι·
Ἠέριαι δ' ἄρα ταίγε κακὴν ἔριδα προφέρονται.
Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείοντες Ἀχαιοὶ,

AT postquam instructi fuerunt unà cum ducibus quique;
Trojani quidem *cum* clangoreque, clamoreque incedebant, aves veluti:
Sicut clangor gruum est in aëre,
Quae postquam scilicet hyemem effugerunt et immensum imbrem,
Cum clangore eaedem volant supra Oceani fluenta,
Hominibus Pygmaeis caedem et mortem ferentes:
Aëriae quippe eae noxium conflictum adferunt.
At proficiscebantur *cum* silentio robur spirantes Achivi,

Ver. 2. Τρῶες μὲν κλαγγῇ.]
Οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος, οὐδ' ἴα γῆρυς,
Ἀλλὰ γλῶσσ' ἐμέμικτο, πολύκλητοι δ' ἔσαν ἄνδρες. δ', 437.
Vide infrà ad *ver.* 8. et ad δ', 431.

Ibid.———ὄρνιθες ὥς.] Potuisset et hîc et alibi dicere, ὡς ὄρνιθες. Sed altera illa verborum positio majorem habet emphasin: Vide δ', 482. Cæterùm quâ ratione ὄρνιθες hîc ultimam producat; itemque κιρεαὶν, *ver.* 24. et ἀνεχώρησεν, *ver.* 35. vide suprà ad α, 51.

Ver. 3. Ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων.] Φωναὶ παμμιγεῖς. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 10.
———Quales sub nubibus atris
Strymoniæ dant signa grues, atque æthera tranant
Cum sonitu, fugiuntque Notos clamore secundo. *Æn.* X, 264.

Ver. 4.——ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον.]
————aves, ubi frigidus annus
Trans pontum fugat, et terris immittit apricis. *Æn.* VI, 311.

Ver. 5.——πέτονται ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων.] *Al.* ποτῶνται.
——Oceani——amnes.
Georg. IV, 233.

Ver. 6. Ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι] Ἔστι δὲ ἔθνος γεωργικὸν, ἀνθρώπων μικρῶν, κατοικούντων εἰς τὰ ἀνωτάτω μέρη τῆς Αἰγυπτιακῆς γῆς, πλησίον τοῦ Ὠκεανοῦ, ὅπερ πολεμεῖ ταῖς γεράνοις (φασὶ) βλαπτούσαις αὐτῶν τὰ σπέρματα, καὶ λιμὸν ποιούσαις τῇ χώρᾳ. *Schol.*

Ver. 8. Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ.] "Sed enim "*Achæos* Homerus pugnam indipisci ait, "non fidicularum tibiarumque concentu, "sed *mentium animorumque conspiratu tacito* "nitibundos: Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα "πνείοντες Ἀχαιοὶ, Ἐν θυμῷ μεμαῶτες, &c." *Gell. lib.* 1. *cap.* 11. Ubi videtur *Gellius* istud, ἐν θυμῷ, ita intellexisse, ut idem ferè significaret, ac σιγῇ: opponereturque videlicet τῷ, κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τε, *ver.* 2. Vide infrà ad δ', 431.

Ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισιν.
Εὖτ' ὄρεος κορυφῇσι Νότος κατέχευεν ὀμίχλην,
Ποιμέσιν οὔτι φίλην, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω,
Τόσσον τίς τ' ἐπιλεύσσει, ὅσον τ' ἐπὶ λᾶαν ἵησιν·
Ὣς ἄρα τῶν ὑπὸ ποσσὶ κονίσσαλος ὤρνυτ' ἀελλὴς
Ἐρχομένων· μάλα δ' ὦκα διέπρησσον πεδίοιο.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Τρωσὶν μὲν προμάχιζεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς,
Παρδαλέην ὤμοισιν ἔχων καὶ καμπύλα τόξα,
Καὶ ξίφος· αὐτὰρ ὁ δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ
Πάλλων, Ἀργείων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους,
Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Ἐρχόμενον προπάροιθεν ὁμίλου, μακρὰ βιβῶντα,
Ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας,

In animo gestientes opem ferre sibi invicem.
Quemadmodum montis verticibus Notus offudit nebulam,
Pastoribus nequaquam gratam, furi autem etiam nocte commodiorem,
Et eousque quis *tum* prospicit, quousque lapidem jacit:
Sic horum sub pedibus pulvis excitabatur turbidus
Euntium; valdè enim celeriter pertransibant campum.
Hi verò quum jam prope erant se invicem invasuri,
Trojanis quidem in-primâ-acie-erat Alexander divinâ-formâ-praeditus,
Pardi pellem humeris gestans et incurvos arcus,
Et ensem: is verò hastilia duo praefixa aere
Vibrans, Graecorum provocabat quosque fortissimos,
Ut contra *se* dimicarent in saevâ pugnâ.
Hunc autem postquam animadvertit bellicosus Menelaus
Incedentem ante agmen, magnis passibus gradientem:
Sicut leo gavisus est, qui magnum in corpus inciderit,

Ver. 9.——μεμαῶτες.] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 11.——κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω.] *Ovium* scilicet *prædatoribus* nebula, quàm ipsa nox, commodior.

Ver. 16.——θεοειδής.] Specie ac pulchritudine *Corporis*, non virtutibus, insignis.

Ver. 18. ———— δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ.]

———duo fortè gerebat
———præfixa hastilia ferro.
Æn. XII, 448.

Ver. 19.——προκαλίζετο πάντας ἀρίστους.] Pulcherrimè describit Poeta virum non prorsus ignavum, nec tamen fortem satis; nequitiæ sibi conscium; cujus Solius tamen causâ bellum esset susceptum; fortissimos statim, etiam priùs quàm *Hector* se ostenderet, provocantem ad certamen; ferocientem, jactabundum, μακρὰ βιβῶντα, *ver.* 22. simul autem primùm ut Hostis, cui injuriam intulisset, contrà incederet, retrò cedentem, *ver.* 32.

Ver. 22.——μακρὰ βιβῶντα.] Pessimè hæc verba vertit Barnesius, "*longè gradientem.*" Quæ verba apud *Virgilium*, *Æn.* X, 572. non *magnis incedentem passibus*, sed *è longinquo venientem* significant.

Ver. 23. Ὥστε λέων ἐχάρη, &c.]

Impastus stabula alta leo ceu sæpè peragrans,
(Suadet enim vesana fames,) si fortè fugacem

Εὑρὼν ἢ ἔλαφον κεραὸν, ἢ ἄγριον αἶγα
Πεινάων· μάλα γάρ τε κατεσθίει, εἴπερ ἂν αὐτὸν
Σεύωνται ταχέες τε κύνες, θαλεροί τ' αἰζηοί·
Ὣς ἐχάρη Μενέλαος Ἀλέξανδρον θεοειδέα
Ὀφθαλμοῖσιν ἰδών· φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείτην·
Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Ἐν προμάχοισι φανέντα, κατεπλήγη φίλον ἦτορ·
Ἂψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ' ἀλεείνων.
Ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη
Οὔρεος ἐν βήσσης, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα,

Nactus aut cervum cornutum, aut agrestem capram,
Esuriens; avidè enim devorat, etiamsi ipsum
Insequantur velocesque canes, florentesque juvenes:
Sic gavisus est Menelaus Alexandrum divinâ-formâ-praeditum
Oculis conspicatus: cogitabat enim ulturum se virum sceleratum:
Statim itaque de curru cum armis desiliit humi.
Illum autem postquam animadvertit Alexander divinâ-formâ-praeditus
In primâ-acie apparentem, perculsus est suo corde;
Retróque sociorum in agmen recessit, mortem evitans.
Ut scilicet cum quis draconem conspicatus resiliens fugit
Montis in saltibus, subtúsque tremor occupavit artus,

Conspexit capream, aut surgentem in cornua cervum,
Gaudet hians immane, comasque arrexit, et hæret
Visceribus super accumbens; lavit improba teter
Ora cruor—————— *Æn.* X, 723.

Ver. 23. 24. 25.——κύρσας, Εὑρὼν,——Πεινάων.] Non sine artificio ἀσυνδέτως ponuntur tria hæc Participia, (præterquam quod pedibus dactylicis versus iste, ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας, totus incedit;) συνεπιτρέχοντος οἷον τοῦ πνιητοῦ, τῇ σπουδῇ τοῦ λέοντος· ut, ex *Eustathio*, *pag.* 289. *lin.* 4. rectè annotavit *Barnesius*.

Ver. 27.————θεειδέα.] Pronuntiabatur, θεοειδῆ. Quomodo et scribi deinceps cœptum est.

Ver. 28.——τίσασθαι.] "Malim τίσεσθαι," *inquit Vir doctissimus H. Stephanus*: "Fateor tamen τίσασθαι haberi hîc in meo etiam "codice vetustissimo; et eodem modo legi, "*Odyss.* ύ, 121.——φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείτας. Sed his oppono locum illum hujus "tertii libri, *ver.* 366. Ἦτ' ἐφάμην τίσεσθαι "Ἀλέξανδρον κακότητος. Nam ibi meus ille "codex, τίσεσθαι habet." *Quàm eruditè et modestè!*

Ver. 29. Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.

Sistit equos bijuges, et curru desilit.——
Æn. XII, 355.
——et è curru saltum dedit ocyùs arvis.
Ibid. 681.

Simpliciùs dictum est χαμᾶζε, quàm *arvis*; et illud, σὺν τεύχεσιν, vim habet insuper singularem.

Ver. 31.————κατεπλήγη.] Singulare ferè huic verbo est, quod in linguâ Ionicâ *Aoristi secundi penultimam* producat. Hinc et in linguâ Doricâ apud *Theocritum*, *Idyll.* 22, 105.————αὐτὰρ ὁ πλᾱγείς. In linguâ Atticâ autem dicitur πλᾰγείς·

Ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεὶς Ἰάσονος.
Eurip. Med. ver. 8.

Ver. 33. Ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα.] Pulcherrimè *Virgilius*:

Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem
Pressit humi nitens, trepidusque repentè refugit
Attollentem iras, et cærula colla tumentem:
Haud secùs Androgeos visu tremefactus abibat.
Æn. II, 379.

Ἂψ τ' ἀνεχώρησεν, ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειάς·
Ὣς αὖθις καθ' ὅμιλον ἔδυ Τρώων ἀγερώχων
Δείσας Ἀτρέος υἱὸν Ἀλέξανδρος θεοειδής.
Τὸν δ' Ἕκτωρ νείκεσσεν ἰδὼν, αἰσχροῖς ἐπέεσσι·
Δύσπαρι, εἶδος ἄριστε, γυναιμανὲς, ἠπεροπευτὰ,
Αἴθ' ὄφελές τ' ἄγονός τ' ἔμεναι, ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι.
Καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον ἦεν,
Ἢ οὕτω λώβην τ' ἔμεναι καὶ ἐπόψιον ἄλλων.
Ἦπου καγχαλόωσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Φάντες ἀριστῆα πρόμον ἔμμεναι, οὕνεκα καλὸν
Εἶδος ἔπ'· ἀλλ' οὐκ ἔστι βίη φρεσὶν, οὐδέ τις ἀλκή.

Retróque recessit, pallorque ejus cepit genas:
Sic retrò in agmen subrepsit Trojanorum superborum
Metuens Atrei filium Alexander divinâ-formâ-praeditus.
Hunc autem Hector objurgavit conspicatus, probrosis verbis:
" Infelix Pari, formâ praestantissime, mulierose, deceptor,
" Utinam non natus fuisses, aut nuptiarum-expers periisses.
" Sanè illud mallem, et quidem multò utilius esset,
" Quàm sic dedecus esse et turpi spectaculo omnibus.
" Certè cachinnantur comantes Achivi,
" Suspicati egregium propugnatorem esse, quoniam venusta
" Species *tibi* inest: sed non est vis animo, neque ullum robur.

Ver. 39. Δύσπαρι.] *Euripides* similiter δυσελέναν dixit *Helenam*, Orest. *ver.* 1391. Porrò, hinc istud *Ovidii*, in epistolâ *Laodamiæ* ad *Protesilaum*, *ver.* 43.

Dux Pari, Priamide, damno formose tuorum;

pulcherrimè emendavit *Nic. Heinsius*:

Dyspari Priamide, damno formose tuorum.

Et quoniam *Ovidii Epistolarum* incidit mentio, lubet hîc emendationem quandam apponere, quæ *Nobis* olim in hâc materiâ ludentibus in mentem venit. In epistolâ *Acontii* ad *Cydippen*, versus 227. 228. hujusmodi sunt:

Appeteres talem vel non jurata maritum;
Juratæ, vel non, talis habendus erat.

Quàm enervis sit hæc sententia, et ταυτολόγος, nemo non videt. *Nic. Heinsius* legendum conjicit,——" talis *emendus* erat:" Nullo profectu. Distingue solummodò, quâ distinctum oportet; jamque rectè procedet sententia, nec sine magno acumine:

Appeteres *Talem* vel *non jurata* maritum;
Juratæ, vel *non Talis* habendus erat.

Simili ratione et alium ejusdem Auctoris locum, *Metamorphos. lib.* 4. *ver.* 60. de *Pyramo* et *Thisbe*:

————Tedæ quoque jure coissent,
Sed vetuere patres quod non potuere vetare:
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo:

mutatâ solummodò distinctione, nitori suo restituit Amicus quidam noster:

————Tedæ quoque jure coissent,
Sed vetuere patres. Quod non potuere vetare,
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.

Ver. 40. Αἴθ' ὄφελές τ' ἄγονός τ' ἔμεναι, ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι.] *Barnesius* in *MS. Barocc. Oxon.* repperit, Αἴθ' ὄφελες ἄγονός τ' ἔμεναι. Quam et *veram* fortè Lectionem esse suspicatus fuerim. Nam et *Eustathium* ità legisse, licèt in Textu aliter jam editum sit, liquet ex Commentario. Quem autem hîc à *Dionysio quodam* insertum Versum narrat *Eustathius*, (Μηδέ τι γούνασιν εἶσιν ἐφέσσασθαι φίλον υἱὸν Δάρδανον,) sine dubio suppositus est.

Ver. 41. Καί κε τὸ βουλοίμην.] *Sanè ego istic si essem, mallem id et ipse, &c.*

Ver. 42.——ἐπόψιον.] *Al.* ὑπόψιον.

Ver. 44.———καλόν.] Vide suprà ad β', 43.

Ἦ τοιόσδε ἐὼν, ἐν ποντοπόροισι νέεσσι
Πόντον ἐπιπλώσας, ἑτάρους ἐρίηρας ἀγείρας,
Μιχθεὶς ἀλλοδαποῖσι, γυναῖκ' εὐειδέ' ἀνῆγες
Ἐξ Ἀπίης γαίης, νυὸν ἀνδρῶν αἰχμητάων;
Πατρί τε σῷ μέγα πῆμα, πόληΐ τε, παντί τε δήμῳ,
Δυσμενέσιν μὲν χάρμα, κατηφείην δέ σοι αὐτῷ;
Οὐκ ἂν δὴ μείνειας ἀρηΐφιλον Μενέλαον;
Γνοίης χ', οἵου φωτὸς ἔχεις θαλερὴν παράκοιτιν.
Οὐκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις, τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης,
Ἥ τε κόμη, τό τε εἶδος, ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης.
Ἀλλὰ μάλα Τρῶες δειδήμονες· ἦ τέ κεν ἤδη
Λάϊνον ἕσσο χιτῶνα, κακῶν ἕνεχ', ὅσσα ἔοργας.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἕκτορ, ἐπεί με κατ' αἶσαν ἐνείκεσας, οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν·
Αἰεί τοι κραδίη, πέλεκυς ὥς, ἐστιν ἀτειρὴς,
Ὅστ' εἶσιν διὰ δουρὸς, ὑπ' ἀνέρος, ὅς ῥά τε τέχνῃ

" Num talis existens, in pontum-transeuntibus navibus
" Mare emensus, sociis charis coactis,
" Permistus alienigenis, mulierem formosam abduxisti
" Ex Apiâ terrâ, sponsam virorum bellicosorum?
" Patrique tuo magnum detrimentum, civitatique, totique populo,
" Inimicis quidem gaudium, dedecus autem tibi ipsi?
" Nonne verò sustinueris bellicosum Menelaum?
" Nôsses utique qualis viri teneas florentem uxorem.
" Non tibi profuerit cithara, et dona Veneris,
" Et coma et species; cùm in pulveribus immixtus fueris!
" Sed valdè Trojani *sunt* timidi: *aliàs* certè jam
" Lapideam indutus fuisses tunicam, *tot* malorum gratiâ, quae patrâsti.
Hunc autem vicissim alloquutus est Alexander divinâ-formâ-praeditus:
" Hector, quoniam me jure increpâsti, non injuriâ:
" (Semper tibi cor, securis veluti, est indomitum,
" Quae penetrat lignum, à viro *acta*, qui arte

Ver. 46. &c.——ἐὼν,——ἐπιπλώσας,——ἀγείρας,——μιχθείς.] Ὅρα τὸ ἀσύνδετον σχῆμα, θυμῷ καὶ ἀγωνίᾳ πρέπον, καὶ πάνυ σφοδρόν.——τέσσαρας γὰρ ἀσυνδέτους ἔθη [*legendum fortè*, ἔθη] μετοχὰς, γοργῶς τὸν λόγον μεταχειρισάμενος. *Eustath.*

Ver. 47.——ἑτάρους ἐρίηρας.] Ἄγαν εὐαρμόστους, ἢ ἐπεράστους φίλους, τουτέστιν, αὐτῷ ὁμοίους φίλους, καὶ ἅρπαγας. *Schol.*

Ver. 52. Οὐκ ἂν δὴ μείνειας.] Καὶ συχνὰ τὰ πολλὰ δὲ καὶ κατὰ κόμμα μεταβαίνει ἀπὸ νοήματος ἄλλου εἰς ἄλλο, διά τι ὀργὴν, καὶ ὅτι οὐδὲ ἔχει καιρὸν ἀποτάδην λαλεῖν.——σφοδρὸν κατά τι τὰς ἐννοίας, καὶ τὰ κομματικὰ σχήματα, καὶ τὸν τῆς ἐρωτήσεως ἔλεγχον. *Eustath.*

Ver. 54. Οὐκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις,——Ἥ τε κόμη,——ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης.]

Nequicquam Veneris præsidio ferox
Pectes cæsariem, grataque fœminis
Imbelli citharâ carmina divides:
——————adulteros
Crines pulvere collines. *Horat. Carm.* I, 15.

Ibid.——τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης.]

——Veneris præmia——. *Æn.* IV, 33.

Ver. 57. Λάϊνον ἕσσο χιτῶνα.] *Lapidatus*, lapidibus obrutus fuisses; vel fortè, simpliciter, *sepultus*.

Νήϊον ἐκτάμνησιν, ὀφέλλει δ' ἀνδρὸς ἐρωήν·
Ὣς τοι ἐνὶ στήθεσσιν ἀτάρβητος νόος ἐστί.
Μή μοι δῶρ' ἐρατὰ πρόφερε χρυσέης Ἀφροδίτης.
Οὔτοι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα,
Ὅσσα κεν αὐτοὶ δῶσιν, ἑκὼν δ' οὐκ ἄν τις ἕλοιτο.
Νῦν δ' αὖτ', εἴ μ' ἐθέλεις πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι,
Ἄλλους μὲν κάθισον Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς,
Αὐτὰρ ἔμ' ἐν μέσσῳ καὶ ἀρηΐφιλον Μενέλαον
Συμβάλετ' ἀμφ' Ἑλένῃ καὶ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι·
Ὁππότερος δέ κε νικήσῃ, κρείσσων τε γένηται,
Κτήμαθ' ἑλὼν εὖ πάντα, γυναῖκά τε, οἴκαδ' ἀγέσθω·
Οἱ δ' ἄλλοι, φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες,
Ναίοιτε Τροίην ἐριβώλακα· τοὶ δὲ νεέσθων
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον καὶ Ἀχαιΐδα καλλιγύναικα.
  Ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' αὖτ' ἐχάρη μέγα, μῦθον ἀκούσας·
Καί ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν, Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας,
Μέσσου δουρὸς ἑλών· τοὶ δ' ἱδρύνθησαν ἅπαντες.

" *Lignum* navale exscindat, augetque viri impetum:
" Sic tibi in praecordiis intrepidus animus est.)
" Nè mihi dona amabilia exprobra aureae Veneris:
" Neutiquam rejicienda sunt deorum praeclara dona,
" Quaecunque ipsi dederint: suo arbitrio autem non quivis ceperit.
" Nunc verò, si me vis bellare et pugnare,
" Caeteros quidem sedere-facias Trojanos et omnes Achivos,
" Sed me in medio et bellicosum Menelaum
" Committite de Helenâ et opibus omnibus pugnaturos:
" Uter autem vicerit, superiorque fuerit,
" Opes acceptas penitùs omnes, mulieremque, domum abducat:
" *Vos* autem caeteri, amicitiâ et foederibus firmis percussis,
" Habitetis Trojam glebosam: Illi verò redeant
" Ad Argos equis aptum, et Achaiam pulchras-mulieres-habentem.
Sic dixit: Hector verò gavisus est valdè, sermone audito:
Et in medium progressus, Trojanorum cohibuit phalanges,
Mediâ hastâ prehensâ: illi autem resederunt omnes.

Ver. 64.——χρυσέης Ἀφροδίτης.]
——Venus aurea——. *Æn.* X, 16.

Pronuntiabatur autem, χρυσῆς. Vide suprà ad β', 268 et 811.

Ver. 66.———ἑκὼν δ' οὐκ ἄν τις ἕλοιτο.] Vox, ἑκὼν, hoc in loco, non significat, *volens* aut *lubens*; sed, quod Latinè dicitur, *suo arbitrio*.

Ver. 67. Νῦν δ' αὖτ', εἴ μ' ἐθέλεις.]
Quod si Me solum Teucri in certamina poscunt,
Idque placet.————— *Æn.* XI, 151.

Ver. 68. Ἄλλους μὲν κάθισον——Αὐτὰρ ἔμ' ἐν μέσσῳ.]
———Teucrûm arma quiescant,
Et Rutulûm: Nostro dirimatur sanguine bellum. *Æn.* XII, 78.

Cæterùm de voce κάθισον, vide suprà ad ά, 565. et ad β', 191.

Ver. 70. Συμβάλετ' ἀμφ' Ἑλένῃ.] Edidit *Barnesius*, Σύμβαλέ τ' ἀμφ' Ἑλένῃ. Minùs rectè. Oporteret enim istud τε aliter positum: σύμβαλε ἀμφί τ' Ἑλένῃ καὶ, *&c.*

Ver. 73.——ὅρκια πιστὰ ταμόντες.]
——fœdusque ferit.—— *Æn.* X, 154.

Τῷ δ' ἐπετοξάζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Ἰοῖσίν τε τιτυσκόμενοι λάεσσί τ' ἔβαλλον·
Αὐτὰρ ὁ μακρὸν ἄϋσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
"Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ βάλλετε, κοῦροι Ἀχαιῶν·
Στεῦται γάρ τι ἔπος ἐρέειν κορυθαιόλος Ἕκτωρ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔσχοντο μάχης, ἄνεῴ τ' ἐγένοντο
Ἐσσυμένως· Ἕκτωρ δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ἔειπε·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ,
Μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρεν.
Ἄλλους μὲν κέλεται Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς
Τεύχεα κάλ' ἀποθέσθαι ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ·
Αὐτὸν δ' ἐν μέσσῳ καὶ ἀρηΐφιλον Μενέλαον,
Οἴους ἀμφ' Ἑλένῃ καὶ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι·
Ὁππότερος δέ κε νικήσῃ, κρείσσων τε γένηται,
Κτήμαθ' ἑλὼν εὖ πάντα, γυναῖκά τε, οἴκαδ' ἀγέσθω·
Οἱ δ' ἄλλοι φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ τάμωμεν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.

In hunc autem sagittas dirigebant comantes Achivi,
Missilibusque collineantes lapidibusque petebant:
Sed altè clamavit Rex virorum Agamemnon:
" Continete vos, Argivi, nè jaculemini, filii Achivorum:
" Pollicetur enim se aliquid dicturum expeditè-pugnam-ciens Hector
Sic dixit: illi verò abstinuerunt à pugnâ, tacitique facti sunt
Confestim: Hector verò inter utrosque locutus est:
" Audite ex me, Trojani, et benè-ocreati Achivi,
" Sermonem Alexandri, cujus causâ bellum ortum est.
" Caeteros quidem jubet Trojanos et omnes Achivos
" Arma pulchra deponere super terram almam:
" Se verò in medio et bellicosum Menelaum,
" Solos de Helenâ et opibus omnibus pugnare:
" Uter autem vicerit, superiorque fuerit,
" Opes acceptas penitùs omnes, mulieremque, domum abducat:
" Caeteri autem amicitiam et foedera firma feriamus.
Sic dixit: illi autem omnes taciti facti sunt silentio.

Ver. 81.——*μακρὸν ἄϋσεν,*——*Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ βάλλετε.*]

Significatque manu, et magno simul incipit ore:
Parcite jam, Rutuli; et vos, tela inhibete, Latini. *Æn.* XII, 692.

Ver. 83.——*ἔπος ἐρέειν.*] Quâ ratione hìc, ἔπος; et infrà, *ver.* 103. λευκὸν, ultimam producant, vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——*κορυθαιόλος*] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 86. *Κέκλυτέ μευ,*——] Post hunc versum, ex MSS. quibusdam, inserit *Barnesius*,

Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·

auctoribus non satis idoneis.

Ver. 87.——*ὄρωρεν.*] Vide suprà ad ά, 57. et infrà ad δ', 110.

Ver. 89.——*κάλ'.*] Vide suprà ad β', 45.

Ver. 95. *Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.*]

Dixerat Æneas: olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI, 120.

Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Κέκλυτε νῦν καὶ ἐμεῖο· μάλιστα γὰρ ἄλγος ἱκάνει
Θυμὸν ἐμὸν, φρονέω δὲ διακρινθήμεναι ἤδη
Ἀργείους καὶ Τρῶας, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε
Εἵνεκ' ἐμῆς ἔριδος, καὶ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἀρχῆς·
Ἡμέων δ' ὁπποτέρῳ θάνατος καὶ μοῖρα τέτυκται,
Τεθναίη· ἄλλοι δὲ διακρινθεῖτε τάχιστα.
Οἴσετε δ' ἄρν', ἕτερον λευκὸν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν,
Γῇ τε, καὶ Ἠελίῳ· Διῒ δ' ἡμεῖς οἴσομεν ἄλλον.
Ἄξετε δὲ Πριάμοιο βίην, ὄφρ' ὅρκια τάμνῃ
Αὐτὸς, ἐπεί οἱ παῖδες ὑπερφίαλοι καὶ ἄπιστοι·
Μή τις ὑπερβασίῃ Διὸς ὅρκια δηλήσηται.
Αἰεὶ δ' ὁπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται·
Οἷς δ' ὁ γέρων μετέῃσιν, ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω
Λεύσσει, ὅπως ὄχ' ἄριστα μετ' ἀμφοτέροισι γένηται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἐχάρησαν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε,
Ἐλπόμενοι παύσεσθαι ὀϊζυροῦ πολέμοιο.

Inter illos verò itidem locutus est bello strenuus Menelaus:
" Audite nunc et me: maximè enim *haec* molestia incessit
" Animum meum, censeo autem diremptum-iri jam
" Argivos et Trojanos; quoniam mala multa passi estis
" Propter meam contentionem, et Alexandri propter incoeptum:
" Nostrûm verò utri mors et fatum paratum est,
" Moriatur: caeteri autem dirimamini citissimè.
" Adferte verò agnos, alterum album, alteram verò nigram,
" Terraeque, et Soli: Jovique nos adferemus alium.
" Adducite autem Priami vim, [*Priamum*,] ut foedus feriat
" Ipse, quoniam ei filii foedifragi *sunt* et infidi:
" Ne quis transgressione Jovis foedera violet.
" Semper utique juniorum virorum animi instabiles-sunt:
" Quibus verò senex interfuerit, simul praeterita et futura
" Prospicit, ut quàm optimè inter utrosque transigatur.
Sic dixit: at gavisi sunt Achivique Trojanique,
Sperantes *se* finem facturos aerumnosi belli.

Ver. 96.———μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος.] Aptissima hæc oratio personæ *Menelai*, qui

——ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως· ἐπεὶ οὐ πολύμυθος,
Οὐδ' ἀφαμαρτοεπής·——— *ver.* 213.

Ver. 100.———Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἀρχῆς.] Præfinitò id hîc significat vox ἀρχὴ, quod Latinè dicitur *Cœptum*, *Inceptum*, vel *Susceptum*.

Ver. 103.———ἕτερον λευκὸν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν]

Nigram Hyemi pecudem, Zephyris felicibus albam. *Æn.* III, 120.

Ver. 105.——Πριάμοιο βίην.] Vide suprà ad β', 658.

Ver. 112. Ἐλπόμενοι παύσεσθαι.]

Qui sibi jam requiem pugnæ, rebusque salutem
Sperabant.——— *Æn.* XII, 241

Καί ῥ' ἵππους μὲν ἔρυξαν ἐπὶ στίχας, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοὶ,
Τεύχεά τ' ἐξεδύοντο, τὰ μὲν κατέθεντ' ἐπὶ γαίῃ
Πλησίον ἀλλήλων· ὀλίγη δ' ἦν ἀμφὶς ἄρουρα.
Ἕκτωρ δὲ προτὶ ἄστυ δύω κήρυκας ἔπεμπε
Καρπαλίμως, ἄρνας τε φέρειν, Πρίαμόν τε καλέσσαι.
Αὐτὰρ ὁ Ταλθύβιον προΐει κρείων Ἀγαμέμνων,
Νῆας ἔπι γλαφυρὰς ἰέναι, ἠδ' ἄρν' ἐκέλευεν
Οἰσέμεναι· ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἀπίθησ' Ἀγαμέμνονι δίῳ.
Ἶρις δ' αὖθ' Ἑλένῃ λευκωλένῳ ἄγγελος ἦλθεν,
Εἰδομένη γαλόῳ, Ἀντηνορίδαο δάμαρτι,
Τὴν Ἀντηνορίδης εἶχε κρείων Ἑλικάων,
Λαοδίκην, Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην·
Τὴν δ' εὗρ' ἐν μεγάρῳ· ἡ δὲ μέγαν ἱστὸν ὕφαινε,
Δίπλακα, μαρμαρέην· πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους
Τρώων θ' ἱπποδάμων, καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Οὓς ἕθεν εἵνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἄρηος παλαμάων.
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Δεῦρ' ἴθι, νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδηαι
Τρώων θ' ἱπποδάμων, καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Οἳ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον πολυδακρυν Ἄρηα

Et equos quidem coërcuerunt in ordines, descenderunt autem ipsi,
Armaque exuerunt, quae quidem deposuerunt in terrâ
Prope se invicem: exiguum autem erat hinc inde terrae-spatium.
Hector verò ad urbem duos praecones misit
Festinanter, *qui* agnosque adferrent, Priamumque vocarent.
At Talthybium misit Rex Agamemnon,
Naves ad cavas ut iret, et agnum jussit
Adferre: ille verò haud immorigerus fuit Agamemnoni nobili.
Iris autem Helenae candidas-ulnas-habenti nuncia venit,
Assimilata glori, Antenoridae uxori,
Quam Antenorides habebat Rex Helicaon,
Laodicen, Priami filiarum formâ-praestantissimam:
Eamque invenit in domo: ea verò magnam telam texebat,
Duplicem, splendidam: multosque intexebat labores
Trojanorumque equûm-domitorum, et Achivorum aere-loricatorum,
Quos sui causâ sustinebant à Martis manibus
Propè autem stans allocuta est pedibus velox Iris:
" Huc veni, nympha cara, ut admiranda facta spectes
" Trojanorumque equûm-domitorum, et Achivorum aere-loricatorum:
" Qui priùs sibi invicem inferebant lachrymosum bellum

Ver. 113.——ἐκ δ', ἔβαν αὐτοί.] *E curribus descenderunt, et in medium exibant.* Fit autem ex ἔβησαν, ἔβαν. Simili analogiâ atque ex ἐτράφησαν, τράφεν

Ver. 115.——ὀλίγη δ' ἦν ἀμφὶς ἄρουρα.]
Discessere omnes medii, spatiumque dedere. *Æn.* XII, 696.

De voce ἄρουρα, vide infrà ad ζ', 142.

Ver. 125.———ἡ δὲ μέγαν ἱστὸν ὕφαινε.] Quâ ratione vox, δὲ, hîc producatur; item, εἶδος, infrà, *ver.* 154. vide supra ad α', 51.

Ver. 126.——μαρμαρέην.] *Al.* πορφυρέην.

Ver. 132.——πολύδακρυν Ἄρηα.]
—lachrymabile bellum. *Æn.* VII, 604.

Ἐν πεδίῳ, ὀλοοῖο λιλαιόμενοι πολέμοιο·
Οἱ δὴ νῦν ἕαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,
Ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν·
Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Μακρῇς ἐγχείῃσι μαχήσονται περὶ σεῖο·
Τῷ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις.
Ὣς εἰποῦσα θεὰ, γλυκὺν ἵμερον ἔμβαλε θυμῷ
Ἀνδρός τε προτέροιο, καὶ ἄστεος, ἠδὲ τοκήων.
Αὐτίκα δ' ἀργεννῇσι καλυψαμένη ὀθόνῃσιν,
Ὡρμᾶτ' ἐκ θαλάμοιο, τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα·
Οὐκ οἴη, ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο,
Αἴθρη Πιτθῆος θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις.
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανον ὅθι Σκαιαὶ πύλαι ἦσαν.
Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον, ἠδὲ Θυμοίτην,

"In campo, perniciosae cupidi pugnae:
"Jam verò sedent taciti, (bellumque cessat,)
"Scutis innixi, juxtaque hastae longae fixae sunt:
"At Alexander et bellicosus Menelaus
"Longis hastis pugnabunt de te:
"Ei verò, qui vicerit, chara vocaberis uxor.
Sic locuta dea, dulce desiderium injecit animo
Virique prioris, et urbis, atque parentum.
Protinùs autem candidis operta velis,
Properavit ex gynaeceo, teneram lachrymam effundens:
Non sola, simul eam et famulae duae sequebantur,
Aethra Pitthei filia, Clymeneque magnis oculis.
Confestim deinde pervenerunt ubi Scaeae portae erant
At Priamus et Panthous et Thymoetes,

Ver. 134. ——— *πέπαυται,* ——— *πέπηγεν.*] Vide suprà ad *ά*, 37.

Ver. 135. *Ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν.*]

Stant terrâ defixæ hastæ.———
Æn. VI, 652.

Stant longis adnixi hastis, et scuta tenentes. *Æn.* IX, 229.

Defigunt tellure hastas, et scuta reclinant.
Æn. XII, 130.

Aristophanes, ad hunc locum alludens,

Καὶ τὸν θυμὸν κατάθου, κύψας
Παρὰ τὴν ὀργὴν, ὥσπερ ὁπλίτης. *Av.* 401.

Cæterùm de voce *κεκλῖμένοι*, vide suprà ad *ά*, 309. 314 et 338.

Ver. 141. ——*καλυψαμένη ὀθόνῃσιν.*] Notandus hîc *primigenius* Vocis *Mediæ* Usus: *Καλυψαμένη, cùm scipsam cooperuisset.* Sic rursùm, *Iliad.* ξ, 184. *κρηδέμνῳ δ' ἐφύπερθε καλύψατο δῖα θεάων.* Et *Odyss.* ί, 491. *Ὣς Ὀδυσεὺς φύλλοισι καλύψατο.* Et *Iliad.* θ', 199. *Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, commovit se in solio.* Similiter, *κείρειν*, propriè est, *tondere; κείρεσθαι, tonderi; κείρασθαι, se tondere.* Item, *τιμήσομαι, honorabilem me præstabo; μισήσομαι, odiosum me reddam; κόψομαι, cædam me ipse*, id est, *plangam* seu *lamentabor.* Primigenius, inquam, hic *Vocis mediæ* Usus. Paulatim autem, vulgari loquendi consuetudine, cœpta sunt *alia* hujus vocis *Tempora* significatu *activo* usurpari, alia *passivo.* Nec tamen hoc ipsum sine ullo delectu: Quod quidem explicatu difficillimum, attentè autem legentibus observatu persæpè est facillimum. Exempli gratiâ: Ὁ *διακονούμενος*, idem est ac *ὁ διάκονος, Minister, Famulus; ὁ διακονῶν* autem, is qui *jam tum*, eo ipso temporis articulo, *ministrat.*

Ver. 144. *Αἴθρη Πιτθῆος θυγάτηρ.*] *Οἱ δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἔπος διαβάλλουσι. Plutarch. in Theseo*, sub finem.

Ibid.——*βοῶπις.*] Vide suprà ad *ά*, 551.

Ver. 146. *Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον.*] Quemadmodum *Πριάμοιο βίη*, est *Priamus ipse;* vide

Λάμπον τε, Κλυτίον θ', Ἱκετάονά τ', ὄζον Ἄρηος,
Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, πεπνυμένω ἄμφω,
Εἵατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῇσι πύλῃσι,
Γήραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι· ἀλλ' ἀγορηταὶ
Ἐσθλοὶ, τεττίγεσσιν ἐοικότες, οἵτε καθ' ὕλην
Δενδρέῳ ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἱεῖσι·
Τοῖοι ἄρα Τρώων ἡγήτορες ἧντ' ἐπὶ πύργῳ.
Οἱ δ' ὡς οὖν εἶδον Ἑλένην ἐπὶ πύργον ἰοῦσαν,
Ἦκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον·
Οὐ νέμεσις, Τρῶας καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν·

Lampusque, Clytiusque, Hicetaonque, ramus Martis,
Ucalegonque et Antenor, prudentes ambo,
Sedebant populi-seniores in Scaeis portis,
Ob senectutem scilicet à bello cessantes; sed *erant* concionatores
Boni, cicadis similes, quae in sylva
Arbori insidentes vocem suavem emittunt:
Tales utique Trojanorum proceres sedebant in turri
Hi autem ut viderunt Helenam ad turrim venientem,
Submissè inter se verbis alatis dixerunt:
" Non *est* indignè ferendum, Trojanos et bene-ocreatos Achivos
" Tali de muliere longum tempus dolores pati:

---

suprà ad *ver.* 105. et ad β', *ver.* 658. Ita οἱ ἀμφὶ Πρίαμον, *Priami asseclæ et pedisequi, Priami comitatus*, idem sonat ac *ipse Priamus.*

Ver. 147. Λάμπον τε, Κλυτίον θ'.] Vide suprà ad β', 497.

Ver. 151.——οἵτε καθ' ὕλην.] Ex græco, ὕλη, ortum est Latinum, *silva;* et Poetis trisyllabum, *silüa*. Quo de vocabulo, Eruditissimus *Bentleius:* " Silüa, *inquit*, etiam " per diæresin in tres syllabas dissoluta, " primam tamen *longam* retinebit; siquidem certum est à Græco ὕλη, vel per digamma Æolicum ὕλϝη, latinum *silva* pro- " fluxisse. Nam ὕλη quidem apud Græcos " syllabam primam semper *productam* habet.——Sed eò tantùm hæc notamus, " ut acuamus eruditorum judicia; non ut " Poetam [*Horatium, qui primam in* silüa " *corripuit*,] culpæ insimulemus, qui sine " dubio ex usu Sermonis et Eruditorum consuetudine scire meliùs faciliúsque hæc potuit, quàm quivis hodiè mortalium ex incertis Analogiæ rationibus tanto post intervallo hariolari." *Not. ad Horat. Carm. lib.* I 23. Si quis, post *Ingentis Eruditionis Virum*, conjecturæ locus sit; crediderim equidem Vocalium *brevium duarum*, ex *unius longæ* dissolutione naturam, alterâ transpositâ, ab ὕλη naturaliter oriri *sȳla, sȳŭla, sȳlüa*. Lectoris judicium esto.

Ver. 152. Δενδρέῳ ἐφεζόμενοι.] Vide suprà ad β', 268 et 811.

Ibid.—ὄπα λειριόεσσαν.] Vocem *suavem;* vel, ut alii, *gracilem*. Οἱ δὲ γέροντες, τέττιξιν ἐοικότες, ζῴοις ὀξυφώνοις ἰσάζονται. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. § 18.

Ver. 155. Ἦκα] *Al.* Ὦκα.

Ver. 156. Οὐ νέμεσις——Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικί.] " Illud quoque est ex relatione ad " aliquid, quod non ejus rei gratiâ dictum " videtur, *Amplificationis* genus. Non putant indignum Trojani principes, Graios " Trojanosque propter Helenæ speciem tot " mala tanto temporis spatio sustinere: " *Quænam* igitur *illa Forma* credenda est? " Non enim hoc dicit *Paris*, qui rapuit; " non aliquis *Juvenis;* non unus è *Vulgo;* " sed *Senes*, et *prudentissimi*, et *Priamo assidentes*. Verùm et *ipse Rex*, decenni bello " exhaustus, amissis tot liberis, imminente " summo discrimine; cui faciem illam, ex " quâ tot lachrymarum origo fluxisset, invisam atque abominandam esse oportebat; " et audit hæc, et eam *Filiam* appellans juxta se locat, et excusat etiam, atque sibi " esse malorum causam negat." *Quinctilian. lib.* 8. c. 4.

Αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἔοικεν.
Ἀλλὰ καὶ ὥς, τοίη περ ἐοῦσ', ἐν νηυσὶ νεέσθω,
Μηδ' ἡμῖν τεκέεσσί τ' ὀπίσσω πῆμα λίποιτο.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· Πρίαμος δ' Ἑλένην ἐκαλέσσατο φωνῇ·
Δεῦρο πάροιθ' ἐλθοῦσα, φίλον τέκος, ἵζευ ἐμεῖο,
Ὄφρα ἴδῃς πρότερόν τε πόσιν, πηούς τε, φίλους τε·
Οὔτι μοι αἰτίη ἐσσὶ, θεοί νύ μοι αἴτιοί εἰσιν,
Οἵ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν Ἀχαιῶν·
Ὥς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνῃς,
Ὅστις ὅδ' ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε.
Ἤ τοι μὲν κεφαλῇ καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι·
Καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὔπω ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Οὐδ' οὕτω γεραρόν· βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε.
Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισιν ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
Αἰδοῖός τέ μοι ἐσσὶ, φίλε ἑκυρὲ, δεινός τε·

" Omnino immortalibus deabus ad vultum similis est.
" Sed et sic, talis quamvis sit, in navibus redeat,
" Neque nobis liberisque in posterum detrimentum relinquatur.
Sic dixerunt: Priamus autem Helenam vocavit voce:
" Huc coram veniens, cara filia, asside mihi,
" Ut videas prioremque maritum, affinesque, amicosque:
" (Non mihi *tu* in causâ es; dii utique mihi in causâ sunt,
" Qui mihi immiserunt bellum lachrymosum Achivorum:)
" Ut mihi et istum virum ingentem nomines,
" Quisnam iste sit Achivus vir amplusque magnusque.
" Certè quidem capite etiam altiores alii sunt:
" Pulchrum autem adeò ego nondum vidi oculis,
" Nec adeò venerabilem: regi enim viro similis est.
Huic autem Helena verbis respondit, nobilissima mulierum:
" Reverendusque mihi es, dilecte socer, timendusque:

Ver. 160.——λίποιτο.] *Al.* λίπηται.

Ver. 163.——ἴδῃς.] *Al.* ἴδῃ. Quod perinde est.

Ver. 164. Οὔτι μοι αἰτίη ἐσσι, θεοί νύ μοι αἴτιοί εἰσιν.]

Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ,
Culpatusve Paris; verùm inclementia Divûm
Has evertit opes, sternitque à culmine Trojam. *Æn.* II, 601.

Vide suprà ad *ver.* 156.

Ver. 166. Ὥς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνῃς,

Ὅστις ὅδ' ἐστίν.] Ἐζήτηται δὲ, πῶς ὁ Πρίαμος τῷ δεκάτῳ ἔτει πυνθάνεται περὶ τῶν ἀρίστων; Λέγουσιν οἱ παλαιοὶ, Ἐπειδὴ πρότερον περὶ τὰς ἀστυγείτονας πόλεις ἐπλανῶντο· ὥς που καὶ ὁ Ποιητής φησι, "Πλαζόμενοι κατὰ ληΐδ', "ὅπῃ ἄρξειεν Ἀχιλλεύς·" νῦν δὲ προσκάθηνται τῇ Ἰλίῳ.——Πρότερον δὲ οὐκ ἐτεθέατο οὕτω πάντας ἀόπλους (*ver.* 114.) ὡς νῦν. *Schol. ad ver.* 170.

Ver. 169. Καλόν.] Vide suprà ad β', 43.

Ibid.——οὕτω ἐγὼν οὔπω] *Al.* οὔπω ἐγὼν οὕτως.

Ver. 172. Αἰδοῖός τέ μοι ἐσσὶ, φίλε ἑκυρὲ, δεινός τε.] Οἱ δειλότατοι πρὸς τοὺς νόμους, θαῤῥαλεώτατοι πρὸς τοὺς πολεμίους εἰσί——διὸ καὶ καλῶς——Ὅμηρος, "Αἰδοῖός τέ μοι ἐσσὶ, "φίλε ἑκυρὲ, δεινός τε," *Plutarch. in Agid. et Cleomene.* Cæterùm de prosodiâ vocabulorum, φίλε ἑκυρὲ, vide suprà ad ά, 51.

Ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἁδεῖν κακὸς, ὁππότε δεῦρο
Υἱέϊ σῷ ἑπόμην, θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα,
Παῖδά τε τηλυγέτην, καὶ ὁμηλικίην ἐρατεινήν.
Ἀλλὰ τά γ' οὐκ ἐγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέτηκα.
Τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς·
Οὗτός γ', Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων,
Ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής·
Δαὴρ αὖτ' ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴ ποτ' ἔην γε.
Ὣς φάτο· τὸν δ' ὁ γέρων ἠγάσσατο, φώνησέν τε·
Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, μοιρηγενὲς, ὀλβιόδαιμον,
Ἦ ῥά νύ τοι πολλοὶ δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν.

" Utinam mors mihi placuisset mala, quando huc
" Filium tuum secuta sum, thalamo fratribusque relictis,
" Filiâque charissimâ, et coetu aequalium amabili.
" Sed haec non facta sunt: quamobrem et lachrymis liquesco.
" Illud autem tibi dicam, quod *ex* me quaeris atque percontaris:
" Hic quidem. Atrides *est* latè-imperans Agamemnon;
" Utrumque, Rexque bonus, fortisque bellator.
" Levir utique meus erat inverecundae, siquidem fuit.
Sic dixit: hunc verò senex admiratus est, dixitque:
" O beate Atrida, laeto-fato-nate, fortunate,
" Certè tibi multi sub imperio sunt juvenes Achivorum.

Ver. 173. Ὡς ὄφελεν θάνατός μοι.] Pulcherrimè, et singulari planè cum condecentiâ, atque ad personam convenientissimè, dedecus suum hîc in exordio orationis præfatur *Helena*; ὡς ὄφελεν θάνατός μοι, *&c.* et eódem tandem desinit,——ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος. εἴ ποτ' ἔην γε.

Ver. 176. Ἀλλὰ τά γ' οὐκ ἐγένοντο.] *Quod optaverim, quodque factum oportebat; non evénit.*

Ibid.——τέτηκα.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 179. Ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής.]

Εἴποτε γίνοιτο τῶν Ὁμήρου σύγκρισις ἐπῶν ἐν ταῖς διατριβαῖς, ἢ παρὰ τὰ συμπόσια, ἄλλον ἄλλου στίχον προκρίνοντος, αὐτὸς [Ἀλέξανδρος] ὡς διαφέροντα πάντων ἐνέκρινε τοῦτον, " Ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' " αἰχμητής." *Plutarch. de Alexandri Magni fortunâ sive virtute, orat.* 1. Ἆρά γε ὅτι αἰχμητής τε καὶ κρατερὸς ἂν εἴη, οὐκ εἰ μόνος αὐτὸς εὖ ἀγωνίζοιτο πρὸς τοὺς πολεμίους, ἀλλ' εἰ καὶ παντὶ τῷ στρατοπέδῳ τούτου αἴτιος εἴη; καὶ βασιλεὺς ἀγαθὸς, οὐκ εἰ μόνον τοῦ ἑαυτοῦ βίου καλῶς προεστήκοι, ἀλλ' εἰ καὶ, ὧν βασιλεύοι, τούτοις εὐδαιμονίας αἴτιος εἴη. *Xenoph.* Ἀπομνημονευμ. *lib.* 3.

Ver. 180.——εἴποτ' ἔην γε.] *Siquidem id meminisse fas sit: Si unquam digna eram, quæ isto nomine memorarer.* Vide suprà ad *ver.* 173. *Eustathius* hæc ità explicat: Τὸ δὲ, εἴποτ' ἔην γε, πραΰνει τὸν ἐπὶ τῇ μνείᾳ τοῦ ἀνδρὸς λυπούμενον ἴσως κατ' αὐτῆς· οἱονεὶ λέγουσα, ὡς οὐ νῦν ἐστὶν, ἀλλά ποτ' ἦν. *Domina Dacier* hoc modo vertit: " *Il étoit mon* " *beau-frere: Helas! malheureuse puis je* " *vivre, et penser que je ne puis plus lui don-* " *ner ce nom?*"

Ver. 182. Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, μοιρηγενὲς, ὀλβιόδαιμον.] Ἔξωθεν οὗτος ὁ μακαρισμὸς, ὅπλων καὶ ἵππων καὶ στρατείας περικεχυμένης· αἱ δὲ τῶν παθῶν φωναὶ πρὸς τὴν κενὴν δόξαν ἔνδοθεν ἀντιμαρτυροῦσι, " Ζεύς με μέγα Κρονί-" δης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ." *Plutarch. de Animi Tranquillit.* Quod autem annotat *Eustathius*, laudatum hunc versum eò, quòd vocem *monosyllabam dissyllaba*, deinceps *trisyllaba*, *quadrisyllaba*, et *quinquesyllaba*, ordine et κλιμακηδὸν excipiant; meræ sunt ineptiæ.

Ver. 183.——δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν.] Scholiastes legit δεδμήαται; rectéque explicat, ὑποτεταγμένοι εἰσίν. At δεδμήαται hoc in versu locum habere non potest; nisi cum *Barnesio*, pro κοῦροι, legas υἷες Ἀχαιῶν, contra Codicum fidem. *Eustathius*, (ut ex commentario ejus colligo, *pag.* 303. *lin.* 49.)

Ἤδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
Ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας, ἀνέρας αἰολοπώλους,
Λαοὺς Ὀτρῆος καὶ Μύγδονος ἀντιθέοιο,
Οἵ ῥα τότ' ἐστρατόωντο παρ' ὄχθας Σαγγαρίοιο.
Καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην
Ἤματι τῷ, ὅτε ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι·
Ἀλλ' οὐδ' οἱ τόσοι ἦσαν, ὅσοι ἑλίκωπες Ἀχαιοί.
  Δεύτερον αὖτ', Ὀδυσῆα ἰδὼν, ἐρέειν' ὁ γεραιός·
Εἴπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε, φίλον τέκος, ὅστις ὅδ' ἐστί·
Μείων μὲν κεφαλῇ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο,
Εὐρύτερος δ' ὤμοισιν ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι.
Τεύχεα μέν οἱ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
Αὐτὸς δὲ, κτίλος ὣς, ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν·
Ἀρνειῷ μιν ἔγωγε εἴσκω πηγεσιμάλλῳ,
Ὅστ' οἰῶν μέγα πῶϋ διέρχεται ἀργεννάων.

" Olim etiam Phrygiam ingressus sum vitiferam,
" Ubi vidi plurimos Phrygas, viros equos-agitandi peritos,
" Copias Otrei et Mygdonis deo-similis,
" Qui quidem tunc castra-habebant apud ripas Sangarii.
" Etenim ego auxiliaris existens cum illis numerabar
" Die illo, quando venerunt Amazones viragines:
" Sed neque isti tot erant, quot nigris oculis Achivi.
Secundò dein, Ulyssem conspicatus, interrogavit senex :
" Dic age mihi et istum, dilecta filia, quisnam is sit :
" Minor quidem capite Agamemnone Atridâ,
" Latior verò humeris et pectoribus visu.
" Arma quidem ei jacent super terram almam ;
" Ipse verò, aries veluti, obit ordines virorum :
" Arieti ipsum ego assimilo densi velleris,
" Qui ovium magnum gregem oberrat candidarum.

legit δίδμηνται. Atque hanc equidem *veram* esse Lectionem existimo. Exigit enim *Temporum* ratio, ut δίδμηνται potiùs, quàm διδμήατο, legatur. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 184. Ἤδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον.]

Nam memini Hesiones visentem regna sororis
Laomedontiadem Priamum.
Æn. VIII, 157.

Ver. 185. Ἔνθα ἴδον πλείστους.] *Narratio*, senibus ferè perpetua, etiam in hâc brevi oratione mirè condecet.

Ibid.——αἰολοπώλους.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 187.————παρ' ὄχθας.] *Al.* παρ' ὄχθαις.

Ver. 188.——ἐγὼν ἐπίκουρος ἐών.] Ἐπίκουροι λέγονται, οἱ τοῖς πολεμουμένοις βοηθοῦντες· σύμμαχοι δὲ, οἱ τῶν πολεμούντων. *Schol.*

Ver. 191. Δεύτερον αὖτ', Ὀδυσῆα ἰδὼν, ἐρέειν' ὁ γεραιός.] Πῶς οὐκ ἔγνω αὐτὸν ὁ Πριάμος, ὃς πρότερον ἅμα Μενέλεῳ εἰς Τροίαν ἐληλύθει; Ἅπαξ μόνον ἐντυχὼν, καὶ μετὰ δεκαετῆ χρόνον, εὐλόγως ὁ γεραιὸς ἀπὸ μνήμης εἶχεν· Ἴσως μὲν, οὐκ ὀξὺ βλέπων, διὰ τὸ βαθὺ γῆρας· τυχὸν δὲ, καὶ ἐξελάθετο· ἢ οὐδὲ τότε ἠκριβώσατο. *Schol.* apud *Barnesium*, et *Eustath.* Cæterùm Δεύτερον hîc intelligendum τὸ δεύτερον, sicut (infrà, *ver.* 225.) Τὸ τρίτον.

Ver. 195. Τεύχεα μέν οἱ.] Quâ ratione, μὲν, hîc producatur; item μάλα, *ver.* 214. et τε, *ver.* 221. et ἔπεα, *ver.* 222. vide suprà ad ά, 51.

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειθ' Ἑλένη, Διὸς ἐκγεγαυῖα·
Οὗτος δ' αὖ, Λαερτιάδης πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Ὃς τράφη ἐν δήμῳ Ἰθάκης, κραναῆς περ ἐούσης,
Εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά.
Τὴν δ' αὖτ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ γύναι, ἦ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες.
Ἤδη γὰρ καὶ δεῦρό ποτ' ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Σεῦ ἕνεκ' ἀγγελίης, σὺν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·
Τοὺς δ' ἐγὼ ἐξείνισσα, καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα·
Ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά·
Ἀλλ' ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἀγειρομένοισιν ἔμιχθεν,
Στάντων μὲν, Μενέλαος ὑπείρεχεν εὐρέας ὤμους,

Huic autem respondit deinde Helena, Jove nata:
"Iste porrò, *est* Laërtiades solers Ulysses,
"Qui nutritus est in populo Ithacae, asperae licet existentis,
"Sciens omnimodosque dolos et consilia prudentia.
Hanc autem Antenor prudens contra locutus est:
"O mulier, profectò valdè hoc verbum verum es locuta.
"Jam enim et huc olim venit nobilis Ulysses,
"Tui causâ legatus, cum bellicoso Menelao:
"Hos autem ego hospitio-accepi, et in aedibus humaniter-tractavi:
"Amborum verò indolem perspexi et consilia prudentia:
"At cùm jam Trojanis congregatis misti essent,
"Stantibus quidem, Menelaus eminebat latis humeris;

Ver. 200. Οὗτος δ' αὖ.] Pessimè hîc Scholiastes interpolatus; καὶ Οὑτόσδε λέγεται, καθάπερ Τοιόσδε. Quem malo omine secutus est *Barnesius*, et hîc, et *ver.* 229. et alibi. Vide infrà ad θ', 160.

Ibid.——πολύμητις Ὀδυσσεύς.]
——pellacis Ulyssei. *Æn.* II, 90.

Ver. 201.——Ἰθάκης, κραναῆς περ ἐούσης.]
——Scopulos Ithacæ, Laërtia regna.
Æn. III, 272.

"*Ithacam illam in asperrimis saxulis tanquam* "*nidulum affixam.*" Cic. de Orat. 1. Atque hinc liquet istud χθαμαλὴ, *Odyss.* ί, 25. ab Interpretibus minùs rectè fuisse acceptum. Insula enim *Ithaca*, non erat *humilis* ac *depressa*: Sed hoc (ut opinor) ibi ait Poeta, non modò montem istum, *ver.* 21. sed totam insulam, etiam χθαμαλὴν, etiam quibus in partibus *depressior* esset, comparatè tamen cum circumjacentibus insulis, πανυπερτάτην εἰν ἁλὶ κεῖσθαι.

Ver. 203. ἀντίον ηὔδα.]
Æolus hæc contrà:—— *Æn.* I, 80.
Æneas contrà cui talia reddit.
Æn. X, 530.

Ver. 204.——ἔειπες.] *Al.* ἔειπας. Quod perinde est.

Ver. 205.——ποτ' ἤλυθε.] Postulat temporum ratio, ut sit ἤλυθε ab Aoristo ἤλυθον, non à præterito (ut vocant) ἤλυθα. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 206. Σεῦ ἕνεκ' ἀγγελίης.] Vertunt Recentiores: "*Tui causâ Legatus.*" At *Eustathius*: Ἕνεκ' ἀγγελίης σῆς κατὰ τὴν Ἑλένην.

Ibid.——σὺν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ.] Cùm *Menelaus*, et vir Princeps, et singulare certamen jam initurus, nequaquam hoc in loco prætereundus esset; nec tamen de ejus charactere *Helenam* verba facere deceret; pulcherrimo artificio (ut rectè notavit *Popius*) *Antenorem* inducit Poeta, formam atque ingenium *Menelai* hîc describentem.

Ver. 207.——ἐξείνισσα.] Rectè cum duplici σ. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 209.——Τρώεσσιν ἀγειρομένοισιν.] *Al.* Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν.

Ver. 210.——ὑπείρεχεν.] Vide suprà ad β', 426.

Ἄμφω δ' ἑζομένω, γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς.
Ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον,
Ἦ τοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως· ἐπεὶ οὐ πολύμυθος,
Οὐδ' ἀφαμαρτοεπὴς, εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν·
Ἀλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν Ὀδυσσεὺς,
Στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας,
Σκῆπτρον δ' οὔτ' ὀπίσω, οὔτε προπρηνὲς, ἐνώμα,
Ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν, ἀΐδρεϊ φωτὶ ἐοικώς·

"Ambobus autem sedentibus, augustior erat Ulysses.
"Sed cùm jam verba et consilia omnibus texebant,
"Certè quidem Menelaus succinctè concionabatur,
"Pauca quidem, sed valdè argutè; quoniam non multiloquus *erat*,
"Neque verbis errans, quamvis aetate posterior erat.
"Sed cùm jam solers surrexisset Ulysses,
"Stabat, deorsumque despiciebat in terram oculis defixis;
"Sceptrum verò neque retrorsum, neque in anteriorem-partem movebat,
"Sed immotum tenebat, imperito viro similis:

Ver. 211. Ἄμφω δ' ἑζομένω, γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς.] Convenit in hunc locum, quod de *Odyss.* μ', *ver.* 73. observavit *Demetrius Phalereus* περὶ ἑρμηνείας, § 60. Τῷ Μεγαλοπρεπεῖ μὲν——τὴν ἀνθυπαλλαγὴν, ὡς Ὅμηρος· "Οἱ δὲ δύω σκόπελοι, ὁ μὲν οὐρα-"νὸν——" Πολὺ γὰρ οὕτω μεγαλειότερον, ἐναλλαγείσης πτώσεως, ἢ εἴπερ οὕτως ἔφη, "Τῶν δὲ δύω σκοπέλων, ὁ μὲν οὐρανὸν——" Cæterùm de hujusmodi Syntaxeos *ratione*, (cui nihil est commune cum absurdâ illâ, quam vocant, *Antiptosi*;) vide suprà ad β', 353 et 681. Item infrà ad ζ', 510. et κ', 224. et *Odyss.* μ', 73.

Ver. 213—224. Ἦτοι μὲν Μενέλαος—— Ἀλλ' ὅτε δὴ——Ὀδυσῆος——.] *Menelaus* concionabatur ἐπιτροχάδην, συντόμως, ἐσπευσμένως; Παῦρα μέν· *Ulysses* verò, πολλὰ καὶ πυκνά. *Schol.* Οὐκ ἠμέλησε δὲ, οὐδὲ χαρακτηρίσαι τοὺς ῥήτορας. Τὸν μὲν γὰρ Νέστορα, ἡδὺν καὶ προσηνῆ τοῖς ἀκούουσιν εἰσάγει· τὸν δὲ Μενέλαον, βραχυλόγον καὶ εὔχαριν, καὶ τοῦ προκειμένου τυγχάνοντα· τὸν δὲ Ὀδυσσέα, πολλῇ καὶ πυκνῇ τῇ δεινότητι τῶν λόγων κεχρημένον. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 20.

"*Menelaum* ipsum, dulcem illum quidem "tradit *Homerus*; sed pauca loquentem." *Cic. de clar. Orat.*

"Itaque oratio illa [*Ulyssis*] apud *Home*"*rum* concitata, et sine intermissione in "*morem nivis* superveniens, oratori data est." *Senec. Epist.* 40.

"*Homerus* brevem quidem cum animi "jucunditate, et propriam, (id enim est, "*non errare verbis*,) et carentem superva"cuis eloquentiam, *Menelao* dedit; quæ "sunt virtutes generis illius primi. Et ex "ore *Nestoris* dixit *dulciorem melle* profluere "sermonem; quâ certè delectatione, nihil "fingi majus potest. Sed summam ag"gressus, ut in *Ulysse*, facundiam; magni"tudinem illi junxit; cui orationem *Nivi*"*bus hybernis*, et copiâ verborum, atque "impetu, parem tribuit. Cum hoc igitur, "nemo mortalium contendet." *Quinctilian. lib.* 12. *cap.* 10.

"Sed ea ipsa genera dicendi, jam anti"quitùs tradita ab *Homero* sunt tria in tri"bus: Magnificum in *Ulyxe*, et ubertum; "Subtile in *Menelao*, et cohibitum; mix"tum moderatumque, in *Nestore*." *Gell. lib.* 7. *cap.* 14.

Ver. 217. Στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας, Σκῆπτρον δ' οὔτ' ὀπίσω——.]

——————defixa Latinus
Obtutu tenet ora, soloque immobilis hæret,
Intentos volvens oculos:—*Æn.* VII, 249.

"Mirè auditurum dicturi cura delectat—. "Hoc præcipit *Homerus*, *Ulyssis* exemplo; "quem stetisse *oculis in terram defixis*, *im*"*motoque sceptro*, priusquam illam eloquen"tiæ *procellam* effunderet, dicit." *Quinctilian. lib.* 11. *cap.* 3. Ludum facit hunc locum *Aristophanes*, *Nub. ver.* 187 et 191.

Ἀτὰρ τί ποτ' ἐς τὴν γῆν βλέπουσιν οὑτοιί;
Τί γὰρ οἵδε δρῶσιν, οἱ σφόδρ' ἐγκεκυφότες;

Ver. 219.——ἀΐδρεϊ.] *Al.* ἀΐδρει.

Φαίης κεν ζάκοτόν τινα ἔμμεναι, ἄφρονά θ' αὔτως·
Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ὄπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος ἵει,
Καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν,
Οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆΐ γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος·
Οὐ τότε γ' ὧδ' Ὀδυσῆος ἀγασσάμεθ' εἶδος ἰδόντες.
Τὸ τρίτον αὖτ' Αἴαντα ἰδὼν ἐρέειν' ὁ γεραιός·
Τίς τ' ἄρ' ὅδ' ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε,
Ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν ἠδ' εὐρέας ὤμους;
Τὸν δ' Ἑλένη τανύπεπλος ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
Οὗτος δ' Αἴας ἐστὶ πελώριος, ἕρκος Ἀχαιῶν·
Ἰδομενεὺς δ' ἑτέρωθεν ἐνὶ Κρήτεσσι, θεὸς ὣς,
Ἕστηκ'· ἀμφὶ δέ μιν Κρητῶν ἀγοὶ ἠγερέθονται·
Πολλάκι μιν ξείνισσεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ, ὁπότε Κρήτηθεν ἵκοιτο.

" Dixisses iracundum aliquem esse, stultumque itidem.
" At cum jam vocemque magnam ex pectore mitteret,
" Et verba imbribus nivalibus similia hybernis;
" Non deinde cum Ulysse contendisset mortalis alius:
" Non *autem* tunc adeò Ulyssis mirabamur speciem intuentes.
Tertio rursus Ajacem conspicatus, interrogabat senex:
" Quisnam item iste alius Achivus vir, latusque magnusque,
" Procerissimus Argivorum *tum* capite tum latis humeris?
Huic autem Helena sinuoso-peplo-induta respondit, nobilissima mulierum:
" Hic verò, Ajax est ingens, propugnaculum Achivorum:
" Idomeneus autem illinc inter Cretenses, deus veluti,
" Stat: circum verò ipsum Cretensium duces congregati sunt.
" Saepe eum hospitio excepit bellicosus Menelaus
" Domo in nostrâ, quum ex Cretâ venisset.

Ver. 220.——ζάκοτόν τινὰ ἔμμεναι.] *Al.* ζάκοτόν τέ τιν' ἔμμεναι.

Ver. 222.——ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα.] Vide suprà ad *ver.* 213.

Ver. 223.——ἐρίσσειε.] Ità edidit *Barnesius*, ex tribus MSS. Rectissimè. *Alii* malè; ἐρίσειε. Quod secundam necessariò corripit. ά, *ver.* 6.——διαστήτην ἐρίσαντε. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 226.——ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε, Ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν ἠδ' εὐρέας ὤμους.]

——latos humeros—. *Æn.* XI, 679.
——sed cunctis altior ibat
Anchises——. *Æn.* VIII, 162.
Ipse inter primos præstanti corpore Turnus
Vertitur, arma tenens, et toto vertice supra est. *Æn.* VII, 783.
Musæum ante omnes: medium nam plurima turba
Hunc habet, atque humeris extantem suspicit altis. *Æn.* VI, 667.

Ubi notandum, *Musæum*, non *Homerum*, inter omnes tum eminere visum; quòd *Homerus*, quo tempore quæ ibi narrantur gesta sunt, nondum natus esset.

Ver. 230.——θεὸς ὥς.] Quâ ratióne, θεὸς, hîc ultimam producat; item δεῦρο, *ver.* 240. et Ἰδαῖος, *ver.* 248. et παρισταμένοιο, *ver.* 249. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 231.——ἠγερέθονται.] Edidit *Barnesius*, et legendum contendit, ἠγερέθοντο Nimirum, non vidit temporum rationem isto modo non constare: " *Stat, et circum ipsum Duces congregabantur.*" Vide suprà ad ά, 37. et ad γ', 183. et infrà ad δ', 434. Omninò aut retinendum, ἠγερέθονται; aut legendum ἠγερέονται, ut infrà, κ', 127.

Ver. 232.——ξείνισσεν.] Rectè, cum duplici σ. Vide suprà ad ά, 140.

Νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας ὁρῶ ἑλίκωπας Ἀχαιοὺς,
Οὕς κεν ἐῢ γνοίην, καὶ τοὔνομα μυθησαίμην·
Δοιὼ δ' οὐ δύναμαι ἰδέειν κοσμήτορε λαῶν,
Κάστορά θ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα,
Αὐτοκασιγνήτω, τώ μοι μία γείνατο μήτηρ.
Ἢ οὐχ ἑσπέσθην Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς;
Ἢ δεῦρο μὲν ἕποντο νέεσσ' ἐνὶ ποντοπόροισι,
Νῦν δ' αὖτ' οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν,
Αἴσχεα δειδιότες καὶ ὀνείδεα πόλλ', ἅ μοι ἐστίν;
Ὣς φάτο· τοὺς δ' ἤδη κατέχεν φυσίζοος αἶα
Ἐν Λακεδαίμονι αὖθι, φίλῃ ἐνὶ πατρίδι γαίῃ.
Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ, θεῶν φέρον ὅρκια πιστὰ,
Ἄρνε δύω, καὶ οἶνον ἐΰφρονα, καρπὸν ἀρούρης,
Ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ· φέρε δὲ κρητῆρα φαεινὸν
Κῆρυξ Ἰδαῖος, ἠδὲ χρύσεια κύπελλα·
Ὤτρυνεν δὲ γέροντα παριστάμενος ἐπέεσσιν·

"Nunc verò alios quidem omnes video nigris-oculis Achivos,
"Quos facilè cognoverim, nomenque proferrem:
"Duos verò non possum conspicere principes populorum,
"Castoremque equorum-domitorem, et pugilatu strenuum Pollucem,
"Germanos-fratres, quos mihi una peperit mater.
"An non secuti sunt Lacedaemone ex amoenâ?
"An huc *illi* quidem secuti sunt navibus in pontigradis?
"Nunc verò nolunt pugnam inire virorum,
"Dedecora veriti et probra multa, quae mihi sunt?
Sic dixit: hos autem jam continebat alma tellus
In Lacedaemone istic, dilectâ in patriâ terrâ.
Praecones autem per urbem, deorum ferebant foedera firma,
Agnos duos, et vinum laetum, fructum telluris,
Utre in caprino: ferebat etiam cratera splendidum
Praeco Idaeus, et aurea pocula:
Excitabatque senem astans, *his* verbis:

Ver. 235. Οὔς κεν ἐῢ γνοίην.] Ità Editi. Nec tamen opus: Cùm, οὔς κεν εὖ γνοίην, rectè dici posset. Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 237. Κάστορά θ' ἱππόδαμον.]

Picus, equûm domitor.——

Æn. VII, 189.

Ibid.———πὺξ ἀγαθόν]

Seu crudo fidit pugnam committere cestu.

Æn. V, 69.

Ver. 240.———δεῦρο μέν.] Mallet *Barnesius*, "*δεῦρ' οἱ μὲν, ob Emphasin, siqua fa-" verent exemplaria*:" Vide ad *ver.* 409. Sed et δεῦρο, ferri potest: Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 241.——μάχην.] *Al.* πόνον.

Ver. 242.——ὀνείδεα πόλλ', ἅ μοι ἐστίν.] Vide suprà ad *ver.* 173. Pulchrè admodùm, unde primùm exorsa est, eódem infelix desinit.

Ver. 246.——καρπὸν ἀρούρης.] Vide infrà ad ζ, 142.

Ver. 247.——κρητῆρα φαεινόν.] *Cratera argenteum.*

Ver. 248. Κῆρυξ Ἰδαῖος, ἠδέ.] Vide suprà ad ά, 51. Nam licet "*aliàs legi posset,* "Ἰδαῖος κῆρυξ." ut conjecit *Barnesius*; at languidum id valdè fuisset, et invenustum.

Ὄρσεο, Λαομεδοντιάδη· καλέουσιν ἄριστοι
Τρώων θ' ἱπποδάμων, καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Ἐς πεδίον καταβῆναι, ἵν' ὅρκια πιστὰ τάμηται·
Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Μακρῇς ἐγχείῃσι μαχήσοντ' ἀμφὶ γυναικί·
Τῷ δέ κε νικήσαντι γυνὴ καὶ κτήμαθ' ἕποιτο·
Οἱ δ' ἄλλοι, φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες,
Ναίοιμεν Τροίην ἐριβώλακα· τοὶ δὲ νέωνται
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον καὶ Ἀχαιΐδα καλλιγύναικα.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δ' ὁ γέρων, ἐκέλευσε δ' ἑταίρους
Ἵππους ζευγνύμεναι· τοὶ δ' ὀτραλέως ἐπίθοντο.
Ἂν δ' ἄρ' ἔβη Πρίαμος, κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω·
Πὰρ δέ οἱ Ἀντήνωρ περικαλλέα βήσατο δίφρον.
Τὼ δὲ διὰ Σκαιῶν πεδίονδ' ἔχον ὠκέας ἵππους.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκοντο μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς,
Ἐξ ἵππων ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν,
Ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόωντο.
Ὤρνυτο δ' αὐτίκ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,

" Surge, Laomedontiade: vocant optimates
" Trojanorumque equûm-domitorum, et Achivorum aere-loricatorum,
" In campum descendere, ut foedera firma feriantur:
" Quippe Alexander et bellicosus Menelaus
" Longis hastis dimicabunt de muliere:
" Victorem autem mulier et opes sequentur:
" Caeteri verò, amicitiâ et foederibus firmis percussis,
" Incolemus *nos* Trojam glebosam; illi autem revertentur
" In Argos aptum-equis et *in* Achaiam pulchras-mulieres-habentem.
Sic dixit: cohorruit autem senex; jussitque socios
Equos jungere: illi verò impigrè paruerunt.
Ascendit itaque Priamus, ac lora traxit retrorsum:
Juxtaque eum Antenor perpulchrum ascendit currum.
Illi utique per Scaeas *portas* in campum dirigebant veloces equos.
At ubi jam venerunt ad Trojanos et Achivos;
Ex equis descendentes in terram almam,
In medium Trojanorum et Achivorum processerunt.
Surrexit autem statim deinde rex virorum Agamemnon,

Ver. 252.——τάμηται.] *Al.* τάμωμεν.

Ver. 259.——ῥίγησεν δ' ὁ γέρων.] Cohorruit, præ metu et de filio dimicaturo, et de rerum summâ.

Ver. 260. Ἵππους ζευγνύμεναι,] Quâ analogiâ fit δίδωμι, δίδως, δίδωσι, δίδομεν, δίδεμαι, δίδου, διδόναι, δόμεναι; eâdem fit ζευγνῦμι, ζευγνῦς, ζευγνῦσι, ζευγνῦμεν, ζευγνῦμαι, ζευγνῦ, ζευγνῦναι, ζευγνῦμεναι. Et similiter in Verbis istius formae, omnibus: Ut Poetas attentè legentibus facilè apparebit. Neque in His licentiæ locus est ullus. Vide infrà ad ί, 70.

Ver. 261. Ἂν δ' ἄρ' ἔβη Πρίαμος, κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω.]

Interea Reges, ingenti mole Latinus
Quadrijugo vehitur curru.
Æn. XII, 161.

Ἂν δ' Ὀδυσεὺς πολύμητις· ἀτὰρ κήρυκες ἀγαυοὶ
Ὅρκια πιστὰ θεῶν σύναγον, κρητῆρι δὲ οἶνον
Μίσγον· ἀτὰρ βασιλεῦσιν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν·
Ἀτρείδης δὲ ἐρυσσάμενος χείρεσσι μάχαιραν,
Ἥ οἱ πὰρ ξίφεος μέγα κουλεὸν αἰὲν ἄωρτο,
Ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας· αὐτὰρ ἔπειτα
Κήρυκες Τρώων καὶ Ἀχαιῶν νεῖμαν ἀρίστοις·
Τοῖσιν δ' Ἀτρείδης μεγάλ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών·
Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε,
Ἠέλιός θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις,
Καὶ Ποταμοὶ, καὶ Γαῖα, καὶ οἳ ὑπένερθε καμόντας
Ἀνθρώπους τίνυσθον, ὅ, τίς κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ,
Ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε, φυλάσσετε δ' ὅρκια πιστά·

Surrexit etiam Ulysses solers: at praecones conspicui
Res necessarias ad foedera fida Deorum cogebant, cratere autem vinum
Miscebant: ac regibus aquam supra manus fuderunt:
Atrides verò, districto manibus cultro,
Qui ei ad ensis magnam vaginam semper pendebat,
Agnorum ex capitibus abscidit pilos: at *eos* postea
Praecones Trojanorum et Achivorum distribuerunt principibus.
Inter eos verò Atrides altâ-voce precabatur, manibus sublatis·
" Jupiter Pater, qui ab Idâ imperas, augustissime, maxime,
" Solque, qui omnia adspicis, et omnia audis,
" Et Flumina, et Tellus, et qui sub *terrâ* mortuos
" Homines punitis, quicunque, perjurium juraverit,
" Vos testes sitis, conservate verò foedera fida:

Ver. 272.———ἄορτο.] *Al.* ἄωρτο.

Ver. 273. Ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας.]

Et summas carpens media inter cornua setas. *Æn.* VI, 245.

———et tempora ferro
Summa notant pecudum.——— *Æn.* XII, 173.

Ver. 276. Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε.] *Heraclides Ponticus* citat: Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων.

Ver. 277—284.——Ἠέλιός θ',————καὶ Ποταμοὶ, καὶ Γαῖα———— Ὑμεῖς μάρτυροί ἐστε——· Εἰ μέν κεν Μενέλαον——· Εἰ δέ κ' Ἀλέξανδρον————.]

Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras;
——Et Dirae ultrices.— *Æn.* IV, 607.
Esto nunc Sol testis, et hæc mihi Terra precanti,
——Et Pater Omnipotens, et tu Saturnia Juno.
——Fontesque Fluviosque voco.———
Cesserit Ausonio si fors victoria Turno,
Convenit Evandri victos discedere ad urbem:
Cedet Iulus agris: nec post arma ulla rebelles
Æneadæ referent, ferrove hæc regna lacessent.
Sin nostrum annuerit nobis victoria martem,
————paribus se legibus ambæ
Invictæ gentes æterna in fœdera mittant. *Æn.* XII, 176. &c.

Ver. 278.——καμόντας.] Optimè et significanter exprimit id hæc vox, quod Latinè dicitur, vitâ *functos*; pari ratione ac, Officio *functos*; Honore *functos*, Labore *functos*; et similia siqua sint.

Ver. 279.————τίννυσθον.] Si scribatur, τίνυσθον, perinde erit. Nam τίνω, (unde τίννυμι) in linguâ *Ionicâ* priorem producit; licèt in linguâ *Atticâ* corripiatur: Vide suprà ad β', 43. Δυϊκῷ δὲ ἀριθμῷ κέχρηται, εἰπών, Τίννυσθον· ἔστι γὰρ ὁ λόγος πρὸς Πλούτωνα καὶ Περσεφόνην. *Schol.*

Ver. 280.——μάρτυροι.] Vide supra ad ά, 338.

Εἰ μέν κεν Μενέλαον Ἀλέξανδρος καταπέφνῃ,
Αὐτὸς ἔπειθ' Ἑλένην ἐχέτω καὶ κτήματα πάντα,
Ἡμεῖς δ' ἐν νήεσσι νεώμεθα ποντοπόροισιν·
Εἰ δέ κ' Ἀλέξανδρον κτείνῃ ξανθὸς Μενέλαος,
Τρῶας ἔπειθ' Ἑλένην καὶ κτήματα πάντ' ἀποδοῦναι,
Τιμὴν δ' Ἀργείοις ἀποτινέμεν, ἥντιν' ἔοικεν,
Ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται.
Εἰ δ' ἂν ἐμοὶ τιμὴν Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες
Τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν, Ἀλεξάνδροιο πεσόντος,
Αὐτὰρ ἐγὼ καὶ ἔπειτα μαχέσσομαι, εἵνεκα ποινῆς,
Αὖθι μένων, εἵως κε τέλος πολέμοιο κιχείω.
Ἦ, καὶ ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε νηλέϊ χαλκῷ·
Καὶ τοὺς μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας,
Θυμοῦ δευομένους· ἀπὸ γὰρ μένος εἵλετο χαλκός.
Οἶνον δ' ἐκ κρητῆρος ἀφυσσάμενοι δεπάεσσιν
Ἔκχεον, ἠδ' εὔχοντο θεοῖς αἰειγενέτῃσιν.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·

"Si quidem Menelaum Alexander interfecerit,
"Ipse deinceps Helenam retineat, et opes omnes;
"Nos verò in navibus redeamus pontum-transeuntibus:
"Sin autem Alexandrum interfecerit flavus Menelaus,
"Trojani exinde Helenam et opes omnes reddunto,
"Mulctam verò Argivis pendunto, quam convenit,
"Quaeque etiam posteros inter homines sit *memorata*.
"Sin autem mihi mulctam Priamus Priamique filii
"Pendere noluerint, Alexandro prostrato:
"Tum ego etiam deinde pugnabo, gratiâ mulctae,
"Hìc manens, usque dum finem belli invenero.
Dixit, et fauces agnorum abscidit saevo ferro:
Et hos quidem deposuit super terram palpitantes,
Animâ carentes; nam vires ademerat ferrum.
Vinum insuper ex cratere haustum poculis
Effundebant, et vota faciebant diis immortalibus.
Sic autem aliquis dicebat Achivorumque Trojanorumque:

Ver. 282.——ἰχέτω.] ἀγέτω. *Plutarch. Symposiac. lib.* 9.

Ver. 286.——ἀποτινέμεν.] Vide suprà ad *ver.* 279. et ad β', 43.

Ver. 287. Ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται.] Malè hæc reddidit doctissima *Dacier:* "*payeront aux Grecs et à leurs* "*descendans à jamais un tribut.*" Ut rectè observavit *Popius.*

Ver. 289. Τίνειν.] Vide suprà ad *ver.* 279. et ad β', 43.

Ver. 292. Ἦ, καὶ ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε.]
Talibus inter se firmabant fœdera dictis,
Conspectu in medio procerum; tum ritè sacratas
In flammam jugulant pecudes.——
Æn. XII, 212.

Ver. 293.——ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας, Θυμοῦ δευομένους.]
————exanimisque tremens procumbit humi——. *Æn.* V, 481.

Ver. 297. Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν.] Quâ ratione, τις, hoc in loco producatur, et infrà, *ver.* 319. item δίφρον, *ver.* 310. et Ἀλέξανδρος, *ver.* 329. vide suprà ad ά, 51.

Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὁππότεροι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια πημήνειαν,
Ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι, ὡς ὅδε οἶνος,
Αὐτῶν, καὶ τεκέων· ἄλοχοι δ' ἄλλοισι μιγεῖεν.
  Ὣς ἔφαν· οὐδ' ἄρα πώ σφιν ἐπεκραίαινε Κρονίων.
Τοῖσι δὲ Δαρδανίδης Πρίαμος μετὰ μῦθον ἔειπε·
  Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί·
Ἤτοι ἐγὼν εἶμι προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν
Ἄψ, ἐπεὶ οὔπως τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι
Μαρνάμενον φίλον υἱὸν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ.
Ζεύς μέν που τόγε οἶδε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὁπποτέρῳ θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν.
  Ἦ ῥα, καὶ ἐς δίφρον ἄρνας θέτο ἰσόθεος φώς·
Ἂν δ' ἄρ' ἔβαιν' αὐτὸς, κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω·
Πὰρ δέ οἱ Ἀντήνωρ περικαλλέα βήσατο δίφρον·
Τὼ μὲν ἄρ' ἄψορροι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο.
  Ἕκτωρ δὲ Πριάμοιο πάϊς καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς

" Jupiter augustissime, maxime, et immortales dii caeteri;
" Utri priores praeter foedera offenderint,
" Sic ipsis cerebrum humi fluat, sicut hoc vinum,
" Ipsorum, et liberorum: uxores verò aliis cedant.
Sic dicebant; necdum ipsis *votum* ratum faciebat Saturnius.
Inter eos autem Dardanides Priamus verba fecit:
" Audite me, Trojani, et benè-ocreati Achivi:
" Equidem ego abeo ad Ilium ventosum
" Retrò; quia nullo modo sustinebo oculis videre
" Pugnantem dilectum filium cum bellicoso Menelao.
" Jupiter nimirum hoc scit, et immortales dii reliqui,
" Utri mortis finis fato-destinatus sit.
Dixit, et in currum agnos posuit diis par vir;
Et ascendit ipse, ac lora traxit retrorsum;
Juxtaque eum Antenor perpulchrum ascendit currum:
Hi quidem itaque reversi, ad Ilium abibant.
Hector verò Priami filius et nobilis Ulysses

Ver. 298.——ἀθάνατοι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 302.——Κρονίων.] De prosodiâ vocis Κρονῖων, Κρονῖονος, Κρονῖωνος, vide suprà ad ά, 397 et 265.

Ver. 303. Τοῖσι δέ.] Malè hîc et aliàs edidit *Barnesius*, Τοῖσιδε. Quod est hiulcum. Utique, si quid opus, scribendum ei fuisset, non Τοῖσιδε, sed Τοῖσδε δέ.

Ver. 306.——ἐπεὶ οὔπως τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι.]

Non pugnam aspicere hanc oculis, non fœdera possum. *Æn.* XII, 151.

Ver. 313. Τὼ μὲν ἄρ' ἄψορροι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο.] De ἀπονέοντο, vide suprà ad ά, 398. Cæterùm ineptè admodùm nodum hîc in scirpo quærit Scholiastes: Διατὶ χωρίζεται ὁ Πρίαμος; καὶ οἱ μέν φασιν, ὅτι ἵνα ἀφ' ὕψους κρεῖσσον θεωρήσῃ ἀπὸ τῆς πόλεως τὴν μονομαχίαν. Οἱ δὲ, ἵνα φυλάξῃ τὰ τείχη. Ἄλλοι δὲ τὴν Ὁμηρικὴν λύσιν παρέχονται τὸ, " Οὔπως τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι." Ὅπερ ἄμεινον.

Χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον, αὐτὰρ ἔπειτα
Κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες,
Ὁππότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκεον ἔγχος.
Λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·
Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε·
Ὁππότερος τάδε ἔργα μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκε,
Τὸν δὸς ἀποφθίμενον δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω,
Ἡμῖν δ' αὖ φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ γενέσθαι.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· πάλλεν δὲ μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ,
Ἂψ ὁρόων· Πάριος δὲ θοῶς ἐκ κλῆρος ὄρουσεν.
Οἱ μὲν ἔπειθ' ἵζοντο κατὰ στίχας, ἧχι ἑκάστῳ
Ἵπποι ἀερσίποδες, καὶ ποικίλα τεύχε' ἔκειτο.
Αὐτὰρ ὅγ' ἀμφ' ὤμοισιν ἐδύσατο τεύχεα καλὰ
Δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο.
Κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
Καλὰς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·

Locum quidem primùm dimensi sunt: ac deinde
Sortes in galeâ aereâ quatiebant prehensas,
Uter prior emitteret aeream hastam.
Populi interim supplicabant, diisque manus elevabant;
Sic autem aliquis dicebat Achivorumque, Trojanorumque:
" Jupiter pater, qui ab Idâ imperas, augustissime, maxime:
" Uter horum facinorum inter utrosque author fuerit,
" Hunc da interemptum subire domum Orci:
" Nobis verò rursus amicitiam et foedera rata fieri.
Sic quidem dixerunt: concutiebat verò ingens expeditè-pugnam-ciens Hector,
Retrò aspiciens: Paridis autem illico sors exiliit.
Illi deinde consederunt secundùm ordines, ubi unicuique
Equi veloces, et varia arma jacebant.
At circa humeros induit arma pulchra
Nobilis Alexander, Helenae maritus pulchras-comas-habentis.
Ocreas quidem primùm circa tibias posuit
Pulchras, argenteis fibulis aptè-junctas:

Ver. 315. *Χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον.*]
Campum ad certamen, magnæ sub mœnibus urbis,
Dimensi Rutulique viri Teucrique parabant. *Æn.* XII, 116.

Ver. 316. *Κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ.*]
Convenere viri, dejectamque ærea sortem
Accepit galea.—— *Æn.* V, 490.

Ver. 318. *Λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον.*] *Al.* *Λαοὶ δ' ἠρήσαντο θεοῖς, ἰδὲ χεῖρας ἀνέσχον.*

Ver. 322.——*ἀποφθίμενον.*] De syllabâ *φθι* correptâ, vide suprà ad β', 43. et ad α', 309 et 314.

Ver. 324.——*κορυθαίολος.*] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 328—331.——*καλὰ.*——*καλάς.*] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 330. *Κνημῖδας μὲν πρῶτα, &c.*]
——Rutulum thoraca indutus ahenis
Horrebat squamis, surasque incluserat auro;
——laterique accinxerat ensem.
Æn. XI, 487.

Δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνεν
Οἷο κασιγνήτοιο Λυκάονος· ἥρμοσε δ' αὐτῷ·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον,
Χάλκεον· αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε·
Κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκεν,
Ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν·
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ὅ οἱ παλάμηφιν ἀρήρει.
Ὣς δ' αὔτως Μενέλαος ἀρήϊος ἔντε' ἔδυνεν.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἑκάτερθεν ὁμίλου θωρήχθησαν,
Ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόωντο,
Δεινὸν δερκόμενοι· θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας
Τρῶάς θ' ἱπποδάμους, καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
Καί ῥ' ἐγγὺς στήτην διαμετρητῷ ἐνὶ χώρῳ,
Σείοντ' ἐγχείας, ἀλλήλοισιν κοτέοντε.
Πρόσθε δ' Ἀλέξανδρος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν Ἀτρείδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην,

Tum postea thoracem circa pectora induebat
Sui fratris Lycaonis; habilis enim erat ipsi:
Circa autem humeros suspendit ensem argenteis-clavis-distinctum,
Aereum; ac postea scutum magnumque solidumque:
Capiti verò forti galeam affabrè-factam imposuit,
Setis equinis comantem; terribiliter verò crista desuper nutabat:
Sumsitque robustam hastam, quæ ipsius manibus apta erat.
Pari autem modo et Menelaus Mavortius arma induebat.
Hi postquam igitur ex utrâque acie armati erant,
In medium Trojanorum et Achivorum processerunt,
Torvùm intuentes: stupor autem occupabat aspicientes
Trojanosque equorum-domitores, et benè-ocreatos Achivos.
At *hi* propiùs steterunt dimenso in loco,
Quassantes hastas, sibi invicem irati.
Prior autem Alexander emisit longam hastam,
Et feriit Atridae scutum undique aequale,

Ver. 333.——ἥρμοσε δ' αὐτῷ.]
——habilis lateri clypeus, loricaque tergo est. *Æn.* XII, 432.

Ver. 334.——βάλετο.] Vide suprà ad *ver.* 141.

Ver. 337. Ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος.]
Ære caput fulgens, cristâque hirsutus equinâ. *Æn.* X, 869.

Ver. 338.——ἄλκιμον ἔγχος.]
——validam hastam. *Æn.* X, 401.

Ver. 345. Σείοντ' ἐγχείας.] Legendum existimat *H. Stephanus*, Σεῖον τ' ἐγχείας. Sed perinde est, tum ad Sententiam, tum ad Syntaxin. Nam quòd locum hìc minùs aptum habere arbitratur τὸ ἀσύνδετον, in eo verò mirè fallitur Vir doctissimus. Non enim rectiùs, sed omninò pessimè, et languidè admodùm diceretur, σείοντε ΚΑ'Ι κοτέοντε.

Ibid.——κοτέοντε.] *Al.* κοτέοντες. Quod, hoc quidem in loco, non utique omni in loco, *idem* est. Vide suprà ad ά, 566. et β', 288.

Ver. 347. Καὶ βάλεν Ἀτρείδαο κατ' ἀσπίδα,
——οὐδ' ἔῤῥηξεν χαλκόν.]
——rauco quod protinus ære repulsum,
Et summo clypei nequicquam umbone pependit. *Æn.* II, 545

Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκὸν, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμὴ
Ἀσπίδι ἐν κρατερῇ· ὁ δὲ δεύτερος ὤρνυτο χαλκῷ
Ἀτρείδης Μενέλαος, ἐπευξάμενος Διῒ πατρί·
Ζεῦ ἄνα, δὸς τίσασθαι, ὅ με πρότερος κάκ' ἔοργε,
Δῖον Ἀλέξανδρον, καὶ ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δάμασσον·
Ὄφρα τις ἐρρίγησι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων,
Ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὅ κεν φιλότητα παράσχῃ.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε Πριαμίδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην.
Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄμβριμον ἔγχος,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
Ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα
Ἔγχος· ὁ δ' ἐκλίνθη, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν·
Ἀτρείδης δὲ ἐρυσσάμενος ξίφος ἀργυρόηλον,

Neque perrupit aes, inflexa est enim ei cuspis
Scuto in valido: At secundus impetum fecit ferro
Atrides Menelaus, precatus Jovem patrem:
" Jupiter rex, da ulcisci, qui me prior injuriâ affecit,
" Scelestum Alexandrum, et meis sub manibus doma;
" Ut quisque horrescat etiam posterorum hominum,
" Hospitem injuriâ afficere, qui benignitatem exhibuerit.
Dixit, et vibratam emisit longam hastam,
Et feriit Priamidae scutum undique aequale.
Per scutum sanè penetravit fulgidum rapida hasta,
Et per thoracem affabrè-factum infixa est:
E regione autem juxta ile discidit tunicam
Hasta: ille verò inclinatus est, et evitavit mortem atram.
Atrides autem, educto ense argenteis-clavis-distincto,

Ver. 348. Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν.] *Al.* Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκός.

Ver. 349. Ἀσπίδι ἐν κρατερῇ.] *Al.* Ἀσπίδ' ἐνὶ κρατερῇ.

Ver. 352. Δῖον Ἀλέξανδρον.] Cùm vox, δῖος, propriè id denotet, quòd Latinè dicitur, *insignis;* vulgò hîc vertunt, δῖον Ἀλέξανδρον, *scelestum Alexandrum*, nequitiâ scilicet *insignem*. *Eustathius* tamen et hîc bonam in partem accipit: παιδεύοντος Ὁμήρου δεῖν τὸν σπουδαῖον ἄνδρα, εὐλογητὸν εἶναι ὡς τὰ πολλὰ, καὶ μὴ σκωπτικὸν ἐν οἷς οὐ χρή.

Ver. 353.——ἐρρίγησι.] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 355.——προΐει δολιχόσκιον ἔγχος—. Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε,——καὶ διὰ θώρηκος.]

——hastam jacit: illa per orbem
Ære cavum triplici, per linea terga, tribusque
Transiit intextum tauris opus.
Æn. X, 783.

Ver. 356.——Πριαμίδαο.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 357. Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε.] Rapidissimum hastæ Transitum pulcherrimè et ζωγραφικῶς depingit Versus, à brevibus statim exorsus syllabis tribus. Quod cùm *Barnesium* non fugeret; idem tamen eodem in loco vocem, διὰ, syllabam priorem ex "*Necessitate*," si Diis placet, producere comminiscitur. Quo nihil fingi potuit ineptius. Nam in quibusdam quidem vocabulis, ubi *breves syllabæ Tres* concurrunt; nec in iis tamen omnibus, (vide suprà ad ά, 398.) conceditur istiusmodi ex *necessitate* licentia. Atqui ut à voce διὰ, è *Duabus* syllabis brevibus constante, inchoetur versus: quæ (malùm) ista demùm *Necessitas!* Vide infrà ad *ver.* 363.

Ibid.——ὄμβριμον] *Al.* ὄβριμον.

Ver. 359.——Ἀντικρὺ δέ.] Vide suprà ad ά, 51.

Πλῆξεν ἀνασχόμενος κόρυθος φάλον· ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ
Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διατρυφὲν ἔκπεσε χειρός.

Percussit attollens galeae conum: super eo verò
In triaque et quatuor frusta disruptus excidit manu.

Ver. 363. *Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διατρυφὲν ἔκπεσε χειρός.*]

———Perfidus ensis
Frangitur, in medioque ardentem deserit ictu.
———mucro, glacies seu futilis, ictu
Dissiluit; fulvâ resplendent fragmina arenâ.
Æn. XII, 731, 740.

Non assequutus est, hoc in loco, *Homeri* artem *Virgilius*. Nam, ut ait *Eustathius*, in hoc versu *εἴποις ἂν σιδήρου θραυσμένου ἀκούειν· τοιοῦτον γάρ τινα ἦχον ἡ τῶν λέξεων ὑπηχεῖ τραχύτης, ἐπιτηδὲς οὕτω φράζοντος τοῦ ποιητοῦ, ὀνοματοποιΐας τρόπῳ.* Sunt qui hoc in versu, pro *διατρυφὲν*, legant *διατρυφθέν*. Cæterùm innumeris in locis Poetam versûs sui Numeros, verborumque ipsorum Sonum (vide jam suprà ad *ver.* 357.) ad rei dicendæ naturam quasi *ζωγραφικῶς ἐκτετυπωμένην* exegisse, notissimum est.

Hominis omnibus nervis connitentis, lapidemque ingentem adversus montis devexitatem sublevantis labor, quàm pulchrè depictus et quasi ob oculos positus est, *Odyss.* λ', 594!

———*σκηριπτόμενος χερσίν τε, ποσίν τε,*
Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε.———

E contrario, lapidis pondere suo de monte devoluti impetus, *ver.* 596.

———*τότ' ἀποστρέψασκε κραταιΐς*
Αὖτις, ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.

Similiter apud *Virgilium* pulcherrimè exhibetur Temporis prætereuntis celeritas, pedibus dactylicis:
" Sed fugit intereà, fugit irreparabile
" Tempus." *Georg.* III, 284.

Item Equi cursus:
" Quadrupedante putrem sonitu quatit
" ungula campum." *Æn.* VIII, 596.

Junonis dignitas, pedibus spondaïcis:
" ——quæ Divûm incedo regina.——
Æn. I, 50.

Deorum majestas, Spondæo in quinto pede:
" ———penatibus, et Magnis Diis."
Æn. VIII, 679.
" magnum Jovis incrementum."
Ecl. IV, 49.

Similiter, cauta prudentia et circumspectio:
" ———oculis Phrygia agmina circum-
" spexit." *Æn.* II, 68.

Et à tergo longè sequentis distantia:
" ———longo sed proximus intervallo."
Æn. V, 320.

Saxi cadentis Motus ab initio tardior, deinde acceleratus:
" ——jamjam lapsura, cadentique
" Imminet assimilis." — *Æn.* VI, 602.

Motus Senilis, labascens et impeditus:
" ——sed tarda trementi
" Genua labant." ——— *Æn.* V, 432.

Ictus validi, et in numerum, incude accepti:
" Illi inter sese multâ vi brachia tollunt
" In numerum." —— *Æn.* VIII, 452.

Sonus continuus et productior, Vocalium longarum non elisarum hiatu:
" ——gemituque et fœmineo ululatu."
Æn. IV, 667.
" Et longum, formose, vale, vale, inquit,
" Iola." *Ecl.* III, 79.

Item ingens nisus et molimen:
" Ter sunt conati imponere Pelio Ossam."
Georg. I, 281.

Prærupti siquid dicendum sit, versu in *μονοσύλλαβον* desinente:
" ——insequitur cumulo præruptus aquæ
" mons." *Æn.* I, 109.
" ——procumbit humi bos."
Æn. V, 481.

Vel, minutuli siquid et contemnendi:
" — Sæpe exiguus mus." *Georg.* I, 181.

Et è contrario nonnunquam, siquid singulariter emineat:
" ——— Divûm Pater, atque hominum
" Rex." *Æn.* I, 69.

Portenti amplificatio, verborum asperitate:
" Monstrum horrendum informe ingens."
Æn. III, 658.

Belli civilis horror, consultâ verborum *κακοφωνίᾳ*:
" Neu patriæ validas in viscera vertite
" vires." *Æn.* VI, 833.

Terror repentinus, insolitâ vocis prosodiâ:
" ——steteruntque comæ, et vox fauci-
" bus hæsit. *Æn.* II, 774.

Deliquium animi, inusitatâ cæsuræ dispositione:
" Et cùm frigida mors animâ seduxerit
" artus." *Æn.* IV, 385.

Fulcimenti mollitudo, pede quinto à syllabâ brevi inchoante:
" ——molli fultus hyacintho."
Ecl. VI, 53.

Liquor inter fervefaciendum exuperans atque effluens, syllabâ ad finem versûs exuberante:
" Aut dulcis musti Vulcano decoquit hu-
" morem." *Georg.* I, 295.

Ἀτρείδης δ' ᾤμωξεν, ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ, οὔτις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλος·
Ἦ τ' ἐφάμην τίσεσθαι Ἀλέξανδρον κακότητος·
Νῦν δέ μοι ἐν χείρεσσ' ἐάγη ξίφος· ἐκ δέ μοι ἔγχος
Ἠΐχθη παλάμηφιν ἐτώσιον, οὐδ' ἔβαλόν μιν.
Ἦ, καὶ ἐπαΐξας, κόρυθος λάβεν ἱπποδασείης,
Ἕλκε δ' ἐπιστρέψας μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Ἄγχε δέ μιν πολύκεστος ἱμὰς ἁπαλὴν ὑπὸ δειρὴν,
Ὅς οἱ ὑπ' ἀνθερεῶνος ὀχεὺς τέτατο τρυφαλείης.
Καί νύ κεν εἴρυσσέν τε, καὶ ἄσπετον ἤρατο κῦδος,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
Ἥ οἱ ῥῆξεν ἱμάντα βοὸς ἶφι κταμένοιο·
Κεινὴ δὲ τρυφάλεια ἅμ' ἕσπετο χειρὶ παχείῃ.
Τὴν μὲν ἔπειθ' ἥρως μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
Ῥίψ' ἐπιδινήσας, κόμισαν δ' ἐρίηρες ἑταῖροι.
Αὐτὰρ ὁ ἂψ ἐπόρουσε κατακτάμεναι μενεαίνων

Atrides autem ejulavit, suspiciens in latum coelum:
" Jupiter pater, nullus te deorum perniciosior alius;
" Certè speraveram *me* ulturum Alexandrum de injuriâ:
" Nunc autem mihi in manibus fractus est ensis; mihique hasta
" Emissa est manibus irrita, neque sum assecutus ipsum.
Dixit, et irruens galeâ *eum* prehendit setis-equinis-densâ,
Trahebatque conversus ad benè-ocreatos Achivos:
Praefocabat autem eum acu-pictum ligamen tenero sub jugulo,
Quod ipsi sub mento retinaculum adstringebatur galeae.
Et pertraxisset utique, et immensam tulisset gloriam,
Nisi citò sensisset Jovis filia Venus,
Quae ipsi rupit lorum bovis vi occisi:
Inanis autem galea simul sequebatur manum robustam.
Eam quidem tum heros ad benè-ocreatos Achivos
Projecit contorquens, sustuleruntque dilecti socii.
At ille iterum irruit interficere cupiens

Ver. 366.——τίσεσθαι.] *Al.* τίσασθαι. Ex versu 28vo, ut videtur; φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείτην.

Ver. 367.——ἐν χείρεσσ' ἐάγη.] *Plutarch. Symposiac. lib.* 9. *Prob.* 13. et MSS. nonnulli: ἐν χείρεσσιν ἄγη

Ver. 369.——κόρυθος λάβεν.] Quærit hìc ineptissimè Scholiastes, quare *Ensem* potiùs non arripuerit *Paridis*. Quasi verò, inter pugnandum, omnia essent æquè factu facilia.

Ver. 371.——πολύκεστος ἱμὰς ἁπαλὴν ὑπὸ δειρήν.] Ad personam quàm convenientissimè!

Ver. 372. Ὅς οἱ.] Quâ ratione, ὅς, hìc producatur; item βοὸς, infrà, *ver.* 375. et θεὸς, *ver.* 381. et μιν, *ver.* 386. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 375.——ἱμάντα βοὸς ἶφι κταμένοιο.] Τῶν γὰρ μὴ νόσῳ μηδὲ γήρᾳ διαλυομένων, ἀλλ' ὑπὸ σφαγῆς, εὔτονον τὸ δέρμα καὶ στριφνὸν [fortè στρυφνὸν] γίνεται· τὰ δ' ὑπὸ θηρίων δηχθέντα——καὶ τοῖς δέρμασι φλιδᾶν καὶ ῥακοῦσθαι. *Plutarch. Symposiac. lib.* 2. *Prob.* 9.

Ver. 378.——κόμισαν.] Vide suprà ad ά, 140.

Ἔγχεϊ χαλκείῳ· τὸν δ' ἐξήρπαξ' Ἀφροδίτη
Ῥεῖα μάλ', ὥστε θεός· ἐκάλυψε δ' ἄρ' ἠέρι πολλῇ,
Κὰδ δ' εἷσ' ἐν θαλάμῳ εὐώδεϊ, κηώεντι.
Αὐτὴ δ' αὖθ' Ἑλένην καλέουσ' ἴε· τὴν δ' ἐκίχανε
Πύργῳ ἔφ' ὑψηλῷ· περὶ δὲ Τρωαὶ ἅλις ἦσαν·
Χειρὶ δὲ νεκταρέου ἑανοῦ ἐτίναξε λαβοῦσα·
Γρηῒ δέ μιν εἰκυῖα παλαιγενέϊ προσέειπεν
Εἰροκόμῳ, ἥ οἱ Λακεδαίμονι ναιεταώσῃ
Ἤσκειν εἴρια καλὰ, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκε·
Τῇ μιν ἐεισαμένη προσεφώνεε δῖ' Ἀφροδίτη·

Hastâ aereâ: hunc autem eripuit Venus
Facilè valdè, utpote dea: cooperuitque caligine multâ,
Collocavitque in thalamo suaveolenti, fragrante-suffimentis.
Ipsa autem Helenam vocatura abiit: hanc autem invenit
Turri in altâ, circumque Troädes abunde erant:
Manu verò, odorâ veste concussit prehensam:
Anui autem eam similis facta grandaevae allocuta est
Lanificae, quae ipsi Lacedaemone habitanti
Carpebat lanas pulchras, maximeque ipsum diligebat:
Huic se cùm assimilâsset, allocuta est Diva Venus:

Ver. 380. Ἔγχεϊ χαλκείῳ.] Ὅτι δὲ ἐπὶ τῶν ἡρώων τὰ ὅπλα ὁμοίως χαλκᾶ ἦν πάντα, μαρτυρεῖ μοι καὶ Ὁμήρου———. Βεβαιοῖ δὲ καὶ ἄλλως μοι τὸν λόγον, ἐν Φασηλίδι ἀνακείμενον, ἐν Ἀθηνᾶς ἱερῷ, τὸ δόρυ Ἀχιλλέως· καὶ Νικομηδεῦσιν, Ἀσκληπιοῦ ναῷ, μάχαιρα ἡ Μέμνονος. Καὶ τοῦ μὲν ἥ τε αἰχμὴ καὶ ὁ σαυρωτὴρ, ἡ μάχαιρα δὲ καὶ διὰ πάσης, χαλκοῦ πεποίηται. Ταῦτα μὲν δὴ ἴσμεν ἔχοντα οὕτως. *Pausan. Laconic. lib.* 3. *c.* 3.

Ibid.——τὸν δ' ἐξήρπαξ' Ἀφροδίτη.] Itaque fœdus deinceps fractum eo prætextu, quod *evaserit* scilicet, nec *interfectus* fuerit *Paris.*

Ver. 385.———νεκταρέου ἑανοῦ.] "Ἑανὸς "*Peplum*" (inquit vir doctissimus *Phil. Labbe,*) "mediam habet *Ancipitem;* quod, "ut pleraque alia, omiserunt observare vul-"gares Prosodiographi. Corripitur, *Iliad.* "γ', *ver.* 419. Producitur verò, *Iliad.* ψ', "*ver.* 254 et alibi." *Thesaur. Prosod. pag.* 48. At, siquid ego judico, totâ viâ erravit Vir doctissimus. Qui enim loca omnia, in quibus hæc vox occurrit, contulerit; *viz.* Iliad. γ', 385. 419. ε, 734. θ', 385. ξ', 178. π', 9. σ', 352. 612. φ', 507. et ψ', 254. inveniet, (id quod à nemine occupatum memini) nomen substantivum, ἑανὸς *Peplum,* quod est à verbo ἕννυμι, mediam *Semper corripere;* at nomen adjectivum, ἑανὸς *subtilis,* quod equidem ab aliâ esse origine crediderim, mediam *Semper producere.* Atque hinc iterum in transcursu, (quod ex prosodiâ vocis, καλὸς, suprà observaveram, ad β', *ver.* 43.) videor mihi colligere, Hymnum illum in *Venerem,* (ubi Adjectivum ἑανὸς mediam corripit, *ver.* 63.) non utique *Homeri* esse, sed Scriptoris cujusdam longè recentioris. Induxit autem, ut opinor, in errorem virum doctissimum *Phil. Labbeum* versio quorundam latina; qui in versu isto, *Iliad.* ψ', 254. (nomen id Adjectivum arbitrati, quod erat Substantivum; et Substantivum contrà, quod erat Adjectivum,) vocabulum ἑανῷ, quod erat vertendum [*Tenui,*] voce [*Peplo*] reddiderunt; et λιτὶ quod erat [*Linteo*] vertendum, id contrà [*Subtili*] verterunt.

Ver. 388.————καλά.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 389. Τῇ μιν ἐεισαμένη προσεφώνεε.] Cùm vocula μιν, duriusculè hîc referatur ad προσεφώνεε; (quanquam similis ferè verborum collocatio jam suprà occurrit, *ver,* 386.) itemque alibi, ut β', 795. præter ἐεισαμένη, quò referatur, nihil habeat: verbum autem, ἐεισαμένη, in *Voce Mediâ,* jam plenè id exprimat, quòd latinè dicitur, "*quum SE assimilâsset,*" (vide suprà ad γ', 141.) ut supervacanea adeò videri possit vocula ista, μιν: propè fuit ut crederem, Poetam scripsisse, τῇ Μιν ἐεισαμένη. Veruntamen, quoniam pluribus in locis eadem occurrit loquendi ratio, istisque in locis omnibus scriptum sit μιν; nihil ausim mutare,

Δεῦρ' ἴθ'· Ἀλέξανδρός σε καλεῖ οἶκόνδε νέεσθαι·
Κεῖνος ὅγ' ἐν θαλάμῳ καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι,
Κάλλεΐ τε στίλβων καὶ εἵμασιν, οὐδέ κε φαίης
Ἀνδρὶ μαχεσσάμενον τόνγ' ἐλθεῖν, ἀλλὰ χορόνδε
Ἔρχεσθ', ἠὲ χοροῖο νέον λήγοντα καθίζειν.
Ὣς φάτο· τῇ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·
Καί ῥ' ὡς οὖν ἐνόησε θεᾶς περικαλλέα δειρὴν,
Στήθεά θ' ἱμερόεντα, καὶ ὄμματα μαρμαίροντα,
Θάμβησέν τ' ἄρ' ἔπειτα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Δαιμονίη, τί με ταῦτα λιλαίεαι ἠπεροπεύειν;
Ἦ πή με προτέρω πολίων εὖ ναιομενάων
Ἄξεις, ἢ Φρυγίης, ἢ Μηονίης ἐρατεινῆς,
Εἴ τίς τοι καὶ κεῖθι φίλος μερόπων ἀνθρώπων;
Οὕνεκα δὴ νῦν δῖον Ἀλέξανδρον Μενέλαος
Νικήσας ἐθέλει στυγερὴν ἐμὲ οἴκαδ' ἄγεσθαι,
Τοὔνεκα δὴ νῦν δεῦρο δολοφρονέουσα παρέστης;

" Huc veni: Alexander te vocat domum redire:
" Ille ipse in thalamo et tornatis lectis,
" Tum pulchritudine splendens, tum vestibus; neque dixeris
" Cum viro congressum-armis illum rediisse, sed ad choream
" Ire, vel à choreâ modò cessantem sedere.
Sic dixit: huic autem animum in pectoribus commovit:
Atque ut vidit deae perpulchrum collum,
Pectoraque desiderabilia, et oculos vibranti-splendore-coruscantes,
Expavit inde, verbaque fecit, dixitque:
" Improba, quid me his cupis decipere?
" An in aliquam me ulteriùs urbium benè-habitatarum
" Abduces, vel Phrygiae, vel Maeoniae amoenae,
" Si quis tibi et illic amicus, articulatè-loquentium hominum?
" Num, quia nunc nobili Alexandro Menelaus
" Victo, vult odiosam me, domum abducere:
" Ideò jam nunc huc dolos-struens advenisti?

Ver. 390. Δεῦρ' ἴθ'.] Ita restituit *Barnesius.* Rectè, ut mihi quidem videtur. *H. Stephanus* aliique ediderant, Δεῦρ' ἴτ'.

Ver. 391. Κεῖνος ὅγ'——, κάλλεΐ τε στίλβων καὶ εἵμασιν.]

Et nunc ille Paris————
Mæoniâ mentum mitrâ crinemque madentem
Subnexus.———— *Æn.* IV, 215.

Ibid.———καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι;] *Al.* καὶ δινωτοῖς λεχέεσσι.

Ver. 392. Κάλλεΐ τε στίλβων.] *Athenæus* interpretatur, Μύροις ἀλειφόμενος. *Lib.* 1. *cap.* 15.

Ver. 396.——θεᾶς περικαλλέα δειρήν.]
———avertens, roseâ cervice refulsit.
Æn. I, 406.

Ver. 398.———ἔκ τ' ὀνόμαζε.]
——nomine clamat. *Æn.* IV, 674.

Ver. 400 Ἦ πή με.] Vulgg. Ἦ πῆ με. Minùs rectè. Non enim interrogativum est istud πη, sed Ἦ.

Ver. 403. Οὕνεκα δὴ νῦν———;] Verti hunc versum, *Num quia,* &c. non, ut vulgò, *An quia,* &c. nè in Versione appareret *Disjunctio* (ver. 400 et 403.) quæ in ipsis Poetæ verbis nulla est.

Ver. 404.——στυγερὴν ἐμέ.] Optimo artificio *Helenam* semper inducit dedecus suum profitentem.

Ver. 405.———δολοφρονέουσα.]
———simulatâ mente locutam.
Æn. IV, 105.

Ἧσο παρ' αὐτὸν ἰοῦσα· θεῶν δ' ἀπόειπε κελεύθους·
Μηδ' ἔτι σοῖσι πόδεσσιν ὑποστρέψειας Ὄλυμπον,
Ἀλλ' αἰεὶ περὶ κεῖνον ὀΐζυε, καί ἑ φύλασσε,
Εἰσόκε σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται, ἢ ὅγε δούλην.
Κεῖσε δ' ἐγὼν οὐκ εἶμι, νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη,
Κείνου πορσυνέουσα λέχος· Τρωαὶ δέ μ' ὀπίσσω
Πᾶσαι μωμήσονται· ἔχω δ' ἄχε' ἄκριτα θυμῷ.
Τὴν δὲ χολωσαμένη προσεφώνεε δῖ' Ἀφροδίτη·
Μή μ' ἔρεθε, σχετλίη· μὴ χωσαμένη σε μεθείω,
Τὼς δέ σ' ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα·
Μέσσῳ δ' ἀμφοτέρων μητίσσομαι ἔχθεα λυγρὰ
Τρώων καὶ Δαναῶν· σὺ δέ κεν κακὸν οἶτον ὄληαι.
Ὣς ἔφατ'. ἔδδεισεν δ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
Βῆ δὲ κατασχομένη ἑανῷ ἀργῆτι φαεινῷ,
Σιγῇ· πάσας δὲ Τρωὰς λάθεν· ἦρχε δὲ δαίμων.

" Sede apud ipsum profecta; deorum verò abrenuncia vias:
" Neque unquam tuis pedibus revertaris in Coelum,
" Sed semper juxta illum aerumnas-perfer, et ipsum serva,
" Donec te vel uxorem fecerit, vel ille ancillam.
" Illuc autem ego non ibo, reprehensu dignum utique esset,
" Illius ornatura lectum: Troades sanè me postea
" Omnes vituperabunt: sustineo verò dolores immensos animo.
Hanc autem irata allocuta est diva Venus:
" Nè me irrites, misera: nè irata te deseram,
" Tantumque te odio habeam, quantùm jam mirificè amavi:
" In medio autem utrorumque struam odia perniciosa
" Trojanorum et Danaorum: tu verò malo fato pereas.
Sic dixit: timuit verò Helena Jove prognata:
Ivitque cooperta peplo candido splendido,
Tacitè; omnesque Troadas latuit: praeibat autem Dea.

Ver. 407. Μηδ' ἔτι.] Ita *H. Stephanus* rectè legendum existimavit. *Vulgg.* Μηδέ τι.

Ver. 409. Εἰσόκε σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται, ἢ ὅγε δούλην.] Vox, ὅγε, nequaquam hîc supervacanea est, sed elegantissimam tum in Græco tum in Latino sermone emphasin habet, quam Linguæ Recentiores prorsùs ignorant. *Odyss.* β', 326.

Ἤ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος,
Ἢ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν.

Item *Hesiodus*, Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I, 244.

Ἢ τῶνγε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν, ἢ ὅγε τεῖχος.

et 320. Εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγαν ὄλβον ἕληται,
Ἢ ὅγ' ἀπὸ γλώσσης ληΐσσεται.

Similiter *Virgilius:*

Præcipitemque Daren ardens agit æquore toto.
Nunc dextrâ ingeminans ictus, nunc *ille* sinistrâ. *Æn.* V, 456.

Item *Horatius:*

————nec dulces amores
Sperne puer, neque *Tu* choreas. *Carm. lib.* I. *Od.* 9.

Et *Seneca:*

————sive me altorem vocas,
Seu *Tu* parentem.———— *Herc. Fur. ver.* 1248.

Non hæc versûs gratiâ intrusa; sed singularem habent et in Græcâ linguâ, et in Romanâ, elegantiam.

Ver. 411. Κείνου πορσυνέουσα.] De hujus vocis et similium prosodiâ, vide suprà ad α', 309. 314. 338. et infrà ad ζ', 434.

Ver. 419.——ἑανῷ.] Vide suprà ad *ver.* 385

Αἱ δ' ὅτ' Ἀλεξάνδροιο δόμον περικαλλέ' ἵκοντο,
Ἀμφίπολοι μὲν ἔπειτα θοῶς ἐπὶ ἔργα τράποντο·
Ἡ δ' εἰς ὑψόροφον θάλαμον κίε δῖα γυναικῶν·
Τῇ δ' ἄρα δίφρον ἑλοῦσα φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη,
Ἀντί' Ἀλεξάνδροιο θεὰ κατέθηκε φέρουσα·
Ἔνθα κάθιζ' Ἑλένη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
Ὄσσε πάλιν κλίνασα· πόσιν δ' ἠνίπαπε μύθῳ·
Ἤλυθες ἐκ πολέμου· ὡς ὤφελες αὐτόθ' ὀλέσθαι,
Ἀνδρὶ δαμεὶς κρατερῷ, ὃς ἐμὸς πρότερος πόσις ἦεν.
Ἦ μὲν δὴ πρίν γ' εὔχε' ἀρηϊφίλου Μενελάου,
Σῇ τε βίῃ, καὶ χερσὶ, καὶ ἔγχεϊ, φέρτερος εἶναι·
Ἀλλ' ἴθι νῦν προκάλεσσαι ἀρηΐφιλον Μενέλαον
Ἐξαῦτις μαχέσασθαι ἐναντίον· ἀλλά σ' ἔγωγε
Παύσασθαι κέλομαι, μηδὲ ξανθῷ Μενελάῳ
Ἀντίβιον πόλεμον πολεμίζειν, ἠδὲ μάχεσθαι
Ἀφραδέως, μήπως τάχ' ὑπ' αὐτοῦ δουρὶ δαμείης.
Τὴν δὲ Πάρις μύθοισιν ἀμειβόμενος προσέειπε·

Hae verò ubi *in* Alexandri domum pulchram venerunt,
Ancillae quidem deinde velociter ad munera *sua* convertebantur.
Ipsa autem in altum thalamum ascendit nobilissima mulierum :
Ei autem sellam prehensam amans-risum Venus,
Ex adverso Alexandri dea deposuit ferens:
Ibi sedit Helena, filia Jovis Aegiochi,
Oculis aversis; virumque objurgavit *hâc* oratione :
" Venisti ex bello : utinam illic periisses,
" A viro interfectus forti, qui meus prior maritus erat.
" Certè quidem antea gloriabaris, bellicoso Menelao,
" Tuisque viribus et manibus, et hastâ, *te* praestantiorem esse :
" Sed vade nunc provoca bellicosum Menelaum
" Rursus pugnare contrà : At te ego
" Cessare moneo, neque flavum Menelaum
" Contrà, bellum bellare, et pugnare
" Temerè ; nè forte ab ipso hastâ interficiaris.
Hanc autem Paris verbis respondens est allocutus :

Ver. 422.——τράποντο.] Vide suprà ad ά, 199. et ad γ', 141.

Ver. 427.——πάλιν κλίνασα.] Vide suprà ad ά, 509.

Ver. 429.————πρότερος.] *Al.* πρότερον. Quod perinde est.

Ver. 432.——ἴθι νῦν προκάλεσσαι] Sic apud *Martialem :*

I, fuge : sed poteris tutior esse domi.

Ver. 433.——ἀλλά σ' ἔγωγε Παύσασθαι.] Προσποιεῖται δὲ καὶ κήδεσθαι αὐτοῦ, κολακευτικώτερον διὰ φόβον δηλαδὴ, ἐν οἷς φησιν, " Ἀλλά " σε κέλομαι παύσασθαι" inquit *Eustathius.* Videtur tamen hoc mihi, non assentandi, sed ignaviam exprobrandi causâ dictum. Hoc enim est quod respondet Paris, *ver.* 438. Μή με χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε.

Ver. 434. Παύσασθαι κέλομαι, μηδὲ——πολεμίζειν]

——desiste manum committere Teucris.
Æn. XII, 60.

Μή με, γύναι, χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε.
Νῦν μὲν γὰρ Μενέλαος ἐνίκησεν σὺν Ἀθήνῃ·
Κεῖνον δ' αὖτις ἐγώ· παρὰ γὰρ θεοί εἰσι καὶ ἡμῖν.
Ἀλλ' ἄγε δὴ φιλότητι τραπείομεν εὐνηθέντε·
Οὐ γάρ πώ ποτέ μ' ὧδε ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψεν,
Οὐδ' ὅτε σε πρότερον Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς
Ἔπλεον ἁρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι,
Νήσῳ δ' ἐν Κρανάῃ ἐμίγην φιλότητι καὶ εὐνῇ·
Ὥς σέο νῦν ἔραμαι, καί με γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ.
Ἦ ῥα, καὶ ἄρχε λέχοσδε κιών, ἅμα δ' εἵπετ' ἄκοιτις·
Τὼ μὲν ἄρ' ἐν τρητοῖσι κατεύνασθεν λεχέεσσιν.
Ἀτρείδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα, θηρὶ ἐοικώς,
Εἴ που ἐσαθρήσειεν Ἀλέξανδρον θεοειδέα.
Ἀλλ' οὔτις δύνατο Τρώων κλειτῶν τ' ἐπικούρων
Δεῖξαι Ἀλέξανδρον τότ' ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·

" Nè mihi, mulier, acerbis opprobriis animum incessas.
" Nunc quidem enim Menelaus vicit cum Minervâ:
" Illum vicissim ego *fortè aliàs vincam*; nam Dii adsunt et nobis.
" Sed age in gratiam redeamus concumbentes;
" Non enim unquam me sic amor mentem complexus est,
" Nè *tunc quidem*, quando te pridem Lacedaemone ex amoenâ
" Navigabam raptâ in transeuntibus-pontum navibus,
" Insulâ verò in Cranaë junctus sum amore et concubitu;
" Sicut te nunc amo, et me dulce desiderium capit.
Dixit, et praeibat in lectum ascendens, simulque sequebatur uxor:
Hi quidem igitur in perforatis cubuerunt lectis.
Atrides verò [*Menelaus*] per turbam vagabatur, ferae similis,
Sicubi conspicaretur Alexandrum divinâ-formâ-praeditum.
Verùm nullus poterat Trojanorum inclytorumque auxiliatorum
Ostendere Alexandrum tunc bellicoso Menelao:

Ver. 438. ——— ἔνιπτε.] *Al.* ἔνισπε. Ut *Eustathius* in textu. Sed ex commentario liquet eum legisse, ἔνιπτε.

Ver. 439. ——— ἐνίκησεν σὺν Ἀθήνῃ.] *Al.* ἐνίκησε ξὺν Ἀθήνῃ.

Ver. 442. ——— ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψεν.] Veterum nonnulli legebant: φρένας ἔρος ἀμφεκάλυψεν· voce, φρένας, in cæsurâ ultimam producente.

Ver. 443. ——— πρότερον.] *Al.* πρῶτον.

Ver. 447. ——— ἄρχε.] Edidit *Barnesius*, ἦρχε· Ex conjectura. Quod tamen nihil quicquam immutat.

Ver. 449. Ἀτρείδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα, θηρὶ ἐοικώς.] Ità primus edidit *Barnesius*, ex *Eustathio* et *Scholiis*, et MSS. et ex libro ί, *ver.* 528. Alii legunt, ἀν' ὅμιλον φοίτα· Quod est hiulcum. Attamen, cùm perturbationem hîc *Menelai* maximam, motumque turbidum valdè, inconditumque ac concitatum, describat Poeta; aiatque *Eustathius*, συντομωτάτη δὲ ἐπιτηδὲς καὶ ἀνεπεξέργαστος καὶ αὕτη ἡ παραβολὴ, συντροχάζοντος οἶον τοῦ ποιητικοῦ λόγου τῷ Μενελάῳ ἰχνηλατοῦντι τὸν φυγάδα Πάριν καὶ σπεύδοντι· subit mihi nonnihil quidem dubitationis, annon hiulcum illud, ἀν' ὅμιλον φοίτα, et legerit *Eustathius*, et consultò fortasse scripserit *Homerus*.

Ver. 450. Εἴ που ἐσαθρήσειεν.]

——solum densâ in caligine Turnum
Vestigat lustrans, solum in certamina poscit. *Æn.* XII, 466.

Ibid. ——— Ἀλέξανδρον θεοειδέα.] Pronun-

Οὐ μὲν γὰρ φιλότητί γ' ἐκεύθανον, εἴ τις ἴδοιτο.
Ἶσον γάρ σφιν πᾶσιν ἀπήχθετο κηρὶ μελαίνῃ.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι·
Νίκη μὲν δὴ φαίνετ' ἀρηϊφίλου Μενελάου·
Ὑμεῖς δ' Ἀργείην Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ
Ἔκδοτε, καὶ τιμὴν ἀποτινέμεν, ἥντιν' ἔοικεν,
Ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται.
Ὣς ἔφατ' Ἀτρείδης, ἐπὶ δ' ἤνεον ἄλλοι Ἀχαιοί.

Nec enim propter amicitiam abscondissent, si quis vidisset.
Aequè enim ipsis omnibus odio erat, atque mors atra.
Inter hos autem locutus est rex virorum Agamemnon :
" Audite me, Trojani, et Dardani, et auxiliatores ;
" Victoria quidem manifesta est bellicosi Menelai :
" Vos igitur Argivam Helenam et opes cum ipsâ
" Reddite, et mulctam persolvite, quam oportet,
" Quaeque et posteris hominibus memoretur.
Sic dixit Atrides : comprobabant autem caeteri Achivi.

---

tiabatur θεοειδῆ. Quomodo et posteà scribi cœptum est.

Ver. 459.——*ἀποτινέμεν.*] Vide suprà ad β', 43.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Δ΄.

Ὑπόθεσις τῆς Δ΄. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ἜΔΟΞΕ τοῖς θεοῖς τὴν Ἴλιον ἁλῶναι. Διὸ Ἀθηνᾶ μὲν Μενέλαον τοξευθῆναι ὑπὸ Πανδάρου παρεσκεύασε. Καὶ οὕτω συγχυθέντων τῶν ὅρκων, Μαχάων μὲν ἰᾶται Μενέλαον· Ἀγαμέμνων δὲ ἀπελθὼν, τὴν στρατιὰν παρορμᾷ εἰς τὸν πόλεμον. Συμβολῆς δὲ γενομένης, πολλοὶ ἑκατέρωθεν ἀναιροῦνται.

ΑΛΛΗ.

ΤΟΥ̃ Ἀλεξάνδρου ἡττηθέντος, καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπαιτοῦντος κατὰ τὰς συνθήκας τήν τε Ἑλένην, καὶ τὰ σὺν αὐτῇ ἁρπαγέντα κτήματα, καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀδικήματος τιμωρίαν, ἐν Διὸς οἱ θεοὶ βουλεύονται περὶ τῆς Ἰλίου. Καὶ Ζεὺς προτραπεὶς ὑπὸ τῆς Ἥρας, ἀποστέλλει τὴν Ἀθηνᾶν εἰς τὸ τῶν Τρώων στράτευμα, σύγχυσιν τῶν ὅρκων ἐργασομένην. Ἡ δὲ παραγενομένη, πείθει Πάνδαρον τὸν Ζελείτην τοξεῦσαι τὸν Μενέλαον. Καὶ βληθέντος αὐτοῦ, Ἀγαμέμνων ὀδύρεται, καὶ Μαχάονα τὸν ἰατρὸν μεταπέμπεται. Καὶ ἔτι περὶ τὴν θεραπείαν Μενελάου ἀσχολουμένων τῶν ἀρίστων, ἐπίασιν οἱ Τρῶες σὺν ὅπλοις. Ἀγαμέμνων δὲ ἐπιὼν τὸ στρατόπεδον, τοὺς μὲν ἤδη παρατασσομένους παρακαλεῖ καὶ ἐπαινεῖ· τοῖς δὲ ἀγνοοῦσι τὴν ἔφοδον τῶν Τρώων, ἐπιπλήσσει· καὶ οὕτως, συμπεσόντων αὐτῶν εἰς τὴν μάχην, ἑκατέρωθεν πίπτουσι πολλοί.

Ἐπιγραφαί.

Ὁρκίων σύγχυσις. Ἐπιπώλησις Ἀγαμέμνονος.

Ἄλλως.

* Ἐπιπώλησις.

Ἄλλως.

Δέλτα, θεῶν ἀγορὴ, ὅρκων χύσις, ἄρεος ἀρχή.

Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο
Χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ, μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη

Dii interim apud Jovem sedentes consultabant
Aureo in pavimento; interque hos veneranda Hebe

Ver. 1. Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνί.] Panditur intereà domus Omnipotentis Olympi
Conciliumque vocat Divûm Pater atque hominum Rex
Sideream in sedem.——— *Æn.* X, 1.

* Vide *ver.* 231 et 250.

Νέκταρ ἐῳνοχόει· τοὶ δὲ χρυσέοις δεπάεσσι,
Δειδέχατ' ἀλλήλους, Τρώων πόλιν εἰσορόωντες.
Αὐτίκ' ἐπειρᾶτο Κρονίδης ἐρεθιζέμεν Ἥρην,
Κερτομίοις ἐπέεσσι παραβλήδην ἀγορεύων·
Δοιαὶ μὲν Μενελάῳ ἀρηγόνες εἰσὶ θεάων,
Ἥρη τ' Ἀργείη, καὶ ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη·
Ἀλλ' ἦτοι ταὶ νόσφι καθήμεναι εἰσορόωσαι
Τέρπεσθον· τῷ δ' αὖτε φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη
Αἰεὶ παρμέμβλωκε, καὶ αὐτοῦ κῆρας ἀμύνει·
Καὶ νῦν ἐξεσάωσεν ὀϊόμενον θανέεσθαι.
Ἀλλ' ἦτοι νίκη μὲν ἀρηϊφίλου Μενελάου·
Ἡμεῖς δὲ φραζώμεθ', ὅπως ἔσται τάδε ἔργα·

Nectar ministrabat; illi autem aureis poculis
Excipiebant alter alterum, Trojanorum urbem aspicientes.
Tum continuò conabatur Saturnius irritare Junonem,
Mordacibus verbis *subdolè et* per comparationem loquens:
" Duae quidem Menelao adjutrices sunt dearum,
" Junoque Argiva, et auxiliatrix-potens Minerva:
" At enim ipsae seorsum sedentes, aspicientes
" Oblectantur; huic verò [*Paridi*] risum-amans Venus
" Semper adest, et ab ipso fata repellit:
" Et nunc conservavit putantem *se* moriturum.
" Sed victoria quidem, bellicosi Menelai:
" Nos igitur consultemus, quem exitum habiturae sint hae res:

Ver. 3.——τοὶ δὲ χρυσέοις.] Pronuntiabatur χρυσοῖς· Prima enim corripi non potest. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 4. Δειδέχατ' ἀλλήλους.] Ἤτοι ἐδεξιοῦντο, προπίνοντες ἑαυτοῖς ταῖς δεξιαῖς·——τῇ δεξιᾷ διδοὺς τὸ ποτήριον. *Athenæus, lib.* 1. *cap.* 11. Προὔπινον δ' ἀλλήλοις οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς, (τοῦτο γὰρ προεκπιεῖν ἐστιν,) ἀλλὰ μεστὸν τὸν σκύφον· " Πλησάμενος δ' οἴνοιο δέ-" πας δείδεκτ' Ἀχιλῆα." *Id. lib.* 5. *cap.* 4. Κυρίως ἐστὶ τοῦτο, [προπίνειν,] τὸ ἑτέρῳ πρὸ ἑαυτοῦ δοῦναι πιεῖν·——" Πλησάμενος δ' " οἴνοιο δέπας δείδεκτ' Ἀχιλῆα." Πληροῦντες γὰρ προὔπινον ἀλλήλοις, μετὰ προσαγορεύσεως, *Id. lib.* 11. *cap.* 14.

Primaque libato, summo tenus attigit ore;
Tum Bitiæ dedit;——ille impiger hausit
Spumantem pateram.—— *Æn.* I, 741.

Ver. 6. Κερτομίοις ἐπέεσσι παραβλήδην.] Ὀρθῶς προεῖπεν, ὅτι ἐρεθιστικὸς ὁ λόγος ἔσται καὶ χλευαστικὸς, καὶ παραβλητικός. Et paullò superius: Οὐκ ἔστιν ἁπλῶς παραβολὴ καὶ ἀντέξετασις, ἀλλ' οὕτως ἐρεθιστικὴ καὶ κέρτομος, ὡς προεῖπον. Δύο μὲν Μενελάῳ, μία δ' Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ ἡ μὲν Ἥρη, ὡς Ἀργεία, τῷ Μενελάῳ ἐπαρκεῖν ὀφείλουσα· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ, ὡς Ἀλαλκομενηΐς. Ἡ δὲ Ἀφροδίτη, φιλομειδὴς, καὶ οὐκ ἀπ' Ἰλίου. Καὶ ὅμως αἱ μὲν νόσφι τοῦ Μενελάου κάθηνται· ἡ δὲ ἀεὶ παρμέμβλωκε. Καὶ αἱ μὲν, θεωραὶ εἰς τέρψιν τῶν ἀγώνων, ἡ δὲ αὐτοῦ " κῆρας " ἀμύνει" συμπαραμένουσα, " καὶ νῦν ἐξεσάωσεν." *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. *Aristophanes* voce, διαβάλλεται, (*Avibus ver.* 1647.) in eandem ferè sententiam utitur, (si Scholiasti in *Aristophanem* fides sit,) ac *Homerus* hoc in loco voce παραβλήδην; siquidem παραβλήδην *subdolè*, sive ἀπατητικῶς, interpreteris. Denique, quidni παραβλήδην ita accipiatur, quomodo Latini dicunt, *limis oculis intuens?*

Ver. 8.——ἀλαλκομενηῒς.] Quoniam præcessit Ἥρη τ' Ἀργείη, in eam sententiam propendeo, ut legatur Ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη, ad conservandam analogiam. Ἡ ἐν Ἀλαλκομεναῖς, πόλει τῆς Βοιωτίας, τιμωμένη. *Schol.*

Ver. 10. Τέρπεσθον.] *Porphyrius*, loco jam citato, videtur hanc vocem in *secundâ personâ* accepisse; ut sit, *Oblectamini;* Αἱ μὲν νόσφι τοῦ Μενελάου κάθηνται.

Ibid.——φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη.]

——Venus, (nec te sententia fallit,)
Trojanas sustentat opes.— *Æn.* X, 608.

Ver. 12. Καὶ νῦν ἐξεσάωσεν.] Itaque fœdus deinceps fractum eo prætextu, quòd *evaserit* scilicet, nec *interfectus* fuerit *Paris.*

Ἢ ῥ' αὖτις πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν
Ὄρσομεν, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι βάλωμεν.
Εἰ δ' αὔτως τόδε πᾶσι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο,
Ἦ τοι μὲν οἰκέοιτο πόλις Πριάμοιο ἄνακτος,
Αὖτις δ' Ἀργείην Ἑλένην Μενέλαος ἄγοιτο.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἐπέμυξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη·
Πλησίαι αἵγ' ἥσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην.
Ἦ τοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, οὐδέ τι εἶπε,
Σκυζομένη Διῒ πατρὶ, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει·
Ἥρη δ' οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα·
Αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;
Πῶς ἐθέλεις ἅλιον θεῖναι πόνον, ἠδ' ἀτέλεστον
Ἱδρῶθ', ὃν ἵδρωσα μόγῳ; καμέτην δέ μοι ἵπποι
Λαὸν ἀγειρούσῃ, Πριάμῳ κακὰ, τοῖό τε παισίν.
Ἕρδ'· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Δαιμονίη, τί νύ σε Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες

" Utrum rursus bellumque perniciosum et certamen grave
" Excitemus, an amicitiam inter utrosque conciliemus.
" Quòd si ita hoc omnibus gratum et jucundum sit,
" Omninò utique habitetur urbs Priami Regis,
" Retrò autem Argivam Helenam Menelaus abducat.
Sic dixit: Compressis verò labris gemebant Minervaque et Juno:
Propinquae hae utique sedebant, malaque Trojanis cogitabant.
Ac Minerva quidem tacita erat, neque quicquam dixit,
Irata Jovi patri, ira enim ipsam saeva tenebat:
Juno verò non continuit *in* pectore iram, sed respondit:
" Gravissime Saturnie, quale verbum dixisti?
" Quomodo vis vanum reddere laborem, et sine fructu
" Sudorem, quem sudavi prae labore? defatigati sunt mihi et equi
" Copias cogenti, Priamo mala, ejusque filiis.
" Fac; ac nequaquam omnes comprobamus dii caeteri.
Huic autem valde indignatus respondit nubes-cogens Jupiter:
" Improba, qui tibi Priamus Priamique filii

Ver. 18. Ἦ τοι μὲν οἰκέοιτο.] Pronuntiabatur, οἰκοῖτο. Cæterùm *Barnesius* hìc edidit, μήν. Quod tamen nihil opus: Vide ad ά, 51. Optiméque respondet μὲν, sequenti isti δέ.

Ver. 21. Πλησίαι αἵγ' ἥσθην.] Qui istud γέ omiserit, sentiet tandem quàm *ad sententiam* planè non sit supervacaneum.

Ver. 24. Ἥρη δ' οὐκ ἔχαδε.]
————Tum regia Juno
Acta furore gravi: Quid me alta silentia cogis
Rumpere?———— *Æn* X, 62.

Alii hìc legunt: Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε. Quod perinde est.

Ver. 27. Ἱδρῶθ', ὃν ἵδρωσα.] Quâ ratione, ὃν, hìc producatur, vide suprà ad ά, 51.

Ver. 30.——νεφεληγερέτα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 31. Δαιμονίη.] Vide suprà ad β'. 190.

Ibid.————τί νύ σε Πρίαμος.]
Quid meus Æneas in te committere tantum,
Quid Troës potuere?
Æn. I, 235

Τόσσα κακὰ ῥέζουσιν, ὅτ' ἀσπερχὲς μενεαίνεις
Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον;
Εἰ δὲ σύ γ', εἰσελθοῦσα πύλας καὶ τείχεα μακρὰ,
Ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον Πριάμοιό τε παῖδας,
Ἄλλους τε Τρῶας, τότε κεν χόλον ἐξακέσαιο.
Ἕρξον, ὅπως ἐθέλεις, μὴ τοῦτό γε νεῖκος ὀπίσσω
Σοὶ καὶ ἐμοὶ μέγ' ἔρισμα μετ' ἀμφοτέροισι γένηται.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Ὁππότε κεν καὶ ἐγὼ μεμαὼς, πόλιν ἐξαλαπάξαι
Τὴν ἐθέλω, ὅθι τοι φίλοι ἀνέρες ἐκγεγάασι,
Μήτι διατρίβειν τὸν ἐμὸν χόλον, ἀλλά μ' ἐᾶσαι·

" Tanta mala faciunt, quòd indesinenter cupis
" Ilii evertere benè-aedificatam urbem?
" Quòd si tu, ingressa portas et muros altos,
" Crudum voraveris Priamum Priamique filios,
" Ceterosque Trojanos; tunc fortasse iram saturaveris.
" Fac, quomodo vis; nè haec contentio posthac
" Tibi et mihi magna concertatio inter utrosque sit.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in praecordiis repone tuis;
" Si quando et ego ardens, urbem excindere
" Aliquam voluero, ubi tibi dilecti homines nati sunt,
" Nè remoreris meam iram, sed me permittas:

Ver. 35. Ὠμὸν βεβρώθοις.] Hinc apud *Xenophontem*: Τούτους, ἤν πως δυνώμεθα, καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν. Κύρου Ἀναβάσ. *lib.* 4. *sub finem.* Et,——τὸ μὴ οὐχ ἡδέως ἂν καὶ ὠμῶν ἐσθίειν αὐτῶν. Ἑλληνικ. *lib.* 3.

Ver. 39.——σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν.] Vide suprà ad ά, 297.

Ver. 41. Τὴν ἐθέλω.] Videntur mihi hoc minùs rectè accepisse ii, qui vertunt: *Quam volo.* Constructio enim hujusmodi est: *Si quando et ego vehementer urbem excindere istam* (scil. *aliquam* istarum) *voluero*, &c.

Ibid.——ἐκγεγάασι.] *Al.* ἐγγεγάασι.

Ver. 42.—διατρίβειν.] Vide suprà ad ά, 309.

Ibid.——ἀλλά μ' ἐᾶσαι.] Fœdissimè in hoc vocabulo *Homerum* permultis in locis deturpavit *Barnesius*, scribendo ἐάσσαι, ἐάσσω et similia; quæ erant omninò scribenda, ἐᾶσαι, ἐάσω, &c. Ignoravit nimirum Vir eruditus, vocem ἐάω, (aliasque item omnes in αω purum desinentes,) secundam et in Futuro et in Aoristo primo *Semper* producere. Liquet hoc ex Scriptoribus scenicis, quorum elocutio *Sermoni* propior est, et quibus proinde poetica illa literarum geminatio rariùs est licita.

Οὔ φησ' ἐᾶσειν τόνδε τὸν νεκρὸν ταφῆς.
Sophocl. Ajac. v. 1341.

Οὔκουν ἐᾶσεις οὐδ' ὑπ' εὐφήμου βοῆς.
Id. Electr. v. 631.

Οὔκουν σ' ἐᾶσω τήνδε γῆν οἰκεῖν ἔτι.
Eurip. Phœniss. v. 1583.

Ἀκόλαστ' ἐᾶσας μάντεων θεσπίσματα.
Ibid. v. 978.

Μίαν με μεῖναι τήνδ' ἔασον ἡμέραν.
Id. Medea, v. 340.

Καί μ' οὐκ ἄπαιδ' ἔθηκεν οὐδ' εἴασέ του.
Id. Alcest. v. 621.

Χαμαί μ' ἔασον αὐτὰ ταῦτ' ἐκφροντίσαι
Aristoph. Nub. v. 697.

Τὰ δ' ἄλλ' ἐᾶσω, ταῦτα κἂν πείθησθέ μοι.
Id. Ἐκκλησιαζ. *v.* 239.

Οἶνον δὲ πίνειν οὐκ ἐᾶσω Πράμνιον.
Id. apud Athenæum, lib. 1. *c.* 25,

Quæ Virum doctum hîc in errorem induxerunt, hujusmodi sunt:

1*mo.* " *Certissimum,* inquit, τὸ ἐάσω, *me-* " *diam corripere, vel ex unico hoc loco,*" Odyss. φ', 233.

Οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιὸν ἠδὲ φαρέτρην.

At non advertit Vir eruditus, syllabas εα hîc in unam coalescere; et pronuntiatum fuisse, Οὐκ ἄσουσιν ἔμοι: Eâdem ratione scilicet, ac in sequentibus:

Καὶ γὰρ ἐγώ σοι δῶκα ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ.
Αἳ γὰρ ὑπ' ἠελίῳ τε καὶ οὐρανῷ ἀστερόεντι,
Ναιετάουσι πόληες ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Τάων μοι πέρι κῆρι τιέσκετο Ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Οὐ γάρ μοι ποτὲ βωμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἴσης,
Λοιβῆς τε, κνίσσης τε· τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·

" Etenim ego tibi *urbem hanc* dedi volens invito animo.
" Quae enim sub soleque et coelo stellifero
" Habitantur urbes terrestrium hominum,
" Harum à me maximè ex animo honorabatur Ilium sacrum,
" Et Priamus et populus hastae-fraxineae-periti Priami.
" Non enim mihi unquam ara carebat epulis convenientibus,
" Libationeque, nidoreque: hunc enim sortiti sumus honorem nos.
Huic autem respondit deinde magnis-oculis veneranda Juno:

Ἀντίον εἶμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη. *Iliad.* έ, 256.

Ἀλλ' ἐῶμέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν πεδίοιο. *Ibid.* κ', 344.

Ἂψ Δαναῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεί χ' ἐῶμεν πολέμοιο. *Ibid.* σ', 402.

Similiter apud Latinos:

Uno eôdemque igni.—— *Virg. Ecl.* VIII, 81.

Unâ eâdemque viâ.—— *Æn.* X, 487.

Uno eôdemque tulit partu.—— *Æn.* XII, 847.

2do. Quâ ratione Vir eruditus suprà, in γ', *ver.* 223. rectè edidit ἐρίσσειε, quod olim scriptum fuerat ἐρίσειε; eâdem ratione et hîc ἐάσσαι restituendum existimavit, quod olim scriptum fuerat ἐᾶσαι. At horum duorum vocabulorum longè diversa est ratio. Nam innumera sunt verba in ίζω et άζω, quæ penultimam et Futuri et Aoristi primi semper corripiunt; *nonnulla* etiam in άω *impurum* desinentia, ut γελάω, γελᾰσω. At quæ in άω *purum* desinunt, ut ἐάω, βοάω, ἰάομαι, θεάομαι; ea omnia et Futurum et Aoristum semper producunt. Vide suprà ad ά, 67.

3tio. Fraudem (ut opinor) Viro erudito fecit versiculus iste, *Iliad.* κ', 299.

Οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἴασεν Ἕκτωρ·

ubi, ex suprà dictis, manifestò legendum,

Οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἴασ' Ἕκτωρ.

Similis error irrepserat, ex ignoratâ prosodiâ, *Odyss.* λ', 303.

Τεθνᾶσιν, τιμὴν δὲ λελόγχασιν ἶσα θεοῖσι·

quo in loco ipse *Barnesius* rectè restituit,

——τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι.

Denique similis error etiamnum insedit, *Iliad.* ώ, 124.

————καὶ ἐντύνοντο ἄριστον.

et *Odyss.* π', 2.

Ἐντύνοντο ἄριστον ἅμ' ἠοῖ.————

quibus in locis necessariò legendum est.

————καὶ ἐντύνοντ' ἄριστον. Et,

Ἐντύνοντ' ἄριστον ἅμ' ἠοῖ

Nam ἄριστον, *prandium*, primam producit:

Ὥρα ὅμως κ' εἰς οἶκον· ἀνάριστος Διοκλείδας. *Theocrit. Idyll.* XV, 146.

* Καὶ πρὸς τούτοις ἀριστώσῃ τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν. *Aristoph. Equit.* 812.

—'τότ' ἄριστον παραθήσει. *Id. Vesp.* 611.

Ἐπὶ τοῖσδε τοὺς πρέσβεις ἐπ' ἄριστον καλῶ. *Id. Avib.* 1601.

Ἄριστον προτίθεντο καὶ ἄτθ' ἥδιστα μάσασθαι. *Id. Pace,* 1280.

Δρᾷ ταῦτ' ἵν' ἀριστᾷτε.—— *Id.* Ἐκκλησιαζ. 468.

Et apud *Athenæum, lib.* 1. c. 9. rectè scriptus occurrit Versus ipse *Homericus,*

Ἐντύνοντ' ἄριστον—— *Odyss.* π', 2.

Ver. 43.——δῶκα ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ.] Δοκεῖ δέ πως ἐναντίον εἶναι τὸ ἑκὼν, τῷ, ἀέκοντί γε θυμῷ· inquit Scholiastes. Διὸ καλῶς [immò verò *ineptissime*] ὁ Τρύφων, συναλείψας καὶ ἀποστρέφων τὸ α ἐν τῷ "δῶκα," συνάπτει τὸ ἀέκων, ἵν' ᾖ, "δῶκ' ἀέκων ἀέκοντ" γε θυμῷ."

Ver. 44.——οὐρανῷ ἀστερόεντι.]

——stellantis regia cœli. *Æn.* VII, 210.

——cœlum stellis fulgentibus aptum. *Æn.* XI, 202.

Ver. 45. Ναιετάουσι.] Vide suprà ad β', 648.

Ver. 48. Οὐ γάρ μοι ποτέ.]

————evertere gentem
Immeritam visum superis.— *Æn.* III, 2.

Ibid.—δαιτὸς ἐΐσης.] Vide suprà ad ά, 468.

* Vide infrà ad ζ', 146.

Ἦ τοι ἐμοὶ τρεῖς μὲν πολὺ φίλταταί εἰσι πόληες,
Ἄργος τε, Σπάρτη τε, καὶ εὐρυάγυια Μυκήνη·
Τὰς διαπέρσαι, ὅταν τοι ἀπέχθωνται περὶ κῆρι·
Τάων οὔτι ἐγὼ πρόσθ' ἵσταμαι, οὐδὲ μεγαίρω.
Εἴπερ γὰρ φθονέω τε, καὶ οὐκ εἰῶ διαπέρσαι,
Οὐκ ἀνύω φθονέουσ'· ἐπειὴ πολὺ φέρτερός ἐσσι.
Ἀλλὰ χρὴ καὶ ἐμὸν θέμεναι πόνον οὐκ ἀτέλεστον·
Καὶ γὰρ ἐγὼ θεός εἰμι, γένος δέ μοι ἔνθεν, ὅθεν σοί.
Καί με πρεσβυτάτην τέκετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,
Ἀμφότερον, γενεῇ τε, καὶ οὕνεκα σὴ παράκοιτις
Κέκλημαι· σὺ δὲ πᾶσι μετ' ἀθανάτοισιν ἀνάσσεις.
Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦθ' ὑποείξομεν ἀλλήλοισι,
Σοὶ μὲν ἐγὼ, σὺ δ' ἐμοί· ἐπὶ δ' ἕψονται θεοὶ ἄλλοι
Ἀθάνατοι· σὺ δὲ θᾶσσον Ἀθηναίῃ ἐπιτεῖλαι,
Ἐλθεῖν ἐς Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπιν αἰνὴν,
Πειρᾷν θ', ὥς κεν Τρῶες ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς
Ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
Αὐτίκ' Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

" Certè mihi tres quidem multò dilectissimae sunt urbes,
" Argosque, Spartaque, et latas-vias-habens Mycene:
" Has excinde, quando tibi invisae fuerint animo.
" Has non ego propugno, nec invideo *tibi*.
" Quamvis enim inviderem et non sinerem excindere,
" Nihil profecerim invidendo: quoniam multò potentior es.
" Sed oportet et meum facere laborem non irritum:
" Nam et ego dea sum, genus autem mihi inde, unde tibi:
" Et me maxime-venerandam genuit Saturnus versutus,
" Utrumque, tum quod ad genus, tum quod tua conjux
" Vocor: tu autem omnes inter immortales regnas.
" Verum enimvero in his quidem concedemus *nos* inter nos,
" Tibi quidem ego, tu autem mihi: sequentur autem dii ceteri
" Immortales. Tu verò ocyùs Minervae manda,
" Ire in Trojanorum et Achivorum pugnam gravem,
" Conarique, ut Trojani gloriâ-elatos Achivos
" Incipiant priores praeter foedera laedere.
Sic dixit; neque non paruit pater hominumque et deorum:
Protinùs Minervam verbis alatis allocutus est:

Ver. 55. Τὰς διαπέρσαι.] Verbum, *διαπέρσαι*, in hoc versu; et *ἐπιτεῖλαι*, infrà in versu 64. infinitivum accipiunt, loco imperativi. Ἀπαρέμφατον, inquit in utroque loco Scholiastes, ἀντὶ προστακτικοῦ. Equidem, quare utrobique non legatur imperativum, διάπερσαι et ἐπίτειλαι, nihil video.

Ver. 61. Κέκλημαι.] Vide suprà ad ά, 57.

Ver. 66. Πειρᾷν θ', ὥς κεν.

Aut tu bella cie, conceptumque excute fœdus. *Æn.* XII, 158.

Ver. 68.——οὐδ' ἀπίθησε πατήρ.] Vituperat hoc *Plato, de Republ. lib.* 2. Vide autem suprà ad *ver.* 12. et ad γ', 380.

Ver. 69.——ἔπεα πτερόεντα.] Vide suprà ad ά, 201.

Αἶψα μάλ' ἐς στρατὸν ἐλθὲ μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς,
Πειρᾶν δ', ὥς κεν Τρῶες ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς
Ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι.
Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε πάρος μεμαυῖαν Ἀθήνην·
Βῆ δὲ κατ' οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.
Οἷον δ' ἀστέρα ἧκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω,
Ἢ ναύτησι τέρας, ἠὲ στρατῷ εὐρέϊ λαῶν,
Λαμπρόν· τοῦ δέ τε πολλοὶ ἀπὸ σπινθῆρες ἵενται·
Τῷ εἰκυῖ' ἤϊξεν ἐπὶ χθόνα Παλλὰς Ἀθήνη,
Κὰδ δ' ἔθορ' ἐς μέσσον· θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας,
Τρῶάς θ' ἱπποδάμους, καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ἦ ῥ' αὖτις πόλεμός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ
Ἔσσεται, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησι
Ζεὺς, ὅστ' ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται.

" Citò admodum ad exercitum vade, ad Trojanos et Achivos,
" Et conare efficere, ut Trojani gloriâ-elatos Achivos
" Incipiant priores praeter foedera laedere.
Sic fatus, instigavit anteà propensam Minervam:
Descendit verò *ea* ab Olympi verticibus festinans.
Qualem autem stellam mittit Saturni filius versuti,
Aut nautis portentum, aut exercitui lato populorum,
Splendidam, ex ea autem multae scintillae emittuntur:
Huic similis impetu ferebatur in terram Pallas Minerva.
Desiliitque in medium: stupor autem tenebat aspicientes,
Trojanosque equorum domitores, et benè-ocreatos Achivos.
Sic verò aliquis loquebatur intuitus in propinquum alium:
" Sane rursus bellumque perniciosum et pugna gravis
" Erit, vel amicitiam inter utrosque statuit
" Jupiter, qui inter homines arbiter belli est.

Ver. 74.————ἀΐξασα.]
Illa viam celerans————
——citò decurrit tramite virgo.
Æn. V, 609.

Ver. 75. Οἷον δ' ἀστέρα.] Non τὸν λεγόμενον Κομήτην, ut Scholiastes malè; sed *Stellæ trajectionem.*

Quæ si non cecidit, potuit cecidisse videri.
Porrò, ridiculus planè hoc in loco Scriptor Gallicus *Terrasson:* " Voilà, *inquit*, un Phe- " nomene absolument inconnu *sous le Nom* " *d' Astre*, tel que le donne Homére; mais " je veux qu'il ait parû quelquefois comme " *Meteore*, quoique je n' en aye aucune con- " noissance" *Dissert. Critiq. sur l'Iliade, Part.* 4. *Chap.* 5.

Ver. 78 Τῷ εἰκυῖ'.] Legit Scholiastes, Τῷ ἰκέλη. Ex versu 86. ut videtur.

Ver. 81. Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν.] Quâ ratione vox, τις, hìc producatur; et infrà *ver.* 85. itemque ultima, in voce ἀνδρὶ, *ver.* 86. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 82.——φύλοπις αἰνὴ Ἔσσεται, ἢ φιλότητα.] " Un presage ridicule, cet astre, " qui promet la guerre *ou* la paix; car il " vaudroit autant, qu'il n' eût point parû." *Terrasson. Dissert. Critiq. sur l'Iliade, Part.* 4. *Chap.* 6. Sed erravit hìc ingenium nimis acutum. Hoc enim aiunt milites; *rem non ampliùs in incerto fore; quippe signum dedisse Jovem, aliquid jam apud se statutum atque decretum; statim intellecturos, Paxne futura sit an bellum.*

Ver. 84.——ἀνθρώπων] Conjicit Domina *Dacier*, scribendum ἀνθρώποις. De τέτυκται, vide suprà ad ά, 37.

Ὣς ἄρα τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε.
Ἡ δ' ἀνδρὶ ἰκέλη Τρώων κατεδύσαθ' ὅμιλον,
Λαοδόκῳ Ἀντηνορίδῃ, κρατερῷ αἰχμητῇ,
Πάνδαρον ἀντίθεον διζημένη, εἴ που ἐφεύροι.
Εὗρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε, κρατερόν τε,
Ἑσταότ'· ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες ἀσπιστάων
Λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο ἀπ' Αἰσήποιο ῥοάων·
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο, Λυκάονος υἱὲ δαΐφρον;
Τλαίης κεν Μενελάῳ ἐπιπροέμεν ταχὺν ἰόν.
Πᾶσι δέ κε Τρώεσσι χάριν καὶ κῦδος ἄροιο,
Ἐκ πάντων δὲ μάλιστα Ἀλεξάνδρῳ βασιλῆϊ·
Τοῦ κεν δὴ πάμπρωτα πὰρ' ἀγλαὰ δῶρα φέροιο,
Αἴ κεν ἴδῃ Μενέλαον ἀρήϊον, Ἀτρέος υἱόν,
Σῷ βέλεϊ δμηθέντα, πυρῆς ἐπιβάντ' ἀλεγεινῆς.

Sic utique aliquis dicebat Achivorumque Trojanorumque.
Illa verò viro similis Trojanorum subiit multitudinem,
Laodoco Antenoridae, forti bellatori,
Pandarum deo similem quaerens, sicubi inveniret.
Invenit Lycaonis filium laudatumque fortemque,
Stantem: circaque ipsum fortes ordines clypeatorum
Militum, qui ipsum secuti fuerant ab Aesepi fluentis:
Propè autem stans, verbis alatis allocuta est:
" Nunquid mihi parueris, Lycaonis fili bellicose?
" Auderes sanè Menelao immittere velocem sagittam.
" Ab omnibus utique Trojanis gratiam et gloriam reportares,
" Inter omnes verò maximè ab Alexandro rege:
" A quo profectò imprimis luculenta dona ferres,
" Si viderit Menelaum Mavortium, Atrei filium,
" Tuo telo domitum, rogum conscendentem tristem.

Ver. 86. Ἡ δ' ἀνδρὶ ἰκέλη.]
——formam assimulata Camerti,
In medias dat sese acies.————
Æn. XII, 224.

Ibid.————κατεδύσαθ'.] Sic infrà κ', 517. Alii κατεδύσεθ' et κατεδύσσεθ'. A verbo δύσομαι: Quod et alibi usurpatur.

Ver. 88. Πάνδαρον ἀντίθεον,——ἀμύμονά τε.] Non, *omni virtute præcellentem*; erat enim *perfidus*: sed, τοξικῆς *scientiâ singulari peritum.*

Ver. 89. Εὗρε.] Orationis τὸ ἀσύνδετον, *celeritatem* indicat Minervæ.

Ver. 92. Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη——προσηύδα.] Non malè hîc Scholiastes: Ἀθηνᾶν δὲ νῦν ὑποληπτέον τὸν λογισμὸν αὐτοῦ Πανδάρου. Αὐτὸς γὰρ πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα διελογίζετο· ἄπιστοι γὰρ Λυκάονες, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης μαρτυρεῖ. Vide suprà ad ά, 194. Rectè itaque et *Plutarchus*: Ἡ γὰρ οὐχ ὁρᾷς————τὴν Ἀθηνᾶν, ὅτι πεῖσαι βούλεται τοὺς Ἀχαιοὺς, τὸν Ὀδυσσέα παρακαλοῦσαν; ὅτι συγχέαι τὰ ὅρκια, τὸν Πάνδαρον ζητοῦσαν; ὅτι τρέψασθαι τοὺς Τρῶας, ἐπὶ τὸν Διομήδην βαδίζουσαν; Ὁ μὲν γὰρ, εὔρωστος καὶ μάχιμος· ὁ δὲ, τοξικὸς, καὶ ἀνόητος· ὁ δὲ, δεινὸς εἰπεῖν καὶ φρόνιμος. *De Pythiæ Oraculis.*

Ver. 94. Τλαίης κεν.] Nonnulli hoc ità accipiunt, ut sit *interrogatio*: Nec malè. Vir doctissimus *Henric. Stephanus*, sine interrogatione legere malit. Quòd rectè fieri poterit, nec tamen quicquam opus sit ut in præcedenti versu scribatur, Εἰ ῥά νύ μοι, &c.

Ἀλλ' ἄγ' ὀΐστευσον Μενελάου κυδαλίμοιο·
Εὔχεο δ' Ἀπόλλωνι Λυκηγενέϊ, κλυτοτόξῳ,
Ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην,
Οἴκαδε νοστήσας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης.
Ὣς φάτ' Ἀθηναίη· τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθεν.
Αὐτίκ' ἐσύλα τόξον ἐΰξοον, ἰξάλου αἰγὸς
Ἀγρίου, ὅν ῥά ποτ' αὐτὸς, ὑπὸ στέρνοιο τυχήσας,
Πέτρης ἐκβαίνοντα δεδεγμένος ἐν προδοκῇσι,
Βεβλήκει πρὸς στῆθος· ὁ δ' ὕπτιος ἔμπεσε πέτρῃ.
Τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἑκκαιδεκάδωρα πεφύκει·
Καὶ τὰ μὲν ἀσκήσας κεραοξόος ἤραρε τέκτων,
Πᾶν δ' εὖ λειήνας, χρυσέην ἐπέθηκε κορώνην·
Καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκε τανυσσάμενος, ποτὶ γαίῃ

" Quin age, sagittâ-pete Menelaum gloriâ sublimem :
" Vove autem Apollini in-Lyciâ-genito, arcu-inclyto,
" Agnorum primogenitorum *te* sacrificaturum inclytam hecatomben,
" Domum reversum sacrae in urbem Zeleae.
Sic dixit Minerva: huic autem animum dementi flectebat.
Statim eduxit arcum perpolitum, *factum ex* salaci capro
Agresti, quem quondam ipse, sub pectore consecutus,
E rupe exeuntem excipiens in insidiis,
Percusserat in pectus: hic autem supinus cecidit in petram.
Hujus cornua ex capite sexdecim-palmorum nata erant:
Atque haec quidem elaborans cornuum-politor aptaverat faber,
Totumque cùm rectè levigâsset, aureum imposuit apicem :
Et hunc quidem *arcum Pandarus* scitè disposuit, cùm tetendisset, ad terram

---

Ver. 101.——Ἀπόλλωνι Λυκηγενέϊ.] Τὸν γὰρ θεὸν τοῦτον τεχθῆναί φασι τῆς Λητοῦς μεταβαλούσης τὸ εἶδος εἰς λύκαιναν.——Ταύτῃ τοι καὶ ἐν Δελφοῖς ἀνακεῖσθαι λύκον πέπυσμαι χαλκοῦν, τὴν τῆς Λητοῦς ὠδῖνα αἰνιττόμενον. *Ælian. de Animalib. lib.* X. *cap.* 26. Alii deductum existimant à λύκη: *Heraclid. Pontic. de Homeri Allegor.* § 6. " Prisci Græcorum, primam lucem, quæ præcedit Solis exortus, " λύκην appellaverunt:——ἀμφιλύκη νύξ, et "——Ἀπόλλωνι λυκηγενέϊ, quod significat " τῷ γεννῶντι τὴν λύκην." *Macrob. Saturnal. lib.* I. *cap.* 17.

Ibid.——κλυτοτόξῳ.] Arcitenens. *Æn.* III, 75.

Ver. 102.——ῥέξειν.] Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 104.——τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθεν.]

Pandare, qui quondam, jussus confundere fœdus,
In medios telum torsisti primus Achivos.
Æn. V, 496.

Vide suprà ad *ver.* 92. et ad *ver.* 12.

Ibid.——ἄφρονι.] Εὖ δὲ καὶ ταῖς ἐπιῤῥήσεσι χρῆται Ὅμηρος, καθάπερ τινὰ ψῆφον ἰδίαν ἐπιφέρων τοῖς πραττομένοις ἢ λεγομένοις·——" τῷ δὲ φρένας Ἄφρονι πεῖθεν." *Plutarch. de audiend. Poetis.*

Ver. 105.——ἐσύλα.] Eduxit è *thecâ*; quæ appellabatur γωρυτὸς, *Odyss.* φ', 54.

Ver. 107. Πέτρης ἐκβαίνοντα.]

Ecce feræ saxi dejectæ vertice capræ.
Æn. IV, 152.

Ver. 109. —— ἑκκαιδεκάδωρα.] Contendit *Popius*, binorum hîc, non singulorum cornuum, longitudinem denotari. Ne scilicet longior esset arcus, quàm qui manibus tractari posset. At quid opus, obsecro, ut cornu ipsum, quàm esset longum, longitudine adæquaret arcus?

Ver. 110.—ἤραρε.] Non à præterito medio ἤραρα, sed ab aoristo ἤραρον. Vide suprà ad ά, 37. et ad β', 810.

Ver. 111.——χρυσέην.] Pronuntiabatur χρυσῆν. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 112. Καὶ τὸ μέν.] τόξον.

Ibid.——ποτὶ γαίῃ.] *Al.* προτί γαίῃ.

Ἀγκλίνας· πρόσθεν δὲ σάκεα σχέθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι,
Μὴ πρὶν ἀναΐξειαν ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν,
Πρὶν βλῆσθαι Μενέλαον ἀρήϊον, ἀρχὸν Ἀχαιῶν.
Αὐτὰρ ὁ σύλα πῶμα φαρέτρης· ἐκ δ' ἕλετ' ἰὸν
Ἀβλῆτα, πτερόεντα, μελαινῶν ἕρμ' ὀδυνάων·
Αἶψα δ' ἐπὶ νευρῇ κατεκόσμει πικρὸν ὀϊστὸν,
Εὔχετο δ' Ἀπόλλωνι Λυκηγενεῖ, κλυτοτόξῳ,
Ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην,
Οἴκαδε νοστήσας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης.
Ἕλκε δ' ὁμοῦ γλυφίδας τε λαβὼν, καὶ νεῦρα βόεια·
Νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ σίδηρον.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ κυκλοτερὲς μέγα τόξον ἔτεινε,
Λίγξε βιὸς, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν, ἆλτο δ' ὀϊστὸς

Inclinans; antè autem scuta tenebant strenuī socii,
Nè prius consurgerent *in eum* Mavortii filii Achivorum,
Quàm percussus esset Menelaus Mavortius, propugnator Achivorum.
Porrò ille detraxit operculum pharetrae, exemitque sagittam
Nondum-in-quendam-conjectam, pennatam, profundorum causam *validam* dolorum:
Statimque ad nervum aptavit acerbam sagittam,
Vovitque Apollini in-Lyciâ-genito, arcu-inclyto,
Agnorum primogenitorum *se* sacrificaturum inclytam hecatomben,
Domum reversum sacrae in urbem Zeleae.
Traxit autem simul crenasque *sagittae* prehensas, et nervos bubulos:
Nervum quidem mammae admovit, arcui autem ferrum.
Porrò postquam rotundum magnum arcum tetenderat,
Striduit arcus, nervus autem valde sonuit, saliitque sagitta

Ver. 113. Ἀγκλίνας.] Vide suprà ad ά, 309.

Ibid.——πρόσθεν δὲ σάκεα] *Al.* σάκη. Quod pronuntiatu idem est. At σάκεα videtur antiquior esse scriptio.

Ver. 116. Αὐτὰρ ὁ σύλα πῶμα φαρέτρης.]
——auratâ volucrem Threïssa sagittam
Depromsit pharetrâ, cornuque infensa tetendit. *Æn.* XI, 858.

Ver. 117.——μελαινῶν ἕρμ' ὀδυνάων.] *Barnesius* novè edidit, μελανίων. Sed scribendum existimo, μελαινῶν. Quod enim olim scriptum erat, μελαινάων. vix ac ne vix quidem ullâ cum analogiâ (absorptâ α longâ) poterat enuntiari μελαινῶν.

Ver. 118. Αἶψα δ' ἐπὶ νευρῇ.] Quâ ratione vox, ἐπὶ, hîc ultimam producat; item βέλος, *ver.* 129. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 119. Εὔχετο δ'——Ἀρνῶν πρωτογόνων.]
——Audacibus annue cœptis:
Ipse tibi ad tua templa feram solemnia dona,
Et statuam ante aras auratâ fronte juvencum. *Æn.* IX, 625.

Ibid.—Λυκηγενέϊ.] Vide suprà ad *ver.* 101.

Ver. 122. Ἕλκε δ' ὁμοῦ γλυφίδας.]
——nervoque obversus equino
Contendit telum; diversaque brachia ducens
Constitit.—— *Æn.* IX, 622.
Et duxit longè; donec curvata coirent
Inter se capita, et manibus jam tangeret æquis
Lævâ aciem ferri, dextrâ nervoque papillam. *Æn.* XI, 860.

Ver. 123. Νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ σίδηρον.] *Macrobius* versum hunc cum versibus tribus jam novissimè è *Virgilio* citatis comparans; " *totam*, inquit, *rem quanto* " *compendio lingua ditior explicavit! vester.* " *licèt periodo usus, idem tamen dixit.*" Lib. 5. cap. 3. Cæterùm de prosodiâ vocis πέλασεν, vide suprà ad ά, 140.

Ibid.——σίδηρον.] Virgilio, *acies ferri*; Livio, *aculeus sagittæ*.

Ver. 124. Αὐτὰρ ἐπειδή.] Vel, Αὐτὰρ ἐπεὶ δή· ad numeros, rotundiùs.

Ver. 125. Λίγξε βιὸς, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν.]
——sonat unà letifer arcus,

Ὀξυβελὴς, καθ' ὅμιλον ἐπιπτέσθαι μενεαίνων.
Οὐδὲ σέθεν, Μενέλαε, θεοὶ μάκαρες λελάθοντο
Ἀθάνατοι, πρώτη δὲ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη,
Ἥ τοι πρόσθεν στᾶσα, βέλος ἐχεπευκὲς ἄμυνεν.
Ἡ δὲ τόσον μὲν ἔεργεν ἀπὸ χροὸς, ὡς ὅτε μήτηρ
Παιδὸς ἐέργει μυῖαν, ὅθ' ἡδέϊ λέξατο ὕπνῳ.
Αὐτὴ δ' αὖτ' ἴθυνεν, ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες
Χρύσειοι σύνεχον, καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ·
Ἐν δ' ἔπεσε ζωστῆρι ἀρηρότι πικρὸς ὀϊστός·
Διὰ μὲν ἄρ' ζωστῆρος ἐλήλατο δαιδαλέοιο,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο,

Acutam-habens-cuspidem, in turbam advolare cupiens.
Neque tui, Menelaë, dii beati obliti sunt
Immortales, prima autem Jovis filia praedatrix,
Quae ante te stans, sagittam mortiferam depulit.
Haec verò tantum inhibuit à corpore, ut cùm mater
A filio arcet muscam, quando dulci sopitus est somno.
Ipsa verò *eò* direxit, ubi baltei annuli
Aurei constringebant *id*, et duplex obtendebatur thorax:
Incidit itaque in balteum benè-aptatum acerba sagitta:
Et per balteum quidem adacta est affabrè-factum,
Et per thoracem artificiosè-factum infixa est,

Et fugit horrendùm stridens elapsa sagitta.
Æn. IX, 631.

Extemplò teli stridorem, aurasque sonantes
Audiit unà.——————
Æn. XI, 863.

Cæterum de voce istâ, λίγξε, quàm singularem habeat vim, ità *Quinctilianus*: "*Minimè*, inquit, *Nobis concessa est ὀνοματοποιΐα*; "*Quis enim ferat, siquid simile illis meritò* "*laudatis,* λίγξε βιὸς, *et* σίζει ὀφθαλμὸς, *fingere audeamus?*" Lib. I. cap. 5. Vide infrà ad *ver.* 455.

Ver. 126.————μενεαίνων.] De hâc voce, *Aristoteles*: Κέχρηται Ὅμηρος πολλαχοῦ τῷ, τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς. Ἐν πᾶσι δὲ, τὸ Ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ· οἷον ἐν τοῖσδε,————"ἐπιπτέσθαι μενεαίνων."———— Ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις, διὰ τὸ ἄψυχα εἶναι, Ἐνεργοῦντα φαίνεται. *Rhetoric. lib.* 3. *cap.* 11. Indeque *Demetrius Phalereus*: Ἀρίστη δὲ δοκεῖ μεταφορὰ τῷ Ἀριστοτέλει, ἡ κατ' ἐνέργειαν καλουμένη, ὅταν τὰ ἄψυχα ἐνεργοῦντα εἰσάγηται καθάπερ ἔμψυχα· ὡς τὸ ἐπὶ βέλους,——"ἐπιπτέσθαι μενεαίνων"——Πάντα γὰρ ταῦτα—— ζωτικαῖς ἐνεργείαις ἔοικεν. Περὶ Ἑρμηνείας, § 81. Vide infrà ad λ', 573.

Ver. 127. Οὐδὲ σέθεν——λελάθοντο]

Non tamen Euryali, non ille oblitus amorum.
Æn. V, 334.

Ver. 128.——ἀγελείη.] Ita restituit *Barnesius* ex *Eustathio* et *Scholiis* et MSS. *Vulgg.* ἀγελαίη.

Ver. 130. Ἡ δὲ τόσον μὲν ἔεργεν ἀπὸ χροός.]

——deflexit partim stringentia corpus
Alma Venus————.
Æn. X, 331.

Ver. 131.——λέξατο.] *Al.* λέξεται.] Vide autem suprà ad β', 515.

Ver. 132.————ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες.]

——teritur quà sutilis alvo
Balteus, et laterum juncturas fibula mordet.
Æn. XII, 273.

Ver. 135. Διὰ μὲν ἄρ' ζωστῆρος————ἠρήρειστο.] Pulcherrimè Motum Sagittæ describunt hi duo versiculi; in quibus sententia à pede tribrachi et dactylicis pluribus inchoata, in duplicem demùm Spondæum desinit. Vide suprà ad γ', 357.

Ver. 136. Καὶ διὰ θώρηκος————ἐπέγραψε χρόα φωτός.]

Illa volans, humeris surgunt quà tegmina summa,
Incidit; atque viam clypei molita per oras,
Tandem etiam magno *strinxit* de corpore Turni.
Æn. X, 476.

————rumpitque infixa bilicem
Loricam, et summum degustat vulnere corpus.
Æn. XII, 375.

Μίτρης θ', ἣν ἐφόρει, ἔρυμα χροός, ἕρκος ἀκόντων,
Ἣ οἱ πλεῖστον ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο καὶ τῆς·
Ἀκρότατον δ' ἄρ' ὀϊστὸς ἐπέγραψε χρόα φωτός·
Αὐτίκα δ' ἔρρεεν αἷμα κελαινεφὲς ἐξ ὠτειλῆς.
Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνη
Μηονὶς, ἠὲ Κάειρα, παρήϊον ἔμμεναι ἵππων·
Κεῖται δ' ἐν θαλάμῳ, πολέες τέ μιν ἠρήσαντο
Ἱππῆες φορέειν· βασιλῆϊ δὲ κεῖται ἄγαλμα,
Ἀμφότερον, κόσμος θ' ἵππῳ, ἐλατῆρί τε κῦδος·
Τοῖοί τοι, Μενέλαε, μιάνθην αἵματι μηροὶ
Εὐφυέες, κνῆμαί τ', ἠδὲ σφυρὰ κάλ' ὑπένερθε.
Ῥίγησεν δ' ἄρ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Ὡς εἶδεν μέλαν αἷμα καταρρέον ἐξ ὠτειλῆς·
Ῥίγησεν δὲ καὶ αὐτὸς ἀρηΐφιλος Μενέλαος.
Ὡς δ' εἶδεν νεῦρόν τε καὶ ὄγκους ἐκτὸς ἐόντας,

Laminamque, quam portabat tutamen corporis, septum telorum,
Quae ipsum plurimum juvit, perforavit tamen et ipsam:
Summamque sagitta perstrinxit cutem viri:
Statim autem fluxit sanguis purpureus ex vulnere.
Ac veluti quando aliqua ebur mulier purpurâ tinxerit
Maeonia, vel Caria, maxillare ut sit equorum:
Jacet autem in thalamo, multique ipsum optârunt
Equites gestare: Regi verò est repositum ornamento,
Utrumque, ornatusque equo, equitique gloria:
Talia tibi, Menelaë, foedata sunt cruore femora
Formosa, suraeque, et malleoli pulchri inferius.
Cohorruit autem deinde rex virorum Agamemnon,
Ut vidit atrum sanguinem defluentem ex vulnere:
Cohorruit autem et ipse bellicosus Menelaus.
Quum verò vidit nervumque et *sagittae* hamos extra existentes,

---

Ver 137. Μίτρης.] Μίτρα δὲ ἐλέγετο τὸ ἐσώτερον τῆς λαγόνος εἴλημα ἐρεοῦν, χαλκῷ ἔξωθεν περιειλημένον. *Schol.*

Ver. 139.——ἐπέγραψε.] Catullo, *conscribillavit.*

Ver. 141. Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα.]

Indum sanguineo veluti violaverit ostro
Siquis ebur:——— *Æn.* XII, 67.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poetarum "*par penè splendor am-*"*borum est.*" Lib. 5. cap. 12. *Lucianus* jocosè, *Pictorum* hinc *optimum* nuncupat *Homerum:* Μᾶλλον δὲ τὸν ἄριστον τῶν Γραφέων Ὅμηρον, παρόντος Εὐφράνορος καὶ Ἀπελλοῦ δεδέγμεθα. Οἷον γάρ τι τοῖς Μενελάου μηροῖς τὸ χρῶμα ἐκεῖνος ἐπέβαλλεν ἐλέφαντι εἰκάσας ἠρέμα πεφοινιγμένῳ, &c. *Dialog. qui appellatur* Εἰκόνες. Notatu dignius est, quod ait *Pausanias:* Ἐλέφαντα, ὅσος μὲν ἐς ἔργα καὶ ἀνδρῶν χεῖρας, εἰσὶν ἐκ παλαιοῦ δῆλοι πάντες εἰδότες· αὐτὰ δὲ τὰ θηρία, πρὶν ἢ διαβῆναι Μακεδόνας ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, οὐδὲ ἑωράκεσαν ἀρχὴν, πλὴν Ἰνδῶν τε αὐτῶν, καὶ Λιβύων, καὶ ὅσοι πλησιόχωροι τούτοις. Δηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, ὃς βασιλεῦσι κλίνας μὲν καὶ οἰκίας τοῖς εὐδαιμονεστέροις αὐτῶν, ἐλέφαντι ἐποίησε κεκοσμημένας, θηρίου δὲ ἐλέφαντος μνήμην οὐδεμίαν ἐποιήσατο. *Attic. lib.* I. *cap.* 12.

Ver. 146.———μηροὶ Εὐφυέες, κνῆμαί τ', ἠδὲ σφυρὰ κάλ' ὑπένερθε.] Pulcherrimè sanguinis lentè delabentis *tramitem* quasi ob oculos ponunt hæc verba.

Ibid.———κάλ'.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 151.———ἐκτὸς ἐόντας.] *Carni non infixos.*

Ἄψοῤῥόν οἱ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀγέρθη.
Τοῖς δὲ βαρυστενάχων μετέφη κρείων Ἀγαμέμνων,
Χειρὸς ἔχων Μενέλαον· ἐπεστενάχοντο δ' ἑταῖροι·
Φίλε κασίγνητε, θάνατόν νύ τοι ὅρκι' ἔταμνον,
Οἶον προστήσας πρὸ Ἀχαιῶν Τρωσὶ μάχεσθαι·
Ὥς σ' ἔβαλον Τρῶες, κατὰ δ' ὅρκια πιστὰ πάτησαν.
Οὐ μέν πως ἅλιον πέλει ὅρκιον, αἷμά τε ἀρνῶν,
Σπονδαί τ' ἄκρητοι, καὶ δεξιαὶ, ᾗς ἐπέπιθμεν.
Εἴπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν,
Ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ· σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν,
Σὺν σφῇσι κεφαλῇσι, γυναιξί τε, καὶ τεκέεσσιν.
Εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης, ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,
Αὐτὸς ἐπισσείῃσιν ἐρεμνὴν Αἰγίδα πᾶσι,
Τῆσδ' ἀπάτης κοτέων· τὰ μὲν ἔσσεται οὐκ ἀτέλεστα·

Iterum ei animus in pectoribus collectus est.
Inter hos autem graviter suspirans locutus est rex Agamemnon,
Manu tenens Menelaum; adgemebantque socii:
" Chare frater, *in* mortem ergo tibi foedera percussi,
" Solum cùm objeci pro Achivis cum Trojanis pugnare:
" Quandoquidem ita te vulnerârunt Trojani, et foedera firma conculcârunt.
" Non tamen ullo modo irritum erit foedus sanguisque agnorum,
" Libaminaque mero-facta, et dextrae, quibus fisi sumus.
" Etiamsi enim protinus Olympius non perfecerit,
" Attamen tandem aliquando perficiet; et magno luerint,
" Cum propriis capitibus, uxoribusque et liberis.
" Benè enim ego hoc scio mente et animo,
" Erit dies, quando pereat Ilium sacrum,
" Et Priamus, et populus hastae-fraxineae-periti Priami.
" Jupiter utique ipsis Saturnius, in excelso sedens, *in* aethere habitans,
" Ipse incutiet terrificam Aegida omnibus,
" Ob hanc fraudem iratus. Haec sanè erunt non irrita:

Ver. 152. Ἄψοῤῥόν οἱ θυμός.] Quâ ratione, ἄψοῤῥον, hic ultimam producat; itemque κασίγνητε, *ver.* 155. et τε, *ver.* 161. et σφῇσι. *ver.* 162. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 155. Φίλε.] Vide infrà ad έ, 61.

Ver. 161.——ἀπέτισαν.] Ità edidit *Barnesius*; Rectè, ut mihi quidem videtur. *Vulgg.* ἀπέτισσαν.

Ver. 163. Εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα.] Vide ζ', 447. Εὖ μὲν γὰρ τόδε οἶδα, *&c.*

Ver. 164. Ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν.]
Scilicet et tempus veniet, cum———.
Georg. I, 493.

———tempus erit, magno cùm optaverit emptum
Intactum Pallanta.—— *Æn.* X, 503.

Ver. 166.———ὑψίζυγος.]
———ἐπὶ ζυγοῖς
Καθίζετ' ἀρχῆς.—*Eurip. Phœniss. ver.* 74.

Ver. 167. Αὐτὸς ἐπισσείῃσιν ἐρεμνὴν Αἰγίδα.]
———ipsum
Credunt se vidisse Jovem, cùm sæpè nigrantem
Ægida concuteret dextrà.———
Æn. VIII, 354.

Ἀλλά μοι αἰνὸν ἄχος σέθεν ἔσσεται, ὦ Μενέλαε,
Αἴ κε θάνῃς, καὶ μοῖραν ἀναπλήσῃς βιότοιο·
Καί κεν ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἱκοίμην.
Αὐτίκα γὰρ μνήσονται Ἀχαιοὶ πατρίδος αἴης,
Κὰδδέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιμεν,
Ἀργείην Ἑλένην· σέο δ' ὀστέα πύσει ἄρουρα
Κειμένου ἐν Τροίῃ, ἀτελευτήτῳ ἐπὶ ἔργῳ.
Καί κέ τις ὧδ' ἐρέει Τρώων ὑπερηνορεόντων,
Τύμβῳ ἐπιθρώσκων Μενελάου κυδαλίμοιο·
Αἴθ' οὕτως ἐπὶ πᾶσι χόλον τελέσει' Ἀγαμέμνων,
Ὡς καὶ νῦν ἅλιον στρατὸν ἤγαγεν ἐνθάδ' Ἀχαιῶν·
Καὶ δὴ ἔβη οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Σὺν κεινῇσιν νηυσὶ, λιπὼν ἀγαθὸν Μενέλαον·
Ὥς ποτέ τις ἐρέει· τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.
Τὸν δ' ἐπιθαρσύνων προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Θάρσει, μηδέ τί πω δειδίσσεο λαὸν Ἀχαιῶν·
Οὐκ ἐν καιρίῳ ὀξὺ πάγη βέλος, ἀλλὰ πάροιθεν

" Sed mihi gravis dolor tui *causâ* erit, ô Menelaë,
" Si moriaris, et fatum adimpleveris vitae:
" Utique summâ tum ignominiâ notatus charum Argos repetam.
" Statim enim recordabuntur Achivi patriae terrae,
" Gloriam verò Priamo et Trojanis relinquemus,
" Argivam Helenam: tui autem ossa putrefaciet terra
" Jacentis in Troja, non-ad-finem-perducto super bello.
" Et aliquis sic dicet Trojanorum ferocientium,
" Sepulchro insultans Menelai gloriosi:
" Utinam sic in omnibus iram expleat Agamemnon,
" Sicut et nunc incassùm exercitum duxit huc Achivorum:
" Ac scilicet rediit domum, dilectam in patriam terram,
" Cum vacuis navibus, relicto strenuo Menelao:
" Sic aliquando aliquis dicet; tunc mihi dehiscat lata terra.
Hunc autem confirmans allocutus est flavus Menelaus:
" Bono sis animo, neque quicquam terrefacias copias Achivorum:
" Non in lethali *loco* acuta fixa est sagitta, sed antè

Ver. 171.———πολυδίψιον Ἄργος.] Πολυ-[illegible], *Athenaeus*, *lib.* 10. *cap.* 9. et *Strab.* *lib.* 8. Ubi et πολυΐψιον et πολὺ δ' ἵψιον à nonnullis scriptum memorat.

Ver. 174.———πύσει.] Nonnulli, minùs rectè, πύσσει.

Ver. 178.———τελέσει'.] Ità edidit *Barnesius*; Rectè, ut mihi quidem videtur. Scholiastes itidem, τελέσειε. *Vulgg.* τελέσει.

Ver. 181. Σὺν κεινῇσιν νηυσί.] Tam sine *Helenâ* et spoliis, quàm sine *Menelao*.

Ver. 182. Ὥς ποτέ τις ἐρέει.] Quâ ratione, τις, hic producatur; item ultima in ἱστάμεναι, *ver.* 205. et in πάλιν, *ver.* 214. vide suprà ad ά, 51.

Ibid.———τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.] Hoc ità accipit Scholiastes, ut vertendum sit, non, *tum mihi dehiscat lata terra;* sed, *tum mihi dehiscat latùm terra.*

Sed mihi vel tellus optem priùs ima dehiscat. *Æn.* IV, 24.

Ver. 185.———πάγη.] Ex hoc aoristo fit πάγος, *collis*. Unde *Areopăgus*, penultimâ brevi. Vox latina, *pāgus*, ab aliâ est origine.

Εἰρύσατο ζωστήρ τε παναίολος, ἠδ' ὑπένερθεν
Ζῶμά τε, καὶ μίτρη, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Αἲ γὰρ δὴ οὕτως εἴη, φίλος ὦ Μενέλαε.
Ἕλκος δ' ἰητὴρ ἐπιμάσσεται, ἠδ' ἐπιθήσει
Φάρμαχ', ἅ κεν παύσῃσι μελαινάων ὀδυνάων.
Ἦ, καὶ Ταλθύβιον, θεῖον κήρυκα, προσηύδα·
Ταλθύβι', ὀττιτάχιστα Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον
Φῶτ', Ἀσκληπιοῦ υἱὸν ἀμύμονος ἰητῆρος,
Ὄφρα ἴδῃ Μενέλαον ἀρήϊον, ἀρχὸν Ἀχαιῶν,
Ὅν τις ὀϊστεύσας ἔβαλεν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Τρώων, ἢ Λυκίων· τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα οἱ κῆρυξ ἀπίθησεν ἀκούσας·
Βῆ δ' ἰέναι κατὰ λαὸν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Παπταίνων ἥρωα Μαχάονα· τὸν δ' ἐνόησεν
Ἑσταότ'· ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες ἀσπιστάων
Λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο Τρίκης ἐξ ἱπποβότοιο.

" Tutatus est balteusque varius, et subtùs
" Cinctusque, et lamina, quam aerarii cuderant fabri.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon:
" Utinam sanè ita sit, dilecte ô Menelaë:
" Vulnus autem medicus tractabit, et adhibebit
" Medicamina, quae sedent tetros dolores.
Dixit; et Talthybium, divinum praeconem, allocutus est:
" Talthybi, quàm citissimè Machaonem huc accerse
" Virum, Aesculapii filium laudatissimi medici,
" Ut videat Menelaum mavortium, ducem Achivorum,
" Quem aliquis missâ-sagittâ vulneravit, arcuum peritus,
" E Trojanis, vel Lyciis: *quod* illi quidem gloria, nobis verò luctus.
Sic dixit: neque ei praeco immorigerus fuit, quum audivisset:
Perrexit autem ire per copias Achivorum aere-loricatorum,
Circumspiciendo-quaerens heroëm Machaonem: illum verò vidit
Stantem; circumque ipsum fortes ordines clypeatorum
Militum, qui ipsum secuti sunt Triccâ ex equorum-altrice.

Ver. 186.——παναίολος.] *Mobilis*, Porphyrio. Vide suprà ad β', 816.

Ver. 192.——θεῖον κήρυκα.] Vide suprà ad ά, 334.

Ver. 194. Φῶτ', Ἀσκληπιοῦ υἱόν.] Vox, φῶτα, non hîc παρέλκει: Quod est ridiculum, et Poetâ omninò indignum: Sed aut *virum inclytum* denotat, aut (quod ait *Pausanias, lib.* 2. *cap.* 26.) " Φῶτ', Ἀσκληπιοῦ " υἱὸν," ὡς ἂν εἰ λέγοι, " θεοῦ παῖδ' ἄνθρωπον."

Ver. 202.——οἵ οἱ ἕποντο Τρίκης ἐξ.] Cùm hoc nomen alibi scriptum sit, Τρίκκη; et verbo ἕπον utatur Homerus, λ', 483. Τρῶες ἕπον πολλοί; edidit hoc in loco *Barnesius*, et omninò legendum contendit, οἵ οἱ ἕπον Τρίκκης ἐξ. Sed eruditè respondet Auctor Anonymus, in his rebus apprimè sagax, interque paucos (ut opinor) facilè dignoscendus, (in *Actis Eruditor. Lipsiens. ad Februar.* 1712.) " Pessimè posuit *Barnesius* ἕπον. ut, *secuti sunt*, " significet; pro, ἕποντο. Semper Græcis, " ἕπεσθαι *sequi*, non ἕπειν. Fallitur etiam ve-

Ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὄρσ', Ἀσκληπιάδη· καλέει κρείων Ἀγαμέμνων,
Ὄφρα ἴδῃς Μενέλαον ἀρήϊον, Ἀτρέος υἱὸν,
Ὅν τις ὀϊστεύσας ἔβαλεν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Τρώων, ἢ Λυκίων· τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·
Βὰν δ' ἰέναι καθ' ὅμιλον ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθι ξανθὸς Μενέλαος
Βλήμενος ἦν, περὶ δ' αὐτὸν ἀγηγέραθ' ὅσσοι ἄριστοι,
Κυκλόσ', ὁ δ' ἐν μέσσοισι παρίστατο ἰσόθεος φὼς·
Αὐτίκα δ' ἐκ ζωστῆρος ἀρηρότος εἷλκεν ὀϊστόν·
Τοῦ δ' ἐξελκομένοιο, πάλιν ἄγεν ὀξέες ὄγκοι·
Λῦσε δέ οἱ ζωστῆρα παναίολον, ἠδ' ὑπένερθε
Ζῶμά τε, καὶ μίτρην, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ἴδεν ἕλκος, ὅθ' ἔμπεσε πικρὸς ὀϊστὸς,
Αἷμ' ἐκμυζήσας, ἐπ' ἄρ' ἤπια φάρμακα εἰδὼς

Propè autem stans, verbis alatis allocutus est:
" Veni *ocyùs*, Aesculapiade; vocat rex Agamemnon,
" Ut videas Menelaum mavortium, Atrei filium,
" Quem aliquis sagittâ-missâ vulneravit, arcuum peritus,
" E Trojanis, vel Lyciis: *quod* illi quidem gloria, nobis autem luctus.
Sic dixit: huic verò animum in pectoribus commovit:
Perrexerunt autem ire per turbam, per exercitum latum Achivorum.
Ac quum jam pervenissent, ubi flavus Menelaus
Vulneratus fuerat, circumque ipsum congregati erant quique praestantissimi,
Coronâ-factâ, ille verò in mediis stabat divinus vir:
Protinus utique è balteo benè-aptato extraxit sagittam:
Ea verò dum extraheretur, retrò curvati sunt acuti hami:
Solvit porrò ipsi balteum variegatum, et subtùs
Cinctumque, et laminam, quam aerarii cuderant fabri.
Atque ubi inspexerat vulnus, quò inciderat acerba sagitta:
Sanguine exucto, lenia medicamenta peritus

' hementer, dum hanc suam scriptionem de-
" fendit ex *Iliad.* λ', 483. Τρῶες ἕπον πολλοί.
" Nam ibi ἕπον divulsum est ab ἀμφὶ; ut sit
" ἀμφίεπον, (ut rectè *Eustathius*,) id est, πε-
" ριεῖπον, ut minora Scholia exponunt. Ἀμ-
" φιέπειν autem et περιέπειν, longè aliud sig-
" nificant quàm ἕπεσθαι. Respondent illis
" latina verba, *excipere, tractare,* et *habere.*—
" Nec est ut putet, in præsenti etiam loco,
" ἕπον referri debere ad ἀμφὶ, quod hic iti-
" dem est in versu antecedente: Nam hic
" ad ἀμφὶ, adsciscendum ἀπὸ κοινοῦ est εἱ-
" στήκεισαν: ut sit,——τὸν δ' ἐνόησεν Ἑσταότ'·
" ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες (εἱστήκεισαν)
" ἀσπιστάων Λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο Τρίκης ἐξ Po-
" test etiam tantùm subaudiri ἦσαν." *Hæc*
ille. Planè, si Τρίκη scribi nequivisset, facil-
limè potuisset dicere Poeta,

Λαῶν οἵ οἱ ἕποντ' ἐκ Τρίκκης ἱπποβότοιο.

Ver. 210. 213. Ἀλλ' ὅτε δή——, Αὐτίκα δ' ἐκ.] De isto δὲ, (et similiter τόφρα δ', *ver.* 221.) vide suprà ad ά, 57.

Ver. 211.——περὶ δ' αὐτὸν ἀγηγέραθ', ὅσσοι ἄριστοι.]

Stant lecti circum juvenes; ipse æger—.
Æn. X. 837.

Ver. 215.——παναίολον.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 218.———ἤπια φάρμακα εἰδὼς Πάσσε.]

Scire potestates herbarum, usumque medendi.
Æn. XII, 396.

Πάσσε, τά οἱ ποτὲ πατρὶ φίλα φρονέων πόρε Χείρων.
  Ὄφρα τοὶ ἀμφεπένοντο βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον,
Τόφρα δ' ἐπὶ Τρώων στίχες ἤλυθον ἀσπιστάων·
Οἱ δ' αὖτις κατὰ τεύχε' ἔδυν, μνήσαντο δὲ χάρμης.
Ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον,
Οὐδὲ καταπτώσσοντ', οὐδ' οὐκ ἐθέλοντα μάχεσθαι·
Ἀλλὰ μάλα σπεύδοντα μάχην ἐς κυδιάνειραν.
Ἵππους μὲν γὰρ ἔασε καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ·
Καὶ τοὺς μὲν θεράπων ἀπάνευθ' ἔχε φυσιόωντας
Εὐρυμέδων, υἱὸς Πτολεμαίου Πειραΐδαο.
Τῷ μάλα πόλλ' ἐπέτελλε παρισχέμεν, ὁππότε κέν μιν
Γυῖα λάβῃ κάματος, πολέας διακοιρανέοντα·
Αὐτὰρ ὁ πεζὸς ἐὼν ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν·
Καί ῥ' οὓς μὲν σπεύδοντας ἴδοι Δαναῶν ταχυπώλων,
Τοὺς μάλα θαρσύνεσκε παριστάμενος ἐπέεσσιν·
  Ἀργεῖοι, μήπω τι μεθίετε θούριδος ἀλκῆς·
Οὐ γὰρ ἐπὶ ψευδέσσι πατὴρ Ζεὺς ἔσσετ' ἀρωγός·

Inspersit, quae ejus quondam patri amicus praebuit Chiron.
Dum hi occupati erant circa bello-strenuum Menelaum,
Interim Trojanorum ordines admovebantur clypeatorum :
Atque hi rursus arma induerunt, et recordati sunt pugnae.
Tunc non dormitantem vidisses Agamemnona nobilem,
Neque trepidantem, neque detrectantem pugnare ;
Sed valde properantem pugnam in gloriosam.
Equos quidem enim dimisit, et currus varios aere :
Et hos quidem minister seorsum tenebat anhelantes
Eurymedon, filius Ptolemaei Piraïdae :
Huic plurimùm mandavit prope se *currus* tenere, si quando ipsum
Per membra occuparet defatigatio, multos *obeuntem et* imperitantem :
At ipse pedester existens [*pedes*] obibat *lustrans* ordines virorum :
Et quos quidem properantes videret Danaorum velocium-equitum,
His magnoperè animum addebat astans verbis :
“ Argivi, ne quid remittatis de acri fortitudine :
“ Non enim mendaciis pater Jupiter erit auxiliator :

Ver. 220.——βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον.] Vide suprà ad βʹ, 408.

Ver. 223. Ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις.]
Tum verò Teucri incumbunt,———
Migrantes cernas.— *Æn.* IV, 397. 401.

Ver. 226.—ἔασε.] Vide suprà ad *ver.* 42.

Ver. 229.——παρισχέμεν.] *Al.* περισχέμεν, et παρασχέμεν.

Ver. 231.————ἐπεπωλεῖτο.] Hinc inscriptus hic liber, Ἐπιπώλησις· ut rectè notavit *Barnesius.*

Ver. 233.————παριστάμενος ἐπέεσσιν] Quâ ratione, παριστάμενος, hîc ultimam producat; item χολωτοῖσιν, *ver.* 241. et δὲ, *ver.* 274. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 235.————ἐπὶ ψευδέσσι.] Ambiguum est, scripseritne *Homerus*, ἐπὶ ψευδέσσι: ut dicat, interprete *Eustathio*, ὅτι οὐ ψεύσεται τὴν βοήθειαν· an, ἐπὶ ψευδέσσι: ut dicat, ὅτι οὐκ ἔσται βοηθὸς τοῖς ψευσταῖς Τρωσίν.

Ἀλλ' οἵπερ πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσαντο,
Τῶν ἦτοι αὐτῶν τέρενα χρόα γῦπες ἔδονται·
Ἡμεῖς δ' αὖτ' ἀλόχους τε φίλας, καὶ νήπια τέκνα
Ἄξομεν ἐν νήεσσιν, ἐπὴν πτολίεθρον ἕλωμεν.
Οὕστινας αὖ μεθιέντας ἴδοι στυγεροῦ πολέμοιο,
Τοὺς μάλα νεικείεσκε χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν·
Ἀργεῖοι, ἰόμωροι, ἐλεγχέες οὔ νυ σέβεσθε;
Τίφθ' οὕτως ἔστητε τεθηπότες, ἠΰτε νεβροί;
Αἵ τ' ἐπεὶ οὖν ἔκαμον, πολέος πεδίοιο θέουσαι,
Ἑστᾶσ', οὐδ' ἄρα τίς σφι μετὰ φρεσὶ γίγνεται ἀλκή·
Ὣς ὑμεῖς ἔστητε τεθηπότες, οὐδὲ μάχεσθε.
Ἦ μένετε Τρῶας σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔνθα τε νῆες
Εἰρύατ' εὔπρυμνοι, πολιῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης,
Ὄφρα ἴδητ' αἴκ' ὔμμιν ὑπέρσχῃ χεῖρα Κρονίων;
Ὣς ῥ' ὅγε κοιρανέων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν·
Ἦλθε δ' ἐπὶ Κρήτεσσι, κιὼν ἀνὰ οὐλαμὸν ἀνδρῶν.
Οἱ δ' ἀμφ' Ἰδομενῆα δαΐφρονα θωρήσσοντο·

"Sed qui priores praeter foedera injuriam-intulerunt,
"Horum certè ipsorum tenera corpora vultures vorabunt:
"Nos verò uxoresque dilectas, et infantes liberos,
"Abducemus in navibus, postquam urbem ceperimus.
Quos *autem* è contrario detrectantes viderit triste bellum,
Eos valdè objurgabat iracundis verbis:
"Argivi, sagittis-addicti, probro-digni, nonne vos pudet?
"Cur nam sic statis stupidi, sicut hinnuli?
"Qui utique postquam fessi sunt, per magnum campum currentes,
"Stant, nec ullum ipsis in praecordiis est robur:
"Sic vos statis stupidi, neque pugnatis.
"Anne expectatis Trojanos *dum* propiùs veniant, ubi naves
"Subductae sunt pulchras-puppes-habentes, cani in littore maris,
"Ut cognoscatis, an vos protegat manu Saturnius?
Sic is imperitans obibat ordines virorum,
Venitque ad Cretenses, iens per catervas virorum.
Hi autem circum Idomeneum bellicosum armabantur:

Ver. 242.——*ἰόμωροι.*] Vulgò explicant, *οἱ περὶ ἰοὺς μεμορημένοι.* Sicuti *ἐγχεσίμωροι*, et similia. Quod si verum est; nec ab aliâ, jam fortè ignotâ, deducta sunt hæc origine; videbitur istud *μῶροι*, contractum ex prioribus syllabis *τοῦ*, *μέμορα* vel *μεμόρημαι*; simili ferè ratione ac, apud Latinos, *lēgi*, *sēdi*, et similia, et inusitatis *lĕlĕgi*, *sĕsĕdi*, &c.

Ibid.——*οὔ νυ σέβεσθε.*] Verbum, *σέβεσθαι*, propriè *Hominum* est; *Rerum*, non nisi *καταχρηστικῶς.* Unde in transcursu emendandus, apud *Euripidem*, *Electræ* versus 1273,

Σεμνὸν βροτοῖσιν εὐσεβὲς χρηστήριον.

Ubi, primò, vox *εὐσεβὲς*, cum *χρηστήριον* conjuncta, nihili est. Deinde istud *σεμνὸν εὐσεβὲς*, quàm hiulcum et inconcinnum! Legendum,

Σεμνὸν βροτοῖσιν εὐσεβέσι χρηστήριον.

Videturque ex rhythmo, ita pronuntiatum fuisse, ac si scriptum esset *εὔσεβσι.* Quod et in similibus locum habet.

Ver. 249.——*Κρονίων.*] De prosodiâ vocis *Κρονίων*, *Κρονῖονες*, *Κρονίωνες*, vide suprà ad *ά*, 597 et 265.

Ἰδομενεὺς μὲν ἐνὶ προμάχοις συῒ εἴκελος ἀλκὴν,
Μηριόνης δ᾽ ἄρα οἱ πυμάτας ὤτρυνε φάλαγγας.
Τοὺς δὲ ἰδὼν γήθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Αὐτίκα δ᾽ Ἰδομενῆα προσηύδα μειλιχίοισιν·
Ἰδομενεῦ, πέρι μέν σε τίω Δαναῶν ταχυπώλων,
Ἠμὲν ἐνὶ πτολέμῳ, ἠδ᾽ ἀλλοίῳ ἐπὶ ἔργῳ,
Ἠδ᾽ ἐν δαίθ᾽, ὅτε πέρ τε γερούσιον αἴθοπα οἶνον
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἐνὶ κρητῆρσι κέρωνται.
Εἴπερ γάρ τ᾽ ἄλλοι γε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Δαιτρὸν πίνωσιν, σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεὶ
Ἕστηχ᾽, ὥσπερ ἐμοὶ, πιέειν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.
Ἀλλ᾽ ὄρσευ πόλεμόνδ᾽, οἷος πάρος εὔχεο εἶναι.
Τὸν δ᾽ αὖ Ἰδομενεὺς, Κρητῶν ἀγὸς, ἄντιον ηὔδα·
Ἀτρείδη, μάλα μέν τοι ἐγὼν ἐρίηρος ἑταῖρος
Ἔσσομαι, ὡς τοπρῶτον ὑπέστην καὶ κατένευσα·
Ἀλλ᾽ ἄλλους ὄτρυνε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς,
Ὄφρα τάχιστα μαχώμεθ᾽· ἐπεὶ σύν γ᾽ ὅρκι᾽ ἔχευσαν
Τρῶες· τοῖσιν δ᾽ αὖ θάνατος καὶ κήδε᾽ ὀπίσσω

Idomeneus quidem in primâ acie *erat* apro similis robore;
Meriones autem ei extremas incitabat phalangas.
Hos ergo conspicatus, laetatus est rex virorum Agamemnon,
Protinusque Idomeneum allocutus est blandis *verbis:*
" Idomeneu, equidem te honoro prae Danais pernicibus-equitibus,
" Tum in bello, tum alio *quolibet* in opere,
" Tum etiam in convivio, quando honorarium nigrum vinum
" Argivorum proceres in crateribus miscent.
" Etsi enim caeteri comantes Achivi
" Portionibus-certis bibunt, tuum sanè plenum poculum semper
" Stat, sicut mihi *meum;* ut bibas, quando animus jusserit.
" Sed propera in bellum, qualis anteà gloriabaris esse.
Hunc autem Idomeneus, Cretensium dux, contrà *sic* est allocutus:
" Atrida, valde quidem tibi ego concors socius
" Ero, sicut primùm promisi et annui:
" Verùm alios hortare comantes Achivos,
" Ut quamprimùm pugnemus: quoniam foedera confuderunt
" Trojani; his utique mors et dolores postmodùm

Ver. 253.——εἴκελος ἀλκήν.] Ita *Barnesius* ex MS. *Al.* ἴκελος.

Ver. 257.—πέρι μέν σε τίω.] Ineptè admodùm hîc annotat *Barnesius:* "*vel hinc patet,* "*priorem* τοῦ τίω *communem esse.*" Nam in τίσω, τίσασθαι, et similibus, ubi duæ Vocales non concurrunt, prior *Homero* nunquam corripitur.

Ver. 259.——αἴθοπα οἶνον.] Vide suprà ad ά, 462.

Ver. 262.————σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεί.] Οἱ κρατῆρες αὐτοῖς, ὥσπερ ἔχει καὶ τοὔνομα, κεκραμένοι παρειστήκεισαν· ἐξ ὧν οἱ κοῦροι διακονούμενοι, τοῖς μὲν ἐντιμοτάτοις ἀεὶ πλήρεις παρεῖχον τὸ ποτήριον· τοῖς δ᾽ ἄλλοις ἐξ ἴσου διένεμον· Ὁ γοῦν Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἰδομενέα φησὶ, "Σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεί." *Athenæus, lib.* 5. *cap.* 4. Vide suprà ad *ver.* 4.

Ἔσσετ', ἐπεὶ πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσαντο.
Ὣς ἔφατ'· Ἀτρείδης δὲ παρῴχετο, γηθόσυνος κῆρ.
Ἦλθε δ' ἐπ' Αἰάντεσσι, κιὼν ἀνὰ οὐλαμὸν ἀνδρῶν·
Τὼ δὲ κορυσσέσθην· ἅμα δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν.
Ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδεν νέφος αἰπόλος ἀνὴρ,
Ἐρχόμενον κατὰ πόντον ὑπὸ Ζεφύροιο ἰωῆς,
Τῷ δέ τ', ἄνευθεν ἐόντι, μελάντερον, ἠΰτε πίσσα,
Φαίνετ' ἰὸν κατὰ πόντον, ἄγει δέ τε λαίλαπα πολλήν·
Ῥίγησέν τε ἰδὼν, ὑπό τε σπέος ἤλασε μῆλα·
Τοῖαι ἅμ' Αἰάντεσσιν ἀρηϊθόων αἰζηῶν
Δήϊον ἐς πόλεμον πυκιναὶ κίνυντο φάλαγγες
Κυάνεαι, σάκεσίν τε καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι.
Καὶ τοὺς μὲν γήθησεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
Καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

" Erunt, quoniam priores contra foedera injuriam-intulerunt.
Sic dixit: Atrides verò praeteribat laetus corde;
Venitque ad Ajaces iens per catervas virorum:
Hi verò armabantur: simulque nimbus sequebatur peditum.
Sicut autem quando à speculâ vidit nubem pastor vir [*pastor aliquis*]
Venientem per mare à Zephyri flatu;
Eique, procul stanti, nigra, ceu pix,
Apparet veniens per mare, ducitque turbinem multum;
Cohorretque videns, subque speluncam cogit pecudes:
Tales simul cum Ajacibus velocium-in-bello juvenum
Hostile in praelium densae movebantur phalanges
Fuscae, scutisque et hastis horrentes.
Et his quidem laeatus est visis rex Agamemnon,
Et ipsos compellans verbis alatis est allocutus:

Ver. 272.——παρῴχετο, γηθόσυνος κῆρ.]
——gaudens incedit. *Æn.* I, 694.
Ver. 274.——ἅμα δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν.]
Insequitur nimbus peditum——
Æn. VII, 793.
Ver. 275. Ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς.
—campoque atrum rapit agmen aperto.
Qualis ubi ad terras abrupto sidere nimbus
It mare per medium; miseris heu præscia longè
Horrescunt corda agricolis; dabit ille ruinas
Arboribus stragemque satis, ruet omnia latè:
Antevolant, sonitumque ferunt ad littora venti:
Talis in adversos ductor Rhæteïus hostes
Agmen agit; densi cuneis se quisque coactis
Agglomerant.—— *Æn.* XII, 450.

Ibid.——εἶδεν.] Notat *Henr. Stephanus*, *Porphyrium* legisse εἶδη.

Ver. 277.——ἄνευθεν.] Notat idem *Henr. Stephanus*, *Porphyrium* hìc legisse, ἄνωθεν.

Ibid.——ἐόντι.] *Al.* ἰόντι. Sed malè; Propter id quod sequenti versu legitur, φαίνετ' ἰόν.

Ver. 280.——Αἰάντεσσιν ἀρηϊθόων.] *Al.* Αἰάντεσσι διοτρεφέων.

Ver. 282. Κυάνεαι——πεφρικυῖαι] Ὃ ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὀνομάτων οὐκ ἂν ἐποίησε, τοῦτο διὰ τῶν μεταφορικῶν σημαινομένων ἐνήργησε. Τό, τε γὰρ Μέλαν,——τό, τε τῆς Φρίκης ὄνομα, διὰ τὸ φοβερὸν, τὴν ἐν τῷ πολέμῳ διαδείκνυσιν ἀγωνίαν. *Aristid. Quintil. de Musicâ, lib.* II. *p.* 82. Cæterùm de prosodiâ vocis, πεφρικὼς, et similium; vide suprà ad β', 314.

Αἴαντ', Ἀργείων ἡγήτορε χαλκοχιτώνων,
Σφῶϊ μὲν, οὐ γὰρ ἔοικ', ὀτρυνέμεν οὔτι κελεύω·
Αὐτὼ γὰρ μάλα λαὸν ἀνώγετον ἶφι μάχεσθαι.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος πᾶσιν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γένοιτο·
Τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος,
Χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε, περθομένη τε.
Ὣς εἰπὼν, τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ, βῆ δὲ μετ' ἄλλους·
Ἔνθ' ὅγε Νέστορ' ἔτετμε, λιγὺν Πυλίων ἀγορητὴν,
Οὓς ἑτάρους στέλλοντα, καὶ ὀτρύνοντα μάχεσθαι,
Ἀμφὶ μέγαν Πελάγοντα, Ἀλάστορά τε, Χρομίόν τε,
Αἵμονά τε κρείοντα, Βίαντά τε, ποιμένα λαῶν.
Ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι,
Πεζοὺς δ' ἐξόπιθεν στῆσεν πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς,
Ἕρκος ἔμεν πολέμοιο· κακοὺς δ' ἐς μέσσον ἔλασσεν,
Ὄφρα καὶ οὐκ ἐθέλων τις ἀναγκαίῃ πολεμίζῃ.
Ἱππεῦσιν μὲν πρῶτ' ἐπετέλλετο· τοὺς γὰρ ἀνώγει
Σφοὺς ἵππους ἐχέμεν, μηδὲ κλονέεσθαι ὁμίλῳ.

"Ajaces, Argivorum duces aere-loricatorum,
"Vobis equidem, nec enim convenit, *milites* incitare non praecipio:
"Vos enim ipsi valde populum instigatis ad fortitèr pugnandum.
"Utinam enim, ô Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
"Talis omnibus animus in pectoribus esset:
"Sic citò caderet urbs Priami regis,
"Manibus nostris captaque, excisaque.
Sic fatus, hos quidem reliquit illic, ivit autem ad alios;
Ubi is Nestorem invenit, argutum Pyliorum oratorem,
Suos socios ordinantem, et hortantem ad pugnandum;
Circa magnum [*Nempe magnum*] Pelagonta, Alastoraque, Chromiumque,
Haemonaque principem, Biantemque pastorem populorum.
Equites quidem primùm cum equis et curribus,
Pedites autem à tergo constituit multosque et strenuos,
Vallum ut essent belli: ignavos verò in medium coëgit,
Ut etiam non volens quis necessitate pugnaret.
Equitibus quidem primùm mandata dabat: hos enim jussit
Suos equos continere, neque turbatis ordinibus versari in turbâ.

Ver. 290.——— ἠμύσειε.] *Al.* ἠμύσσειε· minùs rectè: Utì notavit *Barnesius.*

Ver. 295.——— Πελάγοντα.] *Al.* Πελάγοντά τ'. Nec malè.

Ver. 297. Ἱππῆας μὲν πρῶτα.]
Messapus *primas* acies, *postrema* coërcent
Tyrrheïdæ juvenes, *medio* dux agmine Turnus. *Æn.* IX, 27.

Pulchrior *Homerica* dispositio. Ad quam facetè alludens *Quinctilianus;* "Quæsitum, *inquit*, potentissima argumenta primone ponenda sint loco,———an summo,———an partita primo summoque, ut *Homericâ* dispositione in medio sint infirma." *Lib.* V. *cap.* 12.

Μηδέ τις ἱπποσύνῃ τε καὶ ἠνορέηφι πεποιθὼς,
Οἶος πρόσθ' ἄλλων μεμάτω Τρώεσσι μάχεσθαι,
Μηδ' ἀναχωρείτω· ἀλαπαδνότεροι γὰρ ἔσεσθε.
Ὃς δέ κ' ἀνὴρ ἀπὸ ὧν ὀχέων ἕτερ' ἅρμαθ' ἵκηται,
Ἔγχει ὀρεξάσθω· ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως.

" Neve quis equitandi-peritiâque et robore fretus,
" Solus ante alios sit nimis cupidus cum Trojanis pugnandi,
" Neque retrocedat; imbecilliores enim eritis.
" Quicunque autem vir à suo curru ad alium currum venerit,
" Hastam porrectam extendat: quoniam multo melius sic.

Ver. 303. Μηδέ τις.] De hujusmodi Transitione, (cujus et aliud occurrit exemplum, *Iliad.* ό, 348.) ità *Dion. Halicarn.* Ἀπὸ τοῦ διηγηματικοῦ μετέβαλεν εἰς τὸ μιμητικόν——τῷ δὲ μιμητικῷ κινεῖ καὶ ἄγει τὸν ἀκροώμενον. Περὶ τῆς Ὁμήρου Ποιήσ. § 7. Et *Longinus:* Ἔτι γε μὴν ἴσθ' ὅτι περὶ προσώπου διηγούμενος,———ἐξαίφνης παρενεχθεὶς, εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἀντιμεθίσταται· καὶ ἔστι τὸ τοιοῦτον εἶδος, ἐμβολή τις πάθους.——Ἐψύχετο γὰρ, εἰ παρενετίθει, " Ἔλεγε δὲ τοιά τινα."——Νυνὶ δὲ ἔφθακεν ἄφνω τὸν μεταβαίνοντα, ἡ τοῦ λόγου μετάβασις. Διὸ καὶ ἡ πρόσχρησις τοῦ σχήματος τότε, ἡνίκα ὀξὺς ὁ καιρὸς ὤν, διαμέλλειν [*Al.* διαμένειν] τῷ γράφοντι μὴ διδῷ, ἀλλ' εὐθὺς ἐπαναγκάζῃ μεταβαίνειν ἐκ προσώπων εἰς πρόσωπα, §. 27. " Hæc schemata " ——et convertunt in se auditorem, nec " languere patiuntur, subinde aliquâ nota- " bili figurâ excitatum." *Quinctil. lib.* 9. *cap.* 3. Imitatus est hoc Schema *Virgilius, Æn.* IX, 634.

————et cava tempora ferro
Trajicit. I, verbis virtutem illude superbis.

Ubi (ut rectè notavit *Tollius)* si, quod reticetur, " *et subjicit,*" adjeceris; totus ille indignantis animi impetus, velut injectis pedicis retinebitur infringeturque, omnisque decor sententiæ corrumpetur.

Ver. 307. Ἔγχει ὀρεξάσθω. Sententia hæc (notante *Eustathio)* quadruplici modo diversa accipi potest:

1*mo.* Ut jubeat *Nestor*, siquis currum hostilem bello ceperit, nè tempus in eo terat, ut quod ceperit spolium abducat; sed hostes pergat oppugnare. *Vel*

2*do.* Siquis, de curru suo fortè excussus, commilitonum alicujus currum conscenderit; equos ibi alienos sibique minùs cognitos regere nè velit, sed hastâ pugnet. *Vel*

3*tio.* Ut jubeat, siquis de curru suo fortè excussus, commilitonum alicujus currum conscendere velit; commilitonem istum hastâ eum porrectâ excipere, et ad conscendendum adjuvare. *Vel* denique

4*to.* Ut jubeat è contrariò, siquis de curru suo fortè excussus, commilitonum alicujus currum conscendere velit; commilitonem istum hastâ eum porrectâ *depellere* nè conscendat, néve ipse ideò ad pugnandum impediatur.

Atque hanc quidem ambiguitatem, tanquam exquisitam, laudi dat *Homero Eustathius*, eumque secuta Domina *Dacier*. Ego cum *Popio* potiùs sentio, ambiguitatem istam omnem non Poetæ, sed Nobis jam græcè minùs scientibus omninò tribuendam. Etenim *Homericæ* eloquentiæ et perpetua et singularis virtus est *perspicuitas* in carminibus ornatissimis tanta, quantam nè in soluto quidem scribendi genere unquam assequutus est quisquam.

Primam igitur horum duorum versuum explicandi rationem, quominùs probem, facit, tum quòd è curru non ὀρεκτῇσι μελίῃσι, quod erat utique συστάδην congredientium, sed telis *missilibus* κοντοβολοῦντες pugnare soliti essent; tum quòd ratio ista, *nè tempus in eo terat, ut quod ceperit spolium abducat,* omninò tam perspicuo Scriptori non erat reticenda.

Secunda explicandi ratio, (quam secuti sunt plerique;) et eandem ob causam mihi minùs placet, quòd ὀρεκτῇσι μελίῃσιν è curru non pugnarent; itemque quòd ratio ista, *equos ibi alienos sibique minùs cognitos regere nè velit,* reticeri omninò non debuisset; et prætereà, quòd istud [ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως,] ad hanc sententiam parùm aptè congruat.

Tertiam quominùs amplectar, facit, tum quòd istud [ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως.] ad eam sententiam adhuc minùs congruat; tum quod ἔγχει ὀρέξασθαι, non *Amici* est, sed *Hostis:*

Πρόσθεν Ἄρης ὠρέξαθ'——Ἔγχεϊ χαλκείῳ
Iliad. ί, 851.

——μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι.
Iliad. β', 543

Citat hunc locum *Eustathius, p.* 362. *lin.* 27. ὀρεκτὰς ἔφη ἐν τῇ βιωτίᾳ (legendum Βοιωτίᾳ, hoc est, *Catalogo,)* μελίας. Similiter, *Iliad.* π', 314.

Ὧδε καὶ οἱ πρότεροι πόλιας καὶ τείχε' ἐπόρθουν,
Τόνδε νόον καὶ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔχοντες.
Ὣς ὁ γέρων ὤτρυνε, πάλαι πολέμων εὖ εἰδώς·
Καὶ τὸν μὲν γήθησεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ γέρον, εἴθ', ὡς θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν,
Ὥς τοι γούναθ' ἕποιτο, βίη δέ τοι ἔμπεδος εἴη.
Ἀλλά σε γῆρας τείρει ὁμοΐιον· ὡς ὄφελέν τις
Ἀνδρῶν ἄλλος ἔχειν, σὺ δὲ κουροτέροισι μετεῖναι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρείδη, μάλα μέν κεν ἐγὼν ἐθέλοιμι καὶ αὐτὸς
Ὣς ἔμεν, ὡς ὅτε δῖον Ἐρευθαλίωνα κατέκταν·
Ἀλλ' οὔπως ἅμα πάντα θεοὶ δόσαν ἀνθρώποισιν·
Εἰ τότε κοῦρος ἔα, νῦν αὖτέ με γῆρας ἱκάνει.
Ἀλλὰ καὶ ὣς ἱππεῦσι μετέσσομαι, ἠδὲ κελεύσω
Βουλῇ καὶ μύθοισι· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων.

" Sic et veteres urbes et muros evertebant,
" Hanc mentem et animum in pectoribus habentes.
Ita senex adhortabatur, dudum rei militaris benè peritus:
Et eum quidem laetatus est, cùm vidisset, rex Agamemnon:
Et ipsum compellans verbis alatis est allocutus:
" O senex, utinam, sicut animus *est* in pectoribus tuis,
" Sic te genua sequerentur, roburque tibi firmum esset.
" Verum te senectus atterit omnibus aequè-molesta: utinam quis
" Virorum alius *eam* haberet, tuque in numero juvenum esses.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor:
" Atrida, valde quidem ego vellem et ipse
" Sic esse, ut quando nobilem Ereuthalionem interfeci:
" Verum nunquam simul omnia dii dederunt hominibus:
" Si tunc juvenis eram, nunc vice-versâ me senectus invadit.
" Veruntamen et sic equitibus interero, et adhortabor
" Consilio et verbis: hoc enim munus est senum.

Ἔφθη ὀρεξάμενος πρυμνὸν σκέλος———. *Et,*
Ἔφθη ὀρεξάμενος πρὶν οὐτάσαι.————
Ibid. 322. *Et,*
Ὁππότερός κε φθῇσιν ὀρεξάμενος χρόα καλόν.
ψ', 805.

Quare, si cum Amico res fuisset, dixisset utique, non ἔγχει, sed χειρὶ ὀρεξάσθω, vel χειρὸς ὀρεξάσθω.

In eam itaque partem propendeo, ut *Quarta* demùm vera explicandi sit ratio: Ἔγχει ὀρεξάσθω, *hastâ porrectâ repellat.* Hoc nimirùm et *propriè* est, ἔγχει ὀρέξασθαι; et, ad disciplinam militarem, optimè cum hoc congruit id, quod sequitur, ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως. *Satius est ut pereat, qui de curru suo excussus fuerit; quàm ut commilitones in pugnando interturbet.* Judicet Lector eruditus.

Ver. 310.———πολέμων εὖ εἰδώς.] *Sciens pugnæ.* Horat. Carm. I, 15. ver. 24.

Ver. 315.———ὁμοΐιον.] Ἰστέον, ὅτι ὁ Ποιητὴς πανταχοῦ τὸ Ὁμοΐιον ἐπὶ τοῦ φαύλου λαμβάνει· οἷον,———γῆρας ὁμοΐιον,———θάνατον ὁμοΐιον, &c. Schol.

Ver. 317.———ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 319.———ὡς ὅτε δῖον Ἐρευθαλίωνα κατέκταν.] Vide suprà ad ά, 249. 260. et β', 372.

Αἰχμὰς δ' αἰχμάσσουσι νεώτεροι, οἵπερ ἐμεῖο
Ὁπλότεροι γεγάασι, πεποίθασίν τε βίηφιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀτρείδης δὲ παρῴχετο, γηθόσυνος κῆρ.
Εὗρ' υἱὸν Πετεῶο, Μενεσθῆα πλήξιππον,
Ἑσταότ'· ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι μήστωρες ἀϋτῆς·
Αὐτὰρ ὁ πλησίον εἱστήκει πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Πὰρ δὲ, Κεφαλλήνων ἀμφὶ στίχες οὐκ ἀλαπαδναὶ
Ἕστασαν· οὐ γάρ πώ σφιν ἀκούετο λαὸς ἀϋτῆς,
Ἀλλὰ νέον συνορινόμεναι κίνυντο φάλαγγες
Τρώων θ' ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν· οἱ δὲ μένοντες
Ἕστασαν, ὁππότε πύργος Ἀχαιῶν ἄλλος ἐπελθὼν,
Τρώων ὁρμήσειε, καὶ ἄρξειαν πολέμοιο.
Τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ υἱὲ Πετεῶο, διοτρεφέος βασιλῆος,
Καὶ σὺ, κακοῖσι δόλοισι κεκασμένε, κερδαλεόφρον,
Τίπτε καταπτώσσοντες ἀφέστατε, μίμνετε δ' ἄλλους;
Σφῶϊν μέν τ' ἐπέοικε μετὰ πρώτοισιν ἐόντας

"Hastas autem vibrabunt juniores, qui me
"Minores natu sunt, confiduntque robore.
Sic dixit: Atrides verò praeteribat, laetus corde.
Invenit *deinceps* filium Petei Menestheum equitandi-peritum
Stantem: circumque *erant* Athenienses, periti belli:
Caeterùm propè stabat solers Ulysses:
Juxtaque, Cephallenùm circùm ordines non imbecilli
Stabant: nondum enim horum audierant copiae clamorem *belli*,
Sed recens concitatae movebantur phalanges
Trojanorumque equûum-domitorum, et Achivorum: hi verò expectantes
Stabant, quando phalanx Achivorum alia invadens,
In Trojanos impetum faceret, et inciperent proelium.
Hos itaque conspicatus objurgavit rex virorum Agamemnon,
Et ipsos compellans verbis alatis est allocutus:
"O fili Petei, Jovis-alumni regis;
"Et tu, malis dolis instructe, astute;
"Cur trepidantes absistitis, expectatisque alios?
"Vos quidem conveniebat inter primos existentes

Ver. 324.——αἰχμάσσουσι.] Vide suprà ad α΄, 140.

Ver. 327. Εὗρ' υἱόν.] Festinantem depingit hoc Asyndeton. Vide suprà ad α΄, 105 et 539.

Ver. 329.——εἱστήκει.] Si ἵστηκειν dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide infrà ad *ver.* 434.

Ver. 331 et 334. Ἕστασαν.] Vide infrà ad μ΄, 55.

Ver. 338. Ὦ υἱὲ Πετεῶο.] Vide suprà ad α΄, 51. Edidit *Barnesius*, Ὦ υἱὸς Πετεῶο.] Sed mutato nihil opus.

Ver. 340. Τίπτε καταπτώσσοντες ἀφέστατε.]
Quis metus, ô————
——quæ tanta animis ignavia venit?
Æn. XI, 732.

Ver. 341.——ἐόντας.] *Eustathius* ἰόντας, æquè scribi potuisse existimat. Malè, ut mihi quidem videtur. Non enim æquè rectè re-

Ἑστάμεν, ἠδὲ μάχης καυστειρῆς ἀντιϐολῆσαι.
Πρώτω γὰρ καὶ δαιτὸς ἀκουάζεσθον ἐμεῖο,
Ὁππότε δαῖτα γέρουσιν ἐφοπλίζοιμεν Ἀχαιοί·
Ἔνθα φίλ', ὀπταλέα κρέα ἔδμεναι, ἠδὲ κύπελλα
Οἴνου πινέμεναι μελιηδέος, ὄφρ' ἐθέλητον·
Νῦν δὲ φίλως χ' ὁρόωτε, καὶ εἰ δέκα πύργοι Ἀχαιῶν
Ὑμείων προπάροιθε μαχοίατο νηλέϊ χαλκῷ.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀτρείδη, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Πῶς δὴ φῂς πολέμοιο μεθιέμεν; Ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρωσὶν ἔφ' ἱπποδάμοισιν ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα,
Ὄψεαι, ἢν ἐθέλησθα, καὶ αἴκεν τοὶ τὰ μεμήλῃ,
Τηλεμάχοιο φίλον πατέρα προμάχοισι μιγέντα
Τρώων ἱπποδάμων· σὺ δὲ ταῦτ' ἀνεμώλια βάζεις.
Τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων,
Ὡς γνῶ χωομένοιο· πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Οὔτε σε νεικείω περιώσιον, οὔτε κελεύω.

" Consistere, et pugnae ardenti occurrere.
" Primi enim et ad convivium vocamini à me,
" Quando convivium proceribus instruimus Achivi.
" Ibi juvat assatas carnes edere, et pocula
" Vini bibere suavis, quoad usque placuerit:
" Nunc verò libenter videretis, etiam si decem phalanges Achivorum
" Vos antè pugnarent saevo ferro.
Hunc autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses:
" Atrida, quale tibi verbum fugit ex septo dentium?
" Quomodo verò dicis in bello remissos *nos* esse? Quando Achivi
" In Trojanos equorum-domitores cieamus acre proelium,
" Videbis, si volueris, sique tibi haec curae fuerint,
" Telemachi dilectum patrem antesignanis immixtum
" Trojanorum equûm-domitorum; tu autem haec vana dicis.
Hunc verò subridens allocutus est rex Agamemnon,
Ut sensit iratum; contrarioque sumpsit sermonem:
" Generose Laërtiade, solertissime Ulysse,
" Neque te objurgo temerè, nequè hortor.

---

fertur ad præcedentem Σφῶϊν, ac ad sequentem Ἑστάμεν. Quippe aliud est, *Vos inter primos quum essetis, stare decuit;* aliud, *Vos inter primos existere atque stare decuit.*

Ver. 351. Πῶς δὴ φῂς πολέμοιο μεθιέμεν; Ὁππότ'——ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα, Ὄψεαι.] *Interrogationis* notam, quæ olim voci ἄρηα subjuncta erat, apposuit *Barnesius* voci μεθιέμεν. Rectè, ut opinor. Istud enim, Ὁππότ' Ἀχαιοὶ ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα, et benè conjunctum est cum Ὄψεαι——; optiméque cum eo congruit, quod erat antè dictum, *ver.* 333.——οἱ δὲ μένοντες Ἕστασαν, ὁππότε πύργος Ἀχαιῶν ἄλλος ἐπελθὼν, Τρώων ὁρμήσειε, καὶ ἄρξειαν πολέμοιο.

Ver. 357.—ὅγε.] Vide suprà ad γ', 409.

Ver. 359. Οὔτε σε νεικείω.] Festinantem. et vehementer commotum, pulcherrimè exhibet et superior temeraria objurgatio, suique hæc instituta statim deinceps defensio.

Οἶδα γὰρ, ὥς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
Ἤπια δήνεα οἶδε· τὰ γὰρ φρονέεις, ἅ τ' ἐγώ περ.
Ἀλλ' ἴθι· ταῦτα δ' ὄπισθεν ἀρεσσόμεθ', εἴ τι κακὸν νῦν
Εἴρηται· τὰ δὲ πάντα θεοὶ μεταμώλια θεῖεν.
Ὣς εἰπὼν, τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ, βῆ δὲ μετ' ἄλλους.
Εὗρε δὲ Τυδέος υἱὸν ὑπέρθυμον Διομήδεα,
Ἑσταότ' ἔν θ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι κολλητοῖσι·
Πὰρ δέ οἱ ἑστήκει Σθένελος, Καπανήϊος υἱός.
Καὶ μὲν τὸν νείκεσσεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὤμοι, Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο,
Τί πτώσσεις, τί δ' ὀπιπτεύεις πολέμοιο γεφύρας;
Οὐ μὲν Τυδέϊ γ' ὧδε φίλον πτωκαζέμεν ἦεν,
Ἀλλὰ πολὺ πρὸ φίλων ἑτάρων δηΐοισι μάχεσθαι·
Ὡς φάσαν, οἵ μιν ἴδοντο πονεύμενον· οὐ γὰρ ἔγωγε
Ἤντησ', οὐδὲ ἴδον· πέρι δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι·
Ἦ τοι μὲν γὰρ ἄτερ πολέμου εἰσῆλθε Μυκήνας

" Scio enim, quod tibi animus in pectoribus tuis
" Benigna consilia novit: eadem enim sentis, quae et ego.
" Quin age: haec autem in posterum componemus, si quid malè nunc
" Dictum est: haec autem omnia dii irrita faciant.
Sic locutus, hos quidem reliquit illic, ivitque ad alios.
Invenit verò Tydei filium magnanimum Diomedem,
Stantem interque equos et currus benè-compactos;
Juxtaque ipsum stabat Sthenelus, Capanei filius.
Et hunc quoque objurgavit conspicatus rex Agamemnon,
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est:
" Eheu, Tydei fili bellicosi equûm-domitoris,
" Cur trepidas? cur et circumspicis belli semitas?
" Non utique Tydeo ita solitum trepidare erat,
" Sed longè antè dilectos socios cum hostibus dimicare:
" Sicut dixerunt, qui eum viderunt laborantem; non enim ego
" Interfui, neque vidi: verùm aliis *eum* dicunt praestitisse.
" Certè enim sine bello [*sine copiis*] intravit Mycenas

Ver. 360. Οἶδα γὰρ, ὡς.] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 365.———Διομήδεα.] Pronuntiabatur Διομήδη.

Ver. 367.——ἑστήκει.] Si ἕστηκεν dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide infrà ad *ver.* 434.

Ver. 368. Καὶ μὲν τόν.] Edidit *Barnesius*, Καὶ τὸν μέν· quia nimirum suprà scriptum est, *ver.* 283. Καὶ τοὺς μέν· et *ver.* 311. Καὶ τὸν μέν· et *ver.* 336. Τοὺς δέ. Verùm hujus loci alia est ratio. Nam illic, Καὶ τοὺς μὲν γήθησεν ἰδὼν, et, Τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσσεν, sunt inter se opposita. At hoc in loco, Καὶ μὲν τὸν νείκεσσεν, illud est quod dicimus, *et quidem Hunc itidem*, sicuti suprà *Ulyssem*, objurgavit. Quare, etsi utravis lectio ferri possit, vulgarem tamen retineo.

Ver. 371.———πολέμοιο γεφύρας.] Scholiasti, τὰς διεξόδους τοῦ πολέμου. Spondano, *Ordinum intervalla.* Virgilio, *Belli Oras*, Æn. IX, 528. Vide infrà ad θ', 378.

Ver. 376.——ἄτερ πολέμου.] Schol. χωρὶς πολεμικῆς παρατάξεως. *Non stipatus.* Μοῦνος ἰὼν, *ver.* 388.

Ibid. Ἦτοι μὲν γάρ.] Longior videri possit

Ξεῖνος, ἅμ' ἀντιθέῳ Πολυνείκεϊ, λαὸν ἀγείρων,
Οἵ ῥα τότ' ἐστρατόωνθ' ἱερὰ πρὸς τείχεα Θήβης,
Καί ῥα μάλα λίσσοντο δόμεν κλειτοὺς ἐπικούρους.
Οἱ δ' ἔθελον δόμεναι, καὶ ἐπήνεον, ὡς ἐκέλευον·
Ἀλλὰ Ζεὺς ἔτρεψε, παραίσια σήματα φαίνων.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ᾤχοντο, ἰδὲ πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο,
Ἀσωπόνδ' ἵκοντο βαθύσχοινον, λεχεποίην·
Ἔνθ' αὖτ' ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν Ἀχαιοί·
Αὐτὰρ ὁ βῆ, πολέας τε κιχήσατο Καδμείωνας
Δαινυμένους κατὰ δῶμα βίης Ἐτεοκληείης.
Ἔνθ' οὐδὲ, ξεῖνός περ ἐὼν, ἱππηλάτα Τυδεὺς
Τάρβει, μοῦνος ἐὼν πολέσιν μετὰ Καδμείοισιν·
Ἀλλ' ὅγ' ἀεθλεύειν προκαλίζετο· πάντα δ' ἐνίκα
Ῥηϊδίως· τοίη οἱ ἐπίῤῥοθος ἦεν Ἀθήνη.
Οἱ δὲ χολωσάμενοι Καδμεῖοι, κέντορες ἵππων,

" Hospes, cum deo-pari Polynice, copias colligens,
" Qui tunc bellum admovebant sacra ad moenia Thebes;
" Et valde supplicabant, ut darent inclytos auxiliatores.
" Atque illi *quidem* volebant dare, et probabant, sicut hortabantur:
" Verùm Jupiter avertit, sinistra prodigia ostendens.
" Hi autem postquam abierant, et in viâ progressi fuerant,
" Ad Asopum venerunt juncosum, herbosum:
" Tum utique legatum *(Thebas)* Tydeum miserunt Achivi;
" Atque ille abiit, multosque invenit Cadmeos
" Convivantes in domo fortitudinis Eteocleae [*Eteoclis*].
" Tunc non, hospes licèt esset, agitator-equûm Tydeus
" Pavebat, solus existens multos inter Cadmeos:
" Quin ad certandum provocabat; in omnibus autem vincebat
" Facilè: talis ei auxiliatrix erat Minerva.
" Verùm irati Cadmei, stimulatores equorum,

---

hæc oratio, quàm festinantis, et vehementer commoti, ordinesque singulos obeuntis esse oporteret. Sed observandum, in hâc Ἐπιπωλήσει, *Ultimum* esse omnium, ad quos *Agamemnon* pervenerit, *Diomedem*.

Ver. 379.—μάλα λίσσοντο.] Vide ad ά, 51.

Ver. 380.——ἐκέλευον] Tydeus et Polynices. *Al.* ἐκέλευεν· *scil.* Tydeus.

Ver. 382.———ᾤχοντο, ἰδέ.] Legit Scholiastes, ᾤχοντ', ἠδέ.

Ver. 383. Ἀσωπόνδ' ἵκοντο.] Quod in MS. repperit *Barnesius*, Ἀσωπόν θ' ἵκοντο, non minùs rectè cohæret. Tum enim sententia erit hæc; ἐπεὶ ᾤχοντο,————Ἀσωπόν θ' ἵκοντο·——ἔνθ' αὖτ' &c.

Ver. 384.———ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν.] Τυδῆ ἀγγελίην ἐπέστειλαν, *Tydea legatum* (Thebas) *miserunt*. Vel, ἀγγελίη hîc tam intelligi potest *legatio*, quàm ἀγγελίης, *legatus*: Ut adeò legendum sit, ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν. Quod eódem redit.

Ver. 385.———πολέας τε κιχήσατο Καδμείωνας.] Infrà ad ί, 803.

———ὅτε τ' ἤλυθε νόσφιν Ἀχαιῶν
Ἄγγελος ἐς Θήβας, πολέας μετὰ Καδμείωνας.

Ver. 386. Δαινυμένους.] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid.——βίης Ἐτεοκληείης.] Vide suprà ad β', 658.

Ver. 387.——ἱππηλάτα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ἂψ οἱ ἀνερχομένῳ πυκινὸν λόχον εἷσαν ἄγοντες,
Κούρους πεντήκοντα· δύω δ' ἡγήτορες ἦσαν,
Μαίων Αἱμονίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισιν,
Υἱός τ' Αὐτοφόνοιο, μενεπτόλεμος Λυκοφόντης.
Τυδεὺς μὲν καὶ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκε·
Πάντας ἔπεφν', ἕνα δ' οἶον ἵει οἶκόνδε νέεσθαι·
Μαίον' ἄρα προέηκε, θεῶν τεράεσσι πιθήσας.
Τοῖος ἔην Τυδεὺς Αἰτώλιος· ἀλλὰ τὸν υἱὸν
Γείνατο, εἷο χέρεια μάχῃ, ἀγορῇ δέ τ' ἀμείνω.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη κρατερὸς Διομήδης,
Αἰδεσθεὶς βασιλῆος ἐνιπὴν αἰδοίοιο.
Τὸν δ' υἱὸς Καπανῆος ἀμείψατο κυδαλίμοιο·
Ἀτρείδη, μὴ ψεύδε', ἐπιστάμενος σάφα εἰπεῖν·
Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι·

" Ei revertenti densas insidias locaverunt ducentes,
" Juvenes quinquaginta; duo autem ductores erant,
" Maeon Haemonides, similis immortalibus,
" Filiusque Autophoni, in-pugnâ-stabilis Lycophontes.
" Tydeus tamen et his duram mortem intulit:
" Omnes *scilicet* interfecit, unumque solum dimisit, domum redire;
" Maeonem utique dimisit, deorum signis parens.
" Talis erat Tydeus Aetolus: sed filium
" Genuit, se ipso inferiorem pugnâ, facundiâ autem praestantiorem.
Sic dixit: huic verò nihil respondit fortis Diomedes,
Reveritus regis increpationem venerandi.
Huic autem filius Capanei respondit inclyti:
" Atrida, nè mentiaris, sciens verè loqui:
" Nos sanè patribus longè fortiores gloriamur esse:

Ver. 392. Ἂψ οἱ ἀνερχομένῳ.] Ita restituit *Barnesius*. Optimè, ut mihi quidem videtur. *Vulgg.* Ἂψ ἀνερχομένῳ. Quod nullâ sanè ratione, nullâ licentiâ Poeticâ, excusari potest.

Ver. 394.——ἀθανάτοισιν.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 400.——χέρεια.] *Al.* χέρηα, et χερῆα.

Ver. 401.————οὔτι προσέφη κρατερὸς Διομήδης,————Τὸν δ' υἱὸς Καπανῆος ἀμείψατο.] Ὡς (πράξεις) ὁ Ποιητὴς ἑκατέρῳ (προσώπῳ) πρεπόντως ἀποδίδωσιν· (vide suprà ad β', 288.) Οἷον,————τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν τῇ ἐπιπωλήσει τὸν Διομήδην λοιδορήσαντος, ὁ μὲν οὐδὲν ἀντεῖπεν, " Αἰδεσθεὶς βασιλῆος·————" ὁ δὲ Σθένελος, οὗ μηδεὶς λόγος, " Ἀτρείδη " (φησὶ) μὴ ψεύδε,————Ἡμεῖς τοι πατέρων " μέγ' ἀμείνονες."————Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος κατανοεῖν ἐνταῦθα. Τὸν μὲν γὰρ Σθένελον ἀπροσαύδητον παρῆλθε· τοῦ δὲ Ὀδυσσέως οὐκ ἠμέλησε δηχθέντος, ἀλλ' ἠμείψατο, (*ver.* 357.)————" Ὡς γνῶ χωομένοιο· " πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον."————Ἄριστα δὲ ὁ Διομήδης, ἐν μὲν τῇ μάχῃ σιωπᾷ, κακῶς ἀκούων ὑπὸ τοῦ βασιλέως· μετὰ δὲ τὴν μάχην, παῤῥησίᾳ χρῆται πρὸς αὐτόν· (*Iliad. ί.* 34.) " Ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖ-" σιν." *Plutarch. de audiend. Poetis.* Πολλὰ δὲ τῶν εἰσαγομένων ὑπ' αὐτοῦ προσώπων λέγοντα ποιεῖ,————ἑκάστῳ τὸ πρέπον εἶδος τῶν λόγων ἀποδίδωσιν————Ὁ μὲν Διομήδης, ἅτε τὸ ἐκ τῆς νεότητος θράσος καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀριστείας παῤῥησίαν ἔχων, πρὸ τοῦ ἐπιδείξασθαι τὴν ἀνδραγαθίαν, σιωπῆς ἀξιώσας τὸ παρὰ τοῦ βασιλέως ὄνειδος, τότε [posteà nimirum, quàm præclarè se gessisset, *Iliad. ί*, 32.] ἐπιπλήσσει τῷ Ἀγαμέμνονι. *Dion. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 20.

Ver. 405. Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀμείνονες.] Οὐδὲ τοῦ Ὁμηρικοῦ Σθενέλου παντάπασιν αἰτιατέον, τὸ, " Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' " ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι" μεμνημένους τοῦ,

Ἡμεῖς καὶ Θήβης ἕδος εἵλομεν ἑπταπύλοιο,
Παυρότερον λαὸν ἀγαγόνθ' ὑπὸ τεῖχος Ἄρειον,
Πειθόμενοι τεράεσσι θεῶν καὶ Ζηνὸς ἀρωγῇ·
Κεῖνοι δὲ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.
Τῷ μή μοι πατέρας ποθ' ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Τέττα, σιωπῇ ἧσο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ.
Οὐ γὰρ ἐγὼ νεμεσῶ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
Ὀτρύνοντι μάχεσθαι ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἅμ' ἕψεται, εἴ κεν Ἀχαιοὶ
Τρῶας δηώσωσιν, ἕλωσί τε Ἴλιον ἱρήν·
Τούτῳ δ' αὖ μέγα πένθος, Ἀχαιῶν δηωθέντων.
Ἀλλ' ἄγε δὴ, καὶ νῶϊ μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς.
Ἦ ῥα, καὶ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·
Δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκὸς ἐπὶ στήθεσσιν ἄνακτος

"Nos etiam Thebes sedem cepimus septem-portas-habentis,
"Paucioribus copiis ductis sub murum Marti-sacrum,
"Freti signis deorum et Jovis auxilio:
"Illi autem suâ vecordiâ perierunt.
"Quare nè mihi patres unquam in simili ponas honore.
Hunc autem torvè intuitus allocutus est fortis Diomedes:
"O mi *Sthenele*, tacitus sede, meoque pare sermoni.
"Non enim ego succenseo Agamemnoni, pastori populorum,
"Cohortanti ad pugnandum benè-ocreatos Achivos:
"Hunc enim gloria simul sequetur, si quidem Achivi
"Trojanos debellârint, ceperintque Ilium sacrum:
"Huic verò contrà ingens luctus, Achivis caesis.
"Verùm age quaeso, et nos cogitemus de impetuosâ fortitudine.
Dixit, et de curru cum armis desiliit in terram:
Terribiliter autem sonuit aes circa pectora regis,

"Ὤμοι Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο, Τί "πτώσσεις, τί δ' ὀπιπτεύεις πολέμοιο γεφύ-"ρας;" (*ver.* 370.) Οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀκούσας κακῶς, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ φίλου λοιδορηθέντος ἠμύνατο, τῇ περιαυτολογίᾳ παῤῥησίαν συγγνώμονα τῆς αἰτίας διδούσης. *Plutarch. de sui laude.*

Ver. 406. Ἡμεῖς καὶ Θήβης.] Quod incœptum Patribus nostris, *Tydeo* et *Capaneo* (qui erant ex *Septem illis* ad *Thebas,)* infaustè cecidit; id nos, eorum Ἐπίγονοι, feliciter peregimus.

Ver. 407.——λαὸν ἀγαγόνθ'.] Ἀγαγόντε, *Ego et Diomedes.* Vide suprà ad ά, 566. et β', 288. Cæterùm quâ ratione vox, λαὸν, ultimam hîc producat; itemque, Ἔρις, *ver.* 440. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 409. Κεῖνοι δὲ——ὄλοντο.] Ambiguum hoc, dictumne sit de *Septem illis ad Thebas* in primâ expeditione, an de *Thebanis ipsis* in secundâ. *Eustathius:* ἢ μάλιστα λέγει, ὅτι οἱ Θηβαῖοι, *&c.* Ego in *priorem* sententiam potiùs propendeo; tum propter sequentem, Τῷ μή μοι πατέρας: tum ut et præcedenti, Πειθόμενοι τεράεσσι, aptiùs hoc ex adverso respondeat.

Ver. 412. Τέττα.] Προσφώνησίς ἐστι φιλεταιρική.——Τινὲς δὲ σχετλιαστικὸν νοοῦσι τὸ, Τέττα, [fortè Τέτλα,] ἀποκοπὴν ἐκ τοῦ, Τέτλαθι. *Eustath.*

Ver. 415.——ἕψεται.] *Al.* ἔσσεται.

Ver. 419.——σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 420. Δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκός.]
——et arma
Horrendùm sonuere.—— *Æn.* IX, 731.
Cæterùm de voce, ἔβραχε, et similibus; vide suprà ad *ver.* 125. et infrà ad *ver.* 455.

Ὀρνυμένου· ὑπό κεν ταλασίφρονά περ δέος εἷλεν.
Ὡς δ' ὅτ' ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης
Ὄρνυτ' ἐπασσύτερον, Ζεφύρου ὑποκινήσαντος,
Πόντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
Χέρσῳ ῥηγνύμενον μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δέ τ' ἄκρας
Κυρτὸν ἐὸν κορυφοῦται, ἀποπτύει δ' ἁλὸς ἄχνην·
Ὡς τότ' ἐπασσύτεραι Δαναῶν κίνυντο φάλαγγες
Νωλεμέως πόλεμόνδε· κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος
Ἡγεμόνων· οἱ δ' ἄλλοι ἀκὴν ἴσαν, (οὐδέ κε φαίης
Τόσσον λαὸν ἕπεσθαι ἔχοντ' ἐν στήθεσιν αὐδὴν,)

Qui concitus ferebatur: utique vel fortissimum *virum* metus corripuisset.
Ut verò quando in littore sonoro fluctus maris
Concitatur confertim, Zephyro submovente:
In alto quidem primùm attollitur, sed posteà
Terrae allisus vehementer fremit, et circa promontoria
Tumidus existens fastigiatur, exspuitque maris spumam:
Sic tunc confertae Danaorum movebantur phalanges
Indesinenter ad pugnam: imperabat autem suis unusquisque
Ducum: caeteri verò taciti ibant, (neque dixisses
Tantas copias sequi habentes in pectoribus vocem,)

Ver. 421.——ὑπό κεν ταλασίφρονά περ δέος εἷλεν.] Vox, ὑπὸ, non id sonat, quod ait Scholiastes, ὑφ' οὗ ἂν ἤχου; sed quod latinè dicas, *genua timore subtùs intremiscere.* Nimirum refertur, ὑπὸ, non ad *Sonum terrefacientem*, sed ad *hominem metu succussum.*

Ver. 422. Ὡς δ' ὅτ' ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης.]

Fluctus ut in medio cœpit cùm albescere ponto
Longiùs, ex altoque sinum trahit; atque volutus
Ad terras, immane sonat per saxa, nec ipso
Monte minor procumbit; at ima exæstuat unda
Vorticibus, nigramque altè subjectat arenam. *Georg.* III, 237.
Fluctus utì primo cœpit cùm albescere vento,
Paullatim sese tollit mare, et altiùs undas
Erigit, inde imo consurgit ad æthera fundo. *Æn.* VII, 528.

Macrobius hunc locum inter eos citat, in quibus *Virgilius Homerici* carminis majestatem non æquat. "*Homerus*, cùm marinos "motus, et *littoreos* fluctus *ab initio* describit; hoc iste prætervolat. Deinde; quod "ait ille, Πόντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται. "*Maro* ad hoc vertit, *Paullatim sese tollit mare.* Ille fluctus incremento suo ait in "sublime curvatos littoribus illidi et asperginem collectæ sordis exspuere; quod nulla expressiùs *pictura* signaret: Vester, mare "à fundo ad æthera usque perducit." *Lib.* V. *cap.* 13.

Ver. 423.——Ζεφύρου ὑποκινήσαντος.] Et *molem* fluctûs, et *motum* ab initio *tardiorem*, pingunt hi numeri.

Ver. 425. Χέρσῳ ῥηγνύμενον.] De prosodiâ vocis, ῥηγνύμενον, istiusque ὄρνυται, *ver.* 423. vide suprà ad γ', 260.

Ver. 426. Κυρτόν.] Latinè dicitur, *tumidus, curvatus, gibbus.* Nam *convexus*, quod Recentiores *concavo* opponunt, Romanis idem ferè sonabat, quod *concavus;* nisi si fortè, in Sphærâ, *convexa* dicta sit Hemisphærii *Superioris* potiùs, quàm *Inferioris*, facies *Interior;* ut cùm *cæli convexa, nemorum convexa, cavam cæli convexitatem*, et similia, dicerent. Qui, ex linguarum recentiorum usu, *convexum concavo* opponunt, Romanis scriptoribus miras tenebras offundunt.

Ver. 428.——κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος.]

——æratasque acies in prœlia cogit
Quisque suas.——

Æn. IX, 463.

Σιγῇ δειδιότες σημάντορας· ἀμφὶ δὲ πᾶσι
Τεύχεα ποικίλ' ἔλαμπε, τὰ εἱμένοι ἐστιχόωντο.
Τρῶες δ', ὥστ' ὄϊες πολυπάμμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ
Μυρίαι ἑστήκασιν ἀμελγόμεναι γάλα λευκὸν,
Ἀζηχὲς μεμακυῖαι, ἀκούσασαι ὄπα ἀρνῶν·
Ὣς Τρώων ἀλαλητὸς ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν ὀρώρει.
Οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος, οὐδ' ἴα γῆρυς,
Ἀλλὰ γλῶσσ' ἐμέμικτο, πολύκλητοι δ' ἔσαν ἄνδρες.
Ὦρσε δὲ τοὺς μὲν Ἄρης, τοὺς δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Δεῖμός τ', ἠδὲ Φόβος, καὶ Ἔρις ἄμοτον μεμαυῖα,
Ἄρεος ἀνδροφόνοιο κασιγνήτη, ἑτάρη τε,
Ἥ τ' ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα

Silentio reveriti ductores: circum autem omnes
Arma varia splendebant, quibus induti procedebant-ordine.
Trojani autem, perinde ac oves locupletis viri in caulâ
Innumerae stant, dum mulgentur lac album,
Assiduè balantes, auditâ voce agnorum:
Sic Trojanorum fremitus per exercitum latum est excitatus.
Nec enim omnium erat una vociferatio, nec una vox,
Sed lingua mista erat, è multis quippe locis convocati fuerant homines.
Instigabat verò hos quidem Mars, illos autem caesiis-oculis Minerva,
Terrorque et Fuga, et Discordia insatiabiliter furens,
Martis homicidae soror, sociaque,
Quae parva quidem primùm attollitur, sed posteà

Ver. 431. Σιγῇ δειδιότες σημάντορας.] Οἱ μὲν Τρῶες ἐπίασι, μετὰ κραυγῆς καὶ θράσους· οἱ δ' Ἀχαιοὶ, σιγῇ δειδιότες σημάντορας. Τὸ γὰρ, ἐν χερσὶ τῶν πολεμίων ὄντων, φοβεῖσθαι τοὺς ἄρχοντας, ἀνδρείας ἅμα καὶ πειθαρχίας σημεῖον. *Plutarch. de audiend. Poetis.* Καὶ τὴν ἀνδρείαν δέ μοι δοκοῦσιν, οὐκ ἀφοβίαν, ἀλλὰ φόβον ψόγου, καὶ δέος ἀδοξίας, οἱ παλαιοὶ νομίζειν. Οἱ γὰρ δειλότατοι πρὸς τοὺς νόμους, θαῤῥαλεώτατοι πρὸς τοὺς πολεμίους εἰσί· καὶ τὸ παθεῖν ἥκιστα δεδίασιν, οἱ μάλιστα φοβούμενοι τὸ κακῶς ἀκοῦσαι. Διὸ καὶ καλῶς Ὅμηρος,——"Σιγῇ δειδιότες σημάντορας." *Id. in Agid. et Cleomene.* Vide quoque suprà ad γ', *ver.* 2 et 8.

Ver. 433. Τρῶες δ',——Τρώων ἀλαλητός.] De hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, quæ directâ constructione et elegantior est nonnunquam, atque etiam simplicior; vide suprà ad β', 353. 681. et ad γ', 211.

Ver. 434.——ἑστήκασιν.] *Stant.* Vide suprà ad α', 37. Miro errore de hâc voce doctissimus *Grotius*, (ad *Rom.* V, 2.) "*Est*, inquit, "*præteritum pro præsente, more Hebræo.*" Quasi verò Græcum, ἑστήκασι, non *semper* responderet Latino, *stant.*

Ver. 439.——τοὺς μὲν Ἄρης, τοὺς δὲ—— Ἀθήνη, Δεῖμός τ'.] *Trojanos Mars, Græcos Minerva, utrosque Terror,* &c.

Ver. 442. Ἥ τ' ὀλίγη μὲν πρῶτα.] Ἀρξαμένη ἀπὸ λιτῆς αἰτίας,——πρὸς μέγα δή τι κακοῦ διογκοῦται. *Heraclid. Ponticus.*

Parva metu primò, mox sese attollit in auras,
Ingrediturque solo, et caput inter nubila condit. *Æn.* IV, 176.

Quod *Homerus* hîc de *Contentione* dixit, *Maronem* de *Famâ* posteà *minus congruè* dixisse, contendit *Macrobius, lib.* V. *cap.* 13. Magnifica tamen, et elegantissima, *Utriusque* descriptio. *Longinus,* § 9. Καὶ τοῦτ' ἂν, *inquit,* εἴποι τις οὐ μᾶλλον τῆς Ἔριδος, ἢ Ὁμήρου μέτρον. Ridiculus planè hoc in loco *Scaliger;* qui in hâc Comparatione non vidit, *Rem* utique in immensum succrescentem, non *Gigantis* molem atque effigiem descriptam; *cælumque* hîc, non utique de Contentionis *Sede*, (quanquam et hoc quoque Poetæ licitum,) sed de *Magnitudine* dictum. *Poetic. lib.* 5. *cap.* 3.

Οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη, καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει.
Ἥ σφιν καὶ τότε νεῖκος ὁμοίϊον ἔμβαλε μέσσῳ,
Ἐρχομένη καθ' ὅμιλον, ὀφέλλουσα στόνον ἀνδρῶν.
Οἱ δ', ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο,
Σύν ῥ' ἔβαλον ῥινοὺς, σὺν δ' ἔγχεα, καὶ μένε' ἀνδρῶν
Χαλκεοθωρήκων· ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
Ἔπληντ' ἀλλήλῃσι, πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν,
Ὀλλύντων τε, καὶ ὀλλυμένων· ῥέε δ' αἵματι γαῖα.
Ὡς δ' ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ, κατ' ὄρεσφι ῥέοντες,
Ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ,
Κρουνῶν ἐκ μεγάλων, κοίλης ἔντοσθε χαράδρης,
Τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον ἐν οὔρεσιν ἔκλυε ποιμήν·

Coelo condit caput, et solo ingreditur.
Quae ipsis et tunc litem utrinque perniciosam injecit in medium,
Gradiens per turbam, augens gemitum virorum.
Hi verò quando jam in locum unum coëuntes venerant,
Committebant scuta, unáque hastas, et robora virorum
Æreis-thoracibus-indutorum : atque clypei umbones-habentes
Appropinquabant invicem, multusque tumultus coortus est.
Tum verò simul ejulatusque et jactantia erat virorum,
Perdentiumque et pereuntium : fluebatque sanguine terra.
Ut verò quando *duo* torrentes fluvii, de montibus fluentes,
In convallem conferunt rapidas aquas,
Scatebris ex magnis, concavum intra alveum voraginis ;
Horumque procul fragorem in montibus audit pastor :

Ver. 446. Οἱ δ', ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα.]
Jamque intra jactum teli progressus uterque
Substiterat ; subito erumpunt clamore, frementesque
Exhortantur equos ; fundunt simul undique tela
Crebra, nivis ritu ; cœlumque obtexitur umbrâ. *Æn.* XI, 608.

Ver. 450. Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε]
Tum verò et gemitus morientum, et sanguine in alto
Armaque, corporaque, et permisti cæde virorum
Semianimes volvuntur equi.———— *Æn.* XI, 633.

Ver. 451.——ὀλλυμένων.] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid.———ῥέε δ' αἵματι γαῖα.
———atro tepefacta cruore
Terra torique madent.——— *Æn.* IX, 333.

Ver. 452. Ὡς δ' ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοί.]
——aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta, boumque labores,
Præcipitesque trahit sylvas : stupet inscius alto
Accipiens sonitum saxi de vertice pastor. *Æn.* II, 305.
Aut ubi decursu rapido de montibus altis
Dant sonitum spumosi amnes, et in æquora currunt
Quisque suum populatus iter.———— *Æn.* XII, 523.

Ποταμῶν δέ γε σύῤῥυσιν εἰς χωρίον ἕν, καὶ πάταγον ὑδάτων ἀναμισγομένων ἐκμιμήσασθαι τῇ λέξει βουλόμενος, οὐκέτι λείας συλλαβὰς, ἀλλ' ἰσχυρὰς καὶ ἀντιτύπους θήσει. "Ὡς δ' "ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες, "Ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ." *Dion. Halic.* περὶ Συνθέσεως, § 16. Ubi in transitu, notandæ variæ lectiones parvi momenti.

Ver. 455. Τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον.] Καὶ αὐτὸς ἐποίησέ τινα ὀνόματα, οὐκ ὄντα πρότερον, πρὸς τὰ σημαινόμενα τυπώσας· οἷον, τὸν Δοῦπον, καὶ τὸν Ἄραβον, καὶ τὸν Βόμβον, καὶ τὸ Ῥόχ-

Ὣς τῶν μισγομένων γένετο ἰαχή τε φόβος τε.
Πρῶτος δ' Ἀντίλοχος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν,
Ἐσθλὸν ἐνὶ προμάχοισι, Θαλυσιάδην Ἐχέπωλον,
Τόν ῥ' ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον ἱπποδασείης·
Ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε, πέρησε δ' ἄρ' ὀστέον εἴσω
Αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν·
Ἤριπε δ', ὡς ὅτε πύργος, ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ.
Τὸν δὲ πεσόντα ποδῶν ἔλαβε κρείων Ἐλεφήνωρ
Χαλκωδοντιάδης, μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων·
Ἕλκε δ' ὑπ' ἐκ βελέων λελιημένος, ὄφρα τάχιστα

Sic hisce commistis oriebatur clamorque timorque.
Primus autem Antilochus Trojanorum interfecit virum bellatorem,
Strenuum in primâ acie, Thalysiadem Echepolum.
Quem utique percussit primus galeae in conum setis-equinis-densae;
Inque frontem fixit; penetravit autem os intra
Cuspis aerea; eum verò tenebrae oculos operuerunt:
Ceciditque, sicut quando turris, in forti pugnâ.
Hunc autem prostratum pedibus prehendit rex Elephenor
Chalcodontiades, magnanimorum princeps Abantum:
Subtrahebatque extra tela cupidus, ut quam primùm

θει, καὶ τὸ Ἀνέβρυχε, καὶ τὸ Σῖζε, καὶ τὰ τοιαῦτα· ὧν οὐκ ἂν εὕροι τις εὐσημότερα. *Dion. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 6. Καὶ αὐτοί τε δὴ κατασκευάζουσιν οἱ ποιηταὶ,——πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα.——Μεγάλη τούτων ἀρχὴ καὶ διδάσκαλος ἡ φύσις, ἡ ποιοῦσα μιμητικοὺς ἡμᾶς καὶ θετικοὺς τῶν ὀνομάτων, οἷς δηλοῦται τὰ πράγματα, κατά τινας εὐλόγους καὶ κινητικὰς [τῆς] διανοίας ὁμοιότητας· ὑφ' ὧν ἐδιδάχθημεν ταύρων τε μυκήματα λέγειν, καὶ χρεμετισμοὺς ἵππων, καὶ φρυαγμοὺς τραγῶν, &c. *Id.* περὶ Συνθέσεως, § 16. Τὰ δὲ πεποιημένα ὀνόματα——ποιεῖ μάλιστα μεγαλοπρέπειαν, διὰ τὸ οἷον ψόφοις ἐοικέναι. *Demetr. Phaler.* § 94. 95. Καναχάς τε, καὶ Βόμβους, καὶ Κτύπον, καὶ Δοῦπον, καὶ Ἄραβον, πρῶτος ἐξευρών. *Dio Orat.* XII. Vide suprà ad *ver.* 125.

Ver. 456.——γένετο ἰαχή τε.] Productâ ultimâ syllabâ vocis, γένετο, atque etiam hiatu isto interjecto, id efficit Poeta, (quod et *Barnesium* non fugit,) ut quasi auribus accipiatur clamor intentus, sonusque continuus et productior. Consilio id factum, ostendit similis alibi vocis ejusdem, ἰάχων, dispositio:

Σμερδαλέα ἰάχων. *Iliad.* έ, 302. π', 785. τ', 41. ύ, 285. 382. 443. *Odyss.* χ', 81.
Ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα. *Iliad.* έ, 343. *Odyss.* κ', 323.
Οἱ δὲ μέγα ἰάχοντες. *Iliad.* ξ', 421.
Βῆ ῥα μέγα ἰάχων. *Iliad.* ϱ', 213.
——γένετο ἰαχή τε φόβος τε. *Iliad.* μ', 144. ό, 396.
——μεγάλα ἰάχοντα. *Odyss.* ί, 392.

Virgilius, paullò minùs audacter:

——longumque vale, vale, inquit, Iola. *Ecl.* III, 79.
——et fœmineo ululatu. *Æn.* IV, 677.

Ver. 457. Πρῶτος δ' Ἀντίλοχος.] Πῶς οὐκ Αἴας, ἢ Διομήδης, ἀριστεύει πρῶτος; Καί φασιν, ὅτι Πύλιοι πρῶτον συνέῤῥηξαν.——Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ἀπ' ἐλάσσονος ἦρχθαι τὸν ποιητὴν, τὸ τῆς τύχης αἰνισσόμενον κράτος. *Schol.* Quidni *reverà* hoc *acceptum memoriâ* tradat Poeta?

Ver. 459. Τόν ῥ' ἔβαλε πρῶτος.] Non vacat hîc particula, ῥά; sed idem ferè hoc in loco sonat, ac vox latina, *utique*. Vide suprà ad ά, 56. et β', 158.

Ver. 460. Ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε.]

——————ille securi
Adversi frontem mediam mentumque reductâ
Disjicit, et sparso latè rigat arma cerebro. *Æn.* XII, 306.

Ibid.——πέρησε.] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 461.——τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.]

Immolat, ingentique umbrâ tegit.—— *Æn.* X, 541.
Olli dura quies oculos et ferreus urget
Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem. *Æn.* XII, 309.

Ver. 465. Ἕλκε δ' ὑπ' ἐκ βελέων.] Non supervacaneum est istud, ὑπό. Nempe è telorum desuper cadentium nimbo, mortuum *subtrahebat*.

Τεύχεα συλήσειε· μίνυνθα δέ οἱ γένεθ' ὁρμή.
Νεκρὸν γάρ ῥ' ἐρύοντα ἰδὼν μεγάθυμος Ἀγήνωρ,
Πλευρὰ, τά οἱ κύψαντι παρ' ἀσπίδος ἐξεφαάνθη,
Οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα.
Ὣς τὸν μὲν λίπε θυμός· ἐπ' αὐτῷ δ' ἔργον ἐτύχθη
Ἀργαλέον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν· οἱ δὲ, λύκοι ὡς,
Ἀλλήλοις ἐπόρουσαν, ἀνὴρ δ' ἄνδρ' ἐδνοπάλιζεν.
Ἔνθ' ἔβαλ' Ἀνθεμίωνος υἱὸν Τελαμώνιος Αἴας
Ἠΐθεον, θαλερὸν, Σιμοείσιον· ὅν ποτε μήτηρ
Ἴδηθεν κατιοῦσα, παρ' ὄχθησιν Σιμόεντος
Γείνατ', ἐπεί ῥα τοκεῦσιν ἅμ' ἕσπετο, μῆλα ἰδέσθαι·
Τοὔνεκά μιν κάλεον Σιμοείσιον· οὐδὲ τοκεῦσι
Θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰὼν
Ἔπλεθ', ὑπ' Αἴαντος μεγαθύμου δουρὶ δαμέντι.
Πρῶτον γάρ νιν ἰόντα βάλε στῆθος, παρὰ μαζὸν
Δεξιόν· ἀντικρὺ δὲ δι' ὤμου χάλκεον ἔγχος
Ἦλθεν· ὁ δ' ἐν κονίησι χαμαὶ πέσεν, αἴγειρος ὥς,

Arma praedaretur: brevis verò ei fuit *iste* conatus.
Cadaver enim trahentem conspicatus magnanimus Agenor,
Latera, quae ei inclinato à clypeo denudata erant,
Vulneravit hastili aerato, solvitque membra.
Itaque cum quidem reliquit animus; super eum verò pugna coorta est
Ardua Trojanorum et Achivorum: hi autem, lupi sicut,
Invicem irruebant; virque virum manu occidebat.
Tunc percussit Anthemionis filium Telamonius Ajax
Juvenem, florentem, Simoïsium: quem olim mater
Ab Idâ descendens, ad ripas Simoëntis
Peperit, cùm parentes simul sequeretur, pecus ut videret:
Propterea ipsum vocabant Simoïsium: neque parentibus
Nutritia caris reddidit, brevis autem ei aetas
Fuit, ab Ajace magnanimo lanceâ interfecto.
Primum enim ipsum venientem percussit in pectore, ad mammam
Dexteram: ex adverso autem per humerum aerea hasta
Ivit: hic autem in pulvere humi decidit, populus ceu,

Ver. 468. Πλευρὰ, τὰ—ἐξεφαάνθη, Οὔτησε.]
———dum texit Imaona Halesus,
Arcadio infelix telo dat pectus inermum.
Æn. X, 424.

Ver. 469. Οὔτησε.] Ex οὐτάω. Nam ex οὐτάζω fit οὔτασε, penultimâ correptâ.

Ver. 472. Ἀλλήλοις ἐπόρουσαν, ἀνὴρ δ' ἄνδρ' ἐδνοπάλιζεν.]
———congressi in prœlia, totas
Implicuere inter se acies, legitque virum vir.
Æn. XI, 631.

Ver. 478. Θρέπτρα.] *Al.* Θρέπτα.

Ver. 481.———ἀντικρὺ δὲ δι' ὤμου.] Quâ ratione, ἀντικρὺ, hîc ultimam producat; item, αἴγειρος, *ver.* 482. et, ὥς, *ver.* 500. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 482.———χαμαὶ πέσεν, αἴγειρος ὥς.] Vide suprà ad γ', 2. et β', 764.

Ac veluti summis antiquam in montibus ornum
Cùm ferro accisam crebrisque bipennibus instant
Eruere agricolæ certatim; illa usque minatur,

Ἥ ῥά τ' ἐν εἱαμενῇ ἕλεος μεγάλοιο πεφύκει,
Λείη· ἀτάρ τέ οἱ ὄζοι ἐπ' ἀκροτάτῃ πεφύασι·
Τὴν μέν θ' ἁρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι σιδήρῳ
Ἐξέταμ', ὄφρα ἴτυν κάμψῃ περικαλλεῖ δίφρῳ,
Ἡ μέν τ' ἀζομένη κεῖται ποταμοῖο παρ' ὄχθας·
Τοῖον ἄρ' Ἀνθεμίδην Σιμοείσιον ἐξενάριξεν
Αἴας διογενής· τοῦ δ' Ἄντιφος αἰολοθώρηξ
Πριαμίδης καθ' ὅμιλον ἀκόντισεν ὀξέϊ δουρί.
Τοῦ μὲν ἅμαρθ'· ὁ δὲ Λεῦκον, Ὀδυσσέος ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Βεβλήκει βουβῶνα, νέκυν ἑτέρωσ' ἐρύοντα·
Ἤριπε δ' ἀμφ' αὐτῷ, νεκρὸς δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Τοῦ δ' Ὀδυσεὺς μάλα θυμὸν ἀποκταμένοιο χολώθη·
Βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ.

Quae in irriguo-loco paludis magnae nata est
Laevis; atque ei rami in summo *vertice* creverunt:
Quam quidem curruum fabricator micanti ferro
Excidit, ut curvaturam rotae flectat ad pulchrum currum,
Quae quidem et arescens jacet fluvii ad ripas:
Talem sanè Anthemidem Simoïsium interfectum spoliavit
Ajax generosus: *In* hunc autem Antiphus indutus-varium-thoracem
Priamides per turbam jaculatus est acutâ hastâ:
A quo quidem aberravit; at Leucum, Ulyssis fidum socium,
Percussit in inguine, cadaver aliorsùm trahentem:
Cecidit itaque juxta ipsum, cadaver autem ei excidit manu.
Ob hunc verò Ulysses valdè animo interfectum iratus est:
Prodiit autem per primos pugnatores armatus corusco aere:

Et tremefacta comam concusso vertice nutat:
Vulneribus donec paullatim evicta, supremùm
Congemuit, traxitque jugis avulsa ruinam.
Æn. II, 626.

Quod de *Iliad.* ν΄, *ver.* 389. (Ἤριπε δ' ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν,) observavit *Macrobius:* nempe "*nullo negotio Homericam arborem* "*abscidi,*" cùm Virgilius, "*magno Cultu* "*difficultatem abscidendæ arboreæ molis ex-* "*presserit;*" (Macrob. *lib.* V. *cap.* 11.) et *hîc* quoque pariter locum habet, si utique locum omninò haberet. At reverà (ut ex *Hobbesio* notavit *Popius)* ineptè est omnis horum duorum locorum inter se instituta comparatio. Quippe *Homerus* et *Virgilius,* cùm res longè inter se diversas describerent; hic urbem ingentem in ignes paullatim considentem, ille hominem uno ictu occisum atque humi extensum; suam uterque materiam suo colore ac specie ornavit, suam uterque pulcherrimâ aptissimâque similitudine explicavit.

Ver. 488.———Ἀνθεμίδην] Ab Ἀνθεμίων (ut ex *Eustathio* rectè notavit *Barnesius)* fit Ἀνθεμιωνίδης; et inde contractum Ἀνθεμίδης; quemadmodum à Δευκαλίων Δευκαλιωνίδης, indeque contractum Δευκαλίδης, *Iliad.* μ΄, 117. itemque à Μολιόνη, Μολιονίων, indeque contractum Μολίων, *Iliad.* λ΄, 708.

Ver. 489.———αἰολοθώρηξ] Porphyrio, *thoracem (corpus suum thorace indutum) agiliter motans.* Quæst. Homeric. 3. Vide suprà ad β΄, 816.

Ver. 490. Πριαμίδης.] Vide suprà ad ά, 398.

Ibid.———ἀκόντισεν ὀξέϊ δουρί· Τοῦ μὲν ἅμαρθ'· ὁ δὲ Λεῦκον,———βεβλήκει.]

———stridentemque eminùs hastam
Jecit; at illa volans clypeo est excussa, proculque
Egregium Anthorem latus inter et ilia figit.———
Sternitur infelix alieno vulnere——.
Æn. X, 776.

Ver. 492. Βεβλήκει.] Æquè rectè dicitur βεβλήκει, ac ἔβαλε. Sin βέβληκε dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, HAS WOUNDED, pro eo quod est, DID WOUND. Vide suprà ad ά, 37.

Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
'Αμφί ἑ παπτήνας· ὑπὸ δὲ Τρῶες κεκάδοντο,
'Ανδρὸς ἀκοντίσσαντος· ὁ δ' οὐχ ἅλιον βέλος ἧκεν,
'Αλλ' υἱὸν Πριάμοιο νόθον βάλε Δημοκόωντα,
Ὅς οἱ 'Αβυδόθεν ἦλθε, παρ' ἵππων ὠκειάων·
Τόν ῥ' 'Οδυσεὺς, ἑτάροιο χολωσάμενος, βάλε δουρὶ
Κόρσην· ἡ δ' ἑτέροιο διὰ κροτάφοιο πέρησεν
Αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε·
Δούπησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ·
Χώρησαν δ' ὑπό τε πρόμαχοι, καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ.
'Αργεῖοι δὲ μέγα ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ νεκρούς·
Ἴθυσαν δὲ πολὺ προτέρω· νεμέσησε δ' 'Απόλλων,
Περγάμου ἐκκατιδών· Τρώεσσι δὲ κέκλετ' ἀΰσας·

Stetitque valdè propè cùm accesserat, et jaculatus est hastâ splendenti,
Circa se oculis conversis: at Trojani retrocesserunt,
Viro jaculante: ille verò non irritum telum misit,
Sed filium Priami nothum percussit Democoonta,
Qui ei ex Abydo venerat, ab equabus velocibus:
Hunc utique Ulysses ob socium iratus, percussit hastâ
In tempore: atque alterum per tempus penetravit
Cuspis aerea: illum autem tenebrae oculos cooperuerunt:
Fragorem verò edidit cadens, sonitumque dedere arma super ipsum:
Recesseruntque et primi pugnatores, et illustris Hector.
Argivi autem altùm clamabant, trahebantque cadavera;
Rectaque proruperunt multò longiùs: indignatus est autem Apollo,
Ex Pergamo despiciens; Trojanosque adhortatus est inclamans:

Ver. 498. 'Ανδρὸς ἀκοντίσσαντος.] Ità edidit *Barnesius:* Rectè, ut mihi quidem videtur. Nam, ἀκόντισε, penultimam corripit, *ver.* 490 et 496. ut, ex analogiâ, omninò oportet. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 500.——παρ' ἵππων ὠκειάων.] 'Εξ ἐκείνου τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἵπποι ἐγεννῶντο ταχεῖς. Εἶτα δὲ, ὅτι ἐκεῖ ἐτρέφοντο καὶ οἱ ἵπποι τοῦ Πριάμου. *Schol.*

Ver. 501. Τόν ῥ' 'Οδυσεύς.] Non vacat hîc particula ῥά. Id enim sonat, quod Latinè dicitur, *Hunc utique Ulysses, &c.* Vide suprà ad ά, 56. et ad β', 158.

Ver. 502. Κόρσην· ἡ δ' ἑτέροιο διά.]

——it hasta Tago per tempus utrumque
Stridens, trajectoque hæsit tepefacta cerebro. *Æn.* IX, 418.

——mediam ferro gemina inter tempora frontem
Dividit.—— *Ibid. ver.* 750.

Ibid.——πέρησεν.] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 503.——τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε.] Σολοικισμὸς, *inquit Scholiastes,* παρὰ τὰς πτώσεις· ἔδει γὰρ εἰπεῖν, "τοῦ δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε." Ineptissimè planè. Vide et suprà ad *ver.* 461.

Ver. 504. Δούπησεν δέ.] Vide suprà ad *ver.* 455.

——collapsa ruunt immania membra;
Dat tellus gemitum, et clypeum super intonat ingens. *Æn.* IX, 708.
Corruit in vulnus: sonitum super arma dedere. *Æn.* X, 488.

Ver. 505. Χώρησαν δ' ὑπό τε πρόμαχοι.]

Diffugiunt versi trepidâ formidine Troës. *Æn.* IX, 756.

Ver. 506. 'Αργεῖοι δὲ μέγα ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ νεκρούς.] Ità *Barnesius:* Optimè, uti mihi quidem videtur. Vide suprà ad *ver.* 456. *Vulgg.* corruptè, 'Αργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, ἐρρύσαντο δὲ νεκρούς.

Ver. 508. Περγάμου ἐκκατιδών· Τρώεσσι δὲ κέκλετ'.] *Priami* civiumque vox et sententia intelligitur, ad exercitum ex urbe delata, vel à Ducibus ex ipsâ re desumpta et excogitata.

Ὄρνυσθ', ἱππόδαμοι Τρῶες, μηδ' εἴκετε χάρμης
Ἀργείοις· ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρὼς, οὐδὲ σίδηρος,
Χαλκὸν ἀνασχέσθαι ταμεσίχροα βαλλομένοισιν.
Οὐ μὰν οὐδ' Ἀχιλεὺς, Θέτιδος παῖς ἠϋκόμοιο,
Μάρναται, ἀλλ' ἐπὶ νηυσὶ χόλον θυμαλγέα πέσσει.
Ὣς φάτ' ἀπὸ πτόλιος δεινὸς θεός· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
Ὦρσε Διὸς θυγάτηρ κυδίστη Τριτογένεια,
Ἐρχομένη καθ' ὅμιλον, ὅθι μεθιέντας ἴδοιτο.
Ἔνθ' Ἀμαρυγκείδην Διώρεα μοῖρ' ἐπέδησε·
Χερμαδίῳ γὰρ βλῆτο παρὰ σφυρὸν ὀκριόεντι,
Κνήμην δεξιτερήν· βάλε δὲ Θρῃκῶν ἀγὸς ἀνδρῶν
Πείρως Ἰμβρασίδης, ὃς ἄρ' Αἰνόθεν εἰληλούθει.
Ἀμφοτέρω δὲ τένοντε καὶ ὀστέα λᾶας ἀναιδὴς
Ἄχρις ἀπηλοίησεν· ὁ δ' ὕπτιος ἐν κονίῃσι
Κάππεσεν, ἄμφω χεῖρε φίλοις ἑτάροισι πετάσσας,
Θυμὸν ἀποπνείων· ὁ δ' ἐπέδραμεν, ὅς ῥ' ἔβαλέν περ,
Πείρως· οὖτα δὲ δουρὶ παρ' ὀμφαλόν· ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι

" Irruite, equûm-domitores Trojani, neque cedite pugnâ
" Argivis; quoniam non illis lapis *est* corpus, neque ferrum,
" Ut aes sustineat acutum percussis.
" Sed neque Achilles, Thetidis filius pulchras-comas-habentis,
" Pugnat, verùm ad naves iram cruciantem coquit.
Sic dixit ab urbe terribilis Deus: Sed Achivos
Excitavit Jovis filia gloriosissima Tritonia,
Gradiens per turbam, ubi remittentes *proelium* videret.
Tunc Amaryncidem Diorem fatum implicavit:
Pugillari enim saxo percussus est ad malleolum aspero
In tibiâ dextrâ: percussit utique Thracum dux virorum
Pirus Imbrasides, qui ex Aeno venerat.
Ambos autem nervos et ossa lapis improbus
Prorsus confregit: ille verò supinus in pulvere
Decidit, ambas manus charos ad socios pandens,
Animam expirans: ille autem accurrit, qui percusserat,
Pirus: vulneravitque hastâ ad umbilicum; atque omnia

Ver. 510.——ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρὼς,——Χαλκὸν——ταμεσίχροα.]

Et *nos* tela, pater, ferrumque haud debile dextrâ
Spargimus, et *nostro* sequitur de vulnere sanguis. *Æn.* XII, 50.

Ver. 512. Οὐ μὰν οὐδ' Ἀχιλεύς.] Mirò artificio, ut Poema unum sit à capite ad calcem, *ubique* spectatur et interseritur *Achilles.*

Ver. 516.——ὅθι μεθιέντας.] Quâ ratione vox, ὅθι, hîc ultimam producat; itemque μίγα et ἴαχον, *ver.* 506. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 520.——εἰληλούθει.] Si, εἰλήλουθεν, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 57.

Ver. 525.——οὖτα δὲ δουρί.] Rectè observârunt Grammatici, vocabulum οὖτα nullo modo ex οὐτάω deduci posse, (inde enim fit οὔτα penultimâ necessariò productâ;) sed ex οὐτάζω, οὐτᾰσω, οὖτᾰ. Unde et οὔτημι, οὔτᾰμαι, οὐτᾰμενος, &c. Porrò, de hujus vocis significatione; Οἱ νεώτεροι οὐκ ἴσασι τὴν διαφορὰν τοῦ "οὐτάσαι" καὶ "βαλεῖν." Ὅμηρος δὲ "οὐτάσαι" μὲν τὸ ἐκ χειρὸς καὶ ἐκ τοῦ συνεγγὺς τρῶσαι, "βαλεῖν" δὲ τὸ πόῤῥωθεν. *Schol. ad Eurip. Hipp.* 684.

Χύντο χαμαὶ χολάδες· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε.
  Τὸν δὲ Θόας Αἰτωλὸς ἐπεσσύμενον βάλε δουρὶ
Στέρνον ὑπὲρ μαζοῖο, πάγη δ' ἐν πνεύμονι χαλκός·
Ἀγχίμολον δέ οἱ ἦλθε Θόας, ἐκ δ' ὄμβριμον ἔγχος
Ἐσπάσατο στέρνοιο· ἐρύσσατο δὲ ξίφος ὀξὺ,
Τῷ ὅγε γαστέρα τύψε μέσην, ἐκ δ' αἴνυτο θυμόν.
Τεύχεα δ' οὐκ ἀπέδυσε· περίστησαν γὰρ ἑταῖροι,
Θρήϊκες ἀκρόκομοι, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες,
Οἵ ἑ μέγαν περ ἐόντα, καὶ ἴφθιμον, καὶ ἀγαυὸν,
Ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὁ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη.
Ὣς τώ γ' ἐν κονίῃσι παρ' ἀλλήλοισι τετάσθην,
Ἤ τοι ὁ μὲν Θρῃκῶν, ὁ δ' Ἐπειῶν χαλκοχιτώνων,
Ἡγεμόνες· πολλοὶ δὲ περικτείνοντο καὶ ἄλλοι.
  Ἔνθα κεν οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθὼν,
Ὅστις ἔτ' ἄβλητος καὶ ἀνούτατος ὀξέϊ χαλκῷ
Δινεύοι κατὰ μέσσον, ἄγοι δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη
Χειρὸς ἑλοῦσ', αὐτὰρ βελέων ἀπερύκοι ἐρωήν.
Πολλοὶ γὰρ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἤματι κείνῳ
Πρηνέες ἐν κονίῃσι παρ' ἀλλήλοισι τέταντο.

Effusa sunt humi intestina: illumque tenebrae oculos cooperuere.
Istum verò Thoas Aetolus irruentem percussit hastâ
In pectore super mammam, fixum est autem in pulmone aes:
Propè autem ad illum accessit Thoas, et validam hastam
Extraxit pectore: strinxit autem ensem acutum,
Eoque is ventrem percussit medium, abstulitque animum.
Arma verò non exuit: circumstabant enim socii,
Thraces vertice-summo-comantes, longas hastas manibus tenentes,
Qui ipsum, magnum licèt existentem, et fortem, et praeclarum,
Propulsarunt à se: is verò recedens, vi repulsus est.
Sic hi duo in pulvere propè invicem extensi sunt;
Hic quidem Thracum, ille verò Epeorum aere-loricatorum,
Duces; multi autem circùm interfecti sunt et alii.
Tum verò non pugnam quisquam reprehendisset interveniens,
Qui adhuc illaesus et invulneratus acuto aere
Versaretur in medio, duceretque ipsum Pallas Minerva,
Manu prehensâ, ac telorum averteret impetum.
Multi enim Trojanorum et Achivorum die illo
Proni in pulvere propè inter se prostrati sunt.

Ver. 526. Χύντο χαμαὶ χολάδες.] Rem *turpem* consultâ verborum κακοφωνίᾳ depingit. Ità *Virgilius*, belli civilis horrorem:

Neu patriæ validas in viscera vertite vires.
Æn. VI, 833.

Ibid.——τὸν δὲ σκότος.] Vide suprà ad *ver.* 461 et 503.

Ver. 527.——ἐπεσσύμενον.] Scholiastes legit, ἀπεσσύμενον, ἀπερχόμενον.

Ver. 528.—πάγη.] Vide suprà ad *ver.* 185.

Ver. 539.——οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθών.] Τοιοῦτος δ' ἂν εἴη θεατὴς, ὁ τοῦ Ποιητοῦ ἀκροατής. *Eustath.*

Ver. 540.——ἄβλητος καὶ ἀνούτατος.] Rectè Scholiastes: Ὁ μήτε ἀπὸ [illegible] τρωθεὶς δόρατι ἢ ὀϊστῷ, μήτε δὲ ἐκ τοῦ ἐγγὺς ξίφει. *Neque eminùs neque cominùs vulneratus.* Vide et suprà ad *ver.* 525.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ε΄.

Ὑπόθεσις τῆς Ε΄. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ, Ἀθηνᾶς αὐτῷ συλλαμβανομένης, ἀριστεύει, καὶ πολλοὺς ἀναιρεῖ τῶν πολεμίων. Τιτρώσκει δὲ Ἀφροδίτην κατὰ τῆς χειρὸς, καὶ Ἄρεα κατὰ τοῦ κενεῶνος. Αἰνείαν δὲ, πληγέντα ὑπ' αὐτοῦ λίθῳ, Ἀπόλλων διασώζει. Τληπόλεμος δὲ ὑπὸ Σαρπηδόνος ἀναιρεῖται. Τῷ δὲ Ἄρει Ζεὺς ἐπιπλήττει. Ἰᾶται δὲ αὐτὸν Παιήων ὁ τῶν θεῶν ἰατρός.

ΑΛΛΗ.

ἈΠΑΓΑΓΩΝ τὸν τοῦ Πηλέως ὁ Ποιητὴς πρόμαχον, ἕτερον τῶν Ἑλλήνων προστῆσαι θελήσας, καὶ παράδοξον ἀριστείαν ἑρμηνεῦσαι, τὸν Τυδέως ἵστησι· καὶ διότι οὐχ οἷός τε ἦν ἐπίσης ἐκείνῳ τοὺς πολεμίους φοβεῖν, φησὶν αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς βοηθεῖσθαι, καὶ ἐξαιρέτῳ τιμῇ τετιμῆσθαι. Ὁρᾶσθαι γοῦν ὑπὲρ τῶν ὤμων αὐτοῦ φοβερὸν πῦρ καιόμενον, ὡς τοὺς Τρῶας καταπλαγέντας ἐπὶ τῇ παρὰ τῶν θεῶν βοηθείᾳ καταφυγεῖν, φοβερώτερον αὐτὸν καὶ Ἀχιλλέως νομίζοντας. Λέγει οὖν, " Οὐδ' Ἀχιλῆα πόθ' ὧδέ γ' ἐδείδιμεν, ὄρχαμον " ἀνδρῶν, Ὅνπερ φασὶ θεᾶς ἐξέμμεναι· ἀλλ' ὅδε λίην Μαίνεται, οὐδέ τίς οἱ δύναται μένος " ἰσοφαρίζειν." Τοῦτον τὸν τρόπον Διομήδης ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς βοηθούμενος, πολλοὺς τῶν Τρώων ἀναιρεῖ, καὶ Πάνδαρον τὸν παρασπονδήσαντα. Τιτρώσκει δὲ καὶ Ἀφροδίτην συλλαμβανομένην τῷ παιδὶ Αἰνείᾳ· ὁμοίως δὲ καὶ Ἄρεα. Τὴν μὲν οὖν Ἀφροδίτην ἡ μήτηρ Διώνη παραμυθεῖται· τὸν δὲ Ἄρεα ἰᾶται Παιήων, τοῦ Διὸς πρότερον αὐτῷ ἐπιπλήξαντος.

Ἐπιγραφαί.

Διομήδους ἀριστεία.

Ἄλλως.

Εἶ, βάλλει Κυθέρειαν, Ἀρηά τε, Τυδέος υἱός.

Ἔνθ' αὖ Τυδείδῃ Διομήδεϊ Παλλὰς Ἀθήνη
Δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἵν' ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν

Tum verò Tydidae Diomedi Pallas Minerva
Dedit robur et audaciam ; ut conspicuus inter omnes

Ver. 2. Δῶκε μένος.] Καὶ περὶ τὰς μάχας τὸ παθητικὸν καὶ τὸ ἐνθουσιῶδες, ἀνυπόστατόν ἐστι καὶ ἀήττητον. Ὃ καὶ τοὺς θεοὺς Ὅμηρος ἐμποιεῖν φησι τοῖς ἀνθρώποις, ———— καθάπερ

Ἀργείοισι γένοιτο, ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.
Δαῖέ οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ,
Ἀστέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅστε μάλιστα

Argivos fieret, et famam insignem auferret.
Accendebat *utique* ei ex galeaque et clypeo indefessum ignem,
Stellae autumnali similem, quae maximè

ὅρμημα τῷ λογισμῷ καὶ ὄχημα τὸ πάθος προστιθέντας. Plutarch. de Virtute morali, sub finem. Vide autem suprà ad ά, 194. et β', 169. et δ', 92.

Ver. 4. *Δαῖέ οἱ ἐκ κόρυθος.*] *Al.* Δαῖε δ' οἱ. *Virgilius* hanc loquendi rationem sæpè est imitatus:

————galea alta chimæram
Sustinet, Ætnæos efflantem faucibus ignes.
Æn. VII, 785.
————geminas cui tempora flammas
Læta vomunt, patriumque aperitur vertice sidus. *Æn.* VIII, 680.
————tremunt in vertice cristæ
Sanguineæ, clypeoque micantia fulgura mittit. *Æn.* IX, 732.
Terribilem cristis galeam, flammasque vomentem. *Æn.* VIII, 620.
Ardet apex capiti, cristisque à vertice flamma
Funditur, et vastos umbo vomit aureus ignes;
Non secus ac liquidâ si quando nocte cometæ
Sanguinei lugubrè rubent, aut Sirius ardor;
Ille sitim morbosque ferens mortalibus ægris
Nascitur, et lævo contristat lumine cœlum. *Æn.* X, 270.

Quo ultimo in loco *inferiorem Homero Virgilium* existimavit *Macrobius*, eò quòd " Mi-" nerva Diomedi suo, *pugnanti duntaxat*, " flammarum addat ardorem :" Quod idem à *Virgilio* " importunè positum," cùm " *nec-" dum pugnaret* Æneas, sed tantùm in navi " veniens appareret." *Lib.* V. *cap.* 13. Ex alterâ parte, *Homero Virgilium* in eo *Superiorem* annotavit *Popius*, quòd *Homero* in hâc Similitudine *Splendor* solummodò scribatur Sideris; *Virgilio*, significantiùs et *lugubris* Cometarum *rubor, sitisque et morbi* quos *Sirius ardor* portenderit, memorentur: Cæterùm id hìc præcipuè observandum; summo cum *ornatu* atque *splendore orationis* dixisse utrumque Poetam, quantum *terrorem* Heroïs ad pugnam expediti incuteret *ASPECTUS*. Nec minùs audaci figurâ etiam auram *RUMORIS*, cùm ad concionem iret exercitus, expressit Poeta:

———μετὰ δέ σφισιν Ὄσσα δεδήει,
Ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος.—*Iliad.* β' 93.

Quin et *Achillis* ad pugnam redituri *FAMA* atque ipsa *EXPECTATIO*, simili verborum atque Imaginum magnificentiâ depingitur:

Ἀμφὶ δέ οἱ κεφαλῇ νέφος ἔστεφε δῖα θεάων
Χρύσεον, ἐκ δ' αὐτοῦ δαῖε φλόγα παμφανόωσαν.
Ὡς δ' ὅτε καπνὸς ἰὼν ἐξ ἄστεος αἰθέρ' ἵκηται,
———— ————ὕψοσε δ' αὐγὴ
Γίγνεται ἀΐσσουσα,————
Ὣς ἀπ' Ἀχιλλῆος κεφαλῆς σέλας αἰθέρ' ἵκανε.
Στῆ δ' ἐπὶ τάφρον ἰὼν————
Ἔνθα στὰς ἤϋσ'· ἀπάτερθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη
Φθέγξατ'· ἀτὰρ Τρώεσσιν ἐν ἄσπετον ὦρσε κυδοιμόν.————
Οἱ δ' ὡς οὖν ἄϊον ὄπα χάλκεον Αἰακίδαο,
Πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ καλλίτριχες ἵπποι
Ἂψ ὄχεα τρόπεον· ὄσσοντο γὰρ ἄλγεα θυμῷ.
Ἡνίοχοι δ' ἔκπληγεν, ἐπεὶ ἴδον ἀκάματον πῦρ
Δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς μεγαθύμου Πηλείωνος
Δαιόμενον· τὸ δ' ἔδαιε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τρὶς μὲν ὑπὲρ τάφρου μεγάλ' ἴαχε δῖος Ἀχιλλεύς·
Τρὶς δ' ἐκυκήθησαν Τρῶες κλειτοί τ' ἐπίκουροι.
Iliad. σ'. 205—229.

Hæc cùm de *Achillis* solummodò adventantis *RUMORE* summâ cum laude dicta sint, non satis justâ de causâ videtur *Macrobius Virgilio* id vitio vertisse, quòd *Æneam*, loco suprà citato, " *necdum pugnan-" tem, sed tantùm in Navi venientem*," simili verborum splendore grandiloquo descripserit.

Ibid.——*ἀκάματον πῦρ.*] Vide suprà ad ά, 398.

——————incendia vires
Indomitas.———— *Æn.* V, 680.

Ver. 5. *Ἀστέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον.*] " *No-" tandum, ὀπωρινὸς, ab Homero fuisse produc-" tum, sed licenter; nam longè meliùs corripi-" etur;*" Phil. Labbe Prosod. p. 54. Aqui, obsecro, *longè meliùs?* Certè non *licenter* produxit *Homerus*, quia *ubique* produxit. At *Hesiodus* quidem licenter, qui (ut alia multa) et corripuit et produxit: Ἐργ. II. *ver.* 33. 292. 295. Vide suprà ad β', 45. Porrò εἰαρινὸς, χειμερινὸς, θερινὸς, penultimam quidem corripiunt; quippe ex ἔαρ, χεῖμα, θέρος, deducta. At ὀπωρινὸς, ab ὀπώρα, penultimam habere videtur ex istâ η partim contractam, atque exinde productam.

Λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος Ὠκεανοῖο·
Τοῖόν οἱ πῦρ δαῖεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων·
Ὦρσε δέ μιν κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο.
Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης, ἀφνειὸς, ἀμύμων,
Ἱρεὺς Ἡφαίστοιο· δύω δέ οἱ υἱέες ἤστην,
Φηγεὺς, Ἰδαῖός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης·
Τώ οἱ, ἀποκρινθέντε, ἐναντίω ὁρμηθήτην·
Τὼ μὲν ἀφ' ἵπποιϊν, ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὤρνυτο πεζός.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Φηγεύς ῥα πρότερος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Τυδείδεω δ' ὑπὲρ ὦμον ἀριστερὸν ἤλυθ' ἀκωκὴ
Ἔγχεος, οὐδ' ἔβαλ' αὐτόν· ὁ δ' ὕστερος ὤρνυτο χαλκῷ
Τυδείδης· τοῦ δ' οὐχ' ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρὸς,
Ἀλλ' ἔβαλε στῆθος μεταμάζιον, ὦσε δ' ἀφ' ἵππων.
Ἰδαῖος δ' ἀπόρουσε, λιπὼν περικαλλέα δίφρον,
Οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ κταμένοιο·

Splendidè collucet lota in Oceano
Talem ei ignem accendebat à capiteque et humeris;
Impulitque eum in medium, ubi plurimi tumultuabantur.
Erat autem quidam inter Trojanos Dares, locuples, inculpatus,
Sacerdos Vulcani; duoque ei filii erant,
Phegeus, Idaeusque, pugnae benè periti omnis:
Hi ei [*Diomedi*], semoti *à suis*, obvii proruerunt:
Hi quidem ab equis, ille verò à terrâ pugnam ciebat pedester.
Hi itaque quum jam propè erant in se mutuò vadentes,
Phegeus quidem prior emisit longam hastam,
Tydidae verò super humerum sinistrum venit cuspis
Hastae, nec percussit ipsum: posterior verò irruit hastâ
Tydides; hujus autem non irritum telum fugit è manu;
Sed percussit pectus inter mammas, deturbavitque de equis [*de curru*].
Idaeus autem desiliit, relicto perpulchro curru,
Neque ausus est protegere fratrem interfectum:

Ver. 6. Λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος Ὠκεανοῖο.] Quod Homerus de *Sirio*, Virgilius similiter de stellâ *Veneris*:

Qualis ubi Oceani perfusus Lucifer undâ,
Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
Extulit os sacrum cœlo, tenebrasque resolvit. *Æn.* VIII, 589.

Ver. 7. Τοῖόν οἱ πῦρ.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 9. Ἦν δέ τις——ἀμύμων, Ἱρεύς.]

Fortè sacer Cybele Chloreus, olimque sacerdos,
Insignis longè.———— *Æn.* XI, 768.

Ver. 12.——ἐναντίω.] *Al.* ἐναντίον.

Ver. 13.————ἀφ' ἵπποιϊν] Ἀφ' ἅρματος, ut rectè Scholiastes.

Ibid.——ὤρνυτο.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 16.————ἤλυθ'.] Vide suprà ad γ', 205. et ad ά, 37.

Ver. 18.————τοῦ δ' οὐχ ἅλιον βέλος.]

At non hoc telum, mea quod vi dextera versat,
Effugies.————————
Æn. IX, 747.

Ver. 20.————ἀπόρουσε, λιπὼν περικαλλέα δίφρον.] *Pedibus* ideò fugit, ut in turbâ posset meliùs *latere*. Ità *Barnesius*, rectè. Alii alias commenti sunt causas, minùs idoneas.

Οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν·
Ἀλλ' Ἥφαιστος ἔρυτο, σάωσε δὲ νυκτὶ καλύψας,
Ὡς δή οἱ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχημένος εἴη.
Ἵππους δ' ἐξελάσας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς,
Δῶκεν ἑταίροισιν κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι, ἐπεὶ ἴδον υἷε Δάρητος,
Τὸν μὲν, ἀλευάμενον, τὸν δὲ, κτάμενον παρ' ὄχεσφιν,
Πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Χειρὸς ἑλοῦσ', ἐπέεσσι προσηύδα θοῦρον Ἄρηα·
Ἆρες, Ἄρες, βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
Οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς
Μάρνασθ', ὁπποτέροισι πατὴρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξῃ,
Νῶϊ δὲ χαζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν;
Ὣς εἰποῦσα, μάχης ἐξήγαγε θοῦρον Ἄρηα·
Τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ' ἠϊόεντι Σκαμάνδρῳ.

Nam nec ipse quidem effugisset mortem atram;
Verùm Vulcanus eripuit, servavitque caligine tectum,
Nè scilicet ei penitùs senex tristis esset.
Equos autem abductos magnanimi Tydei filius
Dedit sociis ut deducerent cavas ad naves.
Trojani verò magnanimi, ut viderunt filios Daretis,
Alterum quidem fugientem, alterum verò interfectum apud currus,
Omnibus perturbatus est animus: Caeterùm caesiis-oculis Minerva
Manu prehensum, verbis allocuta est impetuosum Martem:
" Mars, Mars, pernicies-hominum, inquinate-caede, murorum-eversor,
" An non jam Trojanos quidem sinemus et Achivos
" Pugnare, utris pater Jupiter gloriam praebeat;
" Nos autem cedamus, Jovisque evitemus iram?
Sic fata, proelio eduxit impetuosum Martem:
Hunc quidem posteà sedere fecit in herboso Scamandro.

Ver. 22. Οὐδὲ γάρ.] Istud, γὰρ, non refertur ad id quod proximè præcessit, nempe, *fugisse Idæum;* sed ad id quod eleganter reticetur, *fugisse* scilicet *Nequicquam: NAM neque sic quidem futurum fuisset, ut Effugisset, nisi* &c. *Virgilius* similiter:

——cadit et Ripheus, justissimus unus
Qui fuit in Teucris, et servantissimus æqui;
Dìs *aliter* visum.——— *Æn.* II, 426.

ubi istud, *aliter,* non refertur ad id quod proximè præcessit, nempe *justissimum fuisse Ripheum;* sed ad id quod elegantissimè reticetur, *factum* utique *oportuisse, vulgi judicio, ut qui justissimus fuerat, simul cum cæteris non interîsset.*

Ver. 27. Τρῶες δὲ μεγάθυμοι.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 31. Ἆρες, Ἄρες.] Ridiculum planè est, quod hîc affert *Eustathius;* vocem Ἄρης, *duplicem* habere etymologiam; aliam, quum primam producat; aliam, quum corripiat. Quâ ratione hujusmodi syllabæ breves nonnunquam producantur, vide suprà ad ά, 51. Cæterùm hoc in loco et παθητικῶς, majori cum emphasi, ità fortè pronuntiari debuerit, ac si geminatam haberet literam ρ; vel etiam ità ferè, ac si scriptum fuisset, Ὦ ῥες, Ἄρες.

Ibid.—τειχεσιπλῆτα.] *Al.* τειχεσιβλῆτα.

Ver. 32.——ἐάσαιμεν.] Pessimè *Barnesius,* ἐάσσαιμεν. Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 35.——μάχης ἐξήγαγε θοῦρον Ἄρηα.] Recedebat nimirum Trojanorum exercitus, *Scamandrum* versùs.

Τρῶας δ' ἔκλιναν Δαναοί· ἕλε δ' ἄνδρα ἕκαστος
Ἡγεμόνων· πρῶτος δὲ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Ἀρχὸν Ἁλιζώνων Ὀδίον μέγαν ἔκβαλε δίφρου·
Πρώτῳ γὰρ στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε·
Δούπησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.
Ἰδομενεὺς δ' ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο, Μήονος υἱὸν
Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώλακος εἰληλούθει·
Τὸν μὲν ἄρ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχεϊ μακρῷ
Νύξ', ἵππων ἐπιβησόμενον, κατὰ δεξιὸν ὦμον·
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, στυγερὸς δ' ἄρα μιν σκότος εἷλε.
Τὸν μὲν ἄρ' Ἰδομενῆος ἐσύλευον θεράποντες.
Υἱὸν δὲ Στροφίοιο Σκαμάνδριον, αἵμονα θήρης,
Ἀτρείδης Μενέλαος ἕλ' ἔγχεϊ ὀξυόεντι,
Ἐσθλὸν θηρητῆρα· δίδαξε γὰρ Ἄρτεμις αὐτὴ
Βάλλειν ἄγρια πάντα, τά τε τρέφει οὔρεσιν ὕλη.

Trojanos autem in fugam verterunt Danai; interfecitque virum quilibet
Ductorum: primus utique Rex virorum Agamemnon
Ducem Halizonum Hodium magnum dejecit è curru:
Primo enim *ei* verso-in-fugam in tergum hastam infixit
Humeros inter, perque pectora trajecit:
Fragorem verò edidit cadens, sonitumque dedere arma super ipso.
Idomeneus autem Phaestum interfecit, Maeonis filium
Bori, qui ex Tarne glebosâ venerat:
Hunc utique Idomeneus hastâ-inclytus longâ hastâ
Vulneravit, currum conscendentem, ad dextrum humerum:
Decidit autem de curru, horrendaque ipsum caligo invasit.
Hunc quidem inde Idomenei spoliârunt famuli.
Filium autem Strophii Scamandrium, peritum venationis,
Atrides Menelaus interfecit hastâ acutâ,
Bonum venatorem: docuit enim Diana ipsa
Jaculari ferarum omne genus, quas utique nutrit in montibus sylva.

Ver. 37.——ἔκλιναν.] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 40.——στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν.]

Tum Pallas bijugis fugientem Rhœtea præter
Trajicit.—— *Æn.* X, 399.

Ver. 42. Δούπησεν δέ.] Vide suprà ad δ', 455 et 504.

Ver. 43.——Μήονος υἱόν.] *Strabo* legit, τέκτονος υἱὸν, *lib.* IX. *pag.* 633. ex sequente, *ver.* 59. ut videtur.

Ver. 44.——ἐκ Τάρνης] *Al.* ἐκ τ' Ἄρνης. Vide *Strab. lib.* IX. *pag.* 633. et *Pausan. lib.* IX. *cap.* 40.

Ibid.——εἰληλούθει.] Si, εἰλήλουθε, dixisset, utique non constitisset Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, WHO IS COME; pro eo quod est, WHO CAME. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 50.——ὀξυόεντι.] Ἔγχεα ὀξυόεντα, ἐξ ὀξύης τοῦ δένδρου ὡς καὶ Ἀρχίλοχος, "ὀξύη ποτᾶτο" ἀλλ' οὐ, τὰ ὀξέα, ὡς οἱ Γραμματικοὶ ἀποδιδώκασι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 11. Similiter et apud *Euripidem* legitur *Heraclid. ver.* 727.

——χειρὶ δ' ἔνθες ὀξύην. *Al.* ὀξύνην.

Ver. 51. Ἐσθλὸν θηρητῆρα]

——debellatorque ferarum.
Æn. VII, 651.

Ver. 52.——ὕλη.] Vide suprà ad γ', 151

Ἀλλ' οὔ οἱ τότε γε χραῖσμ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
Οὐδὲ ἑκηβολίαι, ᾗσιν τὸ πρίν γ' ἐκέκαστο·
Ἀλλά μιν Ἀτρείδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
Πρόσθεν ἕθεν φεύγοντα, μετάφρενον οὔτασε δουρὶ,
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν.
Ἤριπε δὲ πρηνὴς, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.
Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, τέκτονος υἱὸν
Ἁρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα
Τεύχειν· ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη·
Ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας ἐΐσας,
Ἀρχεκάκους, αἳ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο,
Οἷ τ' αὐτῷ· ἐπεὶ οὔτι θεῶν ἐκθέσφατα ᾔδη·
Τὸν μὲν Μηριόνης, ὅτε δὴ κατέμαρπτε διώκων,
Βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἡ δὲ διὰ πρὸ
Ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἤλυθ' ἀκωκή·

Verùm non ei tunc profuit Diana sagittis-gaudens,
Neque peritia-jaculandi-eminùs, quâ antea instructus erat:
Sed ipsum Atrides hastâ-inclytus Menelaus
Ante se fugientem, in dorso vulneravit hastâ,
Humeros inter, perque pectora trajecit.
Cecidit autem pronus, sonitumque dederunt arma super ipso.
Meriones verò Phereclum interfecit, fabri filium
Harmonidae, qui manibus sciebat artificiosa omnia
Fabricari; egregiè enim ipsum diligebat Pallas Minerva;
Qui etiam Alexandro fabricatus fuerat naves aequales,
Exordia-malorum, quae omnibus exitium Trojanis fuerunt,
Sibique ipsi; quoniam non deorum oracula intellexerat:
Hunc utique Meriones, cùm scilicet assecutus esset insequens,
Feriit clunem ad dextrum: at penitùs
E regione juxta vesicam sub osse exiit cuspis:

Ver. 53. Ἀλλ' οὔ οἱ τότε.]
——nihil illos Herculis arma,
Nil validæ juvere manus.——
Æn. X, 319.

Ver 55.——δουρικλειτός.] *Vulgg.* δουρικλυτός. At *Barnesius* edidit δουρικλειτός. Rectè, ut mihi quidem videtur. Sic enim et Vulgati, *Odyss.* έ, 52. Similique analogiâ sæpè apud Homerum legitur et ἀγακλυτὸς et ἀγακλειτός. Neque nihili est, quod hunc versum non memoret *Athenæus* inter λαγαροὺς, τοὺς ἐν μέσῳ χωλότητα ἔχοντας, *lib.* XIV. *cap.* 8.

Ver. 56.——οὔτασε δουρί.] Vide suprà ad δ', 525. et ad ά, 140.

Ver. 61.——μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη.] *Eustathius* ἐφίλατο deducit ex φίλημι: Alii contractum existimant ex ἐφιλήσατο. Pessimè utrumque: Corripi enim omninò debuisset syllaba φι. Reverà, quâ analogiâ dicitur μαρτῦρομαι, ἐμαρτῦρόμην, ἐμαρτῦράμην, in futuro autem μαρτῠροῦμαι, indeque μαρτῠρέομαι, quod per omnes Modos ac Tempora ῠ semper corripit; (vide suprà ad ά, 338.) eâdem analogiâ ex φῖλομαι deduxit Homerus ἐφῖλατο, et in imperativo φῖλαι; Ex quo Futurum deducetur φῐλοῦμαι; indeque φῐλέω, quod per omnes Modos ac Tempora ῐ semper corripit. Vide κ', *ver.* 280. et ύ, *ver.* 304.

Ver. 62.——νῆας ἐΐσας.] Vide suprà ad ά, 306.

Ver. 63. Ἀρχικάκους.]
——Primus leti, primusque malorum
Causa fuit.—— *Æn.* IV, 169.
——Quæ prima malorum
Causa fuit.—— *Æn.* VII, 481.

Ver. 66. Βεβλήκει γλουτόν.] Similiter, *ver.* 73. βεβλήκει κεφαλῆς. Vide suprà ad δ', 492. et ad ά, 37.

Ver. 67.——ἤλυθ'.] Vide supra ad γ', 205.

Γνὺξ δ' ἔριπ' οἰμώξας, θάνατος δέ μιν ἀμφεκάλυψε.
Πηδαῖον δ' ἄρ' ἔπεφνε Μέγης, Ἀντήνορος υἱὸν,
Ὅς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ' ἔτρεφε δῖα Θεανὼ,
Ἶσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσεϊ ᾧ·
Τὸν μὲν Φυλείδης δουρικλυτὸς, ἐγγύθεν ἐλθὼν,
Βεβλήκει κεφαλῆς κατὰ ἰνίον ὀξέϊ δουρί·
Ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός·
Ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσιν.
Εὐρύπυλος δ' Εὐαιμονίδης Ὑψήνορα δῖον,
Υἱὸν ὑπερθύμου Δολοπίονος, ὅς ῥα Σκαμάνδρου
Ἀρητὴρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὣς τίετο δήμῳ·
Τὸν μὲν ἄρ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱὸς,
Πρόσθεν ἕθεν φεύγοντα, μεταδρομάδην ἔλασ' ὦμον,
Φασγάνῳ ἀΐξας· ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν·
Αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε· τὸν δὲ κατ' ὄσσε
Ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.
Ὣς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην.

In genua itaque cecidit ejulans, morsque ipsum circumtexit.
Pedaeum verò interfecit Meges, Antenoris filium,
Qui nothus quidem erat, studiosè tamen *eum* educavit nobilis Theano,
Aequè cum dilectis liberis, gratificans marito suo:
Hunc utique Phylides hastâ-inclytus, propè cùm venisset,
Feriit capitis ad occipitium acutâ hastâ;
E regione verò per dentes linguam subsecuit aes;
Ceciditque in pulvere, frigidumque prehendit aes dentibus [*mordicus*].
Eurypylus verò Euaemonides Hypsenora nobilem,
Filium magnanimi Dolopionis, qui Scamandri
Sacerdos fuerat, deique instar honorabatur à populo:
Hunc utique Eurypylus, Euaemonis praeclarus filius,
Ante se fugientem, in cursu percussit in-humero,
Ense impetu facto; absciditque manum gravem;
Sanguinolenta verò manus in campo cecidit: hunc autem oculos
Occupavit purpurea mors et fatum violentum.
Sic hi quidem laborabant per acre proelium.

Ver. 71.——πόσεϊ ᾧ.] Quâ ratione, πόσεϊ, hîc ultimam producat; et ἀντικρὺ, *ver.* 67. 74 et 100. itemque Εὐρύπυλος, *ver.* 79. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 72.——Φυλείδης.] Meges, Phylei filius; *ver.* 69

Ver. 81.——ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν.]
Te decisa suum, Laride, dextera quærit;
Semianimesque micant digiti, ferrumque retractant. *Æn.* X, 395.

Ver. 83.——πορφύρεος θάνατος.] *Homero* πορφύρεος θάνατος, non est *purpurea mors*, quâ ratione *Virgilius* dixit, de eo qui sanguinem ense trajectus vomeret, "*Purpuream vomit ille animam;*" sed, ut rectè interpretatur Scholiastes, *Atra mors.* Sic infrà,

——θανάτου δὲ μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψε. π', 350.
——πορφυρέῃ νεφέλῃ πυκάσασα ἑαυτὴν, ρ', 551.

Porrò, quâ analogiâ πορφύρεος è πορφύρω deducatur, vide suprà ad ά, 338 et 482.

Ver. 84. Ὣς οἱ μὲν πονέοντο.]
Atque ea per campos——dum Marte geruntur. *Æn.* VII, 540.

Τυδείδην δ' οὐκ ἂν γνοίης, ποτέροισι μετείη,
Ἠὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλέοι, ἢ μετ' Ἀχαιοῖς·
Θῦνε γὰρ ἀμπεδίον, ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς,
Χειμάῤῥῳ, ὅστ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας·
Τὸν δ' οὔτ' ἄρ τε γέφυραι ἐεργμέναι ἰσχανόωσιν,
Οὔτ' ἄρα ἕρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθηλέων,
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος·
Πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν·
Ὣς ὑπὸ Τυδείδῃ πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες
Τρώων, οὐδ' ἄρα μιν μίμνον, πολέες περ ἐόντες.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς
Θύνοντ' ἀμπεδίον, πρὸ ἕθεν κλονέοντα φάλαγγας,
Αἶψ' ἐπὶ Τυδείδῃ ἐτιταίνετο καμπύλα τόξα,
Καὶ βάλ' ἐπαΐσσοντα, τυχὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον

Tydidem autem non dignôsses, utris interesset,
Utrum cum Trojanis versaretur, an cum Achivis:
Furibundus enim ferebatur per campum, fluvio inundanti similis,
Torrenti, qui velociter fluens dissipat pontes:
Quem utique neque pontes muniti coërcent,
Neque septa retinent camporum perquàm-virentium,
Venientem derepentè, quando ingruerit Jovis imber;
Multae autem ab ipso segetes dejectae sunt laetae juvenum:
Sic à Tydide densae turbabantur phalanges
Trojanorum; nec ipsum sustinebant, multi licèt existentes.
Hunc autem postquam vidit Lycaonis praeclarus filius
Furibundè ruentem per campum, ante se turbantem phalangas,
Illico contra Tydidem intendebat incurvos arcus,
Et percussit irruentem, assecutus ad dextrum humerum

Ver. 87.——ποταμῷ πλήθοντι ἐοικώς.]
Montibus ex altis magnus decursus aquaï,
Fragmina conjiciens sylvarum, arbustaque tota;
Nec validi possunt pontes venientis aquaï
Vim subitam tolerare; ita magno turbidus imbri
Molibus incurrit validis cum viribus amnis;
Dat sonitu magno stragem, volvitque sub undis
Grandia saxa; ruit, quà quidquam fluctibus obstat. *Lucret. lib.* I, 284.
——Torrentis aquæ, vel turbinis atri
More furens.———— *Æn.* X, 603.
Non sic, aggeribus ruptis cùm spumeus amnis
Exiit, oppositasque evicit gurgite moles;
Fertur in arva furens cumulo, camposque per omnes
Cum stabulis armenta trahit.———— *Æn.* II, 496.
———Aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta boumque labores,
Præcipitesque trahit sylvas.———— *Ibid. ver.* 305.

Pulcherrimè uterque Poeta: *Macrobius* tamen *Virgilium* hoc in loco dignitatem *Homeri* non assecutum censet: *Lib.* V. *cap.* 13.

Ver. 90.———ἐριθηλέων.] Pronuntiabatur ἐριθηλῶν.

Ver. 91.—ἐπιβρίσῃ.] Vide infrà ad η, 343.

Ver. 92.——κάλ'.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 93. Ὣς ὑπὸ Τυδείδῃ.]
Sic Turno, quacunque viam secat, agmina cedunt;
Conversæque ruunt acies.———— *Æn.* XII, 369.

Ver. 95.—Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός.] *Pandarus.*

Θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ἔπτατο πικρὸς ὀϊστὸς,
Ἀντικρὺ δὲ διέσχε· παλάσσετο δ' αἵματι θώρηξ·
Τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
  Ὄρνυσθε, Τρῶες μεγάθυμοι, κέντορες ἵππων·
Βέβληται γὰρ ἄριστος Ἀχαιῶν· οὐδέ ἑ φημὶ
Δήθ' ἀνσχήσεσθαι κρατερὸν βέλος, εἰ ἐτεόν με
Ὦρσεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, ἀπορνύμενον Λυκίηθεν.
  Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τὸν δ' οὐ βέλος ὠκὺ δάμασσεν,
Ἀλλ' ἀναχωρήσας, πρόσθ' ἵπποϊν καὶ ὄχεσφιν
Ἔστη, καὶ Σθένελον προσέφη, Καπανήϊον υἱόν·
  Ὄρσο, πέπον Καπανηϊάδη, καταβήσεο δίφρου,
Ὄφρα μοι ἐξ ὤμοιο ἐρύσσης πικρὸν ὀϊστόν.
  Ὣς ἄρ' ἔφη· Σθένελος δὲ καθ' ἵππων ἆλτο χαμᾶζε·
Πὰρ δὲ στὰς, βέλος ὠκὺ διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὤμου·
Αἷμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος.
Δὴ τότ' ἔπειτ' ἠρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·

Thoracis cavitatem: pervolavit autem acerba sagitta,
Atque in oppositam partem perrupit; foedabaturque sanguine thorax:
Super hoc autem altùm clamavit Lycaonis clarus filius:
" Ingruite, Trojani magnanimi, stimulatores equorum;
" Vulneratus est enim fortissimus Achivorum: nec ipsum autumo
" Diù toleraturum acrem sagittam, si verè me
" Impulit rex, Jovis filius, proficiscentem ex-Lyciâ.
Sic dixit jactabundus: Hunc verò non sagitta velox interfecit:
Sed relato pede ante equos et currus
Stetit, et Sthenelum allocutus est, Capaneïum filium:
" Propera, suavissime Capaneïade, descende de curru;
" Ut mihi ex humero trahas acerbam sagittam.
Sic dixit: Sthenelus autem de curru desiliit in terram;
Et adstans, sagittam velocem penitùs-trajectam extraxit humero:
Sanguis autem ejaculabatur *se* per tortilem annulis tunicam.
Tum verò vota concepit pugnâ strenuus Diomedes:

Ver. 103. Βέβληται γὰρ ἄριστος.] Vide suprà ad α', 37.

Pars belli haud temnenda, viri, jacet altus Orodes:
Conclamant socii.——— *Æn.* X, 737.

Ver. 105.——ἀπορνύμενον.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 109 Ὄρσο, πέπον.] Ita *Barnesius* ex Codd. Vett. et MSS. Rectè, ut opinor. *Al.* ὄρσεο: Quod erat, ὄρσου.

Ibid.——καταβήσεο.] Videtur mihi Imperativus ex Futuro deductus, (vide infrà ad ί, 613.) licèt id non agnoscant Grammatici; errareque eos, qui verbum hîc in Præsenti fingunt καταβήσομαι. (Vide suprà ad β', 35.) Quanquam, analogiâ non dissimili, persæpè usurpare visus est *Homerus*, verbum δύσομαι, δύσεο, ἐδύσετο, &c.

Ver. 110.——ἐρύσσῃς.] Ita *Barnesius*, ex MSS. Rectè. *Al.* ἐρύσῃς: Quod penultimam corripit.————διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὤμου, *ver.* 112.

Ver. 114. Δὴ τότ' ἔπειτ' ἠρᾶτο.]
———Sic voce precatur:
Tu Dea, tu præsens nostro succurre labori.
Æn. IX, 403.

Κλῦθί μοι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἀτρυτώνη·
Εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
Δηΐῳ ἐν πολέμῳ, νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη·
Δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἑλεῖν, καὶ ἐς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν,
Ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος, καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ με φησὶ
Δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη,
Γυῖα δ' ἔθηκεν ἐλαφρὰ, πόδας, καὶ χεῖρας ὕπερθεν·
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·
Ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώϊον ἧκα
Ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἱππότα Τυδεύς.
Ἀχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἣ πρὶν ἐπῆεν,
Ὄφρ' εὖ γινώσκῃς ἠμὲν θεὸν, ἠδὲ καὶ ἄνδρα.
Τῷ νῦν, αἴ κε θεὸς πειρώμενος ἐνθάδ' ἵκηται,

" Audi me, Aegiochi Jovis filia, indomita :
" Si unquam mihi et patri favens astitisti
" Ardenti in pugnâ, nunc rursus mihi fave, Minerva:
" Atque da me virum *istum* interficere, et *cum* intra impetum hastae venire,
" Qui me percussit praeveniens, et gloriatur, neque me dicit
" Diù ampliùs visurum splendidum lumen Solis.
Sic dixit precans : cum verò exaudivit Pallas Minerva,
Ac membra fecit levia, pedes, et manus desuper:
Et propè stans verbis alatis est allocuta:
" Confidens jam, ô Diomedes, contra Trojanos pugna :
" Nam tibi in pectoribus robur paternum immisi
" Intrepidum, quale habuit vibrator-scuti eques Tydeus.
" Caliginem verò tibi ab oculis abstuli, quae priùs inerat,
" Ut benè dignoscas tum deum, tum etiam hominem.
" Itaque nunc siquis Deus tentans te huc venerit,

Ver. 115. Κλῦθί μοι.] *Al.* Κλῦθί μευ: Ut et alibi. Quod perinde est.

Ibid.——*αἰγιόχοιο.*] Vide suprà ad *ά*, 202.

Ibid.——*ἀτρυτώνη.*] Vide suprà ad *β'*, 157.

Ver. 117.——*νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη.*] Ita omninò legendum: Non, ut plerique, *νῦν αὖτ ἐμὲ φίλε', Ἀθήνη.* Nam *φιλέειν*, primam *necessariò* corripit: *φίλασθαι*, eandem *necessariò* producit. Vide suprà ad *ver.* 61. et ad *ά*, 338.

Ver. 118. *Δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἑλεῖν, καὶ ἐς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν.*]

Hunc sine me turbare globum, et rege tela per auras. *Æn.* IX, 409.

Scholiastes ἑλεῖν interpretatur, *ἐν χερσὶν ἔχειν· ἐπιφέρει γὰρ, εἰς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν.* Sed nihil impedit quominus et hoc in loco, ἑλεῖν, sit *interficere*.. Nam, *hastæ suæ patere*, et *interfici*, uno eodemque aestimat *Diomedes* : " *Da mihi, ut virum istum interficiam; da utique,* " *ut intra hastæ meæ jactum accedat.*"

Ver. 126.——*ἱππότα Τυδεύς.*] Vide suprà ad *ά*, 175.

Ver. 127. Ἀχλὺν δ' αὖ τοι.]

——namque omnem, quæ nunc obducta tuenti
Mortales hebetat visus tibi, et humida circùm
Caligat, nubem eripiam.——
Æn. II, 604.

Ver. 128. *Ὄφρ' εὖ γινώσκῃς.* Quæritur: Quî ergo Glaucum deinceps ignoravit, (*ζ*, 123. 128.) homone esset, an deus? *Καί φαμεν, ὅτι πρὸς Καιρὸν ἀφῄρηται τὴν ἀχλὺν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἵνα τρώσῃ τὴν Ἀφροδίτην καὶ Ἄρεα. Schol.*

Μήτι σύγ' ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι
Τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ 'Αφροδίτη
Ἔλθησ' ἐς πόλεμον, τήνγ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.
'Η μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις 'Αθήνη.
Τυδείδης δ' ἐξαῦτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη·
Καὶ, πρίν περ θυμῷ μεμαὼς Τρώεσσι μάχεσθαι,
Δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἕλεν μένος, ὥστε λέοντα,
Ὅν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῷ ἐπ' εἰροπόκοις ὀΐεσσι
Χραύσῃ μέν τ' αὐλῆς ὑπεράλμενον, οὐδὲ δαμάσσῃ·
Τοῦ μέν τε σθένος ὦρσεν· ἔπειτα δέ τ' οὐ προσαμύνει,
'Αλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τὰ δ' ἐρῆμα φοβεῖται·
Αἱ μέν τ' ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλῃσι κέχυνται,
Αὐτὰρ ὁ ἐμμεμαὼς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς·
Ὣς μεμαὼς Τρώεσσι μίγη κρατερὸς Διομήδης.

" Nequaquam tu immortales deos contra pugna
" Alios: Verùm si Jovis filia Venus
" Venerit in pugnam, hanc vulnera acuto aere.
Sic quidem locuta discessit caesiis-oculis Minerva:
Tydides verò reversus primis pugnatoribus mixtus est.
Et licèt anteà quoque animo promptus *erat* adversus Trojanos pugnare,
At tunc tamen illum ter tantum occupavit robur, instar leonis,
Quem opilio in-agro apud lanigeras oves
Perstrinxerit quidem caulam transilientem, nec tamen interfecerit:
Hujus quidem vim irritavit; posteà verò non ampliùs repellit,
Sed stabula subit, *oves*que desertae fugantur;
Atque hae quidem confertae aliae super alias sternuntur,
At ille alacer ex alto exilit ovili:
Sic alacer Trojanis mixtus est fortis Diomedes.

Ver. 130.——ἀθάνατοισι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 132.——τήνγ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ] Vide infrà ad *ver.* 336.

Ver. 140. 'Αλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται.] Σταθμοὶ, inquit *Eustathius*, τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ζωοστάσια, αἱ ἐπαύλεις· καὶ ὅλως κατοικίαι ἀγροτικαί. Alii igitur hoc ita accipiunt, ut dicatur *Pastor se in ædibus abscondere; quæ autem à Pastore deserta sint, loca omnia terrore repleta; ovesque in stabulis confertim sterni.* Alii *Leonem* intelligunt *stabula subire dictum*, ad oves diripiendas. Porrò istud, τὰ δ' ἐρῆμα φοβεῖται, quod *Eustathius* ad ποίμνια refert *Scholiastes* à *Barnesio* citatus ita accipit, ut scilicet *Pastor* dicatur τὴν ἐρημίαν φοβεῖσθαι. Quæ quidem, ad sententiam, eodem redeunt omnia.

Ibid.——ἐρῆμα.] Ità Veteres, teste *Eustathio*. Al. ἔρημα. Sed hoc leviculum.

Ver. 141.——ἀγχιστῖναι.] *Al.* ἀγχηστῖναι.

Ver. 142.——βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς.] *Exilit EX ovili;* vel *in agros*, postquàm oves diripuit; vel *in stabula interiora*, ut oves eò jam præ metu confertas diripiat. Quod enim affert Scholiastes apud *Barnesium*, (βαθέης 'Εξάλλεται αὐλῆς, ἀντὶ τοῦ, Εἰσάλλεται εἰς τὴν βαθεῖαν ἔπαυλιν ἔνδον,) planè est absurdissimum. Quodque ait *Eustathius*, (ἡ γὰρ, 'Εξ, πρόθεσις, οὐ μόνον τὴν Ἔξω δηλοῖ σχέσιν, ἀλλὰ καὶ ὕψωμα πολλάκις σημαίνει· ὡς καὶ ἐν τῷ, 'Εξωγκώθη· καὶ ἐν τῷ, 'Εκνομίως·) neque *verum* est in istis ipsis, quæ affert, vocabulis; neque, si in istis *verum esset*, posset id ullo modo locum habere in *Verbis Motum significantibus;* ut adeò ἐξάλλεσθαι, exempli causâ, τὴν ἔξω σχέσιν non exprimeret; neque ab, ὑπεράλλεσθαι, quicquam differret.

Ver. 143. Ὣς μεμαώς.]
——Pœnorum qualis in arvis
Saucius ille gravi venantum vulnere pectus
Tum demùm movet arma leo,——
——et fremit ore cruento:
Haud secùs accenso gliscit violentia Turno.
Æn. XII, 4.

Ἔνθ' ἕλεν Ἀστύνοον καὶ Ὑπείνορα, ποιμένα λαῶν·
Τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βαλὼν χαλκήρεϊ δουρὶ,
Τὸν δ' ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῗδα παρ' ὦμον
Πλῆξ'· ἀπὸ δ' αὐχένος ὦμον ἐέργαθεν, ἠδ' ἀπὸ νώτου.
Τοὺς μὲν ἔασ'· ὁ δ' Ἄβαντα μετῴχετο, καὶ Πολύειδον,
Υἱέας Εὐρυδάμαντος, ὀνειροπόλοιο γέροντος·
Τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐκρίνατ' ὀνείρους,
Ἀλλά σφεας κρατερὸς Διομήδης ἐξενάριξε.
Βῆ δὲ μετὰ Ξάνθον τε, Θόωνά τε, Φαίνοπος υἷε,
Ἄμφω τηλυγέτω· ὁ δ' ἐτείρετο γήραϊ λυγρῷ,
Υἱὸν δ' οὐ τέκετ' ἄλλον, ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι.
Ἔνθ' ὅγε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμὸν
Ἀμφοτέροιν· πατέρι δὲ γόον καὶ κήδεα λυγρὰ
Λεῖπ', ἐπεὶ οὐ ζώοντε μάχης ἐκνοστήσαντε
Δέξατο· χηρωσταὶ δὲ διὰ κτῆσιν δατέοντο.

Tunc interfecit Astynoum, et Hypenora, pastorem populorum;
Altero quidem super mammam percusso aeratâ hastâ;
Alterum autem ense magno, in jugulo ad humerum
Percussit: ab cervice verò humerum abscidit, et à dorso.
Atque hos quidem omisit: Abantem verò petebat, et Polyïdum,
Filios Eurydamantis, somniorum-interpretis senis:
Quibus non, ad bellum proficiscentibus, senex interpretatus est somnia,
Verùm ipsos fortis Diomedes interfectos-spoliavit.
Perrexit autem *deinceps* ad Xanthum Thoönaque, Phaenopis filios,
Ambos provectâ-aetate-genitos: ipse verò conficiebatur senectâ tristi,
Filium verò non susceperat alium, *quem* haeredem relinqueret.
Tum ille hos interfecit, eorumque eripuit animam
Amborum; patri verò luctum et curas tristes
Reliquit, quoniam non vivos ex pugnâ reversos
Accepit; curatores verò haereditatem partiti sunt.

Ver. 146.——ξίφεϊ μεγάλῳ.] Quâ ratione ξίφεϊ, hîc ultimam producat; itemque, πατέρι, *ver.* 156. vide suprà ad ά. 51.

Ver. 148. Τοὺς μὲν ἔασ'.] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 150. Τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐκρίνατ' ὀνείρους.] Vel, *Quibus nequicquam, cùm ad bellum proficiscerentur, interpretatus est somnia:* (vide infrà, *ver.* 198,) Vel, *Quibus, nunquam reversuris, interpretatus est somnia:* Vel, *Quibus non ampliùs interpretaturus erat somnia reversis.* Ab *Eustathio* laudatur hæc ambiguitas. Mihi videtur, non utique *Poetæ*, sed *Nobis* jam Græcè minùs scientibus omninò tribuenda. Alio adhuc modo interpretatur *Popius:* nempè *senem, quoniam filii ejus non reverterentur, Somniis interpretandis, quid tandem de iis actum esset, quæsitum îsse.* At verò cur, ante confectum bellum, ut filii reverterentur, omninò expectaret senex; equidem nihil video. Porrò de *Prosodiâ* vocis ἐκρίνατο, vide suprà ad ά, 509.

Ver. 151. Ἀλλά σφεας.] Credo pronuntiatum fuisse, Ἀλλὰ σφᾶς· ut alibi.

Ver. 155.——ἐνάριζε.] *Al.* ἐνάριξε ut suprà *ver.* 151.

Ibid.——φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμὸν Ἀμφοτέροιν.]

——morere, et fratrem nè desere frater.
Æn. X, 600.

Vide autem infrà ad ί, 478.

Ἔνθ' υἱοὺς Πριάμοιο δύω λάβε Δαρδανίδαο
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας, Ἐχήμονά τε, Χρόμιόν τε.
Ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα ἄξει
Πόρτιος, ἠὲ βοὸς, ξύλοχον καταβοσκομενάων·
Ὣς τοὺς ἀμφοτέρους ἐξ ἵππων Τυδέος υἱὸς
Βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχε' ἐσύλα·
Ἵππους δ' οἷς ἑτάροισι δίδου μετὰ νῆας ἐλαύνειν.
Τὸν δ' ἴδεν Αἰνείας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,
Βῆ δ' ἴμεν ἄν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων,
Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενος, εἴ που ἐφεύροι.
Εὗρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε, κρατερόν τε·
Στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῖο, ἔπος τέ μιν ἀντίον ηὔδα·
Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον, ἰδὲ πτερόεντες ὀϊστοὶ,
Καὶ κλέος; ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνὴρ,
Οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέο γ' εὔχεται εἶναι ἀμείνων·
Ἀλλ' ἄγε, τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ βέλος, Διῒ χεῖρας ἀνασχὼν,

Tunc filios Priami duos corripuit Dardanidae
In uno curru existentes, Echemonaque, Chromiumque.
Ut verò leo inter boves insiliens cervicem fregit
Juvencae, vel bovis, fruticetum depascentium;
Sic hos ambos de curru Tydei filius
Deturbavit saeviter invitos, posteaque armis spoliavit:
Equos verò suis sociis dedit ad naves agendos.
Hunc autem vidit Aeneas dissipantem ordines virorum,
Coepitque ire perque pugnam et per strepitum hastarum,
Pandarum deo-parem quaerens, sicubi inveniret.
Invenit *utique* Lycaonis filium laudatumque, fortemque:
Stetitque ante ipsum, verbumque eum contra locutus est:
" Pandare, ubi tibi arcus et volucres sagittae,
" Et gloria? quâ nullus tecum contendit hic quidem vir,
" Neque quisquam in Lyciâ te gloriatur esse praestantior:
" Sed age, huic immitte viro sagittam, Jovi manibus sublatis,

---

Ver. 161.—*αὐχένα ἄξει.*] *Al.* *ἀυχέν' ἔαξε.*

Ver. 166. Τὸν δ' ἴδεν Αἰνείας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν.]

Hunc ubi miscentem longè media agmina vidit. *Æn.* X, 721.

Ver. 171. Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον;]

——heroüm quondam fortissime frustrà,
Tantane tam patiens nullo certamine tolli
Dona sines? Ubi nunc nobis Deus ille, magister
Nequicquam memoratus Eryx, ubi fama per omnem
Trinacriam?——— *Æn.* V, 389.

Ibid.———*πτερόεντες ὀϊστοί.*]

———volatile ferrum. *Æn.* IV, 71.

Ver. 172.———*ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνήρ.*] Ἐπεὶ δὲ———*οὔτ' ἐμπαθὴς ψυχὴ παῤῥησίαν ἀναδέχεται καὶ νουθεσίαν ἄκρατον, ἐν τοῖς χρησιμωτάτοις ἐστὶ τῶν βοηθημάτων ὁ παραμιγνύμενος ἐλαφρὸς ἔπαινος· ὥσπερ ἐν τούτοις,* ——" Ποῦ τοι τόξον,——ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνήρ; *Plutarch. Quomod. Adulator ab Amic. internosc.* sub finem.

Ver. 174.———*τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ,*——*Ὅστις ὅδε κρατέει.*]

Unus homo——————
——tantas strages impunè per urbem
Ediderit? juvenum primos tot miserit Orco? *Æn.* IX, 785.

Ὅστις ὅδε κρατέει, καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
Τρῶας· ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσεν.
Εἰ μή τις θεός ἐστι, κοτεσσάμενος Τρώεσσιν,
Ἱρῶν μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἔπι μῆνις.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Αἰνεία, Τρώων βουληφόρε χαλκοχιτώνων,
Τυδείδῃ μιν ἔγωγε δαΐφρονι πάντα ἐΐσκω,
Ἀσπίδι γιγνώσκων, αὐλώπιδί τε τρυφαλείῃ,
Ἵππους τ' εἰσορόων· σάφα δ' οὐκ οἶδ', εἰ θεός ἐστιν.
Εἰ δ' ὅγ' ἀνὴρ, ὅν φημι, δαΐφρων Τυδέος υἱὸς,
Οὐχ ὅγ' ἄνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλά τις ἄγχι
Ἕστηκ' ἀθανάτων, νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους,
Ὃς τούτου βέλος ὠκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλῃ·
Ἤδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καί μιν βάλον ὦμον
Δεξιὸν, ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλοιο·
Καί μιν ἐγὼ ἐφάμην Ἀϊδωνῆϊ προϊάψειν,

" Quisquis is *sit, qui* vincit, et sanè malis multis affecit
" Trojanos: quoniam multorumque et fortium genua solvit.
" Nisi quis deus est, iratus Trojanis,
" Ob sacrificia succensens: Difficilis autem dei est ira.
Huic autem respondit Lycaonis clarus filius:
" Aenea, Trojanorum princeps aere-loricatorum,
" Tydidae cum ego bellicoso in omnibus assimilo,
" Clypeo agnoscens, oblongâque galeâ,
" Equosque inspiciens: planè verò haud scio, an deus sit.
" Quòd si hic homo, quem dico, bellicosus *sit* Tydei filius,
" Non hic sine deo ista furens-facit, sed aliquis propè
" Stat immortalium, nebulâ involutus humeros,
" Qui ab isto sagittam velociter involantem avertit aliò:
" Jam enim ei immisi telum, et ipsum percussi in humero
" Dextro, penitùs per thoracis cavitatem;
" Et ipsum ego putavi ad Plutonem demissum iri,

Ver. 178.——μηνίσας.] Secundam producit, quippe à μηνίω, deducta. Nam quæ in ίζω desinunt, penultimam in Futuris et Aoristis *corripiunt.*

Ibid.——ἔπι μῆνις.] *Al.* ἐπιμῆνις.

Ver. 185. Οὐχ ὅγ' ἄνευθε θεοῦ.] Similiter ver. 1.

——————Παλλὰς Ἀθήνη
Δῶκε μένος καὶ θάρσος.————
Et Apollo,————ἔμπνευσε μένος μέγα ποιμένι λαῶν, ό, 262.
Et,————οὐκ ἄν τις ἐρυκάκοι ἀντιβολήσας,
Νόσφι θεῶν.———————— [illegible]
————Non hæc sine numine Divûm
Eveniunt.————————— *Æn.* II, 777.

Ver. 186. Ἕστηκ' ἀθανάτων.] Vide suprà ad ά, 393. et ad γ', 454.

Ibid.——νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους.]
Nube candentes humeros amictus.
Horat. Carm. I, 2. *ver.* 31.

Ver. 187.————ἔτραπεν ἄλλῃ.]
————septenaque tela————
Invita, decessit partim stringentia corpus.
Æn. X, 329.

Ver. 189.——ἀντικρύ.] Quâ ratione, ἀντικρὺ, hîc ultimam producat; itemque, γὰρ, voce præcedente; vide suprà ad ά, 51.

Ἔμπης δ᾽ οὐκ ἐδάμασσα· θεός νύ τις ἐστὶ κοτήεις.
Ἵπποι δ᾽ οὐ παρέασι, καὶ ἅρματα, τῶν κ᾽ ἐπιβαίην·
Ἀλλά που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἕνδεκα δίφροι
Καλοὶ, πρωτοπαγεῖς, νεοτευχέες· ἀμφὶ δὲ πέπλοι
Πέπτανται· παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι
Ἑστᾶσιν, κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας.
Ἦ μέν μοι μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων
Ἐρχομένῳ ἐπέτελλε δόμοις ἐνὶ ποιητοῖσιν·
Ἵπποισίν μ᾽ ἐκέλευε καὶ ἅρμασιν ἐμβεβαῶτα
Ἀρχέυειν Τρώεσσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Ἀλλ᾽ ἐγὼ οὐ πιθόμην, ἦτ᾽ ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν,
Ἵππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο φορβῆς,
Ἀνδρῶν εἰλομένων, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδδην.
Ὣς λίπον· αὐτὰρ πεζὸς ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα,
Τόξοισιν πίσυνος· τὰ δέ μ᾽ οὐκ ἄρ᾽ ἔμελλον ὀνήσειν.
Ἤδη γὰρ δοιοῖσιν ἀριστήεσσιν ἐφῆκα,
Τυδείδῃ τε, καὶ Ἀτρείδῃ· ἐκ δ᾽ ἀμφοτέροιιν

" Attamen non occidi: Deus sanè aliquis est iratus.
" Equi autem non adsunt, et currus, quos conscendam:
" Sed alicubi in aedibus Lycaonis undecim *sunt* currus
" Pulchri, novi, recens-facti; circumque vela
" Expansa sunt: apudque eorum unumquemque bijuges equi
" Adstant, hordeum album comedentes, et avenas.
" Atqui mihi valde multa senex bellator Lycaon
" Proficiscenti mandata dabat in-aedibus affabrè-factis:
" Equis me jubebat et curribus vectum
" Praeesse Trojanis in acribus pugnis:
" Sed ego non parui, (profectò multo satius fuisset,)
" Equis parcens; nè mihi indigerent pabulo,
" Viris *in urbe* inclusis, soliti pasci largitèr.
" Sic *eos* reliqui; ac pedes ad Ilium veni,
" Arcubus fretus: qui tamen mihi non erant profuturi.
" Jam enim duobus principibus *sagittam* immisi,
" Tydidaeque et Atridae; atque ex ambobus

Ver. 194. Καλοί.] Vide suprà ad β, 45.

Ver. 195.——δίζυγες ἵπποι.] *Equi bijuges.* *Georg.* III, 91.

Ver. 197. Ἦ μέν μοι μάλα πολλά.] Pulcherrimè hæc omnia, et ad *personam* convenientissimè.

Ibid.—αἰχμητὰ Λυκάων.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 199.———ἐμβεβαῶτα.] Ità edidit *Barnesius* ex *MSS.* et *Editt. Vett. Stephanus* aliique, ἐμμεμαῶτα. Vide autem suprà ad β', 818.

Ver. 202. Ἵππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο φορβῆς.] Veritus nè, in urbe obsessâ, non esset unde equis pabulum suppeditaretur. *Eustathius* aliter: Διὰ φειδωλίαν, ὡς ἂν μὴ δαπανᾷ πολλὰ εἰς αὐτούς.———οὕτω, παρὰ τὸ δίον, ἀνελεύθερος·———ἀναλωμάτων φειδοῖ, τοῦ συμφέροντος ἀμελεῖ. Quod quidem non videtur dixisse Poeta. Hominem enim describit, non tam *pecuniæ parcum*, quàm *consilii improvidum.*

Ver. 203.——ἄδδην.] *Al.* ἄδην et ἅδην.

Ver. 204.——εἰλήλουθα.] Hoc est, quod aiunt Galli, *Je suis venu.* Vide suprà ad ά, 57.

Ἀτρεκὲς αἷμ' ἔσσευα βαλών· ἤγειρα δὲ μᾶλλον.
Τῷ ῥα κακῇ αἴσῃ ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα
Ἤματι τῷ ἑλόμην, ὅτε Ἴλιον εἰς ἐρατεινὴν
Ἡγεόμην Τρώεσσι, φέρων χάριν Ἕκτορι δίῳ.
Εἰ δέ κε νοστήσω, καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι
Πατρίδ' ἐμὴν, ἄλοχόν τε, καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα,
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φὼς,
Εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην,
Χερσὶ διακλάσσας· ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ.
Τὸν δ' αὖτ' Αἰνείας, Τρώων ἀγὸς, ἀντίον ηὔδα·
Μηδ' οὕτως ἀγόρευε· πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
Πρίν γ' ἐπὶ νὼ τῷδ' ἀνδρὶ, σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν,
Ἀντιβίην ἐλθόντε, σὺν ἔντεσι, πειρηθῆναι.
Ἀλλ' ἄγ', ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, ὄφρα ἴδηαι
Οἷοι Τρώϊοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο,

" Verum sanguinem elicui percussis: irritavi autem magis.
" Ideò malo fato de paxillo curvos arcus
" Die illo detraxi, cùm Ilium ad amoenum
" Dux fui Trojanis, gratificans Hectori nobili.
" Quòd si rediero, et adspexero oculis
" Patriam meam, uxoremque, et altam magnam domum:
" Illico post mihi caput abscidat hostilis vir,
" Si non ego hos arcus lucido in igne posuero,
" Manibus confractos: inutiles enim mihi sunt-comites.
Hunc autem vicissim Aeneas, Trojanorum dux, contrà allocutus est:
" Nè sic loquere: priùs verò non erit aliter,
" Quàm nos ambo adversus hunc virum, cum equis et curribus,
" Obviam invecti, cum armis, experti fuerimus.
" Verùm age, meos currus conscende; ut videas
" Quales *sint* Troïi equi, periti *per* campum,

Ver. 208. 'Ατρεκὲς αἷμ'.] Sanguinem verum manifestum, atque in armis etiam colore rubro interlitis conspicuum. Ut rectè notavit *Popius.*

Ver. 212. 'Ει δέ κε νοστήσω, καὶ ἐσόψομαι.]
———patriis ut redditus oris,
Conjugium optatum et pulchram Calydona viderem. *Æn.* XI, 269.

Ver. 213.——ὑψερεφές.] *Al.* ὑψηρεφές.

Ver. 214.————ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι.] Non, κάρη τάμοι ἀπ' ἐμεῖο· sed, κάρη ἐμεῖο ἀποτάμοι.

Ver. 215.————φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην.] 'Οργιζόμεθα καὶ πολεμίοις, καὶ φίλοις, καὶ τέκνοις, καὶ γονεῦσι, καὶ θεοῖς, νὴ Δία, καὶ θηρίοις, καὶ ἀψύχοις σκεύεσιν· ὡς ὁ Θάμυρις,————ῥηγνὺς ἁρμονίαν χορδοτόνου λύρας· καὶ ὁ Πάνδαρος, αὑτῷ καταρώμενος, εἰ μὴ τὰ τόξα καταπρήσειε, χερσὶ διακλάσσας. 'Ο δὲ Ξέρξης καὶ τῇ θαλάττῃ στίγματα καὶ πληγὰς ἐνέβαλλε. *Plutarch de Irâ cohib.*

Ver. 219.——ἐπὶ νὼ τῷδ' ανδρὶ——ἐλθόντε.] Non utique, νὼ ἐπὶ τῷδ' ἀνδρὶ, (nam eâ ratione inficetè admodum *transposita* esset vox, νώ] sed, ἐπελθόντε νὼ τῷδ' ἀνδρί.

Ibid.——ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν.] *Al.* ἵπποισι καὶ ὄχεσφι. Quod perinde est. Vide ad ά, 51.

Ver. 221.————ἐπιβήσεο.] Vide suprà ad *ver.* 109. et ad β', 35.

Ver. 222. Οἷοι Τρώϊοι ἵπποι.] 'Ενταῦθα οὐχ ἁπλῶς οἱ Τρωϊκοί· οὐ γὰρ ἔχουσί τι ἐξαίρετον οἱ τῆς Τροίας ἵπποι· ἀλλ' οἱ τοῦ Τρωὸς βασιλέως· οἳ καὶ ἀθάνατοι ἐλέγοντο. *Schol.* à *Barnesio citatus.* Vide infrà *ver.* 265.

Κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν, ἠδὲ φέβεσθαι·
Τὼ καὶ νῶϊ πόλινδε σαώσετον, εἴπερ ἂν αὖτε
Ζεὺς ἐπὶ Τυδείδῃ Διομήδεϊ κῦδος ὀρέξῃ.
Ἀλλ' ἄγε, νῦν μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα
Δέξαι, ἐγὼ δ' ἵππων ἀποβήσομαι, ὄφρα μάχωμαι.
Ἠὲ σὺ τόνδε δέδεξο, μελήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Αἰνεία, σὺ μὲν αὐτὸς ἔχ' ἡνία καὶ τεὼ ἵππω·
Μᾶλλον ὑφ' ἡνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἅρμα
Οἴσετον, εἴπερ ἂν αὖτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν.
Μὴ τὼ μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδ' ἐθέλητον
Ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ποθέοντε·
Νῶϊ δ' ἐπαΐξας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς,
Αὐτώ τε κτείνῃ, καὶ ἐλάσσῃ μώνυχας ἵππους.
Ἀλλὰ σύ γ' αὐτὸς ἔλαυνε τέ' ἅρματα καὶ τεὼ ἵππω,
Τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ὀξέϊ δουρί.
Ὣς ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἅρματα ποικίλα βάντες,
Ἐμμεμαῶτ' ἐπὶ Τυδείδῃ ἔχον ὠκέας ἵππους·

" Rapide valdè huc et illuc insequi, et fugere :
" Qui et nos ad urbem salvos perducent, si denuò
" Jupiter Tydidae Diomedi gloriam praebuerit.
" Verùm age, nunc scuticam, et habenas miro artificio-factas
" Accipe, ego verò de equis decedam, ut pugnem.
" Vel tu hunc excipe, curae autem erunt mihi equi.
Hunc autem vicissim allocutus est Lycaonis clarus filius :
" Aenea, tu quidem ipse tene habenas et tuos equos :
" Meliùs sub aurigâ consueto curvum currum
" Ferent, si retrò fugerimus Tydei filium.
" Nè hi, si expaverint, temerè vagentur, neque velint
" Efferre proelio, tuam vocem desiderantes ;
" Nos autem cum-impetu-insecutus magnanimi Tydei filius,
" Ipsosque interficiat, et abigat solidos-ungulis equos.
" Sed tu ipse age tuos currus et tuos equos,
" Hunc autem ego irruentem excipiam acutâ hastâ.
Sic locuti, curribus variatis conscensis,
Impetu concitati contra Tydidem dirigebant veloces equos.

Ver. 225. Ζεὺς ἐπὶ Τυδείδῃ Διομήδεϊ κῦδος ὀρέξῃ.] Mirè admodùm Scholiastes : Ἐὰν ἡμῖν ὁ Ζεὺς δόξαν παράσχῃ ἐπὶ τῷ Τυδέως παιδὶ, Διομήδει. Contrà planè quam ait Poeta. Quò enim istud σαώσετον ; quò et istud αὖτε ; si de Æneæ scilicet victoriâ accipi possent hæc verba ?

Ver. 227.——ἐγὼ δ' ἵππων ἀποβήσομαι.] Non, *in terram è curru descendam ;* sed, *dum Tu equos regis, Ego stans in curru pugnabo.* Ut rectè *Eustathius :* Τὸ πεζεῦσαι τοῦ ἅρματος, ἵππων ἀποβῆναι λέγει.

Ver. 228.——δ' ἐμοί.] *Al.* δέ μοι.

Ver. 236.——μώνυχας ἵππους.]
——solido——ungula cornu.
Georg. III, 88.

Ver. 240. Ἐμμεμαῶτ'.] Similiter, *ver.* 244. μεμαῶτε. Vide suprà ad β', 818.

Τοὺς δὲ ἴδε Σθένελος, Καπανήϊος ἀγλαὸς υἱός·
Αἶψα δὲ Τυδείδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τυδείδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Ἄνδρ' ὁρόω κρατερὼ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι,
Ἶν' ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὁ μὲν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Πάνδαρος, υἱὸς δ' αὖτε Λυκάονος εὔχεται εἶναι·
Αἰνείας δ' υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχίσαο
Εὔχεται ἐκγεγάμεν, μήτηρ δέ οἱ ἔστ' Ἀφροδίτη.
Ἀλλ' ἄγε δὴ χαζώμεθ' ἐφ' ἵππων, μηδέ μοι οὕτω
Θῦνε διὰ προμάχων, μήπως φίλον ἦτορ ὀλέσσῃς.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Μή τι φόβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν οἴω·
Οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι,
Οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν.
Ὀκνείω δ' ἵππων ἐπιβαινέμεν· ἀλλὰ καὶ αὔτως
Ἀντίον εἶμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη.
Τούτω δ' οὐ πάλιν αὖτις ἀποίσετον ὠκέες ἵπποι

Hos autem vidit Sthenelus, Capaneïus praeclarus filius;
Confestimque Tydidem verbis alatis allocutus est:
" Tydide Diomedes, meo carissime animo,
" *Duos* viros video fortes contra te paratos pugnare,
" Vires immensas habentes: alter quidem, arcuum peritus,
" *Est* Pandarus, filius verò Lycaonis gloriatur esse:
" Aeneas autem filius magnanimi Anchisae
" Gloriatur natus esse, materque ipsi est Venus.
" Verùm age quaeso retrocedamus conscenso curru, neque mihi sic
" Discurrito furens per primos pugnatores, nè fortè dulcem vitam perdas.
Hunc autem torvè intuens allocutus est fortis Diomedes:
" Nequaquam ad-fugam hortare, quoniam non te persuasurum puto:
" Non enim mihi decorum *est* fugitantem pugnare,
" Neque pavitare: adhuc mihi vires integrae sunt.
" Piget autem equos conscendere: quin et sic
" Obviàm ibo ipsis: trepidare me non sinit Pallas Minerva.
" Hos autem non iterum retrò auferent veloces equi

Ver. 243.——ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ.]
——animo gratissima nostro.
Æn. XII, 142.

Ver. 247. Αἰνείας δ' υἱός.] *Barnesius* edendum voluit, Αἰνείας θ' υἱός. Minùs rectè.

Ibid.——μεγαλήτορος.] *Al.* μὲν ἀμύμονος.

Ver. 249.——ἄγε δή.] *Age quæso.* Vide suprà ad β', 158.

Ver. 253.——ἀλυσκάζοντι.] *Al.* ἀλυσκάζοντα.

Ver. 255.——αὔτως.] *Al.* οὕτως.

Ver. 256.——τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη.] Syllabæ ἐᾷ hîc in unam coalescunt. Sic et alibi:

Ἀλλ' ἴωμέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν πεδίοιο.
Iliad. κ', 344.

Ἄψ Δαναῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεί χ' ἐῶμεν πολέμοιο.
Ibid. τ', 402.

Οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιὸν ἠδὲ φαρέτρην.
Odyss. φ', 233.

ubi omninò pronuntiabatur, Οὐκ ἄσουσιν ἐμοί· vide suprà ad δ', 42. Cæterùm hoc in loco, Veterum nonnulli (ut docet *Eustathius*) legebant, ἔα: ut esset scilicet, non contractum, sed ἀποκοπὴν, ex ἐάα.

Ἄμφω ἀφ' ἡμείων, εἰ γοῦν ἕτερός γε φύγησιν.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Αἴκεν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος ὀρέξῃ
Ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δὲ τούσδε μὲν ὠκέας ἵππους
Αὐτοῦ ἐρυκακέειν, ἐξ ἄντυγος ἡνία τείνας·
Αἰνείαο δ' ἐπαΐξαι μεμνημένος ἵππων,
Ἐκ δ' ἐλάσαι Τρώων μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἧς Τρωΐ περ εὐρύοπα Ζεὺς
Δῶχ', υἷος ποινὴν Γανυμήδεος· οὕνεκ' ἄριστοι
Ἵππων, ὅσσοι ἔασιν ὑπ' ἠῶ τ', ἠέλιόν τε.
Τῆς γενεῆς ἔκλεψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγχίσης,
Λάθρῃ Λαομέδοντος ὑποσχὼν θήλεας ἵππους·
Τῶν οἱ ἓξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλης·
Τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάτνῃ,
Τὼ δὲ δύ' Αἰνείᾳ δῶκεν, μήστωρε φόβοιο·
Εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἀροίμεθα κἂν κλέος ἐσθλόν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·

" Ambos à nobis, si vel alter quidem effugerit.
" Aliud verò tibi dicam, tu autem in animo reconde tuo:
" Si mihi consultissima Minerva gloriam praebuerit
" Ambos interficiendi, tum verò tu hosce quidem veloces equos
" Hîc detine ex orbili-ad-sellam-fixo habenis suspensis;
" In Aeneae verò irrue memor equos,
" Abigeque à Trojanis ad benè-ocreatos Achivos.
" Ejus enim stirpis, *sunt*, è quâ Troï latè-sonans Jupiter
" Dedit pro filio pretium Ganymede: quoniam optimi *sunt*
" Equorum, quicunque sunt sub Aurorâque, Soleque.
" Ex hâc stirpe furatus est rex virorum Anchises,
" Clam Laomedonte, submissis foeminis equabus:
" Horum ei sex nati sunt in aedibus ex stirpe;
" Quatuor quidem ipse retinens saginavit ad praesepe,
" Duos autem Aeneae dedit, aptos bello:
" Si hos ceperimus, retulerimus sanè gloriam magnam.
Sic hi quidem talia inter se dicebant:

Ver. 259.——σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν.] Vide suprà ad ά, 297.

Ver. 261.——τούσδε.] *Nostros hosce.*

Ver. 265. Τῆς γάρ τοι γενεῆς.]

Semine ab æthereo————
Illorum de gente, patri quos Dædala Circe
Suppositâ de matre nothos furata creavit.
Æn. VII, 281.

Ibid.——εὐρύοπα Ζεύς.] Vide suprà ad ά, 175 et 498.

Ver. 269.——θήλεας ἵππους.] Nonnulli, annotante *Eustathio*, scribunt θηλίας, pro θηλείας. Quod ferri omninò non potest. Nam Accusativum istum pluralem *primæ* (quam vocant) *Declinationis*, qui in linguâ *Doricâ* syllabam ας corripit, ignoravit planè *Homerus*. Vide suprà ad β΄. 45.

Ver. 270.——γενέθλης.] *Al.* γενέθλη.

Ver. 273. Εἰ τούτω κε λάβοιμεν.] Non supervacaneum est istud, κὲ; sed eam ferè vim habet, quam, apud Latinos, *Quòd si hos ceperimus;* vel, *Quòd si hos porrò ceperimus.*

Ibid.——κἂν.] *Al.* κεν.

Τὼ δὲ τάχ' ἐγγύθεν ἦλθον, ἐλαύνοντ' ὠκέας ἵππους.
Τὸν πρότερος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Καρτερόθυμε, δαΐφρον, ἀγαυοῦ Τυδέος υἱὲ,
Ἦ μάλα σ' οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο, πικρὸς ὀϊστός·
Νῦν αὖτ' ἐγχείῃ πειρήσομαι, αἴκε τύχοιμι.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε Τυδείδαο κατ' ἀσπίδα· τῆς δὲ διὰ πρὸ
Αἰχμὴ χαλκείη πταμένη θώρηκι πελάσθη.
Τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Βέβληαι κενεῶνα διαμπερὲς, οὐδέ σ' ὀΐω
Δηρὸν ἔτ' ἀνσχήσεσθαι· ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκας.
Τὸν δ' οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Ἤμβροτες, οὐδ' ἔτυχες· ἀτὰρ οὐ μὲν σφῶΐ γ' ὀΐω
Πρίν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα
Αἵματος ἆσαι Ἄρηα ταλαύρινον πολεμιστήν.
Ὣς φάμενος προέηκε, βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνη
Ῥῖνα παρ' ὀφθαλμὸν, λευκοὺς δ' ἐπέρησεν ὀδόντας.

Illi verò citò propè accesserunt, incitantes veloces equos.
Hunc prior allocutus est Lycaonis praeclarus filius:
" Pertinax, bellicose, illustris Tydei fili,
" Profectò te non telum velox interfecit, acerba sagitta:
" Nunc rursus hastâ experiar, an assequi valeam.
Dixit, et vibratam emisit longam hastam,
Et feriit Tydidae clypeum: per eum autem penitùs
Cuspis aerea volans thoraci admota est.
Tum verò altùm clamavit Lycaonis praeclarus filius:
" Vulneratus es ad ile penitùs, neque te puto
" Diù ampliùs toleraturum: mihi autem magnam gloriam dedisti.
Hunc autem non expavefactus allocutus est fortis Diomedes:
" Errâsti, nec es assecutus: at non equidem vos puto
" Antè cessaturos, quàm saltem alter-*vestrûm* stratus
" Sanguine satiârit Martem invictum bellatorem.
Sic fatus jaculatus est, telumque direxit Minerva
In nasum ad oculum; albos autem trajecit dentes.

Ver. 276 Τὸν πρότερος προσέειπε] Constructio Asyndetos, hoc in loco, loquentis atque irruentis impetum rectè exprimit.

Ver. 284. Βέβληαι.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 286.——οὐ ταρβήσας.]

——neque territus heros. *Æn.* V, 453.

Ver. 287.——οὐδ' ἔτυχες· ἀτάρ.] Vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——οὐ μὲν σφῶΐ γ' ὀΐω

Πρίν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα.] *Barnesius* particulam γὲ, ad *Metrum* utique non necessariam, post vocem πρὶν bis hic omittendam existimat. At nihil opus. Habet enim *faceti* aliquid particula ista in hujusmodi παθητικοῖς sæpiùs repetita. Εἰ γοῦν τὸν σύνδεσμον ἐξέλοις, συνεξαιρήσεις καὶ τὸ πάθος. *Demetr. Phaler.* περὶ ἑρμηνείας, § 57. Vide suprà ad ά, 56. et ad β', 158. Porrò, in ultimo isto loco, ἕτερόν γε πεσόντα, maximam habet vim particula γὲ; eam nimirum, quam habet vox Romana, *saltem*.

Ver. 290.——βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνη.]

——direxit tela manusque
Corpus in Æacidæ.—— *Æn.* VI, 57.

Ver. 291.—ἐπέρησεν.] Vide suprà ad ά, 67.

Τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε χαλκὸς ἀτειρής,
Αἰχμὴ δ' ἐξεχύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα.
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ
Αἰόλα, παμφανόωντα· παρέτρεσσαν δέ οἱ ἵπποι
Ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε, μένος τε.
Αἰνείας δ' ἐπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρί τε μακρῷ,
Δείσας, μήπως οἱ ἐρυσαίατο νεκρὸν Ἀχαιοί.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ βαῖνε, λέων ὥς, ἀλκὶ πεποιθώς.
Πρόσθε δέ οἱ δόρυ τ' ἔσχε, καὶ ἀσπίδα πάντοσε ἴσην,
Τὸν κτάμεναι μεμαώς, ὅστις τοῦ γ' ἀντίος ἔλθοι·
Σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδείδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν,
Οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.

Ejusque linguam extremam abscidit aes rigidum,
Cuspis verò exiit ad extremum mentum.
Cecidit autem de curru, sonitumque dedere arma super ipso
Varia, collucentia; tremefacti verò restitabant ejus equi
Pedibus celeres; ejusque ibi soluta est animaque, roburque.
Aeneas verò *tum* irruit, cum clypeo hastâque longâ;
Veritus, nè quâ sibi traherent cadaver Achivi.
Circumiens autem *propugnabat*, tanquam leo, robori confisus:
Praetenditque ipsi hastamque, et clypeum undique aequalem,
Illum interficere paratus, quicunque huic obvius veniret;
Horribiliter vociferans: At saxum prehendit manu
Tydides, magni ponderis, quod non duo utique viri ferrent,
Quales nunc homines sunt. hic verò ipsum facilè vibrabat etiam solus.

Ver. 292.——*ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε.*] Διὰ τὸ ἐπιωρκηκέναι κατὰ τῆς γλώττης. *Athenæus, lib.* VI. *cap.* 8.

Ver. 293.————*ἐξεχύθη.*] *Al.* ἐξεσύθη *et* ἐξελύθη.

Ibid.——*παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα.*] Nempe incidit ei telum tum, cùm fortè caput *demitteret.*

Ver. 295. Αἰόλα.] Vide suprà ad β', 816.

Ibid.————*παμφανόωντα.*]

————fulgentiaque arma.
Æn. VI, 490. XI, 6.

—et versicoloribus armis. *Æn.* X, 181.

Ver. 297.————*ἐπόρουσε.*] *Schol.* ἀπόρουσε, ἀπεπήδα τοῦ ἅρματος. Quod eódem redit.

Ver. 298.——*μήπως οἱ.*] Qui istud, *ei*, *ad se*, latinè vertunt; ad *sententiam* quidem nihil malè, sed ad *syntaxin* minùs rectè accipiunt. Non enim hoc dicitur; "*veritus,* "*nè ad se,*" ad *Achivos* scilicet, pertraheretur cadaver; sed, "*veritus, nè sibi;*" nè *Æneæ* scilicet, eriperetur. Id quod ad *sententiam* minimè, ad *grammaticam* certè permultùm interest.

Ver. 299.————*ἀλκί.*] Rectè Scholiastes, ut et *Ascalonites* apud *Eustathium;* εἴρηται ἀπὸ τῆς ὀρθῆς τῆς Ἄλξ· ὡς πλακὶ, ἀπὸ τῆς Πλάξ. *Al.* ἀλκὶ pro ἀλκῇ. Quod ineptum est.

Ver. 302. *Σμερδαλέα ἰάχων.*] Vide suprà ad δ', 456.

Ver. 303.————*ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν.*] Particula γὲ, eam hîc vim habet, quam Latina, *utique.*

Saxum antiquum, ingens, campo quod fortè jacebat
Limes agro positus, litem ut discerneret arvis:
Vix illud lecti bis sex cervice subirent,
Qualia nunc hominum producit corpora tellus;
Ille manu raptum trepidâ torquebat in hostem
Altior insurgens, et cursu concitus heros.
Æn. XII, 897.

Vix illam famuli Phegeus Sagarisque ferebant
Multiplicem, connixi humeris; indutus at olim
Demoleus, cursu palantes Troas agebat.
Æn. V, 263.

Τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε μηρὸς
Ἰσχίῳ ἐνστρέφεται· κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι·
Θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε·
Ὦσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Ἔστη γνὺξ ἐριπὼν, καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
Γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψε.
Καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο ἄναξ ἀνδρῶν Αἰνείας,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
Μήτηρ, ἥ μιν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε βουκολέοντι·
Ἀμφὶ δ' ἑὸν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήχεε λευκώ·
Πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμ' ἐκάλυψεν,
Ἕρκος ἔμεν βελέων, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
Χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν, ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Ἡ μὲν ἑὸν φίλον υἱὸν ὑπεξέφερεν πολέμοιο·
Οὐδ' υἱὸς Καπανῆος ἐλήθετο συνθεσιάων
Τάων, ἃς ἐπέτελλε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.
Ἀλλ' ὅγε τοὺς μὲν ἑοὺς ἠρύκακε μώνυχας ἵππους

Eo percussit Aeneae coxendicem, ubi scilicet femur
In coxâ vertitur; acetabulumque ipsum vocant:
Confregit autem ipsi acetabulum, et insuper ambos disrupit nervos;
Detraxitque cutem asper lapis: Tum verò heros
Constitit in genua lapsus, et sustentabat se nixus manu robustâ
In terram; oculos verò nigra nox cooperuit.
Atque adeò ibi periisset rex virorum Aeneas,
Nisi citò animadvertisset Jovis filia Venus,
Mater, quae ipsum ex Anchisâ peperit boves-pascente:
Circum autem suum dilectum filium fudit lacertos candidos:
Anteque ipsum pepli nitidi plicaturam obtendit,
Septum ut esset telorum; nè quis Danaorum celerum-equitum,
Aere in pectora conjecto, animam eriperet.
Illa quidem *igitur* suum dilectum filium subducebat è proelio:
Neque *verò* filius Capanei oblitus est mandatorum
Eorum, quae dederat pugnâ strenuus Diomedes:
Sed hic suos quidem inhibuit solidos-ungulis equos

Ver. 308.——τρηχύς.] Mirè admodùm Vir doctissimus, *Henr. Stephanus*, (de verbis Græcis quæ interpretatus est Cicero;) "τρη-" "χεῖα *est apud Homerum, Metri causâ.*" Quasi verò aut non omnibus in locis τρηχὺς *Homero* diceretur, aut etiam τρηχὺς primam non produceret. De ἀπὸ, vide ad ά, 51.

Ver. 310.——ἀμφὶ δὲ ὄσσε.] *Al.* ἀμφὶ δ' οἱ ὄσσε.

Ver. 315. Πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο.]

Tu potes Æneam manibus subducere Graiûm,
Proque viro nebulam et ventos obtendere inanes. *Æn.* X. 81.

Ver. 316. Ἕρκος ἔμεν βελέων.] Nimirùm, τῇ ἀορασίᾳ· infrà, *ver.* 345.

Ver. 320.——βοὴν ἀγαθός.] Vide supra ad β', 408.

Νόσφιν ἀπὸ φλοίσβου, ἐξ ἄντυγος ἡνία τείνας·
Αἰνείαο δ', ἐπαΐξας, καλλίτριχας ἵππους
Ἐξέλασε Τρώων, μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Δῶκε δὲ Δηϊπύλῳ, ἑτάρῳ φίλῳ, ὃν πέρι πάσης
Τῖεν ὁμηλικίης, ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη,
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Ὧν ἵππων ἐπιβὰς ἔλαβ' ἡνία σιγαλόεντα·
Αἶψα δὲ Τυδείδην μέθεπε κρατερώνυχας ἵππους,
Ἐμμεμαώς· ὁ δὲ Κύπριν ἐπῴχετο νηλέϊ χαλκῷ,
Γιγνώσκων ὅτ' ἄναλκις ἔην θεὸς, οὐδὲ θεάων
Τάων, αἵτ' ἀνδρῶν πόλεμον κατακοιρανέουσιν,
Οὔτ' ἄρ' Ἀθηναίη, οὔτε πτολίπορθος Ἐνυώ.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκίχανε πολὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζων,
Ἔνθ' ἐπορεξάμενος μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς,
Ἄκρην οὔτασε χεῖρα μετάλμενος ὀξέϊ χαλκῷ
Ἀβληχρήν· εἶθαρ δὲ δόρυ χροὸς ἀντετόρησεν,
Ἀμβροσίου διὰ πέπλου, ὅν οἱ Χάριτες κάμον αὐταὶ,

Seorsum à strepitu *bellico*, ex orbili-ad-sellam-fixo habens suspensis;
Aeneae verò, irruens, jubis-pulchris-comantes equos
Abegit à Trojanis, ad benè-ocreatos Achivos:
Deditque Deïpylo, socio dilecto, quem supra omnem
Honorabat aequalium-coetum, quòd sibi mente consentaneâ erat;
Naves ad cavas ut ageret: at ipse heros,
Suo curru conscenso, sumpsit habenas miro-artificio-factas:
Statimque post Tydidem egit validos-ungulis equos,
Alacer: Is verò Venerem persequebatur crudeli aere,
Gnarus quòd imbellis esset dea, neque dearum
Earum, quae virorum bellum imperio-administrant,
Neque Minerva, neque urbium-vastatrix Bellona.
At cùm jam assecutus esset, frequentem per turbam persequens,
Tum protensâ *hastâ* magnanimi Tydei filius,
Summam vulneravit manum insiliens acuto aere
Imbecillam: statim verò hasta cutem perfodit,
Divinum per peplum, quem ei Charites elaborârant ipsae,

Ver. 322. Νόσφιν.] Vide suprà ad ά, 349.

Ver. 326.———ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη.] Non hoc utique dicitur, aut ad *sapientiam* fuisse pares; id quod Alii existimârunt: aut ad *virtutem*, ut Aliis visum est: sed, cum *moribus et naturâ Stheneli* congruum fuisse *Deïpylum*.

Ver. 331. Γιγνώσκων ὅτι.] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 336. Ἄκρην οὔτασε χεῖρα.] Vide suprà ad δ', 525. et ad ά, 140.

———Venus aurea contrà;

———Ætolis surgit ab Arpis
Tydides; equidem credo, mea vulnera restant. *Æn.* X, 28.

———Ferro cœlestia corpora demens
Appetii, et Veneris violavi vulnere dextram. *Æn.* XI, 276.

Cæterùm hoc, ut opinor, ait *Homerus; Diomedem*, πολὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζοντα, *ver.* 334. permultis Trojanorum fusis atque cæsis, (πολλῶν φονευομένων, ut rectè *Heraclides Ponticus*) magnam *Helenæ rapiendæ auctoribus* ac propugnatoribus *Notam infamiæ* eo die inussisse

Πρυμνὸν ὑπὲρ θέναρος· ῥέε δ' ἄμβροτον αἷμα θεοῖο,
Ἰχὼρ, οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσιν·
Οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον,
Τοὔνεκ' ἀναίμονές εἰσι, καὶ ἀθάνατοι καλέονται.
Ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα ἀπὸ ἕο κάββαλεν υἱόν·
Καὶ τὸν μὲν μετὰ χερσὶν ἐρύσσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Κυανέη νεφέλη, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
Χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν, ἐκ θυμὸν ἕληται.
Τῇ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Εἶκε, Διὸς θύγατερ, πολέμου καὶ δηϊοτῆτος·
Ἦ οὐχ ἅλις, ὅττι γυναῖκας ἀνάλκιδας ἠπεροπεύεις;
Εἰ δὲ σύ γ' ἐς πόλεμον πωλήσεαι, ἦτέ σ' ὀΐω
Ῥιγήσειν πόλεμόν γε, καὶ εἴ χ' ἑτέρωθι πύθηαι.
Ὣς ἔφαθ'· ἡ δ' ἀλύουσ' ἀπεβήσατο· τείρετο δ' αἰνῶς.
Τὴν μὲν ἄρ' Ἶρις ἑλοῦσα ποδήνεμος ἔξαγ' ὁμίλου,

Extremam supra volam: Fluebat autem immortalis sanguis deae,
Ichor, qualis nempe fluit beatis diis.
Non enim panem edunt, neque bibunt nigrum vinum;
Ideò exangues sunt, et immortales appellantur.
Illa verò altùm clamans, abs se dejecit filium:
Et hunc quidem manibus eripuit Phoebus Apollo
Obscurâ nebulâ, nè quis Danaorum celerum-equitum,
Aere in pectora conjecto, animam eriperet.
Illam verò altùm inclamavit pugnâ strenuus Diomedes:
" Cede, Jovis filia, bello et pugnâ:
" An non satis quòd mulieres imbelles decipis?
" Sin autem tu in bello versabere, certè te puto
" Reformidaturam bellum, etiam si vel alibi *nomen ejus* audieris.
Sic dixit: illa verò mente-turbatâ abiit; affligebatur enim graviter.
Eam verò Iris prehensam pernix duxit extra turbam,

Ver. 341.——αἴθοπα οἶνον.] Vide suprà ad ά, 462.

Ver. 342.——ἀθάνατοι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 343. Ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα.] Ità optimè restituit *Barnesius*: Vide suprà ad δ', 456. *Vulgg.* corruptissimè, Ἡ δὲ μέγ' ἰάχουσα.

Ibid.——ἀπὸ ἕο.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 344.—ἐρύσσατο.] Ità et hîc quoque rectè edidit *Barnesius*. Quod enim in Aliis legitur, ἐρύσατο, antepenultimam necessariò corripit.

Ver. 345. Κυανέη νεφέλη.] Τῇ ἀορασίᾳ, ut rectè Scholiastes. Per multitudinem scilicet *Æneas* elapsus, se subduxit. Vide suprà ad *ver.* 315.

Ver. 349. Ἦ οὐχ ἅλις.] Istud ἦ οὐχ, in interrogationibus, in unam syllabam coalescit, non licentiâ aliquâ *Poeticâ*, sed quia vulgò etiam in *solutâ* (ut opinor) oratione ità pronuntiabatur. Non enim id semel iterumve, sed perpetuò ferè, et consultò fecit Poeta. Pronuntiabatur nimirum, ἦὐχ ἅλις, &c. Sic, in vulgato isto versu,

Ἡ δὲ δικαιοσύνη συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή 'στί.

Similiter, apud *Philemonem* in fragmentis,

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν, οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν·

Legebatur scilicet,

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν οὐχ ὁ μὴ 'δικῶν.

Item, apud *Sophoclem*,

Τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενός.

Antigon. ver. 468.

Pronuntiabatur videlicet,

Τούτων ἐγὤὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενός.

Et apud *Platonem* perpetuò, ἐγὼ οἶμαι, efferebatur ἐγώἶμαι, indeque scriptum ἐγῷμαι.

Ἀχθομένην ὀδύνῃσι· μελαίνετο δὲ χρόα καλόν.
Εὗρεν ἔπειτα μάχης ἐπ' ἀριστερὰ θοῦρον Ἄρηα
Ἥμενον· ἠέρι δ' ἔγχος ἐκέκλιτο, καὶ ταχέ' ἵππω·
Ἡ δὲ, γνὺξ ἐριποῦσα, κασιγνήτοιο φίλοιο,
Πολλὰ λισσομένη, χρυσάμπυκας ᾔτεεν ἵππους·
Φίλε κασίγνητ', ἐκκόμισαί τέ με, δὸς δέ μοι ἵππους,
Ὄφρ' ἐς Ὄλυμπον ἵκωμαι, ἵν' ἀθανάτων ἕδος ἐστί.
Λίην ἄχθομαι ἕλκος, ὅ με βροτὸς οὔτασεν ἀνὴρ
Τυδείδης, ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διῒ πατρὶ μάχοιτο.
Ὣς φάτο· τῇ δ' Ἄρης δῶκε χρυσάμπυκας ἵππους·
Ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινεν, ἀκηχεμένη φίλον ἦτορ.
Πὰρ δέ οἱ Ἶρις ἔβαινε, καὶ ἡνία λάζετο χερσί·
Μάστιξεν δ' ἐλάαν, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην·
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκοντο θεῶν ἕδος, αἰπὺν Ὄλυμπον·
Ἔνθ' ἵππους ἔστησε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις,
Λύσασ' ἐξ ὀχέων· παρὰ δ' ἀμβρόσιον βάλεν εἶδαρ.
Ἡ δ' ἐν γούνασι πίπτε Διώνης δῖ' Ἀφροδίτη,
Μητρὸς ἑῆς· ἡ δ' ἀγκὰς ἐλάζετο θυγατέρα ἥν,

Oppressam doloribus: livebat verò cutem pulchram.
Invenit deinde pugnae ad sinistram impetuosum Martem
Sedentem: caligine autem hasta erat abdita, et veloces equi:
Illa verò genua procidens, fratris chari,
Multum supplicans, aureis-phaleris-insignes petebat equos:
" Dilecte frater, curamque mei gere, desque mihi equos,
" Ut ad Olympum perveniam, ubi immortalium sedes est.
" Valdè doleo vulnere, quo me mortalis vulneravit homo
" Tydides, qui jam et adversus Jovem patrem pugnaverit.
Sic dixit: ei autem Mars dedit aureis-fraenis-ornatos equos:
Eaque in currum conscendit, moerens suo corde:
Juxtaque ipsam Iris conscendit, et habenas cepit manibus:
Flagellavitque, ut irent: illi verò non inviti volabant:
Statim autem deinde pervenerunt ad deorum sedem, excelsum Olympum:
Ibi equos sistebat pedibus-pernix velox Iris,
Solutos ex curru; atque immortale apposuit pabulum.
Ad genua verò cecidit Diones diva Venus,
Matris suae: haec autem ulnis complectebatur filiam suam,

Ver. 357.—γνὺξ ἐριποῦσα.] Ἑαυτὴν προσερίψασα τοῖς Ἐκείνου γόνασιν· ut rectè *Eustathius*. Sic infrà, *ver.* 370. ἐν γούνασι πίπτε Διώνης——Μητρὸς ἑῆς.

Ver. 358. Πολλὰ λισσομένη] Vox πολλὰ hìc ultimam, etiam extra cæsuram, mihi videtur eàdem de causâ *consultò* producere, ac vox μέγα, in μέγα ἰάχουσα, et similibus. Vide suprà ad δ', 456. *Barnesius* conjicit legendum, πολλά ἑ λισσομένη. Sed nihil opus.

Ver. 359. Φίλε.] Vide suprà ad *ver.* 61.

Ibid.—ἐκκόμισαι.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 360.—ἀθανάτων] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 361——οὔτασεν.] Vide suprà ad δ', 525. et ad ά, 140.

Ver. 362.———ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διΐ.]
———idem certet Phœbum superare.
Virg. Ecl. V, 9.

Ver. 371.——ἀγκὰς ἐλάζετο.] Fuerunt inter Grammaticos, qui ἀγκὰς ità acciperent,

Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·
  Τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε, φίλον τέκος, Οὐρανιώνων
Μαψιδίως, ὡς εἴ τι κακὸν ῥέζουσαν ἐνωπῇ;
  Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη·
Οὖτά με Τυδέος υἱὸς, ὑπέρθυμος Διομήδης,
Οὕνεκ' ἐγὼ φίλον υἱὸν ὑπεξέφερον πολέμοιο,
Αἰνείαν, ὃς ἐμοὶ πάντων πολὺ φίλτατός ἐστιν.
Οὐ γὰρ ἔτι Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνὴ,
Ἀλλ' ἤδη Δαναοί γε καὶ ἀθανάτοισι μάχονται.
  Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Διώνη, δῖα θεάων·
Τέτλαθι, τέκνον ἐμὸν, καὶ ἀνάσχεο, κηδομένη περ.
Πολλοὶ γὰρ δὴ τλῆμεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἐξ ἀνδρῶν, χαλέπ' ἄλγε' ἐπ' ἀλλήλοισι τιθέντες.
Τλῆ μὲν Ἄρης, ὅτε μιν Ὦτος, κρατερός τ' Ἐφιάλτης,
Παῖδες Ἀλωῆος, δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ.

Manuque ipsam demulcebat; verbaque fecit, dixitque:
" Quisnam tibi talia fecit, dilecta filia, Coelicolarum
" Temere; ac si quid flagitii patrâsses palam?
Huic autem respondit deinde risum-amans Venus:
" Vulneravit me Tydei filius, superbus Diomedes,
" Eò quòd ego dilectum filium subducerem è proelio,
" Aeneam, qui mihi omnium longè dilectissimus est.
" Non enim jam Trojanorum et Achivorum pugna gravis *est*,
" Sed nunc Danai etiam cum immortalibus pugnant.
Huic respondit deinde Dione, eximia inter Deas:
" Perfer, filia mea, et tolera, moesta licèt:
" Multi enim jam *multa* pertulimus coelicolae
" Ab hominibus, graves dolores invicem inferentes.
" Pertulit quidem Mars, quando ipsum Otus, fortisque Ephialtes,
" Filii Aloëi, ligaverunt duris vinculis:

---

ac si *Accusativus* esset ab ἀγκαί. Quod nullo modo ferri potest. Vide suprà ad *ver.* 269. et ad β', 43.

Ibid.——θυγατέρα ἥν.] Vide suprà ad ά, 51 et 398.

Ver. 376. Οὖτά με.] Vide suprà ad δ', 525.

Ver. 380.——ἀθανάτοισι.] Vide suprà ad ά, 598.

Ver. 381.——δῖα θεάων.] Ennio, *sancta Dearum.*

———sancte Deorum. *Æn.* IV, 576.

Ver. 385. Τλῆ μὲν Ἄρης, ὅτε μιν.] Non videtur hæc et similia *finxisse* Homerus, sed veteres enarrare historias more antiquo fabulis involutas. Vide suprà ad ά, 399.

Ibid.————ὅτε μιν Ὦτος.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 386.————δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ.] Μέγιστοι καὶ ἰσχυροὶ γενόμενοι, ἔπαυσαν τοὺς πολέμους. Ut rectè *Scholiastes*, et *Heraclides Ponticus.*

Aspera tum positis mitescent secula bellis.
Cana Fides et Vesta, Remo cum fratre Quirinus
Jura dabunt: diræ *ferro et compagibus* arctis
Claudentur *belli portæ:* Furor impius intùs
Sæva sedens super arma, et *centum vinctus* *ahenis*
Post tergum nodis, fremet horridus ore cruento. *Æn.* I, 295.

Χαλκέῳ δ' ἐν κεράμῳ δέδετο τρισκαίδεκα μῆνας·
Καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο Ἄρης, ἆτος πολέμοιο,
Εἰ μὴ μητρυιὴ, περικαλλὴς Ἠερίβοια,
Ἑρμέᾳ ἐξήγγειλεν· ὁ δ' ἐξέκλεψεν Ἄρηα
Ἤδη τειρόμενον· χαλεπὸς δέ ἑ δεσμὸς ἐδάμνα.
Τλῆ δ' Ἥρη, ὅτε μιν κρατερὸς παῖς Ἀμφιτρύωνος,
Δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν, ὀϊστῷ τριγλώχινι
Βεβλήκει· τότε κέν μιν ἀνήκεστον λάβεν ἄλγος.
Τλῆ δ' Ἀΐδης ἐν τοῖσι πελώριος ὠκὺν ὀϊστὸν,
Εὖτέ μιν ὡυτὸς ἀνὴρ, υἱὸς Διὸς αἰγιόχοιο,
Ἐν πύλῳ ἐν νεκύεσσι βαλὼν, ὀδύνῃσιν ἔδωκεν·
(Αὐτὰρ ὁ βῆ πρὸς δῶμα Διὸς καὶ μακρὸν Ὄλυμπον,
Κῆρ ἀχέων, ὀδύνῃσι πεπαρμένος· αὐτὰρ ὀϊστὸς
Ὤμῳ ἐνὶ στιβαρῷ ἠλήλατο, κῆδε δὲ θυμόν·
Τῷ δ' ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων,
Ἠκέσατ'· οὐ μὲν γάρ τι καταθνητός γ' ἐτέτυκτο.)
Σχέτλιος, ὀβριμοεργὸς, ὃς οὐκ ὄθετ' αἴσυλα ῥέζων,
Ὃς τόξοισιν ἔκηδε θεοὺς, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι.
Σοὶ δ' ἔπι τοῦτον ἀνῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·

" Aereo autem in carcere vinctus erat tredecim menses:
" Et fortassis ibi periisset Mars, insatiabilis belli,
" Nisi noverca, perpulchra Eriboea,
" Mercurio indicâsset: ille verò furtim subduxit Martem
" Jam confectum: dura enim ipsum vincula afflixerant.
" Pertulit etiam Juno, quando illam fortis filius Amphitryonis,
" Dextram ad mammam sagittâ tricuspide
" Percussit: tunc ipsam gravissimus occupavit dolor.
" Pertulit et Pluto inter hos ingens velocem sagittam,
" Quando ipsum idem vir, filius Jovis Aegiochi,
" Ad portam apud inferos vulneratum doloribus affecit:
" (Verùm is ivit ad domum Jovis et excelsum Olympum,
" Corde dolens, doloribus confixus; nempe sagitta
" Humerum in crassum adacta erat, torquebatque animum:
" Hunc autem Paeon, dolores-pellentia pharmaca inspergens,
' Sanavit: non enim omninò mortalis erat.)
" Audax! facinorosus! qui pro nihilo duxit nefaria patrare,
" Qui arcu violabat deos, qui Olympum habitant.
" In te autem hunc concitavit dea caesiis-oculis Minerva:

Ver. 387. Χαλκέῳ δ'.] Pronuntiabatur Χαλκῷ. Vide suprà ad β', 811.

Ver. 394. Βεβλήκει.] Vide suprà ad δ', 492.

Ver. 395.———υἱὸς Διός.] Apud *Pausaniam*, *lib.* VI. *cap.* 25. legitur Διὸς υἱός.

Ver. 400.———κῆδε δὲ θυμόν.] *Barnesius* edidit, κῆδε δ' ἔ θυμόν. Quod eòdem redit.

Ver. 403. Σχέτλιος, ὀβριμοεργός.] Hæc, licèt de *Hercule* dicta, mihi tamen non videntur, quæ est hujus Poetæ ubique perspicuitas, cum præcedentibus ὡυτὸς ἀνὴρ construi; sed à principio sententiam denuò exordiri: eâ ferè admirandi ratione, quâ dixit *Virgilius*,

Demens! qui nimbos et non imitabile fulmen, *&c.*

Æn. VI, 590.

Νήπιος, οὐδὲ τὸ οἶδε κατὰ φρένα Τυδέος υἱὸς,
Ὅττι μάλ' οὐ δηναιὸς, ὃς ἀθανάτοισι μάχοιτο,
Οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν,
Ἐλθόντ' ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Τῷ νῦν Τυδείδης, εἰ καὶ μάλα καρτερός ἐστι,
Φραζέσθω, μή τίς οἱ ἀμείνων σεῖο μάχηται·
Μὴ δὴν Αἰγιάλεια, περίφρων Ἀδρηστίνη,
Ἐξ ὕπνου γοόωσα φίλους οἰκῆας ἐγείρῃ,
Κουρίδιον ποθέουσα πόσιν, τὸν ἄριστον Ἀχαιῶν,
Ἰφθίμη ἄλοχος Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
 Ἦ ῥα, καὶ ἀμφοτέρῃσιν ἀπ' ἰχῶρ χειρὸς ὀμόργνυ·
Ἄλθετο χεὶρ, ὀδύναι δὲ κατηπιόωντο βαρεῖαι.
Αἱ δ' αὖτ' εἰσορόωσαι Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη,
Κερτομίοις ἐπέεσσι Δία Κρονίδην ἐρέθιζον·
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
 Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι, ὅ, ττικεν εἴπω;
Ἦ μάλα δή τινα Κύπρις Ἀχαιϊάδων ἀνιεῖσα

" Demens, neque hoc scit animo Tydei filius,
" Quòd omninò non longaevus *sit is*, qui cum immortalibus pugnaverit;
" Neque omninò ipsum filii ad genua pappa-vocant,
" Reversum ex bello et gravi praelio.
" Itaque nunc Tydides, etsi valdè fortis est,
" Cogitet, nè quis secum fortior te pugnet:
" Nè aliquando Aegialea, cordata Adrasti-filia,
" Ex somno, lugens, suos domesticos excitet,
" Eum-qui-se-virginem-duxit, desiderans maritum, fortissimum Achivorum,
" Generosa uxor Diomedis equûm-domitoris.
Dixit, et ambabus ichora à manu abstergebat:
Sanata est manus, doloresque mitigati sunt graves.
Tum verò intuentes Minerva et Juno,
Mordacibus verbis Jovem Saturnium irritabant:
Inter hos autem sermonem orsa est Dea caesiis-oculis Minerva:
" Jupiter pater, num quid mihi succensebis *ob id*, quod dixero?
" Certè jam aliquam Venus Achivarum stimulans,

Ver. 407.——ἀθανάτοισι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 408. Οὐδέ τί μιν.] Nunquam videlicet domum reverteretur incolumis.

Ver. 411.—μή τίς οἱ ἀμείνων.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 416.——ἀμφοτέρῃσιν ἀπ' ἰχῶρ χειρὸς ὀμόργνυ.] Editi plerique habent, ἰχῶρ' χειρός· Quod, ut mihi quidem videtur, ferri non potest, διὰ τὴν καινότητα (ut ait *Eustathius*) τῆς ἀποκοπῆς. Scholiastes legisse videtur, ἀμφοτέρῃσ' ἀπὸ χειρὸς ἰχῶρα ὀμόργνυ: Sed ἰχὼρ primam producit. Meliùs igitur *Barnesius* ex conjecturâ, ἀμφοτέρῃσ' ἰχῶρ' ἀπὸ χειρὸς ὀμόργνυ: Sed Codices non favent. Veteres, apud *Eustathium*, quâ ratione dictum sit, ἱδρῶτα ἱδρῶ, Ἀπόλλωνα Ἀπόλλω, κυκεῶνα κυκεῶ, eâdem ratione et ἰχῶρα ἰχῶ dictum existimârunt; ἀμφοτέρῃσιν ἀπ' ἰχῶ χειρὸς ὀμόργνυ: Quæ quidem analogia minimè est contemnenda. Mihi tamen facillimum id omnium videtur, ut quod Recentiores ἰχῶρα appellârint, *Homerus* id et in *masculino genere* ἰχῶρα, et in *neutro* dixerit ἰχώρ. Judicent eruditi.

Ver. 422.——ἀνιεῖσα Τρωσὶν ἅμ' ἑσπέσθαι.] *Ità* videlicet, *quomodò* anteà *Helenam*. Alii hìc legunt, ἅμα σπέσθαι. Quod perinde est.

Τρωσὶν ἅμ' ἑσπέσθαι, τοὺς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησε,
Τῶν τινα καῤῥέζουσα Ἀχαιϊάδων εὐπέπλων,
Πρὸς χρυσέῃ περόνῃ καταμύξατο χεῖρα ἀραιήν.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Καί ῥα καλεσσάμενος προσέφη χρυσέην Ἀφροδίτην·
Οὔ τοι, τέκνον ἐμὸν, δέδοται πολεμήϊα ἔργα·
Ἀλλὰ σύ γ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο,
Ταῦτα δ' Ἄρηϊ θοῷ καὶ Ἀθήνῃ πάντα μελήσει.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Αἰνείᾳ δ' ἐπόρουσε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Γιγνώσκων ὅ οἱ αὐτὸς ὑπείρεχε χεῖρας Ἀπόλλων·
Ἀλλ' ὅγ' ἄρ' οὐδὲ θεὸν μέγαν ἅζετο· ἵετο δ' αἰεὶ
Αἰνείαν κτεῖναι, καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι.
Τρὶς μὲν ἔπειτ' ἐπόρουσε, κατακτάμεναι μενεαίνων,
Τρὶς δέ οἱ ἐστυφέλιξε φαεινὴν ἀσπίδ' Ἀπόλλων·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος,
Δεινὰ δ' ὁμοκλήσας προσέφη ἑκάεργος Ἀπόλλων·

" Trojanos ut simul sequeretur, quos nunc vehementer diligit,
" Utique aliquam demulcens Achivarum pulchris-peplis-indutarum,
" Ad auream fibulam perstrinxit manum teneram.
Sic dixit: subrisit verò pater hominumque deorumque,
Et advocatam allocutus est auream Venerem:
" Non tibi, filia mea, commissa sunt bellica opera:
" Quin tu desiderabilia obi munera nuptiarum:
" Haec verò Marti veloci et Minervae omnia curae-erunt.
Sic isti quidem talia inter se colloquebantur.
In Aeneam autem irruit pugnâ strenuus Diomedes,
Gnarus quòd eum ipse tegeret manibus Apollo:
Sed hic nè deum quidem magnum reverebatur; cupiebat autem semper
Aeneam interficere, et inclytis armis exuere.
Ter quidem dehinc irruit, interficere cupiens:
Ter autem illi incussit fulgentem clypeum Apollo:
Sed cùm jam quartum impetum faceret, deo par,
Minaciter tum verò increpitans allocutus est longè-jaculans Apollo:

Ver. 425. Πρὸς χρυσέῃ περόνῃ.] Pronuntiabatur, Πρὸς χρυσῆ· et similiter, *ver.* 427. Nam χρύσεος primam corripere nullo modo potest. Vide suprà ad β΄, 268.

Ver. 426.——μείδησεν δὲ πατήρ.]

Olli subridens hominum sator atque Deorum. *Æn.* I, 258.

Ver. 428. Οὔ τοι, τέκνον ἐμόν.] *Apud Ciceronem ad Attic. lib.* XIV. *Epist.* 13. scriptum est: Τέκνον ἐμὸν, οὔ τοι. Quæ lectio vim habet non minorem.

Cura *tibi*, Divûm effigies et templa tueri:
Bella *viri* Pacemque gerant, queis bella gerenda. *Æn.* VII, 443.

Ver. 432.——βοὴν ἀγαθός.] Vide suprà ad β΄, 408.

Ver. 433. Γιγνώσκων.] *Gnarus.* Quod vulgò vertunt, *cognoscens*, longè aliud est.

Ibid.——ὅ οἱ.] Vide suprà ad ά, 537.

Ibid.—ὑπείρεχε.] Vide suprà ad β΄, 426.

Ver. 439. Δεινὰ δ'.] Ἐνταῦθα τὸ, " δὲ," παρέλκει φανερῶς, inquit *Barnesius*. Malè. Vide suprà ad ά, 57.

Φράζεο, Τυδείδη, καὶ χάζεο, μηδὲ θεοῖσιν
Ἶσ' ἔθελε φρονέειν· ἐπεὶ οὔποτε φῦλον ὁμοῖον
Ἀθανάτων τε θεῶν, χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων.
Ὣς φάτο· Τυδείδης δ' ἀνεχάζετο τυτθὸν ὀπίσσω,
Μῆνιν ἀλευάμενος ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος·
Αἰνείαν δ' ἀπάτερθεν ὁμίλου θῆκεν Ἀπόλλων,
Περγάμῳ εἰν ἱερῇ, ὅθι οἱ νηός γ' ἐτέτυκτο·
Ἤτοι τὸν Λητώ τε, καὶ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
Ἐν μεγάλῳ ἀδύτῳ ἀκέοντό τε, κύδαινόν τε.
Αὐτὰρ ὁ εἴδωλον τεῦξ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,
Αὐτῷ τ' Αἰνείᾳ ἴκελον καὶ τεύχεσι τοῖον·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' εἰδώλῳ Τρῶες καὶ δῖοι Ἀχαιοὶ
Δήουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσσι βοείας
Ἀσπίδας εὐκύκλους, λαισήϊά τε πτερόεντα.
Δὴ τότε θοῦρον Ἄρηα προσηύδα Φοῖβος Ἀπόλλων·

" Perpende, Tydide, et recede, neque diis
" Paria velis meditari : quoniam nequaquam genus simile
" Immortaliumque deorum, humi incedentiumque hominum.
Sic dixit : Tydides autem recessit paululum retrò,
Iram evitans è-longinquo-ferientis Apollinis.
Aeneam verò seorsùm à turbâ posuit Apollo,
Pergamo in sacrâ, ubi ipsi templum erat :
Utique illum Latonaque et Diana sagittis-gaudens,
In magno adyto curabantque, gloriâque decorabant.
At imaginem fabricavit argenteum-arcum-gerens Apollo,
Ipsique Aeneae similem, et armis talem :
Circumque imaginem Trojani et nobiles Achivi
Caedebant invicem circa pectora bubulos
Clypeos pulchrè-orbiculatos, parmulasque leves.
Tum porrò impetuosum Martem allocutus est Phoebus Apollo :

Ver. 442. Ἀθανάτων.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 444.——ἀλευάμενος ἑκατηβόλου.] Quâ ratione vox, ἀλευάμενος, hîc ultimam producat ; itemque εἰδόμενος, *ver.* 462. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 448.——κύδαινόν τε.] Cùm hîc non de Æneæ *gloriâ atque honore* agitur ; conjicit *Domina Dacier* scripsisse *Homerum*, κήδαινόν τε. Sed κηδαίνω, vox est *Homero* ignota. Siquid mutatum oporteret, scribendum erat κήδησάν τε. Sed nihil opus. Κύδαινον enim id est, quod latinè dicas, *honorificè excipiebant*. Quod quidem non ad *gloriam* Æneæ, sed ad *pietatem* referendum.

Ver. 449. Αὐτὰρ ὁ εἴδωλον.]

Tum Dea nube cavâ tenuem sine viribus umbram
In faciem Æneæ (visu mirabile monstrum)
Dardaniis ornat telis, clypeumque jubasque
Divini assimulat capitis, dat inania verba,
Dat sine mente sonum, gressusque effingit euntis :
Morte obitâ quales fama est volitare figuras,
Aut quæ sopitos deludunt somnia sensus.
At primas læta ante acies exultat imago,
Irritatque virum telis, et voce lacessit.
Æn. X, 636.

Ver. 451. Ἀμφὶ δ' ἄρ' εἰδώλῳ.] Hoc nimirum ait Poeta, ut rectè observavit *Popius*; utique nescîsse Achivos, *Æneam*, postquam humi cecidisset, per multitudinem elapsum in urbem evasisse.

Ἄρες, Ἄρες, βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
Οὐκ ἂν δὴ τόνδ' ἄνδρα μάχης ἐρύσαιο μετελθὼν
Τυδείδην, ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διῒ πατρὶ μάχοιτο;
Κύπριδα μὲν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ,
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος.
Ὣς εἰπὼν, αὐτὸς μὲν ἐφέζετο Περγάμῳ ἄκρῃ·
Τρώων δὲ στίχας οὖλος Ἄρης ὤτρυνε μετελθὼν,
Εἰδόμενος Ἀκάμαντι, θοῷ ἡγήτορι Θρηκῶν·
Υἱάσι δὲ Πριάμοιο, διοτρεφέεσσι κέλευεν·
Ὦ υἱεῖς Πριάμοιο, διοτρεφέος βασιλῆος,
Ἐς τί ἔτι κτείνεσθαι ἐάσετε λαὸν Ἀχαιοῖς;
Ἦ εἰσόκεν ἀμφὶ πύλῃσ' εὖ ποιητῇσι μάχωνται;
Κεῖται ἀνὴρ, ὃν τ' ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ,
Αἰνείας, υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχίσαο·
Ἀλλ' ἄγετ', ἐκ φλοίσβοιο σαώσομεν ἐσθλὸν ἑταῖρον.
Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.

" Mars, Mars, hominum-pernicies, inquinate-caede, murorum-eversor,
" Nonne jam istum virum proelio subduxeris, aggrediens
" Tydidem, qui jamjam vel Jovi patri pugnaverit?
" Venerem quidem primùm cominùs vulneravit manu ad carpum:
" At posteà in meipsum irruit, deo par.
Sic locutus, ipse quidem resedit in Pergamo excelsâ:
Trojanorum verò ordines perniciosus Mars concitavit obeundo,
Assimilatus Acamanti, strenuo ductori Thracum:
Filios autem Priami, Jovis-alumnos adhortatus est:
" O filii Priami, Jovis-alumni regis,
" Quousque tandem interfici sinetis populum ab Achivis?
" An donec circa portas benè structas pugnent?
" Jacet vir, quem etiam aequaliter honorabamus Hectori nobili,
" Aeneas, filius magnanimi Anchisae:
" Verùm agite, ex tumultu eripiamus strenuum socium.
Sic locutus, excitavit robur et animum uniuscujusque.

Ver. 455. Ἄρες, Ἄρες.] Vide suprà ad *ver.* 31.

Ver. 458. Κύπριδα μὲν πρῶτον.] Vide suprà ad *ver.* 336.

Ibid.——οὔτασε.] Vide suprà ad δ', 525. et ad ά, 140.

Ver. 465. Ἐς τί ἔτι.] *Barnesius* hîc inter varias Lectiones reponit, ἔς τι, pro, ἕως τι· Absurdissimè. Quasi scilicet Vocalis *longa* posset in *brevem* absorberi.

Ibid.——ἐάσετε] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 466. Ἦ εἰσόκεν ἀμφὶ πύλῃσ'.]

Exscindine domos, id rebus defuit unum,
Perpetiar?———— *Æn.* XII, 643.

De syllabis ἢ εἰς, in unam contrahendis, vide suprà ad *ver.* 349.

Ver. 467. Κεῖται ἀνὴρ, ὃν.]

Nam quid ago? aut quæ jam spondet fortuna salutem?
Vidi oculos ante ipse meos,————
Murranum, quo non superat mihi charior alter,
Oppetere ingentem.— *Æn.* XII, 637.

Ibid.————ὃν τ' ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ, Αἰνείας.]

Hectoris Æneæque manu victoria Graiûm
Hæsit:——————
Ambo animis, ambo insignes præstantibus armis. *Æn.* XI, 289.

Ver. 470.————ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.] Vide suprà ad β', 451.

Ἔνθ᾽ αὖ Σαρπηδὼν μάλα νείκεσεν Ἕκτορα δῖον·
"Ἕκτορ, πῆ δή τοι μένος οἴχεται, ὃ πρὶν ἔχεσκες;
Φῆς που ἄτερ λαῶν πόλιν ἑξέμεν, ἠδ᾽ ἐπικούρων,
Οἶος, σὺν γαμβροῖσι, κασιγνήτοισί τε σοῖσι·
Τῶν νῦν οὔ τιν᾽ ἐγὼ ἰδέειν δύναμ᾽, οὐδὲ νοῆσαι,
Ἀλλὰ καταπτώσσουσι, κύνες ὡς ἀμφὶ λέοντα·
Ἡμεῖς δ᾽ αὖ μαχόμεσθ᾽, οἵπερ τ᾽ ἐπίκουροι ἔνειμεν.
Καὶ γὰρ ἐγὼν, ἐπίκουρος ἐὼν, μάλα τηλόθεν ἥκω·
Τηλοῦ γὰρ Λυκίη, Ξάνθῳ ἔπι δινήεντι,
Ἔνθ᾽ ἄλοχόν τε φίλην ἔλιπον καὶ νήπιον υἱὸν,
Καδδὲ κτήματα πολλὰ, τά τ᾽ ἔλδεται ὅσκ᾽ ἐπιδευής·
Ἀλλὰ καὶ ὧς, Λυκίους ὀτρύνω, καὶ μέμον᾽ αὐτὸς
Ἀνδρὶ μαχέσσασθαι· ἀτὰρ οὔτι μοι ἐνθάδε τοῖον,
Οἷόν κ᾽ ἠὲ φέροιεν Ἀχαιοὶ, ἤ κεν ἄγοιεν.
Τύνη δ᾽ ἕστηκας· ἀτὰρ οὐδ᾽ ἄλλοισι κελεύεις
Λαοῖσιν μενέμεν, καὶ ἀμυνέμεναι ὤρεσσι.
Μήπως, ὡς ἀψῖσι λίνου [που] ἁλόντε πανάγρου,

Tunc verò Sarpedon valdè objurgavit Hectora nobilem:
" Hector, quo jam tibi robur abiit, quod priùs habebas?
" Dixisti quondam sine copiis urbem defensurum, et auxiliis,
" Solum, cum affinibus, fratribusque tuis:
" Horum nunc nullum ego videre possum, neque animadvertere;
" Sed trepidant, canes tanquam circa leonem:
" Nos verò pugnamus, qui socii adsumus.
" Etenim ego, auxiliator existens, admodùm è longinquo venio:
" Procul enim est Lycia, Xanthum ad vorticosum;
" Ubi uxoremque dilectam reliqui et infantem filium,
" Et possessiones multas, quas cupit, quicunque pauper:
" Attamen etiam sic, Lycios adhortor, et promptus sum ipse
" Cum viro *isto* pugnare: tametsi nihil mihi hic tale,
" Quale vel auferant Achivi, vel abducant.
" Tu vero stas; ac nè alias quidem hortaris
" Copias sustinere *hostem*, et opem-ferre uxoribus.
" *Cave*, nè fortè veluti nexibus lini capti omnia-trahentis,

---

Ver. 475.——ἐγὼ ἰδέειν.] *Al.* ἐγὼν ἰδέειν.

Ver. 476.——κύνες ὡς.] Quâ ratione, κύνες, hîc ultimam producat; itemque, ἕστηκας, *ver.* 485. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 481.————τά τ᾽ ἔλδεται ὅσκ᾽ ἐπιδευής.] Quæ satis sint ad cujusvis animum explendum, nè ampliùs in dubiam belli aleam eat.

Ver. 483. Ἀνδρὶ μαχέσσασθαι.] *Cum viro quovis*, vertit *Barnesius*. Mihi potius videtur, *cum viro Isto*, sc. *Diomede*.

Ver. 484.————ἠὲ φέροιεν Ἀχαιοὶ, ἤ κεν ἄγοιεν.] Mihi *(inquit)* hoc in loco neque opes sunt, quas *diripiant* Achivi; neque uxor atque liberi, quos in servitutem *abducant*. Ut rectè *Eustathius*: Λέγεται, ὡς ἐπὶ πολὺ, ἄγεσθαι μὲν τὰ ἔμψυχα καὶ βαδιστικά· φέρεσθαι δὲ, τὰ βασταζόμενα. *Plato* similiter: τῶν ἀλλοτρίων μηδένα μηδὲν φέρειν, μηδὲ ἄγειν.

Ver. 485.——ἕστηκας] Vide suprà ad ά, 37. et ad δ΄, 434.

Ver. 486. Λαοῖσιν μενέμεν.] *Eustathius*: Λαοῖσι μενέμεν. Quæ fortè verior lectio. Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 487.——ἁλόντε] *Tuque ipse* scilicet, et *populus tuus*: Ut versu superiore, Τύνη

Ἀνδράσι δυσμενέεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένησθε·
Οἱ δὲ τάχ᾽ ἐκπέρσουσ᾽ εὖ ναιομένην πόλιν ὑμήν.
Σοὶ δὲ χρὴ τάδε πάντα μέλειν νύκτας τε καὶ ἦμαρ,
Ἀρχοὺς λισσομένῳ τηλεκλητῶν γ᾽ ἐπικούρων,
Νωλεμέως ἐχέμεν, κρατερὴν δ᾽ ἀποθέσθαι ἐνιπήν.
Ὣς φάτο Σαρπηδών· δάκε δὲ φρένας Ἕκτορι μῦθος·
Αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·
Πάλλων δ᾽ ὀξέα δοῦρα, κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ,
Ὀτρύνων μαχέσασθαι· ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν·
Οἱ δ᾽ ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν.
Ἀργεῖοι δ᾽ ὑπέμειναν ἀολλέες, οὐδ᾽ ἐφόβηθεν.
Ὡς δ᾽ ἄνεμος ἄχνας φορέει ἱερὰς κατ᾽ ἀλωὰς,

" Hostibus captura et praeda sitis:
" Illi verò citò excindent benè-habitatam urbem vestram.
" Tibi autem convenit haec omnia curae esse, noctesque diesque,
" Principibus supplicanti longè-vocatorum sociorum,
" Ut incessantèr *hosti* obsistant, asperamque deponant increpationem.
Sic dixit Sarpedon: momordit autem praecordia Hectori sermo:
Statimque de curru cum armis desiliit ad terram;
Vibransque acutas hastas, per exercitum ibat undique,
Adhortans ad-pugnandum; excitavitque pugnam gravem:
Illi verò conversi sunt *à fugâ:* et adversi steterunt Achivis.
Argivi autem sustinebant conferti, neque in-fugam-versi-sunt.
Sicut autem ventus paleas differt sacras per areas,

---

et λαοὶ ἄλλοι. Quod enim hîc ait *Barnesius*, aliique: "*Dualis pro Plurali;*—— "*Enallage numeri Dualis pro Plurali;*" planè est absurdissimum. Utique *Enallage*, quam vocant, siqua reverà esset, omnem omnis linguæ rationem jam penitùs everteret. Vide suprà ad ά, 566. et ad β΄, 288. Quæcunque sive istius *Enallages*, sive *Antiptoseos*, sive *cujuscunque* istiusmodi *Solœcismi* exempla afferunt Grammatici; ea verò omnia, si modò attentiùs perpenderis, aliena esse senties, et rem minimè attingere. Porrò, quam ἀνακόλουθον appellant Constructionem, quæque ab optimis Auctoribus elegantissimè nonnunquam usurpatur; longè aliam et illa habet explicandi rationem. Vide suprà ad β΄, 353. 681. et ad γ΄, 211. Nequid tamen dissimulem; incidit mihi suspicio, mendi hîc nescio quid irrepsisse; cùm vox ἁλοὺς, quæ primam hîc in Vulgatis producit, eandem aliàs *semper* corripiat; *Iliad.* β΄, 374. δ΄, 291. ί, 588. λ΄, 405. μ΄, 172. ν΄, 816. ξ΄, 81. ρ΄, 506. φ΄, 281. 495. *Odyss.* ί, 312. ξ΄. 183. ό, 299. σ΄, 264. et ώ, 34. Fortè igitur hîc legendum, Μήπως, ὡς ἀψῖσι λίνοιο ἁλόντε, vel potiùs, Μήπως, ὡς ἀψῖσι λίνου που ἁλόντε, vel, ὡς ἀψῖσι λίνου περ ἁλόντε, quod est, ὥσπερ ἁλόντε: vel aliquid simile. E contrario, notandum vocem ἀνᾱλίσκω (quam proinde non, ut Lexicographi, ex ἁλίσκω, sed ex aliâ omninò origine esse credam,) secundam ubique producere; ἀνᾱλισκειν, ἀνᾱλώσω, ἀνᾱλοῦν, &c.

Ver. 489.——ἐκπέρσουσ᾽.] *Barnesius*, inter varias Lectiones, ἐκπέρσωσ᾽. Nec malè.

Ver. 492.——ἀποθέσθαι ἐνιπήν.] *Barnesius* hoc minùs rectè ad præcedentem χρὴ ità refert, ut de *Hectore* scilicet intelligatur; quod alii cum isto ἀρχοὺς λισσομένῳ construentes, de auxiliariorum ducibus accipiunt.

Ver. 494. Αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων.] Vide suprà ad γ΄, 29.

Ver. 496.——ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.]
——pugna aspera surgit. *Æn.* IX, 667.

Ver. 497. Οἱ δ᾽ ἐλελίχθησαν.]
——densi cuneis se quisque coactis
Agglomerant.—— *Æn.* XII, 457.

Ver. 499. Ὡς δ᾽ ἄνεμος ἄχνας.] *Barnesius* edidit, Ὡς δ᾽ ἄχνας ἄνεμος. Sed nihil opus. Vide suprà ad ά, 51.

Ἀνδρῶν λικμώντων, ὅτε τε ξανθὴ Δημήτηρ
Κρίνει ἐπειγομένων ἀνέμων καρπόν τε, καὶ ἄχνας·
Αἱ δ' ὑπολευκαίνονται ἀχυρμιαί· ὣς τότ' Ἀχαιοὶ
Λευκοὶ ὕπερθε γένοντο κονισσάλῳ, ὅν ῥα δι' αὐτῶν
Οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον ἐπέπληγον πόδες ἵππων,
Ἂψ ἐπιμισγομένων· ὑπὸ δ' ἔστρεφον ἡνιοχῆες.
Οἱ δὲ μένος χειρῶν ἰθὺς φέρον· ἀμφὶ δὲ νύκτα
Θοῦρος Ἄρης ἐκάλυψε μάχῃ, Τρώεσσιν ἀρήγων,
Πάντοσ' ἐποιχόμενος· τοῦ δ' ἐκραίαινεν ἐφετμὰς
Φοίβου Ἀπόλλωνος χρυσαόρου, ὅς μιν ἀνώγει
Τρωσὶν θυμὸν ἐγεῖραι, ἐπεὶ ἴδε Παλλάδ' Ἀθήνην
Οἰχομένην· ἡ γάρ ῥα πέλεν Δαναοῖσιν ἀρηγών.
Αὐτὸς δ' Αἰνείαν μάλα πίονος ἐξ ἀδύτοιο
Ἧκε, καὶ ἐν στήθεσσι μένος βάλε ποιμένι λαῶν.
  Αἰνείας δ' ἑτάροισι μεθίστατο· τοὶ δ' ἐχάρησαν,
Ὡς ειδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα,
Καὶ μένος ἐσθλὸν ἔχοντα· μετάλλησάν γε μὲν οὔτι·
Οὐ γὰρ ἔα πόνος ἄλλος, ὃν Ἀργυρότοξος ἔγειρεν,

Viris ventilantibus, quando utique flava Ceres
Secernit urgentibus ventis fructumque et paleas;
Et subalbicant palearum-receptacula: sic tunc Achivi
Albi supernè facti sunt pulvere, quem inter ipsos
Coelum ad usque solidum excitabant pedes equorum,
Conversâ-acie confligentium: flectebant nempe *equos* aurigae.
Ipsi verò robur manuum rectà tulerunt; circum autem caliginem
Impetuosus Mars offudit proelio, Trojanis opem-ferens,
Omnem aciem obiens: effectaque dabat mandata
Phoebi Apollinis aureum-ensem-gestantis, qui ipsum jusserat
Trojanis animum excitare, postquam vidit Pallada Minervam
Abeuntem; haec enim erat Danais auxiliatrix.
Ipse autem Aeneam valdè pingui ex adyto
Emisit, et pectoribus robur indidit pastori populorum.
Aeneas itaque inter socios stetit: hi verò gavisi sunt,
Ut viderunt vivumque et incolumem advenientem,
Et vires integras habentem; percontati sunt tamen nihil:
Non enim sinebat labor alius, quem argenteum-arcum-gerens excitabat,

---

Ver. 500.———ξανθὴ Δημήτηρ.]
Flava Ceres.———
Georg. I, 96.

Ver. 501. Κρίνει.] Vide suprà ad ά, 309. *Al.* Κρίνῃ.

Ver. 504.——ἐπέπληγον.] Vide suprà ad γ', 51.

Ver. 506.———νύκτα.]
———*nigro* glomerari pulvere nubem.
Æn. IX, 33.

Ver. 507.——Ἄρης——Τρώεσσιν ἀρήγων.]
Hîc Mars armipotens animum viresque Latinis
Addidit, et stimulos acres sub pectore vertit.
Æn. IX. 717.

Ver. 509. Φοίβου Ἀπόλλωνος χρυσαόρου.] Vide suprà ad ά, 43.
Armatumque auro.—— *Æn.* III, 517.

Ver. 510.——ἐγεῖραι.] *Al.* ἀγεῖραι.

Ver. 516.——οὔτι.] *Schol.* οὔτι.

Ἄρης τε βροτολοιγὸς, Ἔρις τ' ἄμοτον μεμαυῖα.
Τοὺς δ' Αἴαντε δύω, καὶ Ὀδυσσεὺς, καὶ Διομήδης,
Ὤτρυνον Δαναοὺς πολεμιζέμεν· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Οὔτε βίας Τρώων ὑπεδείδισαν, οὔτε ἰωκάς·
Ἀλλ' ἔμενον, νεφέλῃσιν ἐοικότες· ἅς τε Κρονίων,
Νηνεμίης, ἔστησεν ἐπ' ἀκροπόλοισιν ὄρεσσιν,
Ἀτρέμας, ὄφρ' εὕδῃσι μένος Βορέαο, καὶ ἄλλων
Ζαχρειῶν ἀνέμων, οἵτε νέφεα σκιόεντα
Πνοιῇσιν λιγυρῇσι διασκιδνᾶσιν ἀέντες·
Ὣς Δαναοὶ Τρῶας μένον ἔμπεδον, οὐδ' ἐφέβοντο.
Ἀτρείδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα, πολλὰ κελεύων·
Ὦ φίλοι, ἀνέρες ἐστὲ, καὶ ἄλκιμον ἦτορ ἕλεσθε,
Ἀλλήλους τ' αἰδεῖσθε κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Αἰδομένων τ' ἀνδρῶν πλέονες σόοι, ἠὲ πέφανται·
Φευγόντων δ' οὔτ' ἂρ κλέος ὄρνυται, οὔτε τις ἀλκή.
Ἦ, καὶ ἀκόντισε δουρὶ θοῶς· βάλε δὲ πρόμον ἄνδρα,
Αἰνείεω ἕταρον μεγαθύμου, Δηϊκόωντα
Περγασίδην, ὃν Τρῶες ὁμῶς Πριάμοιο τέκεσσι
Τῖον, ἐπεὶ θοὸς ἔσκε μετὰ πρώτοισι μάχεσθαι·
Τόν ῥα κατ' ἀσπίδα δουρὶ βάλε κρείων Ἀγαμέμνων·

Marsque hominum pernicies, Discordiaque insatiabiliter furens.
At Ajaces duo et Ulysses et Diomedes
Concitabant Danaos ad pugnandum: ii verò etiam per se
Neque vires Trojanorum timebant, neque clamores:
Sed expectabant *eorum impetum*, nubibus similes, quas Saturnius,
Tranquillitatis-tempore, sistit in summis montibus,
Quietè, quando dormit vis Boreae, et aliorum
Impetuosorum ventorum, qui nubes opacas
Flatibus stridulis dissipant flantes:
Sic Danai Trojanos expectabant stabiliter, neque fugiebant.
Atrides autem per turbam discurrebat, multa mandans:
" O amici, Viri estote, et fortem animum sumite,
" Et alius alium verecundantes observate per acres pugnas:
" Verecundantium utique virorum plures salvi, quàm interfecti sunt:
" Fugientium verò neque gloria exurgit, nec ullum auxilium.
Dixit, et jaculatus est hastâ impigrè: percussitque principem virum,
Aeneae socium magnanimi, Deïcoontem
Pergasidem, quem Trojani aequè ac Priami filios
Honorabant; quoniam impiger erat inter primos pugnare:
Hunc utique in scutum hastâ percussit rex Agamemnon:

Ver. 526. Πνοιῇσιν λιγυρῇσι] Apud *Eustathium*, Πνοιῇσι. Quæ fortè est verior Lectio: Syllabâ σι productâ, quâ ratione et τι in præcedenti versu producitur. Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 532.——ὄρνυται.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 537. Τόν ῥα.] "*Istum utique.*" Adeò ut non supervacanea sit vocula, ῥά. Vide suprà ad ά, 56. et ad β', 158

Ἡ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο καὶ τῆς·
Νειαίρῃ δ' ἐν γαστρὶ διὰ ζωστῆρος ἔλασσε·
Δούπησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.
Ἔνθ' αὖτ' Αἰνείας Δαναῶν ἕλεν ἄνδρας ἀρίστους,
Υἷε Διοκλῆος, Κρήθωνά τε, Ὀρσίλοχόν τε·
Τῶν ῥα πατὴρ μὲν ἔναιεν ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Φηρῇ,
Ἀφνειὸς βιότοιο· γένος δ' ἦν ἐκ ποταμοῖο
Ἀλφειοῦ, ὅστ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης.
Ὃς τέκετ' Ὀρσίλοχον πολέεσσ' ἄνδρεσσιν ἄνακτα·
Ὀρσίλοχος δ' ἄρ' ἔτικτε Διοκλῆα μεγάθυμον·
Ἐκ δὲ Διοκλῆος διδυμάονε παῖδε γενέσθην,
Κρήθων, Ὀρσίλοχός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Τὼ μὲν ἄρ' ἡβήσαντε, μελαινάων ἐπὶ νηῶν
Ἴλιον εἰς εὔπωλον ἅμ' Ἀργείοισιν ἑπέσθην,
Τιμὴν Ἀτρείδῃσ', Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ
Ἀρνυμένω· τὼ δ' αὖθι τέλος θανάτοιο κάλυψεν.
Οἵω τώγε λέοντε δύω ὄρεος κορυφῇσιν
Ἐτραφέτην ὑπὸ μητρὶ, βαθείης τάρφεσιν ὕλης·

Illud verò non hastam inhibuit, transiit autem penitùs etiam per ipsum;
Imumque in ventrem per balteum trajecit:
Fragorem autem edidit cadens, et sonitum dedere arma super ipso.
Tum verò Aeneas Danaorum interfecit viros *hosce* fortissimos,
Filios Dioclis, Crethonaque, Orsilochumque:
Horum pater quidem habitabat benè-aedificatâ in Pherâ,
Dives opum: genus autem erat à fluvio
Alpheo, qui latè fluit Pyliorum per terram:
Qui *utique* genuit Orsilochum multis viris imperatorem:
Orsilochus autem genuit Dioclem magnanimum:
Ex Diocle autem gemini filii nati sunt,
Crethon, Orsilochusque, pugnae benè scientes omnigenae.
Ac hi quidem puberes-*jam*-facti, nigris in navibus
Ilium ad generosis-equis-foecundum simul Argivos secuti sunt,
Honorem Atridis, Agamemnoni et Menelao,
Expetentes: eos verò ibi finis mortis obtexit.
Quales leones duo montis in verticibus
Nutriti sunt sub matre, profundae *in* densis-recessibus sylvae:

Ver. 538. Ἡ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο.]

——clypeum, tot ferri terga, tot æris,
Cùm pellis toties obeat circumdata tauri,
Vibranti cuspis medium transverberat ictu.
Æn. X, 482.

Ibid.————καὶ τῆς.] *Al.* γαίης.

Ver. 540. Δούπησεν δὲ πεσών.] Vide suprà ad δ', 455 et 504.

Ver. 543. Τῶν ῥα.] Vide suprà ad *ver* 537.

Ver. 547.————Διοκλῆα μεγάθυμον.] Quâ ratione vox, Διοκλῆα, hic ultimam naturâ brevem producat; itemque, ἄρα, *ver.* 574. et Πυλαιμένεα, *ver.* 576. vide suprà ad ά, 51. Cæterùm, quæ vocis βασιλῆα, formam sequuntur; eæ ultimam *naturâ* semper *producunt*. Vide suprà ad ά, 265.

Τὼ μὲν ἄρ' ἁρπάζοντε βόας καὶ ἴφια μῆλα
Σταθμοὺς ἀνθρώπων κεραΐζετον, ὄφρα καὶ αὐτὼ
Ἀνδρῶν ἐν παλάμῃσι κατέκταθεν ὀξέϊ χαλκῷ·
Τοίω τὼ χείρεσσιν ὑπ' Αἰνείαο δαμέντε
Καππεσέτην, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσι.
Τὼ δὲ πεσόντ' ἐλέησε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Βῆ δὲ διὰ προμάχων, κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ,
Σείων ἐγχείην· τοῦ δ' ὤτρυνεν μένος Ἄρης,
Τὰ φρονέων, ἵνα χερσὶν ὑπ' Αἰνείαο δαμείη.
Τὸν δ' ἴδεν Ἀντίλοχος μεγαθύμου Νέστορος υἱός·
Βῆ δὲ διὰ προμάχων· περὶ γὰρ δίε ποιμένι λαῶν,
Μή τι πάθῃ, μέγα δέ σφας ἀποσφήλειε πόνοιο.
Τὼ μὲν δὴ χεῖράς τε, καὶ ἔγχεα ὀξυόεντα,
Ἀντίον ἀλλήλων ἐχέτην, μεμαῶτε μάχεσθαι.
Ἀντίλοχος δὲ μάλ' ἄγχι παρίστατο ποιμένι λαῶν.
Αἰνείας δ' οὐ μεῖνε, θοός περ ἐὼν πολεμιστής,
Ὡς εἶδεν δύο φῶτε παρ' ἀλλήλοισι μένοντε.

Qui quidem rapientes boves et pingues oves,
Stabula hominum vastant, donec *tandem* et ipsi
Virorum manibus interfecti sint acuto aere:
Tales hi manibus sub Aeneae domiti
Deciderunt, abietibus similes proceris.
Horum verò prostratorum misertus est pugnâ strenuus Menelaus:
Processit itaque per primos-pugnatores, armatus corusco aere,
Quassans hastam; ejusque excitabat animum Mars,
Ea cogitans, ut manibus sub Aeneae domaretur.
Hunc autem vidit Antilochus magnanimi Nestoris filius;
Processitque per primos-pugnatores: valdè enim timebat pastori populorum,
Nè quid pateretur *humanitùs*, graviterque ipsos frustraret laboris.
Illi quidem jam manusque, et hastas acutas,
Contra se invicem tenebant, parati pugnare.
Antilochus autem valdè propè astitit pastori populorum.
Aeneas verò non sustinuit, impiger licèt existens bellator,
Ut vidit duos viros propè inter se stantes.

Ver. 560. Καππεσέτην, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσι.]
Concidit; ut quondam cava concidit, aut
 Erymantho,
Aut Idâ in magnâ, radicibus eruta pinus.
Æn. V, 448.

Ver. 561. Τὼ δὲ πέσοντ' ἐλέησε]
————ut vultum vidit morientis, et
 ora;
Ingemuit miserans graviter.———
Æn. X, 821.

Ibid.——βοὴν ἀγαθός.] Vide suprà ad β', 408. Cæterùm alii hîc legunt, ἐλέησεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος.

Ver. 567.———μέγα δέ σφας ἀποσφήλειε.] Ità edidit *Barnesius* ex *Eustathio*; Rectè. *Stephanus*, aliique, δέ σφεας. Quod prosodiam perimit.

Ver. 568. Τὼ μὲν δή] *Menelaus* et *Æneas*.

Ibid.——ὀξυόεντα.] Vide suprà ad *ver.* 50.

Ver. 569.———μεμαῶτε.] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 572. Ὡς εἶδεν δύο φῶτε παρ' ἀλλήλοισι μένοντε.] "Post hunc Versum, tale "quid" (inquit *Barnesius*) "deesse vide- "tur; Ἀντιβίην ἕο αὐτοῦ, ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι." Ridiculè admodùm: Quasi id scilicet non elegantiùs multò reticeatur.

Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν νεκροὺς ἔρυσαν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν,
Τὼ μὲν ἄρα δειλὼ βαλέτην ἐν χερσὶν ἑταίρων·
Αὐτὼ δὲ στρεφθέντε, μετὰ πρώτοισι μαχέσθην.
"Ενθα Πυλαιμένεα ἑλέτην, ἀτάλαντον Ἄρηϊ,
Ἀρχὸν Παφλαγόνων μεγαθύμων ἀσπιστάων.
Τὸν μὲν ἄρ' Ἀτρείδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
Ἑσταότ' ἔγχεϊ νύξε, κατὰ κληῗδα τυχήσας.
Ἀντίλοχος δὲ Μύδωνα βάλ' ἡνίοχον θεράποντα,
Ἐσθλὸν Ἀτυμνιάδην, (ὁ δ' ὑπέστρεφε μώνυχας ἵππους,)
Χερμαδίῳ ἀγκῶνα τυχὼν μέσον· ἐκ δ' ἄρα χειρῶν
Ἡνία λεύκ' ἐλέφαντι χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν.
Ἀντίλοχος δ' ἄρ' ἐπαΐξας ξίφει ἤλασε κόρσην·
Αὐτὰρ ὅγ' ἀσθμαίνων εὐεργέος ἔκπεσε δίφρου,
Κύμβαχος ἐν κονίῃσιν ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους.
Δηθὰ μάλ' εἱστήκει, τύχε γὰρ ψαμάθοιο βαθείης,

Illi igitur postquam mortuos traxerant ad populum Achivorum,
Eos quidem miseros posuerunt in manibus sociorum :
Ipsi verò conversi, inter primos pugnabant.
Tunc Pylaemenem interfecerunt parem Marti,
Principem Paphlagonum magnanimorum clypeatorum.
Hunc utique Atrides hastâ-inclytus Menelaus
Stantem hastâ vulneravit, ad jugulum assecutus.
Antilochus verò Mydona percussit aurigam *ejus* famulum,
Fortem Atymniadem, (ille autem avertebat solidos-ungulis equos,)
Saxo cubitum assecutus medium : atque ex manibus
Fraena candida ebore humi ceciderunt in pulvere.
Antilochus autem irruens ense percussit tempus :
Atque is anhelans affabrè-facto excidit curru,
Praeceps in pulvere, in sinciputque et humeros.
Diù valdè *fixus* stetit, inciderat enim in arenam profundam ;

Ver. 576. Ἔνθα Πυλαιμένεα.] Ὧδε μὲν ἀναιρεῖται Πυλαιμένης Παφλαγόνων ἀρχός.——ὁ δ' ἐν τοῖς ἑξῆς (ν΄, 643. 658.) ζῶν Πυλαιμένης, ὁμώνυμός ἐστι τούτῳ. *Eustath.* Fortè *hujus Pater*, ut *Barnesius* non malè. Nomina enim heroüm non confinxit *Homerus*, sed ex historiâ memoravit.

Ibid.—ἀτάλαντον.] Vide suprà ad β΄ 627.

Ver. 578.——δουρικλειτός.] Ità *Barnesius* ; rectè, ut mihi quidem videtur. *Al.* δουρικλυτός.

Ver. 581.———ὁ δ' ὑπέστρεφε μώνυχας ἵππους.] Interea, dum averteret equos, percussus est. Rectè igitur *Parenthesi* inclusa sunt hæc verba.

Ver. 583.——λεύκ' ἐλέφαντι.] Non, λευκὰ ὡς ἐλέφαντος, ut Scholiastes; sed, *ebore ornata et distincta.*

——ensem collo suspendit eburnum.
Æn XI, 11.

——κώπη δ' ἐλέφαντος ἐπῆεν. *Odyss.* φ΄, 7.
Vide suprà ad δ΄, 141.

Ver. 584.———ἐπαΐξας ξίφει.]
———at fervidus advolat hastâ.
Æn. XII, 293.

Ver. 586. Κύμβαχος———ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους.]
————involvitur————
In caput atque humeros.— *Ibid. v.* 292.

Ver. 587.——εἱστήκει.] Vox, εἱστήκει, accipitur ἀορίστως, similiter ut ἔστη. Quod si ἑστήκειν dixisset, jam non constitisset *Temporum* ratio. Erat enim hoc utique διωρισμένως dicere, Mydona *jam tum, cùm hæc scriberet Poeta*, in caput diù stetisse. Vide suprà ad δ΄, 492. et ad α΄, 37.

Ὄφρ' ἵππω πλήξαντε χαμαὶ βάλον ἐν κονίῃσι·
Τοὺς δ' ἵμασ' Ἀντίλοχος, μετὰ δὲ στρατὸν ἤλασ' Ἀχαιῶν.
Τοὺς δ' Ἕκτωρ ἐνόησε κατὰ στίχας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτοὺς
Κεκληγώς· ἅμα δὲ Τρώων εἵποντο φάλαγγες
Καρτεραί· ἦρχε δ' ἄρα σφιν Ἄρης, καὶ πότνι' Ἐνυώ·
Ἡ μὲν, ἔχουσα Κυδοιμὸν ἀναιδέα δηϊοτῆτος·
Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα·
Φοίτα δ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' Ἕκτορος, ἄλλοτ' ὄπισθεν.
Τὸν δὲ ἰδὼν ῥίγησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.
Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀπάλαμνος, ἰὼν πολέος πεδίοιο,
Στήῃ ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ ἅλαδε προρέοντι,
Ἀφρῷ μορμύροντα ἰδὼν, ἀνά τ' ἔδραμ' ὀπίσσω·
Ὣς τότε Τυδείδης ἀνεχάζετο, εἶπέ τε λαῷ·
Ὦ φίλοι, οἷον δὴ θαυμάζομεν Ἕκτορα δῖον,
Αἰχμητήν τ' ἔμεναι, καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν.
Τῷ δ' αἰεὶ πάρα εἷς γε θεῶν, ὃς λοιγὸν ἀμύνει·
Καὶ νῦν οἱ πάρα κεῖνος Ἄρης, βροτῷ ἀνδρὶ ἐοικώς.

Donec equi percussum humi dejecerunt in pulverem:
Illos autem scuticâ-agitabat Antilochus, et ad exercitum egit Achivorum.
Hos autem Hector animadvertit inter ordines. irruitque in ipsos
Vociferans; unáque Trojanorum sequebantur phalanges
Fortes: dux autem erat ipsis Mars, et veneranda Bellona;
Illa quidem, ferens Tumultum immanem pugnae:
Mars verò in manibus ingentem hastam quassabat;
Itabatque modò quidem ante Hectorem, modò post.
Hunc autem conspicatus cohorruit pugnâ strenuus Diomedes.
Ut verò cùm homo rerum-imperitus, emensus ingentem campum,
Constiterit ad rapidum fluvium in-mare profluentem,
Spumâ frementem conspicatus, continuóque recurrit retrorsùm;
Sic tunc Tydides recessit, dixitque populo:
" O amici, quàm *nos* sanè admiramur Hectora nobilem,
" Hastâque fortem esse, et audacem bellatorem!
" Huic autem semper astat unus *aliquis* deorum, qui mortem arceat:
" Et nunc ei astat ille Mars, mortali viro similis.

Ver. 587.——ψαμάθοιο] *Eustathius* in commentario, ῥ' ἀμάθοιο βαθείης. Quæ et vera lectio, si Scholiastes rectè; ἄμαθος, ἡ κατὰ τὸ πεδίον ἄμμος· ψάμμος δὲ, ἡ κατὰ τὴν θάλασσαν κόνις.

Ver. 590. Τοὺς δ' Ἕκτωρ.] *Menelaum* scilicet, et *Antilochum*.

Ver. 591. Κεκληγώς.] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 595. Φοίτα δ' ἄλλοτε μέν.] Pulcherrima fortitudinis *Hectoreæ* imago.

Ver. 596.——βοὴν ἀγαθός.] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 599.——μορμύροντα.] De hujusmodi ὀνοματοποιΐα, vide suprà ad δ', 455. Producit autem penultimam μορμύρειν, simili analogiâ ac πορφύρειν, μαρτύρεσθαι, κύρεσθαι, *&c.* Vide suprà ad ά, 338.

Ver. 603.——εἷς γε θεῶν] " *Deorum* " *certè aliquis, unus saltem.*" Ut adeò istud, γε, nequaquam sit supervacuum.

Ἀλλὰ πρὸς Τρῶας τετραμμένοι αἰὲν ὀπίσσω
Εἴκετε, μηδὲ θεοῖς μενεαινέμεν ἶφι μάχεσθαι.
Ὣς ἄρ' ἔφη· Τρῶες δὲ μάλα σχεδὸν ἤλυθον αὐτῶν.
Ἔνθ' Ἕκτωρ δύο φῶτε κατέκτανεν, εἰδότε χάρμης,
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντε, Μενέσθην, Ἀγχίαλόν τε.
Τὼ δὲ πεσόντ' ἐλέησε μέγας Τελαμώνιος Αἴας·
Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
Καὶ βάλεν Ἄμφιον, Σελάγου υἱὸν, ὅς ῥ' ἐνὶ Παισῷ
Ναῖε πολυκτήμων, πολυλήϊος· ἀλλά ἑ μοῖρα
Ἦγ' ἐπικουρήσοντα μετὰ Πρίαμόν τε καὶ υἷας·
Τόν ῥα κατὰ ζωστῆρα βάλεν Τελαμώνιος Αἴας,
Νειαίρῃ δ' ἐν γαστρὶ πάγη δολιχόσκιον ἔγχος·
Δούπησεν δὲ πεσών· ὁ δ' ἐπέδραμε φαίδιμος Αἴας
Τεύχεα συλήσων· Τρῶες δ' ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν
Ὀξέα, παμφανόωντα· σάκος δ' ἀνεδέξατο πολλά.
Αὐτὰρ ὁ λὰξ προσβὰς ἐκ νεκροῦ χάλκεον ἔγχος
Ἐσπάσατ'· οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἄλλα δυνήσατο τεύχεα καλὰ

"Sed ad Trojanos adversâ-fronte semper, retrò
"Cedite, neque contra deos velitis fortitèr pugnare.
Sic dixit: Trojani verò admodum propè venerunt *ad* ipsos.
Tunc Hector duos viros interfecit, peritos pugnae,
In uno curru existentes, Menesthem, Anchialumque.
Horum verò prostratorum misertus est magnus Telamonius Ajax:
Stetitque admodùm propè cùm accessisset, et jaculatus est hastâ fulgenti,
Ac percussit Amphium, Selagi filium, qui in Paeso
Habitabat praedives, locuples; sed eum fatum
Duxit auxiliaturum, ad Priamumque et filios:
Hunc ad balteum percussit Telamonius Ajax,
Imoque in ventre defixa est longa hasta:
Fragorem verò edidit cadens; accurrebat autem illustris Ajax
Arma detracturus: Trojani verò in *eum* hastas conjecerunt
Acutas, collucentes; scutumque *ejus* excepit multas.
At ille calce impressâ ex cadavere aeream hastam
Evulsit: non tamen et alia potuit arma pulchra

Ver. 608.——κατέκτανεν, εἰδότε.] *Al.* κατέκταν' εὖ εἰδότε.

Ver. 612.——ἐνὶ Παισῷ.] *Al.* ἐν Ἀπαισῷ.

Ver. 613.——πολυκτήμων, πολυλήϊος.]

——Ausoniis olim ditissimus arvis:
Quinque greges illi balantum, quina redibant
Armenta, et terram centum vertebat aratris. *Æn.* VII, 537.

Ver. 614. Ἦγ' ἐπικουρήσοντα μετὰ Πρίαμον.]

——illis ad Trojam fortè diebus
Venerat,————————
————auxilium Priamo Phrygibusque ferebat
Infelix.—————— *Æn.* II, 342.

Ver. 615. Τόν ῥα.] *Hunc utique.*

Ver. 618.——Τρῶες δ' ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν.]

———telorum effundere contrà
Omne genus Teucri.— *Æn.* IX, 509.

Ver. 621.————καλά.] Vide suprà ad β', 43.

Ὤμοιϊν ἀφελέσθαι· ἐπείγετο γὰρ βελέεσσι·
Δεῖσε δ᾽ ὅγ᾽ ἀμφίβασιν κρατερὴν Τρώων ἀγερώχων,
Οἳ πολλοί τε καὶ ἐσθλοὶ ἐφέστασαν ἔγχε᾽ ἔχοντες,
Οἵ ἑ, μέγαν περ ἐόντα, καὶ ἴφθιμον, καὶ ἀγαυὸν,
Ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὁ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη.
  Ὣς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην.
Τληπόλεμον δ᾽ Ἡρακλείδην ἠΰν τε, μέγαν τε,
Ὦρσεν ἐπ᾽ ἀντιθέῳ Σαρπηδόνι μοῖρα κραταιή.
Οἱ δ᾽ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Υἱός θ᾽, υἱωνός τε, Διὸς νεφεληγερέταο,
Τὸν καὶ Τληπόλεμος πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπε·
  Σαρπῆδον, Λυκίων βουληφόρε, τίς τοι ἀνάγκη
Πτώσσειν ἐνθάδ᾽ ἐόντι μάχης ἀδαήμονι φωτί;
Ψευδόμενοι δέ σε φασὶ Διὸς γόνον Αἰγιόχοιο
Εἶναι, ἐπεὶ πολλὸν κείνων ἐπιδεύεαι ἀνδρῶν,
Οἳ Διὸς ἐξεγένοντο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων·
Ἀλλ᾽ οἷόν τινα φασὶ βίην Ἡρακληείην
Εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα;
Ὅς ποτε δεῦρ᾽ ἐλθὼν, ἕνεχ᾽ ἵππων Λαομέδοντος,
Ἒξ οἴῃς σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν,

Ab humeris auferre; premebatur enim telis:
Timuit itaque circuitionem potentem Trojanorum fortium,
Qui multique et strenui instabant hastas tenentes,
Qui ipsum, magnum licèt existentem, et fortem, et praeclarum,
Propulsârunt à se: ille verò recedens, vi-repulsus est.
Sic hi quidem laborabant per acrem pugnam.
Tlepolemum verò Heraclidem, fortemque, magnumque,
Incitavit in deo-parem Sarpedonem fatum violentum.
Hi autem cùm jam proximè essent in se invicem vadentes,
Filiusque neposque Jovis nubes-cogentis,
Hunc utique Tlepolemus prior verbis allocutus est:
" Sarpedon, Lyciorum princeps, quae tibi necessitas
" Trepidare hìc existenti pugnae imperito viro?
" Mentientes autem te dicunt Jovis sobolem Aegiochi
" Esse; cùm longè illis inferior sis viris,
" Qui Jove prognati sunt temporibus priscorum hominum:
" At qualem aiunt vim Herculeam [*Herculem*]
" Fuisse, meum patrem animosum, spiritum-leonis-habentem?
" Qui quondam huc profectus, causâ equorum Laomedontis,
" Sex solis cum navibus et viris paucioribus,

Ver. 622. Ὤμοιϊν ἀφελέσθαι.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 623.—— ἀμφίβασιν.] Vide infrà ad ζ, 434.

Ver. 627. Ὣς οἱ μὲν πονέοντο.]

Atque ea per campos æquo dum Marte geruntur. *Æn.* VII, 540.

Ver. 633.——βουληφόρε,——μάχης ἀδαήμονι.] Domi, quàm militiæ, melior.

Ver. 638.————βίην Ἡρακληείην.] Vide suprà ad β', 658. Similiter apud *Virgilium:*

————violentia Turni.

Æn. XI, 376.

Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγυιάς.
Σοὶ δὲ κακὸς μὲν θυμὸς, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί·
Οὐδέ τέ σε Τρώεσσιν ὀΐομαι ἄλκαρ ἔσεσθαι,
Ἐλθόντ' ἐκ Λυκίης, οὐδ' εἰ μάλα καρτερός ἐσσι,
Ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦ δμηθέντα πύλας Ἀΐδαο περήσειν.
Τὸν δ' αὖ Σαρπηδὼν, Λυκίων ἀγὸς, ἀντίον ηὔδα·
Τληπόλεμ', ἤτοι κεῖνος ἀπώλεσεν Ἴλιον ἱρὴν,
Ἀνέρος ἀφραδίῃσιν ἀγαυοῦ Λαομέδοντος,
Ὅς ῥά μιν εὖ ἔρξαντα κακῷ ἠνίπαπε μύθῳ,
Οὐδ' ἀπέδωχ' ἵππους, ὧν εἵνεκα τηλόθεν ἦλθε.
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν
Ἐξ ἐμέθεν τεύξεσθαι, ἐμῷ δ' ὑπὸ δουρὶ δαμέντα
Εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ' Ἄϊδι κλυτοπώλῳ.
Ὣς φάτο Σαρπηδών· ὁ δ' ἀνέσχετο μείλινον ἔγχος
Τληπόλεμος, καὶ τῶν μὲν ὁμαρτῆ δούρατα μακρὰ
Ἐκ χειρῶν ἤϊξαν· ὁ μὲν βάλεν αὐχένα μέσσον
Σαρπηδὼν, αἰχμὴ δὲ διαμπερὲς ἦλθ' ἀλεγεινή·
Τὸν δὲ κατ' ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νὺξ ἐκάλυψε.
Τληπόλεμος δ' ἄρα μηρὸν ἀριστερὸν ἔγχεϊ μακρῷ
Βεβλήκει· αἰχμὴ δὲ διέσσυτο μαιμώωσα,

" Ilii vastavit urbem, desolavitque compita.
" Tibi autem ignavus quidem animus, intereunt verò copiae:
" Neque te Trojanis credo auxilio fore,
" Profectum ex Lyciâ, nè quidem si perquam fortis sis,
" Sed à me interfectum ad portas orci descensurum.
Hunc verò Sarpedon, Lyciorum dux, contrà allocutus est:
" Tlepoleme, sanè ille evertit Ilium sacram,
" Viri *prae* vecordiâ praeclari Laomedontis,
" Qui ipsum benè meritum malo objurgavit sermone,
" Neque dedit equos, quorum gratiâ è longinquo venerat.
" Tibi autem ego hic edico caedem et mortem atram
" A me futuram, meâque *te* hastâ domitum
" Gloriam mihi daturum, animam verò Plutoni insigni-equis.
Sic dixit Sarpedon: at sustulit fraxineam hastam
Tlepolemus; et horum quidem eodem-tempore hastae longae
E manibus evolârunt: ac quidem percussit cervicem mediam
Sarpedon, cuspisque penitùs transiit acerba;
Eumque circum oculos caliginosa nox operuit.
Tlepolemus autem femur sinistrum hastâ longâ
Percussit; cuspisque pertransiit rapido impetu acta,

Ver. 643.———ἀποφθινύθουσι.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 644. Οὐδέ τι.] *Al.* Οὐδέ τι.

Ver. 646.———περήσειν.] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 656.———ὁμαρτῆ.] *Al.* ἁμαρτῆ.

Ver. 661.———μαιμώωσα.] Ἀρίστη δὲ δοκεῖ μεταφορὰ τῷ Ἀριστοτέλει, &c. Vide suprà ad δ', 126.

Ὀστέῳ ἐγχριμφθεῖσα, πατὴρ δ' ἔτι λοιγὸν ἄμυνεν.
Οἱ μὲν ἄρ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
Ἐξέφερον πολέμοιο· βάρυνε δέ μιν δόρυ μακρὸν
Ἑλκόμενον· τὸ μὲν οὔτις ἐπεφράσατ', οὐδ' ἐνόησε,
Μηροῦ ἐξερύσαι δόρυ μείλινον, ὄφρ' ἐπιβαίη,
Σπευδόντων· τοῖον γὰρ ἔχον πόνον ἀμφιέποντες.
Τληπόλεμον δ' ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Ἐξέφερον πολέμοιο· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Τλήμονα θυμὸν ἔχων· μαίμησε δέ οἱ φίλον ἦτορ.
Μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα, καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἢ προτέρω Διὸς υἱὸν ἐριγδούποιο διώκοι,
Ἢ ὅγε τῶν πλεόνων Λυκίων ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μόρσιμον ἦεν,
Ἴφθιμον Διὸς υἱὸν ἀποκτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.
Τῷ ῥα κατὰ πληθὺν Λυκίων τράπε θυμὸν Ἀθήνη.
Ἔνθ' ὅγε Κοίρανον εἷλεν, Ἀλάστορά τε, Χρόμιόν τε,

Ad os appulsa: pater verò *Jupiter* mortem avertit.
Tum quidem deo-parem Sarpedonem nobiles socii
Ferebant è proelio: gravi autem dolore afficiebat eum hasta longa
Tracta *unà;* quam quidem nemo notabat, neque advertebat
Femore extrahere hastam fraxineam, ut incederet, [*vel*, currum conscenderet:]
Festinantium *utique;* tantum enim habebant studium, qui-circumsistentes-curabant.
Tlepolemum autem ex-alterâ-parte benè-ocreati Achivi
Efferebant proelio: animadvertit autem nobilis Ulysses,
Fortem animum habens; commotumque est ei suum cor.
Anxiè verò cogitabat deinde mente et animo,
Utrùm ulteriùs Jovis filium magnùm-sonantis insequeretur,
An ipse plurium Lyciorum animam eriperet.
Non utique Ulyssi magnanimo in fatis erat,
Fortem Jovis filium interficere acuto aere.
Itaque ad multitudinem Lyciorum vertit *ejus* animum Minerva.
Tunc ille Coeranum interfecit, Alastoraque, Chromiumque,

Ver. 662.———πατὴρ δέ τι λοιγὸν ἄμυνεν.] Indicat istud τι, propè admodùm fuisse, ut interiret. Alii legunt, πατὴρ δ' ἔτι.

Ver. 663.——Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι Ἐξέφερον πολέμοιο.]

Intereà Æneam Mnestheus et fidus Achates,
Ascaniusque comes, castris statuere cruentum,
Alternos longâ nitentem cuspide gressus.
Æn. XII, 384.

Ver. 664.———βάρυνε δέ μιν δόρυ μακρὸν Ἑλκόμενον.]

Ille pedem referens, et inutilis, inque ligatus
Cedebat, clypeoque inimicum hastile trahebat.
Æn. X, 794.

Ver. 665.——ἐπεφράσατ'.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 668. Τληπόλεμον δ' ἑτέρωθεν.]

At Lausum socii exanimum super arma ferebant
Flentes, ingentem atque ingenti vulnere victum.
Æn. X, 841.

Ver. 673. Ἢ ὅγε τῶν.] Vocabulum istud, ὅγε, quàm non versûs gratiâ intrusum sit, sed singularem habeat elegantiam; vide suprà ad γ', 409.

Ver. 674.——Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι.] Quâ ratione, Ὀδυσσῆϊ, hic ultimam producat; itemque, ὅς, *ver.* 695 vide suprà ad ά, 51.

Ver. 676.——τράπε θυμὸν Ἀθήνη.] Vide suprà ad ά, 194.

Ἄλκανδρόν θ', Ἅλιόν τε, Νοήμονά τε, Πρύτανίν τε.
Καί νύ κ' ἔτι πλέονας Λυκίων κτάνε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ.
Βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ,
Δεῖμα φέρων Δαναοῖσι· χάρη δ' ἄρα οἱ προσιόντι
Σαρπηδὼν, Διὸς υἱὸς, ἔπος δ' ὀλοφυδνὸν ἔειπε·
Πριαμίδη, μὴ δή με ἕλωρ Δαναοῖσιν ἐάσῃς
Κεῖσθαι· ἀλλ' ἐπάμυνον, ἔπειτά με καὶ λίποι αἰὼν
Ἐν πόλει ὑμετέρῃ· ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἔγωγε,
Νοστήσας οἶκόνδε, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Εὐφρανέειν ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ,
Ἀλλὰ παρήϊξεν, λελιημένος, ὄφρα τάχιστα
Ὤσαιτ' Ἀργείους, πολέων δ' ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Οἱ μὲν ἄρ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
Εἷσαν ὑπ' αἰγιόχοιο Διὸς περικαλλέϊ φηγῷ·
Ἐκ δ' ἄρα οἱ μηροῦ δόρυ μείλινον ὦσε θύραζε
Ἴφθιμος Πελάγων, ὅς οἱ φίλος ἦεν ἑταῖρος.

Alcandrumque, Haliumque, Noëmonaque, Prytanimque.
Et quidem adhuc plures Lyciorum interfecisset nobilis Ulysses,
Nisi statim animadvertisset ingens expeditè-pugnam-ciens Hector.
Processit itaque per primos-pugnatores armatus corusco aere,
Terrorem inferens Danais: gavisus est autem eo accedente
Sarpedon, Jovis filius, sermonemque lugubrem dixit:
" Priamide, nè quaeso me praedam Danais sinas
" Jacere: sed auxiliare; deinde me vel deserat vita
" In urbe vestrâ: quoniam non eram ego,
" (Reversus domum, dilectam in patriam terram,)
" Oblectaturus uxoremque dilectam et infantem filium.
Sic dixit: huic autem nil respondit expeditè-pugnam-ciens Hector,
Sed praetervolavit, ardens cupidine, ut quàm citissimè
Repelleret Argivos, multorumque vitam eriperet.
Itaque deo-parem Sarpedonem nobiles socii
Collocârunt sub Aegiochi Jovis perpulchrâ fago:
Ex ejus autem femore hastam fraxineam extraxit foràs
Fortis Pelagon, qui ei dilectus erat socius.

Ver. 678. Ἄλκανδρόν θ'.]
Alcandrumque, Haliumque, Noëmonaque, Prytanimque. *Æn.* IX, 767.

Ver. 680 *et* 689.——κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 684. Πριαμίδη.] Vide suprà ad ά 398.

Ibid.——μὴ δή με.] Vide suprà ad β, 158.

Ibid.——ἐάσῃς.] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 686.——οὐκ ἄρ' ἔμελλον.]
Invidisse deos, patriis ut redditus oris
Conjugium optatum et pulchram Calydona viderem.
Æn. XI, 269.

Ver. 689.——τὸν δ' οὔτι προσέφη.] Vide suprà ad ά, 332.

Ver. 693. Εἷσαν ὑπ'——φηγῷ.]
——corpusque levabat
Arboris acclinis trunco.— *Æn.* X, 834.

Τὸν δ' ἔλιπε ψυχὴ, κατὰ δ' ὀφθαλμῶν κέχυτ' ἀχλύς·
Αὖτις δ' ἀμπνύνθη, περὶ δὲ πνοιὴ Βορέαο
Ζώγρει ἐπιπνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν.
'Αργεῖοι δ' ὑπ' Ἄρηϊ καὶ Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ
Οὔτε ποτὲ προτρέποντο μελαινάων ἐπὶ νηῶν,
Οὔτε ποτ' ἀντεφέροντο μάχῃ· ἀλλ' αἰὲν ὀπίσσω
Χάζονθ', ὡς ἐπύθοντο μετὰ Τρώεσσιν Ἄρηα.
Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξεν
Ἕκτωρ τε Πριάμοιο πάϊς καὶ χάλκεος Ἄρης;
'Αντίθεον Τεύθραντ', ἐπὶ δὲ πλήξιππον 'Ορέστην,
Τρῆχόν τ' αἰχμητὴν Αἰτώλιον, Οἰνόμαόν τε,
Οἰνοπίδην θ' Ἕλενον καὶ 'Ορέσβιον αἰολομίτρην,
Ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ ναίεσκε, μέγα πλούτοιο μεμηλὼς,
Λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισσίδι· πὰρ δέ οἱ ἄλλοι
Ναῖον Βοιωτοὶ, μάλα πίονα δῆμον ἔχοντες.
Τοὺς δ' ὡς οὖν ἐνόησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη

Hunc autem deseruit anima, circumque oculos offusa est caligo:
Rursùs tamen spiritum-recepit, ac circùm aura Boreae
Recreabat aspirans aegrè spirantem animam.
Argivi verò propter Martem et Hectorem aere-armatum
Nec unquam versis-tergis-fugiebant nigras ad naves,
Nec unquam contra-ferebantur in pugnam: sed semper retrò
Cedebant, postquam audierant apud Trojanos Martem *esse*.
Tum quem primum, quemque ultimum interfecit
Hectorque Priami filius et aereus Mars?
Deo-parem Teuthranta, et insuper equûm-agitatorem Orestem,
Trechumque hastatum Aetolum, Oenomaumque,
Oenopidemque Helenum, et Oresbium mitram-habentem-variam,
Qui in Hylâ habitabat, valdè divitiis intentus,
Lacui vicinus Cephissidi: juxtaque ipsum alii
Habitabant Boeoti, valdè opulentum populum habentes.
Hos quum igitur animadvertit dea candidas-ulnas-habens Juno

Ver. 699.—χαλκοκορυστῇ.] Vide suprà ad β', 1.

Ver. 703. Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον.]

Quem telo primum, quem postremum aspera virgo
Dejicis? aut quot humi morientia corpora fundis? *Æn.* XI, 664.

Ver. 707.——αἰολομίτρην.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 708. Ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ.] De hâc urbe *Strabo, lib.* IX. *pag.* 625. [*al.* pag. 407.] Πόλις, *inquit,* ἣν καλοῦσιν Ὕλας, ὡς λύρας καὶ θύρας· et, τὴν 'Υλικὴν, τῇ προσῳδίᾳ ὡς λυρικήν· nempe, priori syllabâ *correptâ;* contrà, quàm fit in voce, ὕλη, *sylva.* Quod cùm non intelligeret vir doctissimus *Is. Casaubonus,* ad verba *Strabonis* hæc annotat: "*Notetur locus ubi* προσῳδίαν *vocat, quod alii Analogiam: Ait enim ab* Ὕλη fieri 'Υλικὴ, *cadem prosodiâ quâ à* λύρα *fit* λυρική: *Alius dixisset, cadem Analogiâ.*" Nempe, de verborum *formandi ratione* accepit vir eruditus id, quod erat à *Strabone* accuratè et præfinitè dictum de *Prosodiâ.* Quod si, Ὕλὴ, 'Υλικὴ, syllabam priorem utrobique *produxisset;* tamen *analogiam* adhuc eandem planè haberet, ac λύρα, λυρική· *prosodiam* non utique eandem.

Ver. 709.——κεκλιμένος.] Vide suprà ad ά, 309 et 314.

Ver. 711. Τοὺς δ'.] *Hectorem* et *Martem.* Quod non advertens *Spondanus,* vocem hanc

Ἀργείους ὀλέκοντας ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ,
Αὐτίκ' Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος ἀτρυτώνη,
Ἦ ῥ' ἅλιον τὸν μῦθον ὑπέστημεν Μενελάῳ,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι,
Εἰ οὕτω μαίνεσθαι ἐάσομεν οὖλον Ἄρηα.
Ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶϊ μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Ἡ μὲν ἐποιχομένη χρυσάμπυκας ἔντυεν ἵππους
Ἥρη, πρέσβα θεὰ, θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιο.
Ἥβη δ' ἀμφ' ὀχέεσσι θοῶς βάλε καμπύλα κύκλα,
Χάλκεα, ὀκτάκνημα, σιδηρέῳ ἄξονι ἀμφίς·
Τῶν ἤτοι χρυσέη ἴτυς ἄφθιτος, αὐτὰρ ὕπερθεν
Χάλκε' ἐπίσσωτρα, προσαρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι·
Πλῆμναι δ' ἀργύρου εἰσὶ περίδρομοι ἀμφοτέρωθεν·
Δίφρος δὲ χρυσέοισι καὶ ἀργυρέοισιν ἱμᾶσιν
Ἐντέταται· δοιαὶ δὲ περίδρομοι ἄντυγές εἰσι·

Argivos interimentes in acri pugnâ,
Illicò Minervam verbis alatis allocuta est:
" Papae, Aegiochi Jovis filia indomita,
" Certè vanum *hoc* promissum fecimus Menelao,
" Ilio exciso benè-munito *cum* rediturum ;
" Si sic furere sinamus perniciosum Martem.
" Sed age jam et nos cogitemus de strenuo auxilio *ferendo.*
Sic dixit: neque non obsecuta est dea caesiis-oculis Minerva.
Ac quidem discurrens aureis-fraenis-ornatos instruebat equos
Juno, veneranda dea, filia magni Saturni:
Hebe autem ad currus velociter posuit curvos orbes *rotarum,*
Aereos, octo-radios-habentes, ferreum ad axem utrinque:
Quorum utique aurea curvatura perennis; ac desuper
Aereae laminae-rotam-munientes, adaptatae, mirabile visu:
Modioli autem ex argento erant rotundi utrinque:
Sella verò aureis et argenteis funibus
Exporrecta erat; duoque semicirculi, unde-habenae-suspenduntur, erant:

---

ad Ἀργείους in sequenti versu refert; et, Ἀργείους ὀλέκοντας, *Argivos pereuntes*, vertit. Quin et in editione *Wetstenianâ* Interpres, licèt ὀλέκοντας rectè vertat, *interimentes ;* non tamen videtur hujus vocis, τοὺς δὲ, vim rectè cepisse.

Ver. 714.——Ἀτρυτώνη.] Vide suprà ad β', 157.

Ver. 716.——ἀπονέεσθαι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 717.——ἐάσομεν.] Vide suprà ad δ' 42.

Ver. 720.——ἔντυεν ἵππους.] Ficta fortassè vox, ἔντυεν, ab iis qui, quoniam ἐντύνω et imperfectum ἔντῡνον et Aoristus ἔντῡνα penultimam producunt, (vide infrà ad ί, 203.) nescirent Aoristum ἔντŭνον corripi. Sic apud *Moschum :*

——καί οἱ λέχος ἔντυνον Ὧραι
Idyll. II, 160.

Ver. 724. Τῶν ἤτοι χρυσέη] Pronuntiabatur χρυσῆ. Similiter, *ver.* 727. Δίφρος δὲ χρυσέοισι, pronuntiabatur χρυσοῖσι. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 728. Ἐντέταται.] Ut constet scilicet Temporum ratio, cum *præcedente* et *sequente*, εἰσί. Vide suprà ad ά, 37.

Τοῦ δ' ἐξ ἀργύρεος ῥυμὸς πέλεν· αὐτὰρ ἐπ' ἄκρῳ
Δῆσε χρύσειον καλὸν ζυγὸν, ἐν δὲ λέπαδνα
Κάλ' ἔβαλε, χρύσει'· ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν Ἥρη
Ἵππους ὠκύποδας, μεμαυῖ' ἔριδος καὶ ἀϋτῆς.
  Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
Πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' οὔδει,
Ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν·
Ἡ δὲ, χιτῶν' ἐνδῦσα Διὸς νεφεληγερέταο,
Τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσσετο δακρυόεντα.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετ' αἰγίδα θυσσανόεσσαν,
Δεινὴν, ἣν περὶ μὲν πάντη Φόβος ἐστεφάνωτο·
Ἐν δ' Ἔρις, ἐν δ' Ἀλκὴ, ἐν δὲ κρυόεσσα Ἰωκή·
Ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου,
Δεινή τε, σμερδνή τε, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.
Κρατὶ δ' ἐπ' ἀμφίφαλον κυνέην θέτο τετραφάληρον,

Ex hâc porrò argenteus temo procurrebat; ad cujus extremitatem
Ligavit aureum pulchrum jugum, et lora-jugalia
Pulchra innexuit, aurea: sub jugum verò duxit Juno
Equos pedibus-celeres, cupida contentionis et proelii.
Caeterùm Minerva, filia Jovis Aegiochi,
Peplum quidem *laxatum* defluere-sivit pulchrum, patris super pavimento,
Varium, quod ipsa fecerat et elaborârat manibus:
Ipsa autem, loricam induta Jovis nubes-cogentis,
Armis ad bellum armabatur lacrymosum.
Circum autem humeros posuit aegidem fimbriatam,
Horribilem, cui quidem undique Timor circundatus erat:
In eâ Contentio, in eâ Fortitudo, in eâ atrox Insectatio:
In eâ et Gorgonium caput diri monstri,
Dirumque, horrendumque, Jovis portentum Aegiochi.
Capiti verò clavis-undique-ornatam galeam imposuit quatuor-conos-habentem,

---

Ver. 730.—καλόν.] Vide suprà ad β', 43.

Ibid.———ζυγόν.] Mirè admodùm Spondanus: "*Per hoc jugum, Equos* (inquit) *in*-"*telligit; UT statim subjicit,* ὑπὸ δὲ ζυγὸν "ἤγαγεν ἵππους."

Ver. 734.——κατέχευεν ἑανόν.] Vide suprà ad γ', 385.

Ver. 735. Ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο.]

———quas illi læta laborum
Ipsa suis quondam manibus Sidonia Dido
Fecerat, et tenui telas discreverat auro.
Æn. XI, 73.

Ver. 738.————αἰγίδα θυσσανόεσσαν, Δεινήν.]

Ægidaque horrificam, turbatæ Palladis arma.
Æn. VIII, 435.

Ver. 740. Ἐν δ' Ἔρις, ἐν δ' Ἀλκή.]

———tristesque ex æthere Diræ,
Et scissâ gaudens vadit Discordia pallâ;
Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello.
Æn. VIII, 701

In quibus facilè videre est, *Virgilium Homeri* majestatem non assecutum.

Ibid.———δὲ κρυόεσσα.] *Al.* δ' ὀκρυόεσσα.

Ver. 741. Ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλή.]

———ipsamque in pectore Divæ
Gorgona, desecto vertentem lumina collo.
Æn. VIII, 437

Ver. 743.———ἀμφίφαλον κυνέην.]

——galeam——cristisque decoram.
Æn. IX, 365.

Χρυσείην, ἑκατὸν πόλεων πρυλέεσσ' ἀραρυῖαν.
Ἐς δ' ὄχεα φλόγεα ποσὶ βήσατο· λάζετο δ' ἔγχος
Βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους.
Αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὧραι,
Τῇς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς, Οὔλυμπός τε,
Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.
Τῇ ῥα δι' αὐτάων κεντρηνεκέας ἔχον ἵππους·
Εὗρον δὲ Κρονίωνα, θεῶν ἄτερ ἥμενον ἄλλων,
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο.
Ἔνθ' ἵππους στήσασα θεὰ λευκώλενος Ἥρη
Ζῆν' ὕπατον Κρονίδην ἐξήρετο, καὶ προσέειπε·
Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζῃ Ἄρει τάδε καρτερὰ ἔργα,
Ὁσσάτιόν τε καὶ οἷον ἀπώλεσε λαὸν Ἀχαιῶν
Μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον; ἐμοὶ δ' ἄχος· οἱ δὲ ἕκηλοι
Τέρπονται Κύπρις τε καὶ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,

Auream, centum urbium peditibus sufficientem.
Inque currum fulgidum pedibus conscendit; sumsitque hastam
Gravem, magnam, validam, quâ domat ordines virorum
Heroüm, quibuscunque irascitur praepotenti-patre-nata.
Juno autem scuticâ velociter urgebat equos.
Sponte suâ autem portae crepuerunt coeli, quas custodiebant Horae,
Quibus commissum est magnum coelum Olympusque,
Ut et aperiant densam nubem et claudant.
Hâc utique *viâ*, per eas, stimulo-parentes dirigebant equos:
Invenerunt autem Saturnium, à diis seorsùm sedentem aliis,
Summo vertice multa-cacumina-habentis Olympi.
Ibi equos sistens dea candidas-ulnas-habens Juno
Jovem supremum Saturnium interrogavit, et allocuta est:
" Jupiter pater, annon succenses Marti *ob* haec atrocia facta,
" Eò-quòd-tantasque et tales perdiderit copias Achivorum
" Temerè, nec ut decuerat? Mihi sanè dolor: at verò quieti
" Delectantur Venusque et argenteo-arcu-decorus Apollo,

Ver. 744.———ἑκατὸν πόλεων πρυλέεσσ' ἀραρυῖαν.] Vel, quòd τοσούτων πόλεων ὁπλίτας καλύπτειν καὶ σκέπειν ἠδύνατο· Vel, ὅτι ἑκατὸν πόλεων ὁπλίτας εἶχεν ἐντετυπωμένους ἑαυτῇ. *Eustath.*

Ver. 745.——βήσατο.] *Al.* βήσετο. Vide suprà ad *ver.* 109. et ad β', 35.

Ver. 747.——ὀβριμοπάτρη.] Vide suprà ad ά, 43.

Ver. 748. Ἥρη δὲ μάστιγι.] Quâ ratione, δὲ, hìc producatur; et similiter, φλόγεα. *ver.* 745. itemque, κεντρηνεκέας, *ver.* 752. vide suprà ad ά, 51.

Ibid.———ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους.] Videtur *Eustathius* legisse, ἐπεμαίετο ἵππους. Quæ fortè non pejor lectio. Quanquam et istud, ἄρ', non malè hæc cum *præcedente*, *ver.* 732. connectit.

Ver. 749. Αὐτόμαται.] *Al.* Αὐτόματοι.

Ibid.————μύκον.] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 751.———ἀνακλῖναι.] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 752. τῇ ῥα] Vide suprà ad ά, 56.

Ver. 756.——ἐξήρετο.] *Al.* ἐξείρετο.

Ἄφρονα τοῦτον ἀνέντες, ὃς οὔτινα οἶδε θέμιστα.
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι, αἴκεν Ἄρηα
Λυγρῶς πεπληγυῖα μάχης ἐξαποδίωμαι;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἄγρει μάν οἱ ἔπορσον Ἀθηναίην ἀγελείην,
Ἥ ἑ μάλιστ' εἴωθε κακῇς ὀδύνῃσι πελάζειν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
Μάστιξεν δ' ἵππους· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην
Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
Ὅσσον δ' ἠεροειδὲς ἀνὴρ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν,
Ἥμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσων ἐπὶ οἴνοπα πόντον,

" Dementem hunc quum extimulârint, qui nulla novit jura.
" Jupiter pater, nunquid mihi irasceris, si Martem
" Graviter percussum pugnâ exegerim?
Hanc autem respondens allocutus est nubes-cogens Jupiter:
" Agedum, adversus ipsum incita Minervam praedatricem,
" Quae ipsum maximè solita est in graves dolores conjicere.
Sic dixit; nec non obsecuta est dea candidas-ulnas-habens Juno;
Sed scuticâ verberavit equos: hi autem non inviti volabant
Per medium terraeque et coeli stellati.
Quantum verò aëris per-horizontem-extensi-spatium homo videt oculis,
Sedens in speculâ, prospectans in nigricantem pontum;

Ver. 763.———ἐξαποδίωμαι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 764.———νεφεληγερέτα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 765.————ἀγελείην.] *Al.* ἀγελάιην. Vide suprà ad δ', 128.

Ver. 766. Ἥ ἑ μάλιστ' εἴωθε.] Vide infrà ad *ver.* 841.

Ver. 769. Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ.]

———terras inter cœlumque volabat,
Littus arenosum Libyæ ventosque secabat.
Æn. IV, 256.

Quæ cùm sententia planè sit nulla, (quid enim est *littus secare?)* emendavit hoc modo Criticorum longè longéque omnium Princeps, *Richardus Bentleius:*

——terras inter cœlumque, *legebat*
Littus arenosum Libyæ, ventosque secabat.

Quâ sanè emendatione nihil unquam excogitatum venustius, nihil certius. Cæterùm ad vocem, μεσσηγὺς, non abs re erit hoc in loco annotare, quàm singulari loquendi ratione Scriptores Romani vocis istius vim interdum expresserint.

————————*inter*
Hectora Priamiden, animosum atque *inter* Achillem,
Ira fuit capitalis.— *Horat. Sermon.* I, 7.
———Nestor componere lites
Inter Peliden festinat, et *inter* Atriden.
Epist. I, 2.

Quæ ad loca *Vir ingens* jam memoratus: " *Vitiosum sanè,* inquit, *loquendi genus, et* " ἰδιωτικόν; *quodque magni emerim, nun*" *quam ab Horatio prolatum.*" Similem tamen loquendi rationem ex *Livio,' lib.* 22, 35. adduxit *Gatakerus:* " inter *cives Ro*" *manos et* inter *peregrinos.*" Et ex *Cicer. Paradox.* 1. *Marcilius:* " *nihil* inter *te at*" *que* inter *quadrupedem putes interesse.*" Quorum in priori locorum, posterius illud *inter,* codicum meliorum jussu; in posteriori, codicum omnium consensu, ejiciendum contendit (in *Addendis* ad Notas suas) *Bentleius.* Verùm casu occurrit mihi nuper alius ex *Cicerone* locus, qui medelâ istâ, siquidem jam sanus non sit, sanari venustè non potest. *De Amicit.* § 25. " *Quid intersit* in" ter *popularem, id est, assentatorem, et le*" *vem virum; et* inter *constantem, severum,* " *et gravem.*"

Ibid.————ἀστερόεντος.] Vide suprà ad δ', 44.

Ver. 770. Ὅσσον δ' ἠεροειδὲς———, Τόσσον ———ἵπποι.] Ὁ δὲ, πῶς μεγαθύνει τὰ δαιμόνια;———τὴν ὁρμὴν αὐτῶν κοσμικῷ διαστήματι καταμετρεῖ. *Longinus,* § 9.

Τόσσον ἐπιθρώσκουσι θεῶν ὑψηχέες ἵπποι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Τροίην ἷξον, ποταμώ τε ῥέοντε,
Ἧχι ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος,
Ἔνθ' ἵππους ἔστησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Λύσασ' ἐξ ὀχέων· περὶ δ' ἠέρα πουλὺν ἔχευε.
Τοῖσιν δ' ἀμβροσίην Σιμόεις ἀνέτειλε νέμεσθαι.
Αἱ δὲ βάτην τρήρωσι πελειάσιν ἴθμαθ' ὁμοῖαι,

Tantum saltu-conficiunt deorum altisoni equi.
At quando jam Trojam pervenissent, fluviosque labentes,
Quâ fluenta Simoïs committunt et Scamander;
Ibi equos stetit dea candidas-ulnas-habens Juno,
Solutos curru: circumque caliginem multam fudit.
Illis verò ambrosiam Simoïs summisit ad-depascendum.
Hae autem iverunt pavidis columbis 'ncessu similes,

Ver. 772.——ὑψηχέες.] *Al.* ὑψαυχένες.

Ver. 778. Αἱ δὲ βάτην] Rectè se habet ista Syntaxis. Vide suprà ad ά 566. Non omittendum tamen, *Scholiastem Sophoclis* ad *Electr. ver.* 980. itemque *Euripidis* ad *Alcest. ver.* 902. legisse hoc in loco, Τὼ δὲ βάτην. Quæ quidem Syntaxis, et ipsa quoque rectè se habet; licèt de *Fæminis* sermo sit. Non quòd τὼ "*per omnia genera dicatur,*" ut *Barnesius;* nedum quòd γυναῖκε sit *masculinum* in numero *duali*, ut Grammatici *stultissimè* commenti sunt; sed quòd unusquisque [*la personne,*] sive sit Hominum, sive Deorum, seu quicunque sit, sive mas, sive fæmina, quoties ad *sententiam* nihil interest *quo* quis *sexu* sit, propriè efferatur genere *masculino.* Scilicet non ad *Sexum*, sed (ut rectè alicubi *Dion. Halicarnasseus)* πρὸς τὸ πρόσωπον ἀποτείνεται ὁ λόγος. Exempla apud optimos Auctores occurrunt innumera. Apud *Homerum*, de *Junone et Minerva :*

——πληγέντε κεραυνῷ *Iliad.* Θ´, 455.

De iisdem *deabus*, in quibusdam codicibus:

——προφανέντε ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας. *Ibid. ver.* 378.

De *fæminis* duabus, apud *Pausaniam :*

—τούτους δὲ φασιν, &c. *Lib.* II. *cap* 21.

Apud *Sophoclem*, de *fæminis* itidem duabus:

Ἴδεσθε τώδε τὼ κασιγνήτω, φίλοι,
Ὣ τὸν πατρῷον οἶκον ἐξεσωσάτην·
Ὣ τοῖσιν ἐχθροῖς——————
Ψυχῆς ἀφειδήσαντε·——————
Τούτω φιλεῖν χρὴ, τώδε χρὴ πάντας σέβειν·
Τώδ' ἔν θ' ἑορταῖς——————.
Electr. ver. 980. *&c.*

Apud *Euripidem*, de *Viro et Uxore* suâ:

Δυοῖν γὰρ ὄντοιν, οὐχ ὁ μὲν τλήμων, ὁ δ' εὔ.
Helen. 652

Δύο——ψυχὰς——λίμναν διαβάντε.
Alcest. 900

Item *Hecuba*, de *seipsâ et filiâ :*

———οὐκ ἄρ' ὡς θανουμένους
Μετῆλθες ἡμᾶς.——— *Hecub.* 511

Creüsa, de *seipsâ :*

Ἡμεῖς ἐν ὀρφνῇ σπαργανώσαντες πέπλοις.
Ion. 955.

Et *Pythia*, de *seipsâ :*

Ἤδει δὲ θνητῶν οὔτις ἀνθρώπων τάδε
Ἔχοντας ἡμᾶς.——— *Ibid.* 1361

Apud eundem, de *muliere* mortuâ:

Θάπτειν τιν' ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ μέλλων νεκρόν.
Alcest. 513.
Νέκυν μὲν ἤδη πάντ' ἔχοντα.— *Ibid.* 607
———Καὶ παρεὶς ἄλλῳ θανεῖν
Νέῳ γέρων ὤν, τόνδ' ἀποιμώξεις νεκρόν
Ibid. 635
Ἀλλ' οὐ σὺ νεκρὸν ἀντὶ σοῦ τόνδ' ἐκφέρεις.
Ibid. 716.
Ἄπελθε, καί με τόνδ' ἔα θάψαι νεκρόν.
Ibid. 729.

Apud *Aristophanem*, de *fæminâ* quâdam:

———ετερον αν———
———καὶ τοῦ φράζοντος ἀκοῦσαι.
Ecclesiaz. Scen. 2.

Apud *Plautum* itidem, de *muliere :*

Quis ea est? *Mil. Glorios. Act.* 3.
Quîcum ibat. *Epidic. Scen.* 4.
Sed quis ea est mulier? *Ibid. Scen. ult.*
Hæc est; Quis? *Cistell. Act.* IV. *Scen.* 2.
Quis es? *Ibid.*
Quisquis es, quæ, &c.
Rud. Act. IV. *Scen.* 4.

Apud *Virgilium*, de *Venere :*

——ducente Deo——. *Æn.* II. 632.

Ex quibus omnibus abundè apparet, utramque loquendi rationem, et Αἱ δὲ βάτην, et Τὼ δὲ βάτην, rectè se habere.

Ἀνδράσιν Ἀργείοισιν ἀλεξέμεναι μεμαυῖαι.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθι πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
Ἕστασαν, ἀμφὶ βίην Διομήδεος ἱπποδάμοιο
Εἰλόμενοι, λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν,
Ἢ συσὶ κάπροισιν, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν·
Ἔνθα στᾶσ' ἤϋσε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Στέντορι εἰσαμένη μεγαλήτορι χαλκεοφώνῳ,
Ὃς τόσον αὐδήσασχ', ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα·
Αἰδὼς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί·
Ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον πωλέσκετο δῖος Ἀχιλλεὺς,
Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον· κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος·
Νῦν δ' ἕκαθεν πόλιος κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχονται.
Ὣς εἰποῦσ', ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Τυδείδῃ δ' ἐπόρουσε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·

Viris Argivis auxiliari properantes.
Sed quando jam venerant, ubi plurimi et fortissimi
Stabant, circum vim Diomedis equûm-domitoris [*circum Diomedem*]
Conferti, leonibus similes cruda-vorantibus;
Vel suibus apris, quorum robur non imbelle:
Ibi stans clamavit dea candidas-ulnas-habens Juno,
Stentori assimilata magnanimo aeream-vocem-habenti,
Qui tantum vociferabatur, quantum alii quinquaginta:
" *Proh* pudor, Argivi, turpia probra, formâ *tantùm* admirabiles!
" Quamdiu quidem in bello versabatur nobilis Achilles,
" Nunquam Trojani ante portas Dardanias
" Progrediebantur; illius enim timebant validam hastam:
" Nunc verò procul ab urbe cavas apud naves pugnant.
Sic fata, commovit robur et animum uniuscujusque.
Tydidae autem supervenit dea caesiis-oculis Minerva:

Ver. 778.—πελειάσιν ἴθμαθ' ὁμοῖαι.] Motum indicat æquum et placidum.

Qualis speluncâ subitò commota columba—
——Fertur in arva volans,——
————mox aëre lapsa quieto
Radit iter liquidum, celeres neque commovet alas. *Æn.* V. 213.

Ver. 781.——βιὴν Διομήδεος.] Vide suprà ad β', 658.

Ver. 784.——ἤϋσε θεά.] Ducum indicat per totum exercitum ad commovendos milites cohortationem.

Ver. 785. Στέντορι εἰσαμένη.] Vide suprà ad γ', 141.

Ibid.———μεγαλήτορι.] Vox, μεγαλήτωρ, non hîc *fortem* aut *magnanimum* significat; (nam, ut rectè monet Scholiastes, οὐδὲν οὐδαμῶ περὶ τούτου διεξῆλθεν ἔργον πεποιηκότα,) sed, ut *Eustathius* explicat, χαλκέντερον· κατ' ἐκεῖνο, " Χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη."

Ver. 788. Ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον—Ἀχιλλεύς.] Ὁ ποιητὴς ἀπὸ τοῦ ἐννάτου ἔτους ἤρξατο, ἐπεὶ τὰ πρὸ τῆς Ἀχιλλέως μήνιδος ἦν ἀτονώτερα, καὶ πράξεις οὐκ ἔχοντα μακρὰς, οὐδὲ ἐπαλλήλους. Συμμαχοῦντος γὰρ Ἕλλησιν Ἀχιλλέως,

Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον, κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος.

Θαρσήσαντες δὲ, τούτου ἀποστάντες, προῆλθον· καὶ, τῆς μάχης γενομένης, πολυπρόσωποί τε καὶ συνεχεῖς τῶν ἡρώων ἀριστεῖαι κατέστησαν. *Plutarch. de vitâ Homeri*, in fine. Notandum hîc porrò, quanto cum artificio, ut Poema sit unum à capite ad calcem, nunquam non spectetur et inseratur *Achilles*.

Ver. 792.——ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.] Vide suprà ad [illegible], 451.

Εὗρε δὲ τόν γε ἄνακτα παρ' ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν
Ἕλκος ἀναψύχοντα, τό μιν βάλε Πάνδαρος ἰῷ·
Ἱδρῶς γάρ μιν ἔτειρεν ὑπὸ πλατέος τελαμῶνος
Ἀσπίδος εὐκύκλου· τῷ τείρετο, κάμνε δὲ χεῖρα·
Ἂν δ' ἴσχων τελαμῶνα, κελαινεφὲς αἷμ' ἀπεμόργνυ·
Ἱππείου δὲ θεὰ ζυγοῦ ἥψατο, φώνησέν τε·
Ἦ ὀλίγον οἱ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς.
Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητής.
Καί ῥ' ὅτε πέρ μιν ἐγὼ πολεμίζειν οὐκ εἴασκον,
Οὐδ' ἐκπαιφάσσειν, ὅτε τ' ἤλυθε νόσφιν Ἀχαιῶν
Ἄγγελος ἐς Θήβας, πολέας μετὰ Καδμείωνας·
Δαίνυσθαί μιν ἄνωγον ἐνὶ μεγάροισιν ἕκηλον.
Αὐτὰρ ὁ θυμὸν ἔχων ὃν καρτερὸν, ὡς τὸ πάρος περ,
Κούρους Καδμείων προκαλίζετο· πάντα δ' ἐνίκα

Reperitque hunc regem apud equos et currus
Vulnus refrigerantem, quod ei inflixerat Pandarus sagittâ:
Sudor enim ipsum affligebat sub lato loro
Clypei pulchrè-orbiculati; quo *utique* affligebatur, laborabatque manu:
Ac elevans lorum, nigrum sanguinem abstergebat:
Equinum autem dea jugum attigit, dixitque:
" Profectò parùm sibi filium similem genuit Tydeus.
" Tydeus utique parvus quidem erat corpore, sed pugnator.
" Ac quando ipsum ego pugnare non sinebam,
" Neque furenter-irruere, quando scilicet venit seorsùm ab Achivis
" Legatus ad Thebas, plures ad Cadmeios:
" Convivari ipsum jussi in aedibus quietum:
" Sed is animum retinens suum fortem, sicuti priùs,
" Juvenes Cadmeiorum provocabat: in omnibus autem vincebat

Ver. 794.——*παρ' ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν.*] Vide suprà ad *ver.* 219.

Ver. 800. *Ἦ ὀλίγον οἱ παῖδα ἐοικότα.*] Ὑπομνηστέον δὲ καὶ πατέρων ἀγαθῶν ἐνίους, ὅταν ἐξαμαρτάνωσιν. Ὅμηρος. " Ἦ ὀλίγον οἱ παῖδα " ἐοικότα γείνατο Τυδεύς." *Plutarch. πολιτικὰ παραγγέλμ.* Idem, in libro *de Adulatore ab Amico dignoscendo*, haud longè à fine, versum hunc *Agamemnoni* attribuit; vel memoriâ lapsus, eò quòd simili argumento usus sit *Agamemnon ἐν τῇ Ἐπιπωλήσει*, suprà in præcedente libro δ'; vel quòd hoc in loco *Minervam* intellexerit, *Agamemnonis* utique *cohortationem prudentem*.

Ibid.——*ὀλίγον οἱ παῖδα*] Quâ ratione, *ὀλίγον*, hîc ultimam producat; itemque, *μι*, *ver.* 817. vide suprà ad *ά*, 51. Cæterùm siquis transposuerit in hoc et sequenti versu voces *ὀλίγος* et *μικρὸς*, utrobique *τὸ ἁρμόττον*, ὅσον διαφέρει ἐπὶ τῶν ἐπῶν, θεωρείσθω·—τὸ μὲν φαίνεται καλὸν, τὸ δὲ εὐτελές. Ut rectè observavit *Aristoteles, Poetic. cap.* 22. de versu isto, *Odyss. ί*, 515.

Ver. 801. *Τυδεύς τοι μικρὸς μέν.*] *Interim confert admirationi multùm etiam infirmitas; ut cùm Homerus Tydea parvum, sed bellatorem dicit fuisse.* Quinctilian. lib. III. cap. 7

Ingentes animos angusto pectore versant.
Virg. Georg. IV, 83.

Ingenio pugnax, corpore parvus erat.
Ovid.

——————Sed non et viribus infrà
Tydea fert animus; totosque infusa per artus
Major in exiguo regnabat corpore virtus.
Stat. Theb. lib. I.

Ver. 803.——*ἤλυθε.*] Vide suprà ad *γ'*, 205.

Ibid.——*νόσφιν.*] Vide suprà ad *ά*, 349

Ῥηϊδίως· τοίη οἱ ἐγὼν ἐπιτάῤῥοθος ἦα.
Σοὶ δ' ἤτοι μὲν ἐγὼ παρά θ' ἵσταμαι, ἠδὲ φυλάσσω,
Καί σε προφρονέως κέλομαι Τρώεσσι μάχεσθαι·
Ἀλλά σευ ἢ κάματος πολυάϊξ γυῖα δέδυκεν,
Ἤ νύ σέ που δέος ἴσχει ἀκήριον· οὐ σύ γ' ἔπειτα
Τυδέος ἔκγονός ἐσσι, δαΐφρονος Οἰνείδαο.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Γινώσκω σε, θεὰ, θύγατερ Διὸς αἰγιόχοιο,
Τῷ τοι προφρονέως ἐρέω ἔπος, οὐδ' ἐπικεύσω·
Οὔτε τί με δέος ἴσχει ἀκήριον, οὔτε τις ὄκνος·
Ἀλλ' ἔτι σῶν μέμνημαι ἐφετμέων, ἃς ἐπέτειλας.
Οὔ μ' εἴας μακάρεσσι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι
Τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε, Διὸς θυγάτηρ, Ἀφροδίτη
Ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τήνγ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.
Τοὔνεκα νῦν αὐτός τ' ἀναχάζομαι, ἠδὲ καὶ ἄλλους
Ἀργείους ἐκέλευσα ἀλήμεναι ἐνθάδε πάντας.
Γινώσκω γὰρ Ἄρηα μάχην ἀνακοιρανέοντα.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·

" Facilè: talis illi ego adjutrix eram.
" Tibi verò equidem ego assistoque, et *te* servo,
" Et te prompto-animo hortor adversus Trojanos pugnare:
" Sed tibi vel defatigatio ex multo labore membra subiit,
" Vel te certè aliquo-modo timor tenet exanimans: Non sanè tu posthac
" Tydei soboles es *reputandus*, rei-militaris-periti Oenidae.
Hanc autem respondens allocutus est fortis Diomedes:
" Agnosco te, dea, filia Jovis Aegiochi,
" Ideò tibi lubenter dicam verbum, neque celabo;
" Neque aliquis me timor tenet exanimis, nec ulla ignavia:
" Sed adhuc tuorum recordor mandatorum, quae mandâsti.
" Non me sinebas cum beatis diis ex adverso pugnare
" Caeteris; sed si, Jovis filia, Venus
" Veniret in proelium, hanc vulnerare acuto aere.
" Quare nunc et ipse recedo, atque etiam caeteros
" Argivos jussi congregari hîc omnes:
" Agnosco enim Martem proelium obeuntem *et administrantem*.
Huic autem respondit deinde dea caesiis-oculis Minerva:

Ver. 808.——τοίη οἱ ἐγών.] Ita edidit *Barnesius* ex MS. Rectè, ut mihi quidem videtur. *Vulgg.* τοίη τοι ἐγών ex versu, ut verisimile est, 828. infrà. Quanquam et τοίη τοι, etiam hoc in loco, ferri possit; si modò particula τοι, *explementum* utique accipiatur; sicuti in φ', 110. Ἀλλ' ἐπί τοι καὶ ἐμοὶ θάνατος, &c.

Ver. 815. Γινώσκω σε, θεά.]

Et nunc nequicquam fallis Dea.——
Æn. XII, 634.

Ver. 818.——ἐφετμέων.] Pronuntiabatur, ἐφετμῶν. Vide suprà ad β', 811.

Ver. 824.——ἀνακοιρανέοντα.] *Schol.* διατάσσοντα, διέποντα. Αἱ προβέσεις, ἀντιλαμβανόμεναι ἀλλήλων, τοὺς οἰκείους τόπους τηροῦσι. *Al.* ἀνὰ κοιρανέοντα.

Τυδεΐδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Μήτε σύ γ' Ἄρεα τόνδε τι δείδιθι, μήτε τιν' ἄλλον
Ἀθανάτων· τοίη τοι ἐγὼν ἐπιτάῤῥοθός εἰμι.
Ἀλλ' ἄγ' ἐπ' Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε μώνυχας ἵππους·
Τύψον δὲ σχεδίην, μηδ' ἅζεο θοῦρον Ἄρηα
Τοῦτον μαινόμενον, τυκτὸν κακὸν, ἀλλοπρόσαλλον·
Ὃς πρώην μὲν ἐμοί τε καὶ Ἥρῃ στεῦτ' ἀγορεύων,
Τρωσὶ μαχήσεσθαι, ἀτὰρ Ἀργείοισιν ἀρήξειν·
Νῦν δὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλεῖ, τῶν δὲ λέλασται.
Ὣς φαμένη, Σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
Χειρὶ πάλιν ἐρύσασ'· ὁ δ' ἄρ' ἐμμαπέως ἀπόρουσε·
Ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε παραὶ Διομήδεα δῖον
Ἐμμεμαυῖα θεά· μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων
Βριθοσύνῃ· δεινὴν γὰρ ἄγεν θεὸν, ἄνδρα τ' ἄριστον.
Λάζετο δὲ μάστιγα καὶ ἡνία Παλλὰς Ἀθήνη·

" Tydide Diomedes, meo charissime animo,
" Neque tu Martem hunc ullatenùs time, neque quemquam alium
" Immortalium; talis tibi ego adjutrix sum.
" Verùm age, in Martem primum dirige solidos-ungulis equos:
" Ferique *eum* cominùs, neque reverere impetuosum Martem
" Hunc insanientem, *præter-naturam*-ascitum malum, inconstantem:
" Qui non-ita-pridem mihique et Junoni promisit dicens,
" Adversum Trojanos *se* pugnaturum, atque Argivis auxiliaturum:
" Nunc verò cum Trojanis versatur, horumque est oblitus.
Sic locuta, Sthenelum quidem è curru depulit humi,
Manu retrorsum trahens: ille autem dicto-citiùs desiliit:
Ipsaque in currum conscendit juxta Diomedem nobilem
Irâ-concitata dea: valdè autem gemuit faginus axis
Sub pondere; gravem enim vehebat deam, virumque fortissimum.
Corripuit autem scuticam et habenas Pallas Minerva:

Ver. 827. Μήτε σύ γ' Ἄρεα τόνδε τι δείδιθι.] Ità rectè, ut opinor, edidit *Barnesius*. *Al.* Μήτε σύ γ' Ἄρεα τόνδ' ἔτι δείδιθι· Quod perinde est. *Al.* Μήτε σύ γ' Ἄρηα τόνδε δείδιθι et, Μήτε σύ γ' Ἄρηα τόγε δείδιθι. Quarum lectionum prior versum, posterior sententiam jugulat.

Ver. 828. Ἀθανάτων] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 831.———τυκτὸν κακόν.] *Eustathio*, " præter-naturam-ascitum malum." *Aliis*, " naturâ improbum." Neutrum malè, licèt diversâ ratione.

Ver. 835.———Σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε.——Ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε]

Aurigam Turni media inter lora Metiscum
Excutit, et longè lapsum temone relinquit;
Ipsa subit. manibusque undantes flectit habenas,
Cuncta gerens, vocemque et corpus et arma Metisci. *Æn.* XII, 469.

Ver. 836.——πάλιν ἐρύσασ'.] Quâ ratione πάλιν, hic ultimam producat; item, δὲ, *ver.* 840. et μιν, *ver.* 845. et ὀλοφυρόμενος, *ver* 871. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 838.————μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων.] Οἱ παλαιοὶ, ἀντὶ τοῦ φήγινος, πήδινος γράφουσιν· εἰπόντες ὅτι πῆδος, εἶδος ξύλου. *Eustath.*

Pòst valido nitens sub pondere faginus axis
Instrepat.———— *Georg.* III, 172.
———— Gemuit sub pondere cymba. *Æn.* VI, 413.

Ver. 840. 841. Λάζετο.—— Αὐτίκ'——ἔχε.] Oratio hæc *asyndetos*, impetum et vehementiam *Festinantis* significanter indicat. Vide suprà ad ά, 105.

Αὐτίκ' ἐπ' Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε μώνυχας ἵππους.
Ἤτοι ὁ μὲν Περίφαντα πελώριον ἐξενάριξεν,
Αἰτωλῶν ὄχ' ἄριστον, Ὀχησίου ἀγλαὸν υἱόν·
Τὸν μὲν Ἄρης ἐνάριζε μιαιφόνος· αὐτὰρ Ἀθήνη
Δῦν' Ἄϊδος κυνέην, μή μιν ἴδοι ὄβριμος Ἄρης.
Ὡς δὲ ἴδε βροτολοιγὸς Ἄρης Διομήδεα δῖον,
Ἤτοι ὁ μὲν Περίφαντα πελώριον αὐτόθ' ἔασε
Κεῖσθαι, ὅθι πρῶτον κτείνων ἐξαίνυτο θυμόν·
Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' ἰθὺς Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Πρόσθεν Ἄρης ὠρέξαθ' ὑπὲρ ζυγὸν, ἡνία θ' ἵππων,
Ἔγχεϊ χαλκείῳ, μεμαὼς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι·
Καὶ τό γε χειρὶ λαβοῦσα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ὦσεν ὑπ' ἐκ δίφροιο ἐτώσιον ἀϊχθῆναι.
Δεύτερος αὖθ' ὡρμᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης
Ἔγχεϊ χαλκείῳ· ἐπέρεισε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη
Νείατον ἐς κενεῶνα, ὅθι ζωννύσκετο μίτρην.

Ac statim in Martem primum dirigebat solidos-ungulis equos.
Ille quidem Periphantem ingentem occiderat,
Aetolorum longè fortissimum, Ochesii praeclarum filium:
Hunc utique Mars occidebat caede-inquinatus: sed Minerva
Induit Orci galeam, nè ipsam videret impetuosus Mars.
Postquam verò vidit hominum-pernicies Mars Diomedem nobilem,
Is quidem Periphantem ingentem illic sivit
Jacere, ubi primum interficiens abstulerat animam;
Atque ivit rectà in Diomedem equûm-domitorem.
Hi verò quum jam propè erant, alter in alterum vadentes,
Priùs Mars protentâ-manu-jaculatus est super jugum, habenasque equorum,
Hastâ aereâ, cupiens animam eripere:
Et verò hanc manu prehensam dea caesiis-oculis Minerva
Summovit à curru, ut incassùm praeterfugeret.
Secundus tum impetum fecit pugnâ strenuus Diomedes
Hastâ aereâ: infixit autem connixa Pallas Minerva
Imum in ile, ubi cingebatur cinctu.

Ver. 841. *Αὐτίκ' ἐπ' Ἄρηϊ (Παλλὰς) ἔχε μώνυχας ἵππους.*] Nempe, Trojanorum *vim* superavit Græcorum *disciplina et scientia* militaris. Id quod fieri scilicet *εἴωθε*, *ver.* 766.

Ver. 842.——— *ὁ μὲν (Ἄρης) Περίφαντα* ———*ἐξενάριξεν.*] Eò, ut opinor, quòd in *prœlio* cecidisset *Periphas*, nec *à quo* occisus esset appareret; à *Marte* dicitur interfectus. Cæterùm legendum hic crediderim, *ἐξενάριζε* sicuti infrà, *ver.* 844.

Ver. 847.———*ἔασε.*] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 855.——— *βοὴν ἀγαθός.*] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 857. *Νείατον ἐς κενεῶνα.*] Hoc ait Poeta, ni fallor; militibus *inferiorum ordinum* interfectis permultis, fusos Trojanos tantam cladem accepisse, ut eo die, quâ parte pugnaret *Diomedes*, penè *confectum bellum* videretur. *Διομήδης ἐπὶ τὰ κενὰ τῆς μὴ πάνυ φρουρουμένης ἀντιπάλων τάξεως παρεισελθὼν, εὐμαρῶς ἐτρέψατο τοὺς βαρβάρους. Heraclid.* *I* .....

Τῇ ῥά μιν οὖτα τυχὼν, διὰ δὲ χρόα καλὸν ἔδαψεν·
Ἐκ δὲ δόρυ σπάσεν αὖτις· ὁ δ' ἔβραχε χάλκεος Ἄρης,
Ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον, ἢ δεκάχιλοι
Ἀνέρες ἐν πολέμῳ, ἔριδα ξυνάγοντες Ἄρηος.
Τοὺς δ' ἄρ' ὑπὸ τρόμος εἷλεν Ἀχαιούς τε, Τρῶάς τε,
Δείσαντας· τόσον ἔβραχ' Ἄρης, ἆτος πολέμοιο.
Οἵη δ' ἐκ νεφέων ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ,
Καύματος ἐξ ἀνέμοιο δυσαέος ὀρνυμένοιο·
Τοῖος Τυδείδῃ Διομήδεϊ χάλκεος Ἄρης
Φαίνεθ', ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν.
Καρπαλίμως δ' ἵκανε θεῶν ἕδος, αἰπὺν Ὄλυμπον·
Πὰρ δὲ Διῒ Κρονίωνι καθέζετο, θυμὸν ἀχεύων,
Δεῖξεν δ' ἄμβροτον αἷμα, καταρρέον ἐξ ὠτειλῆς,
Καί ῥ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζῃ, ὁρῶν τάδε καρτερὰ ἔργα;
Αἰεί τοι ῥίγιστα θεοὶ τετληότες εἰμὲν,

Eâ utique *parte* ipsum vulneravit assecutus, cutemque pulchram dilaceravit;
Atque hastam extraxit rursus: Tum verò boabat aereus Mars,
Quantum scilicet novies-mille clamant, vel decies-mille
Viri in bello, certamen committentes Martis.
Tum verò tremor occupavit Achivosque Trojanosque
Territos: adeò boabat Mars, insatiabilis belli.
Qualis autem ex nubibus nigra apparet caligo,
Ab aestu vento graviter-spirante excitato:
Talis Tydidae Diomedi aereus Mars
Apparebat, cum nubibus iens in coelum latum.
Statim verò venit deorum in sedem, excelsum Olympum:
Propterque Jovem Saturnium sedit, animo moerens,
Ostenditque immortalem sanguinem defluentem ex vulnere,
Et lamentans verbis alatis allocutus est:
" Jupiter pater, nonne indignaris, videns haec violenta facinora?
" Semper sanè acerbissima dii passi sumus,

Ver. 858. Τῇ ῥα.] " Eâ *utique* parte." Non igitur supervacaneum est istud, ῥα; sed vim habet in connectendâ sententiâ perquàm elegantem. Vide quoque suprà ad ά. 56. et ad β′, 158.

Ibid.——οὖτα.] Vide suprà ad δ′, 525.

Ibid.——καλόν.] Vide suprà ad β′, 43.

Ver. 859.——ἔβραχε χάλκεος Ἄρης, Ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι.] Clamorem exhibet aciei disjectæ, et in fugam conversæ.

Ver. 864.——ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ, Καύματος ἐξ ἀνέμοιο δυσαέος ὀρνυμένοιο.] Nonnulli distinguunt; Καύματος ἐξ, ἀνέμοιο, *&c.* Ac proinde diversè accipi potest hæc sententia: Ut dicat nimirum Poeta, caliginosum aërem *vel* ex æstu oriri ac vento à meridie, *vel* æstum ipsum ex vento à meridie exorto, *vel* ventum denique ex æstu. Quæ quidem ambiguitas, non utique Poetæ, sed nobis græcè jam minùs scientibus omninò est tribuenda.

Ver. 865.—ὀρνυμένοιο.] Vide suprà ad γ′, 260.

Ver. 867.———ὁμοῦ νεφέεσσιν.] *Pulvere ingenti* scilicet excitato.

Ver. 869.——Κρονίωνι.] De Analogiâ τοῦ Κρονῖονες et Κρονΐωνες, vide suprà ad ά, 397. et β′, 818.

Ver. 870. Δεῖξεν δ' ἄμβροτον αἷμα.] Ad has voces, *Henr. Stephanus:* " *In Flor.* (inquit) " *et Ald. et aliquot aliis,* δεῖξε, *miror quomodo* " *stante versu; in aliis,* δεῖξαι, *miror quomodo* " *stante sententiâ.*" Credo equidem istos, δεῖξε δὲ ἄμβροτον· hos, δείξας ἄμβροτον, dicere voluisse.

Ver. 872. Ζεῦ πάτερ.] Equidem continere me nequeo, quin vocem Romanam, *Jupiter,* multò potiùs Ζεὺς πατὴρ esse credam, quàm *Juvans pater.*

Ἀλλήλων ἰότητι, χάριν δ' ἄνδρεσσι φέροντες
Σοὶ πάντες μαχόμεσθα· σὺ γὰρ τέκες ἄφρονα κούρην,
Οὐλομένην, ᾗτ' αἰὲν ἀήσυλα ἔργα μέμηλεν.
Ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες, ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,
Σοί τ' ἐπιπείθονται, καὶ δεδμήμεσθα ἕκαστος.
Ταύτην δ' οὔτ' ἔπεϊ προτιβάλλεαι, οὔτε τι ἔργῳ,
Ἀλλ' ἀνίεις, ἐπεὶ αὐτὸς ἐγείναο παῖδ' ἀΐδηλον·
Ἣ νῦν Τυδέος υἱὸν ὑπέρθυμον Διομήδεα
Μαργαίνειν ἀνέηκεν ἐπ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.
Κύπριδα μὲν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ·
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος·
Ἀλλά μ' ὑπήνεικαν ταχέες πόδες· ἦτέ κε δηρὸν
Αὐτοῦ πήματ' ἔπασχον ἐν αἰνῇσιν νεκάδεσσιν,
Ἤ κεν ζὼς ἀμενηνὸς ἔα χαλκοῖο τυπῇσι.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Μήτι μοι, Ἀλλοπρόσαλλε, παρεζόμενος μινύριζε·
Ἔχθιστος δέ μοι ἐσσὶ θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν·
Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε, μάχαι τε·

" Mutuo consilio, gratificantes nempè hominibus.
" *Atqui* tui causâ omnes pugnamus: tu enim peperisti dementem filiam,
" Perniciosam, cui semper iniqua opera curae sunt.
" Alii enim quidem omnes, quotquot dii sunt in Olympo,
" Tibique obediunt, et subjecti-sumus unusquisque:
" Hanc autem neque verbo coërces, neque quoquam facto,
" Sed indulges, quoniam ipse genuisti filiam pestiferam;
" Quae nunc Tydei filium insolentem Diomedem
" Furere extimulavit in immortales deos.
" Venerem quidem primùm cominùs vulneravit manu ad carpum;
" Ac postea in me ipsum irruit, deo se-aequans:
" At me subduxerunt veloces pedes: profectò *alioqui* diu
" Ibi dolores passus fuissem inter horrendas cadaverum-strages,
" Aut vivus viribus-fractus fuissem aeris ictibus.
Eum autem torvè intuitus allocutus est nubes-cogens Jupiter:
" Nequid mihi, *ô tu* inconstans, assidens quiriteris:
" Invisissimus utique mihi es deorum, qui Olympum tenent;
" Semper enim tibi contentioque grata, bellaque, pugnaeque:

Ver. 874.———χάριν δ' ἄνδρεσσι φέροντες.] Videtur *Eustathius*, quantum ex commentario conjicere est, legisse, χάριν ἄνδρεσσι φέροντες. Quod æquè ferri potest, ac ἀλαζυγόμενος ἔτι, jam suprà, *ver.* 871. Vide ad ά, 51.

Ver. 881.——— Διομήδεα.] Pronuntiabatur Διομήδη. Quomodò et scribi tandem cœptum.

Ver. 882.——ἀθανάτοισι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 883. Κύπριδα μὲν πρῶτον,——— Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι] Vide suprà ad *ver.* 336 et 857.

Ibid.——οὔτασε.] Vide suprà ad δ', 525. et ad ά, 140.

Ver. 885. Ἀλλά μ' ὑπήνεικαν ταχέες πόδες.] Ni fuga subsidio subeat. *Æn.* XII, 733.

Ver. 888.———νεφεληγερέτα Ζεύς.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 891. Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη.]
——————cui tristia bella,
Iræque, insidiæque, et crimina noxia cordi.
Odit et ipse pater.—— *Æn.* VII, 325.

Μητρός τοι μένος ἐστὶν ἀάσχετον, οὐκ ἐπιεικτὸν,
Ἥρης· τὴν μὲν ἐγὼ σπουδῇ δάμνημ' ἐπέεσσιν,
Τῷ σ' οἴω κείνης τάδε πάσχειν ἐννεσίῃσιν.
Ἀλλ' οὐ μάν σ' ἔτι δηρὸν ἀνέξομαι ἄλγε' ἔχοντα·
Ἐκ γὰρ ἐμεῦ γένος ἐσσὶ, ἐμοὶ δέ σε γείνατο μήτηρ·
Εἰ δέ τευ ἐξ ἄλλου γε θεῶν γένευ ὧδ' ἀΐδηλος,
Καί κεν δὴ πάλαι ἦσθα ἐνέρτερος Οὐρανιώνων.
Ὣς φάτο, καὶ Παιήον' ἀνώγει ἰήσασθαι·
Τῷ δ' ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων,
Ἠκέσατ'· οὐ μὲν γάρ τι καταθνητός γ' ἐτέτυκτο.
Ὡς δ' ὅτ' ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειγόμενος συνέπηξεν,
Ὑγρὸν ἐὸν, μάλα δ' ὦκα περιστρέφεται κυκόωντι·
Ὣς ἄρα καρπαλίμως ἰήσατο θοῦρον Ἄρηα.
Τὸν δ' Ἥβη λοῦσεν, χαρίεντα δὲ εἵματα ἕσσε·
Πὰρ δὲ Διῒ Κρονίωνι καθέζετο κυδεϊ γαίων.
Αἱ δ' αὖθις πρὸς δῶμα Διὸς μεγάλοιο νέοντο
Ἥρη τ' Ἀργείη καὶ ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη,
Παύσασαι βροτολοιγὸν Ἄρην ἀνδροκτασιάων.

" Matris tibi ingenium est intolerandum, cedere nescium,
" Junonis; quam quidem ego vix reprimo verbis:
" Idcircò te puto illius haec pati consiliis.
" Attamen non te ampliùs diù patiar dolores sustinere:
" Nam è me genitus es, mihique te peperit mater.
" Quòd si aliquo ex alio deorum natus esses ità improbus,
" Sanè jam pridem fuisses inferior Urani-filiis [*Titanibus*].
Sic dixit, et Paeonem jussit mederi:
Huic autem Paeon dolorem-pellentia medicamina inspergens,
Sanavit; nequaquam enim mortalis erat.
Sicut autem quando fici-succus lac album festino-motu in coagulum-cogit,
Liquidum quod erat; valdeque velociter *concrescens* circumagitur à miscente:
Sic utique *is* celeriter sanavit impetuosum Martem.
Hunc autem Hebe lavit, elegantesque vestes induit;
Juxtaque Jovem Saturnium sedit gloriâ exultans.
Tum verò rursus ad domum Jovis magni redierunt,
Junoque Argiva, et potens-auxiliatrix Minerva,
Postquam repressissent hominum-perniciem Martem à-virorum-caedibus.

Ver. 899.——ἀνώγει.] *Al.* ἄνωγέ μιν.

Ver. 900.————φάρμακα πάσσων.] *Alii* legunt, φάρμακ' ἔπασσεν· et versum sequentem omittunt.

Ver. 902.——ἐπειγόμενος.] *Al.* ἐπειγόμενον. Quod eodem redit.

Ver. 903.———περιστρέφεται.] Ἡρωδιανὸς (inquit *Eustathius*) "περιτρέφεται" γράφει. [illegible]————ἡ γὰρ λέξις, [τροφαλὶς: *caseus*] εἴρηται παρὰ τὸ τρέφεσθαι, ὅ ἐστι πήγνυσθαι. Firmatur *Herodiani* lectio, *Odyss.* ξ', 476.

————αὐτὰρ ὕπερθε χιὼν γένετ', ἠΰτε πάχνη,
Ψυχρὴ, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος.

Quin et τροφαλίδας, *caseos*, ex *Antiphane* et *Aristophane* memorat *Athenæus*, *lib.* X. *c.* 21. et *lib.* XIV. *c.* 22.

Ver. [illegible]——[illegible] Vide suprà ad δ', 8.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ζʹ.

Ὑπόθεσις τῆς Ζʹ. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ΤΩ͂Ν θεῶν ἀποστάντων τῆς μάχης, οἱ Ἕλληνες πολλοὺς ἀναιροῦσι τῶν Τρώων. Ἑλένου δὲ συμβουλεύσαντος, Ἕκτωρ εἰς τὴν πόλιν ἄνεισι, καὶ τῇ μητρὶ Ἑκάβῃ κελεύει εὔξασθαι τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ ὑποσχέσθαι αὐτῇ δώδεκα βοῶν θυσίαν, ὅπως τὸν Διομήδην * ἀποστήσειε τῆς μάχης. Τέως δὲ ὄντων αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ, Γλαῦκος καὶ Διομήδης ἀναγνωρίσαντες † φιλίαν πατρικὴν, διαλλάσσουσι τὰ ὅπλα ἀλλήλοις. Ἕκτωρ δὲ διαλεχθεὶς τῇ μητρὶ Ἑκάβῃ, καὶ τῇ γυναικὶ Ἀνδρομάχῃ, σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰς τὸν πόλεμον ἔξεισιν.

Α Λ Λ Η.

ἈΝᾺ μέσον Ξάνθου καὶ Σιμοῦντος, τῶν ποταμῶν, θάνατος Ἀκάμαντος τοῦ Θρᾳκός· καὶ Γλαύκου σύστασις, καὶ ἀναγνωρισμὸς, καὶ ἀμοιβὴ τῶν ὅπλων αὐτοῦ καὶ Διομήδους· καὶ ἄνοδος Ἕκτορος εἰς Ἴλιον πρὸς τὴν μητέρα, Ἑκάβην· εἶτα πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ Ἑλένην· εἶτα πρὸς Ἀνδρομάχην, τὴν γυναῖκα· καὶ Ἕκτορος ἔξοδος ἐπὶ τὸν πόλεμον σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἀδελφῷ.

Ἐπιγραφαί.

Ἕκτορος καὶ Ἀνδρομάχης ὁμιλία.

Ἄλλως.

Ζῆτα, θεᾶς Ἑκάβη ἐπὶ γούνασι πέπλον ἔθηκεν.

Ἄλλως.

Ζῆτα δ' ἄρ' Ἀνδρομάχης καὶ Ἕκτορος ἔστ' ὀαριστύς.

ΤΡΩ͂ΩΝ δ' οἰώθη καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνή·
Πολλὰ δ' ἄρ' ἔνθα καὶ ἔνθ' ἴθυσε μάχη πεδίοιο,
Ἀλλήλων ἰθυνομένων χαλκήρεα δοῦρα,

TROJANORUM porrò destituta est et Achivorum pugna gravis *Deorum præsentiâ*:
Saepe autem huc et illuc propendebat impetus proelii per campum,
Copiis in se invicem dirigentibus aeratas hastas,

---

* Ἀποστήσῃ. MS. *Mori.* † Πατρῴαν φιλίαν, Id.

Μεσσηγὺς Σιμόεντος, ἰδὲ Ξάνθοιο ῥοάων.
Αἴας δὲ πρῶτος Τελαμώνιος, ἕρκος Ἀχαιῶν,
Τρώων ῥῆξε φάλαγγα, φόως δ' ἑτάροισιν ἔθηκεν,
Ἄνδρα βαλὼν, ὃς ἄριστος ἐνὶ Θρήκεσσι τέτυκτο,
Υἱὸν Εὐσσώρου, Ἀκάμαντ', ἠΰν τε μέγαν τε.
Τόν ῥ' ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον ἱπποδασείης·
Ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε, πέρησε δ' ἄρ' ὀστέον εἴσω
Αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.
Ἄξυλον δ' ἄρ' ἔπεφνε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Τευθρανίδην, ὃς ἔναιεν ἐϋκτιμένῃ ἐν Ἀρίσβῃ,
Ἀφνειὸς βιότοιο, φίλος δ' ἦν ἀνθρώποισι·
Πάντας γὰρ φιλέεσκεν, ὁδῷ ἔπι οἰκία ναίων.
Ἀλλά οἱ οὔτις τῶν γε τότ' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
Πρόσθεν ὑπαντιάσας· ἀλλ' ἄμφω θυμὸν ἀπηύρα,
Αὐτὸν καὶ θεράποντα Καλήσιον, ὅς ῥα τόθ' ἵππων
Ἔσκεν ὑφηνίοχος· τὼ δ' ἄμφω γαῖαν ἐδύτην.

Inter Simoëntis et Xanthi fluenta.
Ajax autem primus Telamonius, murus Achivorum,
Trojanorum rupit phalangem, spemque sociis attulit,
Virum percutiens, qui fortissimus inter Thracas erat,
Filium Eüssori, Acamantem, strenuumque, magnumque.
Hunc percussit primus in galeae cono setis-equinis-densae:
Inque fronte fixit; penetravitque os intra
Cuspis aerea: cum verò tenebrae oculos cooperuerunt.
Axylum porrò interfecit pugnâ strenuus Diomedes,
Teuthranidem, qui habitabat benè-structâ in Arisbâ,
Dives opum, benignusque [*vel* dilectus] erat hominibus:
Omnes enim excipiebat-comitèr, ad viam *sitas* aedes habitans.
Sed ab eo nullus horum tunc arcuit tristem interitum,
Antè subveniens: sed ambos animâ privavit *Diomedes*,
Ipsum et famulum Calesium, qui tunc equorum
Erat auriga: hique ambo terram subierunt.

Ver. 5.——*πρῶτος.*] Nempe, *post* Junonis et Minervæ discessum.

Ver. 6.——————*φόως δ' ἑτάροισιν ἔθηκεν.*] Rectè Scholiastes, *φῶς, χαρὰν, σωτηρίαν.* Mirè autem hoc accipit *Popius; perruptâ et disjectâ Trojanorum acie, Lucem utique immissam.* Quod, nè quid ampliùs dicam, cum verbo *ἔθηκε* nequaquam congruit.

Ver. 9. *Τόν ῥ'.*] *Hunc utique. Hunc scilicet.* Vide suprà ad ί, 858.

Ver. 10.—*πέρησε.*] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 11.——*τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.*] Vide suprà ad δ', 461 et 503.

Ver. 12.——*βοὴν ἀγαθός.*] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 15. *Πάντας γὰρ φιλέεσκεν,*——————*Ἀλλά οἱ οὔτις*] Ridiculi planè fuerunt, qui Poetam hoc in loco hospitalitatem *Axyli* in universos, *vitio* ei *vertere* existimarent. Reverà de *Axylo*, hominum omnium hospitalissimo atque optimo, idem planè hic ait *Homerus*, ac de *Ripheo* omnium justissimo *Virgilius*:

——cadit et Ripheus, justissimus unus
Qui fuit in Teucris, et servantissimus æqui:
Diis aliter visum———. *Æn.* II, 426.

Ver. 17.——*ὑπαντιάσας.*] Vide suprà ad ά, 67.

Ibid.———*ἀπηύρα.*] *Diomedes.*

Ver. 18. *Αὐτὸν καὶ θεράποντα.*]

———premit aurigamque sub ipsis
Nactus equis, ferroque secat pendentia colla:
Tum caput ipsi aufert domino.———
Æn. IX, 330.

Δρῆσον δ' Εὐρύαλος καὶ Ὀφέλτιον ἐξενάριξε·
Βῆ δὲ μετ' Αἴσηπον καὶ Πήδασον, οὕς ποτε νύμφη
Νηῒς Ἀβαρβαρέη τέκ' ἀμύμονι Βουκολίωνι·
Βουκολίων δ' ἦν υἱὸς ἀγαυοῦ Λαομέδοντος,
Πρεσβύτατος γενεῇ, σκότιον δέ ἑ γείνατο μήτηρ·
Ποιμαίνων δ' ἐπ' ὄεσσι μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ·
Ἡ δ' ὑποκυσσαμένη διδυμάονε γείνατο παῖδε.
Καὶ μὲν τῶν ὑπέλυσε μένος καὶ φαίδιμα γυῖα
Μηκιστηϊάδης, καὶ ἀπ' ὤμων τεύχε' ἐσύλα.
Ἀστύαλον δ' ἄρ' ἔπεφνε μενεπτόλεμος Πολυποίτης.
Πιδύτην δ' Ὀδυσεὺς Περκώσιον ἐξενάριξεν
Ἔγχεϊ χαλκείῳ· Τεῦκρος δ' Ἀρετάονα δῖον.
Ἀντίλοχος δ' Ἄβληρον ἐνήρατο δουρὶ φαεινῷ
Νεστορίδης· Ἔλατον δὲ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ναῖε δὲ, Σατνιόεντος ἐϋῤῥείταο παρ' ὄχθας,
Πήδασον αἰπεινήν. Φύλακον δ' ἕλε Λήϊτος ἥρως
Φεύγοντ'· Εὐρύπυλος δὲ Μελάνθιον ἐξενάριξεν.
Ἄδρηστον δ' ἄρ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
Ζωὸν ἕλ'· ἵππω γάρ οἱ ἀτυζομένω πεδίοιο,

Dresum autem Euryalus et Opheltium interfecit:
Perrexit porrò ad Aesepum et Pedasum, quos quondam nympha
Naïs Abarbarea peperit insigni Bucolioni:
Bucolion autem erat filius clari Laomedontis,
Maxĭmus natu, clandestinum verò ipsum peperit mater:
Pastor autem quum *Bucolion* esset, inter oves *ei* mixtus est amore et cubili:
Ea verò gravida-facta gemellos peperit filios.
Et quidem horum solvit robur et pulchra membra
Mecisteïades *Euryalus*, et ab humeris arma detraxit.
Astyalum item occidit bellicosus Polypoetes.
Pidytem verò Ulysses Percosium interfecit
Hastâ aereâ: Teucerque Aretaonem nobilem.
Antilochus autem Ablerum interemit hastâ splendenti
Nestorides: Elatum verò rex virorum Agamemnon;
Habitabat autem, Satnioëntis pulchrè-fluentis apud ripas,
Pedasum altam. Phylacum porrò interfecit Leïtus heros,
Fugientem: Eurypylus item Melanthium interfecit.
Adrastum verò deinde pugna strenuus Menelaus
Vivum cepit: equi enim ei pavore-attoniti *fugientes* per-campum,

Ver. 23.—— Λαομέδοντος, Πρεσβύτατος γενεῇ, σκότιον δέ ἑ γείνατο μήτηρ.]

———primævus Helenor,
Mæonio regi quem serva Lycimnia furtim
Sustulerat, vetitisque ad Trojam miserat armis. *Æn.* IX, 545.

Quæ loca *Macrobius* in eis recenset, in quibus Poetarum "*par penè splendor amborum* "*est.*" Lib. V. cap. 12.

Ver. 25. Ποιμαίνων δ'.] *Bucolion.*

Ver. 28. Μηκιστηϊάδης.] *Euryalus*; ver. 20.

Ver. 31. Ἔγχεϊ χαλκείῳ.] Vide suprà ad γ', 380.

Ibid.——Ἀρετάονα] *Al.* ἄρ' Ἐτάονα.

Ver. 38.————ἵππω γάρ οἱ] Quâ ratione γὰρ, hic producatur, vide suprà ad α', 51.

Ὄζῳ ἐνὶ βλαφθέντε μυρικίνῳ, ἀγκύλον ἅρμα
Ἄξαντ' ἐν πρώτῳ ῥυμῷ, αὐτὼ μὲν ἐβήτην
Πρὸς πόλιν, ᾗπερ οἱ ἄλλοι ἀτυζόμενοι φοβέοντο·
Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη,
Πρηνὴς ἐν κονίῃσιν ἐπὶ στόμα· πὰρ δέ οἱ ἔστη
Ἀτρεΐδης Μενέλαος, ἔχων δολιχόσκιον ἔγχος·
Ἄδρηστος δ' ἄρ' ἔπειτα λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων·
Ζώγρει, Ἀτρέος υἱὲ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα·
Πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται,
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος·
Τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,
Αἴκεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθε·
Καὶ δή μιν τάχ' ἔμελλε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
Δώσειν ᾧ θεράποντι καταξέμεν· ἀλλ' Ἀγαμέμνων

Ramo impediti myricino, curvum currum
Cùm fregissent ad extremitatem temonis, ipsi quidem contenderunt
Ad urbem, quò alii pavore-attoniti fugiebant:
Ipse autem de curru juxta rotam devolutus est,
Pronus in pulveribus in os: propè autem ipsum stetit
Atrides Menelaus, tenens longam hastam:
Adrastus verò deindè amplexus supplex-orabat genua:
" Vivum-cape, Atrei fili, tuque dignum accipe liberationis-pretium:
" Multae utique in divitis patris *domo* res-pretiosae-reconditae jacent,
" Aesque, aurumque, varioque-artificio-elaboratum ferrum:
" Ex quibus certè tibi largietur pater infinita dona *liberationis-ergo*,
" Si me vivum *esse* audiverit ad naves Achivorum.
Sic dixit: huic autem animum in pectoribus flectebat;
Ac sanè ipsum mox erat veloces ad naves Achivorum
Daturus suo famulo deducendum: verùm Agamemnon

Ver. 42. *Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο*]
Fertur equis, curruque hæret resupinus inani,
Lora tenens tamen; huic cervixque comæque trahuntur
Per terram, et versâ pulvis inscribitur hastâ. *Æn.* I, 480.

Ver. 45.——*λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων· Ζώγρει, Ἀτρέος υἱὲ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα.*]
Et genua amplectens effatur talia supplex:———
Te precor, hanc animam serves ———
Est domus alta; jacent penitùs defossa talenta
Cælati argenti; sunt auri pondera facti
Infectique mihi.——— *Æn.* X, 525.

Vocem, *ἐλλίσσετο*, restituit *Barnesius*. Alii scribunt, *ἐλίσσετο*. Quod et ipsum ferri potest; eâdem utique analogiâ, ac *ἐλώρια*. Vide suprà ad *ά*, 4. *Ἐλλίσσετο* tamen rectius videtur; non modò propter similia *ἔλλαβε*, *ἐλλιτάνευε*, *ἀπολλήξῃς*, quæ observavit *Barnesius*; sed maximè propter eandem ipsam vocem, *ἐλλισάμην*, *Odyss.* *λ'*, 35. *et* *ν'*, 273. ubi Exemplaria conveniunt.

Ver. 51.——*ἔπειθε.*] *Al.* *ὄρινε.*
Et jam jamque magis cunctantem flectere sermo
Cœperat.——— *Æn.* XII, 940.

Ver. 53. *Δώσειν ᾧ θεράποντι*] Ita restituit *Barnesius*, ex *MSS.* et *Editt.* *Vett.* Rectè, ut mihi quidem videtur. *Al.* *τῷ θεράποντι.*

Ἀντίος ἦλθε θέων, καὶ ὁμοκλήσας ἔπος ηὔδα·
Ὦ πέπον, ὦ Μενέλαε, τίη δὲ σὺ κήδεαι αὔτως
Ἀνδρῶν; ἦ σοὶ ἄριστα πεποίηται κατὰ οἶκον,
Πρὸς Τρώων· τῶν μήτις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον,
Χεῖράς θ' ἡμετέρας· μηδ' ὅντινα γαστέρι μήτηρ
Κοῦρον ἐόντα φέροι, μηδ' ὃς φύγοι· ἀλλ' ἅμα πάντες
Ἰλίου ἐξαπολοίατ', ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι.
Ὣς εἰπὼν ἔτρεψεν ἀδελφειοῦ φρένας ἥρως,
Αἴσιμα παρειπών· ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν ὤσατο χειρὶ
Ἥρω' Ἄδρηστον· τὸν δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
Οὖτα κατὰ λαπάρην· ὁ δ' ἀνετράπετ'· Ἀτρείδης δὲ
Λὰξ ἐν στήθεσι βὰς ἐξέσπασε μείλινον ἔγχος.
Νέστωρ δ' Ἀργείοισιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Ὦ φίλοι, ἥρωες Δαναοὶ, θεράποντες Ἄρηος,
Μήτις νῦν ἐνάρων ἐπιβαλλόμενος, μετόπισθε
Μιμνέτω, ὥς κεν πλεῖστα φέρων ἐπὶ νῆας ἵκηται·
Ἀλλ' ἄνδρας κτείνωμεν· ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἕκηλοι
Νεκροὺς ἀμπεδίον συλήσετε τεθνειῶτας.

Obvius venit currens, et minacitèr-clamans verba fecit:
" O mollis, O Menelaë, cur nam verò tu sollicitus es ità *de servandis*
" Hominibus? Certè tibi optimè res gesta est domi,
" Per Trojanos: Quorum nullus effugiat grave exitium,
" Manusque nostras: nè quidem quem in sinu mater
" Infantem existentem gestet, nè is quidem effugiat: sed simul omnes
" Ex Ilio funditùs pereant, inhumati et prorsus disperditi.
Sic locutus immutavit fratris mentem heros,
Recta admonens: ille autem à se depulit-manu
Heroëm Adrastum: hunc verò rex Agamemnon
Vulneravit ad ile; ille verò resupinatus est: Atrides autem
Pede pectoribus imposito extraxit fraxineam hastam.
Nestor autem Argivos hortabatur, altùm clamans:
" O amici, heroës Danai, famuli Martis,
" Nè quis nunc exuviarum cupidus ponè
" Maneat, ut plurima ferens ad naves redeat;
" Sed viros interficiamus, posteà verò et his otiosi
" Corpora per campum spoliabitis mortua.

Ver. 55.——αὔτως.] *Al.* οὔτως.

Ver. 62. Αἴσιμα παρειπών· ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν.] Παρειπὼν, cùm sit vox composita, priorem producit eâdem ratione, ac γὰρ, suprà *ver.* 38. Sed et vox, ἀπὸ, ultimam quâ ratione hîc producat, vide suprà ad α', 51. Sunt tamen qui scribant, ἀπαὶ ἕθεν.

Ver. 64. Οὖτα κατὰ λαπάρην.] Vide suprà ad δ'. 525. et ad α', 140. *Al.* οὔτασε καλλαπάρην.

Ver. 70.———κτείνωμεν·——— συλήσετε.] Pulcherrimè hîc Senex, et ad personam convenientissimè, seipsum etiam adhuc eum exhibet, qui prœlio utique committendo, non item prædæ diripiendæ intersit. Ut rectè *Eustathius*: Ὅρα ὅπως θαυμασίως ὁ γέρων, τοῦ μὲν κακάτου συνεφάπτεσθαι καὶ αὐτὸς θέλει, ὡς δηλοῖ τὸ Κτείνωμεν.—Τὸ δὲ κέρδος, ἴδιον ποιεῖται τῶν στρατιωτῶν· οὐ γὰρ συλήσομέν φησιν, ἀλλὰ συλήσετε.

Ver. 71.——— τεθνειῶτας.] Vide suprà ad β', 818.

Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Ἔνθα κεν αὖτε Τρῶες ἀρηϊφίλων ὑπ' Ἀχαιῶν
Ἴλιον εἰσανέβησαν, ἀναλκείῃσι δαμέντες,
Εἰ μὴ ἄρ' Αἰνείᾳ τε καὶ Ἕκτορι εἶπε παραστὰς
Πριαμίδης Ἕλενος, οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος·
Αἰνεία τε, καὶ Ἕκτορ, ἐπεὶ πόνος ὔμμι μάλιστα
Τρώων καὶ Λυκίων ἐγκέκλιται, οὕνεκ' ἄριστοι
Πᾶσαν ἐπ' ἰθύν ἐστὲ, μάχεσθαί τε φρονέειν τε·
Στῆτ' αὐτοῦ, καὶ λαὸν ἐρυκάκετε πρὸ πυλάων,
Πάντη ἐποιχόμενοι, πρὶν αὖτ' ἐν χερσὶ γυναικῶν
Φεύγοντας πεσέειν, δηΐοισι δὲ χάρμα γενέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπεί κε φάλαγγας ἐποτρύνητον ἁπάσας,
Ἡμεῖς μὲν Δαναοῖσι μαχησόμεθ' αὖθι μένοντες,
Καὶ μάλα τειρόμενοί περ· ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει·
Ἕκτορ, ἀτὰρ σὺ πόλινδε μετέρχεο, εἰπὲ δ' ἔπειτα
Μητέρι σῇ καὶ ἐμῇ· ἡ δὲ ξυνάγουσα γεραιὰς
Νηὸν Ἀθηναίης γλαυκώπιδος, ἐν πόλει ἄκρῃ,
Οἴξασα κληῗδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο,

Sic fatus, concitavit ardorem et animum uniuscujusque.
Ac tum sanè Trojani bellicosis ab Achivis
In Ilium se recepissent, prae ignaviâ *suâ* domiti;
Nisi Aeneaeque et Hectori dixisset adstans
Priamides Helenus, augurum longè praestantissimus:
" Aeneaque, et Hector, quoniam labor vobis maximè
" Trojanorum et Lyciorum incumbit, quia praestantissimi
" Omnem ad conatum estis, ad pugnandumque et ad consulendum:
" State istic, et copias continete ante portas,
" Quoquoversum discurrentes; priùs quàm in complexu uxorum
" Fugientes cadant, hostibusque gaudium fiant.
" Ac postquam phalanges cohortati fueritis omnes,
" Nos quidem adversus Danaos pugnabimus hîc manentes,
" Quamvis valdè pressi; necessitas enim urget:
" Hector, at tu urbem adi; dicitoque demum
" Matri tuae et meae; eaque congregans honoratas-matronas
" *In* templum Minervae oculos-caesiae, in arce summâ,
" Apertis clave valvis sacrae aedis,

Ver. 72.——ὤτρυνε μένος.] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 76. Πριαμίδης.] Vide suprà ad α', 398.

Ibid.——Ἕλενος οἰωνοπόλων.] Quâ ratione, Ἕλενος, hîc ultimam producat; item, κατὰ, *ver.* 64. et πρὶν, *ver.* 81. vide suprà ad α', 51.

Ver. 77. Αἰνεία τε καὶ Ἕκτορ.] Vide suprà ad ί, 467.——ὅν τ' ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ, Αἰνείας.

Ver. 78.——ἐγκέκλιται.] Vide suprà ad α', 509 et 314.

Ver. 86.——μετέρχεο.] *Al.* μετοίχεο.

Ver. 87.——ἡ δὲ ξυνάγουσα γεραιὰς, Νηὸν Ἀθηναίης.]

Necnon ad templum summasque ad Palladis arces
Subvehitur magnâ matrum regina catervâ,
Dona ferens.—— —— *Æn.* XI, 477.

Ver. 89.——θύρας ἱεροῖο δόμοιο, Πέπλον.]

——ad templum non æquæ Palladis ibant,
——peplumque ferebant. *Æn.* I, 483.

Πέπλον, ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος
Εἶναι ἐνὶ μεγάροις, καί οἱ πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
Θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο·
Καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ,
Ἤνις, ἠκέστας, ἱερευσέμεν, αἴκ' ἐλεήσῃ
Ἄστυ τε, καὶ Τρώων ἀλόχους, καὶ νήπια τέκνα·
Αἴκεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίου ἱρῆς,
Ἄγριον αἰχμητὴν, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο,
Ὃν δὴ ἐγὼ κάρτιστον Ἀχαιῶν φημὶ γενέσθαι·
Οὐδ' Ἀχιλῆά ποθ' ὧδέ γ' ἐδείδιμεν, ὄρχαμον ἀνδρῶν,
Ὅνπερ φασὶ θεᾶς ἐξέμμεναι· ἀλλ' ὅδε λίην
Μαίνεται, οὐδέ τίς οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν.
  Ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' οὔτι κασιγνήτῳ ἀπίθησεν·
Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·
Πάλλων δ' ὀξέα δοῦρα, κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ,
Ὀτρύνων μαχέσασθαι· ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.
Οἱ δ' ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν.

"Peplum, quod sibi videtur elegantissimum et maximum
"Esse in aedibus, et sibi longè charissimum ipsi,
"Ponat Minervae ad genua pulchrae-comas:
"Et ei voveat *se* duodecim boves in templo
"Anniculas, jugum-non-passas, sacrificaturam, si miserata fuerit
"Urbemque, et Trojanorum uxores, et infantes liberos:
"Si utique Tydei filium averterit ab Ilio sacrâ,
"Ferocem bellatorem, violentum artificem fugandi *hostes*,
"Quem sanè ego fortissimum Achivorum arbitror esse:
"Nec Achillem quidem unquam sic timuimus, ducem virorum,
"Quem aiunt è deâ *natum* esse: sed hic valdè
"Furit, neque quisquam ei potest viribus par esse.
Sic dixit: Hector verò nequaquam fratri non-obsecutus est:
Statim verò de curru cum armis desiliit in terram:
Vibransque acutas hastas, per exercitum ibat quoquoversum,
Concitans ad pugnandum; suscitavitque proelium grave.
Illi itaque conversi-sunt-*à-fugâ*, et adversi steterunt Achivis.

Ver. 91.——*μεγάροις.*] *Al.* *μεγάρῳ.*

Ver. 92.——*ἐπὶ γούνασιν*] *Ad genua*, vel *in genibus*, pro eo ut *Minervæ* statua vel *Stantis* erat, vel *Sedentis.*

Ver. 93.——*ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα*——, *αἴκ' ἐλεήσῃ.*]

——siqua est Heleno prudentia vati——,
——primùm prece numen adora:
——dominamque potentem
Supplicibus supera donis —*Æn.* III, 435.

Ver. 99. Οὐδ' Ἀχιλῆά ποθ' ὧδέ γ'.] Notandum quanto cum artificio et hic et ubique inseratur *Achilles*, ut Poema unum sit à capite ad calcem.

Ver. 103.———*σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.*] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 105. Ὀτρύνων *μαχέσασθαι.*] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 106. Οἱ δ' ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν.]

Talibus accensi firmantur, et agmine denso
Consistunt.——— *Æn.* IX, 788.

Ἀργεῖοι δ' ὑπεχώρησαν, λῆξαν δὲ φόνοιο·
Φὰν δέ τιν' ἀθανάτων ἐξ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
Τρωσὶν ἀλεξήσοντα κατελθέμεν, ὡς ἐλέλιχθεν.
Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες ὑπέρθυμοι, τηλέκλειτοί τ' ἐπίκουροι,
Ἀνέρες ἐστὲ, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς,
Ὄφρ' ἂν ἐγὼ βείω προτὶ Ἴλιον, ἠδὲ γέρουσιν
Εἴπω βουλευτῆσι, καὶ ἡμετέρῃς ἀλόχοισι,
Δαίμοσιν ἀρήσασθαὶ, ὑποσχέσθαι δ' ἑκατόμβας.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Ἀμφὶ δέ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα δέρμα κελαινὸν,
Ἄντυξ, ἣ πυμάτη θέεν ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης.
Γλαῦκος δ' Ἱππολόχοιο πάϊς καὶ Τυδέος υἱὸς
Ἐς μέσον ἀμφοτέρων συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Τὸν πρότερος προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε, καταθνητῶν ἀνθρώπων;
Οὐ μὲν γάρ ποτ' ὄπωπα μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ

Argivi autem pedem-retulerunt, desieruntque à caede:
Existimabant utique aliquem immortalium de coelo stellato
Trojanis auxiliaturum descendisse, eò *quòd* ita conversi essent.
Hector autem Trojanos hortabatur, altùm inclamans:
" Trojani animosi, et è longinquo-vocati socii,
" Viri estote, amici, revocate autem strenuam fortitudinem,
" *Tantisper* dum ego ivero ad Ilium, et senibus
" Dixero consiliariis, et nostris uxoribus,
" Deos ut precentur, voveantque hecatombas.
Sic utique locutus, abiit expeditè-pugnam-ciens Hector;
Circum autem ipsi malleolos pulsabat, et cervicem corium nigrum,
Ora, quae extrema ambiebat scutum umbonem-habens.
Glaucus autem Hippolochi natus et Tydei filius
In medium utriusque aciei congrediebantur, animis prompti ad pugnandum.
Ili verò cum jam propè essent, se invicem invadentes,
Illum prior allocutus est pugnâ strenuus Diomedes:
" Quisnam tu es, fortissime, mortalium hominum?
" Non enim unquam vidi *te* pugnâ in gloriosâ

Ver. 108.———*ἀθανάτων.*] Et rursùm, *ver.* 128 et 140. Vide suprà ad *ά*, 398.

Ibid.————*οὐρανοῦ ἀστερόεντος.*]
————stellantis regia cœli.
Æn. VII, 210.
———cœlum stellis fulgentibus aptum.
Æn. XI, 202.

Ver. 116.——*κορυθαίολος.*] Vide suprà ad *β'*, 816.

Ver. 117. *Ἀμφὶ δέ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα.*] Hectorem *incedentem* ita depingunt hi duo versiculi, ut tanquam ob oculos ponant.

Ver. 120.——*μεμαῶτε.*] Vide suprà ad *β'*, 818.

Ver. 122.——*βοὴν ἀγαθός.*] Vide suprà ad *β'*, 408.

Ver. 123. *Τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε.*] Longior hæc *Glauci* et *Diomedis* collocutio, non medio est intersita prœlio; sed, ut rectè notavit *Eustathius*, *τὸν ἄγριον αἰχμητὴν Ἕκτορα τῆς μάχης ἀποστήσας—ὁ ποιητὴς,—ἀνίησι τὸ τοῦ πολέμου ἀκμαῖον, καὶ ἀναπαύει τὸν ἀκροατήν.*

Ver. 124. *Οὐ μὲν γάρ ποτ' ὄπωπα.*] Differunt inter se, *οὔ ποτ' εἶδον*, et, *οὐ ποτ'*

Τὸ πρίν· ἀτὰρ μὲν νῦνγε πολὺ προβέβηκας ἁπάντων
Σῷ θάρσει, ὅτ' ἐμὸν δολιχόσκιον ἔγχος ἔμεινας.
Δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσιν.
Εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' οὐρανοῦ εἰλήλουθας,
Οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην.
Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόοργος
Δὴν ἦν, ὅς ῥα θεοῖσιν ἐπουρανίοισιν ἔριζεν.
Ὅς ποτε μαινομένοιο Διωνύσοιο τιθήνας
Σεῦε κατ' ἠγάθεον Νυσσήϊον· αἱ δ' ἅμα πᾶσαι
Θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν, ὑπ' ἀνδροφόνοιο Λυκούργου
Θεινόμεναι βουπλῆγι· Διώνυσος δὲ φοβηθεὶς
Δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα· Θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ
Δειδιότα· κρατερὸς γὰρ ἔχε τρόμος ἀνδρὸς ὁμοκλῇ.
Τῷ μὲν ἔπειτ' ὀδύσαντο θεοὶ ῥεῖα ζώοντες,
Καί μιν τυφλὸν ἔθηκε Κρόνου παῖς· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Ἦν, ἐπεὶ ἀθανάτοισιν ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν.
Οὐδ' ἂν ἐγὼ μακάρεσσι θεοῖς ἐθέλοιμι μάχεσθαι.
Εἰ δέ τις ἐσσὶ βροτῶν, οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν,

"Antehac: atqui nunc longè antecessisti cunctos
"Tuâ confidentiâ, quandoquidem meam longam hastam expectâsti.
"Infelicium sanè filii meo robori occurrunt.
"Sin aliquis immortalium de coelo venisti,
"Non equidem ego cum diis coelestibus pugnavero.
"Non enim, nè Dryantis quidem filius fortis Lycurgus,
"Diu vixit, qui cum diis coelestibus contendebat:
"Qui utique furentis Bacchi nutrices
"Persequebatur per sacrum Nyssëium: illae verò simul omnes
"Thyrsos humi projecerunt, ab homicidâ Lycurgo
"Percussae stimulo-boario; Bacchus verò fugatus
"Subiit maris undam; Thetisque excepit sinu
"Timentem: vehemens enim occupaverat tremor ob viri comminationem.
"Huic quidem posteà irati sunt dii tranquillè viventes,
"Et ipsum caecum fecit Saturni filius; nec amplius diu
"Vixit: quoniam immortalibus exosus erat omnibus diis.
"*Quare* nec ego equidem cum beatis diis velim pugnare.
"Si verò quis es mortalium, qui telluris fructu vescuntur,

ὄπωπα, eodem modo atque apud Anglos, I NEVER SAW, et, I HAVE NEVER SEEN: Quorum nempe prius ἀορίστως de præterito QUOVIS spatio temporis rectè dici possit; posterius non nisi διηνεκῶς de tempore *omni* ad usque PRÆSENTEM diem. Quare aptissimè hic conjunctum est ὄπωπα, cum sequentibus προβέβηκας et εἰλήλουθας. Vide suprà ad ά, 37.

Var. 135.——βουπλῆγι.] Βουπλὴξ δὲ, βουκέντρον. ἢ πέλεκυς βοὸς ἀναιρετικός. ἢ μάστιξ γινομένη ἀπὸ τμήματος βύρσης. *Eustath.*

Ver. 139.——ἄρ' ἔτι δήν.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 142.———οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν.] Ἄρουρα, est, γῆ ἀρουμένη, *Terra culta:*

———— ——incultis præstare videmus
Culta loca, et manibus meliores reddere fœtus. *Lucret. lib.* I, 210.

Quem locum *Lambinus* ità edidit:

Ἆσσον ἴθ', ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ' ἵκηαι.
Τὸν δ' αὖθ' Ἱππολόχοιο προσηύδα φαίδιμος υἱός·
Τυδείδη μεγάθυμε, τίη γενεὴν ἐρεείνεις;
Οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.
Φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη
Τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη·
Ὣς ἀνδρῶν γενεὴ, ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει.
Εἰ δ' ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι, ὄφρ' εὖ εἰδῇς
Ἡμετέρην γενεὴν, πολλοὶ δέ μιν ἄνδρες ἴσασιν·
Ἔστι πόλις Ἐφύρη, μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο,

"Propiùs accede, ut ocyùs mortis *ad* metas pervenias.
Hunc autem vicissim Hippolochi allocutus est illustris filius:
"Tydide magnanime, cur genus *meum* percontaris?
"Qualis foliorum generatio, talis et hominum.
"Folia alia quidem ventus humi fundit, alia verò sylva
"Germinans producit; verisque succrescunt tempore:
"Sic hominum generatio, haec quidem nascitur, illa verò desinit.
"Si verò vis et haec discere, ut benè cognoscas
"Nostram stirpem, multi utique ipsam homines nôrunt:
"Est urbs Ephyra, *in* recessu Argi equis-apti;

——incultis præstare videmus
Culta loca, et manibus meliores *reddi* fœtus:

Atque ita omninò "*legendum, libris omnibus reclamantibus*," contendit: "*quoniam videmus fœtus manibus reddi, hoc est, fieri meliores; reddere autem, quod est in omnibus libris, ferri non posse.*" Absurdè admodùm. Neque enim verum est, neque id ait *Lucretius, terræ fœtus* (quod utique voluit Vir doctus) hominum *manibus* meliores "*reddi*;" sed *terram* ipsam *manibus* cultam, fœtus suos "*Reddere*" meliores.

Ver. 146. Οἵη περ φύλλων γενεή.] Locum hunc omni tempore et laudârunt Veteres, et imitati sunt. *Simonides*, in fragmentis:

"Ἓν δὲ τὸ κάλλιστον, Χῖος ἔειπεν ἀνήρ·
"Οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν."

Musæus apud *Clementem Alexandrinum, Strom.* VI.

Ὣς δ' αὔτως καὶ φύλλα φύει ζείδωρος ἄρουρα·
Ἄλλα μὲν ἐν μελίῃσιν ἀποφθίνει, ἄλλα δὲ φύει·
Ὣς δὲ καὶ ἀνθρώπου γενεὴ καὶ φύλλον ἑλίσσει.

Quos quidem versus *Homerum ipsum* ex *Musæo* antiquiore imitatum fuisse existimavit *Clemens*: Sed Scriptoris *Homero recentioris* fuisse, vel ex eo satis liquet, quòd ἀποφθίνει penultimam *corripiat*: Vide suprà ad β', 45.

Pindarus, Pythior. Ol. VIII. sub finem:

Ἐπάμεροι· τί δέ τις; τί δ' οὔτις;
Σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωποι.

Sophocles, in *Ajace*:

Ὁρῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν
Εἴδωλ', ὅσοιπερ ζῶμεν, ἢ κουφὴν σκιάν.
Ver. 125.

Euripides, apud *Plutarchum* de *Consolatione*:

Κύκλος γὰρ αὐτὸς καρπίμοις τε γῆς φυτοῖς,
Θνητῶν τε γενεᾷ· τοῖς μὲν αὔξεται βίος,
Τῶν δὲ φθίνει τε κἀκθερίζεται πάλιν.

Aristophanes, in *Avibus*:

Ἄγε δὴ φύσιν ἄνδρες ἀμαυρόβιοι, φύλλων γενεᾷ προσόμοιοι,
Ὀλιγοδρανέες, πλάσματα πηλοῦ, σκιοειδέα φῦλ' ἀμενηνὰ,
Ἀπτῆνες, ἐφημέριοι ταλαοὶ βροτοὶ, ἀνέρες εἰκελόνειροι.
Ver. 686.

[Quorum quidem versuum *rythmum* qui auribus accipere velit, eos ad sequentem normam exigere oportebit:

Βοσῶν, βοσῶν, βοσῶν, βοσῶν | βοσῶν, βοσῶν, βοσῶντος |
Ἄγε δὴ | φύσιν ἄν | δρες ἀμαυ | ρόβιοι | φύλλων | γενεᾷ | προσόμοιοι.]

Horatius denique, in *Arte Poeticâ*:

Ut silvæ foliis pronos mutantur in annos,
Prima cadunt.——— *Ver.* 60.

Vel, ut emendavit Criticorum maximus, *Bentleius*:

Ut silvis folia privos mutantur in annos,
Prima cadunt. ———

Ver. 147.——ὕλη] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 152. Ἔστι πόλις Ἐφύρη.]

Urbs antiqua fuit——— *Æn.* I, 16

Ἔνθάδε Σίσυφος ἔσκεν, ὁ κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν,
Σίσυφος Αἰολίδης· ὁ δ' ἄρα Γλαῦκον τέκεθ' υἱόν·
Αὐτὰρ Γλαῦκος ἔτικτεν ἀμύμονα Βελλεροφόντην·
Τῷ δὲ θεοὶ κάλλος τε καὶ ἠνορέην ἐρατεινὴν
Ὤπασαν· αὐτάρ οἱ Προῖτος κάκ' ἐμήσατο θυμῷ·
Ὅς ῥ' ἐκ δήμου ἔλασσεν, (ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν
Ἀργείων· Ζεὺς γάρ οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ ἐδάμασσε.)
Τῷ δὲ γυνὴ Προίτου ἐπεμήνατο, δῖ' Ἄντεια,
Κρυπταδίῃ φιλότητι μιγήμεναι· ἀλλὰ τὸν οὔτι
Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέοντα δαΐφρονα Βελλεροφόντην.
Ἡ δὲ ψευσαμένη Προῖτον βασιλῆα προσηύδα·
Τεθναίης, ὦ Προῖτ', ἢ κάκτανε Βελλεροφόντην,
Ὅς μ' ἔθελεν φιλότητι μιγήμεναι οὐκ ἐθελούσῃ.
Ὣς φάτο· τὸν δὲ ἄνακτα χόλος λάβεν, οἷον ἄκουσε·
Κτεῖναι μέν ῥ' ἀλέεινε, σεβάσσατο γάρ τόγε θυμῷ,

" Ibi Sisyphus fuit, qui prudentissimus erat mortalium,
" Sisyphus Aeolides; is autem Glaucum genuit filium:
" At Glaucus genuit laudatissimum Bellerophontem:
" Huic autem dii pulchritudinemque et virtutem amabilem
" Praebuerunt: sed ei Proetus mala molitus est animo:
" Qui è civitate expulit: (quoniam *Proetus* multò potentissimus erat
" Argivorum: Jupiter enim ei *illos* sub sceptro subdiderat.)
" Cum hoc utique uxor Proeti furiosè cupierat, nobilis Antea,
" Clandestino amore misceri; sed neutiquam
" Persuasit bonâ-mente-praedito prudenti Bellerophonti.
" Illa verò mentita, Proetum regem *sic* allocuta est:
" *Moriendum tibi statue, ô Proete, vel interfice Bellerophontem,*
" *Qui mihi voluit Amore misceri nolenti.*
" Sic dixit: at regem ira occupavit, eò-quòd-talia audierat:
" Interficere quidem nolebat, religioni enim habuit id in animo,

---

Cæterùm quâ ratione vox, πόλις hîc ultimam producat; item αὐτὰρ, *ver.* 157. et γὰρ, *ver.* 159. vide suprà ad ά, 51. Porrò de *longâ* hâc oratione, vide suprà ad *ver.* 123.

Ibid.——μυχῷ Ἄργεος.]

——vasto submota recessu.

Æn. VIII, 193.

Ver. 153.——κέρδιστος.] Συνετώτατος, ὡς ὁ Γλαῦκός φησι. Μέση δὲ λέξις ἐστὶ τὸ Κέρδιστος. Οὐ γὰρ ἐθέλει βλασφημεῖν ὁ Γλαῦκος τὸν πρόγονον, κλεπτίστατον ἀληθῶς ὄντα. *Eustath.*

Ver. 155.——ἀμύμονα.] *Insignem;* non utique ad *omnem* virtutem, (vide *ver.* 200.) sed——κάλλος τε καὶ ἠνορέην ἐρατεινήν. Item ad castitatem, *ver.* 161.

Ver. 156.——ἠνορέην ἐρατεινήν.] Virtutem in bello, non sævam et ferocientem, sed cum humanitate conjunctam.

Ver. 158. Ὅς ῥ'.] *Qui utique. Qui scilicet.* Vide suprà ad έ, 858.

Ibid.——πολὺ φέρτερος] *Prœtus* videlicet.

Ver. 160. Τῷ δέ.] Istud, τῷ δὲ, hoc in loco, non illud est, quod Romani dicunt, *Huic autem;* sed, *Huic videlicet.* Indicat enim, quam demùm ob causam *Bellerophonta* expulerit *Prœtus.*

Ibid.——δῖ' Ἄντεια.] Εἰρωνικῶς, inquit *Scholiastes.* At nihil opus. Δῖος enim dicitur quis, non ad *probitatem Morum,* sed ad *pulchritudinem, nobilitatem,* aut similia.

Ver. 161.——ἀλλὰ τὸν οὔτι Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέοντα.] Τὰ μὲν εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον περαινόμενα, τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀποδίδωσι· Καὶ λέγει δήπου,——" ἀλλὰ τὸν οὔτι Πεῖθ' ἀγαθὰ " φρονέοντα." *Plutarch. in Coriolano.*

Ver. 163.—βασιλῆα.] Vide suprà ad ά, 265

Πέμπε δέ μιν Λυκίηνδε, πόρεν δ' ὅγε σήματα λυγρὰ,
Γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά·
Δεῖξαι δ' ἠνώγει ᾧ πενθερῷ, ὄφρ' ἀπόλοιτο.
Αὐτὰρ ὁ βῆ Λυκίηνδε θεῶν ὑπ' ἀμύμονι πομπῇ·
Ἀλλ' ὅτε δὴ Λυκίην ἷξε, Ξάνθον τε ῥέοντα,
Προφρονέως μιν τῖεν ἄναξ Λυκίης εὐρείης·
Ἐννῆμαρ ξείνισσε, καὶ ἐννέα βοῦς ἱέρευσεν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,
Καὶ τότε μιν ἐρέεινε, καὶ ᾔτεε σῆμα ἰδέσθαι,
Ὅ, ττι ῥά οἱ γαμβροῖο παρὰ Προίτοιο φέροιτο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σῆμα κακὸν παρεδέξατο γαμβροῦ,
Πρῶτον μέν ῥα Χίμαιραν ἀμαιμακέτην ἐκέλευσε
Πεφνέμεν· ἡ δ' ἄρ' ἔην θεῖον γένος, οὐδ' ἀνθρώπων,
Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα,
Δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.
Καὶ τὴν μὲν κατέπεφνε, θεῶν τεράεσσι πιθήσας.
Δεύτερον αὖ, Σολύμοισι μαχέσσατο κυδαλίμοισι·
Καρτίστην δὴ τήν γε μάχην φάτο δύμεναι ἀνδρῶν.
Τὸ τρίτον αὖ, κατέπεφνεν Ἀμαζόνας ἀντιανείρας.

" Misit autem ipsum in Lyciam, deditque is literas perniciosas,
" Scribens in tabellâ complicatâ exitialia multa;
" Ostendereque jussit suo socero, quo periret.
" Itaque ille abiit in Lyciam, deorum fausto ductu:
" Sed quando jam *ad* Lyciam pervenisset, Xanthumque fluentem,
" Propenso-animo ipsum honoravit rex Lyciae latae:
" *Nempe* per-novem-dies *cum* hospitaliter-excepit, et novem boves sacrificavit:
" Verùm ut jam decima apparuit roseis-digitis aurora,
" Tum quidem ipsum interrogavit, et petiit literas videre,
" Quid utique sibi genero à Proeto ferret.
" At postquam literas exitiales accepit generi,
" Primùm quidem Chimaeram insuperabilem *cum* jussit
" Interficere: haec utique erat divinum genus, non hominum,
" Antè leo, pòst autem draco, media verò capra,
" Terribilem spirans ignis vim ardentis.
" Et hanc quidem interfecit, deorum signis fretus.
" Secundò verò, *cum* Solymis pugnavit inclytis:
" Acerrimam certè hanc pugnam dicebat *se* iniisse virorum.
" Tertiò verò, interfecit Amazonas viragines.

Ver. 168.—— πόρεν δ' ὅγε.] Quàm non supervacaneum sit istud, ὅγε, vide suprà ad γ', 409.

Ver. 175.——ῥοδοδάκτυλος ἠώς.] Vide suprà ad ά, 477.

Ver. 176.———μιν ἐρέεινε.] Quâ ratione, μιν, hic producatur; similiterque, πάλιν, *ver.* 189. et μιν, *ver.* 191. itemque ultima vocis, θυγατέρα, *ver.* 192. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 177. Ὅ, ττι ῥά.] *Quod scilicet.* Vide suprà ad ί, 858.

Τῷ δ' ἄρ' ἀνερχομένῳ πυκινὸν δόλον ἄλλον ὕφαινε·
Κρίνας ἐκ Λυκίης εὐρείης φῶτας ἀρίστους,
Εἷσε λόχον· τοὶ δ' οὔτι πάλιν οἶκόνδε νέοντο·
Πάντας γὰρ κατέπεφνεν ἀμύμων Βελλεροφόντης.
Ἀλλ' ὅτε δὴ γίγνωσκε θεοῦ γόνον ἠῢν ἐόντα,
Αὐτοῦ μιν κατέρυκε, δίδου δ' ὅγε θυγατέρα ἥν·
Δῶκε δέ οἱ τιμῆς βασιληΐδος ἥμισυ πάσης.
Καὶ μήν οἱ Λύκιοι τέμενος τάμον ἔξοχον ἄλλων,
Καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, ὄφρα νέμοιτο.
Ἡ δ' ἔτεκε τρία τέκνα δαΐφρονι Βελλεροφόντῃ,
Ἴσανδρόν τε, καὶ Ἱππόλοχον, καὶ Λαοδάμειαν.
(Λαοδαμείῃ μὲν παρελέξατο μητίετα Ζεὺς,
Ἡ δ' ἔτεκ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα χαλκοκορυστήν.)
Ἀλλ' ὅτε δὴ κἀκεῖνος ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν,
Ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο,

" Huic autem redeunti callidam fraudem aliam struxit:
" Delectis ex Lyciâ latâ viris fortissimis,
" Collocavit insidias: ii verò nequaquam rursus domum redierunt;
" Omnes enim interfecit eximius Bellerophontes.
" Sed quando jam cognôrat *hunc* dei sobolem praeclaram esse,
" Illic ipsum detinuit, deditque is filiam suam:
" Dedit etiam ei honoris regii dimidium totius.
" Quin et ei Lycii portionem agri dederunt separatam, praestantem caeteris,
" Amoenam, *et* vitiferam et arabilem, ut coleret.
" Illa verò peperit tres liberos prudenti Bellerophonti,
" Isandrumque et Hippolochum et Laodameam.
" (Cum Laodameâ quidem concubuit providus Jupiter,
" Haecque peperit deo-parem Sarpedona bellicosum.)
" Sed quando jam et ipse [*Bellerophon*] exosus-fuit omnibus diis,
" Sanè is per campum Aleïum solus errabat,

Ver. 188. Κρίνας.] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 191.——ὅτε δὴ γίγνωσκε.] Ex *virtute* scilicet et *rebus gestis.*

Ver. 192.——ὅγε.] Non *Prætus* (ut absurdè *Spondanus* ad *ver.* 144) sed Rex Lyciæ, *Præti* socer. De syntaxi, vide suprà ad γ', 409.

Ibid.——θυγατέρα.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 194. Καὶ μήν οἱ.] *Barnesius* edidit, Καὶ μήν οἱ Sed nihil opus.

Ver. 195. Καλόν] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 197 *et* 203. Ἴσανδρον.] *Al.* Πείσανδρον.

Ver. 198.——παρελέξατο] Vide suprà ad β', 515.

Ibid.——μητίετα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 199.——χαλκοκορυστήν.] Vide suprà ad β', 1.

Ver. 200.——ὅτε δὴ κἀκεῖνος.] " *Quum et* " *ipse Bellerophon.*" Cæterùm *cujus* de- " mùm *criminis* pœnas lueret *Bellerophon*, id verò non meminit *Glaucus*, nè genus suum dedecoraret: Ut rectè annotavit *Popius*. *Aristoteles* citat hunc versum, Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ οὗτος —— *Probl.* XXX. 1.

Ver. 201. Ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον.]

Qui miser in campis mœrens errabat Aleïs,
Ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans. *Cic. Tusc. Quæst. l.* 3.

Τὸ Ἀλήϊον, ἆρά γε τὸ ἄσπορον, καὶ μὴ ἔχον λήϊα; οὐχί· ἀλλ' ἐκ τοῦ, ὃν αὐτὸν ἐν αὐτῷ ἀλᾶσθαι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 11. *Diogenes Laërtius* similiter de *Heraclito:* Καὶ τέλος, μισανθρωπήσας, καὶ ἐκπατήσας, ἐν τοῖς ὄρεσι διῃτᾶτο, πόας σιτούμενος καὶ βοτάνας· in

Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.
Ἴσανδρον δέ οἱ υἱὸν Ἄρης, ἆτος πολέμοιο,
Μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτανε κυδαλίμοισι.
Τὴν δὲ χολωσαμένη χρυσήνιος Ἄρτεμις ἔκτα.
Ἱππόλοχος δέ μ' ἔτικτε, καὶ ἐκ τοῦ φημὶ γενέσθαι·
Πέμπε δέ μ' ἐς Τροίην, καί μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
Αἰὲν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων·
Μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν· οἳ μέγ' ἄριστοι
Ἔν τ' Ἐφύρῃ ἐγένοντο καὶ ἐν Λυκίῃ εὐρείῃ·
Ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι.
  Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἔγχος μὲν κατέπηξεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
Αὐτὰρ ὁ μειλιχίοισι προσηύδα ποιμένα λαῶν·
  Ἦ ῥά νύ μοι ξεῖνος πατρώϊός ἐσσι παλαιός·
Οἰνεὺς γάρ ποτε δῖος ἀμύμονα Βελλεροφόντην
Ξείνισ' ἐνὶ μεγάροισιν, ἐείκοσιν ἤματ' ἐρύξας·
Οἱ δὲ καὶ ἀλλήλοισι πόρον ξεινήϊα καλά·
Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινὸν,

" Suum animum exedens, vestigia hominum vitans.
" Isandrum verò ejus filium Mars, insatiabilis belli,
" Pugnantem adversus Solymos interfecit inclytos.
" Hanc autem irata aureas-habenas-tractans Diana occidit.
" Hippolochus verò me genuit, et ex hoc dico *me* natum esse:
" Misit autem me ad Trojam, et mihi valdè multa mandavit,
" *Ut semper fortissimè rem gererem, et superior virtute essem aliis:*
" *Neque genus patrum dedecorarem; qui quàm fortissimi*
" *Inque Ephyrâ extiterunt et in Lyciâ latâ:*
" Hoc tibi *ex* genereque et sanguine glorior esse.
Sic dixit: lætatus autem est pugnâ strenuus Diomedes:
Hastam quidem defixit in terram almam,
Atque ipse blandis *verbis* allocutus est pastorem populorum:
" Certè mihi hospes paternus es vetus:
" Oeneus enim olim nobilis eximium Bellerophontem
" Hospitio-excepit in aedibus, viginti dies retentum:
" Hi autem et sibi mutuò dederunt xenia pulchra:
" Oeneus quidem balteum dedit puniceo-colore fulgentem,

---

vitâ Heracliti. Quæritque *Aristoteles*, διὰ τί πάντες ὅσοι περιττοὶ γεγόνασιν ἄνδρες, ἢ κατὰ φιλοσοφίαν, ἢ πολιτικὴν, ἢ ποίησιν, ἢ τέχνας, φαίνονται μελαγχολικοὶ ὄντες;——οἷον λέγεται τῶν τε ἡρωϊκῶν τὰ περὶ τὸν Ἡρακλέα,——ἔτι δὲ τὰ περὶ Αἴαντα καὶ Βελλεροφόντην——καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ἡρώων, ὁμοιοπαθεῖς φαίνονται τούτοις. *Problem.* XXX, 1.

Ver. 205. Τὴν δέ.] *Laodameam.*

Ver. 208.——ὑπείροχον] Vide suprà ad β', 426.

Ver. 209. Μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν]
——in antiquam virtutem animosque viriles
Et pater Æneas, et avunculus excitat Hector. *Æn.* III, 342.

Ver. 212.——βοὴν ἀγαθός.] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 217. Ξείνισ' ἐνί.] Vide suprà ad α', 140.

Ver. 218.——καλά.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 219. Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου.]

Βελλεροφόντης δὲ χρύσεον δέπας ἀμφικύπελλον·
Καί μιν ἐγὼ κατέλειπον ἰὼν, ἐν δώμασ' ἐμοῖσι.
Τυδέα δ' οὐ μέμνημαι· ἐπεί μ' ἔτι τυτθὸν ἐόντα
Κάλλιφ', ὅτ' ἐν Θήβῃσιν ἀπώλετο λαὸς Ἀχαιῶν.
Τῷ νῦν σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος φίλος Ἄργεϊ μέσσῳ
Εἰμί· σὺ δ' ἐν Λυκίῃ, ὅτε κεν τῶν δῆμον ἵκωμαι.
Ἔγχεσι δ' ἀλλήλων ἀλεώμεθα καὶ δι' ὁμίλου·
Πολλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες, κλειτοί τ' ἐπίκουροι,
Κτείνειν, ὅν κε θεός γε πόρῃ καὶ ποσσὶ κιχείω·
Πολλοὶ δ' αὖ σοι Ἀχαιοὶ, ἐναιρέμεν, ὅν κε δύνῃαι·
Τεύχεα δ' ἀλλήλοις ἐπαμείψομεν· ὄφρα καὶ οἵδε
Γνῶσιν, ὅτι ξεῖνοι πατρώϊοι εὐχόμεθ' εἶναι.
Ὣς ἄρα φωνήσαντε, καθ' ἵππων ἀΐξαντε,
Χεῖράς τ' ἀλλήλων λαβέτην, καὶ πιστώσαντο.
Ἔνθ' αὖτε Γλαύκῳ Κρονίδης φρένας ἐξέλετο Ζεὺς,
Ὃς πρὸς Τυδείδην Διομήδεα τεύχε' ἄμειβε,
Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων.

"Bellerophontes autem aureum poculum duplex rotundum :
"Et id ego reliqui, cùm *huc* proficiscerer, in aedibus meis.
"Tydeum verò non memini ; quoniam me adhuc parvulum existentem
"Reliquit, quando ad Thebas perierunt copiae Achivorum.
"Quare nunc tibi quidem ego hospes amicus Argo *in* medio
"Sum ; tu autem in Lyciâ, siquando Lyciorum ad gentem venero.
"Hastis verò alter alterum *petere* vitemus et in turbâ :
"Multi quidem enim mihi Trojani, inclytique socii,
"*Quorum* occidam quemcunque deus obtulerit, et pedibus assequutus fuero :
"Multique vicissim tibi Achivi, *quorum* interficias quemcunque possis :
"Arma verò inter nos permutemus, ut et hi
"Nôrint, quòd hospites paternos profitemur *nos* esse.
Sic utique loquuti, de curribus desilientes,
Manusque mutuò prehenderunt, et fidem-dederunt.
Tum verò Glauco Saturnius mentem ademit Jupiter,
Qui cum Tydide Diomede arma permutavit,
Aurea aeneis, centum-boves-valentia novem-boves-valentibus.

Ille mihi insignem pharetram, Lyciasque sagittas
Discedens, chlamydemque auro dedit intertextam,
Frænaque bina, meus quæ nunc habet aurea Pallas :
Ergo et quam petitis, juncta est mihi fœdere dextra. *Æn.* VIII, 166.

Ver. 220.——*χρυσέιον δέπας.*] Pronuntiabatur *χρυσεῦν.* Vide suprà ad β', 268.

Ibid.——*ἀμφικύπελλον.*] Vide suprà ad ά, 584.

Ver. 225.——*ὅτε κεν.*] Qui istud *κεν* omiserit, vel aliâ voculâ mutaverit ; is demum sentiet, quàm non sit ad sententiam supervacaneum. Vide suprà ad ά, 56. et β, 158. et ί, 858.

Ver. 231.——*ὅτι.*] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 234 ————*φρένας ἐξέλετο Ζεύς.*] Ὅ ἐστιν, ἐξαιρέτους ἐποίησεν, ὡς τῷ Πορφυρίῳ δοκεῖ, διὰ τὸ τοιαύτην φιλοτιμίαν ἐνδείξασθαι, καὶ μὴ γλισχρεύσασθαι περὶ τὴν τοῦ ξένου ἀμείψιν.—— Ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς, τὸ, φρένας ἐξέλετο Ζεὺς, φανερῶς ἐπὶ ἀφροσύνης κεῖται. *Eustath.* Vide infrà, ρ', 470. et τ', 137.

Ver. 236. Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων.] *Fulvius Ursinus*, ad *Virg. Æn.* III, 549. tres versus ex *Homero* et *Virgilio*

Ἕκτωρ δ' ὡς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν,
Ἀμφ' ἄρα μιν Τρώων ἄλοχοι θέον, ἠδὲ θύγατρες,
Εἰρόμεναι παῖδάς τε, κασιγνήτους τε, ἔτας τε,
Καὶ πόσιας· ὁ δ' ἔπειτα θεοῖς εὔχεσθαι ἀνώγει
Πάσας ἑξείης· πολλῇσι δὲ κήδε' ἐφῆπτο.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο δόμον περικαλλέ' ἵκανε,
Ξεστῇσ' αἰθούσῃσι τετυγμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
Πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
Πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἐνθάδε παῖδες
Κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῇς ἀλόχοισι·
Κουράων δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς
Δώδεκ' ἔσαν τέγεοι θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
Πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἐνθάδε γαμβροὶ
Κοιμῶντο Πριάμοιο παρ' αἰδοίῃς ἀλόχοισιν·
Ἔνθα οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίη ἤλυθε μήτηρ,

Hector autem ut ad Scaeasque portas et fagum pervenit,
Circa utique ipsum Trojanorum uxores currebant et filiae,
Percontantes *de* filiisque, fratribusque, amicisque,
Et maritis; ille verò deinceps diis supplicare jussit
Omnes ordine: multis autem mala impendebant.
Sed quando jam *ad* Priami domum perpulchram pervenisset,
Fabrefactis porticibus extructam; nempe in eâ
Quinquaginta inerant thalami *ex* polito lapide
Propè se invicem aedificati; ubi filii
Cubabant Priami, apud legitimas uxores.
Filiarum autem è regione oppositi intra atrium
Duodecim erant sub-tecto thalami *ex* polito lapide,
Propè se invicem aedificati; ubi generi
Cubabant Priami, apud pudicas uxores:
Ibi ei mitis obvia venit mater,

---

affert, quorum membra bina in *Sonum* istum *consimilem* exeant, quem in linguis recentioribus *Rythmum* vulgò appellare solent:

Ἐκ μὲν Κρητάων, γένος εὔχομαι εὐρειάων.
Odyss. ξ, 199.

Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων.
Iliad. ζ', 236.

Cornua velatarum obvertimus antennarum.
Æn. III, 549.

Verùm in trium horum exemplorum posterioribus duobus, à scopo aberravit vir eruditus. Neque enim—κείων et —βοίων similem istum sonum in diphthongis dissimilibus efficiunt; neque, in ultimo versu, sibi omninò respondent, in membri utriusque exitu,——*tarum* et————*narum*; sed——*latar'* et————*narum*, quorum utique sonus est dissimillimus:

Cornua velatar' obvertimus antennarum.

Porrò, valdè pueriliter ad hunc versum *Homeri* annotat Scholiastes; Κεκώλυται δὲ ὑπὸ τοῦ μέτρου εἰπεῖν, δεκαβοίων. Quasi verò non facillimè, si id postulâsset sententia, dicere potuisset,

Χρύσεια χαλκείων, ἑκατόμβοια δεκαβοίων.

Quâ de licentiâ, (quæ et rursum *ver.* 240. in voce πόσιας, occurrit;) vide suprà ad α, 51.

Ver. 237.————φηγόν] *Al.* πύργον.

Ver. 244. Πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι]

Quinquaginta illi thalami, spes tanta nepotum.
Barbarico postes auro spoliisque superbi.
Æn. II, 503.

Ver. 245 *et* 249. Πλησίοι.] *Al.* πλησίον.

Ver. 248.——τέγεοι.] ὑπερῷοι *Schol.*

Ver. 251.————ἤλυθε.] Vide suprà ad γ', 205.

Λαοδίκην ἐσάγουσα, θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην,
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Τέκνον, τίπτε λιπὼν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας;
Ἦ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἷες Ἀχαιῶν
Μαρνάμενοι περὶ ἄστυ· σὲ δ' ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν
Ἐλθόντ', ἐξ ἄκρης πόλιος Διῒ χεῖρας ἀνασχεῖν.
Ἀλλὰ μέν', ὄφρα κέ τοι μελιηδέα οἶνον ἐνείκω,
Ὡς σπείσῃς Διῒ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
Πρῶτον· ἔπειτα δέ κ' αὐτὸς ὀνήσεαι, αἴ κε πίησθα·
Ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει,
Ὡς τύνη κέκμηκας, ἀμύνων σοῖσιν ἔτῃσι.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα, πότνια μῆτερ,
Μή μ' ἀπογυιώσῃς, μένεος δ' ἀλκῆς τε λάθωμαι.
Χερσὶ δ' ἀνίπτοισιν Διῒ λείβειν αἴθοπα οἶνον

Ad Laodicen iens, filiarum formâ praestantissimam;
Inque ejus haesit manu, verbaque fecit, et compellavit:
" Fili, cur relicto proelio aspero venisti?
" Certè valdè jam premunt detestandi filii Achivorum,
" Pugnantes circa urbem: te autem, *credo*, huc animus impulit
" Profectum, ex summâ arce Jovi manus attollere.
" Sed mane, donec tibi dulce vinum attulero,
" Ut libes Jovi patri et caeteris immortalibus
" Primum; deinde et ipse reficiaris, si biberis:
" Viro utique defatigato robur valdè vinum auget,
" Sicut tu defatigatus es, pugnans *pro* tuis civibus.
Huic autem respondit deinde ingens pugnam-expeditè-ciens Hector:
" Nè mihi vinum afferas mellitum, veneranda mater,
" Nè me enerves, roboris autem viriumque obliviscar.
" Manibus autem illotis Jovi libare nigrum vinum

Ver. 252. Λαοδίκην ἐσάγουσα.] Εἰς Λαοδίκης θάλαμον ὑπάγουσα· πρὸς Λαοδίκην πορευομένη· *Schol.* Similiter *Porphyrius*. Τὸ, ἐσάγουσα, οὐκ ἔστι κατὰ τὸ συνηθὲς, οἷον εἰσφέρουσα.——Ὡς γὰρ, "ἐξαγαγόντες," ἐκπορευθέντες τοῦ πεδίου——ὁμοίως τῷ, "ἐσάγουσα," κέχρηται. *Quæst. Homeric.* 17. Item *Eustathius*: Εἰς ἣν [Λαοδίκην] ἡ Ἑκάβη ἀπιοῦσα, ἐντυγχάνει τῷ Ἕκτορι.——Ἐνταῦθα δὲ κεῖται τὸ "εἰσάγειν," ἀντὶ τοῦ "εἰσιέναι" ἢ "ὑπάγειν."

Ver. 254 et 262.——εἰλήλουθας;——κέκμηκας.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 255. Ἦ μάλα δὴ τείρουσι——περὶ ἄστυ· σὲ——χεῖρας ἀνασχεῖν.] Sunt qui hæc ità accipiant, ut sit interrogatio, *An valdè jam.* &c.? Nec quidem id malè. Ego tamen quominùs ità accipiam, faciunt tum particulæ istæ, μάλα δὴ· tum id quod postea occurrit, *ver.* 386.——οὕνεκ' ἄκουσα Τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν

Ver. 259.——ἀθανάτοισι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 261.——κεκμηῶτι.] Quâ analogiâ ex τεθνηκότι, fit τεθνηότι, τεθνεῶτι, et inde, linguâ Ionicâ, τεθνειῶτι et τεθνηῶτι; eâdem analogiâ fit κεκμηκότι, κεκμηότι, κεκμεῶτι, et inde κεκμηῶτι. Vide suprà ad β', 818.

Ver. 263.——κορυθαίολος.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 264.——πότνια μῆτερ.] Scholiastes et *Eustathius* in Commentario; πότνια μῆτερ.

Ver. 266.——ἀνίπτοισιν.] *Al.* ἀνίπτοισι. Quod perinde est. Vide ad ά, 51.

Me bello è tanto digressum et cæde recenti
Attrectare nefas, donec me flumine vivo
Abluero.—————— *Æn.* II, 719

Ibid.—αἴθοπα οἶνον.] Vide suprà ad ά, 462.

Ἅζομαι· οὐδέ πῃ ἔστι, κελαινεφέϊ Κρονίωνι
Αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάασθαι.
Ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
Ἔρχεο σὺν θυέεσσιν, ἀολλίσσασα γεραιάς·
Πέπλον δ', ὅστις τοι χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος
Ἔστιν ἐνὶ μεγάρῳ, καί τοι πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
Τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο,
Καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ,
Ἤνις, ἠκέστας, ἱερευσέμεν, αἴκ' ἐλεήσῃ
Ἄστυ τε, καὶ Τρώων ἀλόχους, καὶ νήπια τέκνα·
Αἴκεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίου ἱρῆς,
Ἄγριον αἰχμητὴν, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο.
Ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
Ἔρχευ· ἐγὼ δὲ Πάριν μετελεύσομαι, ὄφρα καλέσσω,
Αἴκ' ἐθέλησ' εἰπόντος ἀκουέμεν· ὥς κεν οἱ αὖθι
Γαῖα χάνοι· μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτρεφε πῆμα
Τρωσί τε, καὶ Πριάμῳ μεγαλήτορι, τοῖό τε παισίν.
Εἰ κεῖνόν γε ἴδοιμι κατελθόντ' Ἄϊδος εἴσω,
Φαίην κεν φρέν' ἀτέρπου ὀϊζύος ἐκλελαθέσθαι.

"Vereor: nec ullo-modo *fas* est, nubes-atras-cogenti Saturnio
"Sanguine et tabo inquinatum vota facere.
"Sed tu quidem ad templum Minervae praedatricis
"Vade cum suffimentis, congregatis honoratis-matronis:
"Peplum autem, quod tibi elegantissimum et maximum
"Est in domo, et tibi longè charissimum ipsi,
"Hoc pone Minervae ad genua pulchrae-comas,
"Et ei vove *te* duodecim boves in templo
"Anniculas, jugum-non-passas, sacrificaturam; si miserata fuerit
"Urbemque, et Trojanorum uxores, et infantes liberos:
"Si Tydei *nempè* filium averterit ab Ilio sacrâ,
"Ferocem bellatorem, violentum artificem-fugandi-*hostes*.
"Sed tu quidem ad templum Minervae praedatricis
"Vade: ego autem Paridem adibo, ut vocem,
"Si velit dicentem audire: utinam ei illic
"Terra dehiscat: magnum enim ipsum Olympius nutrivit detrimentum
"Trojanisque, et Priamo magnanimo, ejusque filiis.
"Si illum utique viderem descendentem in orcum,
"Existimârim equidem animum *meum* ingratae aerumnae obliturum.

Ver. 267.——Κρονίωνι.] Vide suprà ad ά 397.

Ver. 269 *et* 279.——ἀγελείης.] Vide suprà ad δ', 128.

Ver. 270.———ἀολλίσσασα.] Ità restituit *Barnesius.* Rectè, ut opinor. Vide ad *ver.* 287. et suprà ad ά, 140. *Al.* ἀολλίσασα.

Ver. 273.——ἐπὶ γούνασιν.] Vide suprà ad *ver.* 92.

Ver. 285. Φαίην κεν] Non vacat istud, κεν "*Existimârim equidem;*" "*Crediderim utique.*" Fortè tamen rectiùs ad φρένας legas, (quod in editionem *Barnesianam* casu videtur irrepsisse, (φαίην κε φρέν', quàm, φαίην κεν φρέν'. Sed hoc, levioris est momenti. Porrò, pessimè hunc locum interpretatur Scholiastes, ὑπολάβοιμι ἂν "Αὐτὸν "Ἐκεῖνον" ἔξω πάσης ταλαιπωρίας εἶναι. Ve-

Ὣς ἔφαθ'· ἡ δὲ μολοῦσα ποτὶ μέγαρ', ἀμφιπόλοισι
Κέκλετο· καὶ δ' ἄρ' ἀόλλισσαν κατὰ ἄστυ γεραιάς.
Αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον κατεβήσατο κηώεντα,
Ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον
Τὴν ὁδὸν, ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν.
Τῶν ἕν' ἀειραμένη Ἑκάβη φέρε δῶρον Ἀθήνῃ,
Ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν, ἠδὲ μέγιστος·
Ἀστὴρ δ' ὣς ἀπέλαμπεν· ἔκειτο δὲ νείατος ἄλλων.
Βῆ δ' ἰέναι, πολλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαί.
Αἱ δ' ὅτε νηὸν ἵκανον Ἀθήνης, ἐν πόλει ἄκρῃ,
Τῇσι θύρας ὤϊξε Θεανὼ καλλιπάρῃος,
Κισσηῒς, ἄλοχος Ἀντήνορος ἱπποδάμοιο·

Sic dixit; haec verò profecta ad aedes ancillis
Mandata dedit: et *illae* congregarunt per urbem matronas-honoratas.
Ipsa autem in repositorium descendit odoribus-fragrans,
Ubi erant ei pepla omnigeno-artificio-varia, opera mulierum
Sidoniarum, quas ipse Alexander divinâ-formâ-praeditus
Abduxerat à Sidone, navigando-permensus latum pontum,
Eâ viâ, quâ Helenam adduxit magno-patre-natam.
Horum unum accipiens Hecuba, tulit donum Minervae,
Quod pulcherrimum erat ornatu-versicolori, et maximum;
Velutque stella resplendebat: jacebat autem ultimum omnium.
Perrexit itaque ire, multaeque properè-sequebantur matronae-honoratae.
Illae verò cùm *ad* templum pervenissent Minervae, in arce summâ;
Eis fores aperuit Theano pulchra-genas,
Cisseïs, uxor Antenoris equûm-domitoris:

---

rùm paullò infrà, rectiùs; τὴν "Ερμην" φρένα τῆς ἀτέρπου ὀϊζύος ἐπιλαθέσθαι.

Ibid.——ἀτέρπου.] *Al.* ἄτερ που. Minùs rectè.

Ver. 286.——ποτὶ μέγαρ'.] Quâ ratione, ποτὶ, hîc ultimam producat; item Κισσηΐς, et ἄλοχος, *ver.* 299. et Διῒ, *ver.* 318. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 287.——ἀόλλισσαν.] Ità rectè restituit *Barnesius*, ex *Eustathio* et MS. Vide suprà ad ά, 140. *Al.* ἀόλλισαν.

Ver. 288.——κατεβήσατο.] *Al.* κατεβήσετο. Vide suprà ad β', 35. et ad ί, 109.

Ver. 290.——θεοειδής.] Non ad *virtutes*, sed ad *formam*.

Ver. 291.——Σιδονίηθεν.] Hâc de re, vide *Herodotum, lib.* II. § 116. ubi hos versus recitat.

Ver. 299. Κισσηΐς.] *Virgilio* aliter ac *Homero*, (vide π', 718.) non *Theano*, sed *Hecuba* appellatur *Cisseïs*:

——— ———Paridisque Mimanta
Æqualem comitemque; unâ quem nocte Theano
In lucem genitori Amyco dedit, et face prægnans
Cisseïs regina Parin creat: Urbe paternâ
Occubat; ignarum Laurens habet ora Mimanta. *Æn.* X, 702.

Quorum quidem versuum quum sententia planè nulla sit; neque enim omninò quicquam est, quò, ex linguæ Romanæ consuetudine, istud "*occubat*" referri possit; conjecturâ pulcherrimâ et certissimâ, (ad *Horat. Epod.* V, 28.) ita emendavit *Bentleius*:

————unâ quem nocte Theano
In lucem, *genitore* Amyco, dedit; et face prægnans
Cisseïs regina Parin. *Paris* urbe paternâ
Occubat; ignarum Laurens habet ora Mimanta.

Τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκαν Ἀθηναίης ἱέρειαν.
Αἱ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνῃ χεῖρας ἀνέσχον·
Ἡ δ' ἄρα πέπλον ἑλοῦσα Θεανὼ καλλιπάρῃος,
Θῆκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο·
Εὐχομένη δ' ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
Πότνι' Ἀθηναίη, ἐρυσίπτολι, δῖα θεάων,
Ἆξον δὴ ἔγχος Διομήδεος, ἠδὲ καὶ αὐτὸν
Πρηνέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων·
Ὄφρα τοι αὐτίκα νῦν δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
Ἤνις, ἠκέστας, ἱερεύσομεν, αἴκ' ἐλεήσῃς
Ἄστυ τε, καὶ Τρώων ἀλόχους, καὶ νήπια τέκνα.
Ὣς ἔφατ' εὐχομένη· ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.
Ὣς αἱ μέν ῥ' εὔχοντο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
Ἕκτωρ δὲ πρὸς δώματ' Ἀλεξάνδροιο βεβήκει

Illam enim Trojani fecerant Minervae sacerdotem.
Illae verò voce-sublatâ omnes *ad* Minervam manus sustulerunt :
At peplum acceptum Theano pulchra-genas,
Posuit Minervae ad genua comas-pulchrae ;
Vovensque precabatur Jovis filiam magni :
" Veneranda Minerva, custos-urbis, excellentissima dearum,
" Frange jam hastam Diomedis, atque ipsum
" Pronum da cadere Scaeas ante portas :
" Ut tibi statim nunc duodecim boves in templo
" Anniculas, jugum-nondum-passas, sacrificemus ; si miserata fueris
" Urbemque, et Trojanorum uxores, et infantes liberos.
Sic dixit vovens ; abnuit autem Pallas Minerva.
Ita illae quidem vota-faciebant Jovis filiae magni :
Hector verò ad aedes Alexandri ivit

Ver. 301. Αἱ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι.]

Intereà ad templum non æquæ Palladis ibant
Crinibus Iliades passis, peplumque ferebant
Suppliciter tristes, et tunsæ pectora palmis.
Æn. I, 483.

Necnon ad templum summasque ad Palladis arces
Subvehitur magnâ matrum regina catervâ,
Dona ferens :
Succedunt matres, et templum ture vaporant ;
Et mœstas alto fundunt de limine voces.
Æn. XI, 477.

Ver. 303.——— Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν.] Vide suprà ad *ver.* 92.

Ver. 305. Πότνι' Ἀθηναίη.]

Armipotens belli præses, Tritonia virgo,
Frange manu telum Phrygii prædonis, et ipsum
Pronum sterne solo, portisque effunde sub altis.
Æn. XI, 483.

Ver. 306. Ἆξον δή.] Quàm non supervacanea sit ista particula δή; vide suprà ad β', 158. Habet utique hoc in loco eam ferè vim, ac quod latinè dixeris: "*Frange, quæsumus.*"

Ver. 311.——ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.]

Diva solo fixos oculos aversa tenebat.
Æn. I, 486.

Ver. 312.——αἱ μέν ῥ'.] Similiter, *ver.* 314. Καλά, τά ῥ' αὐτῆς. Vide suprà ad ί, 858.

Ver. 313.——βεβήκει.] Vide suprà ad δ', 492.

Καλὰ, τά ῥ' αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἳ τότ' ἄριστοι
Ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβώλακι, τέκτονες ἄνδρες,
Οἵ οἱ ἐποίησαν θάλαμον, καὶ δῶμα, καὶ αὐλὴν,
Ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἕκτορος, ἐν πόλει ἄκρῃ.
Ἔνθ' Ἕκτωρ εἰσῆλθε Διῒ φίλος· ἐν δ' ἄρα χειρὶ
Ἔγχος ἔχ' ἐνδεκάπηχυ· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
Αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρυσέος θέε πόρκης.
Τὸν δ' εὗρ' ἐν θαλάμῳ περικαλλέα τεύχε' ἕποντα,
Ἀσπίδα, καὶ θώρηκα, καὶ ἀγκύλα τόξ' ἁφόωντα·
Ἀργείη δ' Ἑλένη μετ' ἄρα δμωῇσι γυναιξὶν
Ἧστο, καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα κέλευε.
Τὸν δ' Ἕκτωρ νείκεσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσι·
Δαιμόνι', οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ·
Λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν, αἰπύ τε τεῖχος,

Pulchras, quas ipse aedificârat cum viris, qui tunc peritissimi
Erant in Trojâ glebosâ, architecti viri,
Qui ei fecerunt thalamum, et tectum, et atrium,
Propè *aedes* Priami et Hectoris, in arce summâ.
Illuc Hector intravit Jovi charus; inque manu
Hastam tenebat undecim-cubitorum: praemicabat verò hastae
Cuspis aerea, circumque aureus ambibat annulus.
Illum autem invenit in thalamo perpulchra arma curantem,
Clypeum, et thoracem, et curvos arcus tractantem:
Argiva autem Helena inter famulas mulieres
Sedebat, et ancillis insignia opera imperabat.
Eum verò Hector objurgavit conspicatus probrosis verbis:
" Bonè vir, non sanè decorè indignationem istam concepisti animo:
" Copiae quidem pereunt circa urbem, altaque moenia,

Ver. 314. Καλά] Vide suprà ad β', 45.

Ibid.——ἔτευξε] Ità *Eustathius*, et Veterum nonnulli. *Stephanus* et Recentiores, ἔτευχε. Minùs rectè, ut opinor. Non enim *ædificari* hasce ædes ait Poeta, sed *ædificatas esse*. Neque deinceps, *ver.* 316. οἵ οἱ ἐποίουν, dixit: sed, οἵ οἱ ἐποίησαν θάλαμον.

Ver. 319. Ἔγχος ἔχ' ἐνδεκάπηχυ.] Recentiores, Ἔγχος ἔχεν δεκάπηχυ. Sed *Barnesius* lectionem *Eustathianam* restituit. Οἱ μὲν ἀσυναλείπτως γράφοντες, νοοῦσι δεκάπηχυ τὸ Ἕκτορος ἔγχος· οἱ δὲ, μετὰ συναλοιφῆς λέγουσιν ἐνδεκάπηχυ· ᾧ καὶ ἀρέσκονται οἱ παλαιοὶ, λέγοντες καὶ ὅτι τὸ ναύμαχον διπλάσιον τούτου, ὡς ἐκ δύο συμβληθέν. ὅπερ "δύω καὶ εἰκοσίπηχυ" λέγει ὁ Ποιητής. *Eustath.*

Ver. 320.———χρυσέος] Pronuntiabatur χρυσεῦς; quomodò et scribi posteà cœptum est. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 323——μετ' ἄρα δμωῇσι.] Similiter, *ver.* 318. ἐν δ' ἄρα χειρί. Neque omnino in his locis supervacuum est istud, ἄρα. Nam eam ferè vim habet, ac si latinè dixeris, "*ut* "*par erat*," vel, "*ut solita erat*."

Ver. 326. Δαιμόνι'.] Vide suprà ad β', 190.

Ibid.——καλά.] Vide suprà ad β', 45.

Ibid.——χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ.] Ὀργίζῃ, ἡγούμενος τοὺς Τρῶας ἀγανακτεῖν κατὰ σοῦ. *Schol.* Οὔτε ἀρνουμένους δεῖ πικρῶς ἐξελέγχειν, οὔτε κωλύειν ἀπολογουμένους, ἀλλὰ καὶ προφάσεις εὐσχήμονας ἀμωσγέπως συνεκπορίζειν, καὶ τῆς χείρονος αἰτίας ἀφισταμένους, αὐτοὺς ἐνδιδόναι μετριωτέραν· ὡς ὁ Ἕκτωρ, "Δαιμόνι', οὐ μὲν καλὰ "χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ," πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ὡς οὐκ ἀπόδρασιν οὐδὲ δειλίαν οὖσαν, ἀλλ' ὀργὴν τὴν ἐκ τῆς μάχης ἀναχώρησιν αὐτοῦ. *Plutarch. de Adul. et Amici discrim.* sub finem.

Ver. 327. Λαοὶ μὲν φθινύθουσι.]

—————sat funera fusi
Vidimus.————— *Æn.* XI, 366.

Ibid.——φθινύθουσι] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad β', 45.

Μαρνάμενοι· σέο δ' εἵνεκ' ἀϋτή τε, πτόλεμός τε,
Ἄστυ τόδ' ἀμφιδέδηε· σὺ δ' ἂν μαχέσαιο καὶ ἄλλῳ,
Εἴ τινά που μεθιέντα ἴδοις στυγεροῦ πολέμοιο·
Ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα ἄστυ πυρὸς δηΐοιο θέρηται.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἕκτορ, ἐπεί με κατ' αἶσαν ἐνείκεσας, οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν,
Τοὔνεκά τοι ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον·
Οὔτι ἐγὼ Τρώων τόσσον χόλῳ, οὐδὲ νεμέσσει
Ἥμην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ' ἄχεϊ προτραπέσθαι.
Νῦν δέ με παρειποῦσ' ἄλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσιν,
Ὅρμησ' ἐς πόλεμον· δοκέει δέ μοι ὧδε καὶ αὐτῷ
Λώϊον ἔσσεσθαι· νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἀρήϊα τεύχεα δύω·
Ἢ ἴθ', ἐγὼ δὲ μέτειμι· κιχήσεσθαι δέ σ' ὀΐω.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισι προσηύδα μειλιχίοισι·
Δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηχάνου, ὀκρυοέσσης,

" Pugnantes; tui autem gratiâ pugnaque, bellumque,
" Urbem hanc circum-ardet: tu verò etiam objurgares alium,
" Si quem usquam detrectantem videres horrendam pugnam:
" Verùm surge, nè fortasse urbs igne ardenti deflagret.
Hunc autem vicissim allocutus est Alexander divinâ-formâ-praeditus·
" Hector, quoniam me jure increpâsti, nec injuriâ,
" Propterea tibi dicam; tu autem animum-adverte, et me audi:
" Non ego tam in Trojanos irâ, neque indignatione,
" Sedebam in thalamo; sed volebam dolori dare-locum.
" Nunc verò me suadens uxor mollibus verbis,
" Impulit ad bellum: videturque mihi sic et ipsi
" Melius fore: victoria utique alternis-vicibus-accedit ad homines.
" Verùm age nunc expecta, *donec* martia arma induero:
" Vel praei, ego autem sequar; assecuturumque *me* te puto.
Sic dixit; ei autem non respondit pugnam-expeditè-ciens Hector.
Hunc verò Helena verbis allocuta est blandis:
" Levir mei, impudentissimae, malorum autoris, aversandae;

Ver. 329.——— ἀμφιδέδηε.] Vide suprà ad *ά*, 37.

Ver. 332.——— θεοειδής.] Vide suprà ad *ver.* 290.

Ver. 334.——— σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον.] Vide suprà ad *ά*, 297.

Ver. 336.——— ἔθελον δ', ἄχεϊ προτραπέσθαι.] Διὰ τὴν λύπην τοῦ δυσημερήματος. *Schol.*

Ver. 337.——— παρειποῦσ'.] Vide suprà ad *ver.* 62.

Ver. 339.——— νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.]
Quondam etiam victis redit in praecordia virtus,
Victoresque cadunt.——
Æn. II, 367.

Multa dies variusque labor mutabilis ævi
Rettulit in melius; multos alterna revisens
Lusit, et in solido rursùs fortuna locavit.
Æn. XI, 425.

Ver. 342.——— κορυθαίολος.] Vide suprà ad *β'*, 816.

Ver. 344.——— κυνὸς κακομηχάνου.] Pulchrè admodùm, et ad personam convenientissime hæc et hujusmodi semper de semet-ipsâ *Helena*.

Ὥς μ' ὄφελ' ἤματι τῷ, ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ,
Οἴχεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα
Εἰς ὄρος, ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·
Ἔνθα με κῦμ' ἀπόερσε, πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάδε γ' ὧδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο,
Ἀνδρὸς ἔπειτ' ὤφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις,
Ὃς ῥ' ᾔδη νέμεσίν τε καὶ αἴσχεα πόλλ' ἀνθρώπων.
Τούτῳ δ' οὔτ' ἂρ νῦν φρένες ἔμπεδοι, οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω
Ἔσσονται· τῷ κέν μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω.
Ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε, καὶ ἕζεο τῷδ' ἐπὶ δίφρῳ,
Δᾶερ, ἐπεί σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν
Εἵνεκ' ἐμεῖο κυνὸς, καὶ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἄτης·
Οἷσιν ἐπὶ Ζεὺς θῆκε κακὸν μόρον, ὡς καὶ ὀπίσσω
Ἀνθρώποισι πελώμεθ' ἀοίδιμοι ἐσσομένοισι.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Μή με κάθιζ', Ἑλένη, φιλέουσά περ, οὐδέ με πείσεις·
Ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὄφρ' ἐπαμύνω
Τρώεσσ', οἳ μέγ' ἐμεῖο ποθὴν ἀπεόντος ἔχουσιν·

" Utinam me die illo, quo me primùm peperit mater,
" Abreptam tulisset perniciosa venti procella
" In montem, vel in undam multo-strepitu-resonantis maris:
" Ubi me fluctus obrutam-perdidisset, antequam haec facinora patrata forent.
" Sed quoniam haec ita dii mala statuerunt,
" Viri saltem debueram fortioris esse uxor,
" Qui sentiret indignationemque et probra multa hominum.
" Huic autem neque nunc mens *est* constans, neque in futurum
" Erit; idcirco ipsum *suâ stultitiâ* fruiturum credo.
" Verùm age nunc, intra; et sede hàc in sede,
" Levir, quoniam tibi maximè labor mentem invasit
" Gratiâ mei impudentissimae et Alexandri causâ noxae:
" Quibus Jupiter imposuit malam sortem, ut etiam in-posterum
" Hominibus simus famosa-cantilena posteris.
Huic autem respondit deinde ingens pugnam-expeditè-ciens Hector:
" Nè me sedere facias, Helena, officiosa licèt, *nam* nec mihi persuadebis:
" Jam enim mihi animus incitatus est, ut succurram
" Trojanis, qui valdè mei desiderium absentis habent:

Ver. 351. Ὃς ῥ' ᾔδη νέμεσίν τε.] " *Qui* " *utique intelligeret,* &c." Ubi notandum quàm non supervacanea sit ista particula, ῥά. Arguit nimirùm *Parin* Helena, quòd res dijudicare ac distinguere nesciret; nec existimationi ac famæ suæ consuleret; nec intelligeret quàm amicè quantâque cum arte *Hector* reprehensionis severitatem condimentis humanitatis mitigâsset, idque χόλον leniter appellâsset, quod fuerat reverâ ἀπόδρασις et δειλία. Vide suprà ad *ver.* 326.

Ver. 355.——ἀμφιβέβηκεν] *Jam* tenet, *jam* occupat. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 359.——κορυθαίολος.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 361.——θυμὸς ἐπέσσυται, ὄφρ' ἐπαμύνω Τρώεσσ'.]

Instaurati animi, regis succurrere tectis,
Auxilioque levare viros, vimque addere victis. *Æn.* II, 451.

Ἀλλὰ σύ γ' ὄρνυθι τοῦτον, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτὸς,
Ὥς κέν μ' ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψῃ ἐόντα.
Καὶ γὰρ ἐγὼν οἶκόνδε ἐλεύσομαι, ὄφρ' ἂν ἴδωμαι
Οἰκῆας, ἄλοχόν τε φίλην, καὶ νήπιον υἱόν.
Οὐ γάρ τ' οἶδ', εἰ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἵξομαι αὖτις,
Ἢ ἤδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν Ἀχαιῶν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας,
Οὐδ' εὗρ' Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν,
Ἀλλ' ἥγε ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ
Πύργῳ ἐφειστήκει γοόωσά τε, μυρομένη τε.
Ἕκτωρ δ', ὡς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν,
Ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰὼν, μετὰ δὲ δμωῇσιν ἔειπεν·
Εἰ δ' ἄγε μοι, δμωαὶ, νημερτέα μυθήσασθε·
Πῇ ἔβη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροιο;
Ἠέ πη ἐς γαλόων, ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
Ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι

" Verùm tu concites hunc, festinetque et ipse,
" Ut me intra urbem assequatur existentem.
" Etenim ego domum ibo, ut videam
" Domesticos, uxoremque dilectam, et infantem filium.
" Neque enim scio, utrùm ampliùs ipsis redux veniam rursus,
" An nunc me sub manibus dii doment Achivorum.
Sic utique fatus, abiit pugnam-expeditè-ciens Hector:
Statimque postea pervenit ad aedes *suas* habitantibus-commodas,
Nec invenit Andromachen candidam-ulnas in aedibus,
Sed illa cum filio et ancillâ eleganti-peplo-indutâ
In turri stabat gemensque ploransque.
Hector verò, ut non intus inculpatam invenit uxorem,
Stetit ad limen profectus, ancillisque dixit:
" Eja agite; mihi, ancillae, vera dicite:
" Quò ivit Andromache candida-ulnas ex aedibus?
" An aliquò ad glorum, an *ad* fratriarum elegantibus-peplis-indutarum *aedes*,
" An ad Minervae *templum* exiit, ubi aliae

Ver. 363. Ἀλλὰ σύ γ' ὄρνυθι.] Quâ analogiâ dicitur δίδοθι et δίδου, eâdem dicitur ὄρνυθι et ὄρνυ. Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 364. Ὥς κέν μ' ἔντοσθεν.] *Al.* Ὥς κεν ἔντοσθεν. *Al.* Ὥς κεν ἔμ' ἔντοσθεν.

Ver. 366. Οἰκῆας, ἄλοχόν τε.] Vide ad ά, 51. *Barnesius* edidit Οἰκῆάς τ', ἄλοχόν τε. Sed nihil opus.

Ver. 370.——ναιετάοντας.] Vide suprà ad β', 648

Ver. 372. Ἀλλ' ἥγε ξύν.] Ita edidit *Barnesius* ex MS. et *Eustathii* Commentario. Atque ita alibi nonnunquam *Homerus*. *Al.* Ἀλλ' ἥγε σύν. Quod et ipsum ferri possit. Vide ad ά, 51.

Ver. 373.—ἐφειστήκει.] Vide suprà ad δ', 492.

Ver. 376 Εἰ δ' ἄγε μοι, δμωαί.] Notandum, nihilo minùs elegantèr dici, ἄγε, quàm ἄγετε. Sic apud *Aristophanem*, Ἄγε δὴ φύσιν ἄνδρες.—— *Av.* 686. Porrò; particulæ, εἰ, vis hujusmodi est: *Siquidem exiit*, vel *Quoniam exiit Andromache*, &c.

Τρωαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἱλάσκονται;
Τὸν δ' αὖ ὀτρηρὴ ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ, ἐπεὶ μάλ' ἄνωγας ἀληθέα μυθήσασθαι,
Οὔτε πη ἐς γαλόων, οὔτ' εἰνατέρων ἐϋπέπλων,
Οὔτ' ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι
Τρωαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἱλάσκονται·
Ἀλλ' ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἰλίου, οὕνεκ' ἄκουσε
Τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν·
Ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει,
Μαινομένῃ εἰκυῖα· φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη.
Ἦ ῥα γυνὴ ταμίη· ὁ δ' ἀπέσσυτο δώματος Ἕκτωρ
Τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖτις ἐϋκτιμένας κατ' ἀγυιάς.
Εὖτε πύλας ἵκανε, διερχόμενος μέγα ἄστυ,
Σκαιάς, τῇ γὰρ ἔμελλε διεξιέναι πεδίονδε,
Ἔνθ' ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἦλθε θέουσα,
Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος·
Ἠετίων, ὃς ἔναιεν Ὑποπλακῳ ὑλήεσσῃ,

"Trojanae comas-pulchrae tremendam deam placant?
Hunc autem vicissim sedula oeconoma verbis allocuta est:
"Hector, quandoquidem omninò jubes vera loqui,
"Nec aliquò ad glorum, nec *ad* fratriarum elegantibus-peplis-indutarum *aedes*
"Nec ad Minervae *templum* exiit, ubi aliae
"Trojanae comas-pulchrae tremendam deam placant:
"Sed ad turrim ivit magnam Ilii: quoniam audivit
"Premi Trojanos, potentemque esse impetum Achivorum.
"Illa quidem *dudum* ad murum festinans contendit,
"Furenti similis: fert et unà puerum nutrix.
Dixit mulier oeconoma: concitusque exiit domo Hector
Eâdem viâ retrò, benè-structas per plateas.
Quum ad portas venisset, pertransiens magnam urbem,
Scaeas, (hâc enim erat ei egrediendum in campum;)
Tunc uxor, quae-magnam-attulerat-dotem, obvia venit currens,
Andromache, filia magnanimi Eëtionis;
Eëtion, qui habitabat *in* Hypoplaco silvosâ,

Ver. 388. Ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος.]
Evolat infelix——————
——muros amens atque agmina cursu
Prima petit.———— *Æn.* IX, 477.

Ver. 392. Εὖτε πύλας ἵκανε.] Oratio *asyndetos* festinantem et concitatum pulchrè depingit.

Ver. 394. Ἔνθ' ἄλοχος,————ἅμα δ' ἀμφίπολος——Παῖδ' ἐπὶ κόλπον ἔχουσ'.] Pulchriùs et majore cum affectu, *de improviso interveniens* narratur conjux, quàm si *domi* eam invenisset.

Ecce autem complexa pedes in limine conjux
Hærebat, parvumque patri tendebat Iülum. *Æn.* II, 673.

Ver. 396. Ἠετίων, ὃς ἔναιεν.] Ἠετίων non hîc positum est pro Ἠετίωνος, figurâ, quam *Antiptosin* appellant, ineptissimâ; quæque, siqua esset, jam Grammatica planè nulla esset: Sed Ἠετίων, ὃς, "*Eëtion qui*," eodem redit ac si dicas, Ὅς τις Ἠετίων, "*Qui quidem Eëtion*," &c. Similiter apud Latinos: Quum ait *Terentius*,

Θήβῃ Ὑποπλακίῃ, Κιλίκεσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων·
Τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ·
Ἥ οἱ ἔπειτ' ἤντησ', ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῇ,
Παῖδ' ἐπὶ κόλπον ἔχουσ' ἀταλάφρονα, νήπιον αὔτως,
Ἑκτορίδην ἀγαπητὸν, ἀλίγκιον ἀστέρι καλῷ·
Τόν ῥ' Ἕκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
Ἀστυάνακτ'· οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ.
Ἤτοι ὁ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῇ·
Ἀνδρομάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο δακρυχέουσα,
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδ' ἐλεαίρεις

Thebe *in* Hypoplaciâ, Cilicibus viris imperans:
Cujus utique filia nupserat Hectori aere-armato:
Quae ipsi tunc occurrit, unáque famula ibat *cum* ipsâ,
Filium in sinu gestans tenellum, infantem adeò,
Hectoridem unicum, similem stellae pulchrae:
Atque hunc quidem Hector vocabat Scamandrium, at alii
Astyanacta: solus enim tutabatur Ilium Hector.
Et ille quidem subrisit, intuens filium tacitè:
Andromache verò ipsi propè astabat lacrymans,
Inque ejus haesit manu, verbaque fecit, dixitque:
" Animose, perdet te tua virtus, neque misereris

Populo ut placerent, quas fecisset fabulas, constructio hæc est: *Ut, quas fabulas fecisset, placerent populo.* Rursùm, in isto *Virgilii, Æn.* I, 377.

Urbem quam statuo, vestra est;

syntaxis est: *Quam urbem statuo, vestra est.* Item, *Ecl.* IV, 34.

Alter erit tum Tiphys; et altera, quæ vehat Argo
Delectos heroas;

constructio est: *altera erit* (Argo), *quæ Argo vehat delectos heroas.* Et in isto, *Æn.* XI, 687.

Advenit, qui vestra dies muliebribus armis
Verba redargueret;

vox, *dies,* non refertur ad, *advenit;* quæ esset transpositio verborum non ferenda; Sed constructio est: *Qui dies vestra verba redargueret* [redarguturus erat, is jam] *advenit.*

Ver. 396.——ὑλησσῃ] *Nemorosâ, Æn.* III, 270.

Ver. 398.——χαλκοκορυστῇ.] Vide suprà ad β', 1.

Ver. 400.———ἀταλάφρονα.] *Al.* ἀταλόφρονα.

Ver. 401.—καλῷ] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 402. Τόν ῥ' Ἕκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι Ἀστυάνακτ'· οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ.] Non dissimilis est sententia, *Iliad.* ύ, 74.

Ὃν Ξάνθον καλέουσι θεοὶ, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον.

Vide ad ά, 403. item β', 813. ξ', 291. et *Odyss.* κ', 305. Cæterùm de *Astyanacte* et infrà, χ', 506.

Ἀστυάναξ, ὃν Τρῶες ἐπίκλησιν καλέουσιν·
Οἶος γάρ σφιν ἔρυσο πύλας καὶ τείχεα μακρά.

Quâ de re *Plato in Cratylo:* Ὀρθῶς ἔχει καλεῖν τὸν τοῦ σωτῆρος υἱὸν, Ἀστυάνακτα τούτου ὃ ἔσωζεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὥς φησιν Ὅμηρος. *Euripides* similiter, *Hippol. ver.* 88.

Ἄναξ, (θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεών.)

Quin et ipsius etiam *Hectoris nomen* simili ratione confictum, mirè asserit *Plato.* Vide suprà ad ά, 242.

Ver. 404. Ἤτοι ὁ μὲν μείδησεν ἰδών.] Γλυκαίνει δὲ τὴν ποίησιν καὶ τὸ βρεφύλλιον τοῦ Ἕκτορος. Καὶ, τὸ ὅλον εἰπεῖν, εὖ πεποίηται ὁ Ἕκτωρ ἀπελθὼν τῆς μάχης· ἱλαρύνθη γὰρ οὕτω τῆς ποιήσεως ἡ σκυθρωπότης, καὶ ἀπονιψαμένη τοῦ λύθρου τῶν πιπτόντων, τοῖς ἐπεισοδίοις διηγίλασιν. *Eustath.*

Ver. 407. Δαιμόνιε.] Vide supra ad β', 190.

Ibid.———φθίσει.] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad β', 43 et 833.

Παῖδά τε νηπίαχον, καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἣ τάχα χήρη
Σεῦ ἔσομαι· τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ,
Πάντες ἐφορμηθέντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη
Σεῦ ἀφαμαρτούσῃ χθόνα δύμεναι· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη
Ἔσται θαλπωρὴ, ἐπεὶ ἂν σύγε πότμον ἐπίσπῃς,
Ἀλλ' ἄχε'· οὐδέ μοι ἐστὶ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
Ἤτοι γὰρ πατέρ' ἁμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεὺς,
Ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὖ ναιετάωσαν,
Θήβην ὑψίπυλον· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἠετίωνα,
Οὐδέ μιν ἐξενάριξε· σεβάσσατο γὰρ τόγε θυμῷ·
Ἀλλ' ἄρα μιν κατέκηε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν,
Ἠδ' ἐπὶ σῆμ' ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν
Νύμφαι Ὀρεστιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.
Οἳ δέ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν,
Οἱ μὲν πάντες ἰῷ κίον ἤματι Ἄϊδος εἴσω·
Πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς,
Βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῇς ὀΐεσσι.

" Filiique infantis, et mei calamitosae, quae mox vidua
" Tui ero: mox enim te interficient Achivi,
" Omnes simul *in te* impetu facto: mihi autem satius esset,
" A te destitutae, terram subire: Non enim ampliùs aliud
" Erit solatium, postquam tu mortem obieris,
" Sed moerores: neque mihi est pater, et veneranda mater.
" Etenim patrem meum interfecit nobilis Achilles,
" Et urbem devastavit Cilicum benè-habitatam,
" Theben portis-altam; interemitque Eëtionem,
" Neque ipsum spoliavit: subveritus enim fuit id animo:
" Sed ipsum combussit cum armis artificiosè-factis,
" Et tumulum-aggestâ-terrâ super *eum* fecit: circùm autem ulmos plantaverunt
" Nymphae Oreades, filiae Jovis Aegiochi.
" Qui porrò mihi septem fratres erant domi,
" Hi quidem omnes uno migrârunt die ad orcum:
" Omnes enim interfecit pedibus-celer nobilis Achilles,
" Boves inter [*dum pascerent*] flexipedes, et candidas oves.

Ver. 410. Πάντες ἐφορμηθέντες.] Neminem *unum* scilicet, præter *Achillem*, timuit nè *Andromache* quidem, nè *Hectorem* interficeret.

Ver. 414 et 423.——*πατέρ' ἁμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεὺς*,——Πάντας γὰρ κατέπεφνε.] Maximo cum artificio, ut Poema unum sit à capite ad calcem, nusquam non interseritur *Achilles*. Vide suprà ad ί, 788.

Ver 415.——*εὖ ναιετάωσαν.*] Vide suprà ad β'. 648.

Ver. 417. Οὐδέ μιν ἐξενάριξε· σεβάσσατο γάρ.]

Arma, quibus lætatus, habe tua; teque parentum
Manibus et cineri, siqua est ea cura, remitto. *Æn.* X, 827.

Ver. 418. Ἀλλ' ἄρα μιν.] Non supervacaneum est istud, ἄρα. Eam enim ferè vim habet, ac si latinè dicas: *Sed cum "utique;"* vel, "*ut par erat;*" vel, "*pro eâ, quæ ipsi* "*fuit, religione,*" &c.

Ver. 420.—*αἰγιόχοιο.*] Vide suprà ad ά, 202.

Ver. 422. Οἱ μὲν πάντες.] *Barnesius* scribendum existimavit: Τοὶ μὲν πάντες. Sed perinde est.

Μητέρα δ', ἣ βασίλευεν Ὑποπλάκῳ ὑληέσσῃ,
Τὴν ἐπεὶ ἂρ δεῦρ' ἤγαγ' ἄμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν,
Ἂψ ὅγε τὴν ἀπέλυσε, λαβὼν ἀπερείσι' ἄποινα·
Πατρὸς δ' ἐν μεγάροισι βάλ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα.
Ἕκτορ, ἀτὰρ σύ μοί ἐσσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,
Ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε, καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ,
Μὴ παῖδ' ὀρφανικὸν θείῃς, χήρην τε γυναῖκα·
Λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεὸν, ἔνθα μάλιστα
Ἄμβατός ἐστι πόλις, καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος.
Τρὶς γὰρ τῇγ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἱ ἄριστοι,
Ἀμφ' Αἴαντε δύω, καὶ ἀγακλυτὸν Ἰδομενῆα,
Ἠδ' ἀμφ' Ἀτρείδας, καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν·
Ἤπου τις σφὶν ἔνισπε θεοπροπίων εὖ εἰδὼς,
Ἤ νυ καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει.

"Matrem autem, quae regnabat *in* Hypoplaco sylvosâ,
"Hanc postquam utique huc duxisset cum caeteris opibus,
"Retrò ille eam dimisit-liberatam, accepto infinito pretio:
"Patris autem in aedibus *eam* percussit Diana sagittis-gaudens.
"Hector, at tu mihi es pater et veneranda mater,
"Et frater, tu etiam mihi floridus maritus;
"Sed age nunc miserere, et hîc mane in turre,
"Nè puerum pupillum facias, viduamque uxorem:
"Exercitum autem siste apud caprificum, ubi potissimùm
"Ascensu-facilis est urbs, et scandi potest murus.
"Ter enim hâc venientes periculum fecerunt fortissimi
"Ajaces duo, et percelebris Idomeneus,
"Et Atridae, et Tydei fortis filius:
"Sive quis ipsis dixit vaticiniorum peritus,
"Sive etiam ipsorum animus impulit et jussit.

Ver. 427.—ὄγε] Quàm eleganter inserta sit hæc vocula, vide suprà ad γ', 409.

Ver. 433.———παρ' ἐρινεόν.] *Strabo, lib.* XIII. *p.* 893. Ὅ, τι, Ἐρινεὸς, τραχύς τις τόπος καὶ ἐρινεώδης. Ac si dicas, *caprificetum.*

Ver. 434. Ἄμβατός ἐστι πόλις.] De vocis, ἄμβατος, et similium prosodiâ, nodum planè in scirpo quæsivit Vir eruditus, *Phil. Labbe.* "*Quid enim causæ*, inquit, *afferri potest, cur* "ἐργάτης,———ἄμβατος.———*penultimam* "*corripiant:* ὁρατὸς verò, ἰατρὸς, πειρατὴς, "θιατὴς, ——— *eandem illam producant,* "*cum perinde à præteritis in αμαι formentur?*———*Fateor me in his Labyrinthis* "*filum Ariadnes aliquod sæpè desiderâsse.*" Prosod. *pag.* 64. 65. Nodum (inquam) in scirpo quæsivit vir eruditus. Nam ista, ὁρατὸς, ἰατρὸς, πειρατὴς, θιατὴς, sunt a verbis quæ (ad analogiam τοῦ, βοήσω, ἐβόησα, βεβόηκα,) vocalem *longam* conservant, etiam in *futuris, præteritis,* et *aoristis;* ὁρᾱσω, ἑώρᾱκα; ἰᾱσομαι, ἰᾱσάμην; πειρᾱσω, ἐπείρᾱσα, πεπείρᾱκα; θεᾱσομαι, ἐθεᾱσάμην, τεθέᾱμαι. At ἐργᾰτης, est ab ἐργάζομαι, quod in *Præsenti* et *Imperfecto* syllabam *brevem* (ad analogiam τοῦ πίεζω, *positione* habet *productam;* aliàs autem necessariò ubique corripitur, ut ἐργᾰσομαι, εἰργᾰσάμην. Vide suprà ad ά, 67 et 140. Porrò, quâ analogiâ, ex λῡω, λῡσω, λέλῠμαι, fit λῠσις, λῠτὸς: ex κρῑνω, κέκρῐμαι, κρῐσις, κρῐτὸς: ex μαρτῡρομαι, μαρτῠροῦμαι, μάρτῠρος; ex φαίνω, φᾰσις, ἐμφᾰνης; eâdem planè analogiâ, ex βαίνω, fit βᾰσις, ἄμβᾰτος, et similia. Vide suprà ad ά, 314 et 338.

Ver. 436. Ἀμφ' Αἴαντε δύω.] Vide suprà ad γ', 146.

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαιόλος Ἕκτωρ·
Ἦ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει, γύναι· ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς
Αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους,
Αἴκε, κακὸς ὣς, νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο·
Οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς
Αἰεὶ, καὶ πρώτοισι μετὰ Τρώεσσι μάχεσθαι,
Ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος, ἠδ' ἐμὸν αὐτοῦ.
Εὖ μὲν γὰρ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ' ἄν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Ἀλλ' οὔ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω,
Οὔτ' αὐτῆς Ἑκάβης, οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος,
Οὔτε κασιγνήτων, οἵ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
Ἐν κονίῃσι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
Ὅσσον σεῦ, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Δακρυόεσσαν ἄγηται, ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας·
Καί κεν ἐν Ἄργει ἐοῦσα, πρὸς ἄλλης ἱστὸν ὑφαίνοις·
Καί κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηΐδος, ἢ Ὑπερείης,

Hanc autem vicissim allocutus est ingens pugnam-expeditè-ciens Hector;
" Certè et mihi haec omnia curae sunt, uxor: sed perquam vehementer
" Vereor Trojanos et Troadas longa-peplorum-syrmata-trahentes,
" Si, ignavus velut, eminùs *stans* devitem proelium:
" Neque *verò* me animus *ità* jubet, quoniam didici esse fortis
" Semper, et primos inter Trojanos pugnare,
" Conans-vendicare patrisque magnam gloriam, et meam ipsius.
" Benè enim hoc scio mente et animo;
" Erit dies, quando pereat Ilios sacra,
" Et Priamus, et populus hastae-fraxineae-periti Priami.
" Sed non mihi Trojanorum tantoperè curae est dolor in-posterum,
" Neque ipsius Hecubae, neque Priami regis,
" Neque fratrum, qui sanè multique et fortes
" In pulvere ceciderint sub viris hostibus,
" Quantoperè tuî; quando aliquis Achivorum aere-loricatorum
" Lachrymabundam abduxerit, liberum diem eripiens;
" Atque in Argo existens, sub alienae *imperio* telam texas,
" Atque aquam feras ex *fonte* Messeïde, aut Hypereâ,

Ver. 440.——κορυθαίολος.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 443. Αἴκε, κακὸς ὣς.] Quâ ratione κακὸς, hîc ultimam producat; item, ἴδε, *ver.* 469, et τις, *ver.* 459. 462. 479. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 446. Ἀρνύμενος.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 447. Εὖ μὲν γάρ.] Refertur istud, γὰρ, non ad id, quod jam antè erat dictum, sed ad id, quod eleganter reticetur. *Fortiter me geram; Non quòd nescius sim nihil me virtute profecturum; NAM probè novi, interituram hanc urbem*, &c. Vide suprà ad ί, 22.

Ver. 448. Ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ' ἄν.] Vide suprà ad δ', 164.

Ver. 449.——ἐϋμμελίω Πριάμοιο.] Ita edidit *Barnesius* ex MSS. et ex δ', 165. suprà. *Al.* ἐϋμμελίεω.

Πόλλ' ἀεκαζομένη· κρατερὴ δ' ἐπικείσετ' ἀνάγκη·
Καί ποτέ τις εἴπησιν, ἰδὼν κατὰ δάκρυ χέουσαν,
Ἕκτορος ἥδε γυνή, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι
Τρώων ἱπποδάμων, ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο.
Ὥς ποτέ τις ἐρέει· σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος
Χήτεϊ τοιοῦδ' ἀνδρὸς, ἀμύνειν δούλιον ἦμαρ.
Ἀλλά με τεθνειῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι,
Πρίν γ' ἔτι σῆς τε βοῆς, σοῦ θ' ἑλκηθμοῖο πυθέσθαι.
Ὣς εἰπὼν, οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἕκτωρ·
Ἂψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ἐϋζώνοιο τιθήνης
Ἐκλίνθη ἰάχων, πατρὸς φίλου ὄψιν ἀτυχθεὶς,
Ταρβήσας χαλκόν τε, ἰδὲ λόφον ἱππιοχαίτην,
Δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας·
Ἐκ δ' ἐγέλασσε πατήρ τε φίλος, καὶ πότνια μήτηρ.
Αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἵλετο φαίδιμος Ἕκτωρ,
Καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν.

" Valdè invita: dura autem incumbet necessitas:
" Et aliquando quis dixerit, conspicatus lacrymas fundentem:
" Hectoris haec uxor, qui praestantissimus erat *in* pugnando
" Trojanorum equûm-domitorum, quando Ilium circa-pugnabant.
" Sic aliquando quis dicet: tibique rursus novus erit dolor
" *Ex* desiderio talis mariti, ad depellendum servilem diem.
" Sed me mortuum aggesta terra obtegat,
" Antequam tuumque clamorem, tuamque abreptionem audiero.
Sic fatus, suum filium porrectis-manibus-petiit illustris Hector:
Retrò autem puer ad sinum eleganter-cinctae nutricis
Inclinatus est clamans, patris chari aspectum exhorrescens,
Timens aesque et cristam setis-equinis-horridam,
Horrendum à summâ galeâ nutantem intuens:
Leniter verò arrisit paterque charus, et veneranda mater.
Tum statim à capite galeam abstulit illustris Hector,
Et hanc quidem deposuit in terrâ collucentem:

Ver. 464.——τεθνειῶτα.] Quâ analogiâ ex βασιλῆος et βασιλῆα, factum est βασιλέως et βασιλέα; eâdem analogiâ ex τεθνηότος fit τεθνεῶτος (et inde, more Ionico, τεθνειῶτος;) ex μεμαότος, μεμαῶτος; ex Κρονίονος, Κρονίωνος; et similia. Vide suprà ad α', 265. et ad β', 818.

Ibid.————χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι, Πρίν.]

Sed mihi vel tellus optem priùs ima dehiscat. *Æn.* IV, 24.

Ver. 466. Ὣς εἰπὼν, οὗ παιδὸς ὀρέξατο,——ἰδὲ λόφον ἱππιοχαίτην.] Vide suprà ad *ver.* 404. Cæterùm optimè de hoc loco observavit *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, Poetam res verbis, ut grandes *grandibus*, ità et *tenuibus* tenues, pari ferè pulchritudine depinxisse, et rem unamquamque ornamentis decorâsse *propriis* et *suis.* Ἰσχνὸν δὲ [πλάσμά ἐστι,] τὸ καὶ τῇ ὕλῃ τῶν πραγμάτων μικρὸν, καὶ τῇ λέξει κατισχνωμένον· οἷόν ἐστι τοῦτο, [ver. 466——469.] "Ὣς "εἰπὼν, οὗ παιδὸς ὀρέξατο————, Ἂψ δ' ὁ "πάϊς————. Χαλκόν τ' ἠδ' αὖ λόφον ἱππιο"χαίτην." § 9. Ubi notandum χαλκόν τ' ἠδ' αὖ scriptum, quod hodiè legimus χαλκόν τε ἰδὲ. *Eustathius* legit, χαλκόν τ' ἠδὲ λόφον.

Αὐτὰρ ὅγ' ὃν φίλον υἱὸν ἐπεὶ κύσε, πῆλέ τε χερσὶν,
Εἶπεν ἐπευξάμενος Διΐ τ', ἄλλοισίν τε θεοῖσι·
  Ζεῦ, ἄλλοι τε θεοὶ, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
Παῖδ' ἐμὸν, ὡς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,
Ὧδε βίην τ' ἀγαθὸν, καὶ Ἰλίου ἶφι ἀνάσσειν·
Καί ποτέ τις εἴπῃσι, Πατρὸς δ' ὅγε πολλὸν ἀμείνων,
Ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα,
Κτείνας δήϊον ἄνδρα, χαρείη δὲ φρένα μήτηρ.
  Ὣς εἰπὼν, ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσὶν ἔθηκε
Παῖδ' ἑόν· ἡ δ' ἄρα μιν κηώδεϊ δέξατο κόλπῳ,
Δακρυόεν γελάσασα· πόσις δ' ἐλέησε νοήσας,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
  Δαιμονίη, μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ·
Οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἶσαν ἀνὴρ ἄϊδι προϊάψει.
Μοῖραν δ' οὔτινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,

Atque ille suum dilectum filium ut osculatus fuerat, leviterque-agitârat manu,
Dixit precans Jovemque, caeterosque deos:
" Jupiter, aliique dii, date et hunc fieri
" Filium meum, ut et ego *sum*, eximium inter Trojanos,
" Ità viribusque fortem, et Ilio potentèr imperitare:
" Et olim quis dicat, Patre verò hic multò *est* fortior,
" Ex pugnâ redeuntem *conspicatus:* referat autem spolia cruenta,
" Interfecto hoste, gaudeatque animo mater.
Sic fatus, uxoris dilectae in manibus posuit
Puerum suum; haec verò ipsum fragranti excepit sinu,
Lacrymabundum ridens: Vir autem misertus est intuitus,
Manuque ipsam demulsit, verbaque fecit, dixitque:
" O bona, ne mihi praeter modum tristeris animo:
" Non enim quis me praeter fatum vir orco praematurè-mittet.
" Fatum verò neminem arbitror, qui effugerit, esse hominum,

Ver. 474. Αὐτὰρ ὅγ' ὃν φίλον υἱόν.]
Ascanium fusis circum complectitur armis,
Summaque per galeam delibans oscula fatur. *Æn.* XII, 433.

Ver. 476.——δότε δή.] Non supervacaneum est istud, δὴ; sed eam ferè vim habet, ac si latinè dicas, "*date quæso.*"

Ver. 477.——ὡς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα.]
Disce, puer, virtutem ex me, verumque laborem. *Æn.* XII, 435.

Ver. 486.——μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο.] ——Τοῖς ἀφαιρουμένοις τὰς λύπας διὰ τῆς γενναίας καὶ σεμνῆς παρηγορίας,——ἔχοντας ἐν νῷ τὸ Ὁμηρικὸν τοῦτο ἔπος.——"Δαιμονίη, "μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ."——*Plutarch. de Consolat. ad Apoll.*

Ver. 488. Μοῖραν δ' οὔτινά φημι.] Ὁμήρου πάλιν ποιήσαντος, "Μοῖραν δ' οὔτινά φημι "πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,"——ὅ, τι Δημοσθένης, "Πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώποις τέλος "τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὑτὸν "καθείρξας τηρῇ." *Clem. Alexandrin. Strom.* VI.

——inexorabile fatum.
Georg. II, 491.

——ineluctabile tempus.
Æn. II, 324.

——ineluctabile fatum.
Æn. VIII, 334.

——irreparabile tempus.
Æn. X, 467.

Ibid.——πεφυγμένον.] Contendit *Barnesius*, "πεφευγμένον *scribendum:*——*et* "*ità* τευκτὸς *et* φευκτός." Quod si verum esset; "*ergò et composita*," (ut rectè observavit Eruditus scriptor Anonymus,)

Οὐ κακὸν, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ἐπὴν ταπρῶτα γένηται.
Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,
Ἱστόν τ', ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
Ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας κόρυθ' εἵλετο φαίδιμος Ἕκτωρ
Ἵππουριν· ἄλοχος δὲ φίλη οἶκόνδε βεβήκει
Ἐντροπαλιζομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα.
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας
Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο· κιχήσατο δ' ἔνδοθι πολλὰς
Ἀμφιπόλους, τῇσιν δὲ γόον πάσῃσιν ἐνῶρσεν.
Αἱ μὲν ἔτι ζωὸν γόον Ἕκτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
Οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο
Ἵξεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν.
Οὐδὲ Πάρις δήθυνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν·
Ἀλλ' ὅγ', ἐπεὶ κατέδυ κλυτὰ τεύχεα ποικίλα χαλκῷ,

"Neque ignavum, neque verò fortem, postquam primùm natus fuerit.
"Sed in domum profecta, tua ipsius opera cura,
"Telamque, columque; et ancillas jube
"Munus obire: bellum autem viris curae erit
"Omnibus, mihi verò praecipuè, qui in Ilio nati sunt.
Sic utique fatus, galeam sustulit illustris Hector
Setis-equinis-comantem: uxor autem dilecta domum abiit
Respectans, uberes lacrymas effundens.
Statim autem deinde venit ad aedes habitantibus-commodas
Hectoris homicidae; invenitque intus multas
Ancillas; his verò luctum omnibus commovit.
Hae quidem adhuc vivum lugebant Hectorem suâ in domo:
Non enim eum ampliùs putabant reducem ex pugnâ
Venturum, elapsum robur ac manus Achivorum.
Neque verò Paris moram-trahebat in altis aedibus:
Sed is, postquam induit inclyta arma varia aere,

"ἄφυκτος, ἄτυκτος, εὔτυκτος, *apud omnes* "*Autores apud quos occurrunt, et in omnibus* "*eorum Editionibus, et quotiescunque occur-* "*runt, vitiosè erunt scripta.———Nimis* "*hoc improvidè Vir Clarissimus.*" Acta Eruditor. Lipsiæ, ad *Februar.* 1712. Sed et occurrit præteritum medium πέφυγα, indeque verbum poeticum πεφύγω.

Ver. 490.——τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,——πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.]

Cura tibi, Divûm effigies et templa tueri:
Bella viri pacemque gerant, queis bella gerenda. *Æn.* VII, 443.

Ver. 495. Ἵππουριν· ἄλοχος.] Quâ ratione, ἵππουριν, hîc ultimam producat; item, μιν, *ver.* 501. vide suprà ad α', 51.

Ibid.——βεβήκει.] Vide suprà ad δ', 492.

Ver. 497.——εὖ ναιετάοντας.] Vide suprà ad β', 648.

Ver. 500. Αἱ μὲν ἔτι ζωὸν γόον Ἕκτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.] Hâc quidem sententiâ nihil unquam fuit, ad commovendos affectus, neque excogitatum exquisitiùs, neque elegantiùs dictum.

Ibid.———γόον Ἕκτορα.] *Al.* γόων Ἕκτορα. Quod utique pronuntiabatur, γῶν Ἕκτορα.

Ver. 501.———ἔφαντο.] Plerique, ἔφαντ'. Pessimè.

Ver. 503. Οὐδὲ Πάρις δήθυνεν.] Suprà, *ver.* 341.

Ver. 504.——τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.

———versicoloribus armis. *Æn.* X, 181.

Σεύατ' ἔπειτ' ἀνὰ ἄστυ, ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς.
Ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ,
Δεσμὸν ἀποῤῥήξας θείει πεδίοιο κροαίνων,
Εἰωθὼς λούεσθαι ἐϋῤῥεῖος ποταμοῖο,
Κυδιόων· ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται
Ὤμοις ἀΐσσονται· ὁ δ' ἀγλαΐηφι πεποιθὼς,
Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει μετά τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων·
Ὣς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης
Τεύχεσι παμφαίνων, ὡς ἠλέκτωρ, ἐβεβήκει
Καγχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον· αἶψα δ' ἔπειτα
Ἕκτορα δῖον ἔτετμεν ἀδελφεὸν, εὖτ' ἄρ' ἔμελλε
Στρέψεσθ' ἐκ χώρης, ὅθι ἧ ὀάριζε γυναικί.

Properabat deinde per urbem, pedibus velocibus fretus.
Ut verò cùm stabulans equus, hordeo-pastus ad praesepe,
Vinculo rupto currit per campum terram-pedibus-pulsans,
Consuetus lavari *in* pulchrè-fluenti fluvio,
Superbiens; altè verò caput fert, circumque jubae
Humeros motantur: ipse autem pulchritudine *corporis* fretus,
Facilè ipsum genua ferunt ad loca-consueta et pascua equarum:
Sic filius Priami Paris à Pergami arce
Armis collucens, tanquam sol, incedebat
Exultans; veloces autem *eum* pedes ferebant: statimque posteà
Hectora nobilem invenit fratrem, quando jam erat
Digressurus è loco, ubi cum suâ colloquebatur uxore.

Ver. 506. Ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος.]
Qualis ubi abruptis fugit præsepia vinclis
Tandem liber equus, campoque potitus aperto;
Aut ille in pastus armentaque tendit equarum,
Aut assuetus aquæ perfundi flumine noto
Emicat, arrectisque fremit cervicibus altè
Luxurians, luduntque jubæ per colla, per armos.

Æn. XI, 492.

Pulcherrimè uterque Poeta. Rectè tamen hîc observavit *Popius*, comparationem istam et aptiore *loco*, et ad *personam* convenientiùs, de *Paride Homerum*, quàm de *Turno* instituisse *Virgilium*.

Ibid.——ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ.] Ἀκοστῆσαι δὲ, τὸ πολυκριθῆσαι, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἤγουν τὸ κριθιάσαι· ἀκοσταὶ γὰρ, αἱ κριθαί——. Ἄλλοι δὲ ἀκοστῆσαί φασι, τὸ σχεῖν ἄχος ἐν τῷ ἵστασθαι. Ἔνιοι δὲ, τὸ λαβεῖν ἄχθος, ἢ μᾶλλον——ἄχος, τῇ στάσει καὶ τῇ τῆς τροφῆς ἀπολαύσει. ——Ἕτεροι τὸ ἀκολάστως διατεθῆναι, [Schol. δυσχεράνας ἐπὶ τῇ τῆς φάτνης στάσει] ——Ἄλλοι δὲ, τὸ ἡσυχάσαι——Τινὲς δὲ γράφουσιν, ἀγοστήσας, ὅ ἐστι, ῥυπανθείς. *Eustath.*

Ver. 510.——ὁ δ'——Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει.] De hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, *suis* in *locis* elegantissimâ, et (ut ait *Demetrius Phalereus*) μεγαλοπρεπεῖ, vide suprà ad β΄, 353 et 681. et ad γ΄, 211. Utique hoc in loco singulari id artificio dandum est, quòd *rem ipsam*, δεσμὸν ἀποῤῥήξας θείει, quasi ob oculos ponat syntaxis ista infracta, ὁ δ'——ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει. Quâ de re ità *Eustathius*: Σχῆμά ἐστι καινοπρεπὲς, ἐπὶ καινῷ ῥηθὲν καὶ αὐτὸ πράγματι.——Ὁ δὲ καινοπρεπῶς κἀνταῦθα σχηματίζων,——συναγλαϊζόμενος οἷον τῷ φραζομένῳ πράγματι. Quin et Motum insuper equi currentis celerrimum aptissimè depingunt numeri isti dactylici, Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει μετά τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων.

Ver. 513.—ἐβεβήκει.] Vide suprà ad δ΄, 492.

Ver. 514.——ταχέες δὲ πόδες φέρον.] *Barnesius* edidit, ταχέες δ' ἑ πόδες φέρον, "ut "longè meliorem Lectionem." Quod tamen *sententiæ* nihil *addit*, *elegantiæ* non paulum *detrahit*.

Τὸν πρότερος προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἠθεῖ', ἦ μάλα δή σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω,
Δηθύνων, οὐδ' ἦλθον ἐναίσιμον, ὡς ἐκέλευες.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Δαιμόνι', οὐκ ἄν τις τοι ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη,
Ἔργον ἀτιμήσειε μάχης, ἐπεὶ ἄλκιμός ἐσσι.
Ἀλλὰ ἑκὼν μεθίεις τε, καὶ οὐκ ἐθέλεις· τὸ δ' ἐμὸν κῆρ
Ἄχνυται ἐν θυμῷ, ὅθ' ὑπὲρ σέθεν αἴσχε' ἀκούω
Πρὸς Τρώων, οἳ ἔχουσι πολὺν πόνον εἵνεκα σεῖο.
Ἀλλ' ἴομεν· τὰ δ' ὄπισθεν ἀρεσσόμεθ', αἴκε πόθι Ζεὺς
Δώῃ, ἐπουρανίοισι θεοῖς αἰειγενέτῃσι
Κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάροισιν,
Ἐκ Τροίης ἐλάσαντες ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.

Hunc prior allocutus est Alexander divinâ-formâ-praeditus :
" Venerande frater, certè valdè jam te etiam properantem detineo,
" Remorans, neque veni maturè, ut jussisti.
Hunc autem respondens allocutus est pugnam-expeditè-ciens Hector :
" O bone, nemo tibi hominum, qui aequus-rerum-aestimator sit,
" Opera vituperaverit bellica ; nam fortis es.
" Sed sponte remittisque *animum*, et non vis *pugnare :* at meum cor
" Tristatur in animo, quando de te probra audio
" A Trojanis, qui ferunt multum laborem gratiâ tui.
" Sed eamus : haec autem posteà componemus, si quando Jupiter
" Dederit, coelestibus diis sempiternis
" Craterem statuere liberum in aedibus,
" Quum Trojâ expulerimus benè-ocreatos Achivos.

Ver. 517. Τὸν πρότερος προσέειπεν.] Festinantem optimè depingit oratio ista ἀσύνδετος.

Ibid.———θεοειδής.] Vide suprà ad βʹ, 623.

Ver. 520.———κορυθαίολος.] Vide suprà ad βʹ, 816.

Ver. 521. Δαιμόνι'.] Vide suprà ad βʹ, 190.

Ver. 524. Ἄχνυται.] Vide suprà ad γʹ, 260.

Ver. 528. Κρητῆρα στήσασθαι.] *Craterem basi suppositæ imponere.* Quam quidem *basin* Veteres appellabant ὑποκρητήριον vel ὑποκρητηρίδιον, apud *Athenæum, lib.* V. *cap.* 13. Item ἐπίστατον, ut doctissimè observavit *Edmundus Chishull* de *Inscriptione Sigeâ ;* "*unde* " (inquit) *phrasis illa Homerica,* κρατῆρα " *στῆσαι, aut* καθιστάναι, *quod et Latinè* cra- " terem statuere *à Virgilio dictum.*" *Casaubonus,* in *Annotatis* ad locum *Athenæi* jam citatum, rectè emendavit ὑποκρητηρίδιον, quod fuerat malè scriptum ὑποκριτηρίδιον ; sed pessimè vertit, *cratercula parva.*

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Η΄.

Ὑπόθεσις τῆς Η΄. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

Ἑλένου συμβουλεύσαντος, Ἕκτωρ προκαλεῖται τῶν Ἑλλήνων τὸν ἄριστον εἰς μονομαχίαν. Ἐννέα δὲ ἀναστάντων, ἔλαχεν Αἴας ὁ Τελαμώνιος· καὶ γενναίως αὐτοὺς ἀγωνισαμένους διαλύουσι κήρυκες, ἑσπέρας γενομένης. Τῇ δ᾽ ἑξῆς τοὺς νεκροὺς ἀνελόμενοι θάπτουσι, καὶ τεῖχος οἱ Ἕλληνες κατασκευάζουσιν, ἐφ᾽ ᾧ ὁ Ποσειδῶν ἠγανάκτησε· Ζεύς τε αὐτοῖς διὰ νυκτὸς σημεῖα οὐκ αἴσια τῶν μελλόντων δείκνυσιν.

ΑΛΛΗ.

Ἕκτωρ σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἀδελφῷ κατελθὼν εἰς τὴν μάχην, ἐβοήθει τοῖς Τρωσὶ κεκμηκόσιν ἤδη. Καὶ συμβουλεύσαντος Ἑλένου τοῦ ἀδελφοῦ, μάντεως ὄντος, προκαλεῖται αὐτὸς, τίς αὐτῷ βούλοιτο τῶν Ἑλλήνων μονομαχῆσαι. Πολλῶν δὲ προαιρουμένων, Αἴας ὁ Τελαμώνιος κληρωθεὶς ἀνθίσταται. Μαχομένους δὲ αὐτοὺς κήρυκες καταπαύουσι, καὶ νὺξ διαλύει τὴν μάχην. Καὶ οἱ μὲν ἀλλήλοις δῶρα διδόασιν. Ἐπικηρυκευσαμένων δὲ Τρώων περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως, τὰ αὐτὰ γίγνεται παρὰ ἀμφοτέροις τοῖς στρατοῖς· εἶτε Ἕλληνες πολυάνδριον κατασκευάζουσι, καὶ τεῖχος τοῦ ναυστάθμου.

Ἐπιγραφαί.

Ἕκτορος καὶ Αἴαντος μονομαχία.

Ἄλλως.

Ἦτα δ᾽ Αἴας πολέμιζε μόνῳ μόνος Ἕκτορι δίῳ.

Ὣς εἰπὼν πυλέων ἐξέσσυτο φαίδιμος Ἕκτωρ·
Τῷ δ᾽ ἅμ᾽ Ἀλέξανδρος κί᾽ ἀδελφεός· ἐν δ᾽ ἄρα θυμῷ
Ἀμφότεροι μέμασαν πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.

HAEC fatus, portis erupit illustris Hector;
Cumque eo simul Alexander ivit frater: animo verò
Ambo ardebant bellare et pugnare.

Ver. 1. Ὣς εἰπὼν, πυλέων ἐξέσσυτο.]
Hæc ubi dicta dedit, portis sese extulit ingens. *Æn.* XII, 441.

Ὡς δὲ θεὸς ναύτῃσιν ἐελδομένοισιν ἔδωκεν
Οὖρον, ἐπὴν κεκάμωσιν ἐΰξέστησ' ἐλάτῃσι
Πόντον ἐλαύνοντες, καμάτῳ δ' ὑπὸ γυῖα λέλυνται·
Ὣς ἄρα τὼ Τρώεσσιν ἐελδομένοισι φανήτην.
Ἔνθ' ἑλέτην, ὁ μὲν υἱὸν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος,
Ἄρνῃ ναιετάοντα Μενέσθιον, ὃν κορυνήτης
Γείνατ' Ἀρηΐθοος καὶ Φιλομέδουσα βοῶπις·
Ἕκτωρ δ' Ἠϊονῆα βάλ' ἔγχεϊ ὀξυόεντι
Αὐχέν' ὑπὸ στεφάνης εὐχάλκου· λῦσε δὲ γυῖα.
Γλαῦκος δ', Ἱππολόχοιο πάϊς, Λυκίων ἀγὸς ἀνδρῶν,
Ἰφίνοον βάλε δουρὶ, κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην,
Δεξιάδην, ἵππων ἐπιάλμενον ὠκειάων,
Ὦμον· ὁ δ' ἐξ ἵππων χαμάδις πέσε· λῦντο δὲ γυῖα.
Τοὺς δ' ὡς οὖν ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ἀργείους ὀλέκοντας ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ,
Βῆ ῥα κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα
Ἴλιον εἰς ἱερήν· τῇ δ' ἀντίος ὤρνυτ' Ἀπόλλων,
Περγάμου ἐκκατιδὼν, Τρώεσσι δὲ βούλετο νίκην.
Ἀλλήλοισι δὲ τώγε συναντέσθην παρὰ φηγῷ.

Sicut autem Deus nautis desiderantibus dat
Ventum-secundum, postquam defatigati fuerint politis remis
Pontum agitantes, laboreque membra soluta sunt:
Sic utique hi Trojanis desiderantibus apparuerunt.
Tunc interfecerunt, hic quidem [*Paris*] filium Areïthoi regis,
In Arnâ habitantem Menesthium, quem claviger
Genuit Areïthoüs et Philomedusa magnis-oculis:
Hector autem Eïoneum feriit hastâ acutâ
Ad cervicem sub galeâ aere-solidâ: solvitque membra.
Glaucus verò, Hippolochi filius, Lyciorum dux virorum,
Iphinoum feriit hastâ, in asperâ pugnâ
Dexiadem, equas insilientem veloces
In humero: hic autem ex equabus humi cecidit, solutaque sunt membra.
Hos verò ut animadvertit Dea glaucis-oculis Minerva
Argivos perimentes in asperâ pugnâ,
Descendit de Olympi verticibus impetu facto
Ilium ad sacram: huic autem obvius properabat Apollo,
Ex Pergamo conspicatus, Trojanisque cupiebat victoriam.
Sibi invicem autem hi occurrerunt apud fagum.

Ver. 9.——κορυνήτης.] Vide infrà ad *ver.* 141.

Ver. 10.—βοῶπις.] Vide suprà ad ά, 551.

Ver. 11.—ὀξυόεντι.] Vide suprà ad ί, 50.

Ver. 15. 16.———ἵππων ἐπιάλμενον,——— ἐξ ἵππων——πέσε.] Nempe *in currum* conscendens, *è curru* cecidit.

Ver. 17.——γλαυκῶπις] Vide suprà ad ά, 206.

Ver. 19. Βῆ ῥα.] Non vacat istud ῥα; sed eam ferè vim habet, ac si latinè dicas, *statim, continuò, illicò.*

Ibid.——ἀΐξασα.] Vide suprà ad δ', 74.

Ver. 20.—ὤρνυτ'.] Vide suprà ad γ', 260.

Τὴν πρότερος προσέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, Ἀπόλλων·
Τίπτε σὺ δ᾽ αὖ μεμαυῖα, Διὸς θύγατερ μεγάλοιο,
Ἦλθες ἀπ᾽ Οὐλύμποιο, μέγας δέ σε θυμὸς ἀνῆκεν;
Ἦ ἵνα δὴ Δαναοῖσι μάχης ἑτεραλκέα νίκην
Δῷς; ἐπεὶ οὔτοι Τρῶας ἀπολλυμένους ἐλεαίρεις.
Ἀλλ᾽ εἴ μοί τι πίθοιο, τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη,
Νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα
Σήμερον· ὕστερον αὖτε μαχήσοντ᾽, εἰσόκε τέκμωρ
Ἰλίου εὕρωσιν· ἐπεὶ ὣς φίλον ἔπλετο θυμῷ
Ὑμῖν ἀθανάτῃσι, διαπραθέειν τόδε ἄστυ.
Τὸν δ᾽ αὖθις προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὧδ᾽ ἔστω, Ἑκάεργε· τὰ γὰρ φρονέουσα καὶ αὐτὴ
Ἦλθον ἀπ᾽ Οὐλύμποιο, μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς·
Ἀλλ᾽ ἄγε, πῶς μέμονας πόλεμον καταπαυσέμεν ἀνδρῶν;
Τὴν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, Ἀπόλλων·
Ἕκτορος ὄρσωμεν κρατερὸν μένος ἱπποδάμοιο,
Ἤν τινά που Δαναῶν προκαλέσσεται οἰόθεν οἶος
Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι·

Hanc prior allocutus est rex, Jovis filius, Apollo:
" Cur tu verò rursus concitata, ô Jovis filia magni,
" Venisti ab Olympo, magnusque te affectus impulit?
" An ut jam Danais pugnae ancipitem victoriam
" Des? quandoquidem minimè Trojanorum pereuntium misereris.
" Sed si mihi quid obtemperaveris, quod certè multò satius esset,
" Nunc quidem cessare-faciamus bellum et pugnam
" Hodie: posthac rursus pugnabunt, donec finem
" Ilii invenerint: quandoquidem sic gratum est animo
" Vobis Deabus, evertere hanc urbem.
Hunc autem vicissim allocuta est dea caesiis-oculis Minerva:
" Ita sit, ô eminùs-jaculans; eadem enim sentiens et ipsa
" Veni ab Olympo, ad Trojanos et Achivos:
" Verùm age, quomodo fert-animus proelium sedare virorum?
Hanc autem rursus allocutus est rex, Jovis filius, Apollo:
" Hectoris excitemus fortem animum equûm-domitoris,
" Si quem fortè Danaorum provocabit, quocum solo solus
" Ex adverso pugnet in gravi pugnâ:

Ver. 23. Τὴν πρότερος προσέειπεν.] Festinantem indicat constructio ἀσύνδετος.

Talibus *aggreditur* Venerem Saturnia dictis. *Æn.* IV, 92.

Ver. 27.——ἀπολλυμένους.] Vide suprà ad γ΄, 260.

Ver. 29. 34. Νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον, ——τὰ γὰρ φρονέουσα καὶ αὐτή.] Quod hîc inter se collocutos *Apollinem* et *Minervam* finxit Poeta, id videlicet *pro suâ prudentiâ* admonuit *Helenus*. Est enim *Minerva*, ἡ φρόνησις, "*potior sententia*." Vide suprà ad ά, 194. Hinc jam infrà, *ver.* 44 et 53. Ἕλενος——σύνθετο θυμῷ Βουλὴν, ἥ ῥα θεοῖσιν ἐφήνδανε.——Ὣς γὰρ ἐγὼν ὄπ᾽ ἄκουσα θεῶν.

Ver. 31.——εὕρωσιν· ἐπεὶ ὣς.] Quâ ratione, εὕρωσιν, hîc ultimam producat; item Διΐ et μῆτιν, *ver.* 47. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 32. Ὑμῖν ἀθανάτῃσι.] *Junoni* et *Minervæ*. *Barnesius*, in uno MS. repperit ἀθανάτοισι. Quo pacto et *Jupiter* quoque intelligetur.

Οἵ δέ κ' ἀγασσάμενοι χαλκοκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Οἶον ἐπόρσειαν πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ.
  Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τῶν δ' Ἕλενος, Πριάμοιο φίλος παῖς, σύνθετο θυμῷ
Βουλὴν, ἥ ῥα θεοῖσιν ἐφήνδανε μητιόωσι·
Στῆ δὲ παρ' Ἕκτορ' ἰὼν, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
  Ἕκτορ, υἱὲ Πριάμοιο, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντε,
Ἦ ῥα νύ μοί τι πίθοιο; κασίγνητος δέ τοι εἰμί·
Ἄλλους μὲν κάθισον Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιούς·
Αὐτὸς δὲ προκάλεσσαι, Ἀχαιῶν ὅστις ἄριστος,
Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
Οὐ γάρ πώ τοι μοῖρα θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
Ὣς γὰρ ἐγὼν ὄπ' ἄκουσα θεῶν αἰειγενετάων.
  Ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' αὖτ' ἐχάρη μέγα, μῦθον ἀκούσας·
Καί ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν, Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας,
Μέσσου δουρὸς ἑλών· τοὶ δ' ἱδρύνθησαν ἅπαντες.
Κὰδ δ' Ἀγαμέμνων εἷσεν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·

" Qui porrò et *ipsi* indignati aere-ocreati Achivi
" Solum *aliquem* incitent pugnare cum Hectore nobili.
Sic dixit: neque non-obsecuta est dea glaucis-oculis Minerva.
Horum autem Helenus, Priami carus filius, sensit animo
Consilium, quod utique diis placuit consultantibus:
Stetit itaque juxta Hectorem profectus, et eum allocutus est:
" Hector, fili Priami, Jovi consilio par,
" Num mihi quid obsequêris? frater utique tibi sum;
" Caeteros quidem sedere-fac Trojanos et omnes Achivos:
" Ipse autem provoca, Achivorum quicunque fortissimus,
" *Ut* contra *te* pugnet in gravi pugnâ.
" Nondum enim tibi fatum mori et interitum attingere:
" Sic enim ego vocem audivi deorum immortalium.
Sic dixit: Hector verò gavisus est vehementer, sermone audito:
Et in medium progressus, Trojanorum coërcuit phalangas,
Mediâ hastâ prehensâ: illi autem resederunt omnes.
Sed et Agamemnon sedere-fecit benè-ocreatos Achivos:

Ver. 45.——ἤ ῥα.] Vide suprà ad ά, 56. et ad ί, 858.

Ver. 47.————ἀτάλαντι.] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 49.——κάθισον Τρῶας.] Vide suprà ad ά, 565. et ad β, 191.

Ver. 52. Οὐ γάρ πώ—— Ὣς γὰρ ἐγὼν ὄπ' ἄκουσα θεῶν.] Existimat *Eustathius*, quem secutus est et *Popius*, de fortitudine Hectoris *diminuere* hanc orationem, eò quòd *sciret* se isto die non interiturum: Σμικρύνεταί πως ἐνταῦθα τὸ θάρσος καὶ ἡ ἀνδρία τοῦ Ἕκτορος· οὐ γὰρ ἁπλῶς εἰς μονομαχίαν ὁρμᾷ, ἀλλὰ πρότερον μαθὼν ὅτι οὔπω οἱ μοῖρα θανεῖν. Mihi è *contrario* videtur *Heleni* oratio, de *auditâ Deorum voce*, hoc ipsum velle; utique Hectorem, quæ esset *nota* et *singularis* ipsius *Fortitudo*, victoriam sine dubio reportaturum.

Ver. 55.————Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας, Μέσσου δουρὸς ἑλών.]

Significatque manu, et magno simul incipit ore:
Parcite jam, Rutuli, et vos tela inhibete, Latini,————
Discessere omnes medii, spatiumque dedêre. *Æn.* XII, 692.

Κὰδδ' ἄρ' Ἀθηναίη τε καὶ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
Ἑζέσθην, ὄρνισιν ἐοικότες αἰγυπιοῖσι,
Φηγῷ ἐφ' ὑψηλῇ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο,
Ἀνδράσι τερπόμενοι· τῶν δὲ στίχες εἵατο πυκναὶ,
Ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι.
Οἵη δὲ ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἔπι φρὶξ
Ὀρνυμένοιο νέον, μελάνει δέ τε πόντος ὑπ' αὐτῆς·
Τοῖαι ἄρα στίχες εἵατ' Ἀχαιῶν τε Τρώων τε
Ἐν πεδίῳ· Ἕκτωρ δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ἔειπε·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Ὅρκια μὲν Κρονίδης ὑψίζυγος οὐκ ἐτέλεσσεν,
Ἀλλὰ κακὰ φρονέων τεκμαίρεται ἀμφοτέροισιν,
Εἰσόκεν ἢ ὑμεῖς Τροίην εὔπυργον ἕλητε,
Ἢ αὐτοὶ παρὰ νηυσὶ δαμείετε ποντοπόροισιν.
Ὑμῖν μὲν γὰρ ἔασιν ἀριστῆες παναχαιῶν·
Τῶν νῦν ὅντινα θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει,
Δεῦρ' ἴτω ἐκ πάντων, πρόμος ἔμμεναι Ἕκτορι δίῳ.

Atque Minerva etiam et argenteum-arcum-gerens Apollo
Desederunt, avibus similes vulturibus,
Fago super altâ patris Jovis Aegiochi,
Viris delectati: Horum utique ordines sedebant densi,
Scutis et galeis et hastis horrentes.
Qualis autem Zephyri funditur super pontum horror
Surgere jam inchoantis, nigrescitque pontus sub illo:
Tales quidem ordines sedebant Achivorumque Trojanorumque
In campo: Hector autem inter utrosque locutus est:
" Audite me, Trojani, et benè-ocreati Achivi,
" Ut dicam quae me animus in pectoribus jubet.
" Foedera quidem Saturnius in excelso-sedens non rata-fecit,
" Sed mala cogitans molitur utrisque;
" Donec vel vos Trojam benè-turritam ceperitis,
" Vel ipsi ad naves domiti fueritis pontum-transeuntes.
" Vobis quidem enim sunt viri fortissimi omnium Achivorum;
" Quorum nunc quemcunque animus *suus* mecum pugnare jubet,
" Huc prodeat ex omnibus, ut pugnet ante alios cum Hectore nobili.

Ver. 60——*αἰγιόχοιο.*] Vide suprà ad *ά*, 202.

Ver. 62.——*πεφρικυῖαι.*] Vide suprà ad β', 514. et ad δ', 282.

Ver. 64. Ὀρνυμένοιο.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 69. Ὅρκια μὲν Κρονίδης.] Quum *Paridis* et *Menelai* certamen singulare, irritum jam antè cecidisset, neque deditus fuisset qui fœdus primùm fregisset *Pandarus*; ideoque in aperto esset, certamine rursùm singulari nihil quicquam profecturos; sed eò jam omninò deventum, ut decernendum esset bello: præfari hæc necessariò oportebat *Hectorem*, ut intelligeretur certamen hoc non jam deinceps de *summo bello*, sed de Heroüm ipsorum *gloriâ ac virtute* ineundum.

Ver. 72.——*δαμείετε.*] *Iones*, quâ analogiâ id raptim pronuntiabant, *τίθεμεν*, *δάμεν*, *τράφεν*, quod alii voce productiore *τιθῶμεν*, *ἐδάμησαν ἐτράφησαν*, *&c.* eâdem analogiâ et δαμείετε enuntiabant id, quod alii *δαμήητε.*

Ὧδε δὲ μυθέομαι, Ζεὺς δ' ἄμμ' ἐπιμάρτυρος ἔστω·
Εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος ἕλῃ ταναήκεϊ χαλκῷ,
Τεύχεα συλήσας, φερέτω κοίλας ἐπὶ νῆας,
Σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με
Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα.
Εἰ δέ κ' ἐγὼ τὸν ἕλω, δώῃ δέ μοι εὖχος Ἀπόλλων,
Τεύχεα συλήσας, οἴσω ποτὶ Ἴλιον ἱρὴν,
Καὶ κρεμόω ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο·
Τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ἐϋσσέλμους ἀποδώσω,
Ὄφρα ἑ ταρχύσωσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Σῆμά τέ οἱ χεύωσιν ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ.
Καί ποτέ τις εἴπησι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων,
Νηῒ πολυκλήϊδι πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον·
Ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα πάλαι κατατεθνηῶτος,

" Sic verò aio, Jupiterque nobis testis adsit;
" Si quidem fortè me ille occiderit protensam-cuspidem-habente hastâ,
" Arma detracta ferat cavas ad naves,
" Corpus verò domum meum remittat, ut ignis me
" Trojani et Trojanorum uxores participem-faciant mortuum.
" Sin ego illum interfecero, dederitque mihi gloriam Apollo,
" Arma detracta feram ad Ilium sacram,
" Et suspendam ad templum Apollinis longè-jaculantis;
" At cadaver ad naves bonis-transtris-instructas remittam;
" Ut ei exequias-faciant caput-comantes Achivi,
" Tumulumque ei aggerant ad latum Hellespontum:
" Et aliquando aliquis dicat etiam posterorum hominum,
" *In* navi multis-transtris-instructâ navigans super nigrum pontum:
" *Viri quidem hic tumulus jam diu defuncti,*

Ver. 76.——ἐπιμάρτυρος.] Quâ analogiâ ex ἐπιμαρτῦρομαι, quod literam υ necessariò *producit*, deducatur ἐπιμάρτῠρος, quod eandem necessariò *corripit*; neque in his, et similibus, Poetarum ulla sit licentia; vide suprà ad ά, 338.

Ver. 77. Εἰ μέν κεν ἐμέ.] Quâ ratione, κὲν, hîc producatur; item ultima, in voce Ἀπόλλωνος, *ver.* 83. et νέκυν, *ver.* 84. itemque τὶς, *ver.* 87 et 91. vide suprà ad ά, 51. Porrò, vocem ταναηκέϊ, scribendum ταναήκεϊ contendit *Barnesius*: Sed hoc in utramvis partem perparvi est momenti.

Ver. 82 et 83.——ποτί.] *Al.* προτί.

Ver. 85.——καρηκομόωντες.] Vide suprà ad β', 11.

Ver. 86.——πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ.] Stultissimè hîc Scholiastes: Πλατὺς, κατὰ ἀντίφρασιν· στενὸς γὰρ ὁ Ἑλλήσποντος. Quasi verò in hujusmodi locutione *Ironiæ* locus esse posset! *Athenæus* πλατὺν intelligere videtur ἁλμυρόν· Διαστέλλει καὶ γλυκὺ ὕδωρ ἀπὸ πλατέος, *Lib.* II. *cap.* 4. Quem in locum, vide *Animadvers. Is. Casauboni.* Meliùs *Eustathius*: πλατὺν Ἑλλήσποντον, *Hellespontum quâ parte latior est, sive in latitudinem se laxat*: Τὸ διεκπίπτον αὐτοῦ ἔξω πρὸς τῷ Αἰγαίῳ,——ἐκεῖνο πλατὺν Ἑλλήσποντον λέγει· ἐκεῖ γὰρ εἰς πλάτος ὁ τῆς Ἕλλης πόντος ἀνοίγεται. Haud tamen scio annon his omnibus simplicius sit, ut πλατὺν hîc *Hellespontum* ideò dictum intelligamus, non quòd is, cum aliis *Maribus* comparatus, non sit στενός; sed quòd *inde*, quàm è *Terrâ*, (id quod omnibus commune est maribus,) tumuli *multò magis è longinquo* se aperiret prospectus.

Ver. 89.——κατατεθνηῶτος.] Ex τεθνηότος, fit τεθνεῶτος, (vide suprà ad β', 818. et ad ζ', 464.) et inde, more Ionico, τεθνειῶτος et τεθνηῶτος. Cæterùm *Cicero*, in fragmento libri qui est *secundus* de *gloriâ*; (ubi, notante *Gellio*, *lib.* XV. *cap.* 6. memoriâ lapsus *Ajaci*

Ὃν ποτ' ἀριστεύοντα κατέκτανε φαίδιμος Ἕκτωρ·
Ὥς ποτέ τις ἐρέει· τὸ δ' ἐμὸν κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι.
Ὀψὲ δὲ δὴ Μενέλαος ἀνίστατο, καὶ μετέειπε,
Νείκει ὀνειδίζων, μέγα δὲ στοναχίζετο θυμῷ·
Ὤμοι, ἀπειλητῆρες, Ἀχαιΐδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί·
Ἦ μὲν δὴ λώβη τάδε γ' ἔσσεται αἰνόθεν αἰνῶς,
Εἰ μή τις Δαναῶν νῦν Ἕκτορος ἀντίος εἶσιν.
Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε,
Ἥμενοι αὖθι ἕκαστοι ἀκήριοι, ἀκλεὲς αὔτως·
Τῷδε δ' ἐγὼν αὐτὸς θωρήξομαι· αὐτὰρ ὕπερθεν

" *Quem olim fortissimè-se-gerentem occidit illustris Hector.*
" Sic olim aliquis dicet; mea verò gloria nunquam peribit.
Sic dixit: Illi autem omnes obmutuerunt silentio;
Verebantur quidem renuere, timebant autem suscipere.
Tandem verò Menelaus surrexit, et inter *eos* dixit,
Jurgio probra-objectans, gravitérque ingemiscebat animo:
" Me miserum! jactatores, Achivae, non amplius Achivi;
" Certè jam dedecus haec erunt gravissimè graviter,
" Si nullus Danaorum nunc Hectori obvius iverit.
" Atqui vos quidem omnes aqua et terra fiatis,
" Sedentes ibi singuli excordes, inglorii pariter:
" Adversus istum verò ego ipse armabor; verùm supernè

---

id tribuit, quod erat dictum ab *Hectore*,) hosce versiculos ita vertit:

" Hîc situs est vitæ jampridem lumina
" linquens,
" Qui quondam Hectoreo perculsus con-
" cidit ense:"

Fabitur hoc aliquis: Mea semper gloria vivet.

Ver. 92.——*πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.*]

———olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI. 120.
Quæritur huic alius; nec quisquam ex agmine tanto
Audet adire virum.—— *Æn.* V, 378.

Ver. 93. *Αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι.*] Miras hic nescio quas collegit aut commentus est *Scholiastes* ineptias: *Δεῖσαν, διὰ τὰς σπονδάς· ἢ περιμένοντες κέλευσιν——ἢ ὑπὸ θεοῦ ὡρμῆσθαι αὐτὸν ὑπονοοῦντες· ἢ διὰ τὸ, Νὺξ δ' ἤδη τελέθει——Τινὲς δὲ, δείσαντες τὸν Ἀγαμέμνονα.* Quarum quidem excusationum ultimam meminit et *Eustathius*. At Sententia ipsa per se clara est admodùm et perspicua: *Annuere timebant, quoniam fortissimum nôrant Hectorem; renuere verebantur, nè ipsi scilicet viderentur non fortes.*

Ver. 96.——*Ἀχαιΐδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί.*]

O verè Phrygiæ, neque enim Phryges.— *Æn.* IX, 617

Ver. 97. *Ἦ μὲν δὴ λώβη——Εἰ μή τις Δαναῶν.*]

——si *nemo* audet se credere pugnæ.
——heroüm quondam fortissime frustrà,
Tantáne tam patiens *nullo certamine* tolli
Dona sines?—— *Æn.* V, 383—390

Ver. 99.——*ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε.*]

Quamvis ignis eris, quamvis aqua——
Virgil. in Diris
Quæ tibi terra velim, quæ tibi fiet aqua—
Propert. lib. II

Ver. 100.——*ἀκλεὲς αὔτως.*] " *Rem inglo-* " *riam!*" Vel, " *Id quod valdè erit inglori-* " *um.*" Sic suprà, *ά*, 142, *ἐρέτας ἐπιτηδὲς*, " *Remigum quod sufficiat.*" Nam durius paullò est, quod affert *Eustathius*: *Τὸ ἀκλεὲς, οὐδέτερά ἐστι πληθυντικὴ ἀντὶ τοῦ ἀκλεεῖς·——ὡς καὶ ἐν τῷ, ἐρέτας ἐπιτηδὲς·——τινὲς μέντοι ἐπίῤῥημα τοῦτό φασιν εἶναι.* Equidem, si nomen plurale habendum erit, cum iis potiùs sentiam, (quos et memorat *Eustathius*,) qui *ἀκλέες* scribunt, quomodò et *ἀγακλέες*: Quâ quidem formâ scriptum videtur, *Odyss.* δ', 728. *ἀκλέα*.

Νίκης πείρατ' ἔχονται ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας κατεδύσατο τεύχεα καλά.
Ἔνθα κέ τοι, Μενέλαε, φάνη βιότοιο τελευτὴ
Ἕκτορος ἐν παλάμῃσιν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν·
Εἰ μὴ ἀναΐξαντες ἕλον βασιλῆες Ἀχαιῶν·
Αὐτός τ' Ἀτρείδης, εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων,
Δεξιτερῆς ἕλε χειρὸς, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ἀφραίνεις, Μενέλαε διοτρεφές· οὐδέ τί σε χρὴ
Ταύτης ἀφροσύνης· ἀνὰ δ' ἴσχεο, κηδόμενός περ,
Μηδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνονι φωτὶ μάχεσθαι,
Ἕκτορι Πριαμίδῃ, τόν τε στυγέουσι καὶ ἄλλοι·
Καὶ δ' Ἀχιλεὺς τούτῳ γε μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
Ἔῤῥιγ' ἀντιβολῆσαι, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν ἵζευ, ἰὼν μετὰ ἔθνος ἑταίρων·
Τούτῳ δὲ πρόμον ἄλλον ἀναστήσουσιν Ἀχαιοί.
Εἴπερ ἀδειής τ' ἐστὶ, καὶ εἰ μόθου ἔστ' ἀκόρητος,

" Victoriae termini positi sunt in immortalibus diis.
Sic fatus induebat arma pulchra.
Tunc utique tibi, Menelaë, adfuisset vitae finis
Hectoris in manibus, quoniam multo fortior erat:
Nisi properè-exurgentes inhibuissent *te* reges Achivorum;
Ipseque Atrides, latè-dominans Agamemnon,
Dextram prehendit manum, verbaque fecit, et compellavit:
" Insanis, Menelaë Jovis-alumne: neque quicquam tibi opus est
" Hâc dementiâ; contine verò *te*, dolens quamvis;
" Neque velis, prae contentionis-studio, te fortiori *cum* viro pugnare,
" Hectore Priamide, quem extimescunt et alii:
" Quin et Achilles huic pugnâ in gloriosâ
" Horret occurrere, qui te multò *est* fortior.
" Verùm tu quidem nunc sede, profectus ad agmen sociorum:
" Huic autem duellatorem alium excitabunt Achivi.
" Licèt intrepidusque sit, et etiamsi pugnae sit insatiabilis,

---

Ver. 102.——πείρατ' ἔχονται.] Εὐθεῖα ἑνικὴ τοῦ Πείρατα, οὐ τὸ Πεῖρας, ἀλλὰ τὸ Πεῖραρ. *Eustath.*

Ver. 103.——κατεδύσατο.] *Al.* κατεδύσετο, et κατεδύσσετο. Vide suprà ad β', 35. et ad ί, 109.

Ibid.——καλά.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 104. Ἔνθα κέ τοι.]
Hîc tibi mortis erant metæ.——
Æn. XII, 546.
Notandum porrò istud, κὲ, nequaquam hic supervacuum esse: " *Tunc utique tibi*, &c." Vide suprà ad ά, 56. et ad β', 158.

Ver. 109. Ἀφραίνεις, Μενέλαε.]
Infelix! quæ tanta animum dementia cepit?
Non vires alias——sentis?
Cede deo.—— *Æn.* V, 465.

Ver. 112.——Πριαμίδῃ.] Similiter et ἀθανάτοισι, *ver.* 102 et 130. Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 113. Καὶ δ' Ἀχιλεὺς τούτῳ γε.] Notandum quanto cum artificio in singulis libris, quæcunque res narretur, nusquam tamen non inseratur *Achilles.*

Ver. 114. Ἔῤῥιγ' ἀντιβολῆσαι.] *Non sine horrore aliquo occurrit.* De voce, ἔῤῥιγε, vide suprà ad β', 314.

Ver. 115.——μὲν νῦν ἵζευ.] Voculam, νῦν, quæ olim ex multis exciderat, recte hic reposuit doctissimus *Henr. Stephanus.*

Ver. 117. Εἴπερ ἀδειής τ' ἐστὶ, καὶ εἰ μόθου ἔστ' ἀκόρητος.

Φημί μιν ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, αἴ κε φύγῃσι
Δηΐου ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Ὣς εἰπὼν παρέπεισεν ἀδελφειοῦ φρένας ἥρως,
Αἴσιμα παρειπών· ὁ δ' ἐπείθετο. Τοῦ μὲν ἔπειτα
Γηθόσυνοι θεράποντες ἀπ' ὤμων τεύχε' ἕλοντο·
Νέστωρ δ' Ἀργείοισιν ἀνίστατο καὶ μετέειπεν·
Ὢ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιΐδα γαῖαν ἱκάνει·
Ἦ κε μέγ' οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς,
Ἐσθλὸς Μυρμιδόνων βουληφόρος ἠδ' ἀγορητὴς,
Ὅς ποτέ μ' εἰρόμενος μέγ' ἐγήθεεν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ,
Πάντων Ἀργείων ἐρέων γενεήν τε τόκον τε.
Τοὺς νῦν εἰ πτώσσοντας ὑφ' Ἕκτορι πάντας ἀκούσει,
Πολλά κεν ἀθανάτοισι φίλας ἀνὰ χεῖρας ἀείραι,

" Existimo eum libenter genu flexurum [*requieturum*] si effugerit
" Ardenti ex bello, et gravi pugnâ.
Sic fatus flexit fratris praecordia heros,
Recta monens; ille autem paruit: Illius quidem posteà
Laeti famuli ab humeris arma detraxerunt.
Nestor autem inter Argivos surrexit et dixit:
" O dii, profectò ingens luctus Achivam terram invadit:
" Certè valdè ploraverit senex equûm-agitator Peleus,
" Praestans Myrmidonum consiliarius et concionator,
" Qui olim me interrogans valdè laetabatur suâ in domo,
" Omnium Achivorum inquirens genusque sobolemque:
" Quos nunc si metu-consternatos propter Hectorem omnes audierit,
" Saepe sanè immortalibus suas manus attollet,

Bellum importunum, cives, cum gente Deorum
Invictisque viris gerimus; quos nulla fatigant
Proelia, nec victi possunt absistere ferro.
Æn. XI, 305.

Ver. 118. Φημί μιν ἀσπασίως.] Referunt hæc ad πρόμον ἄλλον, ad heroëm quisquis sit ille *Achivorum*, qui cum *Hectore* esset dimicaturus: Quia scilicet eò spectet *tota* hæc *Agamemnonis* oratio, ut *Hectorem* planè *invictum* dicat, adeoque *Menelaum* ab hoc certamine singulari deterreat. Confer *ver.* 173. 174. infrà. Possint tamen hæc et de *Hectore* intelligi: Quippe non modò *deterrendus* erat *Menelaus*, nè se ipse iniquo certamini offerret; sed et *in spem inducendus*, extiturum aliquem qui et certamen continuò iniret, atque etiam victoriam de *Hectore* reportaret.

Ibid.—ἀσπασίως.] Vide suprà ad ά, 140.

Ibid.———γόνυ κάμψειν.] Eadem phrasis occurrit, *Iliad.* τ', 72. eamque ità explicat *Porphyrius*: Οἱ φεύγοντες, τεταμένον ἔχουσι τὸ γόνυ· οἱ δὲ καθήμενοι, κεκαμμένον· Ἀσπασίως οὖν, φησι, καθέδειται τῶν φευγόντων τις ἐκ τοῦ πολέμου· ὃς καὶ ἀναπαύσει ἑαυτὸν, καὶ τὰ σκέλη, ἐκ τοῦ συντόνου τῆς φυγῆς δρόμου καθίσας. *Quæst. Homeric.* 22.

Ver. 120. Ὣς εἰπὼν παρέπεισεν.] *Hæc ad persuadendum dixit*; vel, *His ei persuadere conatus est*; vel, *His persuasibiliter dixit*;——ὁ δ' ἐπείθετο, *atque ei persuasum est.*

Ver. 121.———παρειπών.] Vide suprà ad ζ', 62.

Ver. 125. Ἦ κε μέγ' οἰμώξειε γέρων.] Χαίρω πολλάκις, ἄλλων τε δὴ λογοποιῶν, καὶ τὰ Δημοσθένους ἐγγὺς τῶν Ὁμήρου τιθείς· οἷον λέγω τὴν σφοδρότητα, καὶ πικρίαν, καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν———καὶ τὸ, " Ἦ κε μέγ' οἰμώξειε γέ-" ρων ἱππηλάτα Πηλεύς·" πρὸς τὸ " Πηλί-" κον ποτὲ στενάξαιεν ἂν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, εἰ " ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες;" *Lucian. Encom. Demosthenis*, haud longè ab initio.

Ibid.—ἱππηλάτα.] Vide suprà ad ά, 175.

Θυμὸν ἀπὸ μελέων δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Ἡβῷμ', ὡς ὅτ' ἐπ' ὠκυρόῳ Κελάδοντι μάχοντο
Ἀγρόμενοι Πύλιοί τε καὶ Ἀρκάδες ἐγχεσίμωροι,
Φειᾶς πὰρ τείχεσσιν, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα·
Τοῖσι δ' Ἐρευθαλίων πρόμος ἵστατο, ἰσόθεος φὼς,
Τεύχε' ἔχων ὤμοισιν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος·
Δίου Ἀρηϊθόου, τὸν ἐπίκλησιν Κορυνήτην
Ἄνδρες κίκλησκον, καλλίζωνοί τε γυναῖκες,
Οὕνεκ' ἄρ' οὐ τόξοισι μαχέσκετο, δουρί τε μακρῷ,
Ἀλλὰ σιδηρείῃ κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας·
Τὸν Λυκόοργος ἔπεφνε δόλῳ, οὔτι κράτεΐ γε,

"Anima è membris ut descendat domum Plutonis intra.
"Utinam enim, ô Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
"Essem juvenis, sicut quando ad rapidum Celadontem pugnabant
"Congregati Pyliique et Arcades hastarum-usu-exercitati,
"Pheae ad muros, Jardani circa fluenta:
"Inter illos autem Ereuthalion in acie-primus stabat, par-deo vir,
"Arma gerens humeris Areithoi regis,
"Nobilis Areithoi, quem cognomento Clavigerum
"Viri appellabant, eleganterque cinctae mulieres,
"Quoniam utique non arcu pugnabat, hastâque longâ,
"Sed ferreâ clavâ rumpebat phalangas:
"Hunc Lycurgus interfecit dolo, non vi,

Ver. 131. Θυμὸν ἀπὸ μελέων.] Quâ ratione, ἀπὸ, hîc ultimam producat; item κράτεϊ, *ver.* 142. vide suprà ad ά, 51. *Barnesius* edidit, Θυμὸν ἀπαὶ μελέων. Sed nihil opus.

Ver. 132. Αἲ γὰρ——Ἡβῷμ', ὡς ὅτ'.] De sui laude istâ senili *Nestoris*, vide infrà ad *ver.* 157. item suprà ad ά, 249. 260. et ad β', 372. Notandum porrò istud, γὰρ, non ad id quod proximè *præcessit*, sed ad id quod *reticetur* de suo pugnandi studio, elegantissimè referri: Vide suprà ad ί, 22.

Ver. 133. Ἡβῷμ', ὡς ὅτ' ἐπ'.]

——Non laudis amor, nec gloria cessit
Pulsa metu; sed enim gelidus tardante senectâ
Sanguis hebet, frigentque effœtæ in corpore vires.
Si mihi, quæ quondam fuerat, quâque improbus iste
Exultat fidens, si nunc foret illa juventa;
Haud equidem————. *Æn.* V, 394.
O mihi præteritos referat si Jupiter annos!
Qualis eram, cùm primam aciem Præneste sub ipsâ
Stravi, scutorumque incendi victor acervos;
Et regem hâc Herilum dextrâ sub Tartaro misi. *Æn.* VIII, 560.

Ibid.——Κελάδοντι μάχοντο,——Φειᾶς πὰρ τείχεσσιν.] Ἔνιοι δεῖν οἴονται γράφειν,———— " Ἀκίδοντι μάχοντο——Χάας πὰρ τείχεσσιν" ——οὐ Κελάδοντι, οὐδὲ Φειᾶς. *Strab. lib.* VIII. *pag.* 535. *al.* 348.

Ver. 134.——ἐγχεσίμωροι.] Vide suprà ad δ', 242.

Ver. 136. Τοῖσι δ'.] *Arcadibus.*

Ver. 141. Ἀλλὰ σιδηρείῃ κορύνῃ.] Sicuti *Iones* κορῦνη, *ver.* 141 et 143. et κορυνήτης, *ver.* 9 et 138. ità *Dores* enuntiabant κορῦνα.

Δεξιτερᾷ κορύναν.—*Theocrit. Idyll.* VII, 19.
Τάν τοι ἴφα κορύναν——— *Ibid. ver.* 43.
Δάφνιδι μὲν κορύναν——. *Idyll.* IX, 23.

ut adeò *Idyllium* istud 25*tum*, ubi legitur,

——χειροπληθῆ τε κορύνην, *ver.* 63.

fortè non sit *Theocriti*, sed recentioris cujusdam Poetæ. Nam apud Veteres, ut syllabæ istæ *penultimæ* non habeant certam pronuntiandi rationem, admodùm est *rarum*.

Ibid.——κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας.]

———sternentes agmina clavâ. *Æn.* X, 318.

Στεινωπῷ ἐν ὁδῷ, ὅθ' ἄρ' οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον
Χραῖσμε σιδηρείη· πρὶν γὰρ Λυκόοργος ὑποφθὰς
Δουρὶ μέσον περόνησεν· ὁ δ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·
Τεύχεά τ' ἐξενάριξε, τά οἱ πόρε χάλκεος Ἄρης·
Καὶ τὰ μὲν αὐτὸς ἔπειτ' ἐφόρει μετὰ μῶλον Ἄρηος.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Λυκόοργος ἐνὶ μεγάροισιν ἐγήρα,
Δῶκε δ' Ἐρευθαλίωνι, φίλῳ θεράποντι, φορῆναι·
Τοῦ ὅγε τεύχε' ἔχων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους·
Οἱ δὲ μάλ' ἐτρόμεον καὶ ἐδείδισαν, οὐδέ τις ἔτλη·
Ἀλλ' ἐμὲ θυμὸς ἀνῆκε πολυτλήμων πολεμίζειν
Θάρσεϊ ᾧ· γενεῇ δὲ νεώτατος ἔσκον ἁπάντων·
Καὶ μαχόμην οἱ ἐγὼ, δῶκεν δέ μοι εὖχος Ἀθήνη.
Τὸν δὴ μήκιστον καὶ κάρτιστον κτάνον ἄνδρα·
Πολλὸς γάρ τις ἔκειτο παρήορος ἔνθα καὶ ἔνθα.
Εἴθ' ὣς ἡβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη,

" Angustâ in viâ, ubi utique non clava ei exitium
" Arcebat ferrea; antè enim Lycurgus occupans
" Hastâ medium transfodit, isque supinus solo allisus est;
" Armisque interfectum-spoliavit, quae ei dederat aereus Mars;
" Et ea quidem ipse posteà gestabat in pugnâ Martis.
" At postquam Lycurgus in aedibus senuerat,
" Dedit utique Ereuthalioni, dilecto famulo, gestanda:
" Illius *igitur* hic arma ferens provocabat omnes fortissimos;
" Hi autem valdè tremebant et timebant, neque quisquam sustinebat;
" Verùm me animus impulit audax ut pugnarem,
" Confidentiâ suâ; natu autem minimus eram omnium:
" Et pugnabam cum-eo ego, deditque mihi gloriam Minerva.
" Hunc utique procerissimum et fortissimum interfeci virum;
" Multus enim jacebat extensus hinc atque illinc.
" Utinam sic *nunc* pubescerem, viresque mihi integrae essent,

---

Ver. 143.——ὅθ'.] Ità edidit *Barnesius*, ex Editt. quibusdam veteribus, et MS. Rectè credo; ut sit scilicet, ὅθι. *Stephanus* et Recentiores ediderant, ὅτ'. Quod est multò minùs venustum.

Ibid.—οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον Χραῖσμε σιδηρείη.]
——nihil illos Herculis arma,
Nil validæ juvere manus.—*Æn.* X, 319.

Ver. 148. Αὐτὰρ ἐπεὶ——Δῶκε δ'.] Particula ista, δὲ, quam vim hoc in loco habeat, cùm non intelligeret *Barnesius;* vertit id, *Dederatque*, quod erat vertendum, *Dedit utique.* Similis enim hìc constructio est, Αὐτὰρ ἐπεὶ——, Δῶκε δέ· ac suprà, Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν,——Τοῖσι δέ. Vide ad ά, 57.

Ver. 150. Τοῦ.] Tam *Areithoi* quàm *Lycurgi.* Parenthesi enim intercludendi sunt versus præcedentes *duodecim.* Vide infrà ad *ver.* 157.

Ibid.——προκαλίζετο πάντας ἀρίστους.] Post has voces, ex uno MS. versum istum, Ἀντίθεον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι, ut "*penè* "*necessarium*," interserit *Barnesius.* Sed nihil opus. Videtur enim ex *ver.* 40 et 51. irrepsisse.

Ver. 155. Τὸν δή.] "*Hunc utique.*" Voculam, δὴ, si hoc in loco omiseris, planè sententiam perimas. Similis ferè est vis particulæ, ἄρ', *ver.* 140 et 169.

Ver. 156. Πολλός.] Δυνατὸς, θαυμαστὸς, μέγιστος. *Schol. ad Eurip. Hippol.* 1.
——et latè terram consternere tergo.
Æn. XII, 543.

Ver. 157. Εἴθ' ὣς ἡβώοιμι.] Senis personam mirè condecet hæc et *Sui laudatio*, laudisque istius *iteratio*, et orationis *longitudo*, et *Parenthesis* ista, quæ est *duodecim ipsorum* versuum (ab usque *ver.* 137 ad *ver.* 150.) interclusio. Vide suprà ad *ver.* 132 et 133. item ad ά, 249. 260. et ad β', 372.

Τῷ κε τάχ' ἀντήσειε μάχης κορυθαίολος Ἕκτωρ.
Ὑμέων δ' οἵπερ ἔασιν ἀριστῆες Παναχαιῶν,
Οὐδ' οἱ προφρονέως μέμαθ' Ἕκτορος ἀντίον ἐλθεῖν.
Ὣς νείκεσσ' ὁ γέρων· οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν.
Ὦρτο πολὺ πρῶτος μὲν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Τῷ δ' ἔπι Τυδείδης ὦρτο κρατερὸς Διομήδης·
Τοῖσι δ' ἔπ' Αἴαντες, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκήν·
Τοῖσι δ' ἔπ' Ἰδομενεὺς, καὶ ὀπάων Ἰδομενῆος
Μηριόνης, ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·
Τοῖσι δ' ἔπ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός·
Ἂν δὲ Θόας Ἀνδραιμονίδης, καὶ δῖος Ὀδυσσεύς.
Πάντες ἄρ' οἵγ' ἔθελον πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ.
Τοῖς δ' αὐτοῖς μετέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Κλήρῳ νῦν πεπάλαχθε διαμπερὲς, ὅς κε λάχῃσιν·

" Ità citò haberet quicum-pugnaret expeditè-pugnam-ciens Hector.
" Vestrûm autem qui sunt fortissimi omnium Achivorum,
" Nè hi quidem alacriter parati estis Hectori obviam ire.
Sic increpavit senex : Ac statim novem omnes surrexerunt.
Surrexit multò primus quidem rex virorum Agamemnon :
Post hunc autem Tydides surrexit fortis Diomedes ;
Post hos autem Ajaces, strenuam induti fortitudinem ;
Post hos Idomeneus, et armiger Idomenei
Meriones, par Marti homicidae ;
Post hos autem Eurypylus, Evaemonis praeclarus filius ;
Surrexit porrò Thoas Andraemonides, et nobilis Ulysses.
Omnes utique hi volebant pugnare cum Hectore nobili.
Hos autem inter rursus dixit Gerenius eques Nestor :
" Sortibus nunc sortimini universi, cui sors obtigerit :

Ver. 158.——κορυθαίολος.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 161.——οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν.] *Non pauciores quàm novem.* Latinè dicas, "*novem ipsi:*" Quâ ratione dixit Cicero, *decem ipsos dies*, et, *annis octoginta ipsis*. Simili sententiâ dixit Homerus, *Iliad.* σ', 470.——εἴκοσι πᾶσαι ἐφύσων, *viginti ipsi simul spirabant* ; Et *ibid. ver.* 373.——τρίποδας γὰρ εἴκοσι πάντας ἔτευχεν, *tripodas enim viginti ipsos uno eodemque tempore fabrificabatur.* (Quem ad locum stultissimè Scholiastes: περισσὸν, *inquit*, τὸ πάντας· cùm, è contrario, in *isto* sit *vocabulo* tota sententiæ vis et venustas.) Item, *Odyss.* ί, 204. Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν, *Vinum in amphoris duodecim ipsis.* Vide infrà ad κ', 560.

Ver. 164.——θοῦριν ἐπιειμένοι.] Quâ ratione, θοῦριν, hîc ultimam producat; item Εὐρύπυλος, *ver.* 167. et αὖτις, *ver.* 175. et τις, *ver.* 178. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 165. Τοῖσι δ' ἔπ' Ἰδομενεύς.] Pessimè hîc edidit *Barnesius*, Τοῖσιδ' ἔπ' : et *ver.* 163. Τῷδ' ἔπι· et *ver.* 164 et 167. Τοῖσιδ' ἔπ'· et *ver.* 170. Τοῖσδ' αὐτοῖς. Similiterque in locis aliis quamplurimis. Ac si ὅδε, et ὁ δὲ, non significarent diversa. Vide suprà ad ά, 57.

Ver. 166.——ἀτάλαντος.] Vide suprà ad β', 627.

Ibid.——Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ.] Vide suprà ad β', 651.

Ver. 170. Τοῖς δ' αὐτοῖς] *Barnesii* MSS. duo, Τοῖς δ' αὖτις. Quæ sanè et ipsa lectio non mala.

Ibid.——ἱππότα.] Vide suprà ad ά, 175.

Οὗτος γὰρ δὴ ὀνήσει ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Καὶ δ' αὐτὸς ὃν θυμὸν ὀνήσεται, αἴ κε φύγῃσι
Δηΐου ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
  Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος,
Ἐν δ' ἔβαλον κυνέῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο.
Λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
  Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴαντα λαχεῖν, ἢ Τυδέος υἱὸν,
Ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης.
  Ὣς ἄρ' ἔφαν· πάλλεν δὲ Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος κυνέης, ὃν ἄρ' ἤθελον αὐτοὶ,
Αἴαντος· κήρυξ δὲ φέρων ἀν' ὅμιλον ἁπάντῃ,
Δεῖξ' ἐνδέξια πᾶσιν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν.
Οἱ δ' οὐ γινώσκοντες ἀπηνήναντο ἕκαστος·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν ἵκανε, φέρων ἀν' ὅμιλον ἁπάντῃ,
Ὅς μιν ἐπιγράψας κυνέῃ βάλε φαίδιμος Αἴας,
Ἢ τοι ὑπέσχεθε χεῖρ'· ὁ δ' ἄρ' ἔμβαλεν, ἄγχι παραστάς·
Γνῶ δὲ κλήρου σῆμα ἰδὼν, γήθησε δὲ θυμῷ.
Τὸν μὲν πὰρ πόδ' ἑὸν χαμάδις βάλε, φώνησέν τε·

" Ille enim sanè juvabit benè-ocreatos Achivos:
" Quin etiam ipse suum animum juvabit, si effugerît
" Ardenti ex bello et gravi pugnâ.
Sic dixit: Ii autem sortem signaverunt singuli,
Et injecerunt galeae Agamemnonis Atridae.
Populi interim supplicabant, diisque manus attollebant.
Sic autem quis dicebat, intuens in coelum latum:
" Jupiter pater, *da* aut Ajacem sortiri, aut Tydei filium,
" Aut ipsum regem divitis Mycenes.
Ita dicebant: Concutiebatque *sortes* Gerenius eques Nestor:
Exiliit autem sors è galeâ, quam utique volebant ipsi,
Ajacis: praeco autem ferens per coetum undiquaque
Ostendit, orsus à dextrâ, omnibus principibus Graecorum.
Hi autem non agnoscentes renuerunt singuli:
Sed cum ad illum pervenit *praeco*, ferens per coetum undiquaque,
Qui ipsam inscriptam galeae injecerat illustris Ajax,
Porrexit quidem manum, et is imposuit propè astans:
Agnovit autem sortis signum conspicatus, et gavisus est animo.
Hanc quidem ad pedem suum humi jecit, dixitque:

Ver. 172. Οὗτος γὰρ——, Καὶ δ' αὐτός.] *Popius* istum, καὶ δ' αὐτὸς, non eundem illum intelligit, qui ad dimicandum sortitus fuisset; sed *alium* scilicet, quisquis *non* esset cum Hectore dimicaturus. Malè admodùm. Nam istâ ratione, (praeterquam quod *Nestoris* non erat animos suorum debilitare,) dicendum fuerat, non, αἴ κε φύγῃσι, sed ὅς κε φύγῃσι· nec utique, ἐκ πολέμοιο, sed, πόλεμον.

Ver. 175.——ἐσημήναντο.] *Signis occultis notabant;* ut liquet ex *ver.* 185 et 189.

Ver. 177.———θεοῖσι δέ.] *Al.* θεοῖς ἰδέ· notante *H. Stephano.*

Ver. 181.——ἱππότα.] Vide suprâ ad ά, 175.

Ὦ φίλοι, ἦ τοι κλῆρος ἐμός, χαίρω δὲ καὶ αὐτὸς
Θυμῷ· ἐπεὶ δοκέω νικησέμεν Ἕκτορα δῖον.
Ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἂν ἐγὼ πολεμήϊα τεύχεα δύω,
Τόφρ' ὑμεῖς εὔχεσθε Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι
Σιγῇ ἐφ' ὑμείων, ἵνα μὴ Τρῶές γε πύθωνται·
Ἠὲ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὔτινα δείδιμεν ἔμπης.
Οὐ γάρ τίς με βίῃ γε ἑκὼν ἀέκοντα δίηται,
Οὐδέ τ' ἀϊδρείῃ· ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ νήϊδά γ' οὕτως
Ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι τε, τραφέμεν τε.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' εὔχοντο Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε,
Δὸς νίκην Αἴαντι καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι·
Εἰ δὲ καὶ Ἕκτορά περ φιλέεις, καὶ κήδεαι αὐτοῦ,
Ἴσην ἀμφοτέροισι βίην καὶ κῦδος ὄπασσον.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· Αἴας δὲ κορύσσετο νώροπι χαλκῷ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα περὶ χροῒ ἕσσατο τεύχη,
Σεύατ' ἔπειθ', οἷόστε πελώριος ἔρχεται Ἄρης,

" O amici, sanè sors *est* mea, gaudeoque et ipse
" Animitùs; quoniam puto superaturum *me* Hectorem nobilem.
" Verùm agite, dum ego bellica arma induo,
" Interim vos supplicate Jovi Saturnio regi
" Tacitè vobiscum, ut nè Trojani audiant:
" Vel etiam palam; quandoquidem neminem timemus prorsus.
" Non enim quis me vi volens nolentem summovebit,
" Neque verò per imperitiam *meam*; quippe neque me rudem adeò
" Spero in Salamine natum educatumque fuisse.
Sic dixit: illi autem supplicabant Jovi Saturnio regi.
Sic autem quis dixit, intuens in coelum latum:
" Jupiter pater, qui inde-ab-Idâ imperas, augustissimè, maximè;
" Da ut victoriam Ajax et praeclaram gloriam referat:
" Quòd si et Hectorem diligis, et curam geris ejus,
" Aequalem ambobus vim et gloriam praebe.
Sic dixerunt: Ajax autem armabatur splendido aere.
Postquam verò omnia circa corpus induerat arma,
Concitus-ferebatur deinde, qualis ingens incedit Mars,

Ver. 195.——γε πύθωνται.] *Al.* πεπύθωνται,

Ver. 197.——ἑκών.] *Aristarchus* legebat, ἑλών.

Ver. 198.——οὐδ' ἐμὲ νήϊδά γ' οὕτως Ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι.]

Non ita me genitor bellis assuetus Opheltes
Argolicum terrorem inter Trojæque labores
Sublatum erudiit.—— *Æn.* XI, 201.

Ver. 206.——νώροπι χαλκῷ.] Vide suprà ad β', 578.

Ver. 208.—οἷόστε πελώριος ἔρχεται Ἄρης.]

Qualis apud gelidi cùm flumina concitus Hebri
Sanguineus Mavors clypeo increpat, atque furentes
Bella movens immittit equos.——
Æn. XII, 331.

Ὅς τ' εἶσιν πόλεμόνδε μετ' ἀνέρας, οὕστε Κρονίων
Θυμοβόρου ἔριδος μένεϊ ξυνέηκε μάχεσθαι·
Τοῖος ἄρ' Αἴας ὦρτο πελώριος, ἕρκος Ἀχαιῶν,
Μειδιόων βλοσυροῖσι προσώπασι· νέρθε δὲ ποσσὶν
Ἤϊε, μακρὰ βιβὰς, κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος.
Τὸν δὲ καὶ Ἀργεῖοι μέγ' ἐγήθεον εἰσορόωντες·
Τρῶας δὲ τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον,
Ἕκτορί τ' αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν·
Ἀλλ' οὔπως ἔτι εἶχεν ὑποτρέσαι, οὐδ' ἀναδῦναι
Ἂψ λαῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεὶ προκαλέσσατο χάρμῃ.
Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε, φέρων σάκος, ἠΰτε πύργον,

Qui it in-bellum ad viros, quos Saturnius
Animum-rodentis contentionis vi commisit pugnare:
Talis utique Ajax progressus est ingens, murus Achivorum,
Subridens terribili vultu: infrà autem pedibus
Incedebat, magnis *passibus* gradiens, quassans praelongam hastam.
Hunc autem et Argivi valdè laetabantur aspicientes:
Trojanis autem tremor gravis subiit membra singulis;
Hectorique ipsi animus in praecordiis palpitabat:
Sed nequaquam jam poterat metu-refugere, neque regredi
Retrò copiarum in turbam, quoniam provocârat ad certamen.
Ajax autem propè accessit, ferens scutum instar turris,

Ver. 209.——Κρονίων.] De prosodiâ vocis, Κρονίων, Κρονῖονος, Κρονΐωνος vide suprà ad ά, 265 et 397.

Ver. 211. Τοῖος ἄρ'.] Non vacat istud ἄρ', sed vim habet in connectendâ sententiâ perquam elegantem: *Talis utique.*

Ver. 212. Μειδιόων βλοσυροῖσι——, μακρὰ βιβάς.] Heroëm torvo aspectu, proceris passibus ingredientem, pulcherrimè ob oculos ponunt Versus grandiloqui et tumentes. Vide supra ad γ', 363.

Ver. 215.——τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον.] Similiter infrà:

——————κραδίη δέ μοι ἔξω
Στηθέων ἐκθρώσκει, τρομέει δ' ὕπο φαίδιμα γυῖα. κ', 95.

Frigidus Arcadibus coit in præcordia sanguis. *Æn.* X, 452.

De voce ὑπήλυθε, vide suprà ad γ', 205.

Ver. 216. Ἕκτορί τ' αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν.] Longè aliud est, θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν aliud, κραδίη ἔξω στηθέων ἐκθρώσκει, vel, τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα. Nempe *Trojani*, cum ad pugnam progredientem Ajacem cernerent, terrore perculsi erant planè, et consternati: *Hector* autem, fortissimus omnium, etiam et *ipse* commovebatur nonnihil, ac subtimebat. Sententiam tam luculentam, tam perspicuam atque elegantem, *non intellixisse* M. Tullium Ciceronem, prorsùs est incredibile. Mirâ tamen nescio quâ negligentiâ aut incuriâ, locum hunc ita reddidit: "*Videmus progredientem* "*apud Homerum Ajacem multâ cum hilari-* "*tate, cùm depugnaturus esset cum Hectore;* "*cujus, ut arma sumpsit, ingressio lætitiam* "*attulit sociis, terrorem autem hostibus: Ut* "*ipsum Hectorem, quemadmodum est apud* "*Homerum TOTO PECTORE TRE-* "*MENTEM, provocâsse ad pugnam pœ-* "*niteret.*" *Tusc. Disput. Lib.* IV. § 22. Sententiæ Homericæ venustatem rectè accepit *Plutarchus*: Τίς οὐκ ἂν ἀγάσαιτο τὴν διαφοράν; Τοῦ μὲν κινδυνεύοντος ἡ καρδία πηδᾷ ΜΟ΄ΝΟΝ, ὥσπερ παλαίειν νὴ Δί' ἢ σταδιοδρομεῖν μέλλοντος· τῶν δὲ θεωμένων ΤΡΕ΄ΜΕΙ καὶ πάλλεται τὸ σῶμα, δι' εὔνοιαν καὶ φόβον ὑπὲρ τοῦ βασιλέως. *De audiend. Poetis.* Item *Dionys. Halicarnasseus*: Εὔδηλον, ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ τὸ λίαν φοβεῖσθαι ὑφελὼν, τὸ μέτριον κατέλιπεν.————Οἱ μὲν ἄλλοι, καὶ ὁρῶντες ἔτρεμον· ὁ δ' ἐν τῷ κινδύνῳ καθεστὼς, ἀνδρεῖος ὢν, μόνον ἠγωνία. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως § 16.

Ver. 219.———σάκος——Χάλκεον, ἑπταβόειον.]

——clypei——septemplicis orbes. *Æn.* XII, 925.

Χάλκεον, ἑπταβόειον, ὅ οἱ Τυχίος κάμε τεύχων,
Σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος, Ὕλῃ ἔνι οἰκία ναίων·
Ὅς οἱ ἐποίησεν σάκος αἰόλον, ἑπταβόειον,
Ταύρων ζατρεφέων, ἐπὶ δ' ὄγδοον ἤλασε χαλκόν.
Τὸ πρόσθε στέρνοιο φέρων Τελαμώνιος Αἴας
Στῆ ῥα μάλ' Ἕκτορος ἐγγὺς, ἀπειλήσας δὲ προσηύδα·
Ἕκτορ, νῦν μὲν δὴ σάφα εἴσεαι οἰόθεν οἶος,
Οἷοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασι,
Καὶ μετ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα, θυμολέοντα·
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσι ποντοπόροισι
Κεῖτ' ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν·
Ἡμεῖς δ' εἰμὲν τοῖοι, οἳ ἂν σέθεν ἀντιάσαιμεν,
Καὶ πολέες· ἀλλ' ἄρχε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαιόλος Ἕκτωρ·

Aereum, septem-boum-pellibus-opertum, quod ei Tychius elaborârat fabricans,
Coriariorum longè praestantissimus, in Hylâ aedes habitans:
Qui ei fecerat scutum varium, septem-bubulis-pellibus-munitum
Taurorum praepinguium, octavum autem superinduxerat aes.
Hoc ante pectus ferens Telamonius Ajax
Stetit valdè Hectorem propè, minabundusque allocutus est:
"Hector, nunc sanè manifestò scies cum-solo solus,
"Quales etiam Danais principes intersint,
"Etiam praeter Achillem hostium-agmina-perrumpentem, animo-leonino-praeditum:
"Sed ille quidem in navibus recurvis pontum-transeuntibus
"Jacet iram-longam-fovens adversus Agamemnonem pastorem populorum:
"Nos autem sumus tales, qui tibi obviam-ire-possimus,
"Et multi: Sed ordire pugnam et certamen.
Hunc autem vicissim allocutus est ingens pugnam-expeditè-ciens Hector:

Ver. 221.—Ὕλῃ.] Vide suprà ad ί, 708.

Ver. 222. Ὅς οἱ ἐποίησεν] Quâ ratione, ὅς, hîc producatur; item τις, *ver.* 201. item ἔφαν, *ver.* 206. et Ἀχιλλῆα, *ver.* 228. et πολέες, *ver.* 232. vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——αἰόλον.] *Mobile:* Ut mox, *ver.* 238. Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν Ἀζαλέην. Vide suprà ad β', 816.

Ver. 224. Τὸ πρόσθε στέρνοιο.] Syllabæ breves isto modo productæ, et *clypei pondus* et *Ajacis laborem* pulchrè depingunt. Vide suprà ad γ', 363.

Ver. 225. Στῆ ῥα.] *Stetit utique* vel *stetit scilicet.* Nimirum non *supervacanea* est particula ῥα, sed *resumit* adnectitque id, quod erat suprà dictum, *ver.* 219. Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε.

Ver. 228. Καὶ μετ' Ἀχιλλῆα.] Notandum quantâ cum arte, ut Poema unum sit à capite ad calcem, et hîc et ubique, quicquid rerum narretur, quisquis hominum loquatur, semper tamen interponatur *Achilles.* Καὶ τοῦτο μὲν Ἀχιλλέως τὸ ἐγκώμιόν ἐστι. *Plutarch. de audiend. Poetis.* Porrò vox Ἀχιλλῆα ultimam hîc eâ ratione producit, quæ explicata est superiùs ad ά, 51. Nam alioqui sequitur Accusativus iste analogiam Genitivi; Ἀχιλλέως, Ἀχιλλέᾱ; Ἀχιλλῆος, Ἀχιλλῆᾰ: βασιλέως, βασιλέᾱ; βασιλῆος, βασιλῆᾰ. Vide suprà ad ά, 265.

Ver. 230.—ἀπομηνίσας] Producitur penultima, quia non est ex μηνίζω, sed μηνίω. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 231.——ἀντιάσαιμεν.] Corripitur antepenultima, quia non est ex ἀντιάω, sed ἀντιάζω. Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 232.——μάχης ἠδὲ πτολέμοιο]
——ineant *pugnas, et prælia* tentent.
Æn. XI, 912.
Vide infrà ad *ver.* 279.

Ver. 233.——κορυθαιόλος.] Vide suprà ad *ver.* 222. et ad β', 816.

Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
Μήτι μευ, ἠΰτε παιδὸς ἀφαυροῦ, πειρήτιζε,
Ἠὲ γυναικὸς, ἣ οὐκ οἶδεν πολεμήϊα ἔργα·
Αὐτὰρ ἐγὼν εὖ οἶδα μάχας τ', ἀνδροκτασίας τε·
Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν
Ἀζαλέην, τό μοι ἐστὶ ταλαύρινον πολεμίζειν·
Οἶδα δ' ἐνὶ σταδίῃ δηΐῳ μέλπεσθαι Ἄρηϊ·
Οἶδα δ' ἐπαΐξας μόθον ἵππων ὠκειάων.
Ἀλλ οὐ γάρ σ' ἐθέλω βαλέειν, τοιοῦτον ἐόντα,
Λάθρη ὀπιπτεύσας, ἀλλ' ἀμφαδὸν, αἴ κε τύχοιμι.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἑπταβόειον,
Ἀκρότατον κατὰ χαλκὸν, ὃς ὄγδοος ἦεν ἐπ' αὐτῷ.
Ἓξ δὲ διὰ πτύχας ἦλθε δαΐζων χαλκὸς ἀτειρής·
Ἐν τῇ δ' ἑβδομάτῃ ῥινῷ σχέτο. Δεύτερος αὖτε
Αἴας διογενὴς προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε Πριαμίδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην.

" Ajax nobilissime, Telamonie, princeps populorum,
" Nè me, tanquam puerum imbecillem, tenta,
" Vel mulierem, quae nescit bellica opera:
" Atqui ego benè scio pugnasque, caedesque:
" Scio ad dextram, scio ad sinistram motare scutum
" Aridum, ita ut possim indefessus bellare:
" Scio quoque in statariâ *pugnâ*, ad saevi *sonos* gressum-componere Martis:
" Scio etiam, postquam insiluerim *currum*, pugnam in equabus velocibus.
" Sed enim non te volo ferire, talem existentem,
" Clanculum observans, sed apertè, si assequi-potuero.
Dixit, et vibratam emisit praelongam hastam,
Et percussit Ajacis ingens scutum septem-bubulis-pellibus-munitum,
Extremum ad aes, quod octavum erat in illo.
Sex autem per plicaturas penetravit dissecans hasta indomita:
In septimâ vero pelle haesit. Secundus vicissim
Ajax nobilissimus emisit praelongam hastam,
Et feriit Priamidae clypeum undique aequalem,

Ver. 237.——ἐγὼν εὖ οἶδα μάχας.——. Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ'.] "Ινα——θαῤῥῶν, τάδε καὶ τὰ τούτων ἀδελφὰ φθέγγεσθαι δυνηθῇ, ὡς ἀληθῶς, ἀλλ' οὐ κατὰ κόμπον τινὰ,——" ἐγὼν εὖ " οἶδα μάχας," &c. *Aristot. de Republ. lib.* IX.

Ibid.—μάχας τ', ἀνδροκτασίας τε.] Vide infrà ad *ver.* 279.

Ver. 238. Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ' ἐπ' ἀριστερά.] Motus concitos, reciprocos, et celeriter agitatos, optimè depingunt hujus versus Numeri. Vide suprà ad γ', 363. Fuerunt qui hìc, pro οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ, legerint, ἠδ' ἐπ' ἀριστερά. Sed id multò languidius.

Ver. 241.——ἐπαΐξας.] *Barnesius* in uno MS. repperit, ἐπαΐξαι.

Ver. 242. Ἀλλ' οὐ γάρ.] Refertur istud, γὰρ, ad id, quod elegantiùs reticuit. "*Sed* "*accinge te ad pugnam: Non* enim *&c.*" Vide suprà ad ί, 22.

Ibid.——τοιοῦτον ἐόντα.] Hostem videlicet honestum et generosum: Cui δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε, καὶ πινυτήν· *ver.* 288.

Ver. 250.——Πριαμίδαο.] Similiter, *ver.* 258. Πριαμίδης. Vide suprà ad ά, 398.

Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
Ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα
Ἔγχος· ὁ δ' ἐκλίνθη, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν.
Τὼ δ' ἐκσπασσαμένω δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἅμ' ἄμφω
Σύν ῥ' ἔπεσον, λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν,
Ἢ συσὶ κάπροισιν, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν.
Πριαμίδης μὲν ἔπειτα μέσον σάκος οὔτασε δουρί·
Οὐδ' ἔῤῥηξεν χαλκὸν, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμή.
Αἴας δ' ἀσπίδα νύξεν ἐπάλμενος· ἡ δὲ διὰ πρὸ
Ἤλυθεν ἐγχείη· στυφέλιξε δέ μιν μεμαῶτα·
Τμήδην δ' αὐχέν' ἐπῆλθε· μέλαν δ' ἀνεκήκιεν αἷμα.
Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἀπέληγε μάχης κορυθαιόλος Ἕκτωρ·
Ἀλλ' ἀναχασσάμενος λίθον εἵλετο χειρὶ παχείῃ,
Κείμενον ἐν πεδίῳ, μέλανα, τρηχύν τε, μέγαν τε·
Τῷ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἑπταβόειον,
Μέσσον ἐπομφάλιον· περιήχησεν δ' ἄρα χαλκός.
Δεύτερος αὖτ' Αἴας πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας,
Ἧκ' ἐπιδινήσας, ἐπέρεισε δὲ ἶν' ἀπέλεθρον·

Per quidem clypeum penetravit splendidum rapida hasta,
Et per thoracem affabrè-factum infixa est:
E regione autem juxta ile discidit tunicam
Hasta: Ille verò inclinatus est, et evitavit mortem nigram.
Itaque eductis longis hastis cominùs simul ambo
Congressi sunt, leonibus similes cruda-vorantibus,
Vel suibus apris, quorum utique robur non imbecille.
Priamides quidem posteà medium scutum feriit hastâ;
Neque rupit aes, reflexa est autem ei cuspis.
Ajax autem clypeum punctim feriit insiliens, et penitùs
Transivit hastâ; conturbavit autem illum irruentem:
Et caesim super cervicem venit: ater autem subsiliit sanguis.
Verùm ne sic quidem cessavit à pugnâ expeditè-pugnam-ciens Hector;
Sed retrocedens lapidem prehendit manu robustâ,
Jacentem in campo, nigrum, asperumque, magnumque:
Eo percussit Ajacis ingens scutum septem-bubulis-pellibus-munitum,
Medium ad umbonem; circumsonuitque aes.
Secundus autem Ajax, multò majore lapide sublato,
Misit contortum, adhibuitque connixus vires immensas:

Ver. 251. Διὰ μὲν ἀσπίδος.] Vide suprà ad γ', 357 et 365.

Ver. 253. Ἀντικρὺ δέ.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 255. Τὼ δ' ἐκσπασσαμένω.] Ità edidit *Barnesius:* Rectè, ut mihi quidem videtur. Nam σπάσω, ἔσπασα, penultimam corripiunt. Scripserant alii, ἐκσπασαμένω.

Ver. 258.—οὔτασε.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 261. Ἤλυθεν.] Vide suprà ad γ', [illegible].

Ibid.———μεμαῶτα.] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 263.——κορυθαίολος.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 265.—τρηχύν.] Vide suprà ad ί, 308.

Εἴσω δ' ἀσπίδ' ἔαξε, βαλὼν μυλοειδέϊ πέτρῳ·
Βλάψε δέ οἱ φίλα γούναθ'· ὁ δ' ὕπτιος ἐξετανύσθη,
Ἀσπίδι ἐγχριμφθείς· τὸν δ' αἶψ' ὤρθωσεν Ἀπόλλων.
Καί νύ κε δὴ ξιφέεσσ' αὐτοσχεδὸν οὐτάζοντο
Εἰ μὴ κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
Ἦλθον, ὁ μὲν Τρώων, ὁ δ' Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Ταλθύβιός τε καὶ Ἰδαῖος, πεπνυμένω ἄμφω·
Μέσσῳ δ' ἀμφοτέρων σκῆπτρα σχέθον· εἶπέ τε μῦθον
Κῆρυξ Ἰδαῖος πεπνυμένα μήδεα εἰδώς·
  Μηκέτι, παῖδε φίλω, πολεμίζετε, μηδὲ μάχεσθον·
Ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ φιλεῖ νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἄμφω δ' αἰχμητά· τόγε δὴ καὶ ἴδμεν ἅπαντες.
Νὺξ δ' ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι.
  Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Τελαμώνιος Αἴας·
Ἰδαῖ', Ἕκτορα ταῦτα κελεύετε μυθήσασθαι·

Perfregit autem clypeum, percussum molari-veluti saxo;
Laesitque ei genua: is autem supinus extensus est,
Scuto inhaerens; sed eum statim erexit Apollo.
Jamque ensibus cominùs vulnerâssent *se invicem*,
Nisi praecones, Jovis nuncii atque hominum,
Advenissent, alter Trojanorum, alter Achivorum aere-loricatorum,
Talthybiusque et Idaeus, prudentes ambo:
Medii autem inter-utrosque sceptra tenuerunt: dixitque sermonem
Praeco Idaeus, prudentium consiliorum peritus:
" Nè ampliùs, filii dilecti, bellate, neque pugnate;
" Ambos enim vos diligit nubes-cogens Jupiter:
" Ambo autem *estis* armis-acerrimi: quod quidem et scimus omnes.
" Nox verò jam adest; bonum etiam nocti parere.
Hunc autem respondens allocutus est Telamonius Ajax:
" Idaee, Hectorem haec jubete loqui;

Ver. 274.——κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι.] Vide suprà ad ά, 334.

Ver. 277 Μέσσω] Ità accepit *Eustathius*, Μέσσοι ἀμφοτέρων κήρυκες. Atque ità edidit *Stephanus*. In editione tamen *Eustathianâ*, quam hîc secutus est *Barnesius* Aliique, scriptum est Μέσσῳ.

Ver. 279. Μηκέτι, παῖδε φίλω, πολεμίζετε.]
  Nè, pueri, nè tanta animis assuescite bella.
    Æn. VI, 832.
De versûs proximè sequentis, "*Neu patriæ* "*validas in viscera vertite vires*," κακοφωνίᾳ; vide suprà ad γ', 363.

Ibid.——πολεμίζετε, μηδὲ μάχεσθον.]
  ——ineant *pugnas*, et *prælia* tentent.
    Æn. XI, 912.
" *Quum*——*ista multa et continua nomina* " *nihil plus demonstrent quàm prælium, hujus* " *tamen rei varia facies delectabiliter ac de-* " *corè multis variisque verbis depicta est.* " *Neque non illa quoque*——*una in duobus* " *verbis sententia cum egregiâ ratione repe-* " *tita est,*——πολεμίζετε μηδὲ μάχεσθε " [*Al.* μάχεσθον]. *In quo versu non oportet* " *videri alterum verbum, idem quod superiùs* " *significans, supplendi numeri causâ extrinse-* " *cus additum et consarcinatum; Est enim hoc* " *inane admodùm et futile: Sed quum in* " *juvenibus gloriæ studio flagrantibus pervica-* " *ciam ferociamque et cupidinem pugnæ, leni-* " *tèr tamen ac placidè, objurgaret; atrocita-* " *tem rei, et culpam perseverandi, bis idem* " *dicendo alio atque alio verbo auxit inculca-* " *vitque; duplexque eadem compellatio ad-* " *monitionem facit instantiorem.*" Gell. lib. XIII. cap. 23. Vide suprà ad *ver.* 232.

Ver. 280.——νεφεληγερέτα.] Vide suprà ad ά, 175.

Αὐτὸς γὰρ χάρμῃ προκαλέσσατο πάντας ἀρίστους·
Ἀρχέτω, αὐτὰρ ἐγὼ μάλα πείσομαι, εἴπερ ἂν οὗτος.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαιόλος Ἕκτωρ·
Αἶαν, ἐπεί τοι δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε,
Καὶ πινυτήν· περὶ δ' ἔγχει Ἀχαιῶν φέρτατός ἐσσι,
Νῦν μὲν παυσώμεσθα μάχης καὶ δηϊοτῆτος
Σήμερον· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ', εἰσόκε δαίμων
Ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην·
Νὺξ δ' ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι·
Ὡς σύ τ' εὐφρήνῃς πάντας παρὰ νηυσὶν Ἀχαιοὺς,
Σούς τε μάλιστα ἔτας, καὶ ἑταίρους, οἵ τοι ἔασιν·
Αὐτὰρ ἐγὼ, κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος
Τρῶας εὐφρανέω καὶ Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους,
Αἵ τέ μοι εὐχόμεναι θεῖον δύσονται ἀγῶνα·
Δῶρα δ' ἄγ' ἀλλήλοισι περικλυτὰ δώομεν ἄμφω,
Ὄφρα τις ὧδ' εἴπῃσιν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·
Ἦ μὲν ἐμαρνάσθην ἔριδος πέρι θυμοβόροιο,
Ἠδ' αὖτ' ἐν φιλότητι διέτμαγεν ἀρθμήσαντε.
Ὣς ἄρα φωνήσας δῶκε ξίφος ἀργυρόηλον,

"Ipse enim ad pugnam provocavit quosque fortissimos:
"Incipiat, ac ego omninò parebo, si quidem ille *paruerit*.
Hunc autem vicissim allocutus est ingens pugnam-expeditè-ciens Hector:
"Ajax, quandoquidem tibi dedit deus magnitudinemque vimque,
"Et prudentiam; hastâ autem Achivorum longè-praestantissimus es;
"Nunc quidem cessemus à pugnâ et certamine
"Hodiè; posthâc rursum pugnabimus, donec fatum
"Nos dirimat, det autem alterutri victoriam.
"Nox verò jam est; bonum etiam nocti parere:
"Ut tuque laetos facias omnes ad naves Achivos,
"Tuosque maximè amicos, et socios, qui tibi sunt:
"At ego per urbem magnam Priami regis
"Trojanos laetos faciam et Trojanas longa-peplorum-syrmata-trahentes,
"Quae utique pro me supplicantes divinum ingredientur templum;
"Dona autem age mutuò inclyta demus ambo,
"Ut quis sic dicat Achivorumque Trojanorumque:
"Profectò pugnabant per contentionem animum-rodentem,
"Et iterum in amicitiâ discessere conciliati.
Sic utique locutus dedit ensem argenteis-clavis-distinctum,

Ver. 292.—διακρίνῃ] Vide suprà ad ά, 509.

Ver. 298.———θεῖον δύσονται ἀγῶνα.] Ἀγῶνα λέγει μὲν καὶ τὸν τόπον· "Λείηναν δὲ "χορὸν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα," (*Odyss.* θ', 260.)———θεῖον οὖν ἀγῶνα νῦν, τὸ ἱερὸν εἶπε, καὶ τὸν ναὸν ἤτοι θεῖον τόπον ὄντα, ἢ θεῖον ἄθροισμα περιέχοντα· διὰ τὸ πολλῶν θεῶν ἀνατίθεσθαι ἐν αὐτῷ ἀγάλματα. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 20.

Ver. 299. Δῶρα δ' ἄγ'.] *Al.* Δῶρα δέ γ', notante *Eustathio*.

Ver. 303. Ὣς ἄρα φωνήσας δῶκε ξίφος.]

Sic ait illachrymans: humero simul exuit ensem
Auratum, mirâ quem fecerat arte Lycaon
Gnossius, atque habilem vaginâ aptârat eburnâ. *Æn.* IX, 303

Σὺν κολεῷ τε φέρων καὶ ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι·
Αἴας δὲ ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν.
Τὼ δὲ διακρινθέντε, ὁ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν
Ἤϊ', ὁ δ' ἐς Τρώων ὅμαδον κίε· τοὶ δ' ἐχάρησαν,
Ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα,
Αἴαντος προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους·
Καί ῥ' ἦγον προτὶ ἄστυ, ἀέλποντες σόον εἶναι.
Αἴαντ' αὖθ' ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον κεχαρηότα νίκῃ.
Οἱ δ' ὅτε δὴ κλισίῃσιν ἐν Ἀτρείδαο γένοντο,
Τοῖσι δὲ βοῦν ἱέρευσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Ἄρσενα, πενταέτηρον, ὑπερμενέϊ Κρονίωνι·
Τὸν δέρον, ἀμφί θ' ἕπον, καί μιν διέχευαν ἅπαντα,
Μίστυλλόν τ' ἄρ' ἐπισταμένως, πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,
Δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
Νώτοισιν δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι γέραιρεν

Cum vaginâque offerens et scitè-facto balteo:
Ajax verò cingulum dedit puniceo-colore splendidum.
Hi itaque digressi, alter quidem ad populum Achivorum
Ibat, alter verò ad Trojanorum multitudinem vadebat: Hi autem gavisi sunt,
Ut viderunt vivumque et incolumem venientem,
Ajacis elapsum fortitudinem et manus invictas:
Et deduxerunt ad urbem, desperantes salvum esse.
Ajacem verò ex-alterâ-parte benè-ocreati Achivi
Ad Agamemnonem nobilem deduxerunt laetum victoriâ.
Hi autem cùm jam in tentoriis Atridae essent,
Horum causâ bovem sacrificavit Rex virorum Agamemnon
Marem, quinquennem, praepotenti Saturnio:
Huic pellem-detraxerunt, et curârunt, et ipsum dissecuerunt totum,
Et in-frusta-parva-conciderunt scitè, et transfixerunt verubus,
Et assârunt accuratè, detraxeruntque omnia.
Caeterùm ubi cessâssent ab opere, apparâssentque convivium,
Epulati sunt, neque quicquam animus indiguit epuli aequalis.
Tergo verò Ajacem perpetuo honoravit

Ver. 304.———ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι.] Ita edidit *Barnesius*, ex duobus MSS. *Vulg.* ἐϋδμήτῳ τελαμῶνι. Veri eò similior hoc in loco *Barnesii* emendatio, quòd eâdem in voce infrà, *Iliad.* ψ', 825. varient et *Codices*.

Ver. 310.———προτί.] *Al.* ποτί.

Ibid.———ἀέλποντες σόον εἶναι.] *Præ lætitiâ vix credentes verum id esse, quod viderent:* Ut rectè notavit Domina *Dacier*. Nonnulli hic olim legerunt, ἀελπτέοντες· notante *Eustathio*.

Ver. 313. Οἱ δ' ὅτε———, Τοῖσι δέ.] Quâ ratione posterius istud δὲ non sit supervacaneum, vide suprà ad ά, 57.

Ver. 320.———δαιτὸς ἐΐσης.] Vide suprà ad ά, 468.

Ver. 321. Νώτοισιν δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι.]
Vescitur Æneas———
Perpetui tergo bovis, et lustralibus extis.
Æn. VIII, 182.

Al. Νώτοισι δ' Αἴαντα. Quod perinde est. Vide ad ά, 51.

Ἥρως Ἀτρείδης, εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ὁ γέρων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν
Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
  Ἀτρείδη τε, καὶ ἄλλοι ἀριστῆες παναχαιῶν·
Πολλοὶ γὰρ τεθνᾶσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Τῶν νῦν αἷμα κελαινὸν ἐΰῤῥοον ἀμφὶ Σκάμανδρον
Ἐσκέδασ' ὀξὺς Ἄρης, ψυχαὶ δ' ἄϊδόσδε κατῆλθον·
Τῷ σε χρὴ πόλεμον μὲν ἅμ' ἠοῖ παῦσαι Ἀχαιῶν,
Αὐτοὶ δ' ἀγρόμενοι κυκλήσομεν ἐνθάδε νεκροὺς
Βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν· ἀτὰρ κατακήομεν αὐτοὺς
Τυτθὸν ἄπο πρὸ νεῶν, ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος
Οἴκαδ' ἄγῃ, ὅταν αὖτε νεώμεθα πατρίδα γαῖαν·
Τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες,

Heros Atrides, latè-dominans Agamemnon.
Ac postquam potûs et cibi appetentiam exemissent,
His senex primus-omnium texere coepit consilium
Nestor, cujus et anteà optimum apparuerat consilium:
Qui ipsis prudens concionatus est et dixit:
" Atridaque et caeteri principes Achivorum;
" Multi quidem mortui sunt comantes Achivi,
" Quorum nunc sanguinem atrum, pulchrè-fluentem circa Scamandrum
" Diffudit acer Mars, animaeque ad orcum descenderunt:
" Itaque te oportet pugnam quidem primâ luce intermittere Achivorum,
" Nos verò congregati curribus-advehemus huc cadavera
" Bobus et mulis; ac comburemus ea
" Propè à navibus, ut ossa filius quisque
" Domum ferat, quando revertamur in patriam terram:
" Tumulum autem circa pyram unum aggestâ-terrâ-faciamus egressi,

---

Ver. 323. *Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος.*]
Postquam exempta fames, et amor compressus edendi.
Æn. VIII, 184.

Ver. 325. —— *ἀρίστη φαίνετο βουλή.*] Vide suprà ad *β'*, 5.

Ver. 328. Πολλοὶ γὰρ.] Refertur istud *γὰρ*, ad id quod elegantiùs reticuit: "*Audite me* "*de induciis jam paciscendis; NAM multi,*" &c. Vide suprà ad *ί*, 22.

Ver. 329. —— *αἷμα κελαινὸν ἐΰῤῥοον ἀμφὶ Σκάμανδρον.*]
Et Tybrim multo spumantem sanguine cerno.
Æn. VI, 87.
——— recalent nostro Tyberina fluenta
Sanguine adhuc, campique ingentes ossibus albent.
Æn. XII, 35.

Ver. 332. —— *κυκλήσομεν.*] *Eustath.* *ἐφ' ἁμαξῶν κομίσωμεν.* ——— *προϊὼν οὖν ἐρεῖ,* "*Ἁμαξάων ἐπάγειν,*" *ver.* 426. *Al.* *ἐν κύκλῳ συνελάσομεν.*

Ver. 333. ——— *κατακήομεν αὐτοὺς.*] Vide infrà ad *ver.* 428 et 430. Cæterùm *Eustathius*, quanquam hanc lectionem probat, tamen apud Veterum plerosque scriptum testatur *κατακείομεν.*

Ver. 334. Τυτθὸν ἄπο πρὸ νεῶν.] *Ante naves, parvo interjecto intervallo.*

Ver. 336. —— *ἐξαγαγόντες.*] Vide suprà ad *ζ'*, 252.

Ἄκριτον ἐν πεδίῳ· ποτὶ δ' αὐτὸν δείμομεν ὦκα
Πύργους ὑψηλοὺς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν·
Ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας,
Ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη·
Ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ὀρύξομεν ἐγγύθι τάφρον,
Ἥ χ' ἵππους καὶ λαὸν ἐρυκάκοι ἀμφὶς ἐοῦσα,
Μή ποτ' ἐπιβρίσῃ πόλεμος Τρώων ἀγερώχων.
  Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνησαν βασιλῆες.
Τρώων αὖτ' ἀγορὴ γένετ' Ἰλίου ἐν πόλει ἄκρῃ,
Δεινὴ, τετρηχυῖα, παρὰ Πριάμοιο θύρῃσι·
Τοῖσιν δ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν·
  Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.

" Omnibus communem in campo: juxta autem ipsum aedificemus citò
" Turres altas, propugnaculum naviumque et *nostrûm* ipsorum;
" In ipsis autem portas faciamus benè coagmentatas,
" Ut per ipsas equestris via sit:
" Exteriùs autem profundam fodiamus propè fossam,
" Quae equos et viros prohibeat circum-ducta,
" Nè quando ingravescat bellum Trojanorum superborum."
Ita dixit: omnes autem approbârunt principes.
Trojanorum item concio facta est Ilii in arce summâ,
Trepida, turbulenta, ad Priami fores:
His autem Antenor prudens incepit concionari:
" Audite me, Trojani, et Dardani, et Socii,
" Ut dicam quae me animus in pectoribus jubet.

Ver. 337. Ἄκριτον.] De κρῖνω, κρῖτὸς, ἄκρῖτος, vide suprà ad ά, 309 et 314.

Ibid. —— ἐν πεδίῳ·] *Al.* ἐκ πεδίου. Sicuti infrà, *ver.* 436.

Ibid. — ποτὶ.] *Al.* προτί. Quod perinde est.

Ver. 338. ——— εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.] Rectè hîc annotat *Popius*, (itemque *Domina Dacier*, ad Θ', 177.) castris munitis ante ultimum hunc annum nihil opus fuisse Græcis. Quippe, dum *Achilles* adesset,

Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον, κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος.
ἰ, 789.

absente autem *Achille*, Agamemnon

——— μάλα πολλὰ πονήσατο ———,
Καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
Εὐρεῖαν, μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν·
Ἀλλ' οὐδ' ὧς δύναται σθένος Ἕκτορος ——.
ί, 348.

Ver. 339. —— εὖ.] *Al.* ἔπτ'· notante *Eustathio*.

Ver. 340. —— ἱππηλασίη.] *Al.* ἱππηλασίῃ.

Ver. 343. Μή ποτ' ἐπιβρίσῃ.] *Futura* et *Aoristi* Verborum in ίζω corripiuntur, quia etiam in *Præsenti* vocalem habent non *naturâ*, sed *positione tantùm* productam. At βρίθω iota habet *naturâ* longam.

Ver. 347 — 354. —— Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν. —— τοῖσι δ' ἀνίστη Δῖος Ἀλέξανδρος] *Horatius*, *Lib.* I. *Epist.* 2. *v.* 9.

Antenor censet belli præcidere causam.
Quid Paris? ut salvus regnet vivatque beatus,
Cogi posse negat ———.

Nempe, ut redditâ *Helenâ* belli causam præcideret, id verò à *Paride* nè eâ quidem impetrari mercede potuit, etiam ut salvus deinceps et beatus regnaret. *Sententia*, perspicua admodum, et luculenta. *Verba* autem cùm apud *Horatium* paulò essent impeditiora, elegantèr isto modo emendavit *Bentleius*:

Antenor censet belli præcidere causam:
Quod Paris, ut salvus regnet vivatque beatus,
Cogi posse negat ———.

Δεῦτ' ἄγετ', Ἀργείην Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ
Δώομεν Ἀτρείδῃσιν ἄγειν· νῦν δ' ὅρκια πιστὰ
Ψευσάμενοι μαχόμεσθα· τῷ οὔ νύ τι κέρδιον ἡμῖν
Ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε.
Ἦ τοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο·
Ὅς μιν ἀμειβόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἀντῆνορ, σὺ μὲν οὐκ ἔτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις·
Οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι·
Εἰ δ' ἐτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις,
Ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί.
Αὐτὰρ ἐγὼ Τρώεσσι μεθ' ἱπποδάμοις ἀγορεύσω·
Ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι, γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω·
Κτήματα δ', ὅσσ' ἀγόμην ἐξ Ἄργεος ἡμέτερον δῶ,
Πάντ' ἐθέλω δόμεναι, καὶ ἔτ' οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι.
Ἦ τοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Δαρδανίδης Πρίαμος, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·

"Eja agite, Argivam Helenam et opes cum ipsâ
"Reddamus Atridis abducendas; nunc autem foederibus fidis
"Violatis pugnamus: quare nihil utile nobis
"Autumo effectum-iri, nisi fecerimus ita."
Ille quidem sic locutus resedit: iis autem surrexit
Nobilis Alexander, Helenae maritus pulchrae-comas:
Qui ipsum respondens verbis alatis allocutus est:
"Antenor, tu quidem non jam mihi grata haec dicis:
"Nôsti et aliam sententiam meliorem hâc excogitare:
"Sin autem reverâ hanc seriò dicis,
"Utique tibi jam dii mentem ademerunt ipsi.
"At ego Trojanos inter equûm domitores dicam-sententiam;
"Apertè autem profiteor, conjugem quidem non reddam:
"Opes verò quascunque abduxi ex Argo nostrum domum,
"Omnes volo dare, atque etiam de meo alias adjungere."
Ille quidem sic locutus consedit: inter eos autem surrexit
Dardanides Priamus, diis consiliarius par:

Ver. 353.——*ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε.*] Vocabulorum, *ἵνα μὴ*, vis hujusmodi est: "*Nihil video, cujus rei spe adduci possimus, QUOMINUS Helenam reddamus.*" Porrò quâ ratione, *ἵνα*, hîc ultimam producat; item Ἀλέξανδρος, *ver.* 355. et *ἀμειβόμενος*, *ver.* 356. et *ἀντικρὺ*, *ver.* 362. Vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 355.——*Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο.*] Τὸν Ἀλέξανδρον Ὅμηρος "Ἑλένης πόσιν ἠϋκόμοιο," μηδὲν ἔχοντα πρὸς δόξαν ἄλλο, σεμνύνων, ἀπὸ τῆς γυναικὸς ὀνομάζει πολλάκις. *Plutarch. in Galbâ.*

Ver. 358. *Οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα.*] Μὴ τοῖς ἁμαρτάνουσι σὺν ὀργῇ καὶ πρὸς ὕβριν ἐπιφυόμενον, ἀλλ', ὡς Ὅμηρος, ἠθικώτερον. —— "*οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα.*" *Plutarch.* *παραγγέλμ. πολιτικά.*

Ver. 359. *Εἰ δ' ἐτεὸν δὴ* —— *Ἐξ ἄρα δή.*] De isto, *δὴ* vide suprà ad *β'*, 158.

Ver. 366. —— *θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος.*] Non quòd *Priamus* hâc in parte sententiam potiorem sequeretur, *Paridi* nimiùm facilis; sed quòd in universum vir esset gravis, sapiens et benignus. De voce, *ἀτάλαντος*, vide suprà ad *β'*, 627.

Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
  Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Νῦν μὲν δόρπον ἕλεσθε κατὰ στρατὸν, ὡς τοπάρος περ,
Καὶ φυλακῆς μνήσασθε, καὶ ἐγρήγορθε ἕκαστος·
Ἠῶθεν δ' Ἰδαῖος ἴτω κοίλας ἐπὶ νῆας,
Εἰπέμεν Ἀτρείδῃσ', Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ,
Μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε.
Καὶ δὲ τόδ' εἰπέμεναι πυκινὸν ἔπος, αἴ κ' ἐθέλωσι
Παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰσόκε νεκροὺς
Κήομεν· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ', εἰσόκε δαίμων
Ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην.
  Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Δόρπον ἔπειθ' εἵλοντο κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσιν·
Ἠῶθεν δ' Ἰδαῖος ἔβη κοίλας ἐπὶ νῆας.
Τοὺς δ' εὗρ' εἰν ἀγορῇ Δαναοὺς, θεράποντας Ἄρηος,
Νηῒ παρὰ πρύμνῃ Ἀγαμέμνονος· αὐτὰρ ὁ τοῖσι,
Στὰς ἐν μέσσοισιν, μετεφώνεεν ἠπύτα κῆρυξ·

Qui ipsis sapiens concionatus est et dixit:
" Audite me, Trojani, et Dardani, et Socii,
" Ut dicam, quae me animus in pectoribus jubet.
" Nunc quidem coenam sumite per exercitum, sicut anteà,
" Et excubiarum mementote, et vigilate quisque:
" Manè autem Idaeus eat cavas ad naves,
" Nuntiatum Atridis, Agamemnoni et Menelao,
" Sententiam Alexandri, cujus causâ contentio exorta est.
" Quin et hunc addat prudentem sermonem, num velint
" Cessare à bello horrisono, donec cadavera
" Combusserimus: posteà iterùm pugnabimus, donec fatum
" Nos dirimat, detque alterutris victoriam."
Sic dixit: illi autem ei maximè auscultârunt, et paruerunt.
Coenam deinde sumserunt per exercitum turmatim:
Manè autem Idaeus ivit cavas ad naves.
Invenit verò in concione Danaos, famulos Martis,
Navis ad puppim Agamemnonis: atque ille inter eos,
Stans in mediis, vocem-edidit vocalis praeco;

Ver. 370. —— κατὰ στρατὸν.] *Al.* κατὰ πτόλιν· Minùs rectè. Nam, *ver.* 380. Δόρπον ἔπειθ' εἵλοντο κατὰ στρατόν.

Ver. 374 et 388. — τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε.] Ὄρωρε, hoc in loco, non est ab ὄρω, sed ab ὄρωρα. *Cujus causâ bellum hodiè gerimus.* Vidè suprà ad ά, 37.

Ver. 375. —— πυκινὸν ἔπος.] Quâ ratione, πυκινὸν, hîc ultimam producat; item, μὲν, *ver.* 389. et πρὶν, *ver.* 390. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 377. Κήομεν.] *Al.* καίομεν. Vide suprà ad *ver.* 333.

Ver. 378. Ἄμμε.] Nos duos populos. Vide suprà ad ά, 59 et 566. item ad β', 288. et ad ί, 247.

Ibid. —— διακρίνῃ.] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 384. — ἠπύτα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ἀτρεΐδαι τε, καὶ ἄλλοι ἀριστῆες παναχαιῶν,
Ἠνώγει Πρίαμός τε, καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοὶ,
Εἰπεῖν, αἴκε περ ὔμμι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο,
Μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε·
Κτήματα μὲν ὅσ᾽ Ἀλέξανδρος κοίλῃς ἐνὶ νηυσὶν
Ἠγάγετο Τροίηνδ᾽, ὡς πρὶν ὤφελλ᾽ ἀπολέσθαι,
Πάντ᾽ ἐθέλει δόμεναι, καὶ ἔτ᾽ οἴκοθεν ἄλλ᾽ ἐπιθεῖναι·
Κουριδίην δ᾽ ἄλοχον Μενελάου κυδαλίμοιο
Οὔ φησιν δώσειν· ἦ μιν Τρῶές γε κέλονται.
Καὶ δὲ τόδ᾽ ἠνώγεον εἰπεῖν ἔπος, αἴ κ᾽ ἐθέλητε
Παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰσόκε νεκροὺς
Κήομεν· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ᾽, εἰσόκε δαίμων
Ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ᾽ ἑτέροισί γε νίκην.
Ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Μήτ᾽ ἄρ τις νῦν κτήματ᾽ Ἀλεξάνδροιο δεχέσθω,

"Atridaeque, et alii principes omnium Graecorum,
"Jussit Priamusque, et alii Trojani illustres,
"Dicere, si quidem vobis gratum et jucundum sit,
"Sententiam Alexandri, cujus causâ contentio exorta est:
"Opes quidem quascunque Alexander cavis in navibus
"Adduxit Trojam, (utinam antè periisset,)
"Omnes vult dare, et etiam de suo alias adjungere:
"Juvenem autem uxorem Menelai gloriosi
"Negat *se* redditurum: quanquam eum Trojani sanè hortantur.
"Quin et hunc *insuper* jusserunt dicere sermonem, num velitis
"Cessare à bello horrisono, donec mortuos
"Cremaverimus; posteà iterùm pugnabimus, donec fatum
"Nos dirimat, detque alterutris victoriam."
Sic dixit: illi verò omnes obmutuerunt silentio.
Tandem autem inter eos locutus est pugnâ-strenuus Diomedes:
"Nè quis nunc opes Alexandri accipiat,

Ver. 385. —— ἀριστῆες παναχαιῶν.] Ita edidit *Barnesius*, ex tribus MSS. *Al.* ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί.

Ver. 392. Κουριδίην δ᾽ ἄλοχον.] Vide suprà ad ά, 114.

Ver. 394. Καὶ δὲ τόδ᾽ ἠνώγεον.] Pronuntiabatur, ἠνώγουν.

Ver. 395. Παύσασθαι ——, εἰσόκε νεκροὺς Κήομεν.

Corpora, per campos ferro quæ fusa jacebant,
Redderet, ac tumulo sineret succedere terræ. *Æn.* XI, 102.

Ver. 396. Κήομεν.] Vide suprà ad *ver.* 333.

Ver. 398. —— ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.] Τῶν Ἑλλήνων τὸ μὲν πλῆθος σιγᾷ, ὅτι τῶν βασιλέων ἦν τὸ ἀποκρίνασθαι. Οἱ δέ γε βασιλεῖς σιωπῶσιν, οὐ μόνον φειδοῖ τῶν Ἑλλήνων, ἵνα μὴ δόξωσιν ἐπὶ καλῷ τῷ ἑαυτῶν οἱ Ἀτρεῖδαι παραβάλλειν κινδύνοις τοὺς ἄλλους· ἀλλὰ καὶ διότι θαῤῥοῦσιν, ὡς αἰσχυνόμενοι οἱ ἀριστεῖς οὐδὲν ἐροῦσιν ἄνανδρον. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 92.

Ver. 399. —— βοὴν ἀγαθὸς.] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 400. Μήτ᾽ ἄρ τις.] Repperit *Barnesius* in uno MS. Μὴ γάρ τις. Quod emphasin habet non contemnendam.

Μήθ' Ἑλένην· γνωτὸν δὲ, καὶ ὃς μάλα νήπιός ἐστιν,
Ὡς ἤδη Τρώεσσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν,
Μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο·
Καὶ τότ' ἄρ' Ἰδαῖον προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ἰδαῖ', ἤτοι μῦθον Ἀχαιῶν αὐτὸς ἀκούεις,
Ὥς τοι ὑποκρίνονται· ἐμοὶ δ' ἐπιανδάνει οὕτως.
Ἀμφὶ δὲ νεκροῖσιν κατακήεμεν οὔτι μεγαίρω·
Οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων κατατεθνειώτων
Γίνετ', ἐπεί κε θάνωσι, πυρὸς μειλισσέμεν ὦκα·
Ὅρκια δὲ Ζεὺς ἴστω ἐρίγδουπος, πόσις Ἥρης.
Ὣς εἰπὼν, τὸ σκῆπτρον ἀνέσχεθε πᾶσι θεοῖσιν.
Ἄψοῤῥον δ' Ἰδαῖος ἔβη ποτὶ Ἴλιον ἱρήν·
Οἱ δ' ἕατ' εἰν ἀγορῇ Τρῶες καὶ Δαρδανίωνες,
Πάντες ὁμηγερέες, ποτιδέγμενοι ὁππότ' ἂν ἔλθοι
Ἰδαῖος· ὁ δ' ἄρ' ἦλθε καὶ ἀγγελίην ἀπέειπε,
Στὰς ἐν μέσσοισιν· τοὶ δ' ὡπλίζοντο μάλ' ὦκα,

" Neque *ipsam quidem* Helenam: Manifestum enim *ei*, qui vel planè infans est,
" Quod jam Trojanis interitûs extremitates immineant."
Sic dixit: omnes autem acclamabant filii Achivorum,
Sermonem admirati Diomedis equûm-domitoris:
Atque tum porrò Idaeum allocutus est rex Agamemnon:
" Idaee, utique sententiam Achivorum ipse audis,
" Quemadmodum tibi respondeant: mihi autem *itidem* placet sic.
" Sed de mortuis cremandis nihil aegrè-fero:
" Non enim ullo modo invidendum cadaveribus mortuis
" Est, postquam occubuerint, igne gratum-officium-facere ocyùs:
" Foederis autem Jupiter esto-testis, altitonans, maritus Junonis.'
Sic locutus, sceptrum sustulit omnibus diis.
Retrò verò Idaeus ivit ad Ilium sacram:
Sedebant autem in concione Trojani et Dardani,
Omnes congregati, expectantes quando rediret
Idaeus: ille autem venit et nuntium exposuit,
Stans in mediis: hi autem accingebantur perquàm celeriter,

Ver. 401. Μήθ' Ἑλένην·] *Neque ipsam quidem Helenam*, ἧς εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε. Pulcherrimè hoc, et (ut rectè notavit *Eustathius*) convenientissimè ad personam *Diomedis* πάνυ μεγαλόφρονος.

Ver. 402. Ὡς ἤδη.] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 407. —— ὑποκρίνονται.] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 408. —— κατακήεμεν.] Vide suprà ad ver. 333.

Ver. 409. Οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων.]

Nullum cum victis certamen, et æthere cassis. *Æn.* XI, 104.

Ibid. —— νεκύων κατατεθνειώτων.] Non esse hoc ταυτολόγον, liquet ex Scriptoribus Tragicis, quorum locutio *Sermoni* propior est:

Οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανὼν νέκυς. *Sophoc. Antigon.* 525.

Ibid. —— κατατεθνειώτων.] Vide suprà ad ά, 265; et ad β', 818; et ad ζ', 464.

Ver. 412. —— ἀνέσχεθε.] *Al.* ἀνέσχετο.

Ver. 413. —— ποτὶ.] *Al.* προτὶ.

Ver. 415. — ποτιδέγμενοι.] *Al.* προτιδέγμενοι.

Ver. 416. Ἰδαῖος.] Quâ ratione, Ἰδαῖος, hic ultimam producat; item, ἀγίνειν, ver. 418 et 420; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 417. —— τοὶ δ' ὡπλίζοντο μάλ' ὦκα, —— μεθ' ὕλην· Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν]

——— et pace sequestrà
Per sylvas Teucri, mixtique impunè Latini
Erravere jugis ———. *Æn.* XI, 133.

Ἀμφότερον, νέκυάς τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην·
Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐϋσσέλμων ἀπὸ νηῶν
Ὤτρυνον νέκυάς τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην.
Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας,
Ἐξ ἀκαλαῤῥείταο βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο,
Οὐρανὸν εἰσανιών· οἱ δ' ἤντεον ἀλλήλοισιν.
Ἔνθα διαγνῶναι χαλεπῶς ἦν ἄνδρα ἕκαστον·
Ἀλλ' ὕδατι νίζοντες ἀπὸ βρότον αἱματόεντα,
Δάκρυα θερμὰ χέοντες, ἀμαξάων ἐπάειραν·
Οὐδ' εἴα κλαίειν Πρίαμος μέγας· οἱ δὲ σιωπῇ
Νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον, ἀχνύμενοι κῆρ·
Ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν ποτὶ Ἴλιον ἱρήν.
Ὣς δ' αὔτως ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον, ἀχνύμενοι κῆρ·
Ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Ἦμος δ' οὔτ' ἄρ πω ἠώς, ἔτι δ' ἀμφιλύκη νύξ,

Utrumque *ad opus*, *alii* ad cadavera advehenda, alii verò ad lignandum :
Argivi item ex-alterâ-parte bonis-transtris-instructis à navibus
Properabant, *alii* ut cadavera adveherent, alii verò lignatum.
Sol quidem dein recens percutiebat *radiis* arva,
Ex leniter-fluente profundo Oceano,
Coelum ascendens : illi verò occurrebant sibi invicem.
Tunc dignoscere difficile erat virum quemque *in mortuis :*
Sed aquâ abluentes tabum sanguinolentum,
Lachrymas calidas fundentes, curribus imposuerunt :
Neque sinebat flere Priamus magnus : illi igitur silentio
Cadavera rogo cumulatim imponebant, moerentes corde :
Quum verò igne cremâssent, redierunt ad Ilium sacram.
Similiter etiam ex-alterâ-parte benè-ocreati Achivi
Cadavera rogo cumulatim-imponebant, moerentes corde :
Iisque igne crematis, redierunt cavas ad naves.
Cum verò nondum *esset* aurora, sed adhuc sublustris nox,

Ver. 418.—μεθ' ὕλην·] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 421.— ἀρούρας.] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 422.—— ἀκαλαῤῥείταο βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο.] Ἀκαλαῤῥείταο δὲ, ἔχει τινὰ ἔμφασιν τῆς πλημμυρίδος ἐχούσης τὴν ἐπίβασιν πραεῖαν, καὶ οὐ τελέως ῥοώδη. *Strabo, lib.* I. *p.* 9. Ἐπὶ τοῦ βραδυκινήτου στοιχείου τοῦ ὕδατος, —— ὅπου μὲν, τὸ ἠρεμαῖον δηλῶν τῆς ἐπιδόσεως φησὶν. "Ἐξ "ἀκαλαῤῥείταο ——" ὅπου δὲ, τὴν αἰτίαν ἐμφαίνων τῆς βραδυκινησίας· λέγει γὰρ, "βαθυῤῥόου "ὠκεανοῖο." *Aristid. Quintilian. de Musicâ, lib.* II. *p.* 81.

Ver. 428. Νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον.]
Constituere pyras; huc corpora quisque suorum
More tulere patrum; subjectisque ignibus atris
Conditur in tenebras altum caligine cœlum. *Æn.* XI, 185.

Ver. 429. ——— ποτὶ.] *Al.* προτί.

Ver. 430. Ὣς δ' αὔτως ἑτέρωθεν ———— Ἀχαιοὶ Νεκροὺς.]
Nec minùs et miseri diversâ in parte Latini
Innumeras struxere pyras;———
—— confusæque ingentem cædis acervum
Nec numero nec honore cremant ——
Mœrentes altum cinerem et confusa ruebant
Ossa focis, tepidoque onerabant aggere terræ. *Æn.* XI, 203.

Ver. 431. —— ἀχνύμενοι.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 433. Ἦμος δ' οὔτ' ἄρ πω ἠώς.]
Aurora intereà miseris mortalibus almam
Extulerat lucem.——— *Æn.* XI, 182.

Ibid. —— ἀμφιλύκη νύξ.] Ὅτι πᾶσιν ἐστι κότος, ὁ λύκος βλέπει. Ἔνθεν τοι καὶ Λυκόφως

Τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κριτὸς ἔγρετο λαὸς Ἀχαιῶν·
Τύμβον δ' ἀμφ' αὐτὴν ἕνα ποίεον ἐξαγαγόντες
Ἄκριτον ἐκ πεδίου· ποτὶ δ' αὐτὸν τεῖχος ἔδειμαν,
Πύργους θ' ὑψηλοὺς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.
Ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ἐνεποίεον εὖ ἀραρυίας,
Ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη·
Ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ἐπ' αὐτῷ τάφρον ὄρυξαν,
Εὐρεῖαν, μεγάλην· ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν·
Ὣς οἱ μὲν πονέοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοί.
Οἱ δὲ θεοὶ, πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἀστεροπητῇ,
Θηεῦντο μέγα ἔργον Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τις ἐστὶ βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν,
Ὅστις ἔτ' ἀθανάτοισι νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει;

Tum circa pyram lecta surrexit manus Achivorum ;
Tumulum autem circa eam unum fecerunt egressi
Omnibus-communem extra campum : juxtaque ipsum murum aedificârunt,
Turresque altas, propugnaculum naviumque et ipsorum.
In eis autem portas fecerunt benè coagmentatas,
Ut per illas equestris via esset :
Exteriùs autem profundam propè illum fossam foderunt,
Latam, magnam ; inque *eâ* vallos defixerunt :
Sic quidem laborabant comantes Achivi.
Caeterùm dii, apud Jovem sedentes fulgurum-auctorem,
Admirabundi-spectabant magnum opus Achivorum aere-loricatorum :
Eosque inter loqui orsus est Neptunus concussor-terrae :
" Jupiter pater, ecquis est mortalium in immensâ terrâ,
" Qui posthac immortalibus mentem et consilium *suum* dicat ?

κέκληται ὁ καιρὸς οὗτος τῆς νυκτός. —— Δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος λέγειν ἀμφιλύκην νύκτα, καθ' ἣν ἤδη βλέποντες λύκοι βαδίζουσιν. *Ælian. de Animal. lib.* X. *cap.* 26. " Prisci Græcorum " primam lucem, quæ præcedit Solis exor- " tus, λύκην appellaverunt, ἀπὸ τοῦ λευκοῦ. Id " temporis hodieque λυκόφως cognominant. " De quo tempore, ita Poeta scribit, —— " ἀμφιλύκη νύξ. Idem Homerus, — Ἀπόλ- " λωνι λυκηγενέϊ, — quod significat, τῷ γεννῶν- " τι τὴν λύκην, id est, qui generat exortu suo " lucem. (*Vide suprà ad* δ', 101.) —— An- " num quoque vetustissimi Græcorum λυκά- " βαντα appellant, τὸν ἀπὸ τοῦ λύκου, id est " *Sole*, βαινόμενον καὶ μετρούμενον. Λύκον autem " *Solem* vocari, etiam Lycopolitana Thebai- " dos civitas testimonio est ; quæ pari reli- " gione *Apollinem*, itemque *Lupum*, hoc est, " λύκον colit ; in utroque *Solem* venerans." *Macrob. Saturnal. lib.* 1. *c.* 17.

Ver. 434. ———— κριτὸς.] Vide suprà ad ά, 309 et 314.

Ver. 436. — ἐκ πεδίου.] *Ver.* 337. scriptum est, ἐν πεδίῳ. Quo tamen et ipso in loco *Eustathius* videtur legisse, ἐκ πεδίου. Nam et istic ità commentatur : ἔξω που τῆς πεδιάδος, πλὴν οὐ πάνυ μακράν. Vide et suprà ad ζ', 252.

Ver. 437. ———— εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.] Vide suprà ad *ver.* 338. Cæterùm hoc in loco scribit *Barnesius*, αὐτῶν.

Ver. 438. 439. —— εὖ ἀραρυίας, —— ἱππηλασίη.] *Al.* ἔπτ' ἀραρυίας, —— ἱππηλασίη.

Ver. 440. Ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν.] Vide infrà ad *ver.* 449.

Ver. 444. Θηεῦντο μέγα.] Vide suprà ad ά, 51

Ver. 446. ———— ἀπείρονα γαῖαν,]
———— vastæ ———— terræ. *Æn.* X, 57.

Ver. 447. — ἀθανάτοισι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ibid. —— νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει.] Duplicem horum verborum explicandi rationem affert *Eustathius :* Ut accipiantur scilicèt vel ἀποφατικῶς, *sine* interrogatione : Εἰσί τινες ἔτι, καὶ μετὰ τοὺς Τιτᾶνας ἐκείνους καὶ τοὺς γίγαντας, οἳ κακολογήσουσι καὶ βλάψουσιν ἡμᾶς, εἴπερ οἱ Ἀχαιοὶ τοιαῦτα δρῶσι δίχα ἡμῶν. Vel, *cum* interrogatione, Ἆρα δή ἐστί τις περὶ γῆν, ὃς

Οὐχ ὁράας δ', ὅτι αὖτε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Τεῖχος ἐτειχίσσαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον
Ἤλασαν, οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας;
Τοῦ δ' ἤτοι κλέος ἔσται, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς·
Τοῦ δ' ἐπιλήσονται, ὅ, τ' ἐγὼ καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων
Ἥρῳ Λαομέδοντι πολίσσαμεν ἀθλήσαντε.
 Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ὢ πόποι, Ἐννοσίγαι' εὐρυσθενὲς, οἷον ἔειπες;
Ἄλλος κέν τις τοῦτο θεῶν δείσειε νόημα,
Ὃς σέο πολλὸν ἀφαυρότερος χεῖράς τε μένος τε·
Σὸν δ' ἤτοι κλέος ἔσται, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς·
Ἄγρει μὰν, ὅτ' ἂν αὖτε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Οἴχωνται σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Τεῖχος ἀναῤῥήξας, τὸ μὲν εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι·
Αὖτις δ' ἠϊόνα μεγάλην ψαμάθοισι καλύψαι,

" Non vides verò, quomodò rursùm comantes Achivi
" Murum struxerint pro navibus, circumque fossam
" Duxerint, neque diis dederint inclytas hecatombas?
" Hujus profectò gloria erit, quâcunque diffunditur lux;
" Illius autem obliviscentur, quem ego et Phoebus Apollo
" Heroi Laomedonti aedificavimus-circa-urbem, malis-exerciti-laboribus."
Hunc autem graviter indignatus allocutus est nubes-cogens Jupiter:
" Papae, terrae-concussor latè-potens, quale *hoc* dixisti?
" Alius utique aliquis deorum hoc reformidâsset *opus* excogitatum,
" Qui te multò imbecillior manibusque animisque:
" Tua verò certè gloria *tibi* erit, quàm-latè diffunditur lux;
" Age porrò, cùm retrò comantes Achivi
" Abierint cum navibus dilectam in patriam terram,
" Murum deturbatum hunc quidem in mare totum demergito;
" Posteà autem littus magnum arenâ obtegito;

ἐνίψει (τουτέστιν ἐνίσπῃ) βουλὴν εἰκείαν ἡμῖν τοῖς θεοῖς, λόγῳ μαντείας, ἢ καὶ θύσει; εἴπερ οἱ Ἀχαιοὶ οὕτω τειχίζουσι, μήτε μαντευσάμενοι, μήτε θύσαντες. Posteriorem explicandi rationem secuti sunt Recentiores: Priorem præfert *Eustathius, τάτ' ἄλλα, καὶ ὅτι τὸ ἐνίψει οὐχ ἁπλῶς δηλοῖ τὸ ἐνίσπῃ, ἤγουν ἐρεῖ, ἀλλὰ τὸ κακολογήσει. Mihi* ita videtur: utique si *Eustathii* sententia vera esset, jam neque illud *τίς* [*ἤ ῥά τις ἐστὶ βροτῶν*] satis venustè positum; neque amplificationem istam, *ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν*, rectè interjectam; neque istud, *ἀθανάτοισι νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει*, satis id significanter dicere, quod sit *ità κακολογεῖν καὶ βλάπτειν θεοὺς, quomodo* eos Titanes et Gigantes *ἐκακολόγησαν καὶ ἔβλαψαν.*

Ver. 448. *Ζεῦ πάτερ,——Οὐχ ὁράας δ'.*]
 Jupiter omnipotens,————
 Aspicis hæc?—— *Æn.* IV, 206. 208.

Ibid. ————*αὖτε.*] *Rursùm;* post nostrum scilicet dirutum.

Ver. 449. ———— *ἐτειχίσσαντο.*] Ità edidit *Barnesius:* Rectè, ut mihi quidem videtur. Nam *ἐτειχίσαντο* antepenultimam necessariò corripit. Vide suprà ad *ά*, 140.

Ibid. — *ἀμφὶ δὲ τάφρον Ἤλασαν, οὐδὲ θεοῖσι.*]
 —— Quibus hæc medii fiducia valli,
 Fossarumque moræ, leti discrimina parva,
 Dant animos; annon viderunt mœnia Trojæ
 Neptuni fabricata manu considere in ignes? *Æn.* IX, 142.

Ver. 454.——*νεφεληγερέτα.*] Vide suprà ad *ά*, 175.

Ver. 456. *Ἄλλος κέν τις.*] Non vacat istud, *κέν*· Eam enim ferè vim habet ac si latinè dicas, *Utique alius aliquis:* vel, *Alius sanè aliquis.*

Ver. 458. *Σὸν δ' ἤτοι.*] *Al. Σὸν δή τοι* et *Σοὶ δ' ἤτοι.*

Ver. 462. —— *ἠϊόνα μεγάλην.*] Quâ ratione, *ἠϊόνα*, hîc ultimam producat; item *δὲ, ver.* 474; vide suprà ad *ά*, 51.

Ὥς κέν τοι μέγα τεῖχος ἀμαλδύνηται Ἀχαιῶν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
Δύσετο δ' ἠέλιος, τετέλεστο δὲ ἔργον Ἀχαιῶν.
Βουφόνεον δὲ κατὰ κλισίας, καὶ δόρπον ἕλοντο.
Νῆες δ' ἐκ Λήμνοιο παρέστασαν, οἶνον ἄγουσαι,
Πολλαὶ, τὰς προέηκεν Ἰησονίδης Εὔνηος,
Τόν ῥ' ἔτεχ' Ὑψιπύλη ὑπ' Ἰήσονι ποιμένι λαῶν.
Χωρὶς δ' Ἀτρείδῃσ', Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ,
Δῶκεν Ἰησονίδης ἀγέμεν μέθυ, χίλια μέτρα.
Ἔνθεν ἄρ' οἰνίζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ' αἴθωνι σιδήρῳ,
Ἄλλοι δὲ ῥινοῖς, ἄλλοι δ' αὐτοῖσι βόεσσιν,
Ἄλλοι δ' ἀνδραπόδεσσι· τίθεντο δὲ δαῖτα θάλειαν.
Παννύχιοι μὲν ἔπειτα καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Δαίνυντο· Τρῶες δὲ κατὰ πτόλιν ἠδ' ἐπίκουροι.
Παννύχιος δέ σφιν κακὰ μήδετο μητιέτα Ζεὺς,
Σμερδαλέα κτυπέων· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει·
Οἶνον δ' ἐκ δεπάων χαμάδις χέον, οὐδέ τις ἔτλη
Πρὶν πιέειν, πρὶν λεῖψαι ὑπερμενέϊ Κρονίωνι.
Κοιμήσαντ' ἄρ' ἔπειτα, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

"Ut adeò ingens murus evanescat Achivorum."
Sic illi quidem talia inter se colloquebantur:
Occidit verò sol, absolutumque est opus Achivorum.
Boves autem mactabant per tentoria, et coenam sumebant.
Naves porrò è Lemno appulerant, vinum vehentes,
Multae, quas miserat Iasonides Euneus,
Quem peperit Hypsipyle ex Iasone pastore populorum.
Seorsum autem Atridis, Agamemnoni et Menelao,
Dederat Iasonides muneri-ferendum vinum mille mensuras.
Inde utique vinum-emebant comantes Achivi,
Alii quidem aere, alii autem splendido ferro,
Alii autem pellibus, alii verò ipsis bobus,
Alii demum mancipiis; apparabantque convivium laetum.
Per-totam-noctem quidem deinde comantes Achivi
Epulabantur; Troës verò per urbem, et socii.
Pernox verò ipsis mala moliebatur providus Jupiter,
Terribiliter tonans; illos autem pallidus timor cepit:
Vinum autem ex poculis in terram fundebant, nec quisquam ausus est
Antè bibere, quàm libâsset praepotenti Saturnio.
Decubuerunt deindè, et somni donum ceperunt.

Ver. 465. Δύσετο.] Vide suprà ad β', 35. et ad ί, 109.

Ver. 474. —— *αὐτοῖσι βόεσσιν.*] *Al.* *αὐτῇσι βόεσσιν.*

Ver. 478. — *μητιέτα.*] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 479. — *κτυπέων*] Vide suprà ad δ', 455.

Ibid. ——*ᾕρει*] Vide suprà ad δ', 492.

Ver. 481. — *λεῖψαι.*] Vide suprà ad β', 267.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Θ'.

Ὑπόθεσις τῆς ΟΜΗΡΟΥ ῥαψῳδίας Θ'.

ΖΕΥΣ ἀπαγορεύσας τοῖς θεοῖς μηδετέρῳ βοηθεῖν τῶν στρατῶν, ἐπὶ τὴν Ἴδην κατέρχεται· καὶ πρότερον ἴσον μαχομένους τοὺς Ἕλληνας, ἐλάττονας τῶν Τρώων καθίστησιν. Ἥραν δὲ καὶ Ἀθηνᾶν ἐπὶ βοήθειαν τοῖς Ἕλλησιν ἐξιούσας ἐπέσχεν Ἶρις, Διὸς κελεύσαντος. Ἑσπέρας δὲ γενομένης, Ἕκτωρ ἐδημηγόρησεν ἐν τῷ πεδίῳ, ὥστε στρατοπεδεύεσθαι, καὶ πῦρ δι' ὅλης νυκτὸς καίειν.

ἌΛΛΗ.

ΖΕΥΣ καλέσας εἰς ἐκκλησίαν τοὺς θεοὺς, ἀπαγορεύει μετὰ ἀπειλῆς, μηδετέροις τῶν μαχομένων βοηθεῖν. Ἀθηνᾶ δὲ αἰτεῖται παρ' αὐτοῦ, εἰ καὶ μὴ φανερᾶς συγχωρεῖ αὐτῇ τὴν τοῖς Ἕλλησι βοήθειαν, κἂν γνώμην τινὰ αὐτοῖς ὑποθέσθαι, ὡς μὴ παντάπασιν ἀπόλωνται. Συμπεσόντων δὲ εἰς τὴν μάχην, τὰ μὲν πρῶτα ἰσοπαλὴς πόλεμος γίγνεται· μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Τρῶες βελτίονι γίγνονται ῥοπῇ κατὰ Διὸς γνώμην, κεραυνοῦ πρὸ τῶν ἵππων τοῦ Διομήδους ἐνεχθέντος, καὶ τῶν ἀριστέων φοβηθέντων καὶ εἰς φυγὴν τραπέντων. Καὶ Ποσειδῶν μὲν, προτρεπούσης αὐτὸν Ἥρας βοηθεῖν τοῖς Ἕλλησιν, ἀρνεῖται· ἀναθαῤῥησάντων δὲ τῶν Ἑλλήνων, Τεύκρου πολλοὺς τοξεύσαντος, Ζεὺς πάλιν τὴν νίκην ἐπὶ τοὺς Τρῶας μεταφέρει. Ἀθηνᾶ δὲ καὶ Ἥρα, ὀλίγον τῶν Διὸς ἀπειλῶν φροντίσασαι, κατίασιν εἰς τὸν πόλεμον, βοηθήσουσαι τοῖς Ἕλλησιν· ἀλλὰ, Διὸς ἐπ' αὐτὰς Ἶριν πέμψαντος μετ' ἀπειλῆς, ὑποστρέφουσι. Καὶ τότε Ἕκτωρ πλησίον τῶν νεῶν ἐπαγαγὼν τοὺς Τρῶας, καὶ παῤῥησιασάμενος ἐπὶ τῇ νίκῃ, κελεύει αὐτοὺς πῦρ καίειν πρὸ τῶν νηῶν, καὶ φυλάσσειν, ὡς ἂν μὴ λάθοιεν Ἕλληνες φεύγοντες, διὰ τὸ ἡττῆσθαι, ἐς τὰς πατρίδας.

Ἐπιγραφαί.

Θεῶν ἀγορά· καὶ, κόλος μάχη.

Ἄλλως.

Θῆτα, θεῶν ἀγορὴ, Τρώων κράτος, Ἕκτορος εὖχος.

Ἄλλως.

Θῆτα δ' ἅπαντας ἔτρεψεν Ἀχαιοὺς Ἕκτορος αἰχμή.

Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν·
Ζεὺς δὲ θεῶν ἀγορὴν ποιήσατο τερπικέραυνος,
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο·
Αὐτὸς δέ σφ' ἀγόρευε, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἄκουον·
Κέκλυτέ μευ, πάντες τε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Μήτε τις οὖν θήλεια θεὸς τόγε, μήτε τις ἄρσην
Πειράτω διακέρσαι ἐμὸν ἔπος· ἀλλ' ἅμα πάντες
Αἰνεῖτ', ὄφρα τάχιστα τελευτήσω τάδε ἔργα.
Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλοντα νοήσω
Ἐλθόντ', ἢ Τρώεσσιν ἀρηγέμεν, ἢ Δαναοῖσι,
Πληγεὶς οὐ κατὰ κόσμον ἐλεύσεται Οὔλυμπόνδε·
Ἤ μιν ἑλὼν ῥίψω ἐς Τάρταρον ἠερόεντα,

Aurora quidem croceo-peplo-induta spargebatur totam per terram;
Jupiter verò deorum concionem habuit gaudens-fulmine,
Summo *in* vertice multa-cacumina-habentis Olympi:
Ipse autem illis concionabatur, dii verò simul omnes auscultabant:
" Audite me, omnesque dii, omnesque deae,
" Ut dicam, quae me animus in pectoribus jubet:
" Nè qua igitur foemina dea hoc, neu quis mas
" Tentet rescindere meum verbum: sed simul omnes
" Assentimini, ut celerrimè perficiam haec opera.
" Quemcunque verò ego seorsùm deorum ultroneum intellexero
" Profectum, ut vel Trojanis auxilium ferat, vel Danais,
" Sauciatus indecorè redibit in Olympum:
" Aut ipsum correptum projiciam in Tartarum tenebrosum,

Ver. 1. ἨΩΣ μὲν κροκόπεπλος.]
—— *croceum* linquens Aurora cubile.
Æn. IV, 585.

Alia ex *Virgilio* complura videas *suprà* citata, ad ά, 477; Pulcherrima et illa; vim tamen vocabulorum, ῥοδοδάκτυλος et κροκόπεπλος, non assequuta est linguæ Romanæ angustia.

Ver. 2. 4. Ζεὺς δὲ θεῶν ἀγορὴν ————, Αὐτὸς δὲ σφ' ἀγόρευε.]
Conciliumque vocat Divûm pater atque hominum rex.
Sideream in sedem: ————
Considunt tectis bipatentibus, incipit Ipse.
Æn. X, 2.

Ver. 4. —— ἅμα] *Al.* ὑπό.

Ver. 7. —— τόγε.] *Al.* τόδε.

Ver. 8 —— ἐμὸν ἔπος.] Quâ ratione, ἐμὸν, hic ultimam producat; item, ἄν, *ver.* 21; et περὶ, *ver.* 25; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 12. Πληγεὶς] Vide suprà ad γ' 51.

Τῆλε μάλ', ἦχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον,
Ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδὸς,
Τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης·
Γνώσετ' ἔπειθ', ὅσον εἰμὶ θεῶν κάρτιστος ἁπάντων.
Εἴδ' ἄγε, πειρήσασθε θεοὶ, ἵνα εἴδετε πάντες,
Σειρὴν χρυσείην ἐξ οὐρανόθεν κρεμάσαντες·
Πάντες δ' ἐξάπτεσθε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι·
Ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' ἐξ οὐρανόθεν πεδίονδε

" Procul valdè, ubi profundissimum sub terrâ est barathrum,
" Ubi ferreaeque portae et aereum limen,
" Tantum infra Orcum, quantum coelum distat à terrâ :
" Cognoverit deinde, quanto sim deorum potentissimus omnium.
" Quin agite, periculum-facite Dii, ut sciatis omnes,
" Catenâ aureâ de coelo suspensâ ;
" Omnes autem ex eâ pendete dii, omnesque deae :
" At non traxeritis de coelo in terram

Ver. 14. ——— ἦχι.] *Al.* ἔνθα.

Ibid. —— βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον.] Ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὂν, καὶ διαμπερὲς τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς· τοῦτο ὅπερ Ὅμηρος εἶπε, λέγων αὐτὸ, " Τῆλε μάλ', ἦχι βάθιστον " ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον" ὃ καὶ ἄλλοθι κἀκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν Τάρταρον κεκλήκασιν. —— Οἳ δ' ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων,—τούτους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὔποτε ἐκβαίνουσι. *Plato in Phædone.* Cæterùm ingeniosè hæc ad *Terram nostram*, è serenis *Lunæ* regionibus prospectatam, transfert *Plutarchus :* Ἐκείνους δ' ἂν [τοὺς ἐν τῇ σελήνῃ κατοικοῦντας] οἴομαι πολὺ μᾶλλον ἀποθαυμάσαι τὴν γῆν, ἀφορῶντας οἷον ὑποστάθμην καὶ ἰλὺν τοῦ παντὸς ἐν ὑγροῖς καὶ ὁμίχλαις καὶ νέφεσι διαφαινομένην ἀλαμπὲς καὶ ταπεινὸν καὶ ἀκίνητον χωρίον, εἰ ζῶα φύει καὶ τρέφει μετέχοντα κινήσεως, ἀναπνοῆς, θερμότητος. Κἂν εἰ πόθεν αὐτοῖς ἐγγίνοιτο τῶν Ὁμηρικῶν τούτων ἀκοῦσαι, " Τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' " ἀπὸ γαίης," ταῦτα φήσουσιν ἀτεχνῶς περὶ τοῦ χωρίου τούτου λέγεσθαι, καὶ τὸν ᾅδην ἐνταῦθα καὶ τὸν τάρταρον ἀπῳκίσθαι, γῆν δὲ μίαν εἶναι τὴν Σελήνην *De facie in orbe Lunæ.*

Ver. 15. Ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδὸς.]

Porta adversa ingens, solidoque adamante columnæ,
Vis ut nulla virûm, non ipsi excindere ferro
Cœlicolæ valeant : stat ferrea turris ad auras.
Æn. VI, 552.

Ver. 16. Τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης.] Quod *Homerus* hic audacter ἔνερθ' ἀΐδεω, *Hesiodus* multò languidiùs dixit ἔνερθ' ὑπὸ γῆς·

Τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης. *Theog. ver.* 720.

Meliùs *Virgilius :*

——— tum Tartarus ipse
Bis patet in præceps tantum, tenditque sub umbras,
Quantus ad æthereum cœli suspectus Olympum. *Æn.* VI, 577.

Ver. 18. Εἴδ' ἄγε.] Non minùs venustè dicitur ἄγε, quàm ἄγετε : Vide suprà ad ζ', 376. Porrò voculæ, εἰ, vis hujusmodi est : *Si dubitatis, agite,* &c.

Ver. 19. Σειρὴν χρυσείην.] Τὴν χρυσῆν σειρὰν, inquit *Plato* in *Theæteto,* οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν ἥλιον Ὅμηρος λέγει καὶ δηλοῖ. Et ingeniosè admodùm conjicit *Popius, catenam auream* veteribus *Ægyptiis* Astronomiæ peritis *Vim* fuisse *Solis,* quâ in Orbibus suis continerentur *Planetæ.* Cæterùm vide suprà ad ά, 399.

Ver. 20. Πάντες δ' ἐξάπτεσθε.] Plerique hoc in loco, præcedenti κρεμάσαντες cum ἐξάπτεσθε conjunctâ, voculam δὲ prorsùs supervacaneam efficiunt, et in versionibus suis proinde omittunt. At hæc non est *Homeri* ratio. Vide tamen suprà, ad ά, 57.

Ver. 21. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ'.] Τὸ μὲν ὅλως ἀκίνητον, ὑπ' οὐδενὸς ἐνδέχεται κινηθῆναι· " Ἀλλ' " οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' ἐξ οὐρανόθεν," &c. *Aristot.* περὶ τῆς κοινῆς τῶν ζώων κινήσεως. *Barnesius,* minimè ignarus quâ ratione Syllaba ἂν produci hîc posset, edidit tamen ex conjecturâ, Ἀλλ' οὐκ ἂν Μ' ἐρύσαιτ', " *Idque adeò evi-* " *dens,* inquit, *ut non ampliùs sit dubitan-* " *dum.*" Attamen longè venustiùs reticetur istud, μέ.

Ζῆν' ὕπατον μήστωρ', οὐδ' εἰ μάλα πολλὰ κάμοιτε·
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσσαι,
Αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ', αὐτῇ τε θαλάσσῃ·
Σειρὴν μέν κεν ἔπειτα περὶ ῥίον Οὐλύμποιο
Δησαίμην· τὰ δέ κ' αὖτε μετήορα πάντα γένοιτο.
Τόσσον ἐγὼ περί τ' εἰμὶ θεῶν, περί τ' εἴμ' ἀνθρώπων.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευσε.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
Εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν, ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτόν·
Ἀλλ' ἔμπης Δαναῶν ὀλοφυρόμεθ' αἰχμητάων,
Οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται.
Ἀλλ' ἤτοι πολέμου μὲν ἀφεξόμεθ', εἰ σὺ κελεύεις·
Βουλὴν δ' Ἀργείοις ὑποθησόμεθ', ἥτις ὀνήσει,
Ὡς μὴ πάντες ὄλωνται, ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.
Τὴν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Θάρσει, Τριτογένεια, φίλον τέκος· οὔ νύ τι θυμῷ

" Jovem summum consiliarium, ne quidem si valdè multum labore-contenderitis :
" Verùm quando deinceps ego lubens voluero trahere,
" Cum ipsâ utique terrâ traxero, ipsoque mari :
" Catenam quidem dein circa cacumen Olympi
" Alligavero : illa verò sublimia omnia pependerint.
" Tanto ego superque sum deos, superque sum homines."
Sic dixit : hi autem omnes obmutuerunt silentio,
Orationem admirati : valdè enim minaciter concionatus erat.
Tandem verò interlocuta est dea caesiis-oculis Minerva :
" O pater noster, Saturnie, summe regum,
" Benè et nos scimus, quòd tibi potentia vinci-nescia :
" Attamen Danaos lugemus bellicosos,
" Qui jam malo fato expleto perierint.
" Verùm enimverò bello quidem abstinebimus, si tu jubes :
" Consilium verò Argivis suggeremus, quod proderit ;
" Ut ne omnes pereant, irato te."
Hanc autem subridens allocutus est nubes-cogens Jupiter :
" Bono-esto-animo, Tritonia, dilecta filia ; neutiquam animo

Ver. 23. —— πρόφρων.] Fuerunt qui legerent, πρόσσω.

Ver. 26. —— μετήορα.] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 28. —— οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.]

—— olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI, 120.

Ver. 30. —— γλαυκῶπις.] Vide suprà ad ά, 206.

Ver. 31. Ὦ πάτερ ἡμέτερε.]

O pater, O hominum Divûmque æterna potestas. *Æn.* X, 18.

Ver. 32. Εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν.] Pulcherrimè hæc ex personâ *Minervæ*, prudentiæ scilicèt et sapientiæ antistitis. *Juno* si hic sit, quàm diversa loquatur! Ut rectè annotavit *Eustathius*.

Ibid. —— ὅ τοι.] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 38. —— νεφεληγερέτα.] Vide suprà ad ά, 175.

Πρόφρονι μυθέομαι· ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι.
Ὣς εἰπὼν, ὑπ' ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ' ἵππω
Ὠκυπέτα, χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε·
Χρυσὸν δ' αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροΐ· γέντο δ' ἱμάσθλην
Χρυσείην, εὔτυκτον, ἑοῦ δ' ἐπιβήσατο δίφρου.
Μάστιξεν δ' ἐλάαν· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην.
Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
Ἴδην δ' ἵκανεν πολυπίδακα, μητέρα θηρῶν,
Γάργαρον, ἔνθα δέ οἱ τέμενος βωμός τε θυήεις·
Ἔνθ' ἵππους ἔστησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Λύσας ἐξ ὀχέων, κατὰ δ' ἠέρα πουλὺν ἔχευεν.
Αὐτὸς δ' ἐν κορυφῇσι καθέζετο κύδεϊ γαίων,
Εἰσορόων Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Οἱ δ' ἄρα δεῖπνον ἕλοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ

"Serio loquor; volo autem tibi mitis esse."
Sic fatus, sub curru junxit aeripedes equos
Celeritèr-volantes, aureis jubis comantes:
Aurum autem ipse induit circa corpus; accepitque scuticam
Auream, scitè factam, suumque conscendit currum.
Scuticâ autem percussit, ut-inirent-cursum: iique non inviti volabant,
In medio inter terramque et coelum stellatum.
Idam autem venit fontibus irriguam, matrem ferarum,
Ad Gargarum, ubi utique *erat* ei ager sacer altareque odoratum:
Ibi equos stitit pater hominumque deûmque,
Solutos curru, caliginemque multam circumfudit.
Ipse autem in verticibus sedit gloriâ exultans,
Inspiciens Troûmque urbem et naves Achivorum.
Interim jentaculum sumpserunt comantes Achivi

Ver. 41. —— χαλκόποδ' ἵππω.] Similitèr *Virgilius*:

—— æripedem cervam — *Æn.* VI, 802.

Ver. 42. —— χρυσέῃσιν.] Pronuntiabatur χρυσῇσιν, quomodò et scribi posteà cœptum est. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 43. —— γέντο δ' ἱμάσθλην.] *Eustathius* ad ί, 369; φίλτατος, φίντατος· ἦλθεν, ἦνθεν· ἵλετο, ἵντο, καὶ δωρικῶς γέντο· κέλετο, κέντο. Equidem crediderim potiùs ab inusitato quodam γένω, vel γέννω, vel γιένω, deductam. Nam *Dorica* ista, quæ memorat *Eustathius*, recentiora videntur, et *Homero* (ut opinor) ignota.

Ver. 44. —— ἐπιβήσατο.] Vulgg. ἐπιβήσετο. Vide suprà ad β', 35. et ad ί, 109.

Ver. 46. Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ.] Vide suprà ad ί, 769.

Ver. 49. —— πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.]

—— Divûm pater atque hominum Rex. *Æn.* I, 69.

—— hominum sator atque Deorum. *Æn.* XI, 725.

Ver. 50. —— κατὰ.] *Al.* περί.

Ver. 51. — ἐν κορυφῇσι καθέζετο — Εἰσορόων.]

—— cùm Jupiter æthere summo
Despiciens mare velivolum, terrasque jacentes,
Littoraque, et latos populos, sic vertice cœli
Constitit, et Libyæ defixit lumina regnis. *Æn.* I, 227.

Sideream in sedem, terras unde arduus omnes,
Castraque Dardanidûm aspectat, populosque Latinos. *Æn.* X, 3.

—— hominum sator atque Deorum
Observans oculis, summo sedet altus Olympo. *Æn.* XI, 725.

—— fulvâ pugnas de nube tuentem. *Æn.* XII, 792.

Ver. 53. Οἱ δ' ἄρα δεῖπνον.] Vocula, ἄρα, nequaquam hìc supervacua est; sed elegantèr *connectit* quod erat suprà dictum, (ή, 476.) Παννύχιοι μὲν ἔπειτα —— Ἀχαιοὶ. Δαίνυντο.

Ῥίμφα κατὰ κλισίας, ἀπὸ δ' αὐτοῦ θωρήσσοντο.
Τρῶες δ' αὖ ἑτέρωθεν ἀνὰ πτόλιν ὡπλίζοντο
Παυρότεροι· μέμασαν δὲ καὶ ὣς ὑσμῖνι μάχεσθαι,
Χρειοῖ ἀναγκαίῃ, πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν.
Πᾶσαι δ' ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαὸς,
Πεζοί θ' ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο,
Σύν ῥ' ἔβαλον ῥινοὺς, σὺν δ' ἔγχεα, καὶ μένε' ἀνδρῶν
Χαλκεοθωρήκων· ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
Ἔπληντ' ἀλλήλῃσι· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν,
Ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων· ῥέε δ' αἵματι γαῖα.
Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
Τόφρα μάλ' ἀμφοτέρων βέλε' ἥπτετο, πῖπτε δὲ λαός·
Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα·

Raptim per tentoria, statimque post id armabantur.
Trojani item ex-alterâ parte per urbem armabantur
Pauciores: prompti tamen erant etiam sic pugnâ contendere,
Necessitate durâ, proque liberis et pro uxoribus.
Omnes itaque aperiebantur portae, forasque ruebant copiae,
Peditesque equitesque; ingensque tumultus coortus est.
Hi autem cum jam in locum unum congredientes convenissent,
Commiserunt scuta, itemque hastas, et robora virorum
Aereis-thoracibus-indutorum; ac clypei umbonibus-muniti
Appropinquabant invicem: ingensque tumultus est coortus.
Tum verò simul ejulatusque et jactantia erat virorum,
Perdentiumque et pereuntium: fluebat autem sanguine terra.
Quamdiu quidem tempus matutinum erat, et crescebat sacra dies,
Tamdiu valdè utrosque tela attingebant, cadebatque populus:
Quùm verò sol medium coelum conscendisset,
Tum utique aureas pater attollebat lances:

Ver. 57. — *πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν.*]
——— nunc conjugis esto
Quisque suæ tectique memor. ———
Æn. X, 280.

Ver. 59, 63. —— *ὀρώρει.*] Vide suprà ad δ', 492. et β', 810.

Ver. 60. *Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα.*] Vide suprà ad δ', 446.

Ver. 64. *Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε.*] Vide suprà ad δ', 450.

Ver. 65. ——— *ὀλλυμένων.*] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 68. *Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν.*]
—— medios cùm Sol accenderit æstus.
Georgic. IV, 401.
—— medium Sol igneus orbem
Hauserat. ——————— *Ibid.* 426.
Sol medium cœli conscenderat igneus orbem.
Æn. VIII, 97.

Ibid. —— *ἀμφιβεβήκει.*] Vide suprà ad ά, 37. et ad δ', 492.

Ver. 69. *Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα.*]
Jupiter ipse duas æquato examine lances
Sustinet, et fata imponit diversa duorum;
Quem damnet labor, et quo vergat pondere letum.
Æn. XII, 725.

Inferiorem hìc Virgilium Homero observavit *Macrobius*, eò quod *Homerus* hæc, jam antequam appareret utram in partem propenderet victoria; *Virgilius* autem eadem *serò* dicat, postquam et prævisum et prædictum fuisset (*Æn.* XII, 149, 150.) Turnum utique periturum. "Hæc autem ratio "fuit non æquandi omnia, quæ ab auctore "transcripsit, quod in omni operis sui parte "alicujus Homerici loci imitationem vole- "bat inserere, nec tamen humanis viribus

Ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο,
Τρώων θ' ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Ἕλκε δὲ μέσσα λαβών, ῥέπε δ' αἴσιμον ἦμαρ Ἀχαιῶν.
Αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ἑζέσθην· Τρώων δὲ πρὸς οὐρανὸν εὐρὺν ἄερθεν.
Αὐτὸς δ' ἐξ Ἴδης μεγάλ' ἔκτυπε, δαιόμενον δὲ
Ἧκε σέλας μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν· οἱ δὲ ἰδόντες
Θάμβησαν, καὶ πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν.
Ἔνθ' οὔτ' Ἰδομενεὺς τλῆ μίμνειν, οὔτ' Ἀγαμέμνων,
Οὔτε δύ' Αἴαντες μενέτην, θεράποντες Ἄρηος·
Νέστωρ δ' οἶος ἔμιμνε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν,
Οὔτι ἑκών, ἀλλ' ἵππος ἐτείρετο· τὸν βάλεν ἰῷ

Imposuitque duo fata longum-somnium-adferentis mortis,
Troumque equitum et Achivorum aere-loricatorum:
Sustinuitque medias prehensas: inclinata est autem fatalis dies Achivorum.
Utique Achivorum fata in terrâ almâ
Considebant: Troum verò ad coelum latum sublata-erant.
Ipse autem ex Idâ magnùm tonabat, ardensque
Misit fulgur in exercitum Achivorum: illi autem conspicati
Obstupuerunt, et omnes pallidus timor cepit.
Tum verò nec Idomeneus ausus est manere, nec Agamemnon,
Neque duo Ajaces manserunt, famuli Martis:
Nestor autem solus mansit Gerenius, custos Achivorum,
Minimè volens, sed equus debilitatus erat; quem percusserat sagittâ

"illam divinitatem, ubique poterat æquare. "—— Sed hæc et alia ignoscenda Virgilio, "qui studii circa Homerum nimietate ex-"cedit modum, et reverà non poterat non "in aliquibus minor videri, qui per omnem "poësin suam hoc uno est præcipuè usus "archetypo. Acriter enim in Homerum "oculos intendit, ut æmularetur non modò "magnitudinem, sed et simplicitatem, et "præsentiam orationis, et tacitam majesta-"tem. Hinc diversarum inter heroas suos "personarum varia magnificatio; hinc deo-"rum interpositio; hinc auctoritas fabulo-"sorum; hinc affectuum naturalis expres-"sio; hinc monumentorum persecutio; hinc "parabolarum exaggeratio; hinc torrentis "orationis sonitus; hinc rerum singularum "cum splendore fastigium." *Macrob. lib.* V. *cap.* 13.

Ver. 75. ——*ἔκτυπε, δαιόμενον δὲ Ἧκε σέλας —— οἱ δὲ ἰδόντες Θάμβησαν.*] Non modò tempore meridiano, *ver.* 68; sed et cœlo, ut videtur, sereno.

Ἦ μεγάλ' ἐβρόντησας ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Οὐδέ ποθι νέφος ἐστί· τέρας νύ τεῳ τόδε φαίνεις. *Odyss.* υ', 113.

—— cœlo ceciderunt plura sereno
Fulgura. —— *Georgic.* I, 487.

——————Diespiter
Igni corusco nubila dividens
Plerumque, *per purum* tonantes,
Egit equos volucremque currum
Horat. Carm. i, 34.

Ver. 77.—*καὶ πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν.*]

Tum verò tremefacta novus per pectora cunctis
Insinuat pavor.—— *Æn.* II, 228.
—— Dii me terrent, et Jupiter hostis.
Æn. XII, 895.

Ver. 78. —— *οὔτ' Ἀγαμέμνων.*] *Al.* *οὐδ' Ἀγαμέμνων.* Quod, hoc in loco, minùs *εὔφωνον.*

Ver. 81. —— *τὸν βάλεν ἰῷ* —— *Ἀλγήσας δ' ἀνέπαλτο.*]

—————— inter
Bellatoris equi cava tempora conjicit hastam.
Tollit se arrectum quadrupes, et calcibus auras
Verberat, effusumque equitem super ipse sequutus
Implicat, ejectoque incumbit cernuus armo. *Æn.* X, 890.
Hastam intorsit equo, ferrumque sub aure reliquit:
Quo sonipes ictu furit arduus, altaque jactat,
Vulneris impatiens, arrecto pectore crura.
Æn. XI, 637.

Δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Ἄκρην κακκορυφὴν, ὅθι τε πρῶται τρίχες ἵππων
Κρανίῳ ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστιν.
Ἀλγήσας δ' ἀνέπαλτο, βέλος δ' εἰς ἐγκέφαλον δῦ,
Σὺν δ' ἵππους ετάραξε, κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ.
Ὄφρ' ὁ γέρων ἵπποιο παρηορίας ἀπέταμνε
Φασγάνῳ ἀΐσσων, τόφρ' Ἕκτορος ὠκέες ἵπποι
Ἦλθον ἀν' ἰωχμὸν, θρασὺν ἡνίοχον φορέοντες
Ἕκτορα· καί νύ κεν ἔνθ' ὁ γέρων ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Σμερδαλέον δ' ἐβόησεν, ἐποτρύνων Ὀδυσῆα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Πῆ φεύγεις, μετὰ νῶτα βαλὼν, κακὸς ὥς, ἐν ὁμίλῳ;

Nobilis Alexander, Helenae vir pulchrae-comas,
Summo in vertice, ubi scilicet primi crines equorum
Cranio innascuntur; maximè autem lethalis est *locus*.
Dolore itaque correptus erigebatur, sagitta enim ad cerebrum penetrârat,
Conturbabatque equos, volutans se circa ferrum.
Porrò dum senex equi *hujus* lora abscindebat
Gladio insurgens, interim Hectoris veloces equi
Venerunt per turbam-insequentium, audacem aurigam ferentes
Hectorem: atque tum senex vitam perdidisset,
Nisi illicò animadvertisset pugnâ strenuus Diomedes:
Horrendùm autem clamavit, adhortans Ulyssem:
" Nobilissime Laërtiade, solertiâ-pollens Ulysse,
" Quò fugis, tergo obverso, ignavus veluti, in turba?

Ver. 82.—— Ἀλέξανδρος, Ἑλένης.] Vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 83. —— ὅθι τε πρῶται τρίχες ——, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστιν.] Λεπτότατον τὸ ὀστοῦν, (ὡς κατὰ μέγεθος) ἔχουσιν [οἱ ἵπποι] περὶ τὸν ἐγκέφαλον, τῶν ἄλλων. Τεκμήριον δ', ὅτι καίριος ἡ πληγὴ ἡ εἰς τὸν τόπον τοῦτον γίνεται τούτοις. Διὸ καὶ Ὅμηρος οὕτως ἐποίησεν· " ἵνα " τε τρίχες ἵππων Κρανίῳ ἐμπεφύασι, μάλιστα " δὲ καίριόν ἐστι." *Aristot.* περὶ ζώων γενέσεως, *lib.* V. c. 5. (Ubi in transcursu notandum, quod hodiè scriptum est ὅθι τε, *Aristotelem* legisse ἵνα τε.)

— quà fata celerrima —. *Æn.* XII, 507.

Ver. 85. —— ἀνέπαλτο.] Ex verbo, ἀνεφάλλομαι· ut rectè annotavit *Barnesius*. Nam ex ἄλλομαι fit ἆλτο.

Ver. 86. —— κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ.] Scholiastes; περὶ τῷ σιδήρῳ τῶν ἐπισώτρων, ὅ ἐστι, τῶν κανθῶν. At *Eustathius*; Τὸ, περὶ χαλκῷ, τῷ τοῦ ὀϊστοῦ σιδήρῳ δηλαδή.

Ver. 87. —— ἀπέταμνε.] *Al.* ἀπέτεμνε. Minùs rectè. Εἰ δὲ καὶ ἦν εἰπεῖν [ἀπέτεμνε] κοινότερον, ἀλλ' Ὅμηρος τὴν κατ' αὐτὸν Ἰάδα γλῶσσαν τιμᾷ, τὸ τέμνειν τάμνειν λέγουσαν. Porrò singularem hîc vim habet *tempus* illud *imperfectum*: Τὸ δὲ " ἀπέταμνεν," inquit *Eustathius*, ἀστείως εἴρηται, κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν παλαιῶν. Οὐ γὰρ δυνάμενος ὁ οὕτω γέρων ταχὺ ἀποταμεῖν, ἀπέταμνε κατ' ὀλίγον ἐν Παρατάσει χρόνου, καίτοι μὴ ἀνιέμενος, ἀλλ' ἀΐσσων, ὅ ἐστι πάνυ σπεύδων. Similiter *Scholiastes*: Δεινός ἐστιν Ὅμηρος, καὶ διὰ μιᾶς λέξεως ὅλον τὸν ἄνδρα σημαίνειν. Διὰ γὰρ τοῦ " ἀπέτεμνε," τὴν ἀσθένειαν τοῦ γέροντος δηλοῖ, καὶ ἐντεῦθεν τὸ βραδὺ τῆς ἐνεργείας. Προσηκόντως οὖν ἐπὶ τοῦ πρεσβύτου ἐχρήσατο τῷ Παρατατικῷ χρόνῳ, εἰπὼν τὸ " ἀΐσσων." Ἐπὶ δὲ τοῦ νέου Αὐτομέδοντος, τῷ Συντελικῷ, εἰπὼν, " ἆιξε" καὶ " ἀπέκοψε," συντόμως τὸ πρᾶγμα ἐδήλωσεν. Et *Tatianus*: Νέστορα μὲν, — τῶν ἵππων τὰς παρηορίας βραδέως ἀποτέμνοντα διὰ τὸ ἄτονον καὶ νωθὲς τῆς ἡλικίας, θαυμάζεσθαι. *Orat. ad Græcos*, § 51.

Ver. 91. —— βοὴν ἀγαθὸς.] Vide suprà ad *β'*, 408.

Ver. 94. —— μετὰ νῶτα βαλὼν, κακὸς ὥς, ἐν ὁμίλῳ.] Editor eruditus *Ciceronis dialogorum de Oratore*, ad *lib.* II. § 72. legendum hîc conjicit, —— μετὰ νῶτα βαλὼν σάκος, ὡς ἐν ὁμίλῳ Μή τίς τοι, *&c.* Sed multò elegantius est, ut ἐλλιπῶς dicatur, ὅρα ἵνα μή σε φεύγοντά τις πλήξῃ. Quomodo interpretatus est *Eustathius*.

Μήτις τοι φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ·
Ἀλλὰ μέν', ὄφρα γέροντος ἀπώσομεν ἄγριον ἄνδρα.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἐσάκουσε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἀλλὰ παρήϊξεν κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Τυδείδης δ', αὐτός περ ἐὼν, προμάχοισιν ἐμίχθη·
Στῆ δὲ πρόσθ' ἵππων Νηληϊάδαο γέροντος,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ γέρον, ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαχηταί·
Σὴ δὲ βίη λέλυται, χαλεπὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει·
Ἠπεδανὸς δέ νύ τοι θεράπων, βραδέες δέ τοι ἵπποι.
Ἀλλ' ἄγ', ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, ὄφρα ἴδηαι
Οἷοι Τρώϊοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο
Κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι,
Οὕς ποτ' ἀπ' Αἰνείαν ἑλόμην μήστωρε φόβοιο.
Τούτω μὲν θεράποντε κομείτων· τώδε δὲ νῶϊ
Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοις ἰθύνομεν, ὄφρα καὶ Ἕκτωρ
Εἴσεται, εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσιν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.

" *Cave*, nequis tibi fugienti tergo hastam infigat:
" Quin mane, ut à sene propellamus trucem virum."
Sic dixit: At non exaudivit patiens nobilis Ulysses,
Verùm raptim-praeteriit cavas ad naves Achivorum.
Tydides autem, solus licèt existens, primis-pugnatoribus mixtus est:
Stetitque ante equos Neleïdae senis,
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est:
" O senex, certè valdè jam te juvenes premunt bellatores:
" Tua utique vis soluta est, gravisque te senecta persequitur:
" Debilis autem tibi famulus, segnesque tibi equi.
" Verùm age, meos currus conscende; ut videas
" Quales Troii equi, periti per-campum
" Rapidè valdè huc et illuc insequi et fugere;
" Quos nuper ab Æneâ cepi artifice fugandi-*hostes*.
" Istos quidem *tuos* famuli, *tuus et meus*, curent: hos verò nos
" Trojanos in equûm-domitores dirigamus, ut et Hector
" Sciat, an et mea hasta insaniat in manibus."
Sic dixit: neque non obsecutus est Gerenius eques Nestor.

Ver. 95. ——— μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ] Non, ἐν μεταφρένῳ πήξῃ· sed, μεταφρένῳ ἐμπήξῃ.

Ver. 97. —— πολύτλας Ὀδυσσεὺς] Virgilio, *infelicis Ulyssei.* Horatio, *patientis Ulyssei.*

Ver. 103. —— λέλυται.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 105. —— ἐπιβήσεο.] Vide suprà ad β', 35; et ad ί, 109.

Ver. 108. Οὕς ποτ' ἀπ' Αἰνείαν ἑλόμην.] Οὓς Αἰνείαν ἀφειλόμην· Constructio similis atque illa,—Τεῦκρον Τελαμώνιον εὖχος ἀπηύρα· έ, 462. Et *Odyss.* λ', 201, 202. Ἀλλά με σός τε πόθος——μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα. Et alibi non semel.

Ver. 110. ——— ἐφ' ἱπποδάμοις ἰθύνομεν.] Ità optimè restituit *Barnesius* ex MS. *Al.* ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἰθύνομεν. Malè. Neque enim in his ulla est Licentia.

Ver. 111. —— δόρυ μαίνεται.] Vide suprà ad δ', 126.

Ver. 112. ——— ἱππότα.] Vide suprà ad ά, 175.

Νεστορέας μὲν ἔπειθ' ἵππους θεράποντε κομείτην
Ἴφθιμοι, Σθένελός τε καὶ Εὐρυμέδων ἀγαπήνωρ·
Τὼ δ' εἰς ἀμφοτέρω Διομήδεος ἅρματα βήτην·
Νέστωρ δ' ἐν χείρεσσι λάβ' ἡνία σιγαλόεντα·
Μάστιξεν δ' ἵππους, τάχα δ' Ἕκτορος ἄγχι γένοντο·
Τοῦ δ' ἰθὺς μεμαῶτος ἀκόντισε Τυδέος υἱός·
Καὶ τοῦ μέν ῥ' ἀφάμαρτεν· ὁ δ' ἡνίοχον θεράποντα,
Υἱὸν ὑπερθύμου Θηβαίου, Ἠνιοπῆα,
Ἵππων ἡνί' ἔχοντα, βάλε στῆθος παρὰ μαζόν·
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι
Ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.
Ἕκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἡνιόχοιο·
Τὸν μὲν ἔπειτ' εἴασε, καὶ ἀχνύμενός περ ἑταίρου,
Κεῖσθαι· ὁ δ' ἡνίοχον μέθεπε θρασύν· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Ἵππω δευέσθην σημάντορος· αἶψα γὰρ εὗρεν
Ἰφιτίδην Ἀρχεπτόλεμον θρασὺν, ὅν ῥα τόθ' ἵππων
Ὠκυπόδων ἐπέβησε, δίδου δέ οἱ ἡνία χερσίν.
Ἔνθα κε λοιγὸς ἔην, καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο·
Καί νύ κε σήκασθεν κατὰ Ἴλιον, ἠΰτε ἄρνες·

Nestoreas quidem posteà equas famuli curabant
Fortes, Sthenelusque et Eurymedon virtutis-amans:
Hi autem ambo Diomedis currum conscenderunt:
Nestor autem in manus sumpsit habenas miro-artificio-factas;
Percussitque scuticâ equas, celeritérque Hectorem prope fuerunt:
Hunc porrò rectà irruentem telo-petiit Tydei filius:
Et ab eo quidem aberravit; sed aurigam famulum,
Filium magnanimi Thebaei, Eniopeum,
Equorum habenas tenentem, percussit pectus juxta mammam:
Decidit autem de curru, retrocesseruntque ejus equi
Veloces: ejus autem ibi soluta est animaque roburque.
Hectorem verò gravis dolor operuit animum propter aurigam:
Hunc quidem dein sivit, tametsi dolens sodalis *gratiâ*,
Jacere; ipse autem aurigam quaerebat audacem: neque sanè diutiùs
Equi indigebant rectore; statim enim invenit
Iphitidem Archeptolemum audacem, quem tunc equos
Pedibus-veloces conscendere-fecit, deditque ei habenas in manus.
Tum verò ingens-clades fuisset, et exitialia facinora edita fuissent:
Quin et conclusi-fuissent-ut-in-stabulo *Trojani* in Ilium, ceu agni;

Ver. 116. —— σιγαλοέντα.] *Al.* φοινικόεντα. Quod pronuntiabatur φοινικοῦντα: Nam secundam necessariò producit: Neque in his ullus unquam Licentiæ locus.

Ver. 118. —— μεμαῶτος.] Vide suprà ad β', 818; et ad ζ, 464.

Ibid. —— ἀκόντισε.] Vide suprà ad ά, 140, 309, 314.

Ver. 124. — πύκασε.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 125. —— εἴασε.] Vide suprà ad δ', 42.

Ibid. — ἀχνύμενός.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 126. — οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν.] Quâ ratione, ἔτι, hîc ultimam producat; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 128. — ῥα τόθ'.] Non supervacaneum est istud, ῥα. Nam eam ferè vim habet, ac si latinè dicas, *tum dein, tum utique, tum porrò, tum igitur*; aut siquid simile.

Ver. 131. Καί νύ κε σήκασθεν κατὰ Ἴλιον, ἠΰτε ἄρνες.] Ridiculè hîc *Barnesius*; " *Addendum videtur tale quid*, Τρῶες ὑπ' ἠνορίῃ

Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Βροντήσας δ' ἄρα δεινὸν, ἀφῆκ' ἀργῆτα κεραυνὸν,
Καδδὲ πρόσθ' ἵππων Διομήδεος ἧκε χαμᾶζε·
Δεινὴ δὲ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο·
Τὼ δ' ἵππω δείσαντε καταπτήτην ὑπ' ὄχεσφιν·
Νέστορα δ' ἐκ χειρῶν φύγεν ἡνία σιγαλόεντα·
Δεῖσε δ' ὅγ' ἐν θυμῷ, Διομήδεα δὲ προσέειπε·
Τυδείδη, ἄγε δ' αὖτε φόβονδ' ἔχε μώνυχας ἵππους.
Ἦ οὐ γιγνώσκεις, ὅ τοι ἐκ Διὸς οὐχ ἕπετ' ἀλκή;
Νῦν μὲν γὰρ τούτῳ Κρονίδης Ζεὺς κῦδος ὀπάζει
Σήμερον· ὕστερον αὖτε καὶ ἡμῖν, αἴ κ' ἐθέλῃσι,
Δώσει· ἀνὴρ δέ κεν οὔτι Διὸς νόον εἰρύσαιτο,
Οὐδὲ μάλ' ἴφθιμος· ἐπειὴ πολὺ φέρτατός ἐστι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Ἀλλὰ τόδ' αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει·
Ἕκτωρ γάρ ποτε φήσει, ἐνὶ Τρώεσσ' ἀγορεύων,

Nisi citò animadvertisset pater hominumque deûmque:
Tonans autem graviter, emisit candens fulmen,
Et ante equos Diomedis injecit in terram:
Terribilis autem flamma exorta est sulphuris ardentis;
Et equi territi consternabantur sub curru:
Nestoris autem è manibus fugerunt habenae miro-artificio-factae:
Timuitque ille animo, Diomedemque allocutus est:
" Tydide, age jam in fugam dirige solidos-ungulis equos.
" An non sentis, quòd tibi à Jove non sequitur victoria?
" Nunc quidem enim huic Saturnius Jupiter gloriam praebet
" Hodie; postea rursus etiam nobis, si voluerit,
" Dabit: homo autem nequaquam Jovis mentem impedierit,
" Nè quidem fortissimus; quoniam *ille* longè potentissimus est."
Huic autem respondit deindè pugnâ strenuus Diomedes:
" Profectò haec omnia, senex, rectè dixisti:
" Sed ille gravis dolor *mihi* cor et animum incessit:
" Hector enim aliquando dicet, inter Trojanos concionans,

" Διομήδεος ἱπποδάμοιο" quò scilicet *Trojani soli*, non utique et *Hector*, ut repellerentur futurum fuisse dicatur. Quasi verò in urbem conclusi si fuissent *Trojani*, non utique et *Hector* unà conclusus intelligeretur.

Ver. 132. —— πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Vide suprà ad ά, 544.

Ver. 133. Βροντήσας δ' ἄρα δεινὸν.]
Hic pater omnipotens ter cœlo clarus ab alto
Intonuit, radiisque ardentem lucis et auro
Ipse manu quatiens ostendit ab æthere nubem. *Æn.* VII, 141.

Ver. 135. — φλὸξ.] Vide suprà ad β', 267.

Ver. 137. —— σιγαλόεντα.] Vide suprà ad *ver.* 116.

Ver. 140. —— γιγνώσκεις.] Alii scribunt, γινώσκεις. Quòd perinde est. Prima enim ubique producitur.

Ibid. ——— ὅ τοι.] Ità edidit *Barnesius* ex *Eustathio* et MS. Rectè, ut mihi quidem videtur, et ad sententiam et ad venustatem. *Al.* ὅτι. De versione hoc in loco minus Latinâ, vide suprà ad ά, 537.

Ibid. —— ἐκ Διὸς οὐχ ἕπετ' ἀλκή.]
——— Jupiter ipse
Auxilium solitum eripuit. *Æn.* IX, 128.

Ver. 144. — ἴφθιμος· ἐπειὴ.]—Quâ ratione, ἴφθιμος, hic ultimam producat; item, ἰωχμὸν, *ver.* 158; et δὲ, *ver.* 179; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 148. Ἕκτωρ γάρ ποτε φήσει.] Ἀνδρειότατοι δοκοῦσιν εἶναι, παρ' οἷς οἱ δειλοὶ ἄτι-

Τυδείδης ὑπ' ἐμεῖο φοβεύμενος ἵκετο νῆας.
Ὥς ποτ' ἀπειλήσει· τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὤμοι, Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος, οἷον ἔειπες·
Εἴπερ γάρ σ' Ἕκτωρ γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φήσει,
Ἀλλ' οὐ πείσονται Τρῶες καὶ Δαρδανίωνες,
Καὶ Τρώων ἄλοχοι μεγαθύμων ἀσπιστάων,
Τάων ἐν κονίῃσι βάλες θαλεροὺς παρακοίτας.
Ὣς ἄρα φωνήσας φύγαδ' ἔτραπε μώνυχας ἵππους,
Αὖθις ἀν' ἰωχμόν· ἐπὶ δὲ Τρῶές τε καὶ Ἕκτωρ
Ἠχῇ θεσπεσίῃ βέλεα στονόεντα χέοντο.
Τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Τυδείδη, περὶ μέν σε τίον Δαναοὶ ταχύπωλοι
Ἕδρῃ τε, κρέασίν τε, ἰδὲ πλείοις δεπάεσσι·
Νῦν δέ σ' ἀτιμήσουσι· γυναικὸς ἄρ' ἀντετέτυξο.

" Tydides à me fugatus se-recepit-ad naves.
" Sic aliquando gloriabitur; tunc mihi dehiscat lata terra."
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor:
" Hei mihi, Tydei fili bellicose, quale *verbum* dixisti!
" Etsi enim te Hector ignavum et imbellem dixerit,
" Attamen non credent Trojani et Dardanidae,
" Et Trojanorum uxores magnanimorum clypeatorum,
" Quarum in pulvere dejecisti juvenes maritos."
Sic locutus in fugam vertit solidos-ungulis equos,
Retrò in turbam *fugientium*: in *eos* autem Trojanique et Hector
Cum-clamore ingenti tela tristia fundebant.
Tum verò altùm inclamavit ingens pugnam-expeditè-ciens Hector:
" Tydide, prae *caeteris* quidem te honorabant Danai pernices-equites
" Sedeque, carnibusque, et plenis poculis:
" Nunc verò te ignominiâ-afficient; mulieris utique similis es.

μοι, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἔντιμοι. Τοιούτους δὲ καὶ Ὅμηρος ποιεῖ, οἷον τὸν Διομήδην——" Ἕκτωρ γάρ " ποτε φήσει," &c. *Aristot. Ethic. Nicom. lib.* III, *cap.* 11.

Ver. 150. —— *τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.*] Vide suprà ad δ', 182.

Ver. 151. — *ἱππότα.*] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 153. *Εἴπερ γάρ σ' Ἕκτωρ γε κακὸν.*]

Pulsus ego? aut quisquam——pulsum
Arguet? Iliaco tumidum qui crescere Tybrim
Sanguine, et Evandri totam cum stirpe videbit
Procubuisse domum, atque exutos Arcadas armis? *Æn.* XI, 392.

Ver. 156. ——— *ἐν κονίῃσι βάλες.*] Latinè itidem rectè dicas, *in pulvere dejicere.* Non quòd, *in pulvere*, idem ipsum sit, quod est alterum illud, *in pulverem*; (id quod planè ineptissimus sit qui dixerit;) sed quòd, *in pulvere dejicere*, sit, *humi dejicere in pulvere*; quippe cùm is, qui sit *in terram dejectus*, jaceat *in pulvere* necesse sit. Similiter, quod aiunt, *in Senatu venire*, est, *venire in curiam inter Senatores: In conspectu venire*, est, *accedere ad aliquem in conspectu: Projicere globum in herbâ*, est, *globum in terram demissum provolvere in herbâ.* Vide quae Nos hâc de re ad *Cæsaris Commentar. de Bello Gallico*, *lib.* IV, § 9. Item suprà, ad ά, 593.

Ver. 160. *Τῷ δ' ἐπὶ.*] Pessimè hîc Scholiastes interpolatus (quem perpetuò sequutus est *Barnesius*, magno et venustatis et sententiae ipsius detrimento;) *τὸ ὅδε, τοῦδε, τῆσδε*, *inquit*, *ἄρθρον ἐστὶ συνθετικὸν, ἥκιστα δὲ σύνδεσμος, δέ.* Sanè in *Transitionibus* semper scribendum est, *ὁ δὲ, τὸν δὲ, τῷ δέ.* Quibus autem in locis usurpanda sint ista, *ὅδε, τοῦδε, τῆσδε*, ex orationis contextu est judicandum. Vide suprà ad ά, 57; et ad γ', 200.

Ibid. — *κορυθαίολος.*] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 162. ——— *πλείοις δεπαίεσσι.*] Malè hîc editio *Wetsteniana* (in quâ versio plerumque cæteris elegantior;) *crebrioribus poculis.* Quod utique non est *πλείοις*, sed *πλείοσιν.*

Ἔῤῥε, κακὴ γλήνη· ἐπεὶ οὐκ, εἴξαντος ἐμεῖο,
Πύργων ἡμετέρων ἐπιβήσεαι, οὐδὲ γυναῖκας
Ἄξεις ἐν νήεσσι· πάρος τοι δαίμονα δώσω.
Ὣς φάτο· Τυδείδης δὲ διάνδιχα μερμήριξεν,
Ἵππους τε στρέψαι, καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι.
Τρὶς μὲν μερμήριξε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Τρὶς δ' ἄρ' ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων κτύπε μητίετα Ζεὺς,
Σῆμα τιθεὶς Τρώεσσι, μάχης ἑτεραλκέα νίκην.
Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες, καὶ Λύκιοι, καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ,
Ἀνέρες ἐστὲ, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς.
Γιγνώσκω δ', ὅτι μοι πρόφρων κατένευσε Κρονίων
Νίκην καὶ μέγα κῦδος, ἀτὰρ Δαναοῖσί γε πῆμα.
Νήπιοι, οἳ ἄρα δὴ τάδε τείχεα μηχανόωντο
Ἀβλήχρ', οὐδενόσωρα· τάδ' οὐ μένος ἀμὸν ἐρύξει·
Ἵπποι δὲ ῥέα τάφρον ὑπερθορέονται ὀρυκτήν.
Ἀλλ' ὅτε κεν δὴ νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσι γένωμαι,
Μνημοσύνη τις ἔπειτα πυρὸς δηΐοιο γενέσθω,
Ὡς πυρὶ νῆας ἐνιπρήσω, κτείνω δὲ καὶ αὐτοὺς
Ἀργείους παρὰ νηυσὶν, ἀτυζομένους περὶ καπνῷ.
Ὣς εἰπὼν, ἵπποισιν ἐκέκλετο, φώνησέν τε·

" Abi-in-malam-rem, timida puella: quoniam minimè, cedente me,
" Turres nostras conscendes, neque mulieres
" Abduces in navibus: priùs tibi fatum dabo."
Sic dixit: Tydides autem bifariàm anxiè-cogitavit,
Equosque convertere, et contrà pugnare.
Ter quidem cogitavit mente et animo:
Ter verò ab Idaeis montibus intonuit providus Jupiter,
Signum dans Trojanis, pugnae alternantem victoriam.
Hector autem Trojanos hortabatur, altè vociferans:
" Trojani, et Lycii, et Dardani cominùs-pugnantes,
" Viri estote, amici, mementote autem strenuae fortitudinis.
" Sentio utique, quòd mihi lubens annuit Saturnius
" Victoriam et magnam gloriam, at Danais exitium.
" Stulti, qui scilicet hos muros struxerunt
" Infirmos, contemnendos, qui non robur meum arcebunt;
" Equi verò facilè fossam transilient, quam-*illi*-foderunt.
" Verùm quandò jam naves ad cavas pervenero,
" Memoria aliqua tum ignis ardentis esto,
" Ut igne naves incendam, interficiam autem et ipsos
" Argivos apud naves, attonitos in fumo."
Sic fatus, equos adhortatus est, dixitque:

Ver. 170.—*μητίετα.*] Vide suprà ad *ά*, 175.

Ver. 175. *Γιγνώσκω.*] Vide suprà ad *ver.* 140.

Ibid. —— *ὅτι.*] Vide suprà ad *ά*, 537.

Ver. 177. —— *οἳ ἄρα δή.*] *Qui scilicet.* Ut adeò nequaquam supervacaneum sit istud, *ἄρα δή.*

Ver. 178. —— *τάδ' οὐ.*] *Al.* *τά γ' οὐ.*

Ver. 183. — *περὶ καπνῷ.*] *Al.* *ὑπὸ καπνοῦ* Sed præstat vulgata Lectio, quæ fumo *circumdatos* depingit.

Ver. 184. —— *ἵπποισιν ἐκέκλετο, φώνησέν τε.*]
—— equum duci jubet; ——
— alloquitur mœrentem, et talibus infit;
Rhœbe. —— *Æn.* X, 858.

Ξάνθε τε, καὶ σὺ Πόδαργε, καὶ Αἴθων, Λάμπε τε δῖε,
Νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον, ἣν μάλα πολλὴν
Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος,
Ὑμῖν πὰρ προτέροισι, μελίφρονα πυρὸν ἔθηκεν,
Οἶνόν τ' ἐγκεράσασα πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι,
Ἢ ἐμοὶ, ὅσπερ οἱ θαλερὸς πόσις εὔχομαι εἶναι.
Ἀλλ' ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον, ὄφρα λάβωμεν
Ἀσπίδα Νεστορέην, τῆς νῦν κλέος οὐρανὸν ἵκει,
Πᾶσαν χρυσείην ἔμεναι, κανόνας τε καὶ αὐτήν·
Αὐτὰρ ἀπ' ὤμοιϊν Διομήδεος ἱπποδάμοιο,
Δαιδάλεον θώρηκα, τὸν Ἥφαιστος κάμε τεύχων.
Εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἐελποίμην ἂν Ἀχαιοὺς
Αὐτονυχεὶ νηῶν ἐπιβησέμεν ὠκειάων.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· νεμέσησε δὲ πότνια Ἥρη·
Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὄλυμπον·
Καί ῥα Ποσειδάωνα, μέγαν θεὸν, ἀντίον ηὔδα·
Ὢ πόποι, Ἐννοσίγαι', εὐρυσθενὲς, οὐδέ νύ σοί περ

" Xantheque, et tu Podarge, et Aethon, Lampeque generose,
" Nunc mihi alimentorum-praemia rependite, quae permulta
" Andromache, filia magnanimi Eëtionis,
" Vobis prioribus, suave *utique* triticum apposuit,
" Vino etiam immisto ad bibendum, quandocunque animus juberet,
" Quàm mihi, qui ei juvenis maritus glorior esse.
" Verùm insequimini et festinate ; ut capiamus
" Clypeum Nestoreum, cujus nunc fama ad coelum pervenit,
" Totum aureum esse, manubriaque et ipsum :
" Atque ab humeris Diomedis equûm-domitoris,
" Affabrè-factum thoracem, quem Vulcanus elaboravit fabricans.
" Si haec utique ceperimus, speraverim equidem Achivos
" Hâc-ipsâ-nocte naves conscensuros veloces."
Sic dixit glorians ; indignata autem est veneranda Juno ;
Et commovit se in solio, tremefecitque magnum Olympum :
Et Neptunum, magnum deum, coram allocuta est :
" Eheu, Terrae-quassator, latè-potens, nonne tibi quidem

Ver. 185. Ξάνθε τε, καὶ σὺ Πόδαργε, καὶ Αἴθων, Λάμπε τε δῖε,
Νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον.] Fuerunt qui, propter dualia, ἀποτίνετον, ἐφομαρτεῖτον, et σπεύδετον, *duos* tantum equos crediderint, *Xanthum* et *Lampum*, duobus epithetis, πόδαργε et αἴθων, insignitos. Sed istam constructionem neque ullo modo fert ipse *verborum ordo* ; neque aliunde quicquam est causæ, quominùs *quatuor* hîc intelligendi sint equi. *Tres* Nestori fuisse equos, liquet ex *ver.* 86. et 109. suprà ; ubi *unus* vulneratus, reliquos conturbavit *binos*, παρήορος videlicet συνήορους. Sed et equorum τετραόρων nominatim meminit *Homerus*, *Odyss.* ν', 81. Verba autem *dualia* rectè hoc in loco usurpantur, eò quòd equi *bis bini* essent, vel ἐν διῤῥυμίᾳ, vel συνήοροι duo, quam ξυνωρίδα appellabant ; itemque duo παρήοροι. Alloquebatur igitur *Hector* δύο συστήματα, ut ait *Eustathius*, ἤγουν τὴν δεξιὰν συζυγίαν καὶ τὴν ἐξ ἀριστερῶν.

Ver. 186.——ἀποτίνετον.] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad β', 43.

Ver. 189——ἐγκεράσασα.] Vide suprà ad ά, 67.

Ibid. ———— ὅτε.] *Al.* ὅ,τι.

Ver. 190. Ἢ ἐμοὶ, ὅσπερ οἱ.] Quâ ratione, ὅσπερ, hîc ultimam producat, etiam extra cæsuram ; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 199. Σείσατο.] Vide suprà ad γ', 141 Cæterùm *Strabo, lib.* VIII. *p.* 543. legit ; Εἴσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ.

Ὀλλυμένων Δαναῶν ὀλοφύρεται ἐν φρεσὶ θυμός;
Οἵ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι
Πολλά τε καὶ χαρίεντα· σὺ δέ σφισι βούλεο νίκην.
Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλοιμεν, ὅσοι Δαναοῖσιν ἀρωγοὶ,
Τρῶας ἀπώσασθαι, καὶ ἐρυκέμεν εὐρύοπα Ζῆν',
Αὐτοῦ κ' ἔνθ' ἀκάχοιτο καθήμενος οἶος ἐν Ἴδῃ.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη κρείων Ἐνοσίχθων·
Ἥρη ἀπτοεπὲς, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;
Οὐκ ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι Διΐ Κρονίωνι μάχεσθαι
Ἡμέας τοὺς ἄλλους, ἐπειὴ πολὺ φέρτατός ἐστιν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
Τῶν δ' ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου τάφρος ἔεργε,
Πλῆθεν ὁμῶς ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν ἀσπιστάων
Εἰλομένων· εἴλει δὲ θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ
Ἕκτωρ Πριαμίδης, ὅτε οἱ Ζεὺς κῦδος ἔδωκε.
Καί νύ κεν ἔπρησεν πυρὶ κηλέῳ νῆας ἐΐσας,
Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκ' Ἀγαμέμνονι πότνια Ἥρη,

" Pereuntium Danaorum miserescit in praecordiis animus?
" Qui tamen tibi Heliceneque et Aegas dona ferunt
" Multaque et elegantia: tu itaque ipsis cupias victoriam.
" Siquidem enim velimus, quotquot Danais fautores-*sumus*,
" Trojanos repellere, et coërcere latè-sonantem Jovem,
" Illic sanè tunc tristaretur sedens solus in Idâ."
Hanc autem valdè indignatus allocutus est rex Neptunus:
" Juno in-dicendo-audax, qualem hunc sermonem dixisti?
" Non equidem ego velim cum Jove Saturnio pugnare
" Nos alios, quoniam longè potentissimus est.
Sic hi quidem talia inter se invicem loquebantur:
Graecis autem quod spatii *jam inde* ex navibus à muro fossa inclusit,
Repletum erat pariter equisque et viris scutatis
Coactis-in-angustum; cogebat verò veloci par Marti
Hector Priamides, quando ei Jupiter gloriam dedit.
Et sanè concremâsset igne ardenti naves aequales,
Nisi in praecordia posuisset Agamemnoni veneranda Juno,

Ver. 202. Ὀλλυμένων] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 203. Οἵ δέ τοι —— δῶρ' ἀνάγουσι Πολλά τε καὶ χαρίεντα.

———— tua largâ
Sæpe manu multisque oneravit limina donis. *Æn.* X, 619.

Ver. 206. —— εὐρύοπα Ζῆν'.] Ineptissimum est, quod hîc vulgò afferunt, εὐρύοπα *vocativum* pro *accusativo* positum: id quod nè de *nominativo* quidem ullâ ratione ferri potest. Vide suprà ad ά, 175 et 498. Εὐρύοπα, hoc in loco, est ab εὐρύοψ.

Ver. 209. —— ἀπτοεπὲς.] *Al.* ἀπτοεπές· Ut sit, ἀπτόητε ἐν τῷ λέγειν.

Ver. 211. —— φέρτατός.] *Al.* φέρτερος:

Ver. 215. —— ἀτάλαντος.] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 216. —— Πριαμίδης.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 217. Καί νύ κεν ἔπρησεν.] *Al.* Καί νύ κ' ἐνέπρησεν· Uti suprà *ver.* 182. et infrà *ver.* 235.

Et si continuò victorem ea cura subîsset
Rumpere claustra manu, sociosque immittere portis,
Ultimus ille dies bello gentique fuisset.
Æn. IX, 757.

Ibid. —— κηλέῳ.] Pronuntiabatur, κηλῷ.

Ibid. —— νῆας ἐΐσας.] Similitérque, *ver.* 225. Vide suprà ad ά, 306.

Αὐτῷ ποιπνύσαντι, θοῶς ὀτρῦναι Ἀχαιούς.
Βῆ δ' ἰέναι παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Πορφύρεον μέγα φᾶρος ἔχων ἐν χειρὶ παχείῃ·
Στῆ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ,
Ἥ ῥ' ἐν μεσσάτῳ ἔσκε, γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε,
Ἠμὲν ἐπ' Αἴαντος κλισίης Τελαμωνιάδαο,
Ἠδ' ἐπ' Ἀχιλλῆος, τοί ῥ' ἔσχατα νῆας ἐΐσας
Εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν.
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον, Δαναοῖσι γεγωνώς·
Αἰδὼς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί·
Πῆ ἔβαν εὐχωλαὶ, ὅτε δὴ φαμὲν εἶναι ἄριστοι·
Ἃς ὁπότ' ἐν Λήμνῳ κενεαυχέες ἠγοράασθε,
Ἔσθοντες κρέα πολλὰ βοῶν ὀρθοκραιράων,

Ipsi per-se studiosè-agenti, ocyùs incitare Achivos.
Perrexit itaque ire ad tentoriaque et naves Achivorum,
Purpuream magnam pallam tenens manu robustâ:
Stetit autem in Ulyssis ingenti nave nigrâ,
Quae in medio erat, ut-vox-exaudiri-posset in utramque partem,
Et ad Ajacis tentorium Telamonii,
Et ad Achillis, qui *duo* utique ad extrema naves aequales
Subduxerant, virtute freti et robore manuum.
Vociferatus autem est altâ-voce, Danaos inclamans:
" *Proh* pudor, Argivi, turpia probra, formâ *tantùm* admirabiles!
" Quò abierunt gloriationes, cùm profitebamur nos esse fortissimos;
" Quas olim in Lemno vana-jactantes proferebatis,
" Comedentes carnes multas boum cornutorum,

Ver. 219. —— ὀτρῦναι.] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 221. Πορφύρεον.] Vide suprà ad ά, 482.

Ver. 225. —— ἐπ' Ἀχιλλῆος, τοί ῥ' ἔσχατα —— ἠνορέῃ πίσυνοι.] De eo, quantâ cum arte *Achillem* nusquam non inserat Poeta, vide suprà ad ί, 788. et ad β', 673 et 681. et ad ή, 228.

Ibid. —— ἔσχατα.] *Al.* ἔσχατοι. Sed ἔσχατα rectè edidit *Barnesius* ex MS. Atque *Eustathium*, pluribus ex ejus commentario locis allatis, ità legisse ostendit.

Messapus *primas* acies, *postrema* coërcent
Tyrrheïdæ juvenes. —— *Æn.* IX, 27.

Καὶ νῦν ἐπὶ σκηναῖς σε ναυτικαῖς ὁρῶ
Αἴαντος, ἔνθα τάξιν ἐσχάτην ἔχει.
Sophocl. Aj. ver. 4.

Αἴας —— ὥρμει πλάταισιν ἐσχάταισιν.
Eurip. Iphig. in Aul. 291.

Ver. 229. —— ἔβαν.] Ultimâ brevi, ex ἔβησαν; simili analogiâ, ac τύπτιν, γράφιν, et similia, ex ἐτύπτησαν, ἐγράφησαν, &c.

Ibid. —— φαμὲν εἶναι ἄριστοι.] Summâ cum arte, ad minuendam invidiam, et ad conciliandam militum benevolentiam; quibus istud κενεαυχέες ἠγοράασθε exprobrat, *ver.* 230. de iisdem hic, et infrà, *ver.* 234. mutatâ personâ φαμὲν εἶναι ἄριστοι, et οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν, dicit. Ut rectè annotavit *Eustathius:* Τὸ δὲ, "ἔφαμεν," παραμυθητικῶς ἔχει, λεαῖνον τὸ τραχὺ τοῦ λόγου, οἷα τοῦ βασιλέως κοινοποιουμένου τὸ ὄνειδος. Διὸ καὶ "οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί ἐσμεν" εἶπεν, ἵνα μὴ ἄγαν ὁ ὄχλος λυπῆται ἀκούσας τὸ Ἐστέ. Vide infrà ad *ver.* 234.

Ver. 230. Ἃς ὁπότ' ἐν Λήμνῳ—ἠγοράασθε.] Τὸ ὁπότε ἐστὶ ἀντὶ τοῦ ποτέ· inquit Scholiastes. *Eustathius* similitèr: Τὸ δὲ, ἃς ὁπότε, ἀντὶ τοῦ ποτὲ, εἴρηται. Equidem minimè crediderim, aliud *dixisse* Homerum, aliud *voluisse.* Ἀσυνήθως μέν τοι, διὸ καὶ σημειῶδές ἐστι, fatetur ipse *Eustathius.* Vera sententiæ constructio, hujusmodi est: "*Quas, quum in Lemno* eratis, "*proferebatis;*" vel, "*Quas* proferebatis, "*quum in Lemno gloriabamini.*"

Ver. 231. Ἔσθοντες κρέα πολλὰ.] *Aristarchus,* teste *Athenæo, lib.* II. *cap.* 3. delendum hunc versum censuit, propterea quòd *carnis esui* id tribuere videatur, quod erat *Vino soli* tribuendum: —— Τὸν στίχον, ὃς ὑπὲρ κρεωφαγίας [al. rectiùs, ὑπὸ κρεωφαγίας] αὐχεῖν ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας. Mirè admodùm. Græci enim hoc in loco non utique ideò se jactabant, quòd *carnes comedissent,* vel quòd *vinum bibissent;* sed quòd *Hostis* videlicèt *abesset.*

Πίνοντες κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο·
Τρώων ἀνθ' ἑκατόν τε διηκοσίων τε ἕκαστος
Στήσεσθ' ἐν πολέμῳ; νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν
Ἕκτορος, ὃς τάχα νῆας ἐνιπρήσει πυρὶ κηλέῳ.
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τιν' ἤδη ὑπερμενέων βασιλήων
Τῇδ' ἄτῃ ἄασας, καί μιν μέγα κῦδος ἀπηύρας;
Οὐ μὲν δή ποτέ φημι τεὸν περικαλλέα βωμὸν
Νηΐ πολυκλήϊδι παρελθέμεν ἐνθάδε ἔῤῥων·
Ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι βοῶν δημὸν καὶ μηρί' ἔκηα,
Ἱέμενος Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.
Ἀλλὰ, Ζεῦ, τόδε πέρ μοι ἐπικρήηνον ἐέλδωρ·
Αὐτοὺς δή περ ἔασον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι,
Μηδ' οὕτω Τρώεσσιν ἔα δάμνασθαι Ἀχαιούς.
Ὣς φάτο· τὸν δ' ὁ πατὴρ ὀλοφύρατο δακρυχέοντα·
Νεῦσε δέ οἱ λαὸν σόον ἔμμεναι, οὐδ' ἀπολέσθαι.
Αὐτίκα δ' αἰετὸν ἧκε, τελειότατον πετεηνῶν,

"Bibentes*que* crateras coronatos vino:
"*Scilicet* Trojanorum adversus centenosque ducenosque, quemque *vestrum*
"Staturum in pugnâ? nunc autem ne uni quidem aequales sumus
"Hectori, qui mox naves incendet igne ardenti.
"Jupiter pater, anne ullum adhuc praepotentium regum
"Tali clade afflixisti, et eum magnâ gloriâ privâsti?
"Et tamen nego *me* unquam tuum *ullum* perpulchrum altare
"Nave multis-transtris-instructâ praeteriisse, quum huc malo-fato venirem;
"Sed in omnibus boum adipem et femora combussi,
"Cupiens Trojam bene-munitam exscindere.
"At, Jupiter, hoc saltem mihi perfice votum;
"*Nos* ipsos saltem permitte effugere et evadere,
"Neque sic à Trojanis sinas interimi Achivos."
Sic dixit: hujus autem *Deorum* pater misertus est lacrymantis;
Annuitque ei exercitum salvum fore, neque periturum.
Statim verò aquilam misit, certissimum-augurium-facientem ex volucribus,

---

Ver. 232.—κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο.] Vide suprà ad ά, 470. Cæterùm quâ ratione, ἐπιστεφέας, hìc ultimam producat; vide ad ά, 51.

Ver. 233. Τρώων ἀνθ' ἑκατόν τε.] Ἀντίσταθμοι καὶ ἰσοβαρεῖς ἑκατὸν καὶ διακοσίων ἕκαστος ἠπείλει ἐν τῷ πολέμῳ γενέσθαι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 25.

Ver. 234. —— νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν.] Ἐπεὶ φαύλους γε ὄντας αὐτοὺς, ἑτέροις τε τοιούτοις ὁμιλοῦντας, ἐξάγει τὰ πράγματα πολλάκις εἰς τὸ νουθετεῖν· ἐπιεικέστατος ἂν εἴη τρόπος, ὁ συνεμπλέκων καὶ συνεπιλαμβάνων ἁμηγέπη τῷ ἐγκλήματι τὸν παῤῥησιαζόμενον. Ἐν ᾧ λέγεται καὶ τὸ, "Τυδείδη, τί παθόντε "λελάσμεθα θούριδος ἀλκῆς;" καὶ τὸ, "Νῦν "δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν Ἕκτορος." Καὶ ὁ Σωκράτης οὕτως ἀτρέμα τοὺς νέους ἤλεγχεν, ὡς μηδ' αὐτὸς ἀπηλλαγμένος ἀμαθίας. *Plutarch. de Adulat. et Amici discrim.* Vide suprà ad *ver.* 229.

Ver. 235.—κηλέῳ.] Pronuntiabatur, κηλῷ.

Ver. 237. ——— ἄασας.] Vide infrà ad ί, 116.

Ver. 243. ——— ἔασον.] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 247. Αὐτίκα δ' αἰετὸν ἧκε.]
Namque volans rubrâ fulvus Jovis ales in æthrâ, ———
Cycnum excellentem pedibus rapit improbus uncis.
——— donec vi victus et ipso
Pondere defecit, prædamque ex unguibus ales
Projecit fluvio, penitusque in nubila fugit.
Tum verò augurium Rutuli clamore salutant. *Æn.* XII, 247

Νεβρὸν ἔχοντ' ὀνύχεσσι, τέκος ἐλάφοιο ταχείης·
Πὰρ δὲ Διὸς βωμῷ περικαλλέϊ κάββαλε νεβρὸν,
Ἔνθα πανομφαίῳ Ζηνὶ ῥέζεσκον Ἀχαιοί.
Οἱ δ' ὡς οὖν εἶδον, ὅτ' ἄρ' ἐκ Διὸς ἤλυθεν ὄρνις,
Μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον, μνήσαντο δὲ χάρμης·
Ἔνθ' οὔτις πρότερος Δαναῶν, πολλῶν περ ἐόντων,
Εὔξατο, Τυδείδαο πάρος, σχέμεν ὠκέας ἵππους,
Τάφρου τ' ἐξελάσαι, καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι·
Ἀλλὰ πολὺ πρῶτος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν,
Φραδμονίδην Ἀγέλαον· ὁ μὲν φύγαδ' ἔτραπεν ἵππους·
Τῷ δὲ μεταστρεφθέντι, μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν,
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν·
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.
Τὸν δὲ μέτ' Ἀτρεΐδαι, Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος·
Τοῖσι δ' ἔπ' Αἴαντες, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκήν·
Τοῖσι δ' ἔπ' Ἰδομενεὺς, καὶ ὀπάων Ἰδομενῆος
Μηριόνης, ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·
Τοῖσι δ' ἔπ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός.

Hinnulum tenentem unguibus, sobolem cervae velocis:
Juxta autem Jovis altare perpulchrum dejecit hinnulum,
Ubi Panomphaeo Jovi sacrificabant Achivi.
Hi autem postquam viderunt, quòd à Jove venisset avis,
Alacriùs in Trojanos erumpebant, recordabanturque pugnae.
Tum nemo prior ex Danais, multi licèt essent,
Gloriatus est, Tydidem ante, agitâsse veloces equos,
Extráque fossam egisse, et contrà pugnâsse:
Sed longè primus *ille* Trojanorum interemit virum armatum,
Phradmonidem Agelaum: is quidem in-fugam verterat equos;
Ei autem converso, dorso hastam infixit,
Humeros inter, perque pectora adegit:
Decidit autem de curribus, sonitumque dederunt arma super ipso.
Post hunc autem Atridæ, Agamemnon et Menelaus;
Postque hos, Ajaces, strenuam induti fortitudinem;
Postque hos Idomeneus, et armiger Idomenei
Meriones, par Marti homicidae:
Postque hos Eurypylus, Euaemonis praeclarus filius.

Ver. 248. —— τέκος ἐλάφοιο.] Quâ ratione, hîc τέκος, ultimam producat; item, Ζηνὶ, *ver.* 250. et εἶδον, *ver.* 251. et θοῦριν, *ver.* 262. et Εὐρύπυλος, *ver.* 265. et σάκεϊ, *ver.* 267. Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 250. —— πανομφαίῳ Ζηνὶ.] Πανομφαῖός ἐστιν ὁ πάσης μαντείας αἴτιος. Οἱ γὰρ ἄλλοι πάντες, ὑποφῆται Διός εἰσιν, εἴτε δαίμονες ἐκεῖνοι, εἴτε ἄνθρωποι. *Eustath.*

Ibid. —— ῥέζεσκον.] Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 251. —— εἶδον, ὅτ'.] *Barnesius* ex tribus MSS. edidit, εἴδονθ' ὅτ'. Quomodò et olim legerat *Eustathius.* Neutrum malè. Quanquam usitatius *Homero* εἶδον, quàm εἴδοντο. Cæterùm de *versione* hujus versûs, vide suprà ad ά, 537.

Ibid. —— ἤλυθεν.] Vide suprà ad γ', 205.

Ver. 258. —— μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν.] Non, πῆξεν ἐν μεταφρένῳ· sed, μεταφρένῳ ἐνέπηξεν.

Ver. 260. —— ἀράβησε.] Vide suprà ad δ', 455 et 504.

Ver. 261. Τὸν δὲ —— Τοῖσι δ'.] Pessimè in his et similibus ex Scholiaste edidit *Barnesius*, Τόνδε —— Τοῖσιδ'. Vide suprà ad *ver.* 160.

Ver. 264. —— Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ.] Vide suprà ad β', 651.

Τεῦκρος δ' εἴνατος ἦλθε, παλίντονα τόξα τιταίνων·
Στῆ δ' ἄρ' ὑπ' Αἴαντος σάκεϊ Τελαμωνιάδαο.
Ἔνθ' Αἴας μὲν ὑπεξέφερεν σάκος, αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Παπτήνας, ἐπεὶ ἄρ τιν' ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ
Βεβλήκει, ὁ μὲν αὖθι πεσὼν ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν,
Αὐτὰρ ὁ αὖτις ἰὼν, πάϊς ὡς ὑπὸ μητέρα, δύσκεν
Εἰς Αἴανθ'· ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ.
Ἔνθα τίνα πρῶτον Τρώων ἕλε Τεῦκρος ἀμύμων;
Ὀρσίλοχον μὲν πρῶτα, καὶ Ὄρμενον, ἠδ' Ὀφελέστην,
Δαίτορά τε, Χρομίον τε, καὶ ἀντίθεον Λυκοφόντην,
Καὶ Πολυαιμονίδην Ἀμοπάονα, καὶ Μελάνιππον,
Πάντας ἐπασσυτέρους πέλασε χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Τὸν δὲ ἰδὼν γήθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Τόξου ἀπὸ κρατεροῦ Τρώων ὀλέκοντα φάλαγγας·
Στῆ δὲ παρ' αὐτὸν ἰὼν, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπε·
Τεῦκρε, φίλη κεφαλὴ, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,

Teucer autem nonus venit, resilientes arcus tendens;
Stetitque sub Ajacis scuto Telamonii.
Ibi Ajax quidem *ei* submovebat scutum; at iste heros
Circumspiciens, posteaquam aliquem jaculatus in turbâ
Vulnerâsset, ille quidem [*qui vulneratus erat*] ibi delapsus animam amittebat,
Ipse verò [*Teucer*] retrò se-recipiens, puer tanquam ad matrem, submittebat se
Ad Ajacem: ille verò eum scuto tegebat splendido.
Tum, quem primum Trojanorum interfecit Teucer eximius?
Orsilochum quidem primum, et Ormenum et Ophelestem,
Dactoraque, Chromiumque, et deo-parem Lycophontem,
Et Polyaemonidem Hamopaonem, et Melanippum,
Omnes alium super-alium dejecit in terram almam.
Eum autem conspicatus, laetatus-est rex virorum Agamemnon,
Arcu è forti Trojanorum perdentem phalangas:
Stetit autem ad eum profectus, et ipsum allocutus est:
" Teucer, charum caput, Telamonie, princeps populorum,

Ver. 266. —— παλίντονα τόξα τιταίνων.]
Spicula torquebat Lycio Cortynia cornu:
Aureus ex humeris sonat arcus. ——
Æn. XI, 773.

Ver. 268. —— ὑπεξέφερεν σάκος.] *Scutum submovebat, ut locum haberet Teucer jaculandi.* Editio *Wetsteniana*, (quam hic secutus est *Barnesius*,) licèt ad Versionem plerumque elegans, hoc tamen in loco sententiam planè pessundat; vertitque, contrà ac res erat, "*ante eum tenebat scutum.*"

Ver. 272. —— ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ.] Sic apud *Virgilium*:
—— magnum —— se post cratera tegebat.
Æn. IX, 346.

Χρησιμώτατόν ἐστι τοῖς ἀδελφοῖς τὸ μὴ κτᾶσθαι μήτε τὰς τιμὰς, μήτε τὰς δυνάμεις, ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἕτερον ἀφ' ἑτέρου. Καὶ γὰρ —— τῶν ἀθλητῶν οἱ πρὸς ἓν ἄθλημα κάμνοντες, ἀνταγωνισταί. Πύκται δὲ παγκρατιασταῖς φίλιοι, καὶ δολιχοδρόμοι παλαισταῖς εὐμενεῖς εἰσι, καὶ συναγωνιῶσι καὶ σπουδάζουσιν ὑπὲρ ἀλλήλων. Διὸ καὶ τῶν Τυνδαριδῶν, πὺξ μὲν ὁ Πολυδεύκης ἐνίκα, δρόμῳ δὲ ὁ Κάστωρ. Εὖ δὲ καὶ τὸν Τεῦκρον Ὅμηρος πεποίηκεν ἀπὸ τῆς τοξικῆς εὐδοκιμοῦντα, τοῦ ἀδελφοῦ πρωτεύοντος ἐν τοῖς ὁπλίταις· "ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ." *Plutarch.* περὶ φιλαδελφίας.

Ver. 273. —— τίνα πρῶτον.] Ex his verbis liquet quàm inepti fuerint, qui suprà, *ver.* 269. voces istas, ἐπεὶ ἄρ τιν', immutaverint, scripserintque ἐπ' Ἴαρτιν, vel ἐπὶ Ἄρτιν, vel Ἐπίαρτιν.

Ver. 277. — πέλασε.] Vide suprà ad ά 140.

Ver. 281.—φίλη κεφαλή.] Sic apud *Virgilium*,
— capitisque injuria chari. *Æn.* IV, 354.

Βάλλ' οὕτως, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι,
Πατρί τε σῷ Τελαμῶνι, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
Καί σε, νόθον περ ἐόντα, κομίσσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
Τὸν, καὶ τηλόθ' ἐόντα, ἐϋκλείης ἐπίβησον.
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐξερέω, ὡς καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Αἴκεν μοι δώῃ Ζεὺς αἰγίοχος καὶ Ἀθήνη
Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Πρώτῳ τοι μετ' ἐμὲ πρεσβήϊον ἐν χερὶ θήσω,
Ἢ τρίποδ', ἠὲ δύω ἵππους αὐτοῖσιν ὄχεσφιν,
Ἠὲ γυναῖχ', ἥ κέν τοι ὁμὸν λέχος εἰσαναβαίνοι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε Τεῦκρος ἀμύμων·
Ἀτρείδη κύδιστε, τί με σπεύδοντα καὶ αὐτὸν
Ὀτρύνεις; οὐ μέν τοι, ὅση δύναμίς γε πάρεστι,
Παύομαι· ἀλλ' ἐξ οὗ προτὶ Ἴλιον ὠσάμεθ' αὐτοὺς,
Ἐκ τοῦ δὴ τόξοισι δεδεγμένος ἄνδρας ἐναίρω.
Ὀκτὼ δὴ προέηκα τανυγλώχινας ὀϊστοὺς,
Πάντες δ' ἐν χροῒ πῆχθεν ἀρηϊθόων αἰζηῶν·
Τοῦτον δ' οὐ δύναμαι βαλέειν κύνα λυσσητῆρα.
Ἦ ῥα, καὶ ἄλλον ὀϊστὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλεν

" Jaculare sic; siquod fortè lumen Danais fias,
" Patrique tuo Telamoni, qui te educavit parvulum existentem,
" Et te, spurium licèt existentem, studiosè-aluit suâ in domo:
" Hunc, etiamsi procul absit, in gloriam evehe.
" Tibi autem ego edico, ut et perfectum erit;
" Si mihi dederit Jupiter Aegiochus et Minerva
" Ilii evertere benè-aedificatam urbem,
" Primo tibi post me praemium-honorarium in manu ponam,
" Vel tripodem, vel duos equos cum ipsis curribus,
" Vel mulierem, quae tecum eundem lectum conscendat.
Hunc autem respondens allocutus est Teucer eximius:
" Atrida illustrissime, cur me properantem et ipsum
" Incitas? neque enim, quantum in me certè est,
" Cesso; sed ex quo Ilium versùs repulimus ipsos,
" Ex eo utique sagittis exceptos viros interficio.
" Octo sanè jam emisi longos-hamos-habentes sagittas,
" Omnes autem in corpore fixae sunt bellicosorum juvenum;
" Hunc verò nequeo percutere canem rabidum."
Dixit, et aliam sagittam à nervo misit

Ver. 282. —— *αἴκεν τι φόως.*] *Siquod fortè lumen*, vel *siquid fortè luminis*. Editio *Wetsteniana*, eamque secutus *Barnesius*, minùs latinè hîc reddidit, "*si fortè quid lumen.*"

Ver. 283. —— *ὅ σ' ἔτρεφε.*] *H. Stephanus*, aliique ediderant, *ὅσ' σ' ἔτρεφε*: Id quod *nullâ* potest *Licentiâ* excusari. Alii, *ὅς ἔτρεφε*. Quod ferri quidem potest, sed haud satis est venustum. Optimè *Barnesius*, *ὅ σ' ἔτρεφε*. Ex *Schrevelii* editione, et ex MS. et analogiâ ex ipso *Homero* petitâ; *χ'*, 480. —— *ὅ μ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐοῦσαν.*

Ver. 286. —— *ὡς καὶ.*] *Al. τόδε καί.*

Ver. 287.—*αἰγίοχος.*] Vide suprà ad *ά*, 202.

Ver. 295. —— Προτὶ.] *Al. ποτί.* Quod perinde est.

Ver. 297. Ὀκτὼ δὴ—, Πάντες δ' ἐν χροΐ.] Quotque emissa manu contorsit spicula virgo, Tot Phrygii cecidere viri. — *Æn.* XI, 676.

Ver. 300. —— *ἀπὸ νευρῆφιν.*] Quâ ratione, *ἀπὸ*, et hîc et *ver.* 309. ultimam producat; item *ἀντικρὺ*, *ver.* 301 et 310. item *δέμας*, *ver.* 305. et *σμερδαλέα*, *ver.* 321. et *ἐπὶ*, *ver* 324. Vide suprà ad *ά*, 51.

Ἕκτορος ἀντικρὺ, βαλέειν δέ ἑ ἵετο θυμός·
Καὶ τοῦ μέν ῥ' ἀφάμαρθ'· ὁ δ' ἀμύμονα Γοργυθίωνα,
Υἱὸν ἐῢν Πριάμοιο, κατὰ στῆθος βάλεν ἰῷ·
Τόν ῥ' ἐξ Αἰσύμηθεν ὀπυιομένη τέκε μήτηρ,
Καλὴ Καστιάνειρα, δέμας εἰκυῖα θεῇσι.
Μήκων δ' ὡς ἑτέρωσε κάρη βάλεν, ἥτ' ἐνὶ κήπῳ
Καρπῷ βριθομένη, νοτίῃσί τε εἰαρινῇσιν·
Ὣς ἑτέρωσ' ἤμυσε κάρη πήληκι βαρυνθέν.
Τεῦκρος δ' ἄλλον ὀϊστὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλεν
Ἕκτορος ἀντικρὺ, βαλέειν δέ ἑ ἵετο θυμός·
Ἀλλ' ὅγε καὶ τόθ' ἅμαρτε· παρέσφηλεν γὰρ Ἀπόλλων·
Ἀλλ' Ἀρχεπτόλεμον, θρασὺν Ἕκτορος ἡνιοχῆα,
Ἱέμενον πόλεμόνδε, βάλε στῆθος παρὰ μαζόν·
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι
Ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τέ.
Ἕκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἡνιόχοιο·

Hectorem contra, percutere autem ipsum cupiebat animus:
Et ab eo quidem aberravit; sed eximium Gorgythionem,
Filium fortem Priami, ad pectus percussit sagittâ;
Quem utique ex Aesymâ ducta peperit mater,
Pulchra Castianira, corpore similis deabus.
Papaver autem sicuti in-alteram-partem caput inflexit, quod in horto
Fructu *sit* gravatum, humoreque verno;
Sic *ille* in-alteram-partem inclinavit caput casside gravatum.
Teucer verò aliam sagittam à nervo misit
Hectorem contra, percutere autem ipsum cupiebat animus:
At iste etiam tunc aberravit; avertit enim Apollo:
Sed Archeptolemum, audacem Hectoris aurigam,
Ruentem ad pugnam, percussit in pectore juxta mammam:
Decidit autem de curru, retrocesseruntque ejus equi
Veloces: ipsius verò ibi soluta est animaque roburque
Hectori autem gravis dolor contexit mentem *ob* aurigam:

Ver. 302. Καὶ τοῦ μέν ῥ' ἀφάμαρθ'.]

Æneam petiit; sed non et figere contrà
Est licitum ———. *Æn.* X, 343.

Ver. 304. Τόν ῥ' ἐξ.] Vocula ῥα non est in his supervacanea. Vide suprà ad ί, 858.

Ver. 305. Καλὴ.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 306. Μήκων δ' ὡς.] Transtulit hæc ad *Euryalum* Virgilius:

—inque humeros cervix collapsa recumbit:
Purpureus veluti cùm flos succisus aratro
Languescit moriens, lassove papavera collo,
Demisere caput, pluviâ cùm fortè gravantur. *Æn.* IX, 434.

Nec sine magnâ gratiâ vocem, *purpureus*, interseruit Poeta Romanus quâ et *Hominem* fuisse *Formosum* innuit. Quantam *venustatem* idem vocabulum et in Græcis istis alicubi addiderit, quis non videt?

Ὡς δ' ὅτε τὴν ὑάκινθον ἐν οὔρεσι ποιμένες ἄνδρες
Ποσσὶ καταστείβουσι, χαμαὶ δέ τε Πόρφυρον ἄνθος;

E contrario, *Virgilium Homero* rectè hîc annotat *Popius* in eo inferiorem, quod in *Euryali* sui morte coloribus ex *Homero* desumptis depingendâ, pulchrum istud, κάρη πήληκι βαρυνθὲν, omiserit; præcipuè cùm eum et *ipsa Galea* in nocte sublustri prodidisset.

Ibid. —— ἥτ' ἐνὶ κήπῳ Καρπῷ βριθομένη.] Scilicèt, βριθομένη ἐστί. Dubitat *ineptè admodùm* Scholiastes, itáne intelligendum sit; an potiùs vox, ἥ τε, dicenda sit περιττεύειν. Quasi verò istiusmodi vocabulum *de nihilo* intrudere potuerit scriptor non planè ridiculus.

Ver. 316. ——— πύκασε.] Vide suprà ad ά, 140.

Τὸν μὲν ἔπειτ' εἴασε, καὶ ἀχνύμενός περ ἑταίρου·
Κεβριόνην δ' ἐκέλευσεν ἀδελφεὸν, ἐγγὺς ἐόντα,
Ἵππων ἡνί' ἑλεῖν· ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἀπίθησεν ἀκούσας.
Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο χαμαὶ θόρε παμφανόωντος,
Σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρί·
Βῆ δ' ἰθὺς Τεύκρου, βαλέειν δέ ἑ θυμὸς ἄνωγεν.
Ἤτοι ὁ μὲν φαρέτρης ἐξείλετο πικρὸν ὀϊστὸν,
Θῆκε δ' ἐπὶ νευρῇ· τὸν δ' αὖ κορυθαίολος Ἕκτωρ
Αὖ ἐρύοντα, παρ' ὦμον, ὅθι κληῒς ἀποέργει
Αὐχένα τε στῆθός τε, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι,
Τῇ ῥ' ἐπί οἱ μεμαῶτα βάλεν λίθῳ ὀκριόεντι·
Ῥῆξε δέ οἱ νευρήν· νάρκησε δὲ χεὶρ ἐπὶ καρπῷ·
Στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν, τόξον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Αἴας δ' οὐκ ἀμέλησε κασιγνήτοιο πεσόντος,
Ἀλλὰ θέων περίβη, καί οἱ σάκος ἀμφεκάλυψε.
Τὸν μὲν ἔπειθ' ὑποδύντε δύω ἐρίηρες ἑταῖροι,
Μηκιστεὺς, Ἐχίοιο πάϊς, καὶ δῖος Ἀλάστωρ,
Νῆας ἐπὶ γλαφυρὰς φερέτην βαρέα στενάχοντα.

Hunc tamen demum reliquit, tristis licèt *sui* sodalis gratiâ;
Cebrionem autem jussit fratrem, propè existentem,
Equorum habens capere: hic porrò non immorigerus-fuit, ut audivit.
Ipse autem de curru humi desiliit collucente,
Horribiliter vociferans; et saxum prehendit manu:
Perrexitque rectà in Teucrum, ac ferire ipsum animus jubebat.
Ille quidem pharetrâ exemerat amaram sagittam,
Posueratque ad nervum: illum verò pugnam-expeditè-ciens Hector
Retrò ducentem *nervum*, ad humerum, quâ-parte junctura dirimit
Cervicemque pectusque, maximè autem lethalis locus est,
Eâ utique parte in se ardentem percussit lapide aspero:
Rupit autem ei nervum: obtorpuit verò manus ad juncturam:
Constititque in genua lapsus, arcus verò ei excidit de manu.
Ajax autem non neglexit fratrem collapsum,
Sed accurrens protexit, et ei scutum praetendit.
Hunc quidem posteà subeuntes duo chari socii,
Mecisteus, Echii filius, et nobilis Alastor,
Naves ad cavas portârunt graviter gementem.

Ver. 317. —— εἴασε.] Vide suprà ad δ', 42.

Ibid. — ἀχνύμενος.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 318. —— ἐκέλευσεν ἀδελφεὸν, — Ἵππων ἡνί' ἑλεῖν.]

—— furens, acrique incensa dolore,
Tradit equum comiti, paribusque assistit in armis. *Æn.* XI, 709.

Ver. 321. Σμερδαλέα ἰάχων.] De hiatu isto, ad sonum continuum productioremque efficiendum consultò summâque cum arte interjecto, quo quasi auribus accipiatur clamor intentus; vide suprà ad δ', 456.

Ver. 322. —— ἄνωγεν.] Aut legendum ἀνώγει, quomodo in uno MS. scriptum repperit *Barnesius*; aut ἄνωγεν erit, non ex ἄνωγα, sed ex aoristo ἄνωγον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Nam ἄνωγα, non est, *jussi*; sed, *jubeo*. Ut videre est, κ', 120. ξ', 105. ψ', 245. aliisque omnibus in locis. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 324. —— κορυθαίολος.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 325. —— Αὖ ἐρύοντα.] Vide suprà ad ά, 459.

Ver. 327. —— μεμαῶτα.] Vide suprà ad β', 818. et ad ζ', 464.

Ἂψ δ' αὖτις Τρώεσσιν Ὀλύμπιος ἐν μένος ὦρσεν,
Οἱ δ' ἰθὺς τάφροιο βαθείης ὦσαν Ἀχαιούς·
Ἕκτωρ δ' ἐν πρώτοισι κίε, σθένεϊ βλεμεαίνων.
Ὡς δ' ὅτε τίς τε κύων συὸς ἀγρίου, ἠὲ λέοντος,
Ἅπτηται κατόπισθε, ποσὶν ταχέεσσι πεποιθὼς,
Ἰσχία τε γλουτούς τε, ἑλισσόμενόν τε δοκεύει·
Ὣς Ἕκτωρ ὤπαζε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς,
Αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον· οἱ δ' ἐφέβοντο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ διά τε σκόλοπας καὶ τάφρον ἔβησαν
Φεύγοντες, πολλοὶ δὲ δάμεν Τρώων ὑπὸ χερσὶν,
Οἱ μὲν δὴ παρὰ νηυσὶν ἐρητύοντο μένοντες,
Ἀλλήλοισί τε κεκλόμενοι, καὶ πᾶσι θεοῖσι
Χεῖρας ἀνίσχοντες, μεγάλ' εὐχετόωντο ἕκαστος.
Ἕκτωρ δ' ἀμφιπεριστρώφα καλλίτριχας ἵππους,
Γοργοῦς ὄμματ' ἔχων, ἠδὲ βροτολοιγοῦ Ἄρηος.
Τοὺς δὲ ἰδοῦσ' ἐλέησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Αἶψα δ' Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, οὐκέτι νῶϊ
Ὀλλυμένων Δαναῶν κεκαδησόμεθ', ὑστάτιόν περ;
Οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται
Ἀνδρὸς ἑνὸς ῥιπῇ· ὁ δὲ μαίνεται οὐκέτ' ἀνεκτῶς
Ἕκτωρ Πριαμίδης, καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε.

Rursus autem Trojanis Olympius animos excitavit;
Illique rectâ ad fossam profundam repulerunt Achivos:
Hector autem inter primos ibat, prae ferociâ oculos-truces-circumferens.
Ut verò cùm et aliquis canis aprum sylvestrem, vel leonem,
Apprendat à tergo, pedibus velocibus fretus,
Coxasque clunesque, convertentemque *se* observat:
Sic Hector insequebatur comantes Achivos,
Semper occidens postremum *quemque*: hi verò fugiebant.
At postquam perque vallos et fossam transiissent
Fugientes, multique domiti essent Trojanorum sub manibus,
Hi quidem jam apud naves continebantur manentes,
Invicemque hortantes, et omnibus diis
Manus attollentes, altâ-voce precabantur unusquisque
Hector verò undique-circum-agebat pulchras-jubas-habentes equos,
Gorgonis oculos habens et hominum-perniciei Martis.
Hos autem conspicata, miserta est dea candida-ulnis Juno,
Statimque Minervam verbis alatis allocuta est:
"Eheu! Aegiochi Jovis filia, nonne jam nos
"Pereuntes Danaos curabimus, extremo saltem *in eorum casu?*
"Qui *jam* utique malo fato expleto perierint
"Viri unius impetu: quippe furit non amplius tolerabiliter
"Hector Priamides, et sanè mala multa fecit."

Ver. 349. —— ὄμματ'.] *Al.* οἶματ'.
Ver. 353. Ὀλλυμένων.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 356. —— Πριαμίδης.] Vide suprà ad α', 398.

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Καὶ λίην οὗτός γε μένος θυμόν τ' ὀλέσειε,
Χερσὶν ὑπ' Ἀργείων φθίμενος ἐν πατρίδι γαίῃ·
Ἀλλὰ πατὴρ οὑμὸς φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῇσι,
Σχέτλιος, αἰὲν ἀλιτρὸς, ἐμῶν μενέων ἀπερωεύς.
Οὐδέ τι τῶν μέμνηται, ὅ οἱ μάλα πολλάκις υἱὸν
Τειρόμενον σώεσκον ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων.
Ἤτοι ὁ μὲν κλαίεσκε πρὸς οὐρανόν· αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς
Τῷ ἐπαλεξήσουσαν ἀπ' οὐρανόθεν προΐαλλεν.
Εἰ γὰρ ἐγὼ τάδε ᾔδε' ἐνὶ φρεσὶ πευκαλίμῃσιν,
Εὗτέ μιν εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο προὔπεμψεν,
Ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα στυγεροῦ Ἀΐδαο,
Οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα.
Νῦν δ' ἐμὲ μὲν στυγέει, Θέτιδος δ' ἐξήνυσε βουλὰς,
Ἥ οἱ γούνατ' ἔκυσσε, καὶ ἔλλαβε χειρὶ γενείου,
Λισσομένη τιμῆσαι Ἀχιλλῆα πτολίπορθον.

Hanc autem vicissim allocuta est dea caesiis-oculis Minerva:
" Atqui omninò hic quidem ferociam animamque perdidisset,
" Manibus Argivorum confectus in patriâ terrâ;
" Sed pater ille meus mente furit non sanâ,
" Durus, semper iniquus, mei animi-impetûs impeditor.
" Nec quicquam horum recordatur, quòd ei valdè saepe filium *Herculem*
" Pressum servavi sub Eurysthei laboribus.
" Certè is quidem flebat ad coelum: sed me Jupiter
" Ei auxiliaturam de coelo demisit.
" At si ego haec scivissem mente prudenti,
" Cùm eum ad orcum validas-portas-habentem misit,
" Ex Erebo ducturum canem horrendi Plutonis;
" Non utique effugisset Stygis aquae profunda fluenta.
" Nunc autem me quidem odit, Thetidis verò perfecit consilia,
" Quae ei genua osculata est, et prehendit manu barbam,
" Supplicans ut honoraret Achillem urbium-eversorem.

Ver. 359. —— φθίμενος ἐν.] Quâ ratione, φθίμενος, hîc ultimam producat; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 363. Τειρόμενον —— ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων.]

—— ut duros mille labores
Rege sub Eurystheo, fatis Junonis iniquæ,
Pertulerit. —— *Æn.* VIII, 291.

Ver. 366. Εἰ γὰρ ἐγὼ] Refertur istud, γὰρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quòd elegantiùs reticetur: " *Sed me facti* " *pœnitet. NAM si,*" &c. Vide suprà ad ί, 22.

Ver. 368. Ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα.]

Tartareum ille manu custodem in vincla petivit,
Ipsius à solio Regis, traxitque trementem.
Æn. VI, 395.

Te Stygii tremuere lacus, te janitor Orci
Ossa super recubans antro semesa cruento.
Æn. VIII, 296.

Ver. 369. —— Στυγὸς ὕδατος.] *Pausanias, lib.* VIII. *cap.* 18. citato hoc versu, Τὸ δὲ ὕδωρ, inquit, τὸ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τοῦ παρὰ τὴν Νώνακριν στάζον, ἐμπίπτει μὲν πρῶτον ἐς πέτραν ὑψηλήν· διεξελθὸν δὲ διὰ τῆς πέτρας, ἐς τὸν Κρᾶθιν ποταμὸν κάτεισι. Θάνατον δὲ τὸ ὕδωρ φέρει τοῦτο καὶ ἀνθρώπῳ καὶ ἄλλῳ ζώῳ παντί. Λέγεται δὲ, ὅτι γένοιτό ποτε ὄλεθρος ἀπ' αὐτοῦ καὶ αἰξὶν, αἳ τοῦ ὕδατος ἔπιον πρῶτον· χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐγνώσθη, καὶ εἰ δή τι ἄλλο πρόσεστι τῷ ὕδατι τῶν ἐς θαῦμα ἡκόντων.

Ver. 372. —— τιμῆσαι Ἀχιλλῆα] Quanto cum artificio *Achillem* nusquam non inseruerit Poeta, vide suprà ad β΄, 673, 681. et ad ί, 788. et ad ή, 228.

Ἔσται μὰν, ὅτ' ἂν αὖτε φίλην Γλαυκώπιδα εἴπῃ.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν νῶϊν ἐπέντυε μώνυχας ἵππους,
Ὄφρ' ἂν ἐγὼ, καταδῦσα Διὸς δόμον αἰγιόχοιο,
Τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήξομαι, ὄφρα ἴδωμαι
Εἰ νῶϊ Πριάμοιο πάϊς κορυθαίολος Ἕκτωρ
Γηθήσει, προφανεῖσα ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας.
Ἦ τις καὶ Τρώων κορέει κύνας ἠδ' οἰωνοὺς
Δημῷ καὶ σάρκεσσι, πεσὼν ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
  Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη.
Ἡ μὲν ἐποιχομένη χρυσάμπυκας ἔντυεν ἵππους
Ἥρη, πρέσβα θεὰ, θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιο.
Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
Πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' οὔδει,
Ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν·
Ἡ δὲ χιτῶν' ἐνδῦσα Διὸς νεφεληγερέταο,
Τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσσετο δακρυόεντα.
Ἐς δ' ὄχεα φλόγεα ποσὶ βήσατο, λάζετο δ' ἔγχος

" Erit tamen, cùm iterùm dilectam Minervam dicat.
" Quin tu quidem nunc nobis junge solidos-ungulis equos ;
" Dum ego, ingressa Jovis domum Aegiochi,
" Armis ad bellum instruar, ut videam
" An nos *conspiciens* Priami filius pugnam-expeditè-ciens Hector
" Gavisurus sit, quum apparebimus per belli semitas.
" Certè aliquis et Trojanorum saturabit canes et alites
" Pinguedine et carnibus, stratus ad naves Achivorum."
Sic dixit : Neque non obsecuta est dea candida-ulnas Juno.
Ac quidem discurrens auro-phaleratos instruebat equos
Juno, veneranda dea, filia magni Saturni.
Minerva autem, filia Jovis Aegiochi,
Peplum quidem laxatum-defluere-sivit pulchrum patris super pavimento,
Varium, quod utique ipsa fecerat et elaborârat manibus :
Ipsa verò loricam induta Jovis nubes-cogentis,
Armis ad bellum armabatur lachrymosum.
In currus autem fulgidos pedibus conscendit, sumpsitque hastam

Ver. 377. Εἰ νῶϊ —— Γηθήσει, προφανεῖσα ἀνὰ.] De venustate istius, γηθήσει, vide suprà ad ά, 330. Cæterùm constructio, νῶϊ γηθήσει προφανεῖσα (quemadmodum et in istâ locutione, τίς ἂν τάδε γηθήσειεν ;) vel hujusmodi est, δι' ἡμᾶς γηθήσει προφανείσας, vel, ἡμᾶς ἰδὼν γηθήσει προφανείσας. Nam quod addit *Eustathius*, (δύναται δὲ θεραπευθῆναι τὸ σολοικοειδὲς, ἢ δι' Ἀντιπτώσεως, ——— ἀντὶ τοῦ, ἡμῶν φανεισῶν) planè est, quod de omni semper *Antiptosi* dictum sit, absurdissimum : Quasi scilicet ullus unquam non contemnendus Scriptor, aliud *dixisse* potuerit, aliud *voluisse*. Porrò, fuerunt qui hîc legerent (ut ex Scholiis liquet) προφανείσας, vel potiùs προφανεῖσας· Quod ferri omninò non potest : Nam *Doricum* illud ᾰς breve in Accusativis fœmininorum, *Homero* prorsùs erat ignotum. Quod autem in MS. repperit *Barnesius*, προφανέντε, rectè scribi potuerat, licèt de *Fœminis* sermo sit ; ut fusè ostendimus suprà ad ί, 778.

Ver. 378. ——— πτολέμοιο γεφύρας.] Τὰς διὰ τοῦ ῥεύματος τῶν αἱμάτων διόδους. *Eustath.* Vide autem suprà ad δ', 371.

Ver. 379. Ἦ τις καὶ Τρώων κορέει κύνας.] *Trojanorum aliquis, et ante omnes ipse scilicèt Hector.* Miro autem errore hoc in loco *Eustathius* istud, Τρώων, non ad τὶς, sed ad κύνας ἠδ' οἰωνοὺς refert.

Ver. 382. — ἔντυεν.] Vide suprà ad ί, 720.

Ver. 385. — ἑανὸν.] Vide suprà ad γ', 385.

Ver. 389. Ἐς δ' ὄχεα φλόγεα.] Quâ ratione, φλόγεα, hîc ultimam producat ; item,

Βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους.
Αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὧραι,
Τῇς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς, Οὔλυμπός τε,
Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.
Τῇ ῥα δι' αὐτάων κεντρηνεκέας ἔχον ἵππους.
Ζεὺς δὲ πατὴρ, Ἴδηθεν ἐπεὶ ἴδε, χώσατ' ἄρ' αἰνῶς·
Ἶριν δ' ὄτρυνε χρυσόπτερον ἀγγελέουσαν·
  Βάσκ' ἴθι, Ἶρι ταχεῖα, πάλιν τρέπε, μηδ' ἔα ἄντην
Ἔρχεσθ'· οὐ γὰρ καλὰ συνοισόμεθα πτόλεμόνδε.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τόδε καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Γυιώσω μὲν σφῶϊν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους·
Αὐτὰς δ' ἐκ δίφρου βαλέω, κατά θ' ἅρματα ἄξω·
Οὐδέ κεν ἐς δεκάτους περιτελλομένους ἐνιαυτοὺς
Ἕλκε' ἀπαλθήσεσθον, ἅ κεν μάρπτῃσι κεραυνός.
Ὄφρ' εἰδῇ Γλαυκῶπις, ὅτ' ἂν ᾧ πατρὶ μάχηται.
Ἥρῃ δ' οὔτι τόσον νεμεσίζομαι, οὐδὲ χολοῦμαι·

Gravem, magnam, validam, quâ domat ordines virorum
Heroum, quibuscunque irascitur praepotenti-patre-nata.
Juno porrò scuticâ velociter urgebat equos.
Sponte-suâ autem portae crepuerunt coeli, quas custodiebant Horae,
Quibus commissum est magnum coelum Olympusque,
Ut et aperiant densam nubem, et claudant.
Hâc utique *viâ* per eas stimulo-parentes dirigebant equos.
Jupiter autem pater, ab Idâ ut vidit, iratus est graviter :
Irimque excitavit aureas-alas-habentem, nunciaturam :
" Vade age, Iri velox, retrò verte, neque *eas* sine adversus *me*
" Venire : non enim commodè congrediemur in proelium.
" Sic enim edico, quod et perfectum erit :
" Claudos-reddam quidem ipsis sub curribus veloces equos ;
" Ipsasque de curru dejiciam, et currus confringam :
" Nec decem vertentibus annis
" Vulnera perfectè-sanare-poterunt, quae deprehensis-impresserit fulmen.
" Ut sciat Minerva, quando cum suo patre pugnaverit.
" Junoni autem non tantopere succenseo, neque irascor ;

κεντρηνεκέας, *ver.* 396. et ἂν, *ver.* 406. vide suprà ad ά, 51.

Ibid. —— βήσατο.] *Al.* βήσετο. Vide suprà ad β', 35. et ad ί, 109.

Ver. 391. —— ὀβριμοπάτρη.] Vide suprà ad ά, 43 et 58.

Ver. 392. Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους.] Ita equidem scribendum existimo, (quomodò eundem versum legimus, ί, 748. atque etiam hoc in loco edidit *H. Stephanus*,) Ἥρη δὲ μάστιγι. Ferri tamen potest et Ἥρη δή· ut sit scilicèt, Ἥρη ἄρα δὴ ἐπεμαίετο· adeóque augeatur vis vocabuli ἄρα, quæ hæc cum *præcedente, ver.* 383. connectit. Alioqui scribere potuisset Poeta, ἐπεμαίετο ἵππους.

Ver. 393. —μύκον.] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 395. —— ἀνακλῖναι.] Vide suprà ad ά, 509.

Ver. 396. Τῇ ῥα.] Vide suprà ad ά, 56. et ad ί, 858.

Ver. 399. Βάσκ' ἴθι.] Vide suprà ad β', 8.

Ver. 400. — καλὰ.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 406. Ὄφρ' εἰδῇ.] Vel facetè; "*Ut* "*sciat quando cum patre suo pugnare oporteat.*" Vel ἐλλειπτικῶς: "*Ut, quando* "*cum patre suo pugnaverit, sciat deinceps* "——." Notante *Eustathio.*

Αἰεὶ γάρ μοι ἔωθεν ἐνικλᾷν, ὅ,ττι νοήσω.
"Ως ἔφατ'· ὦρτο δὲ Ἶρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα·
Βῆ δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων ἐς μακρὸν Ὄλυμπον.
Πρώτησιν δὲ πύλησι πολυπτύχου Οὐλύμποιο
Ἀντομένη κατέρυκε· Διὸς δέ σφ' ἔννεπε μῦθον·
Πῆ μέματον; τί σφῶϊν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται ἦτορ;
Οὐκ ἐάα Κρονίδης ἐπαμυνέμεν Ἀργείοισιν.
Ὧδε γὰρ ἠπείλησε Κρόνου παῖς, εἰ τελέει περ,
Γυιώσειν μὲν σφῶϊν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους,
Αὐτὰς δ' ἐκ δίφρου βαλέειν, κατά θ' ἅρματα ἄξειν·
Οὐδέ κεν ἐς δεκάτους περιτελλομένους ἐνιαυτοὺς
Ἕλκε' ἀπαλθήσεσθον, ἅ κεν μάρπτησι κεραυνός·
Ὄφρ' εἰδῇς, Γλαυκῶπις, ὅτ' ἂν σῷ πατρὶ μάχηαι.
Ἥρῃ δ' οὔτι τόσον νεμεσίζεται, οὐδὲ χολοῦται·
Αἰεὶ γάρ οἱ ἔωθεν ἐνικλᾷν, ὅ,ττι νοήσῃ.
Ἀλλὰ σύγ', αἰνοτάτη, κύον ἀδδεές, εἰ ἐτεόν γε
Τολμήσεις Διὸς ἄντα πελώριον ἔγχος ἀεῖραι.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἶρις.
Αὐτὰρ Ἀθηναίην Ἥρη πρὸς μῦθον ἔειπεν·

" Semper enim mihi solet interrumpere, quicquid in-animum-induxero."
Sic dixit: festinabat autem Iris cursu-procellas-aequans, nunciatura:
Ivitque ex Idaeis montibus ad magnum Olympum.
Primis autem in portis multas-convalles-habentis Olympi
Occurrens detinuit *eas*, Jovisque ipsis exposuit sermonem:
" Quò tenditis? cur vobis in praecordiis furit animus?
" Non sinit Saturnius auxilium-ferre Argivis.
" Sic enim minatus est Saturni filius, si quidem perficiet,
" Claudos-redditurum quidem vobis sub curribus veloces equos,
" Vosque ipsas de curru dejecturum, et currus confracturum.
" Neque decem vertentibus annis
" Vulnera perfectè-sanabimini, quae deprehensis-impresserit fulmen:
" Ut scias, Minerva, quando cum tuo patre pugnaveris.
" Junoni autem non tantopere succenset, neque irascitur:
" Semper enim *illa* ei solet interrumpere, quicquid in-animum-induxerit.
" Sed tu, ô teterrima, ô canis inverecunda, si reverà
" Audebis, Jovem contra, ingentem hastam attollere."
Ac quidem sic locuta, abiit pedibus velox Iris.
Tum Minervam Juno allocuta est:

Ver. 409. —— ἀελλόπος ἀγγελέουσα.] —— at illa leves cœli demissa per auras. *Æn.* XI, 595.

Ver. 419. —— ἀπαλθήσεσθον.] *Al.* ἀπαλθήσεσθαι.

Ver. 420. Ὄφρ' εἰδῇς.] Vide suprà ad *ver.* 406.

Ibid. —— Γλαυκῶπις.] *Al.* Γλαυκῶπι.

Ver. 422.—γάρ οἱ.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 423. Ἀλλὰ σύγ', αἰνοτάτη, κύον ἀδδεές.] Non hæc venustè *Iris* ex *suâ* personâ, sed ex *Jovis*. Quare hoc modo, ut opinor, vertendum, " *At Tu, inquit, O teterrima*," *&c.*

Ibid. —— εἰ ἐτεόν γε Τολμήσεις.] Quo istud εἰ τολμήσεις referatur, nihil subjungit. De quâ elegantissimâ *Aposiopesi*, vide suprà ad ά, 340.

Ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, οὐκέτ' ἔγωγε
Νῶϊν ἐῶ Διὸς ἄντα, βροτῶν ἕνεκεν, πολεμίζειν.
Τῶν ἄλλος μὲν ἀποφθίσθω, ἄλλος δὲ βιώτω,
Ὅς κε τύχῃ· κεῖνος δὲ τὰ ἃ φρονέων ἐνὶ θυμῷ,
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι δικαζέτω, ὡς ἐπιεικές.
Ὣς ἄρα φωνήσασα, πάλιν τρέπε μώνυχας ἵππους.
Τῇσιν δ' Ὧραι μὲν λῦσαν καλλίτριχας ἵππους·
Καὶ τοὺς μὲν κατέδησαν ἐπ' ἀμβροσίῃσι κάπῃσιν·
Ἅρματα δ' ἔκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα.
Αὐταὶ δὲ χρυσέοισιν ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον
Μίγδ' ἄλλοισι θεοῖσι, φίλον τετιημέναι ἦτορ.
Ζεὺς δὲ πατὴρ Ἴδηθεν εὔτροχον ἅρμα καὶ ἵππους
Οὔλυμπόνδ' ἐδίωκε, θεῶν δ' ἐξίκετο θώκους.
Τῷ δὲ καὶ ἵππους μὲν λῦσε κλυτὸς Ἐννοσίγαιος,
Ἅρματα δ' ἀμβωμοῖσι τίθει, κατὰ λῖτα πετάσσας.
Αὐτὸς δὲ χρύσειον ἐπὶ θρόνον εὐρύοπα Ζεὺς
Ἕζετο, τῷ δ' ὑπὸ ποσσὶ μέγας πελεμίζετ' Ὄλυμπος.
Αἳ δ' οἶαι Διὸς ἀμφὶς Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη

"Eheu, Aegiochi Jovis filia, non ampliùs ego
"Nobis permitto, Jovem contra, mortalium causâ pugnare;
"Quorum alius quidem intereat, alius autem vivat,
"Ut cuique sors-ferat: ille verò quae sua sunt cogitans animo,
"Trojanisque et Danais adjudicet, ut aequum *est*."
Sic fata, retrò vertit solidos-ungulis equos.
His porrò Horae quidem solverunt pulchros-jubis equos;
Et eos quidem alligârunt ad ambrosia praesepia:
Currus autem inclinârunt ad parietes collucentes.
Ipsae autem [*Juno et Minerva*] aureis in sellis-recubitoriis sederunt
Mixtim *cum* aliis diis, suo moestae corde.
Jupiter autem pater ab-Ida pulchras-rotas-habentem currum et equos
Ad Olympum egit, deorumque pervenit ad sedes.
Huic autem et equos quidem solvit inclytus terrae-quassator [*Neptunus*];
Currus verò ad receptaculum posuit, linteo circumdato.
Ipse autem aureum in thronum latè-sonans Jupiter
Consedit, eique sub pedibus magnus concutiebatur Olympus.
At solae à Jove seorsùm Minervaque et Juno

Ver. 429. Τῶν ἄλλος μὲν ἀποφθίσθω.] *Eustathius* legit ἀποφθιίσθω· φθιίσθω, ἐξ οὗ κατὰ κρᾶσιν τὸ φθίσθω. Cæterùm aptissimè hæc ad personam *Junonis* superbam atque præfractam; quæ ut primùm, quod maximè velit, non possit; continuò, "*Nihil hæc Sui* "*interesse; Sibi perinde esse, quis vincat,* "*quis pereat Mortalium.*"

Ver. 432. —— τρέπε.] *Al.* τράπε.

Ver. 435. ——ἔκλιναν.] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 436. —— χρυσέοισιν.] Pronuntiabatur χρυσεῖσιν. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 441. —— ἀμβωμοῖσι.] Βωμοὶ, οὐ μόνον ἐφ' ὧν ἔθυον, ἀλλὰ καὶ —— ἁπλῶς ἀνάστημα, ἐφ' οὗ ἔστι βῆναί τι καὶ τεθῆναι. Οὕτω γοῦν ἐν Ὀδυσσείᾳ ἀγαλμάτιά τινα, δᾷδας ἐν χερσὶν ἔχοντα, ἱστάμενα ἐπὶ βωμῶν, ἤτοι βάσιών τινων, ἔφαινον. *Eustath.*

Ibid. — πετάσσας.] Ità rectè edidit *Barnesius. Vulgg.* malè, πετάσας· Quod penultimam corripit.

Ver. 442. —— εὐρύοπα Ζεύς.] Vide suprà ad ά, 175 et 498.

Ver. 443. —— ὑπὸ ποσσὶ μέγας πελεμίζετ' Ὄλυμπος.] Vide suprà ad ά, 528. 529.

Ver. 444.——Διὸς ἀμφίς.] Vide suprà ad ά, 349.

Ἥσθην, οὐδέ τί μιν προσεφώνεον, οὐδ' ἐρέοντο·
Αὐτὰρ ὁ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ, φώνησέν τε·
Τίφθ' οὕτω τετίησθον, Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη;
Οὐ μὲν δὴν κάμετόν γε μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
Ὀλλῦσαι Τρῶας, τοῖσιν κότον αἰνὸν ἔθεσθε.
Πάντως, οἷον ἐμόν γε μένος καὶ χεῖρες ἄαπτοι,
Οὐκ ἄν με τρέψειαν, ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ.
Σφῶϊν δὲ πρίν περ τρόμος ἔλλαβε φαίδιμα γυῖα,
Πρὶν πόλεμόν τ' ἰδέειν, πολέμοιό τε μέρμερα ἔργα.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Οὐκ ἂν ἐφ' ὑμετέρων ὀχέων, πληγέντε κεραυνῷ,
Ἂψ ἐς Ὄλυμπον ἵκεσθον, ἵν' ἀθανάτων ἕδος ἐστίν.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἐπέμυξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη.
Πλησίαι αἵγ' ἥσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην.
Ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, οὐδέ τι εἶπε,
Σκυζομένη Διῒ πατρὶ, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει·
Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα·
Αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;

Sedebant, nec omninò ipsum alloquebantur, neque interrogabant:
Sed ille cognovit suâ in mente, dixitque:
" Cur ità moestae estis, Minervaque et Juno?
" Non sanè diù laborâstis pugnâ in gloriosâ
" Ad perdendos Trojanos, quorum odium acerbum cepistis.
" Omninò, quae *sunt* meae vires et manus invictae,
" Non me verterint quotquot dii sunt in Olympo.
" Vobis autem priùs tremor cepit pulchros artus,
" Quàm pugnamque videretis, pugnaeque magna facinora.
" Sic enim edico, quod et perfectum fuisset:
" Haud sanè in vestris curribus, percussae fulmine,
" Ampliùs in Olympum rediissetis, ubi immortalium sedes est."
Sic dixit: at compressis-labris-gemebant Minervaque et Juno.
Propinquae hae utique sedebant, malaque Trojanis cogitabant.
Ac Minerva quidem tacita erat, neque quicquam dixit,
Irata Jovi patri, ira quippe ipsam atrox tenebat:
Juno verò non continuit in pectore iram, sed allocuta est:
" Gravissime Saturnie, quale verbum dixisti?

Ver. 448. Οὐ μὲν δὴν κάμετόν γε.] Acerba et faceta irrisio: "*Citò sanè reversæ estis.*" Cæterùm alii hic legunt, Οὐ μὲν θὴν, et Οὐ μὲν δὴ, et Οὐ μέν τοι.

Ver. 454. Ὧδε γὰρ ἐξερέω.] Refertur istud γὰρ, non ad id quòd proximè præcessit, sed ad id quod elegantissimè reticetur: "*Ac* "*feliciter quidem vobis evenit, quòd pugnam* "*inire timueritis; NAM,*" &c. Vide suprà ad ί, 22.

Ibid. —— ἔσται.] *Al.* ἦεν. Scilicet, ἦεν ἄν.

Ver. 455. —— πληγέντε.] De voce, πληγεὶς, vide suprà ad γ', 31. De constructione elegantissimâ, πληγέντε, etiam cùm de *Fœminis* sermo sit; vide ad ί, 778.

Ver. 456. —— ἀθανάτων.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 458. —— αἵγ'.] Notandum, quàm non sit supervacaneum istud γε, ad connectendam sententiam.

Ver. 461. Ἥρῃ.] *Al.* Ἥρη, et Ἥρης. Vide suprà ad δ', 24.

Ver. 462. —— ἔειπες.] *Al.* ἔειπας. Quod perinde est; et hìc, et aliis permultis in locis.

Εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν, ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτόν·
Ἀλλ' ἔμπης Δαναῶν ὀλοφυρόμεθ' αἰχμητάων,
Οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται.
Ἀλλ' ἤτοι πολέμου μὲν ἀφεξόμεθ', εἰ σὺ κελεύεις·
Βουλὴν δ' Ἀργείοις ὑποθησόμεθ', ἥτις ὀνήσει,
Ὡς μὴ πάντες ὄλωνται, ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἠοῦς δὴ καὶ μᾶλλον ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ὄψεαι, αἴκ' ἐθέλησθα, βοῶπις πότνια Ἥρη,
Ὀλλύντ' Ἀργείων πουλὺν στρατὸν αἰχμητάων.
Οὐ γὰρ πρὶν πολέμου ἀποπαύσεται ὄβριμος Ἕκτωρ,
Πρὶν ὦρθαι παρὰ ναῦφι ποδώκεα Πηλείωνα,
Ἤματι τῷ, ὅτ' ἂν οἱ μὲν ἐπὶ πρύμνησι μάχωνται,
Στείνει ἐν αἰνοτάτῳ, περὶ Πατρόκλοιο πεσόντος.
Ὡς γὰρ θέσφατόν ἐστι· σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω
Χωομένης, οὐδ' εἴ κε τὰ νείατα πείραθ' ἵκηαι
Γαίης καὶ πόντοιο, ἵν' Ἰαπετός τε Κρόνος τε
Ἥμενοι, οὔτ' αὐγῆς ὑπερίονος ἠελίοιο
Τέρποντ', οὔτ' ἀνέμοισι· βαθὺς δέ τε τάρταρος ἀμφίς·

" Benè et nos scimus, quòd tibi potentia vinci nescia:
" Attamen Danaos lugemus bellicosos,
" Qui jam sanè malo fato expleto perierint.
" At certè bello quidem abstinebimus, si tu jubes:
" Consilium verò Argivis suggeremus, quod proderit,
" Ut nè omnes pereant, irato te."
Hanc autem respondens allocutus est nubes-cogens Jupiter:
" Crastino-manè etiam magis, praepotentem Saturnium
" Videbis, si vis, magnos-oculos-habens veneranda Juno,
" Perdentem Argivorum ingentem exercitum bellicosorum.
" Non enim priùs à bello cessabit fortis Hector,
" Quàm excitatus sit ad naves velox-pedibus Pelides,
" Die illo, quando hi quidem ad puppes pugnaturi sint,
" Angustiâ in gravissimâ, de Patroclo occiso.
" Sic enim fatale est: Tui verò ego non rationem habeo
" Iratae, neque si ultimos fines adieris
" Terrae et maris, ubi Iapetusque Saturnusque
" Sedentes, neque splendore suprà-gradientis solis
" Oblectantur, neque ventis; profundus autem Tartarus circùm:

Ver. 463. ——— ὅ τοι.] Vide supra ad ά, 537.

Ver. 468. —— ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.] Ita et suprà *ver.* 37. Quare pessimè in plerisque editum hîc, Θεοῖο. Quod hoc in loco prorsùs est invenustum.

Ver. 469. —— νεφεληγερέτα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 471. — βοῶπις.] Vide suprà ad ά, 551.

Ver. 474. Πρὶν ὦρθαι.] Quâ ratione, πρὶν, hîc producatur; item Διΐ, *ver.* 493; et ἐρυσσάμενος, *ver.* 496; vide suprà ad ά, 51.

Ibid. — Πηλείωνα.] De *Achille* nusquam non inserto, vide suprà ad β', 673, 681; ad ί, 788; et ad ή, 228.

Ver. 477. Ὡς γὰρ θέσφατόν ἐστι.]
———— Sic fata Deûm Rex
Sortitur ————. *Æn.* III, 375.

Οὐδ' ἢν ἔνθ' ἀφίκηαι ἀλωμένη, οὔ σευ ἔγωγε
Σκυζομένης ἀλέγω, ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο.
"Ως φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη λευκώλενος Ἥρη.
'Εν δ' ἔπεσ' ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Ἕλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.
Τρωσὶν μέν ῥ' ἀέκουσιν ἔδυ φάος· αὐτὰρ 'Αχαιοῖς
'Ασπασίη, τρίλλιστος, ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή.
Τρώων δ' αὖτ' ἀγορὴν ποιήσατο φαίδιμος Ἕκτωρ,
Νόσφι νεῶν ἀγαγὼν ποταμῷ ἔπι δινήεντι,
'Εν καθαρῷ· ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος.
'Εξ ἵππων δ' ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα, μῦθον ἄκουον,
Τόν ῥ' Ἕκτωρ ἀγόρευε, Διῒ φίλος· ἐν δ' ἄρα χειρὶ
Ἔγχος ἔχ' ἑνδεκάπηχυ· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
Αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης·
Τῷ ὅγ' ἐρεισάμενος, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι·
Νῦν ἐφάμην, νῆάς τ' ὀλέσας καὶ πάντας 'Αχαιούς,

" Nè quidem si illuc (*inquam*) perveneris errabunda, tui ego
" Iratae rationem-habeo; quoniam non te impudentius aliud."
Sic dixit: Ei autem nihil respondit candida-ulnis Juno.
Occidit verò in Oceanum splendidum lumen solis,
Trahens noctem nigram super almam terram.
Ac Trojanis quidem invitis occidit lux: sed Achivis
Grata, exoptatissima, supervenit nox tenebrosa.
Trojanorum verò concionem habuit illustris Hector,
Seorsùm à navibus, quùm duxisset fluvium ad vorticosum,
In puro; ubi utique cadaveribus vacuum apparebat spatium.
Ex equis verò cum descendissent in terram, orationem audiebant,
Quam Hector dicebat, Jovi charus: in manu autem
Hastam tenebat undecim-cubitorum; praenitebat verò hastae
Cuspis aerea, circumque aureus ambibat annulus:
Hâc ille nixus, verba alata allocutus est:
" Audite me, Trojani, et Dardani, et Socii;
" Modò credidi, navibusque perditis et omnibus Achivis.

Ver. 485. 'Εν δ' ἔπεσ' ——Ἕλκον νύκτα.]
Vertitur intereà cœlum, et ruit Oceano nox,
Involvens umbrâ magnâ terramque polumque. *Æn.* II, 250.
Nox ruit, et fuscis tellurem amplectitur alis. *Æn.* VIII, 369.

Ver. 486. ἄρουραν.] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 487. Τρωσὶν μέν ῥ'.] Non vacat istud ῥα; Eam enim vim habet, quam et in versione servavi, *Ac Trojanis quidem*, &c.

Ver. 488. —— ἐπήλυθε.] Non ex ἐπήλυθα, sed ex ἐπήλυθον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 57.

Ver. 490. Νόσφι.] Vide suprà ad ά, 349.

Ibid——— ποταμῷ ἔπι.] Ità rectè edidit *Barnesius*. Erat enim non, ut vulgò legitur, ποταμῷ ἐπί· sed (ut infrà, *ver.* 556.) μεσσηγὺ νεῶν, ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων.

Ver. 492. 'Εξ ἵππων δ' ἀποβάντες.]
——tota cohors——relictis
Ad terram defluxit equis.———— *Æn.* XI, 500.

Ver. 494.—— ἔχ' ἑνδεκάπηχυ.] Vide suprà ad ζ', 319.

Ver. 495. ——— χρύσεος.] Pronuntiabatur χρυσεῦς. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 498. Νῦν ἐφάμην ——— ἀπονοστήσειν.] Refertur istud Νῦν, non ad ἐφάμην, sed ad ὀλέσας ἀπονοστήσειν.

Ἄψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν·
Ἀλλὰ πρὶν κνέφας ἦλθε, τὸ νῦν ἐσάωσε μάλιστα
Ἀργείους καὶ νῆας ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθ'· αὐτὰρ καλλίτριχας ἵππους
Λύσαθ' ὑπ' ἐξ ὀχέων, παρὰ δέ σφισι βάλλετ' ἐδωδήν·
Ἐκ πόλιος δ' ἄξασθε βόας καὶ ἴφια μῆλα
Καρπαλίμως, οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζεσθε,
Σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγεσθε,
Ὥς κεν παννύχιοι, μέσφ' ἠοῦς ἠριγενείης,
Καίωμεν πυρὰ πολλὰ, σέλας δ' εἰς οὐρανὸν ἵκῃ·
Μήπως καὶ διὰ νύκτα καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Φεύγειν ὁρμήσωνται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Μὴ μὰν ἀσπουδεί γε νεῶν ἐπιβαῖεν ἕκηλοι,
Ἀλλ' ὥς τις τούτων γε βέλος καὶ οἴκοθι πέσσῃ,
Βλήμενος ἢ ἰῷ, ἢ ἔγχεϊ ὀξυόεντι,
Νηὸς ἐπιθρώσκων· ἵνα τις στυγέῃσι καὶ ἄλλος
Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισι φέρειν πολύδακρυν ἄρηα.

" Retrò *me* rediturum ad Ilium ventosam:
" Sed priùs caligo supervenit, quae nunc servavit maximè
" Argivos et naves in littore maris.
" Verùm nunc quidem obsequamur nocti nigrae,
" Coenasque instruamus; atque pulchris-jubis equos
" Solvite ex curribus, ipsisque apponite pabulum:
" Ex urbe autem ducite boves et pingues oves
" Properè, vinumque suave afferte,
" Panemque ex domibus; insuperque ligna multa colligite,
" Ut per-totam-noctem, usque ad auroram manè-genitam,
" Accendamus ignes multos, splendorque ad coelum perveniat:
" Nè fortè etiam per noctem comantes Achivi
" Fugere aggrediantur super lata dorsa maris.
" Ne saltem illacessiti naves ascendant, *et* quieti;
" Sed *faciamus* ut quis eorum vulnus etiam domi curet,
" Percussus vel sagittâ, vel hastâ acutâ.
" Dum navem properè-conscendit: ut quis horreat etiam alius
" Trojanis equûm-domitoribus inferre lamentabile bellum.

Ver. 499.—προτὶ.] *Al.* ποτί. Quod idem est.

Ver. 501. —— ἐπὶ ῥηγμῖνι.] Quâ ratione, ἐπὶ hîc ultimam producat; item, Διΐ, *ver.* 517; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 502.—πειθώμεθα νυκτὶ—, Δόρπα τ'.]

Nunc adeò, melior quoniam pars acta diei;
Quod superest, læti benè gestis corpora rebus
Procurate, viri; et pugnam sperate parati.
Æn. IX, 156.

Ver. 503. —— ἐφοπλισόμεσθ'.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 504. Λύσαθ' ὑπ' ἐξ ὀχέων.] Non supervacaneum est istud, ὑπό. Vide infrà ad *ver.* 543.

Ver. 510. —— διὰ νύκτα.] *Schol.* Ἀντὶ τοῦ, διὰ νυκτὸς. Sed διὰ νύκτα φεύγειν, non est illud modò, quod dicimus (διὰ νυκτὸς) *noctu fugere*, sed et *noctis beneficio fugere*.

Ver. 514. —— ὀξυόεντι.] Vide suprà ad ί, 50.

Ver. 516. —— πολύδακρυν ἄρηα.] Vide suprà ad γ', 132.

Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ Διῒ φίλοι ἀγγελλόντων,
Παῖδας πρωθήβας, πολιοκροτάφους τε γέροντας
Λέξασθαι περὶ ἄστυ, θεοδμήτων ἐπὶ πύργων·
Θηλύτεραι δὲ γυναῖκες ἐνὶ μεγάροισιν ἑκάστη
Πῦρ μέγα καιόντων· φυλακὴ δέ τις ἔμπεδος ἔστω,
Μὴ λόχος εἰσέλθῃσι πόλιν, λαῶν ἀπεόντων.
Ὧδ' ἔστω, Τρῶες μεγαλήτορες, ὡς ἀγορεύω·
Μῦθος δ', ὃς μὲν νῦν ὑγιὴς, εἰρημένος ἔστω·
Τὸν δ' ἠοῦς, Τρώεσσι μεθ' ἱπποδάμοις ἀγορεύσω.
Εὔχομαι ἐλπόμενος Διΐ τ', ἄλλοισίν τε θεοῖσιν,
Ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας κηρεσσιφορήτους,
Οὓς κῆρες φορέουσι μελαινάων ἐπὶ νηῶν.
Ἀλλ' ἤτοι ἐπὶ νυκτὶ φυλάξομεν ἡμέας αὐτούς·
Πρωῒ δ' ὑπ' ἠοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες

"Praecones autem per urbem Jovi cari jubeant,
"Pueros pubescentes, et temporibus-canos senes
"Excubias-agere circum urbem, à Diis aedificatis in turribus:
"Sequioris autem sexûs foeminae in suis aedibus quaeque
"Ignem magnum accendant; custodiaque aliqua firma sit,
"Ne manus hostium per insidias ingrediatur urbem, copiis absentibus.
"Sic esto, Trojani magnanimi, ut dico:
"Ac Sermo *hic*, qui quidem nunc utilissimus, dictus esto:
"Qui autem manè *utilis sit*, Trojanos inter equûm-domitores dicam.
"*Utique* vota facio sperans, Jovique caeterisque diis,
"Expulsurum *me* hinc canes funestis-fatis-adductos,
"Quos fata adduxerunt nigris in navibus.
"Verùm enim verò per noctem custodiamus nos ipsos:
"Manè autem sub auroram armis armati

Ver. 517. Κήρυκες — Διῒ φίλοι.] Jure gentium sacrosancti et inviolati.

Ver. 518. —— πολιοκροτάφους.]
Candidior —— tondenti barba cadebat.
Virg. Ecl. I, 29.

Ver. 519. Λέξασθαι.] Vide suprà ad β', 515.

Ver. 520. Θηλύτεραι δὲ γυναῖκες.] *Imbecilliori sexu Fœminæ.* Sic apud *Sophoclem, Trachin.* 1070. Γυνὴ δὲ, θῆλυς οὖσα· "*Fœminea* "*vis, fœminea manus,*" vertente Cicerone. Et mox de seipso Hercules, *ibid. ver.* 1083. θῆλυς εὕρημαι τάλας, "*fœminata virtus oc-* "*cidit,*" vertente itidem Cicerone. Stultissimè igitur vocem hanc, θηλύτεραι, ad sententiam minùs honestam hic detorsit *Scholiastes*, et apud *Eustathium Porphyrius.* Quod et *ad rem*, hoc in loco, *ineptissimum* est; et *Hectore*, viro in primis gravissimo, *indignissimum;* cúmque etiam *de Suis* loquatur, plane *absurdissimum.*

Ver. 521. Πῦρ μέγα καιόντων· φυλακὴ δέ.]
Intereà vigilum excubiis obsidere portas,
———— et mœnia cingere flammis.
Æn. IX, 159.

Ver. 524. Μῦθος δ', ὃς μὲν νῦν ὑγιὴς, εἰρημένος ἔστω.] Sententia ea est, quam in *Versione* exhibui. *Eustathius* aliter accipit: Ὁ μὲν λόγος, ὃς νῦν εἰρημένος ἐστὶν, ὑγιὴς ἔστω. Καὶ συντέτακται μὲν καθ' Ὑπερβατόν. ———— Ὑγιὴς δὲ λόγος, ὁ ἀπαράτρεπτος καὶ ἀκολόβωτος. Verùm *Hyperbata* ista *Homero*, scriptori summè perspicuo, prorsùs erant ignota.

Ver. 529. —— ἡμέας αὐτούς.] Pronuntiabatur, ἡμᾶς αὐτούς. Nam ἡμέας ultimam *producit;* ideóque contrahitur in ἡμᾶς. Alioqui contraheretur in ἡμεῖς; sicuti βασιλέας, βασιλεῖς· ἀληθέας, ἀληθεῖς.

Ver. 530. ———— σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες — ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα.] Istud Σὺν τεύχεσι (propter adjunctam *præpositionem*) non refertur ad θωρηχθέντες, (vide ί, 737, et θ', 376, 388.) sed ad ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα. Quemadmodum et latinè dicitur, *armis armari*, non *cum armis armari:* è contrariò, *cum armis hostem aggredi*, rectè dicitur. Vide suprà ad ά, 528, 529

Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα.
Εἴσομαι, αἴκε μ' ὁ Τυδείδης κρατερὸς Διομήδης
Πὰρ νηῶν πρὸς τεῖχος ἀπώσεται, ἤ κεν ἐγὼ τὸν
Χαλκῷ δηώσας, ἔναρα βροτόεντα φέρωμαι.
Αὔριον ἣν ἀρετὴν διαείσεται, αἴ κ' ἐμὸν ἔγχος
Μείνῃ ἐπερχόμενον· ἀλλ' ἐν πρώτοισιν ὀΐω
Κείσεται οὐτηθεὶς, πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι,
Ἠελίου ἀνιόντος ἐς αὔριον. Αἲ γὰρ ἐγὼν ὣς
Εἴην ἀθάνατος καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα,
Τιοίμην δ' ὡς τίετ' Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων,
Ὡς νῦν ἡμέρη ἥδε κακὸν φέρει Ἀργείοισιν.
Ὣς Ἕκτωρ ἀγόρευ'· ἐπὶ δὲ Τρῶες κελάδησαν·
Οἱ δ' ἵππους μὲν λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας,
Δῆσαν δ' ἱμάντεσσι παρ' ἅρμασιν οἷσιν ἕκαστος·
Ἐκ πόλιος δ' ἄξαντο βόας καὶ ἴφια μῆλα
Καρπαλίμως· οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζοντο,
Σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγοντο.
Κνίσσην δ' ἐκ πεδίου ἄνεμοι φέρον οὐρανὸν εἴσω.

"Naves ad cavas excitemus acrem martem.
"Videbo, utrumne me Tydides fortis Diomedes
"A navibus ad murum repellat, an ego illum
"Aere cùm-occidero, spolia cruenta auferam.
"Cras suam virtutem perspectam-dabit, si meam hastam
"Sustinuerit irruentem: sed in primis puto
"Jacebit vulneratus, multique circa ipsum socii,
"Sole orto cras. Utinam enim ego ità
"Sim immortalis et expers-senectutis *per* dies omnes,
"Et honorer sicut honoratur Minerva et Apollo,
"Ut jam dies hic malum feret Argivis."
Sic Hector concionatus est: Trojani autem acclamabant:
Illique equos quidem solvebant jugo sudantes,
Ligabantque capistris apud currus suos unusquisque:
Ex urbe autem adducebant boves et pingues oves
Properè; vinumque suave afferebant,
Panemque ex domibus: et insuper ligna multa colligebant.
Nidorem autem ex campo venti ferebant *ad* coelum usque.

Ver. 536.—ἐπερχόμενον· ἀλλ'.] Quâ ratione, ἐπερχόμενον, hic ultimam producat; item, ἀριπρεπέα, *ver.* 552. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 539.——ἀθάνατος.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 543.——λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας.] Ζυγοῦ ὑπέλυσαν, (ut ὑπελύσαο δεσμῶν, ά, 401.) *Loris subtùs solutis expedierunt.* Nam istud, ὑπὸ, non refertur ad ζυγοῦ. Vide suprà, *ver.* 504.

Ver. 547, 549.——ξύλα πολλὰ λέγοντο.

——Οἱ δὲ, μέγα.] *Barnesius* ex *Platonis Alcibiade secundo* locum hunc quatuor versibus (non ineptis quidem illis, si fortè huc pertineant) auctiorem edidit.

——ξύλα πολλὰ λέγοντο·
Ἕρδον δ' ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας·
Κνίσσην δ' ἐκ πεδίου ἄνεμοι φέρον οὐρανὸν εἴσω
Ἡδεῖαν· τῆς δ' οὔτι θεοὶ μάκαρες δατέοντο,
Οὐδ' ἔθελον· μάλα γάρ σφιν ἀπήχθετο Ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Οἱ δὲ μέγα φρονέοντες ——.

Οἱ δὲ, μέγα φρονέοντες, ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ
Εἵατο παννύχιοι· πυρὰ δέ σφισι καίετο πολλά.
Ὡς δ' ὅτ' ἐν οὐρανῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην
Φαίνετ' ἀριπρεπέα, ὅτε τ' ἔπλετο νήνεμος αἰθὴρ,
Ἔκ τ' ἔφανον πᾶσαι σκοπιαὶ, καὶ πρώονες ἄκροι,
Καὶ νάπαι· οὐρανόθεν δ' ἄρ' ὑπερράγη ἄσπετος αἰθὴρ,
Πάντα δὲ τ' εἴδεται ἄστρα· γέγηθε δέ τε φρένα ποιμήν·
Τόσσα, μεσηγὺ νεῶν ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων,
Τρώων καιόντων πυρὰ φαίνετο Ἰλιόθι πρό.
Χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο· πὰρ δὲ ἑκάστῳ
Εἵατο πεντήκοντα, σέλας πυρὸς αἰθομένοιο.
Ἵπποι δὲ κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας,
Ἑσταότες παρ' ὄχεσφιν, ἐΰθρονον Ἠῶ μίμνον.

Ipsi verò, multùm elati, secundum bellicos ordines
Sedebant per-totam-noctem; ignesque eis ardebant multi.
Sicut autem quando in coelo stellae lucidam circa lunam
Apparent perdecorae, quando utique est sine vento aether,
Apparentque omnes speculae, et cacumina summa,
Et saltus: coelitùs autem aperitur immensus aether,
Et omnia conspiciuntur astra: gaudetque porrò animo pastor:
Ita tot, inter naves et Xanthi fluenta,
Trojanorum accendentium ignes apparebant Ilium ante.
Mille utique in campo ignes ardebant: ad singulos autem
Sedebant quinquageni *viri, ad* lumen ignis ardentis.
Equi verò hordeum album comedentes et avenas,
Stantes apud currus, pulchro-sedentem-in-solio Auroram expectabant.

Ver. 549. —— ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ.] *Al.* γεφύραις, sive γεφύρης. *Al.* ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας· ut suprà, *ver.* 378. Quem locum vide; itemque δ', 371.

Ver. 550. Εἵατο παννύχιοι· πυρὰ δέ σφισι καίετο πολλά.]

Collucent ignes; noctem custodia ducit
Insomnem ———. *Æn.* IX, 166.

Ver. 554. —— οὐρανόθεν δ' ἄρ' ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ.] Elegantissima et planè mirifica descriptio. *Discissis subter et disjectis undique nubibus, aperuit se in immensum æther.*

Ver. 558. Χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ.] Notandum istud, ἄρ', singularem hîc *vim* habere in connectendâ sententiâ. " *Tot ignes apparebant:* " *Utique mille in campo ignes,*" &c. Tolle hanc particulam; perit continuò tota sententiæ venustas.

Ibid. —— πὰρ δὲ ἑκάστῳ Εἵατο πεντήκοντα, σέλας πυρὸς αἰθομένοιο.] Alii legunt, σέλα· Quod ferri potest. Quod autem addit Scholiastes: Τῷ ἑκάστῳ, συναπτέον τὸ σέλα· ἵν' ᾖ, παρ' ἑκάστῳ σέλαϊ καὶ φωτὶ τοῦ πυρός· jejuna est valdè, et inconcinna constructio. Cæterùm meritò hîc *Popius Terassonum*, scriptorem Gallicum, negligentiæ postulat; qui apud *Homerum* Trojanos cum sociis non ampliùs decem fuisse millia contenderit, cùm hîc liquidò dictum sit milites numero fuisse quinquagies mille.

Ver. 560. Ἵπποι δὲ.]

——— et religatos ritè videbat
Carpere gramen equos —. *Æn.* IX, 352.

Ver. 561. — ἐΰθρονον Ἠῶ μίμνον.] Potuisset dicere, —— ἵμιμνον ἐΰθρονον Ἠῶ. At longè venustior et *Spondæus* iste, ad longinquam auroræ expectationem, et spem arduam, noctisque impatientem.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Ι'.

Ὑπόθεσις τῆς ΟΜΗΡΟΥ ῥαψῳδίας Ι'.

ἈΓΑΜΕ'ΜΝΟΝΟΣ συμβουλεύσαντος τοῖς Ἕλλησι φεύγειν, ἵστανται τὴν ἐναντίαν ἀποφαινόμενοι γνώμην Διομήδης καὶ Νέστωρ. Συμβουλεύσαντος δὲ Νέστορος, πρὸς Ἀχιλλέα πέμπονται πρέσβεις. Καὶ δεηθεῖσιν ἀντεῖπεν αὐτοῖς Ἀχιλλεύς. Οἱ δὲ ἀπαγγέλλουσι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς ὕπνον τρέπονται.

Ἄ Λ Λ Η.

ἘΠΑΥΛΙΣΑΜΕ'ΝΩΝ τῶν πολεμίων, διὰ τὴν κατὰ τὸν πόλεμον εὐημερίαν, παρὰ τῷ ναυσταθμῳ, Ἀγαμέμνων ἀπηλπικὼς τὴν σωτηρίαν, ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας ἀποφαινόμενος γνώμην, ἀποφεύγειν ἐπιβάντας τῶν νηῶν κελεύει τοὺς Ἕλληνας· Διομήδους δὲ ἀντειπόντος, Νέστωρ παραυτίκα ἀμείβεται τοῦτον. Προστίθησι δὲ τὰ λείποντα αὐτοῦ τοῖς λόγοις, φύλακας κελεύων ἐπὶ τὴν τάφρον ἐκπέμπειν, καὶ τοὺς ἀρίστους ἀθροίσαντα βουλεύεσθαι μετ' αὐτῶν περὶ τῶν ἐπειγόντων. Πείθεται τούτοις ὁ βασιλεὺς, καὶ τοὺς ἀρίστους ἑστιᾷ, ἐν οἷς πάλιν Νέστωρ Ἀγαμέμνονι σύμβουλος τῶν καλλίστων γίγνεται, τῆς μὲν πρὸς τὸν Ἀχιλλέα κελεύων αὐτὸν ὀργῆς λαθέσθαι, πρὸς δὲ τὸν ἐπείγοντα καιρὸν ἁρμόσασθαι, καὶ πρεσβείαν ὡς τὸν τοῦ Πηλέως ἀποστεῖλαι. Τοῦ δὲ βασιλέως καὶ δῶρα πολλὰ ὑπισχνουμένου δώσειν, καὶ κηδεστὴν ἀξιώσαντος γενέσθαι, παραγίγνονται πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, ὅ, τε Ἰθακήσιος, καὶ ὁ τοῦ Τελαμῶνος, καὶ πρὸς τούτοις Φοῖνιξ. Τῶν δὲ πρέσβεων ἐλθόντων, καὶ τὴν δέησιν ποιουμένων, καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ἕλληνας μηνυσάντων, καὶ τὴν ἔπειξιν δηλούντων, ἄτεγκτος ὁ Ἀχιλλεὺς, καὶ οὐδ' ὅλως ἐνδιδοὺς πρὸς τὴν ἀκοὴν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων εὑρίσκεται· ἀλλὰ μνησικακῶν μὲν τῷ Ἀγαμέμνονι, τῶν δὲ δώρων καταφρονῶν, καὶ τῆς συγγενείας τοῦ βασιλέως ὑπερφρονῶν. Καὶ μετὰ τοῦτο Φοῖνιξ πείθειν αὐτὸν πειρᾶται, καὶ δακρύει τὴν παροῦσαν τῶν Ἑλλήνων τύχην, ὡς εἰς ἔλεον αὐτὸν ὑπάξων· καὶ τῆς περὶ τὴν πρώτην ἡλικίαν ὑπομιμνήσκει τροφῆς· καὶ ὅτι οὐ χρὴ, παραδείγματι τῷ κατὰ τὴν παλλακίδα χρώμενος, πάντα μητρὶ πείθεσθαι, δι' ὧν εἶπεν, αἰνίττεται· καὶ ὡς πρὸς ἀνάγκην βοηθήσας, χωρὶς τιμῆς, μεταγνώσεται, τὴν Μελεάγρου μάχην καὶ Αἰτωλῶν διηγούμενος. Οὔτε δὲ Φοῖνιξ, πρεσβευτὴς εὐτυχής· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐπίσης τοῖς ἄλλοις ἀποτυγχάνει. Οὔτε δὲ ὁ συγγενὴς αὐτὸν Αἴας ἔτρεψεν, ἐπιπλήσσων τε, καὶ ἱκετεύων, καὶ λοιδορούμενος, καὶ παντὶ τρόπῳ πεῖσαι πειρώμενος. Ἀλλὰ Φοίνικα μὲν παρ' ἑαυτῷ κατέχει Ἀχιλλεύς· Ὀδυσσεὺς δὲ, σὺν Αἴαντι, τὰ πρὸς τοῦ Ἀχιλλέως ἀποπρεσβεύεται τοῖς Ἕλλησιν. Ἐφ' οἷς Διομήδης καθάπτεται μὲν Ἀχιλλέως, ὡς οὐ δεόντως ἀμέτρῳ ὀργῇ σχολάζοντος· τοὺς δὲ ἀρίστους ἐπὶ τὴν μάχην προτρέπεται.

Ἐπιγραφαί.

* Ἀπόπειρα· Πρεσβεία, ἢ Λιταί.

Ἄλλως.

Ἐξεσίη δ' Ἀχιλῆος ἀπειθέος ἐστὶν Ἰῶτα.

Ὣς οἱ μὲν Τρῶες φυλακὰς ἔχον· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
Θεσπεσίη ἔχε Φύζα, Φόβου κρυόεντος ἑταίρη·
Πένθεϊ δ' ἀτλήτῳ βεβολήατο πάντες ἄριστοι.
Ὡς δ' ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον ἰχθυόεντα,
Βορέης καὶ Ζέφυρος, τώ τε Θρήκηθεν ἄητον,
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης· ἄμυδις δέ τε κῦμα κελαινὸν
Κορθύεται, πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευαν·
Ὣς ἐδαΐζετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν.
Ἀτρείδης δ' ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος ἦτορ,

ITA quidem Trojani custodias agebant: sed Achivos
Divinitùs immissa agebat Fuga, Metûs frigidi socia:
Luctu verò intolerando sauciati erant omnes fortissimi.
Sicut autem venti duo pontum commovent piscosum,
Boreas et Zephyrus; qui utique è Thraciâ spirant,
Advenientes repentinò; simulque et unda nigra
In acervum attollitur, multamque extra mare algam fundunt:
Sic scindebatur animus in pectoribus Achivorum.
Atrides autem dolore magno sauciatus cor,

Ver. 1. Ὣς οἱ μὲν.] "Nec poeticâ modò, sed "*oratoriâ* virtute (*Homerus*) eminentissimus. "Nam, ut de laudibus, exhortationibus, con- "solationibus taceam; nonne vel *Nonus liber*, "quo missa ad Achillem legatio continetur, "—— omnes litium ac consiliorum explicat "artes? Affectus quidem vel illos mites, vel "hos concitatos, nemo erit tam indoctus, qui "non in suâ potestate hunc auctorem ha- "buisse fateatur." *Quintilian. lib.* X. *cap.* 1. Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ πρεσβείᾳ, ποικίλαις τέχναις ποιεῖ χρωμένους τοὺς ῥήτορας. Ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσσεὺς, &c. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 20. Ubi totum harum orationum artificium retexitur et enarratur. Ut et altero in Libro, qui inscribitur Τέχνη, § 8 et 9.

Ver. 3. Πένθεϊ δ' —— ἄριστοι.] Οἱ μὲν ἄλλοι περὶ φυγῆς ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο, οἱ δὲ ἄριστοι ἐν πένθει ἦσαν. *Schol. Victoriana;* sc. *ex Petri Victorii codice exscripta.*

Ver. 4. Ὡς δ' ἄνεμοι δύο ——, Ὣς ἐδαΐζετο θυμός.]

Adversi rupto ceu quondam turbine venti
Confligunt Zephyrusque Notusque —.
Æn. II, 416.

Cæterùm nodum hîc in scirpo quæsiverunt plerique, *quibusnam affectibus duobus* distraherentur Achivorum animi. *Porphyrius* (quem secutus est Scholiastes) φόβον καὶ λύπην intelligit: *Quæst. Homeric.* 5. Sch. Victorian. ἔκπληξιν τῶν παρόντων καὶ δέος τῶν μελλόντων. Alii ibidem memorati. Ζηνός τε νόον, καὶ Τρῶας ἀγαυούς. Admodùm invenustè omnes. Unus rem acu tetigit *Eustathius:* Δαΐζονται, ὅ ἐστι μερίζονται βουλαῖς, εἴτε μένειν, εἴτε φεύγειν χρεών· *fugerentne an permanerent; id scilicèt in dubio erat.*

Ver. 5. Βορέης καὶ Ζέφυρος.] *Porphyrio* (Quæst. Homeric. 5.) scriptum est, Βοῤῥῆς. Quomodo Βορέης scilicèt pronuntiabatur.

Ibid. —— τώ τε Θρήκηθεν ἄητον] Eo nimirùm in pelago, cui et ab Aquilonis et ab Occidentis partibus adjacebat *Thracia* procellosa. Vide *Strabon. lib.* 1. *pag.* 49.

Ver. 9. —— ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος.] Quâ ratione, ἄχεϊ, hic ultimam producat; item ὑπερμενέϊ, *ver.* 23. et πάλιν, *ver.* 56. vide suprà ad ά, 51. Porrò alii hic legunt, βεβλημένος.

* Vide Annotat. ad *ver.* 17.

Φοίτα, κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κελεύων,
Κλήδην εἰς ἀγορὴν κικλήσκειν ἄνδρα ἕκαστον,
Μηδὲ βοᾶν· αὐτὸς δὲ μετὰ πρώτοισι πονεῖτο.
Ἷζον δ' εἰν ἀγορῇ τετιηότες· ἂν δ' Ἀγαμέμνων
Ἵστατο δακρυχέων, ὥστε κρήνη μελάνυδρος,
Ἥ τε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ·
Ὣς ὁ βαρυστενάχων ἔπε' Ἀργείοισι μετηύδα·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ·
Σχέτλιος, ὃς πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·
Νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βουλεύσατο, καί με κελεύει
Δυσκλέα, Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν.
Οὕτω που Διῒ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι,
Ὃς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα,
Ἠδ' ἔτι καὶ λύσει, τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες,
Φεύγωμεν σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·

Obibat, praecones canoros jubens,
Nominatim ad concionem vocare virum unumquemque,
Minimè autem clamare; ipseque inter primos laborabat.
Sedebant porrò in concione tristes: Agamemnon autem
Surrexit lachrymas-fundens, ceu fons aquis-niger,
Qui utique ab excelsâ petrâ nigram fundit aquam:
Sic ille graviter-suspirans verba Argivis fecit:
" O amici, Argivorum ductores, et principes,
" Jupiter me valdè Saturnius detrimento irretivit gravi:
" Infestus, qui antea quidem mihi promisit et annuit,
" Ilio exciso benè-munito rediturum;
" Nunc verò malam fraudem struxit, et me jubet
" Inglorium, Argos redire, postquam multum perdidi populum.
" Ita scilicèt Jovi erit praepotenti placitum,
" Qui jam multarum urbium demolitus est vertices,
" Atque adhuc demolietur, hujus enim potentia est maxima.
" Verùm agite, ut ego dixero, pareamus omnes;
" Fugiamus cum navibus dilectam in patriam terram:

Ver. 11. Κλήδην —— ἄνδρα ἕκαστον, Μηδὲ βοᾶν.] Ἕκαστον, scilicèt τῶν ἡγεμόνων. Et, μὴ βοᾶν· nè vel hostes, vel etiam sui, quantum trepidaretur, intelligerent. Ut rectè *Schol. Victorian.* Κατ' ὄνομα τοὺς ἀρίστους συνάγει, ἵνα μὴ ἔκπυστα γίνηται τοῖς πολεμίοις τὰ πραττόμενα· ἢ καὶ πρὸς τὸ μὴ ταράξαι τοὺς οἰκείους.

Ver. 14. Ἵστατο δακρυχέων.]
Multa gemens, largoque humectat flumine vultum. *Æn.* I, 469.

Ver. 17. Ὦ φίλοι.] Eâdem oratione suprà usus est *Agamemnon* ad tentandos suorum animos, *lib.* β', 110. *&c.* Unde et hic *liber nonus* inscribitur, Ἀπόπειρα.

Ver. 18. Ζεύς με μέγα.] Vide suprà ad β', 111. Cæterùm *Schol. Victorian.* hic legendum volunt, σὺν τῷ σ', τὸ "μέγας."

Ver. 19. —— πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο.] Τότε μὲν, —— ὅτι τὸν ὄνειρον ἔπεμψεν· (β', 12.) ἐκεῖ δὲ, πρὶν, διὰ τὸ, "Ἀστράπτων ἐπιδέξια." (β', 350. 353.) *Schol. Victorian.*

Ver. 20.—ἀπονέεσθαι.] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 25.—καὶ λύσει.] Vide suprà ad β', 118.

Οὐ γὰρ ἔτι Τροίην αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Δὴν δ' ἄνεῳ ἦσαν τετιηότες υἷες Ἀχαιῶν·
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἀτρείδη, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφραδέοντι,
Ἣ θέμις ἐστὶν, ἄναξ, ἀγορῇ· σὺ δὲ μή τι χολωθῇς.
Ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖσι,
Φὰς ἔμεν ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα· ταῦτα δὲ πάντα
Ἴσασ' Ἀργείων ἠμὲν νέοι, ἠδὲ γέροντες.
Σοὶ δὲ διάνδιχα δῶκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω·
Σκήπτρῳ μέν τοι δῶκε τετιμῆσθαι περὶ πάντων·
Ἀλκὴν δ' οὔτοι δῶκεν, ὅ,τε κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Δαιμόνι', οὕτω που μάλα ἔλπεαι υἷας Ἀχαιῶν
Ἀπτολέμους τ' ἔμεναι καὶ ἀνάλκιδας, ὡς ἀγορεύεις;
Εἰ δέ τοι αὐτῷ θυμὸς ἐπέσσυται, ὥστε νέεσθαι,
Ἔρχεο· πάρ τοι ὁδὸς, νῆες δέ τοι ἄγχι θαλάσσης
Ἑστᾶσ', αἵ τοι ἕποντο Μυκήνηθεν μάλα πολλαί·
Ἀλλ' ἄλλοι μενέουσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Εἰσόκε περ Τροίην διαπέρσομεν· εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ,

" Non enim jam Trojam capiemus latas-vias-habentem."
Sic dixit: illi vero omnes taciti facti sunt silentio,
Diu autem muti erant tristes filii Achivorum:
Tandem verò inter eos locutus est pugnâ-strenuus Diomedes:
" Atrida, tibi primùm adversabor inconsultè-loquenti,
" Quâ fas est, ô rex, *in* concione: tu verò ne irascaris.
" De fortitudine quidem mihi primùm convitium-fecisti inter Danaos,
" Dicens *me* esse imbellem et fortitudinis-expertem: hæc autem omnia
" Sciunt Argivorum et juvenes et senes.
" Tibi verò ex-duobus-alterum dedit Saturni filius versuti:
" Sceptro quidem tibi dedit honorari supra omnes;
" Virtutem autem non dedit, quod utique imperium est maximum.
" Bone vir, itáne planè credis filios Achivorum
" Imbellesque esse et fortitudinis-expertes, ut dicis?
" Utique, si tibi ipsi animus properat ad redeundum,
" Abi: patet tibi via, navesque tibi propè mare
" Stant, quae te secutae sunt a Mycenis valdè multae:
" At alii manebunt comantes Achivi,
" Donec Trojam everterimus: quòd si et ipsi *volunt*,

Ver. 29. ——— ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.] Vide suprà ad γ', 95.

Ver. 30. Δὴν δ' ἄνεῳ ἦσαν.] Οὔτε γὰρ μένοντες, χρηστὴν εἶχον ἐλπίδα· οὔτε φεύγειν εὐκλεὲς ἡγοῦντο. *Schol. Victorian.*

Ver. 31.—βοὴν ἀγαθὸς.] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 32. Ἀτρείδη, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι.]

Dicam equidem, licèt arma mihi mortemque minetur. *Æn.* XI, 348.

Cæterùm totum hujus loci artificium retexit et singulatim enarrat *Dionys. Halicarn.* in libro qui inscribitur Τέχνη, § 8. et 9. quem vide.

Ver. 34. Ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας.] Nempè in δ', 370. &c. Vide autem et ad δ', 401. Porrò *Schol. Victorian.* hîc legunt, πρῶτος. De prosodiâ autem vocis, ὀνείδισας; vide suprà ad ά, 140.

Ver. 40. Δαιμόνι'.] Vide suprà ad β', 190.

Ver. 42. ——— ἐπέσσυται.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 46. ——— εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ, Φευγόντων.] Elegantissima *Aposiopesis.* Κομματικῶς δὲ εἶπε, μιμούμενος τὸν θυμούμενον. *Schol. Victorian.*

Φευγόντων σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
Νῶϊ δ', ἐγὼ Σθένελός τε, μαχησόμεθ', εἰσόκε τέκμωρ
Ἰλίου εὕρωμεν· σὺν γὰρ Θεῷ εἰλήλουθμεν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν,
Μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετεφώνεεν ἱππότα Νέστωρ·
Τυδείδη, πέρι μὲν πολέμῳ ἔνι καρτερός ἐσσι,
Καὶ βουλῇ μετὰ πάντας ὁμήλικας ἔπλευ ἄριστος.
Οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται, ὅσσοι Ἀχαιοὶ,
Οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων.
Ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσὶ, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἴης
Ὁπλότατος γενεῆφιν, ἀτὰρ πεπνυμένα βάζεις
Ἀργείων βασιλῆας, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἀλλ' ἄγ', ἐγὼν, ὃς σεῖο γεραίτερος εὔχομαι εἶναι,
Ἐξείπω, καὶ πάντα διΐξομαι· οὐδέ κέ τίς μοι
Μῦθον ἀτιμήσει, οὐδὲ κρείων Ἀγαμέμνων.
Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος,

"Fugiant cum navibus dilectam in patriam terram :
"Nos verò, ego Sthenelusque, pugnabimus, donec finem
"Ilii invenerimus : favente enim Deo venimus."
Sic dixit : atque omnes acclamârunt filii Achivorum,
Orationem admirati Diomedis equûm-domitoris.
Inter eos autem surgens locutus est eques Nestor :
"Tydide, eximiè quidem in pugnâ fortis es,
"Et consilio inter omnes aequales es optimus.
"Nemo tibi hanc sententiam vituperaverit, quotquot *sunt* Achivi,
"Neque contra dixerit : sed non ad finem pervenisti consiliorum.
"Utique juvenis es, meus verò etiam filius esse posses
"Minimus natu ; et tamen prudentia loqueris
"Argivorum regibus, quoniam rectè dixisti.
"Verùm age ; ego, qui te senior glorior esse,
"Eloquar, et omnia persequar : neque aliquis mihi
"Sermonem improbaverit, ne quidem rex Agamemnon.
"Sine-tribu, sine-lege, sine-lare est ille,

Ver. 48. —— ἐγὼ Σθένελός τε.] Quantâ hìc cum arte *Sthenelum* collaudat, et προσεπιχυράζει! Ita ferè Cæsar : "*Quod si prœterea* "*nemo sequatur, tamen se cum solâ decimâ* "*legione* (contra Germanos) *iturum, de quâ* "*non dubitaret ; sibique eam prœtoriam co-* "*hortem futuram.*" De bello Gallico, lib. I. § 40. *al.* 31. Et : "*An, me deleto, non anim-* "*advertebatis decem habere legiones populum* "*Romanum, quœ non solùm vobis obsistere,* "*sed etiam cœlum diruere possent ?*" De bello Hispanico, § ult.

Ver. 49.—εἰλήλουθμεν.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 52. — ἱππότα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 53. Τυδείδη, πέρι μὲν] Vide suprà ad ά, 249. Cæterùm de hujus orationis arte rhetoricâ, vide enarrationem *Dionysii Halicarn.* in libro qui inscribitur Τέχνη, § 8.

Scis ut te cunctis unam————
Prætulerim. ——— *Æn.* XII, 143.

Ver. 55. Οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται, — ἀτὰρ οὐ τέλος.] Ἐνίοις δὲ καὶ συναναπληρῶν μετ' εὐφημίας τὸ ἐλλεῖπον· ὡς ὁ Νέστωρ· "Οὔ- "τις τοι τὸν μῦθον," &c. *Plutarch.* Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον.

Ver. 58. ——— πεπνυμένα βάζεις Ἀργείων βασιλῆας.] Βάζεις πρὸς τοὺς βασιλεῖς. *Eustath.* Παρὰ πάντας τοὺς βασιλεῖς. *Schol.*

Ver. 63. Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός.] E patriâ, è tribu, è familiâ omni ejectus. "*Nam nec* "*privatos Focos, nec publicas Leges videtur,* "*nec Libertatis jura cara habere ; quem Dis-*

Ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου, ὀκρυόεντος.
Ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθα· φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι
Λεξάσθων παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός.
Κούροισιν μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ ἔπειτα,
Ἀτρείδη, σὺ μὲν ἄρχε· σὺ γὰρ βασιλεύτατός ἐσσι.
Δαίνυ δαῖτα γέρουσιν· ἔοικέ τοι, οὔτοι ἀεικές.
Πλεῖαί τοι οἴνου κλισίαι, τὸν νῆες Ἀχαιῶν
Ἠμάτιαι Θρήκηθεν ἐπ' εὐρέα πόντον ἄγουσι.
Πᾶσά τοι ἔσθ' ὑποδεξίη, πολέεσσι δ' ἀνάσσεις.
Πολλῶν δ' ἀγρομένων, τῷ πείσεαι, ὅς κεν ἀρίστην
Βουλὴν βουλεύσῃ· μάλα δὲ χρεὼ πάντας Ἀχαιοὺς

"Quisquis bellum amat intestinum, horrendum.
"Verùm enimverò nunc quidem pareamus nocti nigrae,
"Coenasque instruamus: custodes autem quique
"Incubent ad fossam quam fodimus murum extra.
"Juvenibus quidem haec praecipio; at deinde,
"Atrida, tu quidem incipias: tu enim supremus es.
"Praebe convivium senibus: decet te, nequaquam *est* indecorum.
"Plena *sunt* tibi vino tentoria, quod naves Achivorum
"Quotidianae ex Thraciâ per latum pontum advehunt.
"Omnis tibi adest ad-excipiendum-apparatus, multisque imperas.
"Multis autem congregatis, illi obsequaris, qui optimum
"Consilium dederit: valdè enim opus *est* omnibus Graecis *consilio*

"*cordiæ, quem Cædes civium, quem Bellum* "*civile delectat.*" Cicero, Philipp. 13. Ὅτι τῶν φύσει ἡ πόλις ἐστὶ, καὶ ὅτι ἄνθρωπος φύσει πολιτικὸν ζῶον· καὶ ὁ ἄπολις διὰ φύσιν, καὶ οὐ διὰ τύχην, ἤτοι φαῦλός ἐστιν, ἢ κρείττων ἢ ἄνθρωπος· ὥσπερ καὶ ὁ ὑφ' Ὁμήρου λοιδορηθεὶς, "ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιος." *Aristot. de Republ. lib.* I. *cap.* 2.

—— perjurus erit, sine gente, cruentus
Sanguine fraterno, fugitivus. ——
Horat. Serm. II, 5, 15.

Ver. 64. Ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου.] Videtur hîc nonnullis, *Achillem* perstringere. At multò rectiùs *Dionysius Halicarn.* ὡς διὰ κοινοῦ δόγματος, καθαπτόμενος τοῦ Ἀγαμέμνονος· *libro suprà citato.* Ita enim infrà, *ver.* 109, 110. *Agamemnoni* vitio vertit Nestor, quòd Achillem, Achivorum fortissimum, non honorâsset.

Ver. 66. —— ἐφοπλισόμεσθα.] Vide suprà ad ά, 140.

Ibid. —— φυλακτῆρες.] *Aristarchus* legit φυλακτῆρας.

Ver. 67. Λεξάσθων.] Δυϊκὸν ῥῆμα, τὸ λεξάσθων, συντέτακται (inquit *Eustathius*) ὀνόματι πληθυντικῷ. Quod absurdum est, nisi quum de *Duobus* sermo sit; ut fusè ostendimus suprà ad ά, 566. et ad β', 288. Quare aut contractum erit λεξάσθων ex λεξάσθωσαν· aut eò scilicèt spectabat *Nestor*, ut in stationibus *singulis* milites in vigilia manerent *bini.*

Ibid. —— παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός.] Ἔσω τῆς τάφρου. *Schol. Victor.* Rectè. Ita enim infrà, *ver.* 87. —— μέσον τάφρου καὶ τείχεος ἷζον ἰόντες.

Ver. 69. — βασιλεύτατος.] *Al.* βασιλεύτερος.

Ver. 70. Δαίνυ δαῖτα γέρουσιν.] Ἵνα μὴ διαβάλλειν δοκῇ τὸν Ἀγαμέμνονα πρὸς τὸ πλῆθος, ὡς ἁμαρτόντα καὶ χρησάμενον ὀργῇ. *Plutarch. de audiendis Poetis.* Item, *Symposiac. lib.* VII. *Qu.* 9. Cæterùm de Prosodiâ vocis, δαίνυ, vide suprà ad γ', 260. Rectè hanc ad rem citat *Barnesius* ex Aristophane:

Στόρνυ τέ μοι καὶ τῇδε κουρίδιον λέχος.

Item ex Euripide:

Ὄμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὅρκον, ὅστις εὐσεβής.
Iphig. in Taur. 743.

Quibus adde:

Ὄμνυ πέδον γῆς, πατέρα θ' ἥλιον πατρός.
Medea, 746.

Ὄμνυμι γαῖαν, λαμπρὸν ἡλίου τε φῶς.
Ibid. 752.

Et similia passim. Nam in his nullus unquam est licentiæ locus.

Ver. 75. —— χρεὼ.] Pronuntiabatur, χρῶ. Vide autem infrà ad κ', 43.

Ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς, ὅτι δήϊοι ἐγγύθι νηῶν
Καίουσιν πυρὰ πολλά· τίς ἂν τάδε γηθήσειε;
Νὺξ δ' ἥδ' ἠὲ διαρραίσει στρατὸν, ἠὲ σαώσει.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Ἐκ δὲ φυλακτῆρες σὺν τεύχεσιν ἐσσεύοντο,
Ἀμφί τε Νεστορίδην Θρασυμήδεα, ποιμένα λαῶν,
Ἠδ' ἀμφ' Ἀσκάλαφον καὶ Ἰάλμενον, υἷας Ἄρηος,
Ἀμφί τε Μηριόνην, Ἀφαρῆά τε, Δηΐπυρόν τε,
Ἠδ' ἀμφὶ Κρείοντος υἱὸν, Λυκομήδεα δῖον·
Ἑπτ' ἔσαν ἡγεμόνες φυλάκων, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ
Κοῦροι ἅμ' ἔστειχον, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες·
Κὰδ δὲ μέσον τάφρου καὶ τείχεος ἷζον ἰόντες·
Ἔνθάδε πῦρ κήαντο, τίθεντο δὲ δόρπον ἕκαστος.
Ἀτρείδης δὲ γέροντας ἀολλέας ἦγεν Ἀχαιῶν
Ἐς κλισίην, παρὰ δέ σφι τίθει μενοεικέα δαῖτα·
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ὁ γέρων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν
Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·

" Bono et prudenti; quoniam hostes propè naves
" Accendunt ignes multos: quis in his laetetur?
" Nox autem haec vel disperdet exercitum, vel servabit."
Sic dixit; illi verò eum libentèr et audîerunt et obsecuti sunt.
Ac custodes cum armis properè-exierunt,
Nempe Nestoridesque Thrasymedes, pastor populorum,
Et Ascalaphus et Ialmenus, filii Martis,
Merionesque, Aphareusque, Deïpyrusque,
Et Creontis filius, Lycomedes nobilis:
Septem erant duces custodum, centeni verò cum singulis
Juvenes ordine-ibant, longas hastas manibus tenentes;
Atque in medio fossae et muri sedebant profecti:
Ibi ignem accenderunt, apposueruntque coenam unusquisque.
Atrides autem proceres frequentes duxit Achivorum
In tentorium; ipsisque apposuit gratum-animo convivium:
Hi autem ad cibos paratos appositos manus extenderunt.
Ac postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Illis senex omnium-primus texere coepit consilium
Nestor, cujus et antea optimum apparuerat consilium:
Qui ipsis cordatus concionatus est et dixit:

Ver. 77. Καίουσιν.] *Al.* καίουσι. Quod perinde est. Vide ad ά, 51.

Ibid.—— τίς ἂν τάδε γηθήσειε;] Vide suprà ad ά, 330.

Ver. 81. Ἀμφί τε Νεστορίδην.] De hujusmodi loquendi ratione, vide suprà ad γ', 146.

Ver. 85. Ἑπτ' ἔσαν —, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ.] Bis septem Rutuli, muros qui milite servent,
Delecti; ast illos centeni quemque sequuntur,
Purpurei cristis juvenes, auroque corusci.
Æn. IX, 161.

Ver. 94. —— ἀρίστη φαίνετο βουλή.] — potior sententia visa est. *Æn.* IV, 287.

Ver. 95. Ὅς σφιν.] Ita rectè edidit *Barnesius*. *Stephanus*, aliique permulti, Ὅ σφιν Malè.

Ἀτρείδη, κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι· οὕνεκα πολλῶν
Λαῶν ἐσσὶ ἄναξ, καί τοι Ζεὺς ἐγγυάλιξε
Σκῆπτρόν τ', ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βουλεύησθα·
Τῷ σε χρὴ πέρι μὲν φάσθαι ἔπος, ἠδ' ἐπακοῦσαι,
Κρηῆναι δὲ καὶ ἄλλῳ, ὅταν τινὰ θυμὸς ἀνώγῃ
Εἰπεῖν εἰς ἀγαθόν· σέο δ' ἕξεται, ὅ,ττι κεν ἄρχῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.
Οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει,
Οἷον ἐγὼ νοέω, ἠμὲν πάλαι, ἠδ' ἔτι καὶ νῦν,
Ἐξέτι τοῦ, ὅτε, διογενὲς, Βρισηΐδα κούρην
Χωομένου Ἀχιλῆος ἔβης κλισίηθεν ἀπούρας·
Οὔτι καθ' ἡμέτερόν γε νόον· μάλα γάρ τοι ἔγωγε
Πόλλ' ἀπεμυθεόμην· σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ
Εἴξας, ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοί περ ἔτισαν,

" Atrida, gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" In te quidem finiam, à te autem incipiam; quoniam multorum
" Populorum es rex, et tibi Jupiter in-manus-dedit
" Sceptrumque, et jura; ut ipsis consulas:
" Ideò te oportet supra *omnes* et dicere sententiam, et audire,
" Perficere etiam et alterius *consilium*, quum aliquem animus jusserit
" Dicere in bonum: penes te autem erit quicquid optimum-visum-fuerit.
" At ego dicam, ut mihi videtur esse optimum.
" Non enim quis sententiam alius meliorem hâc excogitaverit,
" Qualem ego sentio, et olim, et etiam nunc,
" Ex eo *tempore*, quando, generose, Briseïda puellam
" Irati Achillis abiisti à tentorio auferens:
" Nequaquam secundum nostram quidem sententiam: valdè enim tibi ego
" Multis dissuadebam: tu autem tuo magno animo
" Cedens, virum fortissimum, quem etiam immortales honorârunt,

---

Ver. 97. Ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι.] A te principium, tibi desinet. —— *Virg. Ecl.* VIII, 11.
Primâ dicte mihi, summâ dicende Camœnâ. *Horat. Epist.* I, 1, 1.
Ἀρχόμενοι δὲ Λίνον καὶ λήγοντες καλέουσιν. *Hesiod.*

Ver. 99. Σκῆπτρόν τ', ἠδὲ θέμιστας.] Σκῆπτρον, διὰ τὸ κράτος· θέμιστας, διὰ τὸ δίκαιον· οὔπω γὰρ εἶχον γραπτοὺς νόμους. *Schol. Victorian.*

Ver. 102. —— σέο δ' ἕξεται, ὅ,ττι κεν ἄρχῃ.] Τὸ τῶν λόγων κατόρθωμα, σὸν ἔσται· εἰς σὲ γὰρ ἀνενεχθήσεται, ὅ,τι ἂν κρατῇ καὶ συμφέρῃ. ——— Ὃ δήποτε τῆς παραινέσεως πρωτεύῃ καὶ ἐπικρατυνθῇ ἐκ σοῦ γίνεται. Καὶ ἀλλαχοῦ. (Odyss. λ', 315.) —— " ἐκ τοῦδ' ἔσε-" ται ἔργον τι ἔπος τι." *Schol. Vulg. et Victorian.*

Ver. 104. Οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα.] Vide suprà ad ά, 249, 260. et ad β', 372. Cæterùm alii hîc legunt, νόον ἄλλον.

Ver. 106. —— διογενὲς.] *Al.* διογενοῦς. Ut referatur scilicèt ad Ἀχιλῆος. Quod est hoc in loco minùs venustum.

Ver. 109. —— σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ Εἴξας.] Δεξιῶς ὑπήλλαξε τὰ ὀνόματα· τὴν αὐθάδειαν μεγαλοφροσύνην καλῶν· καὶ τὸ προπετὲς, εἴξας, λέγων. *Schol. Victorian.* Φίλος ἐπιεικὴς ——— ἐπαίνῳ μᾶλλον ἢ ψόγῳ χαίρει πρὸς ἐπανόρθωσιν ἤθους χρώμενος. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο ποιεῖ τὸν παῤῥησιαζόμενον ἥκιστα λυπεῖν καὶ μάλιστα θεραπεύειν, ἢ —— μετ' εὐνοίας προσφέρεσθαι τοῖς ἁμαρτάνουσιν. Ὅθεν οὔτε ἀρνουμένους δεῖ τινας ἐξελέγχειν, οὔτε κωλύειν ἀπολογουμένους, ἀλλὰ καὶ προφάσεις εὐσχήμονας ἁμωσγέπως συνεκπορίζειν, καὶ, τῆς χείρονος αἰτίας ἀφισταμένους, αὐτὸν ἐνδιδόναι μετριωτέραν· ὡς —— πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ὁ Νέστωρ. " σὺ δὲ σῷ μεγα-" λήτορι θυμῷ Εἴξας." Ἠθικώτερον γὰρ, οἶμαι, τοῦ ἠδικηκότας καὶ ἡμαρτηκότας. *&c.* Plutarch. de Adul. et Amici discrim.

Ver. 110.—ἀθάνατοί.] Vide suprà ad ά, 398.

Ἠτίμησας· ἑλὼν γὰρ ἔχεις γέρας· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
Φραζώμεσθ', ὥς κέν μιν ἀρεσσάμενοι πεπίθοιμεν
Δώροισίν τ' ἀγανοῖσιν, ἔπεσσί τε μειλιχίοισι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ γέρον, οὔ τι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας·
Ἀασάμην, οὐδ' αὐτὸς ἀναίνομαι· ἀντί νυ πολλῶν
Λαῶν ἐστιν ἀνὴρ, ὅντε Ζεὺς κῆρι φιλήσῃ·
Ὡς νῦν τοῦτον ἔτισε, δάμασσε δὲ λαὸν Ἀχαιῶν.
Ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην, φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας,
Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι, δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄποινα·
Ὑμῖν δ' ἐν πάντεσσι περικλυτὰ δῶρ' ὀνομήνω,

"Contumeliâ-affecisti; ereptum enim habes praemium: verùm etiam et nunc
"Deliberemus, quomodò ipsum placantes flectamus
"Donisque placidis, verbisque blandis."
Hunc autem rursùm allocutus est rex virorum Agamemnon:
"O senex, neutiquam mentitus mea errata enumerâsti:
"Peccavi, neque ipse nego; multarum nempe instar
"Copiarum est vir, quem Jupiter ex-animo dilexerit;
"Sicut nunc hunc honoravit, domuitque populum Achivorum.
"Verùm quoniam peccavi, animo laevo obsecutus,
"Iterùm volo placare, dareque ingentia dona:
"Vobis autem coram omnibus inclyta dona nominabo,

Ver. 115.——*οὔ τι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας.*] Ἔστι δὲ, inquit *Eustathius*, τὸ, "ψεῦδος" μὲν ἐπιῤῥηματικὸν, ἀντὶ τοῦ, ψευδῶς· εἰ μή τις ἴσως ἐθέλει στίζειν ἐν τῷ, "οὔτι ψεῦδος·" εἶτα ἐπάγειν ἀσυνδέτως κατ' ἔλλειψιν τὸ ἑξῆς· ἵνα λέγῃ κομματικῶς, "οὔτι ψεῦδός ἐστιν ὧν ἐδημηγόρησας· ἐμὰς ἄτας κατέλεξας." Minùs peritè, ut mihi quidem videtur. Quid enim invenustius, aut magìs hiulcè dici potuisset? Reverà illud, ψεῦδος, hoc in loco est, κατὰ ψεῦδος· cujus contrarium est, κατ' ἀλήθειαν, vel, πρὸς ἀλήθειαν.

Ver. 116. Ἀασάμην.] Verbum hoc fictitium et abnorme, ά in primis syllabis utramque habet *ancipitem*. Quod in hoc verbo (credo) est *singulare*. Fortè tamen hujus rei ratio ex eâ petenda erit analogiâ, quâ analogiâ dicitur Κρονίονος et Κρονίωνος, τεθνηότος et τεθνειῶτος, μετήορος et μετέωρος, λᾱὸς et λεὼς, βασιλῆος et βασιλέως, βασιλῆᾰ et βασιλέᾱ, Ἀχιλλῆᾰ et Ἀχιλλέᾱ, *&c.*

Ibid. ——— *ἀντί νυ πολλῶν.*] Notandum quàm non supervacaneum hîc sit istud νυ, sed eandem ferè vim habeat ac Latinum *nempe*.

Ver. 119. Ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην.] Vide suprà ad *ver.* 116. Item ad β', 111.

Ibid. —— *φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας, Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι.*] *Οὕτω δὲ τὰ ἔπη ταῦτα προηνέγκατο Διοσκουρίδης ὁ Ἰσοκράτους μαθητὴς,*

Ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην, φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας,
Ἢ οἴνῳ μεθύων, ἤ μ' ἔβλαψαν θεοὶ ἄλλοι,
Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι.— *Athenæus, lib.* I. c. 9.

Barnesius versum *istum alterum* inserendum potiùs contendit (ubi et *Eustathius* ejusdem meminit) infrà in *lib.* τ', post *ver.* 137.

Ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην (καί μευ φρένας ἐξέλετο Ζεὺς,)
Ἢ οἴνῳ μεθύων, ἤ μ' ἔβλαψαν θεοὶ ἄλλοι,
Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι. ———

Sed neutro in loco satìs aptè cohæret versus iste. Nam *priore* in loco, ubi Jovis mentio non fit, non rectè inseritur istud θεοὶ ἄλλοι. Et *posteriore* in loco, non satìs aptè apponitur istud οἴνῳ μεθύων, nisi Parenthesi inclusa dempseris; quæ tamen si dempseris, jam non ampliùs cohærebit alterum istud θεοὶ ἄλλοι.

Ver. 120. —— *δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄποινα.*] *Ἵνα μὴ, σμικροψυχίας ἕνεκα, δοκῇ τὸν στρατὸν ἀποστερεῖν συμμαχίας.* *Schol. Victorian.* *Τῆς Βρισηΐδος τὴν ἀφαίρεσιν εἰς τὴν Ἄτην* (suprà, *ver.* 18.) *ἀναφέρων ὁ Ἀγαμέμνων, ὅμως* "*ἂψ ἐθέλει ἀρέσαι, δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄποινα.*" *Καὶ γὰρ τὸ δεῖσθαι, τοῦ μὴ καταφρονοῦντός ἐστι· καὶ ταπεινὸς φανεὶς ὁ ἀδικήσας, ἔλυσε τὴν τῆς ὀλιγωρίας δόξαν.* *Plutarch.* *περὶ ἀοργησίας.*

Ver. 121. Ὑμῖν.] *Al.* Ἡμῖν.

Ἕπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
Αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους
Πηγοὺς, ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
Οὔ κεν ἀλήϊος εἴη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο,
Οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
Ὅσσα μοι ἠνείκαντο ἀέθλια μώνυχες ἵπποι.
Δώσω δ' ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας,
Λεσβίδας· ἃς, ὅτε Λέσβον ἐϋκτιμένην ἕλεν αὐτὸς,
Ἐξελόμην, αἳ κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
Τὰς μέν οἱ δώσω, μετὰ δ' ἔσσεται, ἣν τότ' ἀπηύρων
Κούρην Βρισῆος· καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι,
Μήποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι, ἠδὲ μιγῆναι,
Ἣ θέμις ἀνθρώπων πέλει, ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν.
Ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὖτε

" Septem igni-nunquam-admotos tripodas, decemque auri talenta,
" Splendidosque lebetas viginti, duodecimque equos
" Validos, in-cursu-victores, qui praemia pedibus reportârunt.
" Non sanè pauper esset vir, cui tot contigerint,
" Neque inops valdè-preciosi auri,
" Quot mihi attulerunt praemia solidi-ungulis equi.
" Dabo item septem mulieres formâ-praestante, operum scientes,
" Lesbias; quas, quando Lesbum benè-habitatam cepit ipse,
" Delegi, quae pulchritudine vincebant genus mulierum.
" Has quidem ei dabo; interque *eas* erit, quam tunc abstuli
" Filiam Briseï; et magnum jusjurandum addam,
" Nunquam *ejus* cubile ascendisse, vel cum eâ rem habuisse,
" Qua mos hominum est, virorum et mulierum.
" Haec quidem statim omnia aderunt: si verò insuper

Ver. 122.——*ἀπύρους τρίποδας*—— *Αἴθωνας δὲ λέβητας.*]

Bina dabo argento perfecta, atque aspera signis,
Pocula: ——————
Et tripodas geminos; auri duo magna talenta. *Æn.* IX, 263.

Ἀπύρους, πρὸς σύγκρισιν τῶν ἐμπυριβητῶν· αἴθωνας δὲ, τοὺς εἰς πῦρ βαλλομένους. Schol. *Victorian.* *Ἦν γὰρ τὸ ἀρχαῖον δύο γένη τριπόδων, οὓς καλεῖσθαι λέβητας συνέβαινεν ἀμφοτέρους.——Τρίπους χαλκοῦς——ὃν νῦν λέβητα καλοῦσι. Οὗτοι δ' ἦσαν οἱ μὲν ἄπυροι, εἰς οὓς τὸν οἶνον ἐξεκεράννυον· οἱ δὲ λοιτροχόοι, ἐν οἷς τὸ ὕδωρ ἐθέρμαινον, καὶ ἐμπυριβῆται.* *Athenæus, lib.* II. *c.* 2.

Ver. 124. ——— *οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.*] *Οὐκ ἐν Πελοποννήσῳ ἦσαν οἱ ἵπποι ἠγωνισμένοι· εἶεν γὰρ ἂν ἤδη γέροντες· ἀλλ' ἐν Ἰλίῳ νενικήκασιν, ἐπιταφίους ἀγῶνας ἀγωνιζόμενοι.* Schol. *Victorian.*

Ver. 127. —— *μώνυχες ἵπποι*]
—solido—ungula cornu. *Georg.* III, 88.

Ver. 128. ——— *ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας.*] *Al. ἀμύμονα ἔργ' εἰδυίας.*

Præterea bis sex genitor lectissima matrum
Corpora, captivosque dabit. ————
Æn. IX, 272.

Ver. 129. —— *ἃς* —— *ἕλεν αὐτὸς.*] *Πιθανῶς ἔπαινον Ἀχιλλέως παρενέμιξε, καὶ μονονουχὶ παραχωρήσειν φησὶν τῶν αὐτοῦ σκύλων. Ἅμα δὲ καὶ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὴν δωρεὰν ἄγει, ἐμφαίνων ὅτι, ἃ οἶδεν ἐκεῖνος, δίδωσιν. Ἁπλοῦν δὲ τὸ ἦθος, καὶ πάντα πρὸς πειθώ.* Schol. *Victorian.*

Ver. 131. *Τὰς μέν οἱ δώσω.*] Quâ ratione hîc *μὲν* (etiam extra cæsuram) producatur; item *ἐπὶ*, *ver.* 132. et *ἐνὶ*, *ver.* 144. et *πρὸς*, *ver.* 147. vide suprà ad *ά*, 51. n. 9.

Ver. 134. *Ἣ θέμις ἀνθρώπων.*] *Θαυμασίως τὴν αἰσχρὰν λέξιν ἐκάλυψε, —— τιμιωτάταις προσηγορίαις ἐπισκιάζων.* Schol. *Victorian.*

Ver. 135. —— *εἰ δέ κεν αὖτε.*]

Si verò capere Italiam, sceptrisque potiri
Contigerit victori, et prædæ ducere sortem.
Æn. IX, 267.

Ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ' ἀλαπάξαι,
Νῆας ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηησάσθω,
Εἰσελθὼν, ὅτε κεν δατεώμεθα ληΐδ' Ἀχαιοί.
Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθω,
Αἵ κε μετ' Ἀργείην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν.
Εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ' Ἀχαιϊκὸν, οὖθαρ ἀρούρης,
Γαμβρός κέν μοι ἔοι· τίσω δέ μιν ἶσον Ὀρέστῃ,
Ὅς μοι τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἔνι πολλῇ.
Τρεῖς δέ μοί εἰσι θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Χρυσόθεμις, καὶ Λαοδίκη, καὶ Ἰφιάνασσα·
Τάων, ἥν κ' ἐθέλῃσι, φίλην ἀνάεδνον ἀγέσθω
Πρὸς οἶκον Πηλῆος· ἐγὼ δ' ἐπιμείλια δώσω
Πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὔπω τις ἑῇ ἐπέδωκε θυγατρί.
Ἑπτὰ δέ οἱ δώσω εὖ ναιόμενα πτολίεθρα,
Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε, καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν,
Φηράς τε ζαθέας, ἠδ' Ἄνθειαν βαθύλειμον,

" Urbem magnam Priami dii dederint evertere,
" Naves abundè auro et aere *congesto* impleat,
" Ingressus, quando dividemus praedam Achivi.
" Trojanas porrò mulieres viginti ipse deligat,
" Quae post Argivam Helenam pulcherrimae sint.
" Quod si *unquam* Argos pervenerimus Achaicum, uber agri;
" *Tum verò* gener mihi sit; honorabo autem ipsum aequalitèr Oresti,
" Qui mihi unicus nutritur rerum-copiâ in magnâ.
" Tres autem mihi sunt filiae in domo benè-constructâ,
" Chrysothemis, et Laodice, et Iphianassa:
" Harum, quam velit, dilectam sine-sponsalibus ducat
" Ad domum Pelei: ego vero dotalia-dona dabo
" Multa valdè, quot adhuc nemo suae dedit filiae.
" Septem porrò ei dabo benè habitatas urbes,
" Cardamylen, Enopenque, et Hiran herbosam,
" Pherasque inclytas, et Antheam profunda-habentem-prata,

Ver. 137. Νῆας ἅλις χρυσοῦ] Plerique hîc legunt, Νῆα ἅλις χρυσοῦ· Quod ferri potest. Verùm cùm infrà, *ver.* 297. à plerisque scribatur Νῆας· et hîc quoque, cum *Barnesio*, Νῆας edidi. *Eustathius* utrobique legit, Νῆα· Quod perinde erit.

Ver. 141. — ἀρούρης.] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 142. —— ἔοι.] *Al.* ἔη.

Ver. 144. Τρεῖς δέ μοι εἰσὶ θύγατρες.]

Sunt mihi bis septem præstanti corpore nymphæ:
Quarum quæ formâ pulcherrima, Deïopeiam
Connubio jungam stabili, propriamque dicabo;
Omnes ut tecum meritis pro talibus annos
Exigat, et pulchrâ faciat te prole parentem.
Æn. I, 75.

Ver. 147. —— ἐπιμείλια δώσω.] *Al.* ἐπὶ μείλια δώσω. Nempè μείλια ἐπιδώσω.

Ver. 149. Ἑπτὰ δέ οἱ δώσω.] Ἄδηλον, εἴτε φερνὴν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ καὶ ταύτας δίδωσι τὰς πόλεις· ἢ ἔξωθεν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα δῶρα. *Schol. Victorian.* At verò mihi nequaquam hoc ἄδηλον videtur. Si enim φερνῇ et has urbes annumerâsset, dixisset utique, non Ἑπτὰ δέ οἱ δώσω, sed Ἑπτὰ ἄρ' οἱ δώσω· non, *septem autem*, vel *septem porrò*; sed *septem utique*, ei dabo.

Ibid. ——— εὖ ναιόμενα πτολίεθρα, ——— Καί οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ.]

Insuper id campi, quod rex habet ipse Latinus.
Æn. IX, 274.

Ver. 150. ——— Ἱρήν.] *Al.* Ἴρην et Ἵρην.

Καλήν τ' Αἴπειαν, καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν·
Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς νέαται Πύλου ἠμαθόεντος·
Ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύῤῥηνες, πολυβοῦται,
Οἵ κέ ἑ δωτίνῃσι, θεὸν ὣς, τιμήσουσι,
Καί οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
Ταῦτά κέ οἱ τελέσαιμι μεταλλήξαντι χόλοιο.
Δμηθήτω· Ἀΐδης τοι ἀμείλιχος, ἠδ' ἀδάμαστος,
Τοὔνεκα καί τε βροτοῖσι θεῶν ἔχθιστος ἁπάντων·
Καί μοι ὑποστήτω, ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι,
Ἠδ' ὅσσον γενεῇ προγενέστερος εὔχομαι εἶναι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον,
Δῶρα μὲν οὐκ ἔτ' ὀνοστὰ διδοῖς Ἀχιλῆϊ ἄνακτι.
Ἀλλ' ἄγετε, κλητοὺς ὀτρύνομεν, οἵ κε τάχιστα
Ἔλθωσ' ἐς κλισίην Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.
Εἰ δ' ἄγε, τοὺς ἂν ἐγὼν ἐπιόψομαι· οἱ δὲ πιθέσθων.
Φοῖνιξ μὲν πρώτιστα, Διῒ φίλος, ἡγησάσθω,

"Pulchramque Aepeam, et Pedasum vitiferam:
"Omnes autem propè mare *sunt*, ultimae Pylum *versus* arenosam:
"Virique *eas* incolunt pecudibus et bobus abundantes,
"Qui ipsum donis, deum tanquam, honorabunt,
"Et ejus sub sceptro opulenta solvent tributa, [vel, *laeta perficient jura.*]
"Haec utique ei praestabo, si cessaverit ab irâ.
"Exorari-se-sinat: Pluto *solus* implacabilis et inexorabilis,
"Quare et hominibus *est* deorum odiosissimus omnium:
"Atque etiam mihi cedat, quatenus major imperio sum,
"Et quatenus natu major glorior esse."
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor:
"Atrida gloriosissime, rex virorum Agamemnon,
"Dona quidem, neutiquam aspernanda, das Achilli regi.
"Sed agite, delectos excitemus, qui celerrimè
"Eant ad tentorium Pelidae Achillis.
"Quin age, hos ego legam; ii autem pareant.
"Phoenix quidem primùm, Jovi dilectus, sit-dux,

Ver. 152. Καλήν.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 153. ——— ἐγγὺς ἁλὸς νέαται Πύλου.] Vel νέαται, ὅ ἐστιν ἔσχαται, ὡς ὁμοροῦσαι τῇ Πύλῳ· vel, νέαται, συγκοπὲν ἐκ τοῦ ναιέαται, ὃ δηλοῖ τὸ, οἰκοῦνται. *Eustath.* Ἀπολλόδωρος δὲ γράφει, κέαται. *Schol. Victorian.* Certè *Homeri* temporibus nihil hìc inerat ambigui. A prioris interpretationis partibus stat istud infrà, λ', 711. —— νεάτη Πύλου ἠμαθόεντος.

Ver. 155. —— θεὸν ὥς.] Quâ ratione, θεὸν, hìc ultimam producat; item Διῒ, *ver.* 168; et Ὀδυσσῆϊ, *ver.* 180; vide suprà ad ά, 51. n. 9.

Ver. 158. —— Ἀΐδης τοι ἀμείλιχος.]

Non si trecenis, quotquot eunt dies,
Amice, places *illachrymabilem*
Plutona tauris. —— *Hor. Carm.* II, 14.
——— Manesque adiit, regemque tremendum,
Nesciaque humanis precibus *mansuescere* corda. *Virg. Georg.* IV, 469.

Ver. 162. ἱππότα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 166. —— Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.] Vide suprà ad ά, 1.

Ver. 167. Εἰ δ' ἄγε.] Particulæ, εἰ, vis hujusmodi est: *Quòd si meo consilio parebis, age,* &c. Vide suprà ad ζ', 376.

Ibid. ——— πιθέσθων.] Aut contractum hoc ex πιθέσθωσαν· aut, *duale* si sit, quâ ratione id fiat, vide infrà ad *ver.* 182.

Ver. 168. Φοῖνιξ.] Vide suprà ad β', 267

Αὐτὰρ ἔπειτ' Αἴας τε μέγας καὶ δῖος Ὀδυσσεύς·
Κηρύκων δ' Ὀδίος τε καὶ Εὐρυβάτης ἅμ' ἑπέσθων.
Φέρτε δὲ χερσὶν ὕδωρ, εὐφημῆσαί τε κέλεσθε,
Ὄφρα Διὶ Κρονίδῃ ἀρησόμεθ', αἴκ' ἐλεήσῃ.
Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ἑαδότα μῦθον ἔειπεν.
Αὐτίκα κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσαντ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Ὡρμῶντ' ἐκ κλισίης Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο.
Τοῖσι δὲ πόλλ' ἐπέτελλε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Δενδίλλων ἐς ἕκαστον, Ὀδυσσῆϊ δὲ μάλιστα,
Πειρᾶν, ὡς πεπίθοιεν ἀμύμονα Πηλείωνα.
Τὼ δὲ βάτην παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,

" Ac deinceps *eat* Ajax magnus, et nobilis Ulysses:
" Praeconum autem Hodiusque et Eurybates simul sequantur.
" Ferte autem ad-manus-*lavandas* aquam, et linguis-favere jubete,
" Ut Jovi Saturnio supplicemus, si fortè misereatur."
Sic dixit: his autem omnibus gratam sententiam dixit.
Illicò praecones quidem aquam in manus fuderunt,
Juvenes autem crateras coronaverunt vino:
Distribueruntque inde omnibus, auspicantes poculis.
Ac postquam libâssent, bibissentque, quantum voluit animus,
Properabant ex tentorio Agamemnonis Atridae.
Illis autem multa mandata dedit Gerenius eques Nestor,
Oculos in unumquemque vertens, Ulyssem autem maximè,
Obsecrans eniti, ut flecterent eximium Pelidem.
Hi autem iverunt juxta littus multùm-strepentis maris,

Ver. 170. Κηρύκων δ' Ὀδιός τε καὶ Εὐρυβάτης.] Ἵνα δηλωθῇ, ὅτι δημοσία ἐστὶν ἡ πρεσβεία. Ταλθύβιος δὲ οὐ πέμπεται, ὡς Ἀγαμέμνονος. *Schol. Victorian.*

Ver. 175. —— ἐπεστέψαντο.] Vide suprà ad ά, 470. 471.

Ver. 177. —— σπεῖσαντ'.] Fortè, σπεῖσάν τ'. Quod est usitatius.

Ver. 179. — ἱππότα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 180. Δενδίλλων ἐς ἕκαστον.] Οἷον τῇ ὄψει ἱκετεύων, ὡς ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τοῦ παντὸς στελλομένους. *Schol. Victorian.*

Ibid. ——— Ὀδυσσῆϊ δὲ μάλιστα.] Quippe cujus prudentiæ et sapientiæ maximam habuit fiduciam.

Ver. 182. Τὼ δὲ βάτην.] Nempe *Ajax* et *Ulysses:* Ut rectè *Schol. Victorian.* Nam *Phœnix* non erat ipse legatus, sed legatorum ad *Achillem* alumnum suum ductor, *ver.* 168. Ἔνιοι δὲ (inquit *Scholiastes*) λέγουσι καὶ συμπεπρεσβευκέναι τὸν Φοίνικα· καὶ οὐδὲ εἶναι τεκμήριον τὸν παρὰ τῷ Ποιητῇ ἀριθμόν· πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ πλειόνων αὐτὸν [τὸν δυϊκὸν] τετάχθαι ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ, (*Iliad.* ά, 566.)

Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,
Ἆσσον ἰόντε.

καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ, (*Odyss.* θ', 48.)

Κούρω δὲ κρινθέντε δύω καὶ πεντήκοντα.

Sed absurda admodùm est ista sententia. Neque ullo pacto adhiberi potest Numerus *Dualis*, nisi quum sermo sit de *Duobus:* ut fusè ostendimus suprà ad ά, 566. et β', 288. et ί, 487. Istud ἆσσον ἰόνθ' (*Iliad.* ά, 577.) non utique est ἆσσον ἰόντε, sed ἆσσον ἰόντα, ut ibi ostendimus. Et quamvis rectè dicatur, (*Odyss.* θ', 48.) κούρω δύω καὶ πεντήκοντα, (quod est videlicèt κούρω δύω καὶ κοῦροι πεντήκοντα;) non tamen rectè dici potuisset (quod voluit Scholiastes) κούρω πεντήκοντα καὶ δύω. Nec quoniam rectè dicas tam κοῦροι δύο, quàm κούρω δύο; idcirco vicissim dicere licebit, κούρω τρεῖς, vel κούρω πεντήκοντα. Cujus rei rationem suprà adjecimus, ad ά, 566. Porrò in transcursu id monitum Lectorem velim, rectè editum à *Barnesio* versum istum, κούρω δὲ κρινθέντε ——, quod in aliis *pessimè* scriptum est κούρω δὲ κριθέντι. Nam κριθέντι primam neces-

Πολλὰ μάλ' εὐχομένω γαιηόχῳ Ἐννοσιγαίῳ,
Ῥηϊδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο.
Μυρμιδόνων δ' ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην·
Τὸν δ' εὗρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ,
Καλῇ, δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ' ἀργύρεος ζυγὸς ἦεν·
Τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων, πτόλιν Ἠετίωνος ὀλέσσας·
Τῇ ὅγε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.
Πάτροκλος δέ οἱ οἶος ἐναντίος ἧστο σιωπῇ,
Δέγμενος Αἰακίδην, ὁπότε λήξειεν ἀείδων.
Τὼ δὲ βάτην προτέρω, ἡγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς·
Στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφὼν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς,
Αὐτῇ σὺν φόρμιγγι, λιπὼν ἕδος, ἔνθα θάασσεν.

Permulta vota facientes terram-cingenti Neptuno,
Ut facilè flecterent magnos animos Aeacidae.
Myrmidonum verò ad tentoriaque et naves pervenerunt:
Illumque invenerunt animum oblectantem citharâ argutâ,
Pulchrâ, affabrè-factâ, (supernè autem argenteum jugum erat:)
Quam ceperat è spoliis, urbe Eetionis eversa:
Hac is animum oblectabat, canebatque utique praeclara-facinora virorum.
Patroclus autem ei solus è-regione sedebat tacitus,
Expectans Aeacidem, quando desineret canere.
Hi verò progressi sunt ulteriùs, praeibat autem nobilis Ulysses:
Steteruntque ante ipsum: attonitus autem exiliit Achilles,
Ipsâ cum citharâ, relictâ sede, in quâ sedebat.

---

sariò corripit, (vide suprà ad ά, 309.) Neque in his ullus unquam est *licentiæ* locus.

Ver. 184. Ῥηϊδίως πεπιθεῖν.] Non, ut *Neptunus facilè flecteret*, (quomodo *Editio Wetsteniana*, eamque secutus *Barnesius* pessimè vertunt;) sed, *ut legati facilè flecterent*, &c.

Ver. 185. —— ἱκέσθην.] Vide ad *ver.* 182.

Ver. 186. —— φρένα τερπόμενον φόρμιγγι.]

—— canit, et mœstum musâ solatur amorem. *Æn.* X, 191.

Ver. 187. Καλῇ.] Vide suprà ad β', 43.

Ibid. —— ἐπὶ δ' ἀργύρεος ζυγὸς ἦεν.] *Plutarchus* περὶ μουσικῆς, sub finem, citat hoc modo: περὶ δ' ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν. Et *Barnesius* in uno MS. repperit, ἀργύρεον ζυγόν.

Ver. 189. —— ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.]

—— heroum laudes, et facta parentis. *Virg. Ecl.* IV, 26.

—— equos, atque arma virûm pugnasque canebat. *Æn.* IX, 777.

Ὥστε οὐδέποτε ἐκλανθάνεσθαι δέον τῆς ἀρετῆς, οὐδὲ τῶν εὐκλεῶν πράξεων, οὔτε πίνοντα, οὔτε ᾄδοντα, τὸν γενναῖον ἄνδρα καὶ βασιλικόν· ἀλλ' ἀεὶ δεκτικὸν ἢ πράττοντα αὐτὸν μέγα τι καὶ θαυμαστὸν, ἢ μεμνημένον τῶν ὁμοίων. *Dion. Orat.* 2. Κλέα γὰρ ἀνδρῶν ᾄδειν, καὶ πράξεις ἡμιθέων, ἔπρεπεν Ἀχιλλεῖ τῷ Πηλέως τοῦ δικαιοτάτου. *Plutarch.* περὶ μουσικῆς, sub finem. Τινὸς αὐτῷ [τῷ Ἀλεξάνδρῳ] τῶν ἐγχωρίων ὑποσχομένου τὴν Πάριδος λύραν, εἰ βούλοιτο, δώσειν· οὐδὲν (ἔφη) τῆς ἐκείνου δεῖ μοι· τὴν γὰρ Ἀχιλλέως κέκτημαι, πρὸς ἣν ἐκεῖνος ἀνεπαύετο, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν· ἡ δὲ Πάριδος, πάντως μαλακήν τινα καὶ θήλειαν ἁρμονίαν [imbelli citharâ, *Horat. Carm.* I, 15. vide suprà ad γ', 54.] ἐρωτικοῖς ἔψαλλε μέλεσι. Φιλοσόφου τοίνυν ἐστὶ ψυχῆς, σοφίας ἐρᾶν, καὶ σοφοὺς ἄνδρας θαυμάζειν μάλιστα. *Id. de Alexandri Magni fortunâ sive virtute, lib.* I. Porrò, lautissimè hæc verba (ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν) vertit *Athenæi* Interpres Latinus, *lib.* XIV. *cap.* 8.: "*Herculem ex heroibus viris ab Achille præcipuè cantionibus laudatum:*" atque etiam alibi rem eandem repetit: Scilicèt credidit ἄρα κλέα, idem esse atque Ἡρακλῆα.

Ver. 191. —— ὁπότε λήξειεν.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 192. Τὼ δὲ βάτην.] *Ulysses* et *Ajax*, ductore *Phœnice*. Vide suprà ad *ver.* 182.

Ibid. —— προτέρω.] Προσωτέρω· ἐνδοτέρω. *Schol.* Sic *ver.* 199. προτέρω ἄγε.

Ibid. —— ἡγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς. *Ajaci* præibat *Ulysses*, cujus erant præcipuæ videlicèt in perorando partes: Ducebat autem ambos *Phœnix*.

Ver. 194. Αὐτῇ σὺν φόρμιγγι.] Ὑπὸ φιλοφροσύνης ἀπήντησεν αὐτοῖς οὕτως, ὡς εἶχεν, σὺν τῇ κιθάρᾳ. Τοῖς δὲ, ὑφ' ἓν, αὐτῇ σὺν φόρμιγγι

Ὣς δ' αὔτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἴδε φῶτας, ἀνέστη·
Τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
  Χαίρετον, ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον· ἦ τι μάλα χρεὼ,
Οἵ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἐστον.
  Ὣς ἄρα φωνήσας προτέρω ἄγε δῖος Ἀχιλλεὺς·
Εἷσεν δ' ἐν κλισμοῖσι, τάπησί τε πορφυρέοισιν·
Αἶψα δὲ Πάτροκλον προσεφώνεεν, ἐγγὺς ἐόντα·
  Μείζονα δὴ κρητῆρα, Μενοιτίου υἱὲ, καθίστα,
Ζωρότερον δὲ κέραιρε, δέπας δ' ἔντυνον ἑκάστῳ·
Οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ.
  Ὣς φάτο· Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ' ἑταίρῳ.
Αὐτὰρ ὅγε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ,
Ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' ὄϊος καὶ πίονος αἰγὸς,
Ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ.
Τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς·

Eodem modo et Patroclus, postquam vidit viros, surrexit;
Eos autem dextrâ-prehendens compellavit pedibus velox Achilles:
" Salvete, sanè amici viri venistis; certè aliqua magna necessitas *urget*,
" Qui mihi, quamvis irato, Achivorum gratissimi estis."
Sic fatus, ulteriùs duxit nobilis Achilles;
Et sedere-fecit in sellis recubitoriis, tapetibusque purpureis:
Statim autem Patroclum allocutus est, qui propè aderat:
" Majorem jam craterem, Menoetii fili, appone,
" Meraciusque misce, poculumque para unicuique:
" Hi enim carissimi viri meo sunt sub tecto."
Sic dixit: Patroclus autem dilecto obsecutus est socio.
At ipse vas-carnarium magnum imposuit in ignis splendore,
Et in *illo* tergum posuit ovis et pinguis caprae,
Injecit etiam porci saginati tergum abundans pinguedine.
Ipsi autem *Achilli* tenebat *carnes* Automedon, secabatque nobilis Achilles:

λιπὼν ἕδος, ὡς αἰδούμενος. *Schol. Victorian.* Amicis inopinatò advenientibus assurrexit incompositus.

Ver. 196. —— δεικνύμενος.] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid. — πόδας ὠκὺς.] Vide suprà ad ά, 58.

Ver. 197. Χαίρετον,——ἱκάνετον,——ἐστον.] Vide ad *ver.* 182.

Ibid. —— ἦ τι μάλα χρεὼ, Οἵ μοι σκυζομένῳ περ ——— φίλτατοί.] Summâ certè necessitate adducti, ad me iratum advenistis; vos tamen omnium mihi gratissimi advenistis, etiam irato.

Ver. 200. Εἷσεν δ' ἐν κλισμοῖσι, τάπησί τε.]

Aureâ composuit spondâ, ———
——— stratoque super discumbitur ostro.
Æn. I, 702.

Ibid. — πορφυρέοισιν.] Vide suprà ad ά, 482.

Ver. 202. Μείζονα δὴ κρητῆρα.] Vide suprà ad ζ', 528. Cæterùm notanda hìc vis vocabuli, δή. *Majorem (quæso) craterem*, &c.

Ver. 203. Ζωρότερον δὲ κέραιρε.] *Aristoteles* interpretatur, οὐ τὸ ἄκρατον, ἀλλὰ τὸ θᾶττον. *Poetic. cap.* 25. Alii, apud *Athenæum*, *lib.* X. *cap.* 6. et apud *Plutarchum*, *Sympos. lib.* V. *Prob.* 4. τὸ κεκραμένον accipiunt, et τὸ θερμὸν, et τὸ εὔκρατον. Alii, τὸν πολυετῆ καὶ παλαιὸν οἶνον. Præfert autem *Plutarchus*, contra quam *Aristoteles*, ἀκρατότερον εἰρῆσθαι τὸ ζωρότερον. Quæ quidem et potior videtur sententia.

Ibid. — δέπας δ' ἔντυνον ἑκάστῳ.] Quâ analogiâ fit φαίνω, ἔφαινον, ἔφηνα, φᾰνῶ, ἔφᾰνον, &c. κρῖνω, ἔκρῖνον, ἔκρῖνα, κρῐνῶ, &c. μαρτῦρομαι, ἐμαρτῦρόμην, ἐμαρτῦράμην, μαρτῠροῦμαι, &c. et similia: Eâdem analogiâ fit ἐντῦνω, ἔντῦνον, ἔντῦνα, ἐντῦνόμην, (vide suprà ad δ', 42.) ἐντῠνῶ, ἔντῠνον, sive ἔντυνον. Vide suprà ad ί, 720. et ad ά, 338.

Ver. 204. —— ὑπέασι.] Nonnulli, ὑπέασσι. Minùs rectè.

Ver. 209. Τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς·] Τούτῳ δὲ, τῷ Ἀχιλλεῖ, ὑπηρέτει τὰ κρέα ὁ Αὐτομέδων, οἷον ὑπεῖχεν αὐτά· ἐκεῖνος δὲ διέτεμνεν. *Schol. Victorian.*

Καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρε·
Πῦρ δὲ Μενοιτιάδης δαῖεν μέγα, ἰσόθεος φώς.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη, καὶ φλὸξ ἐμαράνθη,
Ἀνθρακιὴν στορέσας, ὀβελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε·
Πάσσε δ' ἁλὸς θείοιο, κρατευτάων ἐπαείρας.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὤπτησε, καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔχευε,
Πάτροκλος μὲν σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ,
Καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
Αὐτὸς δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Τοίχου τοῦ ἑτέροιο· θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει
Πάτροκλον, ὃν ἑταῖρον· ὁ δ' ἐν πυρὶ βάλλε θυηλάς.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,

Atque eas quidem scitè in-minuta-dividebat, et verubus transfigebat:
Ignem autem Menoetiades accendebat magnum, deo-similis vir.
Ac postquam ignis deflagrâsset, et flamma elanguisset,
Prunis stratis, *is* verua desuper extendit:
Inspersitque sale sacro, è fulcris elevans.
Ac postquam assavisset, et in mensas-coquinarias fudisset,
Patroclus quidem panem acceptum distribuit in mensâ,
Pulchris in canistris: sed carnes distribuit Achilles.
Ipse autem è-regione sedit Ulyssis divini.
Ad parietem alterum: diis autem sacrificare jussit
Patroclum, suum socium: is verò in ignem jecit primitias.
Hi itaque in cibos paratos appositos manus extenderunt.
Ac postquam potûs et cibi desiderium exemissent,

Ver. 210, 211, &c.] Quanto cum artificio Poeta in rebus *minutis* narrandis, et hîc et aliàs, sententias singulas singulis versibus absolvat; vide suprà ad ά, 436, *&c.* et ad β', 102. *Εἰς ταπεινὴν τάξιν μαγειρικὴν κατερχόμενος, οὐδὲν ἧττον τὴν ἡρωϊκὴν διαφυλάττει σεμνότητα. Schol. Victorian. ad ver.* 206. Et *ad ver.* 212. *Εἰς ταπεινὴν ἀπαγγελίαν, οὐδεὶς τοσαύτην ἐπέθηκε σεμνότητα. Homerum nemo in magnis sublimitate, in parvis proprietate superaverit.* Quintilian. lib. X. cap. 1.

Ver. 212. *Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη, καὶ φλὸξ ἐμαράνθη.*]

Postquam collapsi cineres, et flamma quievit. *Æn.* VI, 226.

Plutarchus, de facie in Orbe Lunæ, versum hunc ita citat:

Αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο, παύσατο δὲ φλόξ.

Alii isto modo:

Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐμαραίνετο, παύσατο δὲ φλόξ.

Utrique minùs eleganter.

Ver. 213. ——— *ὀβελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε.*] Quod erat prunis hoc modo *impositum*, dicebatur Romanis *In igne versari*, simili ferè loquendi ratione ac Equitem dicebant *In equo vehi.* Quod cùm non intelligeret *Jul. Cæs. Scaliger,* (*Poetic. lib.* VI. *cap.* 7.) imperitè admodum istud *Horatii* reprehendit, ——"*turdos versat in igne;*" contenditque, *Horatium* scribere debuisse,——"*versat ad* "*ignem.*" Quæ *alia* res est, ac quod voluit *Horatius.*

Ver. 214. ——— *ἁλὸς θείοιο.*] *Θείοιο, ἢ ὅτι τὰς φιλίας συνάγει, ἢ διὰ τὸ ἄσηπτα τηρεῖν τὰ πασσόμενα. Schol. Victorian.* Vel, quia in universâ vitâ plurimus ejus et communis est usus; quâ de causâ *Aqua* itidem et *Lux* eandem habent appellationem. *Plutarch. Symposiac. lib.* V. *probl.* 10.

Ver. 215. —— ἐλεοῖσιν ἔχευε.] *Athenæus, lib.* V. *cap.* 22. legit: ἐλεοῖσιν [illegible]. *Al.* ἐλεοῖσιν.

Ver. 217. Καλοῖς.] Vide suprà ad β', 45.

Ver. 220. Πάτροκλον, ὅν.] Vide suprà ad ά, 51.

Ibid. —— ἐν πυρὶ βάλλε.] Vide suprà ad ά, 593.

Ver. 222. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος.] Vide suprà ad ά, 469.

Νεῦσ' Αἴας Φοίνικι· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας, δείδεκτ' Ἀχιλῆα·
Χαῖρ', Ἀχιλεῦ· δαιτὸς μὲν ἐΐσης οὐκ ἐπιδευεῖς,
Ἠμὲν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο,
Ἠδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν· πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ
Δαίνυσθ'· ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν·
Ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα, διοτρεφὲς, εἰσορόωντες,
Δείδιμεν· ἐν δοιῇ δὲ, σαωσέμεν, ἢ ἀπολέσθαι
Νῆας ἐϋσσέλμους, εἰ μὴ σύγε δύσεαι ἀλκήν.
Ἐγγὺς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὖλιν ἔθεντο
Τρῶες ὑπέρθυμοι, τηλεκλειτοί τ' ἐπίκουροι,
Κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατὸν, οὐδ' ἔτι φασὶν
Σχήσεσθ', ἀλλ' ἐνὶ νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι.
Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
Ἀστράπτει· Ἕκτωρ δὲ μέγα σθένεϊ βλεμεαίνων
Μαίνεται ἐκπάγλως, πίσυνος Διῒ, οὐδέ τι τίει

Innuit Ajax Phoenici: animadvertit autem divinus Ulysses,
Impletoque vino poculo, propinavit Achilli:
" Salve, Achille; epulorum quidem aequalium non indigentes *sumus*,
" Tum in tentorio Agamemnonis Atridae,
" Tum etiam hic nunc: adsunt enim animo-grata multa
" Ad-epulandum: Atqui non *jam* convivii amabilis opera sunt-curae:
" Sed valdè magnam cladem, Jovis-alumne, inspicientes,
" Timemus; in dubio utique, utrum servandae, an periturae sint
" Naves bonis-transtris-instructae, ni tu indueris fortitudinem.
" Prope enim naves et murum castra posuerunt
" Trojani superbi et è-longinquo-vocati socii,
" Accensis ignibus multis per exercitum; neque amplius aiunt
" Prohiberi *se* posse, quin in naves nigras invadant.
" Jupiter autem ipsis Saturnius fausta signa ostendens
" Fulgurat: Hector verò valdè fortitudine oculos-truces-circumferens
" Furit terribilitèr, fretus Jove, nec quicquam veretur

Ver. 223. Νεῦσ' Αἴας Φοίνικι· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς.] Nempe bellator erat, et ingenii subasperi *Ajax*, non orator. Itaque *Ulyssi* tributæ erant dicendi partes. Innuit autem Ajax *Phœnici*, qui *Achillis* altor fuerat atque assecla, eosque jam ad Alumnum suum duxerat; ut ipse, quod ad loquendum tempus esset opportunum, nutu significaret.

Ver. 224. Πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας, δείδεκτ' Ἀχιλῆα.] Vide suprà ad δ', 4 et 262.

Ver. 225. Χαῖρ', Ἀχιλεῦ] De hujus orationis artificio, vide suprà ad *ver.* 1.

Ibid. —— δαιτὸς μὲν ἐΐσης.] Vide suprà ad ά, 468.

Ibid. —— ἐπιδευεῖς, Ἠμὲν ἐνὶ.] *Al.* ἐπιδευεῖς Εἰμὲν, ἐνί. *Al.* ἐπιδεύεις. Minùs rectè.

Ver. 226—231. Ἠμὲν ἐνὶ κλισίῃ ———, σύγε δύσεαι ἀλκήν.] Καλῶς τὰ περὶ τὴν Ἑστίασιν ὅμοια τῇ παρ' Ἀγαμέμνονι λέγει, ἐν ᾗ οὐδεμίαν ἑώρα φιλοτιμίαν· τὴν δὲ Σωτηρίαν, ἐν Ἀχιλλεῖ κεῖσθαι μόνῳ φησί. Τοῦτο γάρ, φησιν, ἥκομεν αἰτοῦντες, ὃ ἐξ ἄλλου λαβεῖν οὐ δυνάμεθα. *Schol. Victorian.*

Ver. 228. ——— ἐπηράτου] Deductum hoc vocabulum, non ex ἐρῶμαι, (penultimam enim tum necessariò produceret;) sed ex ἔραμαι. Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 236. Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης.] *Al.* Ζεὺς γάρ σφι Κρονίδης. *Cicero*, de *Divinatione*, *lib.* II. § 39. memoriâ lapsus, *Ajaci* hæc tribuit: "*Homericus Ajax, apud Achillem querens de* "*ferocitate Trojanorum nescio quid, hoc modo* "*nuntiat:*

"*Prospera Jupiter his dextris fulgoribus* "*edit.*"

Ἀνέρας, οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δέ ἑ λύσσα δέδυκεν.
Ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι ἠῶ δῖαν·
Στεῦται γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα,
Αὐτάς τ' ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
Δηώσειν παρὰ τῆσιν ἀτυζομένους ὑπὸ καπνοῦ.
Ταῦτ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή οἱ ἀπειλὰς
Ἐκτελέσωσι θεοί· ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἴη
Φθίσθαι ἐνὶ Τροίῃ, ἑκὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο.
Ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε, καὶ ὀψέ περ, υἷας Ἀχαιῶν
Τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ.
Αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, οὐδέ τι μῆχος
Ῥεχθέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὑρεῖν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν
Φράζευ, ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ.
Ὦ πέπον, ἦ μὲν σοί γε πατὴρ ἐπετέλλετο Πηλεὺς
Ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε·
Τέκνον ἐμὸν, κάρτος μὲν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη
Δώσουσ', αἴκ' ἐθέλωσι· σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν
Ἴσχειν ἐν στήθεσσι· φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων·
Ληγέμεναι δ' ἔριδος κακομηχάνου, ὄφρα σε μᾶλλον
Τίσωσ' Ἀργείων ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.

" Homines, neque deos: ingens enim ipsum rabies subiit.
" Precatur autem, ut citissimè appareat aurora divina:
" Affirmat enim navium *se* abscissurum summa rostra,
" Ipsasque incensurum pernicioso igne; atque Achivos
" Interfecturum ad ipsas, attonitos in fumo.
" Haec gravitèr timeo in mente; ne ei minas
" Perficiant dii; nobisque jam fatale sit
" Perire in Trojâ, longè ab Argo equis-apto.
" Verùm surge, si in animo tibi est, quamvis serò, filios Achivorum
" Afflictos defendere à Trojanorum impetu.
" Ipsi *sanè* tibi posteà dolor erit, neque ullo modo
" Acceptae *jam* cladis est remedium invenire: sed longè antè
" Considera, ut Danais arceas funestum diem.
" O amice, profectò tibi pater praecipiebat Peleus
" Die illo, cùm te ex Phthiâ Agamemnoni misit;
" Fili mi, fortitudinem quidem Minervaque et Juno
" Dabunt, si voluerint; tu verò ingentes animos
" Contine in pectoribus; humanitas enim melior.
" Desine autem à contentione noxiâ, ut te magìs
" Honorent Argivorum et juvenes et senes.

Ver. 241. — *νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα.*] Ἤ, ὡς ἂν μὴ ἅψηται τὸ πῦρ τῶν ἐντετυπωμένων αὐταῖς ἀγαλμάτων ἢ μάλιστα, ἵνα, κατὰ παλαιὸν ἔθος, ἀναθήσῃ αὐτὰ ναοῖς ἐγχωρίοις εἰς τρόπαια. *Eustath.*

Ver. 243 —— *ἀτυζομένους ὑπὸ καπνοῦ.*] *Al.* ἐρινομένους ὑπὸ καπνῷ. Suprà, θ', 183. ἀτυζομένους περὶ καπνῷ.

Ver. 249. —— *οὐδέ τι μῆχος* —— *ἔστι.*] Ἀμήχανόν ἐστι. Cæterùm fuerunt qui hic legerent, *οὐδέ τι μῆχαρ.*

Ver. 255. — *σὺ δὲ μεγαλήτορα.*] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 258. —— *Τίσωσ'.*] *Al.* Τίωσ'.

Ὣς ἐπέτελλ' ὁ γέρων· σὺ δὲ λήθεαι· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
Παύε', ἔα δὲ χόλον θυμαλγέα· σοὶ δ' Ἀγαμέμνων
Ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο.
Εἰ δὲ, σὺ μέν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω,
Ὅσσα τοι ἐν κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῶρ' Ἀγαμέμνων·
Ἑπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
Αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους
Πηγοὺς, ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
Οὔ κεν ἀλήϊος εἴη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο,
Οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
Ὅσσ' Ἀγαμέμνονος ἵπποι ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
Δώσει δ' ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας,
Λεσβίδας, ἃς, ὅτε Λέσβον ἐϋκτιμένην ἕλες αὐτὸς,
Ἐξέλεθ', αἳ τότε κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
Τὰς μέν τοι δώσει, μετὰ δ' ἔσσεται, ἣν τότ' ἀπηύρα
Κούρην Βρισῆος, καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμεῖται,

" Sic praecipiebat senex; tu verò oblivisceris. Atqui vel etiam nunc
" Cessa, mitteque iram tristem. Tibi verò Agamemnon
" Digna dona dat, si desieris ab ira.
" Quod si *vis*, tu quidem me audi, egoque tibi recensebo,
" Quot tibi in tentoriis promiserit dona Agamemnon;
" Septem igni-nunquam-admotos tripodas, decemque auri talenta,
" Splendidosque lebetas viginti, duodecimque equos
" Validos, in-cursu-victores, qui praemia pedibus reportârunt.
" Non sanè pauper esset vir, cui tot contigerint,
" Neque inops valdè-pretiosi auri,
" Quot Agamemnonis equi praemia pedibus reportârunt.
" Dabit item septem mulieres formâ-praestantes, operum scientes,
" Lesbias; quas, quando Lesbum benè-habitatam cepisti ipse,
" Delegit, quae tunc pulchritudine vincebant genus mulierum.
" Has quidem tibi dabit, interque *eas* erit, quam tunc abstulit
" Filiam Briseï; et insuper magnum jusjurandum addet,

Ver. 259. —— σὺ δὲ λήθεαι.] Πράως καθήψατο, οὐκ ἀμελεῖν αὐτὸν φήσας, ἀλλ' ἐπιλελῆσθαι. *Schol. Victorian.*

Ver. 260. Παύε'.] Editi habent παῦε. Quod aliis in locis *Activum* est. *Barnesius* edidit, παυέ' ex MSS. duobus, in quibus scriptum erat, παύεο. Neque non verisimile est, scripsisse *Homerum*, παύεο· quod utique pronuntiabatur, παύου

Ver. 261. Ἄξια δῶρα δίδωσι.] Καλῶς —— Μετὰ τὸ, τοὺς τοῦ πατρὸς λόγους πεπτάναι αὐτὸν, προφέρει τὰ δῶρα· αἰσχροκερδὲς γὰρ ἦν ἀπ' ἀρχῆς. *Schol. Victorian.*

Ver. 262. Εἰ δὲ, σὺ μέν μευ ἄκουσον.] Hæc ita accipienda existimat *Domina Dacier*, ac si istud Εἰ δὲ, incipientis esset id dicere, quod versu demum trecentesimo profertur, Εἰ δέ τοι Ἀτρείδης μὲν ἀπήχθετο ——· quæ autem hîc inseritur donorum enumeratio, δι' ἀποσιωπήσεως esset interposita: Εἰ δὲ ——· (σὺ μέν μευ ἄκουσον) ——· εἰ δέ τοι Ἀτρείδης, &c. Verùm, præterquam quòd hoc longiùs videatur petitum; liquet, istâ ratione, non utique σὺ Μὲν μευ ἄκουσον, sed σὺ Δ' ἄρ μευ ἄκουσον, dictum oportuisse. Istud autem Εἰ δὲ, reverà simile est atque Εἰ δ' ἄγε, ζ', 376. θ', 18. π', 667. aliisque multis in locis; atque etiam hoc ipso suprà in libro, *ver.* 167.

Ver. 264 —— 269.] Vide suprà ad *ver.* 122—157.

Ver. 274. —— καὶ ἐπὶ μέγαν.] Quà ra-

Μήποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι, ἠδὲ μιγῆναι,
Ἣ θέμις ἐστὶν, ἄναξ, ἤτ' ἀνδρῶν, ἤτε γυναικῶν.
Ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὖτε
Ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ' ἀλαπάξαι,
Νῆας ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηήσασθαι
Εἰσελθὼν, ὅτε κεν δατεώμεθα ληΐδ' Ἀχαιοί.
Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθαι,
Αἴκε μετ' Ἀργείην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν.
Εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ' Ἀχαιϊκὸν, οὖθαρ ἀρούρης,
Γαμβρός κέν οἱ ἔοις· τίσει δέ σε ἶσον Ὀρέστῃ,
Ὅς οἱ τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ.
Τρεῖς δέ οἱ εἰσὶ θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Χρυσόθεμις, καὶ Λαοδίκη, καὶ Ἰφιάνασσα·
Τάων, ἥν κ' ἐθέλησθα, φίλην ἀνάεδνον ἄγεσθαι
Πρὸς οἶκον Πηλῆος· ὁ δ' αὖτ' ἐπιμείλια δώσει
Πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὔπω τις ἑῇ ἐπέδωκε θυγατρί.
Ἑπτὰ δέ τοι δώσει εὖ ναιόμενα πτολίεθρα,
Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε, καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν,
Φηράς τε ζαθέας, ἠδ' Ἄνθειαν βαθύλειμον,
Καλήν τ' Αἴπειαν, καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν·
Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς νέαται Πύλου ἠμαθόεντος·
Ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύρρηνες, πολυβοῦται,

" Nunquam *ejus* cubile ascendisse, vel cum eâ rem habuisse,
" Qua mos est, rex, et virorum et mulierum.
" Haec quidem statim omnia aderunt: si verò porrò
" Urbem magnam Priami dii dederint evertere,
" Naves abundè auro et aere *congesto* impleas
" Ingressus, quando dividemus praedam Achivi.
" Trojanas porrò mulieres viginti ipse deligas,
" Quae post Argivam Helenam pulcherrimae fuerint.
" Quòd si *unquam* Argos pervenerimus Achaïcum, uber agri,
" Tum verò gener ei sis: honorabit autem te aequaliter Oresti,
" Qui ei unicus nutritur rerum-copiâ in magnâ.
" Tres autem ei sunt filiae in domo benè-constructâ,
" Chrysothemis, et Laodice, et Iphianassa:
" Harum, quam velis, dilectam sine-sponsalibus ducas
" Ad domum Pelei: ille autem dotalia-dona dabit
" Multa valdè, quot antehac nemo suae dedit filiae.
" Septem porrò tibi dabit benè habitatas urbes,
" Cardamylen, Enopenque, et Hiran herbosam,
" Pherasque inclytas, et Antheam profunda-habentem-prata,
" Pulchramque Aepeam, et Pedasum vitiferam:
" Omnes autem prope mare *sunt*, extimae ad Pylum arenosam:
" Viri autem *eas* incolunt pecudibus et bobus abundantes,

---

tione hic, ἐπὶ, ultimam producat, item κὲ, et [illegible], *ver.* 289; et [illegible], *ver.* [illegible]; et *ver.* 284; et ὅς, *ver.* 285; et ἐνὶ, *ver.* 286; | μάλα, ver. 305; vide suprà ad ά, 51.

Οἵ κέ σε δωτίνῃσι, θεὸν ὥς, τιμήσουσι,
Καί τοι ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας·
Ταῦτά κέ τοι τελέσειε μεταλλήξαντι χόλοιο.
Εἰ δέ τοι Ἀτρείδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον,
Αὐτὸς, καὶ τοῦ δῶρα· σὺ δ' ἄλλους περ Παναχαιοὺς
Τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατὸν, οἵ σε, θεὸν ὥς,
Τίσουσ'· ἦ γάρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄροιο.
Νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθῃ,
Λύσσαν ἔχων ὀλοήν· ἐπεὶ οὔτινα φησὶν ὁμοῖον
Οἷ ἔμεναι Δαναῶν, οὓς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν,
Ἧ περ δὴ φρονέω τε, καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται,
Ὡς μή μοι τρύζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.
Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·

"Qui te donis, deum tanquam, honorabunt,
"Et tibi sub sceptro opulenta solvent tributa:
"Haec utique tibi praestabit, si desieris ab ira.
"Quod si tibi Atrides quidem invisus est ex-animo magis,
"Ipse, et ejus dona; at tu alios tamen universos-Achivos
"Afflictos miserere in castris, qui te, deum velut,
"Honorabunt: certè enim apud ipsos valde magnam gloriam tuleris.
"Nunc enim Hectorem interfeceris, quum utique valde tibi prope venerit,
"Rabiem habens perniciosam: quippe neminem putat similem
"Sibi esse Danaorum, quos huc naves vexerunt."
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles:
"Nobilissime Laërtiade, solertia pollens Ulysses,
"Oportet sanè sententiam *meam* apertè dicere,
"Quemadmodum sentioque, et quemadmodum perfectum erit,
"Ut ne mihi obstrepatis assidentes aliunde alius.
"Inimicus enim mihi ille aequè ac inferni portae,
"Qui aliud quidem occultat in animo, aliud verò dicit.
"Sed ego dicam, ut mihi videtur esse optimum:

Ver. 304. Νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις.] Καλῶς εἶπε καὶ ἐνταῦθα τὸ, "νῦν" ὡς πρώην αὐτοῦ στήξαντος ἐν τῷ τείχει. Ὥστε μὴ καὶ ἀπολέσῃ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ μεγάλα δύναται ἐπιδείξασθαι κατὰ τῶν πολεμίων. *Schol. Victorian.*

Ver. 307.—πόδας ὠκὺς.] Vide suprà ad ά, 58.

Ver. 308.—313.] Ἐν τούτοις δηλοῖ τοῖς ἔπεσι τὸν τρόπον ἑκατέρου τοῦ ἀνδρὸς· ὡς ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς εἴη ἀληθής τε καὶ ἁπλοῦς· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, πολύτροπός τε καὶ ψευδής. *Plato in Hippiâ.*

Ver. 310. Ἧ περ δὴ φρονέω τε.] Ὥσπερ δὴ φρονέω τε. *Plato, ubi suprà.* Al. Ἧπερ δὴ κρανέω τε, apud *Eustathium.*

Ibid. —— καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται.] Καὶ ὡς τελέεσθαι οἴω. *Plato, ubi suprà.*

Ver. 312. Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος.]
Ἐγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεὶς,
Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἁπλοῦς ἔχειν.
Achill. apud Eurip. Iphigen. in Aul. ver. 926.

Ver. 313. Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει.] Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἴπῃ. *Plato, ubi suprà.*

Ver. 314. ——ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.] Ὡς καὶ τετελεσμένον ἔσται. *Plato, ibid.*

Οὔτε μέ γ' Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἴω,
Οὔτ' ἄλλους Δαναοὺς, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν
Μάρνασθαι δηΐοισι μετ' ἀνδράσι νωλεμὲς αἰεί.
Ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
Ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς, ἠδὲ καὶ ἐσθλός.
Κάτθαν' ὁμῶς ὅ,τ' ἀεργὸς ἀνὴρ, ὅ,τε πολλὰ ἐοργώς·
Οὐδέ τι μοὶ περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῷ,
Αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραϐαλλόμενος πολεμίζειν.
Ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρησι
Μάστακ', ἐπεί κε λάϐῃσι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ·
Ὣς καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν ἀΰπνους νύκτας ἴαυον,
Ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον πολεμίζων,
Ἀνδράσι μαρνάμενος, ὀάρων ἕνεκα σφετεράων.
Δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων,

" Neque mihi Atridem Agamemnona persuasurum puto,
" Nec alios Danaos; quippe *ei* haud *unquam* gratia fuit *tributa*,
" Qui pugnaverit hostibus cum viris assiduè semper.
" *Utique* aequa pars *datur* cessanti, ac si acriter quis pugnet:
" Inque eodem honore tum ignavus, tum fortis.
" Occumbit aeque et iners vir, et qui multùm laboravit:
" Nec quidquam mihi prae *aliis* ex re fuit, quòd pertulerim mala animo,
" Semper meam animam objectans *periculis* pugnae.
" Sicut autem avis implumibus pullis affert
" Escam, postquam ceperit; malè autem ei est ipsi:
" Sic et ego multas quidem insomnes noctes duxi,
" Dies autem cruentos exegi pugnans,
" *Cum* viris praelians, uxorum gratiâ [*Atridarum*] istorum.
" Duodecim utique classe urbes vastavi hominum,

Ver. 315. Οὔτι μέ γ'.] Neque mihi *equidem*, &c.

Ver. 318. —— πολεμίζοι.] *Al.* πολεμίζει.

Ver. 319. Ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ.] Ita edidit *Barnesius* ex *MSS.* et *Editt. Vett.* Rectè, ut mihi quidem videtur; nam ἰῇ primam corripit. *Al.* Ἐν δ' ἰῇ τιμῇ.

Ver. 322. Αἰεὶ ἐμὴν ψυχήν.]

—— —— in certamina rursus
Succedunt, animasque in aperta pericula mittunt. *Æn.* IX, 662.

Ver. 324. —— κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ.] Κακῶς δέ τί οἱ πέλει αὐτῇ. Apud *Plutarch. de Amore prolis.* Atque ita quoque *Schol. Victorian.*

Ver. 327. —— μαρνάμενος, ὀάρων ἕνεκα σφετεράων.] Vide suprà ad ά, 51. n. 8. Cæterùm *malè* hic Versio *Wetsteniana*, cæteroqui plerumque elegantissima; "*uxorum gratiâ VE-*" *STRARUM.*" Sententia enim ea est, quam exhibent *Schol. Victorian.* Οὐ δι' ἐμὴν ἡδονὴν, "Οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἕνεκ' ἤλυθον" ἀλλὰ διὰ τὸ γύναιον Ἀγαμέμνονος· τοῦτο γὰρ δηλοῖ, "Ὀάρων ἕνεκα σφετεράων." Quâ de re et *Eustathius*: Ἐντεῦθεν ὁ Σοφοκλῆς μεθοδευθεὶς, ποιεῖ τὸν Τεῦκρον λέγοντα τῷ Ἀγαμέμνονι, ὅτι ὁ Αἴας διὰ τὴν Αὐτοῦ γυναῖκα ἐν Τροίᾳ ἐμάχετο· ταὐτόν τι λογισάμενος τὸ, διὰ τὴν Αὐτοῦ, καὶ τὸ, διὰ τὴν τοῦ Μενελάου τοῦ ἀδελφοῦ. Addunt autem *Schol. Victorian.* et aliam interpretationem: ἢ, τολμηρῶς πολεμῶν πρὸς ἄνδρας, ὑπὲρ παίδων ῥιψοκινδύνως ἀγωνιζομένους. Quæ languidior multò est sententia.

Ver. 328. Δώδεκα δὲ σὺν νηυσὶ πόλεις.] Meritò hic reprehendit *Popius Eustathium*, qui ambiguitatem hîc exquisivit, quæ nulla est: ἢ, πόλεις ἀλάπαξα σὺν δώδεκα ναυσὶν, ἢ δώδεκα πόλεις σὺν ναυσί. Quasi scilicet δώδεκα et ἕνδεκα non essent hoc in loco tam *perspicuè* inter se opposita, ut nihil possit suprà. De *Achillis* autem, quam quis hîc nimiam fortè arguerit, Laudatione Sui, rectè Plutarchus: Ἀδικουμένῳ τῷ πολιτικῷ δίδοται τὸ λέγειν τι περὶ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀγνωμονοῦντας· ὥσπερ ὁ Ἀχιλλεὺς ἄλλως μὲν ὑφίετο τῷ θεῷ τῆς δόξης, καὶ μέτριος ἦν λέγων, "αἴκέ ποθι " Ζεὺς Δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλα-

Πεζὸς δ' ἕνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβωλον·
Τάων ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
Ἐξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον
Ἀτρείδῃ· ὁ δ' ὄπισθε μένων παρὰ νηυσὶ θοῇσι,
Δεξάμενος, διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν.
Ἄλλα δ' ἀριστήεσσι δίδου γέρα, καὶ βασιλεῦσι·
Τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν
Εἵλετ'· ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα, τῇ παριαύων
Τερπέσθω. Τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσιν
Ἀργείους; τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας
Ἀτρείδης; ἦ οὐχ' Ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο;
Ἦ μοῦνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων
Ἀτρεῖδαι; ἐπεὶ ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων,
Τὴν αὑτοῦ φιλέει καὶ κήδεται· ὡς καὶ ἐγὼ τὴν
Ἐκ θυμοῦ φίλεον, δουρικτητήν περ ἐοῦσαν.
Νῦν δ' ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἵλετο, καί μ' ἀπάτησε,
Μή μευ πειράτω εὖ εἰδότος· οὐδέ με πείσει.
Ἀλλ', Ὀδυσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι

" Pedester verò undecim aio per Troicum-agrum glebosum:
" His ex omnibus supellectilem multam et pretiosam
" Abstuli, et omnia ferens Agamemnoni dabam
" Atridae: is verò remanens apud naves veloces,
" Accipiens, pauca dividebat, pleraque autem retinebat.
" Alia verò optimatibus dabat munera, et regibus:
" *Ac* istis quidem *ea* firma manent; à me verò solo Achivorum
" Abstulit: habetque uxorem *meam* animo gratam; cui condormiens
" Oblectetur. Quid autem oportet bellare cum Trojanis
" Argivos? Quid verò exercitum adduxit huc congregatum
" Atrides? an non Helenae causâ pulchrae-comis?
" An soli diligunt uxores *suas* articulatâ-voce-loquentium hominum
" Atridae? Utique quisquis vir bonus et prudens,
" Suam ipsius amat et curat: ut et ego hanc
" Ex animo amabam, captivam licèt existentem.
" Nunc autem, postquam è manibus praemium eripuit, et me fraudavit,
" Ne me tentet probè-gnarum, neque *enim* mihi persuadebit.
" Verùm, ô Ulysses, tecum et aliis regibus

" πάξαι·" ὑβρισθεὶς δὲ παρ' ἀξίαν καὶ προπηλακισθεὶς, ἀφίησι τὴν μεγαλαυχίαν τῇ ὀργῇ, " Δώδεκα γὰρ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀν-" θρώπων·" καὶ, " Οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσ-" σουσι μέτωπον Ἐγγύθι λαμπομένης." *De Laude Sui.* Porrò, notanda hîc vis vocabuli, δή· Δώδεκα δὴ, *Duodecim utique*, vel *Duodecim scilicet.* Videtur *Plutarchus* legisse, δώδεκα γάρ· Quod eodem redit.

Ver. 330. —— πασέων.] Pronuntiabatur, πασῶν. Nam prima necessariò producitur.

Ver. 336. —— παριαύων.] Non συνιαύων, sed παριαύων, διὰ τὸ βίαιον· Ut *Odyss.* χ', 37. Δμωῇσιν δὲ γυναιξὶ παρευνάζεσθε βιαίως. *Schol. Victorian.*

Ver. 340. Ἦ μοῦνοι φιλέουσ'——Ἀτρεῖδαι]

——ferro sceleratam exscindere gentem
Conjuge præreptâ: Nec solos tangit Atridas
Iste dolor, solisque licet capere arma Mycenis. *Æn.* IX, 137.

Ver. 341. ———— ἐπεὶ ὅστις ἀνὴρ ἀγαθός.] Ità edidit *Barnesius* ex MSS. *Al.* ἐπειὴ ὅστις ἀγαθός.

Ver. 346. ——— σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι.] Τοῦ βασιλέως εἰπόντος, (ά, 175.) ὡς

Φραζέσθω, νήεσσιν ἀλεξέμεναι δήϊον πῦρ.
Ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο,
Καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
Εὐρεῖαν, μεγάλην· ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν·
Ἀλλ' οὐδ' ὧς δύναται σθένος Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
Ἴσχειν· ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον,
Οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἕκτωρ,
Ἀλλ' ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν.
Ἔνθα ποτ' οἶον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὁρμήν.
Νῦν δ' ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ,
Αὔριον ἱρὰ Διῒ ῥέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι,
Νηήσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἅλαδε προερύσσω,
Ὄψεαι, ἢν ἐθέλῃσθα, καὶ αἴκεν τοὶ τὰ μεμήλῃ,
Ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας
Νῆας ἐμὰς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας·
Εἰ δέ κεν εὐπλοίην δώῃ κλυτὸς Ἐννοσίγαιος,

" Cogitet, *quomodo* à navibus propellat hostilem ignem.
" Sanè quidem jam permulta fecit sine me,
" Ac scilicèt murum aedificavit, et duxit fossam prope ipsum
" Latam, magnam; inque *ea* vallos defixit:
" Sed ne sic quidem potest vim Hectoris homicidae
" Sustinere. Dum autem ego inter Achivos pugnabam,
" Non voluit pugnam procul à moenibus ciere Hector,
" Sed quantum ad Scaeasque portas et fagum progrediebatur.
" Ibi olim *me* solum *semel* mansit, vix autem meum effugit impetum.
" Nunc verò quoniam nolo pugnare cum Hectore nobili,
" Cras, sacris Jovi factis et omnibus diis,
" Oneratas benè naves postquam in mare deduxero,
" Videbis, si volueris, et si tibi haec curae fuerint,
" Benè manè Hellespontum super piscosum navigantes
" Naves meas, inque *ipsis* viros remigandi cupidos:
" Si autem prosperam-navigationem dederit inclytus Neptunus,

πάρεισί μοι καὶ ἄλλοι, οἵ κέ με τιμήσουσι· λέγει νῦν Ἀχιλλεὺς βαρέως μάλα πρὸς ἐκεῖνο· Ἀλλ' Ὀδυσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι, φραζέσθω, &c. *Eustath.*

Ver. 349. Καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον.]

—— hæc medii fiducia valli,
Fossarumque moræ, leti discrimina parva.
Æn. IX, 143.

Ibid. —— καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ.] *Al.* καὶ ἤλασεν ἔκτοθι τάφρον.

Ver. 350. —— ἐν δὲ σκόλοπας.] *Al.* περὶ δὲ σκόλοπας.

Ver. 352. —— ὄφρα δ' ἐγὼ ——, Οὐκ ἐθέλεσκε —— Ἕκτωρ.] Vide suprà ad *ver.* 328. Item ί, 788.

Ver. 353. —— ὀρνύμεν' Ἕκτωρ] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 356. —— οὐκ ἐθέλω.] Τοῖς εἰρωνικῶς, " οὐ δύναμαι·" διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. *Schol. Victorian.*

Ver. 357. —— Διΐ.] Quâ ratione, Διΐ, hîc ultimam producat; vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ibid. —— ῥέξας.] Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 359. Ὄψεαι, —— Ἦρι —— πλεούσας Νῆας ἐμάς.] Ὅρα ὡς, πρὸς μὲν Ὀδυσσέα, Ἀπιέναι φησί· πρὸς Φοίνικα δὲ, Μένειν, μὴ μέντοι πολεμήσειν· πρὸς Αἴαντα δὲ, Πολεμήσειν, ἀλλ' ὅταν ἀνάγκη. Καλῶς· Τοῦτο δὲ θυμώδους ἀνδρὸς, καὶ, πρὸς τὸ μὴ καταφρονηθῆναι, ἀγωνιζομένου. *Schol. Victorian. ad ver.* 309. *suprà.* Vide et infrà, ad *ver.* 646.

Ver. 361. —— μεμαῶτας.] Vide suprà ad β', 818.

Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην.
Ἔστι δέ μοι μάλα πολλὰ, τὰ κάλλιπον ἐνθάδε ἔῤῥων·
Ἄλλον δ' ἐνθένδε χρυσὸν καὶ χαλκὸν ἐρυθρὸν,
Ἠδὲ γυναῖκας ἐϋζώνους, πολιόν τε σίδηρον
Ἄξομαι, ἅσσ' ἔλαχόν γε. Γέρας δέ μοι, ὅσπερ ἔδωκεν,
Αὐτὸς ἐφυβρίζων ἕλετο κρείων Ἀγαμέμνων
Ἀτρείδης· τῷ πάντ' ἀγορευέμεν, ὡς ἐπιτέλλω,
Ἀμφαδόν· ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπισκύζωνται Ἀχαιοὶ,
Εἴ τινά που Δαναῶν ἔτι ἔλπεται ἐξαπατήσειν,
Αἰὲν ἀναιδείην ἐπιειμένος· οὐδ' ἂν ἔμοιγε
Τετλαίη, κύνεός περ ἐὼν, εἰς ὦπα ἰδέσθαι·
Οὐδέ τί οἱ βουλὰς συμφράσσομαι, οὐδὲ μὲν ἔργον.
Ἐκ γὰρ δή μ' ἀπάτησε, καὶ ἤλιτεν· οὐδ' ἂν ἔτ' αὖτις
Ἐξαπάφοιτ' ἐπέεσσιν· ἅλις δέ οἱ· ἀλλὰ ἕκηλος

"Die sanè tertio Phthiam glebosam pervenero.
"Sunt autem mihi permulta, quae reliqui, huc malo-fato-veniens:
"Aliud verò hinc aurum et aes rubrum,
"Et foeminas elegantèr-cinctas, splendidumque ferrum
"Abducam, quae quidem sortitus sum. Praemium autem mihi, qui dedit,
"Ipse per-injuriam abstulit rex Agamemnon
"Atrides: ei omnia referto, ut mando,
"Palàm: ut et alii indignentur Achivi,
"Si quem Danaorum adhuc sperat *se* fraudaturum,
"Semper impudentia indutus; neque sanè mihi
"Ausit, protervè-audax licèt sit, faciem intueri:
"Neque omninò cum eo consilia communicabo, neque factum *ullum*.
"Nam jam me decepit et offendit, neque adhuc rursùs
"Fallet verbis: satis autem ei *sit*: verùm quietus

Ver. 363. Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην.] Ὄναρ δόξας [Σωκράτης] τινὰ αὐτῷ λέγειν, Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο· πρὸς Αἰσχίνην ἔφη, εἰς τρίτην ἀποθανοῦμαι. *Diog. Laërt.* in vitâ *Socratis*. Ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναί με;—τῇ γάρ που ὑστεραίᾳ δεῖ με ἀποθνήσκειν, ἢ ᾗ ἂν ἔλθοι τὸ πλοῖον.——Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἥξειν, ἀλλὰ τῆς ἑτέρας· τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος ἐνυπνίου ὃ ἑώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός.——Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα, καλὴ καὶ εὐειδὴς, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο. *Plato in Critone.* Est apud Platonem Socrates, quum esset in custodiâ publicâ, dicens Critoni suo familiari, sibi post tertium diem esse moriendum; vidisse enim se in somnis pulchritudine eximiâ fœminam, quæ se nomine appellans, diceret Homericum quendam ejusmodi versum,

Tertia te Phthiæ tempestas læta locabit.
Cic. de Divinat. lib. I. § 25.

Ver. 364. Ἔστι δέ μοι μάλα πολλά.] Ne adeò *Agamemnonis* scilicèt dona mihi opus sint. Vide autem et infrà, ad *ver.* 400.

Ver. 367.—— ἅσσ' ἔλαχόν γε.] *Al.* ὅσσ', et ἔλαχόν τε, et ὅσσα λέλογχα.

Ibid.—— ὅσπερ ἔδωκεν, Αὐτὸς —— ἕλετο.] *Al.* ὥσπερ ἔδωκεν, Αὖτις —— ἕλετο. Quòd autem *Achilles* hìc perpetuò eodem redeat, repetatque id, quod jam antè sæpiùs dixerat, *ver.* 335, 344. personæ optimè convenit, et τὸ ὀργίλον ἦθος apprimè condecet.

Ver. 374.—— συμφράσσομαι.] Rectè: Nam φράσομαι primam corripit. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 375. Ἐκ γὰρ δή μ' ἀπάτησε, καὶ ἤλιτεν· —— ἐν καρὸς αἴσῃ.] Veteres distinguebant: δή μ' ἀπάτησε· καὶ ἤλιτεν· teste *Eustathio*. Τὸ ἐντεῦθεν δὲ ὀργίλον ἦθος, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ σημειοῦνται, διαγράφων ὁ ποιητὴς, ἐγκόπτει συχνὰ τὸν λόγον τῷ Ἀχιλλεῖ, κομματικῶς προάγων τὴν ἀντιλογίαν· ὅπερ ἦθος τοῖς τραχυνομένοις. Ἐν γοῦν τέσσαρσι φασὶ στίχοις ἀπὸ τοῦ, "οὐδὲ μὲν ἔργον," ἔννοιαι ὀκτὼ στίζονται αὐτοτελεῖς. Similitèr *Schol. Victorian.* Ἐμφατικώτεροι γίνονται οἱ λόγοι, θᾶττον δὴ κοπτόμενοι· ἐν γοῦν τέτταρσι στίχοις, ὀκτώ εἰσιν αὐτοτελεῖς στιγμαί.

Ἐῤῥέτω· ἐκ γάρ οἱ φρένας εἵλετο μητίετα Ζεύς.
Ἐχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα· τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ.
Οὐδ' εἴ μοι δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίη,
Ὅσσα τέ οἱ νῦν ἐστι, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο·
Οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν προτινίσσεται, οὐδ' ὅσα Θήβας
Αἰγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται,
Αἵ θ' ἑκατόμπυλοί εἰσι, διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην
Ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν·
Οὐδ' εἴ μοι τόσα δοίη, ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε,
Οὐδέ κεν ὧς ἔτι θυμὸν ἐμὸν πείσει Ἀγαμέμνων,

" Pereat: nam ei mentem ademit providus Jupiter.
" Invisa autem mihi ejus dona, aestimoque eum nihili.
" Neque si mihi deciesque et vicies tot daret,
" Quot et ei nunc sunt, et si alicundè alia accederent:
" Nec quot Orchomenon adveniunt, nec quot Thebas
" Aegyptias, ubi plurimae in domibus opes reconditae-jacent;
" Quae et centum habent portas, duceni autem per unamquamque
" Viri egrediuntur cum equis et curribus:
" Neque si mihi tot daret, quot *sunt* arenaeque pulvisque,
" Ne sic quidem jam animum meum flexerit Agamemnon,

Ver. 377. ——— ἐκ γάρ οἱ.] Quâ ratione, γὰρ, hîc producatur, etiam extra cæsuram; vide suprà ad α΄, 51. *Al.* ἐκ γὰρ εὖ.

Ibid.—— μητίετα.] Vide suprà ad α΄, 175.

Ver. 378. ——— τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ.] Vocabulum καρὸς, cùm alibi non occurrat, quam vim hoc in loco habeat, haud satìs liquet. Alii ἔγκαρος legunt, et ἐγκεφάλου interpretantur; quia scilicèt Athenienses τὸν ἐγκέφαλον non comederent: Sed et longè petitum hoc, et admodùm invenustè dictum, et res ipsa (crediderim) haud *Homero* nota. Alii καρὸς, sive ἔγκαρος, exponunt φθειρὸς τοῦ περὶ τὴν κεφαλήν. Sed auctoribus haud satìs idoneis. Alii accipiunt, ἐν Καρὸς αἴσῃ, ἐν Μισθοφόρου τάξει· quia scilicèt Κᾶρες μισθοφόροι, et ἄτιμοι. Sed neque demonstrati sunt *Cares*, Homeri temporibus, μισθοφορήσαντες· neque, si id factum fuisset, potuisset vox Καρὸς secundam non producere:

Νάστης αὖ Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων.
β΄, 867.

Πρὸς μὲν ἁλὸς Κᾶρες καὶ Παίονες ἀγκυλότοξοι.
κ΄, 428.

Δράσω τάδ'· ἐν τῷ Καρὶ κινδυνεύσομεν.
Eurip. Cyclop. 650.

Quod autem apud *Theocritum* legitur, *Idyll.* XVII, 89. — φιλοπτολέμοις τε Κάρεσσι, etiam si vera sit ista lectio, (quod *Barnesius* emendandum contendit — φιλοπτολέμοισί τε Καρσὶ,) huc tamen utcunque nihil faciet: Nam *Dorica* ista loquendi ratio, (ut de Accusativis τὰς αὐτὰς et similibus suprà observavimus, ad β΄, 43.) *Homero* prorsùs erat ignota. Denique, οἱ ἀκριβέστεροι, apud *Eustathium*, τὸ καρὸς ἀντὶ τοῦ κηρὸς καὶ θανάτου. Sed neque isto modo, opinor, potuisset illud α ullâ ratione non produci: Nam quod μάκαρες dicantur μὴ καρὶ τοιαύτῃ ὑποπίπτοντες, merum est commentum. Mihi id verisimillimum; vocem καρὸς, ejusdem esse originis atque ἄκαρι et ἀκαρής. Apud *Aristophanem.*

Τῶν γὰρ πατρῴων οὐδ' ἀκαρεῖ μέτεστί σοι.
Av. 1648

Judicet Lector eruditus.

Ver. 381. —— προτινίσσεται.] *Al.* ποτινίσσεται. Quod idem.

Ibid.——οὐδ' ὅσα Θήβας Αἰγυπτίας.] Hinc fortè de *Homeri* ætate nonnihil conjicere erit, quum *Thebæ* adhuc caput esset *Ægypti.*

Ver. 382. Αἰγυπτίας.] Vide suprà ad β΄, 537.

Ver. 383. —— διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην Ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι, σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν.] Οὐ τὸ πλάτος τῶν πυλῶν θέλει σημαίνειν· οὐδὲ γὰρ ἅμα πάντας ἐξιέναι φησίν· ἀλλὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν· εἴ γε πύλας μὲν ἑκατὸν ἔχει, ἄνδρας δὲ ἁρματοφόρους δὶς μυρίους. *Schol. Victorian.* Rectè. Porrò alii hîc scribunt, σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφι. Quod perindè est. Vide ad α΄, 51.

Ver. 385. ——— ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε.] Καλῶς ἀμφοτέρας ἐμπεριείληφε τῷ λόγῳ, τήν θ' ἁλίαν καὶ τὴν πεδιάδα. *Schol. Victorian.* Εἰσὶ δὲ ὑπερβολαὶ μειρακιώδεις· σφοδρότητα γὰρ δηλοῦσι· διὸ ὀργιζόμενοι λέγουσι μάλιστα· ——— "ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε." *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 12.

Ver. 386. —— πείσει.] Scribitur πείσει, et πείσει'.

Πρίν γ' ἀπὸ πᾶσαν ἐμοὶ δόμεναι θυμαλγέα λώβην.
Κούρην δ' οὐ γαμέω Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο·
Οὐδ' εἰ χρυσείῃ Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίζοι,
Ἔργα δ' Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι ἰσοφαρίζοι,
Οὐδέ μιν ὣς γαμέω· ὁ δ' Ἀχαιῶν ἄλλον ἑλέσθω,
Ὅστις οἷ τ' ἐπέοικε, καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστιν.
Ἢν γάρ δή με σόωσι θεοὶ, καὶ οἴκαδ' ἵκωμαι,
Πηλεὺς θήν μοι ἔπειτα γυναῖκα γαμέσσεται αὐτός.
Πολλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσὶν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε,
Κοῦραι ἀριστήων, οἵ τε πτολίεθρα ῥύονται·
Τάων ἥν κ' ἐθέλοιμι, φίλην ποιήσομ' ἄκοιτιν·
Ἔνθα δέ μοι μάλα πολλὸν ἐπέσσυτο θυμὸς ἀγήνωρ,
Γήμαντι μνηστὴν ἄλοχον, εἰκυῖαν ἄκοιτιν,
Κτήμασι τέρπεσθαι, τὰ γέρων ἐκτήσατο Πηλεύς.
Οὐ γὰρ ἐμοὶ ψυχῆς ἀντάξιον, οὐδ' ὅσα φασὶν
Ἴλιον ἐκτῆσθαι, εὖ ναιόμενον πτολίεθρον,

" Antequam totius mihi *poenas* persolvat acerbae contumeliae.
" Filiam autem non ducam Agamemnonis Atridae :
" Ne quidem si cum aureâ Venere pulchritudine certet,
" Operibusque Minervae oculis-caesiae par-sit,
" Ne sic quidem eam ducam ; ipse verò Achivorum alium eligat,
" Qui ei conveniat, et qui major-imperio sit.
" Si enim porrò me servârint dii, et domum venero,
" Peleus tum mihi deinceps uxorem desponsabit ipse.
" Multae *certè* Achivae sunt in Hellade Phthiâque,
" Filiae principum, qui utique urbes tuentur ;
" Harum quam voluero, dilectam faciam uxorem :
" Illic autem mihi plurimùm appetit animus generosus,
" Ductâ legitimâ uxore, aptâ conjuge,
" Possessionibus frui, quas senex conquisivit Peleus.
" Non enim mihi vitae aequiparandum, ne quidem quantas *opes* aiunt
" Ilium possedisse, benè habitatam urbem,

Ver. 392. Ὅστις.] Quâ ratione hîc, ὅστις, ultimam producat, etiam extra cæsuram; vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ibid. ——— καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστιν.] Ἐπεὶ αὐτὸς ἔλεγε, (suprà *ver.* 160.) "Καί μοι ὑποστήτω, ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι." *Schol. Victorian.*

Ver. 394. —— θήν μοι.] *Al.* δή μοι.

Ibid. ——— γαμέσσεται.] Γαμῆσαι μὲν, διὰ τοῦ η, (inquit *Eustathius,*) τὸ εἰς γάμον ἐλθεῖν, ἤτοι γυναῖκα λαβεῖν· γαμέσαι δὲ, διὰ τοῦ ε, τὸ γυναῖκα δοῦναι. Quod tamen an firmo nitatur fundamento, meritò dubitari potest.

Ver. 395. Πολλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσὶν.] Ità rectè restituit *Barnesius* ex duobus MSS. *Al.* Πολλαὶ δ' Ἀχαιΐδες εἰσίν.

Sunt aliæ innuptæ Latio et Laurentibus agris,
Nec genus indecores. — *Æn.* XII, 24.

Ver. 400. Κτήμασι τέρπεσθαι, τὰ γέρων.]
Sunt tibi regna patris Dauni, sunt oppida capta
Multa manu; nec non aurumque animusque Latino. *Æn.* XII, 22.

Ver. 401. —— ἐμοὶ ψυχῆς ἀντάξιον.] *Al.* ἐμῆς ψυχῆς. Cæterùm summo cum artificio (ut rectè annotavit *Popius*) hîc effecit Poeta, ut vitam longam, ingloriam et ignobilem, maximis laudibus per indignationem efferret is, qui unus omnium hominum avidissimè esset gloriæ appetens, eamque reverâ vitæ longæ anteferret.

Τοπρὶν ἐπ' εἰρήνης, πρὶν ἐλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν·
Οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει
Φοίβου Ἀπόλλωνος, Πυθοῖ ἔνι πετρηέσσῃ.
Ληϊστοὶ μὲν γάρ τε βόες καὶ ἴφια μῆλα,
Κτητοὶ δὲ τρίποδές τε, καὶ ἵππων ξανθὰ κάρηνα·
Ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε λῃϊστὴ,
Οὔθ' ἑλέτη, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων.
Μήτηρ γάρ τε μέ φησι θεὰ, Θέτις ἀργυρόπεζα,
Διχθαδίας κῆρας φερέμεν θανάτοιο τέλοσδε.
Εἰ μέν κ' αὖθι μένων Τρώων πόλιν ἀμφιμάχωμαι,
Ὤλετο μέν μοι νόστος, ἀτὰρ κλέος ἄφθιτον ἔσται·
Εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκοιμι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ὤλετό μοι κλέος ἐσθλὸν, ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν

" Antehac tempore pacis, priusquam advenissent filii Achivorum:
" Nec quantas lapideum limen jaculatoris intus continet
" Phoebi Apollinis, Pytho in saxosâ.
" Praedando enim parabiles quidem bovesque et pingues oves,
" Parabiles autem tripodesque, et equorum flava capita:
" Hominis verò anima ut redeat, neque parabilis,
" Neque prensabilis, postquam semel transiverit septum dentium.
" Mater enim me dicit dea, Thetis argenteos-pedes-habens,
" Duplicia fata ferre mortis ad finem.
" Siquidem hîc manens Trojanorum urbem circa-pugnavero,
" Periit quidem mihi reditus, sed gloria immortalis erit:
" Sin autem domum reversus fuero, dilectam in patriam terram;
" Periit mihi gloria bona, diuturnum verò mihi aevum

Ver. 403.—πρὶν ἐλθεῖν.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 404. —— ὅσα—οὐδὸς ἀφήτορος —Φοίβου Απόλλωνος.] De hujusmodi *Epithetis*, vide suprà ad ά, 43 et 75. De hujus Ædis *divitiis*, vide *Strabonem, lib.* IX. *p.* 644. *al.* 421.

Ver. 406. Ληϊστοὶ μὲν γάρ τε βόες, —— Ανδρὸς δὲ ψυχή.]

—— τοῦτο γὰρ μόνον βροτοῖς
Οὐκ ἔστι τἀνάλωμ' ἀναλωθὲν λαβεῖν,
Ψυχὴν βροτείαν· χρημάτων δ' εἰσὶν πόροι.
Eurip. Supplic. 775.

Αἴ, αἴ, ταὶ μαλάχαι μὲν ἐπὰν κατὰ κᾶπον ὄλωνται,
Ἠ τὰ χλωρὰ σέλινα, τό τ' εὐθαλὲς οὖλον ἄνηθον,
Ὕστερον αὖ ζώοντι, καὶ εἰς ἔτος ἄλλο φύοντι·
Ἄμμες δ' οἱ μεγάλοι καὶ καρτεροὶ ἢ σοφοὶ ἄνδρες,
Ὁππότε πρῶτα θάνωμες, ἀνάκοοι ἐν χθονὶ κοίλᾳ
Εὕδομες εὖ μάλα μακρὸν ἀτέρμονα νήγρετον ὕπνον.
Mosch. Idyll. III.

Ver. 408.——οὔτε λῃϊστή.] Plerique λεϊστή. Sed nihil opus.

Ver. 410. —— γάρ τέ.] Respondet Latino *Etenim.* Ut et suprà, *ver.* 406.

Ver. 413. —— κλέος ἄφθιτον ἔσται.] Ex φθίνω, φθῖτὸς, ἄφθῖτος; simili analogiâ ac κρῖτὸς, ἄκρῖτος, ex κρῖνω. Vide suprà ad ά, 309. et ad β', 43. Cæterùm notandum hìc, quàm singulari quámque modesto Poeta artificio, gloriam dicat Achillis *Suo* factam Poemate sempiternam. Non, *exegi*, dixit, *monumentum*; Non, *jamque opus exegi.* Nusquam *Sui* meminit omninò; Nusquam, *Suorum Operum*; Nusquam, *Patriæ*; Nusquam, ne *Partium* quidem *suarum*: Ut adeò Europæusne fuerit ipse, an Asiaticus, planè non constet. Sed *Achillis* nomen atque famam immortalitati tradidit; idque eum, non qualis fingi debuerat heros, sed qualis esset, depingendo.

Ver. 414. Εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκοιμι φίλην.] Ità edidit *Barnesius*: Rectè, ut opinor: Quomodo *Odyss.* μ'. 345. Εἰ δέ κεν εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα. *Al.* οἴκαδ' ἵκωμαι φίλην.

Ver. 415. —— μοι κλέος.] *Al.* μὲν κλέος.

Ibid. —— ἐπὶ δηρὸν.] Quâ ratione, ἐπὶ, hìc ultimam producat; item γὰρ, *ver.* 419. vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ἔσσεται, οὐδέ κέ μ' ὦκα τέλος θανάτοιο κιχείη.
Καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἐγὼ παραμυθησαίμην
Οἴκαδ' ἀποπλείειν· ἐπεὶ οὐκέτι δήετε τέκμωρ
Ἰλίου αἰπεινῆς· μάλα γάρ ἕθεν εὐρύοπα Ζεὺς
Χεῖρα ἑὴν ὑπερέσχε, τεθαρσήκασι δὲ λαοί.
Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ἰόντες ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν
Ἀγγελίην ἀπόφασθε, (τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων·)
Ὄφρ' ἄλλην φράζωνται ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ἀμείνω,
Ἥ κέ σφιν νῆάς τε σόῃ, καὶ λαὸν Ἀχαιῶν
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇς· ἐπεὶ οὔ σφισιν ἥδε γ' ἑτοίμη,
Ἣν νῦν ἐφράσσαντο, ἐμεῦ ἀπομηνίσαντος.
Φοῖνιξ δ' αὖθι παρ' ἄμμι μένων κατακοιμηθήτω,
Ὄφρα μοι ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδ' ἕπηται
Αὔριον, ἢν ἐθέλῃσιν· ἀνάγκῃ δ' οὔτι μιν ἄξω.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀπέειπεν.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἱππηλάτα Φοῖνιξ,
Δάκρυ' ἀναπρήσας, πέρι γὰρ δίε νηυσὶν Ἀχαιῶν·

" Erit, neque me celeritèr finis mortis deprehenderit.
" Quin et aliis itidem ego suaserim
" Domum navigare: quia jam non invenietis finem
" Ilii excelsae: valdè enim ipsam latè-sonans Jupiter
" Manu sua protegit, et animo-confirmato-sunt copiae.
" Sed vos quidem profecti principibus Achivorum
" Nuncium renunciate, (hoc enim munus est legatorum;)
" Ut aliud excogitent mentibus consilium melius,
" Quod ipsis navesque servet, et populum Achivorum
" Navibus in cavis: quoniam non ipsis hoc expeditum *est*,
" Quod nunc excogitârunt, me iram-fovente.
" Phoenix autem hîc apud nos manens cubet;
" Ut me in navibus dilectam in patriam sequatur
" Cras, si voluerit: vi autem neutiquam eum abducam."
Sic dixit: illi autem omnes obmutuerunt silentio,
Sermonem admirati: admodùm enim vehementèr recusaverat.
Tandem verò inter eos locutus est senex equûm-agitator Phoenix,
Lachrymas cum-suspiriis-effundens, valdè enim timebat de navibus Achivorum:

Ver. 418. —— οὐκέτι δήετε τέκμωρ —— μάλα γὰρ — Ζεὺς] Τεχνικῶς ἀπέστρεψε πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον· ἐπεὶ καὶ ἔλεγε, (*ver.* 236.) "Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης ἐνδέξια" ——. Εἰ τοίνυν, ὡς φῄς, πολέμιον ἔχετε τὸν Θεὸν, ὑπόλοιπον ὑμῖν ἐστιν ἀποπλεῖν. *Schol. Victorian.*

Ver. 419. —— εὐρύοπα.] Vide suprà ad ά, 175 et 498.

Ver. 426. —— ἐφράσσαντο.] *Al.* ἐφράσαντο. Malè. Nam corripit ea vox secundam: Vide suprà ad ά, 140.

Ibid. —— ἀπομηνίσαντος.] Μηνίσας secundam *producit*, quippe à μηνίω deducta. Nam quæ in ίζω desinunt, penultimam in Futuris et Aoristis *corripiunt*.

Ver. 427. Φοῖνιξ.] Vide suprà ad β', 267.

Ibid. ——— αὖθι.] Ita restituendum existimavi, ex *Schol. Victorian.* ad *ver.* 427 et 434. *Al.* αὖτι. Quod alibi apud *Homerum* non occurrit.

Ver. 431. ——— κρατερῶς.] Vehementèr, præfractè.

Ver. 432. —— ἱππηλάτα Φοῖνιξ.] Et mox, ἱππηλάτα Πηλεύς. Vide suprà ad ά, 175.

Εἰ μὲν δὴ νόστον γε μετὰ φρεσὶ, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,
Βάλλεαι, οὐδέ τι πάμπαν ἀμύνειν νηυσὶ θοῇσι
Πῦρ ἐθέλεις ἀΐδηλον, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ·
Πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, αὖθι λιποίμην
Οἶος; σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς
Ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε
Νήπιον, οὔπω εἰδόθ' ὁμοιΐου πολέμοιο,
Οὐδ' ἀγορέων, ἵνα τ' ἄνδρες ἀριπρεπέες τελέθουσι·
Τοὔνεκά με προέηκε, διδασκέμεναι τάδε πάντα,
Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων.
Ὡς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, οὐκ ἐθέλοιμι
Λείπεσθ', οὐδ' εἴ κέν μοι ὑποσταίη θεὸς αὐτὸς,
Γῆρας ἀποξύσας, θήσειν νέον ἡβώοντα·
Οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα,

"Si quidem jam reditum animo, illustris Achilles,
"Cogitas; neque omninò defendere à navibus velocibus
"Ignem vis pestiferum, quoniam ira incidit in animum:
"Quomodò tandem à te, care fili, hîc relinquar
"Solus? tecum verò me misit senex equûm-agitator Peleus
"Die illo, quando te ex Phthiâ Agamemnoni misit
"Puerum, nondum peritum omnibus-aequè-gravis belli,
"Neque concionum, ubi et viri praeclari fiunt:
"Propterea me misit, ut docerem *te* ista omnia,
"Verborumque orator ut esses, actorque rerum.
"Quare deinceps à te, dilecte fili, nolim
"Relinqui; ne quidem si mihi promitteret Deus ipse,
"Senectute abrasâ, facturum me juvenem pubescentem:
"Qualis *eram*, cùm primùm liqui Hellada pulchris-mulieribus-abundantem,

---

Ver. 434. Εἰ μὲν δὴ —— γε.] "*Si quidem* "*reverà*," *&c.* Porrò, rectè *Schol. Victorian.* Ἀπὸ τοῦ καιροῦ τὸ προοίμιον δέχεται· οὐ γὰρ ὡς συμβουλεύσων, ἀλλ' ὡς διδοὺς ἀπόκρισιν πρὸς τὸ, (*ver.* 427.) "Φοῖνιξ δ' αὖθι παρ' ἄμμι "μένων." —— Cæterùm de totius hujus orationis artificio, vide suprà ad *ver.* 1.

Ver. 435. Βάλλεαι.] *Al.* Βούλεαι.

Ver. 438. —— σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων.]
Tum comitem Ascanio pater addidit.
Æn. IX, 649.

Ver. 441. Οὐδ' ἀγορέων.] Pronuntiabatur, ἀγορῶν.

Ver. 443. Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων.] Ὅν γε δὴ ἄνδρα τέλειον Ὅμηρος δι' ὅλης τῆς Ἰλιάδος δηλεῖν ἀπεργάζεσθαι πειρώμενος, καὶ ἐπί τινι ἔπει τὰς τούτου ἀρετὰς περιλαβὼν ἔφη, "Μύθων μὲν ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκ-"τῆρα δὲ ἔργων." *Aristot. de Republ. lib.* IX. Ut ille apud Homerum Phœnix, qui se à Peleo patre Achilli juveni comitem esse datum dicit ad bellum, ut illum efficeret oratorem verborum, actoremque rerum. *Cic. de Orat.* III. 15. Sit ergo tam eloquentiâ quàm moribus præstantissimus, qui ad Phœnicis Homerici exemplum *dicere* ac *facere* doceat. *Quintilian. lib.* II. *cap.* 3. Barnesius, et ante eum *Versio Wetsteniana*, cæteroqui plerumque elegantissima, pessimè hunc locum corruperunt: "*Orator ut ESSEM, actorque* "*rerum:*" Ac si *Seipsum* scilicèt, non *Achillem*, docuisset has artes Phœnix. Cæterùm quâ ratione vocula, τε, hîc producatur; item, ἐμὲ, *ver.* 451. et κατὰ, *ver.* 459. et εἰλίποδας, *ver.* 462. vide suprà ad *ά*, 51. n. 8.

Ver. 447. Οἷον ὅτε πρῶτον λίπον.] Μυθολόγοι οἱ γέροντες καὶ παραδείγμασι παραμυθούμενοι. *Schol. Victorian.* Vide suprà ad *ά*, 260.

Ibid. ——— Ἑλλάδα καλλιγύναικα.] *Demetrius* Grammaticus apud *Eustathium*, et *Scepsius* apud *Strabonem*, (lib. X. pag. 670. *al.* 439.) legerunt, Ὁρμίνιον πολύμηλον, *al.* Ὁρμίνιον πολύπυρον.

Φεύγων νείκεα πατρὸς Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο·
Ὅς μοι παλλακίδος πέρι χώσατο καλλικόμοιο,
Τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ' ἄκοιτιν,
Μητέρ' ἐμήν· ἡ δ' αἰὲν ἐμὲ λισσέσκετο γούνων,
Παλλακίδι προμιγῆναι, ἵν' ἐχθήρειε γέροντα·
Τῇ πιθόμην, καὶ ἔρεξα· πατὴρ δ' ἐμὸς, αὐτίκ' ὀϊσθεὶς,
Πολλὰ κατηρᾶτο, στυγερὰς δ' ἐπεκέκλετ' Ἐριννῦς,
Μή ποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέσσεσθαι φίλον υἱὸν,
Ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα· θεοὶ δ' ἐτέλειον ἐπαρὰς,
Ζεύς τε καταχθόνιος, καὶ ἐπαινὴ Περσεφόνεια.
Ἔνθ' ἐμοὶ οὐκέτι πάμπαν ἐρητύετ' ἐν φρεσὶ θυμὸς,
Πατρὸς χωομένοιο, κατὰ μέγαρα στρωφᾶσθαι.
Ἦ μὲν πολλὰ ἔται καὶ ἀνεψιοὶ ἀμφὶς ἐόντες
Αὐτοῦ λισσόμενοι κατερήτυον ἐν μεγάροισι·
Πολλὰ δὲ ἴφια μῆλα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς
Ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ σύες θαλέθοντες ἀλοιφῇ

" Fugiens jurgia patris Amyntoris Ormenidae:
" Qui mihi de pellice irascebatur pulchrâ-comas,
" Quam ipse diligebat, et ignominiâ-afficiebat uxorem,
" Matrem meam: haec autem semper me supplex-orabat *prehensis* genibus,
" Ut pellici priùs-miscerer, ut *adeo* odio haberet senem:
" Huic parui, et feci. Pater autem meus, statim sentiens,
" Multa imprecatus est, horrendasque invocabat Diras,
" Ne unquam genibus suis imponeretur dilectus filius,
" Ex me genitus. Dii autem ratas-fecerunt imprecationes,
" Jupiterque infernus, et horrenda Proserpina.
" Tunc mihi non ampliùs omninò sustinuit in praecordiis animus,
" Patre irato, in domo versari.
" Certè quidem multùm familiares et cognati circùm-stantes
" Ibi orantes retinebant *me* in aedibus:
" Multasque pingues oves et flexipedes cornibus-camuris boves
" Jugulabant: multi quoque sues florentes pinguedine

Ver. 449. *Ὅς μοι παλλακίδος πέρι χώσατο.*] Οἰκείως ταῦτα πρὸς τὸν ἕνεκα Βρισηΐδος χαλεπαίνοντα· ὅτι συγγνωστέος ἁμαρτήσας περὶ κόρην Ἀγαμέμνων, εἰ καὶ αὐτὸς συγγνώμης ἠξίωται παρὰ Πηλέως. *Schol. Victorian.*

Ver. 452. *Παλλακίδι προμιγῆναι.*] Οὐ τῆς ἤδη μιγείσης, ἀλλὰ τῆς εἰς τοῦτο τρεφομένης· φησὶ γοῦν, " Προμιγῆναι." Οὐκ ἀντίκειται δὲ τὸ, " Τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ' ἄκοιτιν·" ἔπραττε δὲ ταῦτα, ἐν τῷ ἔχων ἤδη τὴν πρὸς αὐτὴν ὁμιλίαν. *Schol. Victorian.* Idemque ferè, ex *Antiquis*, Eustathius.

Ver. 455. — *ἐφέσσεσθαι.*] *Al.* ἐφέζεσθαι.

Ver. 456. —— *γεγαῶτα.*] Vide suprà ad β', 818. et ad ζ', 464.

Ver. 457. *Ζεύς τε καταχθόνιος.*]
—— —— Jovi Stygio —— —.
Æn. IV, 638.

Post hunc versum 457. vel, ut alii, post versum 459. omissos quatuor versus, nec indignos quidem illos, meminit *Plutarchus*:

Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατακτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ·
Ἀλλά τις ἀθανάτων παῦσεν χόλον· ὅς ῥ' ἐνὶ θυμῷ
Δήμου θῆκε φάτιν, καὶ ὀνείδεα πόλλ' ἀνθρώπων·
Ὡς μὴ πατροφόνος μετ' Ἀχαιοῖσιν καλεοίμην.

Ὁ μὲν οὖν Ἀρίσταρχος ἐξεῖλε ταῦτα τὰ ἔπη, φοβηθείς· ἔχει δὲ πρὸς τὸν καιρὸν ὀρθῶς, τοῦ Φοίνικος τὸν Ἀχιλλέα διδάσκοντες οἷόν ἐστιν ὀργὴ, καὶ ὅσα διὰ θυμὸν ἄνθρωποι τολμῶσι, μὴ χρώμενοι λογισμῷ, μηδὲ πειθόμενοι τοῖς παρηγοροῦσι. *De audiend. Poetis.* Eorundemque iterùm versuum meminit, in libro *de Adul. et Amici discrimine*, haud longè a fine.

Ver. 462. —— *ἕλικας βοῦς.*]
—— camuris —— sub cornibus ——.
Virg. Georg. III, 55.

Εὑόμενοι τανύοντο διὰ φλογὸς Ἡφαίστοιο·
Πολλὸν δ' ἐκ κεράμων μέθυ πίνετο τοῖο γέροντος.
Εἰνάνυχες δέ μοι ἀμφ' αὐτῷ παρὰ νύκτας ἴαυον·
Οἱ μὲν ἀμειβόμενοι φυλακὰς ἔχον· οὐδέ ποτ' ἔσβη
Πῦρ, ἕτερον μὲν ὑπ' αἰθούσῃ εὐερκέος αὐλῆς,
Ἄλλο δ' ἐνὶ προδόμῳ, πρόσθεν θαλάμοιο θυράων.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη μοι ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννὴ,
Καὶ τότ' ἐγὼ θαλάμοιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας
Ῥήξας ἐξῆλθον, καὶ ὑπέρθορον ἑρκίον αὐλῆς
Ῥεῖα, λαθὼν φύλακάς τ' ἄνδρας, δμωάς τε γυναῖκας.
Φεῦγον ἔπειτ' ἀπάνευθε, δι' Ἑλλάδος εὐρυχόροιο,
Φθίην δ' ἐξικόμην ἐριβώλακα, μητέρα μήλων,
Ἐς Πηλῆα ἄναχθ'· ὁ δέ με πρόφρων ὑπέδεκτο,
Καί με φίλησ', ὡσεί τε πατὴρ ὃν παῖδα φιλήσῃ
Μοῦνον, τηλύγετον, πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι·
Καί μ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν δέ μοι ὤπασε λαόν·
Ναῖον δ' ἐσχατιὴν Φθίης, Δολόπεσσιν ἀνάσσων·
Καί σε τοσοῦτον ἔθηκα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,

" Assandi extendebantur per flammam Vulcani:
" Multum etiam ex doliis vinum bibebatur senis.
" Per novem autem me circa ipsum noctes dormiebant:
" *Atque* hi quidem per-vices custodias habebant; neque unquam extinguebatur
" Ignis, alter quidem in porticu benè-munitae aulae,
" Alter autem in vestibulo, ante thalami fores.
" Sed quando tandem decima mihi advenit nox tenebrosa,
" Tunc ego thalami foribus solertèr junctis
" Effractis exivi, et transilii septum aulae
" Facilè, latens custodesque viros, famulasque mulieres.
" Fugi deinde procul, per Hellada spatiosam;
" Phthiamque perveni glebosam, matrem ovium,
" Ad Peleum regem: is autem me lubens suscepit,
" Et me dilexit, ut pater suum filium dilexerit
" Unicum, extremâ-aetate-natum, amplis in possessionibus;
" Et me divitem fecit, multumque mihi dedit populum:
" Incolebam autem extremam-oram Phthiae, Dolopibus imperans:
" Et te tantum feci, ô diis par Achille,

Ver. 464. —— διὰ φλογὸς.] Vide suprà ad β', 267: itemque ad *ver.* 213. *hujus libri.*

Ver. 466. —— παρὰ.] *Al.* περί.

Ver. 470. —— ἐπήλυθε.] Ex aoristo ἐπήλυθον. Vide suprà ad γ', 205.

Ver. 471. Καὶ τότ'.] *Tum dein; tum verò.*

Ver. 472. —— ὑπέρθορον —— Ῥεῖα, λαθὼν.] Rectè *Schol. Victorian.* τὸ, ὑπέρθορον, συναπτέον τῷ, ῥεῖα. Λαθεῖν γὰρ ῥαδίως, ἀδύνατον ἦν, τὸν οὕτω φυλαττόμενον· ῥεῖα δὲ ὑπέρθορε, διὰ τὴν νεότητα.

Ver. 476. —— Πηλῆα.] Vide suprà ad ά, 265. et ad ζ', 464.

Ver. 478. Μοῦνον, τηλύγετον.] Τουτέστι, μὴ ἔχουσιν ἕτερον γονεῦσι, μήτε ἕξουσι, γεγεννημένον. *Plutarch.* περὶ πολυφιλίας. De quali filio immaturè abrepto, pulchrè idem in Παραμυθητικῷ πρὸς Ἀπολλώνιον· Ἀλλ' ὅρα τὸ ἑξῆς· " Μοῦ-" νος, τηλύγετος, πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι." Τίς γὰρ οἶδεν, εἰ ὁ θεὸς πατρικῶς προειδὼς, καὶ κηδόμενος τοῦ ἀνθρωπείου γένους, προορώμενος τὰ μέλλοντα συμβήσεσθαι, προεξάγει τινὰς ἐκ τοῦ ζῆν ἀώρους;

Ver. 479. —— ὤπασε.] Vide suprà ad ά, 140.

Ἐκ θυμοῦ φιλέων· ἐπεὶ οὐκ ἐθέλεσκες ἅμ᾽ ἄλλῳ
Οὔτ᾽ ἐς δαῖτ᾽ ἰέναι, οὔτ᾽ ἐν μεγάροισι πάσασθαι,
Πρίν γ᾽ ὅτε δή σ᾽ ἐπ᾽ ἐμοῖσιν ἐγὼ γούνασσι καθίσσας
Ὄψου τ᾽ ἄσαιμι προταμὼν, καὶ οἶνον ἐπισχών.
Πολλάκι μοι κατέδευσας ἐπὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Οἴνου ἀποβλύζων ἐν νηπιέῃ ἀλεγεινῇ.
Ὣς ἐπί σοι μάλα πόλλ᾽ ἔπαθον, καὶ πόλλ᾽ ἐμόγησα,
Τὰ φρονέων, ὅ μοι οὔτι θεοὶ γόνον ἐξετέλειον
Ἐξ ἐμεῦ· ἀλλὰ σὲ παῖδα, θεοῖς ἐπιείκελ᾽ Ἀχιλλεῦ,
Ποιεύμην, ἵνα μοί ποτ᾽ ἀεικέα λοιγὸν ἀμύνῃς.
Ἀλλ᾽, Ἀχιλεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν· οὐδέ τί σε χρὴ
Νηλεὲς ἦτορ ἔχειν· στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοὶ,
Τῶν περ καὶ μείζων ἀρετὴ, τιμή τε, βίη τε.

" Ex animo diligens; quippe non volebas cum alio
" Neque ad convivium ire, neque in aedibus *tuis* cibum-sumere;
" Ante quàm te meis ego genibus impositum
" Opsonioque satiàssem secato-anteà, et vinum admovens.
" Saepe *utique* mihi rigâsti ad pectora vestem,
" Vino ex-ore-ejectato in infantiâ difficili.
" Ita tui causâ permulta passus sum, et multa laboravi;
" Haec cogitans, quòd mihi nequaquam dii prolem perficiebant
" Ex me *ipso*: sed Te filium, diis par Achille,
" Adoptabam, ut à me aliquando indignum propulsares.
" Verùm, Achille, doma animum magnum: neque te oportet
" Immisericordem animum habere: flecti utique solent et dii ipsi,
" Quorum tamen et major virtus, honorque, potentiaque.

Ver. 482. ——— οὐκ ἐθέλεσκες ἅμ᾽ ἄλλῳ.] Οὐκ οἶδε παρὰ Χείρωνι τραφέντα αὐτόν. *Schol. Victorian.* Quod tamen hinc non necessariò sequitur. Potuit enim *Achilles* vel aliâ ætate, vel alias ad artes, *Chironi* fuisse discipulus. *Chironis* certè alibi meminit *Homerus*; δ′, 219. Immo et *Pelei* fuisse amicum indicat; π′, 141. et τ′, 388.

——— τὸ μὲν οὐ δύνατ᾽ ἄλλος Ἀχαιῶν
Πάλλειν, ἀλλά μιν οἶος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεὺς,
Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ τάμε Χείρων
Πηλίου ἐκ κορυφῆς, φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσιν.

Quin et, eo docente, medicinam exercuisse *Achillem*; λ′, 829.

——— ἐπὶ δ᾽ ἤπια φάρμακα πάσσε,
Ἐσθλὰ, τά σε προτὶ φασὶν Ἀχιλλῆος δεδιδάχθαι,
Ὃν Χείρων ἐδίδαξε δικαιότατος Κενταύρων.

Videtur utique *Phœnix* Altor fuisse *Achillis*, *Chiron* in disciplinis singularibus Magister.

Ver. 484. Πρίν γ᾽ ὅτε δή.] *Neque unquam contentus eras, aut te compescuisti, antea quàm*, vel, *nisi quum*, &c. Editt. *Henr. Stephani* et *Wetsteniana* aliæque, malè hic distinguunt; —— πάσασθαι· Πρίν γ᾽ ὅτε δὴ —— τ᾽ ἄσαιμι, —— καὶ οἶνον ἐπισχὼν, Πολλάκι μοι κατέδευσας. Quæ interpungendi ratio, cum isto ἄσαιμι minùs congruit.

Ibid. —— καθίσσας.] Ita edidit *Barnesius*. Alii καθίσας, minùs rectè. Nam verba istius analogiæ penultimam corripiunt. Vide ad ά, 140.

Ver. 486. Πολλάκι μοι κατέδευσας.] Locum hunc vitio dat *Scaliger*, aliique. Rationibus, ut mihi quidem videtur, parùm idoneis. Πάθος enim in hâc re exiguâ inest non exiguum.

Ver. 487. —— ἀποβλύζων.] De hujusmodi ὀνοματοποιΐᾳ, vide suprà ad β′, 210. ad γ′, 363. et ad δ′, 455. 456 et 504.

Ver. 489. —— ὅ μοι οὔτι.] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 491. —— ἵνα μοί ποτ᾽.] Καλῶς, ἰδιούμενος τὴν σωτηρίαν Ἑλλήνων. *Schol. Victorian.*

Ver. 492. —— δάμασον θυμὸν μέγαν.] Ἅπερ Ὀδυσσεὺς εἰπεῖν ἐφυλάξατο, (πικρὸν γὰρ ἦν,) ἐπὶ δὲ τὸν Πηλέα, (ver. 255.) ἀπήνεγκε· ταῦτα Φοίνικι δίδωσιν ἡ τῆς ἀνατροφῆς παῤῥησία. *Ibid.*

Ver. 493. —— στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοὶ.] *Iliad.* ό, 203. ——— " στρεπταὶ μέν τε φρένες " ἐσθλῶν."

Καὶ μὲν τοὺς θυέεσσι καὶ εὐχωλῇς ἀγανῇσι,
Λοιβῇ τε, κνίσσῃ τε, παρατρωπῶσ' ἄνθρωποι
Λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβήῃ καὶ ἁμάρτῃ.
Καὶ γάρ τε Λιταί εἰσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο,
Χωλαί τε, ῥυσσαί τε, παραβλῶπές τ' ὀφθαλμώ·
Αἵ ῥά τε καὶ μετόπισθ' Ἄτης ἀλέγουσι κιοῦσαι.
Ἡ δ' Ἄτη σθεναρή τε καὶ ἀρτίπος· οὕνεκα πάσας
Πολλὸν ὑπεκπροθέει, φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν,
Βλάπτουσ' ἀνθρώπους· αἱ δ' ἐξακέονται ὀπίσσω.
Ὃς μέν τ' αἰδέσεται κούρας Διὸς, ἆσσον ἰούσας,
Τόνδε μέγ' ὤνησαν, καί τ' ἔκλυον εὐξαμένοιο·
Ὃς δέ κ' ἀνήνηται, καί τε στερεῶς ἀποείπῃ,
Λίσσονται δ' ἄρα ταί γε Δία Κρονίωνα κιοῦσαι,
Τῷ Ἄτην ἅμ' ἕπεσθαι, ἵνα βλαφθεὶς ἀποτίσῃ.

" Ac quidem hos sacrificiis et votis placidis,
" Libamineque, nidoreque, avertunt *ab ira* homines
" Supplicantes, cùm quis transgressus fuerit et peccârit.
" Etenim Preces sunt Jovis filiae magni,
" Claudaeque, rugosaeque, strabaeque oculis:
" Quae etiam et à tergo Noxam curant sequentes.
" Noxa verò robustaque est, et pedibus-integra; ideò omnes
" Longè praecurrit, antevertitque omnem per terram,
" Laedens homines: hae verò medentur postmodò.
" Quisquis quidem reverebitur filias Jovis, propiùs accedentes;
" Hunc valdè juvant, et exaudiunt precantem:
" Qui verò renuerit, et obstinatè recusaverit,
" Precantur tum quidem hae Jovem Saturnium adeuntes,
" Eum ut Noxa simul sequatur, quò laesus poenas-luat.

Ver. 495. Καὶ μὲν τοὺς θυέεσσι.]
——————Tu munera supplex
Tende petens pacem :————
Namque dabunt veniam votis, irasque remittent:
Sed modus orandi qui sit, priùs ordine dicam. *Virg. Georg.* IV, 534.
————Primùm prece numen adora:
————cane vota libens, dominamque potentem
Supplicibus supera donis————.
Æn. III, 437.

Νῦν δὲ περί τε τῶν ἔργων [τῆς ἱερατικῆς] ῥητέον, καὶ τῶν ὀργάνων ὅσα ταύτῃ ἀναγκαῖα. Ταῦτα σχεδὸν πάντα ὁ ποιητὴς ὀλίγοις τισὶν ἔπεσι περιείληφε ποιῶν,——" Καὶ μὴν τοὺς " θυέεσσι," &c. *Aristot. de Republic. lib.* X. Ἀγύρται δὲ καὶ μάντεις ἐπὶ πλουσίων θύρας ἰόντες, πείθουσιν ὡς ἔστι παρὰ σφίσι δύναμις ἐκ θεῶν ποριζομένη, θυσίαις τε καὶ ἐπῳδαῖς, εἴτε τι ἀδίκημά του γέγονεν, αὐτοῦ ἢ προγόνων, ἀκεῖσθαι μεθ' ἡδονῶν τε καὶ ἑορτῶν. Τούτοις δὲ πᾶσι τοῖς λόγοις μάρτυρας Ποιητὰς ἐπάγονται· ——" Καὶ τοὺς μὲν θυσίαισι καὶ εὐχωλαῖς," &c. *Plato de Republic. lib.* II.

Ver. 498. Καὶ γάρ τε Λιταί εἰσι.] Quàm *Senis* personam deceat longa hæc et verbosa descriptio, vide suprà ad *ά*, 249 et 260. Cæterùm quâ ratione, τε, et hîc et in sequente versu producatur; item δὲ, *ver.* 516; vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 499. Χωλαί τε, ῥυσσαί τε.] *Al.* ῥυσαί τε. Cæterùm simili ferè loquendi ratione, ac *Homerus* Preces hîc vocat Διὸς κούρας χωλάς τε ῥυσσάς τε, *Euripides* mentis malè sibi consciæ cogitationes appellat τὰς αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας. *Orest.* 256.

Ver. 506, 507. Ὃς δὲ——Λίσσονται δ'.] De vi duplicis istius δὲ, vide suprà ad *ά*, 57.

Ver. 508. ——— ἀποτίσῃ.] Producit hæc vox penultimam, quippe ex ἀποτίω. Quæ enim in ίζω desinunt Verba, ea penultimam istam in Futuris et Aoristis corripiunt. Vide suprà ad *ά*, 140.

Ἀλλ', Ἀχιλεῦ, πόρε καὶ σὺ Διὸς κούρῃσιν ἕπεσθαι
Τιμὴν, ἥτ' ἄλλων περ ἐπιγνάμπτει φρένας ἐσθλῶν.
Εἰ μὲν γὰρ μὴ δῶρα φέροι, τὰ δ' ὄπισθ' ὀνομάζοι
Ἀτρείδης, ἀλλ' αἰὲν ἐπιζαφελῶς χαλεπαίνοι,
Οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀποῤῥίψαντα κελοίμην
Ἀργείοισιν ἀμυνέμεναι, χατέουσί περ ἔμπης·
Νῦν δ' ἅμα τ' αὐτίκα πολλὰ διδοῖ, τὰ δ' ὄπισθεν ὑπέστη,
Ἄνδρας δὲ λίσσεσθαι ἐπιπροέηκεν ἀρίστους,
Κρινάμενος κατὰ λαὸν Ἀχαιϊκὸν, οἵτε σοι αὐτῷ
Φίλτατοι Ἀργείων· τῶν μὴ σύγε μῦθον ἐλέγξῃς,
Μηδὲ πόδας· πρὶν δ' οὔτι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.
Οὕτω καὶ τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν
Ἡρώων, ὅτε κέν τιν' ἐπιζάφελος χόλος ἵκοι,
Δωρητοί τε πέλοντο, παράῤῥητοί τ' ἐπέεσσι.
Μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι, οὔτι νέον γε,
Ὡς ἦν· ἐν δ' ὑμῖν ἐρέω πάντεσσι φίλοισι.
Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι,

" Sed, Achille, da et tu, Jovis filias qui sequatur,
" Honorem, qui et aliorum utique flectit mentes fortium.
" Si quidem enim minimè dona ferret, et alia in-futurum nominaret
" Atrides, sed semper pertinacitèr iratus esset,
" Non equidem te irâ abjectâ hortarer
" Argivis auxiliari, quantumvis indigentibus:
" Nunc verò simul in praesenti multa dat, aliaque in-posterum pollicetur;
" Viros etiam, qui supplicarent, *ad te* misit praestantissimos,
" Electos per exercitum Achaicum, quique tibi ipsi
" Amicissimi Argivorum: horum nè tu orationem asperneris,
" Neque pedes (*i. e.* iter *frustres*): At priùs haud reprehendendum, te irâ-exarsisse.
" Sic et priscorum audivimus laudes virorum
" Heroum, quando aliquem vehemens ira occupâsset,
" Donisque placabiles erant, exorabilesque verbis.
" Memini hoc factum ego vetus, neutiquam recens,
" Quale esset; inter vos autem narrabo omnes amicos.
" Curetesque pugnabant et Aetoli fortitèr-proelium-sustinentes,

---

Ver. 517. Κρινάμενος.] Vide suprà ad ά, 309, 314, 338; et ad ζ', 434.

Ver. 518. —— τῶν μὴ σύγε μῦθον ἐλέγξῃς, Μηδὲ πόδας.] *Horum tu neque orationem, neque legationem; nec quid dixerint, nec quid fecerint tanti viri, itinere ad te suscepto; asperneris.*

Ver. 519. —— πρὶν δ' οὔτι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.] Non, *antè* quàm dona daret Agamemnon, sed *antè* quàm oblatæ eum injuriæ pœniteret. Scilicèt Achillis hîc non *commodi et utilitatis* rationem duxit Phœnix, sed *honoris*. Ut rectè annotavit *Domina Dacier.*

Ver. 520. —— τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν Ἡρώων.]

——heroum laudes, et facta parentis.
Virg. Ecl. IV, 26.

Ver. 523. Μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι.]

Nam memini Hesiones visentem regna—.
Æn. VIII, 157.

Οἰκεῖον δὲ διδασκάλῳ, ἐκ τῶν παλαιῶν σωφρονίζειν τοὺς νέους. *Schol. Victorian.* Porrò, quàm deceat *Senis* personam longa hæc et verbosa narratio, jam anteà sæpe annotavimus.

Ver. 525. Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ.] " Narrare verò——quis *significantiùs* " potest, quàm qui Curetum Ætolorumque " prælium exponit? *Quintilian. lib.* X. *cap.* 1.

Ἀμφὶ πόλιν Καλυδῶνα, καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον·
Αἰτωλοὶ μὲν, ἀμυνόμενοι Καλυδῶνος ἐραννῆς·
Κουρῆτες δὲ, διαπραθέειν μεμαῶτες ἄρηϊ.
Καὶ γὰρ τοῖσι κακὸν χρυσόθρονος Ἄρτεμις ὦρσε
Χωσαμένη, ὅ οἱ οὔτι θαλύσια γουνῷ ἀλωῆς
Οἰνεὺς ῥέξ᾽· ἄλλοι δὲ θεοὶ δαίνυνθ᾽ ἑκατόμβας·
Οἴῃ δ᾽ οὐκ ἔρρεξε Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
Ἢ λάθετ᾽, ἢ οὐκ ἐνόησεν· ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ.
Ἡ δὲ χολωσαμένη, δῖον γένος, ἰοχέαιρα,
Ὦρσεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον, ἀργιόδοντα,
Ὃς κακὰ πόλλ᾽ ἔρδεσκεν, ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν·
Πολλὰ δ᾽ ὅγε προθέλυμνα χαμαὶ βάλε δένδρεα μακρὰ
Αὐτῇσιν ῥίζῃσι, καὶ αὐτοῖς ἄνθεσι μήλων.
Τὸν δ᾽ υἱὸς Οἰνῆος ἀπέκτεινεν Μελέαγρος,

" Circa urbem Calydona, et se-mutuò interficiebant:
" Aetoli quidem, defendentes Calydona amoenam:
" Curetes autem, vastare ardentes Marte.
" Etenim his malum aureo-solio-sedens Diana excitavit
" Irata: quod sibi non sacra post-fruges-comportatas in foecundo-loco agri
" Oeneus fecisset: alii utique dii epulati erant hecatombas:
" Soli verò non *sacra* fecit Jovis filiae magni,
" Sive oblitus est, sive non advertit: devius-erat certè multùm animi.
" Ille itaque irata, Jovis genus, sagittis-gaudens,
" Immisit sylvestrem aprum, ferum, candidis-dentibus,
" Qui damna multa patravit, frequentans Oenei agrum:
" Multas utique ille alias-super-alias humi prostravit arbores altas
" *Cum* ipsis radicibus, et ipsis floribus pomorum.
" Hunc autem filius Oenei occîdit Meleager,

Ver. 528. —— μεμαῶτες.] Vide suprà ad β΄, 818; et ad ζ΄, 464.

Ver. 531, 532. ——ῥέξ᾽·——ἔρρεξε.] Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 533. Ἢ λάθετ᾽, ἢ οὐκ ἐνόησεν.] Ἤτοι ἐννοήσας θῦσαι, ἐπελάθετο· ἢ οὐδ᾽ ὅλως ἐπενόησεν. *Schol.* Cæterùm, ἢ οὐκ, in unam hîc syllabam coalescit; quomodo et suprà, ί, 349.

Ἢ οὐχ ἅλις, ὅττι—————;

Et apud *Euripidem*,

Ἢ οὐχ ἀξιόχρεως ἡ θεὸς ἀναφέροντί μοι;
Orest. 597.

Similitèr, Φεῦ ὦ, apud eundem,

Φεῦ ὦ μῆτερ, ἥτις ἐκ τυραννικῶν δόμων.
Hecub. 55.

Notandum tamen, istud ἤ, in *interrogativis* sæpiùs quàm in *disjunctivis*, cum sequente Vocali coalescere solere; vide ad ί, 349. Quare in *Schol. Victorian.* scriptum est, Ἢ λάθ᾽, ἢ οὐχ ἐνόησεν.———Quod tamen longè minùs eleganter est dictum. Nam λαθεῖν, propriè est, *alium latere*; λαθέσθαι, *latere seipsum*, hoc est, *oblivisci*.

Ibid.——— ἀάσατο δέ.] De Voce, ἀάσατο, vide suprà ad *ver.* 116. Alii hîc legunt ἀάσατο δή. Quod tamen nihil opus.

Ver. 534. —— δῖον γένος.] De *Dianâ* accipiunt plerique; ut sit videlicèt, Διὸς θυγάτηρ. At *Schol. Victorian.* ad *Achillem* referunt, ut sit idem scilicèt ac, διογενής· proptereà quòd Poeta hanc compellationem οὐδέποτε ἐπὶ θεοῦ τάσσει.

Ver. 535. Ὦρσεν ἐπί.] Ἐπῶρσε. Cæterùm *Aristoteles, de Historiâ Animalium, lib.* VI, *cap.* 28, locum hunc isto modo citat:

Θρέψεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον· οὐδὲ ἐῴκει
Θηρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι.

Quæ lectio et παρὰ τῷ Γεωγράφῳ εὕρηται, notante *Eustathio*.

Ver. 536. —— ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν.] Οἰκεία τιμωρία, τῷ περὶ καρποὺς ἡμαρτηκότι. *Schol. Victorian.* Ἐπὶ τούτοις ἰστέον καὶ ὡς διαφέρειν λέγεται τὸ Ἔθειν, τοῦ Ἔδειν, ὡς τὸ Κατεσθίειν τοῦ Ἐσθίειν. *Eustath.*

Ver. 539. Τὸν δ᾽ υἱὸς Οἰνῆος.] Vide ad ά, 51. Nec omninò audiendus *Barnesius*; qui, *potest*, inquit, *tutiùs legi*, Τὸν δ᾽ Οἰνῆος υἱός.

Πολλέων ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγείρας,
Καὶ κύνας· οὐ μὲν γάρ κ' ἐδάμη παύροισι βροτοῖσι·
Τόσσος ἔην, πολλοὺς δὲ πυρῆς ἐπέβησ' ἀλεγεινῆς.
Ἡ δ' ἀμφ' αὐτῷ θῆκε πολὺν κέλαδον καὶ ἀϋτὴν,
Ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι λαχνήεντι,
Κουρήτων τε μεσηγὺ καὶ Αἰτωλῶν μεγαθύμων.
Ὄφρα μὲν οὖν Μελέαγρος ἀρηΐφιλος πολέμιζε,
Τόφρα δὲ Κουρήτεσσι κακῶς ἦν· οὐδ' ἐδύναντο
Τείχεος ἔκτοσθεν μίμνειν, πολέες περ ἐόντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Μελέαγρον ἔδυ χόλος, ὅστε καὶ ἄλλων
Οἰδάνει ἐν στήθεσσι νόον πύκα περ φρονεόντων,
(Ἤτοι ὁ, μητρὶ φίλῃ Ἀλθαίῃ χωόμενος κῆρ,
Κεῖτο παρὰ μνηστῇ ἀλόχῳ, καλῇ Κλεοπάτρῃ,
Κούρῃ Μαρπίσσης καλλισφύρου Εὐηνίνης,
Ἴδεώ θ', ὃς κάρτιστος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν,
Τῶν τότε, καί ῥα ἄνακτος ἐναντίον εἵλετο τόξον
Φοίβου Ἀπόλλωνος, καλλισφύρου εἵνεκα νύμφης·

" Multis ex urbibus venatoribus viris congregatis,
" Et canibus; non enim domitus-fuisset paucis hominibus;
" Tantus erat, multosque adeò rogum ascendere-fecit tristem.
" Illa verò (*Diana*) circa ipsum excitavit magnum tumultum et bellum,
" Pro suis capite et pelle hirsuta,
" Curetasque inter et Aetolos magnanimos.
" Quamdiu igitur Meleager bellicosus pugnabat,
" Tamdiu utique Curetibus malè erat, neque poterant
" Moenia extrà manere, multi quamvis essent.
" At quandò jam Meleagrum subiit ira, quae et aliorum
" Inflat in pectoribus mentem, probè licèt sapientium;
" (Nempè ille, matri suae Althaeae iratus corde,
" Jacebat apud legitimam uxorem, pulchram Cleopatram,
" Filiam Marpissae pedibus-elegantis Euenines,
" Idaeque, qui fortissimus inter terrestres fuit viros,
" Eorum qui tunc erant; utique contra regem sumpsit arcum
" Phoebum Apollinem; pedibus-elegantis gratiâ nymphae:

Ver. 543. Ἡ δ'.] Ἄρτεμις.

Ver. 547. Τόφρα δὲ.] *Tamdiu utique.* Quod cùm non videret *Barnesius*, pessimè edidit Τοφράδε, contenditque παρέλκειν τὸ Δέ. Quod in hujusmodi vocabulis non fert linguæ Græcæ ratio.

Ibid. ——— οὐδ' ἐδύναντο Τείχεος ἔκτοσθεν μίμνειν.] *Castra ipsi sua tueri non poterant, nedum urbem expugnare.*

Ver. 551 — 568. (Ἤτοι—ἔχουσα)] Versus hosce *octodecim* in *Parenthesin* inclusi, et ipsam *aliis interjectis Parenthesibus* intricatam. Id quod tantum abest ut Scriptori luculentissimo, et supra omnes perspicuo, vertendum sit vitio; ut contrà summo hîc, si usquam aliàs, artificio, verbosam illam et *senilem* narrandi rationem, in *Phœnicis* personâ, depinxerit. *Popius* tamen videtur *aliter* sensisse. Vide infrà, ad λ', 687.

Ver. 552.—καλῇ.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 554. Ἰδεώ.] Pronuntiabatur Ἴδω, vel Ἴδην.

Ver. 555. Τῶν τότε.] Ἐπαινετέον τὸ ἀκριβὲς περὶ τὴν ἑκάστου ὑπεροχήν. Ὁ μὲν Φοῖνιξ, κάρτιστον εἰπὼν τὸν Ἴδαν, ἵνα μὴ δόξῃ καὶ τοῦ Ἀχιλλέως αὐτὸν προτετιμηκέναι, ἐπήνεγκε τὸ, "τῶν "τότε." *Schol. Victorian.*

Ver. 556.—νύμφης.] *Marpissæ*, uxoris suæ.

Τὴν δὲ τότ' ἐν μεγάροισι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
'Αλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον, οὕνεκ' ἄρ' αὐτῆς
Μήτηρ, 'Αλκυόνος πολυπενθέος οἶτον ἔχουσα,
Κλαῖ', ὅτε μιν ἑκάεργος ἀνήρπασε Φοῖβος 'Απόλλων.
Τῇ ὅγε παρκατέλεκτο, χόλον θυμαλγέα πέσσων,
'Εξ ἀρέων μητρὸς κεχολωμένος, ἥ ῥα θεοῖσι
Πόλλ' ἀχέουσ' ἠρᾶτο, κασιγνήτοιο φόνοιο·
Πολλὰ δὲ καὶ Γαῖαν πολυφόρβην χερσὶν ἀλοία,
Κικλήσκουσ' 'Αΐδην καὶ ἐπαινὴν Περσεφόνειαν,
Πρόχνυ καθεζομένη, δεύοντο δὲ δάκρυσι κόλποι,
Παιδὶ δόμεν θάνατον· τῆς δ' ἠεροφοῖτις 'Ερινὺς
Ἔκλυεν ἐξ 'Ερέβευσφιν, ἀμείλιχον ἦτορ ἔχουσα.)
Τῶν δὲ τάχ' ἀμφὶ πύλας ὅμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει,
Πύργων βαλλομένων· τὸν δ' ἐλλίσσοντο γέροντες
Αἰτωλῶν, πέμπον δὲ θεῶν ἱερῆας ἀρίστους,

" Illam autem (*Cleopatram*) tunc in aedibus pater et veneranda mater
" Alcyonen vocabant cognomine, quòd ipsius
" Mater, Alcyonis luctuosae fatum habens,
" Flebat, quando ipsam longè-jaculans rapuit Phoebus Apollo.
" Huic is (*Meleager*) accubabat, iram tristem coquens,
" Propter diras matris iratus, quae utique diis
" Multùm dolens supplicabat, fraternae caedis *causâ* :
" Multùm autem et Terram almam manibus verberabat,
" Invocans Plutonem et horrendam Proserpinam,
" In-genua considens, (rigabantur autem lachrymis sinus,)
" Ut filio darent mortem : hanc autem per-tenebras-vagans Erinnys
" Exaudivit ex Erebo, implacabile cor habens.)
" Horum verò *tum* confestim ad portas tumultus et strepitus excitabatur,
" Turribus percussis : illum autem supplices orabant senes
" Aetolorum, mittebantque deorum sacerdotes lectissimos,

Ver. 557. Τὴν δὲ.] *Cleopatram*, filiam suam.

Ver. 559. Μήτηρ.] *Marpissa.*

Ver. 560. —— μιν.] Vide ad ά, 51. Cæterùm, pro Κλαῖ', ὅτε μιν, fuerunt qui legerent, Κλαῖεν ὅ μιν.

Ibid. —— ἀνήρπασε.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 561. Τῇ ὅγε.] *Huic Cleopatræ, Meleager.*

Ibid. —— παρκατέλεκτο.] Vide suprà ad β', 515.

Ver. 562. 'Εξ ἀρέων.] Pronuntiabatur ἀρῶν· ut rectè observavit *Barnesius.* Nam ἀρὴ (hoc significatu,) ἀρητὴρ, ἀρῶμαι, primam producunt.

Ibid. ——— ἥ ῥα.] *Quæ utique.* Nam ad sententiam nullo modo supervacaneum est istud, ῥα.

Ver. 564. ——— Γαῖαν —— χερσὶν ἀλοία.] Εὔχονται οἱ ἥρωες τοῖς μὲν Οὐρανίοις θεοῖς, —— Ἄνω τὰς χεῖρας ἀνίσχοντες, μεγάλ' εὐχετέωντο ἕκαστος· τοῖς δὲ Θαλασσίοις,

Πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο, χεῖρας ὀρεγνὺς, εἰς Θάλασσαν δηλονότι· τοῖς Καταχθονίοις δὲ, κόπτοντες τὴν Γῆν, ὡς ἐνθάδε φησί. *Schol.*

Ver. 565. Κικλήσκουσ' 'Αΐδην.]

Luctificam Alecto dirarum ab sede sororum
Infernisque ciet tenebris; cui tristia bella,
Iræque insidiæque et crimina noxia, cordi.
Æn. VII, 324.

Ver. 568.—ἔχουσα.] Vide suprà ad *ver.* 553.

Ver. 569. Τῶν δὲ.] *Meleagri popularium, Ætolorum.*

Ibid. —— δοῦπος.] Vide suprà ad β', 210. ad γ', 363. et ad δ', 455. 456. 504.

Ibid. —— ὀρώρει.] Vide suprà ad β', 810.

Ver. 570. ——— τὸν δ' ἐλλίσσοντο.] Vide suprà ad ζ', 45. *Al.* τὸν δ' ἐλλίσσοντο, et, τὸν δὲ λίσσοντο. Quæ et ipsa ferri possunt; vide ad ά, 51.

Ἐξελθεῖν καὶ ἀμῦναι, ὑποσχόμενοι μέγα δῶρον·
Ὀππόθι πιότατον πεδίον Καλυδῶνος ἐραννῆς,
Ἔνθα μιν ἤνωγον τέμενος περικαλλὲς ἑλέσθαι,
Πεντηκοντόγυον· τὸ μὲν ἥμισυ, οἰνοπέδοιο·
Ἥμισυ δὲ, ψιλὴν ἄροσιν πεδίοιο ταμέσθαι·
Πολλὰ δέ μιν λιτάνευε γέρων ἱππηλάτα Οἰνεὺς,
Οὐδοῦ ἐπεμβεβαὼς ὑψηρεφέος θαλάμοιο,
Σείων κολλητὰς σανίδας, γουνούμενος υἱόν·
Πολλὰ δὲ τόνδε κασίγνηται καὶ πότνια μήτηρ
Ἐλλίσσονθ'· ὁ δὲ μᾶλλον ἀναίνετο· πολλὰ δ' ἑταῖροι,
Οἵ οἱ κεδνότατοι καὶ φίλτατοι ἦσαν ἁπάντων·
Ἀλλ' οὐδ' ὧς τοῦ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον,
Πρίν γ' ὅτε δὴ θάλαμος πύκα βάλλετο, τοὶ δ' ἐπὶ πύργων
Βαῖνον Κουρῆτες, καὶ ἐνέπρηθον μέγα ἄστυ·
Καὶ τότε δὴ Μελέαγρον ἐΰζωνος παράκοιτις
Λίσσετ' ὀδυρομένη, καί οἱ κατέλεξεν ἅπαντα
Κήδε', ὅσ' ἀνθρώποισι πέλει, τῶν ἄστυ ἁλώῃ·
Ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει·

" Ut-exiret et propulsaret *hostes*, polliciti magnum donum:
" Ubi *scilicèt* pinguissimus *erat* ager Calydonis amoenae,
" Ibi eum jusserunt praedium perpulchrum eligere,
" Quinquaginta-jugerum: dimidium quidem, vitiferi-soli;
" Dimidium autem, non-consiti arabilis agri separatum-accipere:
" Multùm item eum obsecrabat senex equûm-agitator Oeneus,
" Limine conscenso altum-tectum-habentis thalami,
" Quatiens conglutinatos asseres, supplicitèr-orans filium:
" Multùm etiam eum sorores et veneranda mater
" Orabant; ille autem magis recusabat: Multùm et socii,
" Qui ei charissimi et amicissimi erant omnium:
" Sed ne sic *quidem* ejus animum in pectoribus flectebant,
" Antequàm jam thalamus frequentèr percuteretur, ipsique turres
" Conscenderent Curetes, et incenderent magnam urbem:
" Tum verò demùm Meleagrum elegantèr-cincta uxor
" Orabat lugens, et ei recensuit omnia
" Mala, quaecunque hominibus contingunt, quorum urbs capta-fuerit:
" Viros quidem occidunt, urbem autem ignis in-cineres-redigit;

Ver. 573. *Ὀππόθι πιότατον πεδίον.*] Insuper id campi, quod rex habet ipse Latinus. *Æn.* IX, 274.

Ver. 574. — *ἤνωγον.*] Vide suprà ad Θ', 322.

Ver. 576. —— *ψιλὴν ἄροσιν.*] Τὴν ἄδενδρον *χώραν. Schol.*

Ver. 577. —— *ἱππηλάτα.*] Vide suprà ad *ά*, 175.

Ver. 580. —— *κασίγνηται.*] *Al. κασίγνητοι.*

Ver. 581. Ἐλλίσσονθ'.] Vide suprà ad ζ', 45. *Al.* Ἐλίσσονθ'.

Ver. 585.— *ἐνέπρηθον*] *Jamjam incendebant; aut jam ad comburendum aggrediebantur.*

Ver. 588. *Κήδε', ὅσ' ἀνθρώποισι πέλει.*] *Aristoteles, Rhetoric. lib.* I. *cap.* 7. citat isto modo: *Ὅσσα κάκ' ἀνθρώποισι πέλει.*

Ver. 589. 590. *Ἄνδρας μὲν κτείνουσι,* —— *γυναῖκας.*] " Narrare verò —— quis *signifi-* " *cantiùs* potest?" *Quintilian. lib.* X. *cap.* I. *Καὶ διαιρούμενα δὲ εἰς τὰ μέρη, τὰ αὐτὰ μείζω φαίνεται· πλειόνων γὰρ ὑπεροχὴ φαίνεται· ὅθεν καὶ ὁ Ποιητής φησι,* ——

Λαοὶ μὲν φθινύθουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει,
Τέκνα δέ τ' ἄλλοι ἄγουσι ——. *Aristot.*

Rhetoric. Lib. I. *cap.* 7. Ubi notandum quod hodie legimus, *Ἄνδρας μὲν κτείνουσι,* legisse

Τέκνα δέ τ' ἄλλοι ἄγουσι, βαθυζώνους τε γυναῖκας.
Τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἀκούοντος κακὰ ἔργα·
Βῆ δ' ἰέναι, χροῒ δ' ἔντε' ἐδύσατο παμφαιόωντα.
Ὣς ὁ μὲν Αἰτωλοῖσιν ἀπήμυνεν κακὸν ἦμαρ,
Εἴξας ᾧ θυμῷ· τῷ δ' οὐκέτι δῶρ' ἐτέλεσσαν
Πολλά τε καὶ χαρίεντα· κακὸν δ' ἤμυνε καὶ αὔτως.
Ἀλλὰ σὺ μή μοι ταῦτα νόει φρεσὶ, μηδέ σε δαίμων
Ἐνταῦθα τρέψειε, φίλος· κάκιον δέ κεν εἴη
Νηυσὶν καιομένῃσιν ἀμυνέμεν· ἀλλ' ἐπὶ δώροις
Ἔρχεο· ἶσον γάρ σε θεῷ τίσουσιν Ἀχαιοί.
Εἰ δέ κ' ἄτερ δώρων πόλεμον φθισήνορα δύῃς,
Οὐκ ἔθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσεαι, πόλεμόν περ ἀλαλκών.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

" Liberosque alii abducunt, et profundè-succinctas mulieres.
" Hujus autem *tum* motus est animus audientis saeva facta:
" Perrexitque ire, corporeque arma induit collucentia.
" Sic ille quidem *ab* Aetolis propulsavit malum diem,
" Obsecutus suo animo: ei autem non deinceps dona persolverunt
" Multaquè et pulchra: malum tamen depulit etiam sic.
" Atqui tu ne mihi ista cogites in animo, neque te daemon
" Istuc vertat, amice: Pejus autem esset
" Navibus *demùm* incensis *te* ferre auxilium: Sed *nunc* acceptâ conditione donorum
" Veni: aequè enim te ac deum honorabunt Achivi.
" Quòd si *tandem* sine donis pugnam viros-perdentem inieris,
" Non tum aequè *in* honore eris, bellum quamvìs propulsaveris."
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles:

---

olim (aut memoriter citâsse) *Aristotelem*, Λαοὶ μὲν φθινύθουσι. Uberiùs de hoc loco *Hermogenes*: Πάσης πόλεως εἶπε [Ὅμηρος] πόρθησιν ἐν δυσὶν ἔπεσιν. —— Τὰ μεγάλα τῇ βραχύτητι τῆς ἑρμηνείας φυλάττει μεγάλα, τῆς συντομίας τὸ μέγεθος αὐτοῖς διασωζούσης· τὰ δὲ σμικρὰ καὶ φαῦλα [vide suprà ad *ver.* 210; item ά, 433—439.] τῇ περιβολῇ τῶν λόγων μέγεθος προσλαμβάνει. Ταὐτὰ ποιεῖ Δημοσθένης, καὶ οὕτω τραγῳδεῖ Φωκέων ἄλωσιν, ἔθνους ὅλου, ἐν ὀλίγοις ῥήμασι λέγων· "Ἦν ἰδεῖν οἰκίας κατεσκαμμένας, "τείχη περιῃρημένα, χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ, "γύναια δὲ καὶ παιδάρια ὀλίγα, καὶ πρεσβύτας "ἀνθρώπους οἰκτρούς." Μονονουχὶ παράφρασε τὸ Ὁμηρικόν. *Cap.* XXXIII. Περὶ μεθόδου δεινότητος.

Ver. 592. —— ἐδύσατο.] *Al.* ἐδύσσατο. Sed nihil opus: Nam ἐδύσατο secundam producit.

Ver. 594. Εἴξας ᾧ θυμῷ·] *Schol. Victor.* in plerisque optima, aliique ferè, hoc itá accipiunt, ut dicatur Meleager, vel *jam olim*, (πάλαι, οὐ νῦν,) *antequàm* suis opitularetur, *iræ* habenas dedisse; vel *nunc demùm, quum* suis opitularetur, *rationi* (τῷ ἐπιλογισμῷ) fuisse obsequutus. Sed neutrum fert linguæ Græcæ ratio. Εἴξας τῷ θυμῷ, necessariò est, *jam tum* quum suis opitularetur, *animos sibi incitans, animo incitato demùm habenas dans, effusis habenis hostem invadens*:

—— σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ
Εἴξας, —— *ver.* 109. *hujus libri.*
—— τὸν δεξιὸν ἵππον
Κένσαι ὁμοκλήσας, εἶξαί τέ οἱ ἡνία χερσίν.
ψ', 336.
—— βίῃ καὶ ἀγήνορι θυμῷ
Εἴξας, εἶσ' ἐπὶ μῆλα βροτῶν. —— ώ, 42.
—— irarumque omnes effundit habenas.
Æn. XII, 499.

Ver. 600. Εἰ δέ κ' ἄτερ δώρων.] *Quòd si tandem invitè et necessitate coactus*, &c.

Ibid. —— φθισήνορα.] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 601. —— ὁμῶς τιμῆς.] *Eodem loco honoris.* Al. ὁμῶς τιμῆς, quod est τιμήεις: Quâ ratione alibi dicitur, καὶ χρυσὸν τιμῆντα ——, σ', 475.

Ver. 602. —— πόδας ὠκὺς.] Vide suprà ad ά, 58.

Φοῖνιξ, ἄττα, γεραιὲ, διοτρεφὲς, οὔτι με ταύτης
Χρεὼ τιμῆς· φρονέω δὲ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ,
Ἥ μ᾽ ἕξει παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, εἰσόκ᾽ ἀϋτμὴ
Ἐν στήθεσσι μένῃ, καί μοι φίλα γούνατ᾽ ὀρώρῃ.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
Μή μοι σύγχει θυμὸν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων,
Ἀτρείδῃ ἥρωϊ φέρων χάριν· οὐδέ τί σε χρὴ
Τὸν φιλέειν, ἵνα μή μοι ἀπέχθηαι φιλέοντι·
Καλόν τοι σὺν ἐμοὶ τὸν κήδειν, ὅ κέ με κήδῃ·
Ἶσον ἐμοὶ βασίλευε, καὶ ἥμισυ μείρεο τιμῆς.
Οὗτοι δ᾽ ἀγγελέουσι, σὺ δ᾽ αὐτόθι λέξεο μίμνων
Εὐνῇ ἔνι μαλακῇ· ἅμα δ᾽ ἠοῖ φαινομένηφι
Φρασσόμεθ᾽, ἤ κε νεώμεθ᾽ ἐφ᾽ ἡμέτερ᾽, ἤ κε μένωμεν.
Ἦ, καὶ Πατρόκλῳ ὅγ᾽ ἐπ᾽ ὀφρύσι νεῦσε σιωπῇ,
Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος, ὄφρα τάχιστα
Ἐκ κλισίης νόστοιο μεδοίατο. Τοῖσι δ᾽ ἄρ᾽ Αἴας
Ἀντίθεος Τελαμωνιάδης μετὰ μῦθον ἔειπε·

"Phoenix, pater, senex, Jovis alumne, minimè mihi hoc
"Opus *est* honore: puto enim *me* honoratum fore Jovis voluntate,
"Qui *honor* me consequetur apud naves recurvas, dum spiritus
"In pectoribus maneat, et mihi mea genua moveantur.
"Aliud autem tibi dicam, tu verò in animo reconde tuo:
"Nè mihi turba animum, flens et moerens,
"Atridae heroi gratificans; neutiquam te convenit
"Istum amare, ut nè mihi odio sis *te nunc* amanti:
"Decet te mecum eum angere, qui me angat:
"Aequalitèr mecum regna, et dimidium sortire honoris.
"Isti autem renunciabunt; tu verò hìc cubato remanens
"Lecto in molli: simul autem atque aurora illuxerit,
"Consultabimus, an redeamus ad nostra, an maneamus."
Dixit, et Patroclo hic superciliis annuit tacitè,
Phoenici ut sterneret densum lectum, ut citissimè
E tentorio de reditu cogitarent. Inter hos autem Ajax
Deo-par Telamonius verba fecit:

Ver. 603. —— ἄττα.] Ineptè admodùm ex *Heinsio Barnesius* vocabulum hoc, ac si *Hebraicum* esset, *Tu*, Latinè reddit.

Ibid. — οὔτι με ταύτης Χρεὼ τιμῆς.] Vide infrà ad κ΄, 43.

Ver. 604. —— τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ.] Πιθανῶς, τῇ παρὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος τιμῇ, ἀντέθηκε τὴν παρὰ τοῦ Διός. *Schol. Victorian.*

Ver. 605. —— εἰσόκ᾽ ἀϋτμὴ.]
—————— dum spiritus hos reget artus.
Æn. IV, 336.

Ver. 607. —— σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·] Vide suprà ad ά, 297.

Ver. 608. Μή μοι σύγχει θυμὸν.]
Desine meque tuis incendere teque querelis.
Æn. IV, 360.

Ibid. —— ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων.] *Al.* —— ἐνὶ στήθεσσιν ἀχεύων.
—— lachrymansque gemensque.
Æn. XI, 150.

Ver. 610. —— ἵνα μὴ μοὶ.] *Vulgg.* ἵνα μή μοι. Sed, μοὶ, [illegible], ἵνα ἀντιδιαστέλληται Ἀγαμέμνονι. *Schol. Victorian.*

Ver. 611. Καλόν.] Vide suprà ad β΄, 43.

Ver. 613. —— λέξεο.] Vide suprà ad β΄, 515. et ί, 109.

Ver. 615. Φρασσόμεθ᾽.] Vide suprà ad ά, 140.

Ibid. —— ἤ κε μένωμεν.] Vide suprà ad *ver.* 359.

Ver. 618. —— Τοῖσι δ᾽.] Malè *Barnesius*, Τοῖσιδ᾽. Vide suprà ad γ΄, 200. et ad θ΄, 160.

Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἴομεν· οὐ γάρ μοι δοκέει μύθοιο τελευτὴ
Τῇδέ γ' ὁδῷ κρανέεσθαι· ἀπαγγεῖλαι δὲ τάχιστα
Χρὴ μῦθον Δαναοῖσι, καὶ οὐκ ἀγαθόν περ ἐόντα,
Οἵ που νῦν ἕαται ποτιδέγμενοι· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Ἄγριον ἐν στήθεσσι θέτο μεγαλήτορα θυμὸν,
Σχέτλιος, οὐδὲ μετατρέπεται φιλότητος ἑταίρων,
Τῆς, ᾗ μιν παρὰ νηυσὶν ἐτίομεν ἔξοχον ἄλλων·
Νηλής· καὶ μέν τίς τε κασιγνήτοιο φόνοιο
Ποινὴν, ἢ οὗ παιδὸς ἐδέξατο τεθνειῶτος·
Καί ῥ' ὁ μὲν ἐν δήμῳ μένει αὐτοῦ, πόλλ' ἀποτίσας,
Τοῦ δέ τ' ἐρητύεται κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ,
Ποινὴν δεξαμένου· σοὶ δ' ἄλληκτόν τε κακόν τε
Θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι θεοὶ θέσαν, εἵνεκα κούρης
Οἴης· νῦν δέ τοι ἑπτὰ παρίσχομεν ἔξοχ' ἀρίστας,
Ἄλλά τε πόλλ' ἐπὶ τῇσι· σὺ δ' ἵλαον ἔνθεο θυμόν·

" Nobilissime Laërtiade, solertiâ-pollens Ulysse,
" Abeamus; non enim mihi videtur sermonis *nostri* exitus
" Hâc quidem viâ perficiendus; renunciare autem citissimè
" Oportet responsum Danais, etiamsi non laetum sit,
" Qui utique nunc sedent expectantes: sed Achilles
" Trucem in pectoribus reposuit superbum animum,
" Durus, neque rationem-habet amicitiae sodalium,
" Illius, quâ eum apud naves honorabamus supra caeteros;
" Immisericors: Atqui aliquis etiam pro fratris caede
" Pretium, vel pro suo filio accepit occiso:
" Et is quidem *qui interfecerit*, in *sua* civitate manet ibi, multis persolutis;
" Et alterius sedatur cor et animus elatus,
" Pretio accepto: tibi verò, ô *Achille*, implacabilemque durumque
" Animum in pectoribus dii posuerunt, gratiâ puellae
" Unius: nunc verò tibi septem praebemus eximiè praestantissimas,
" Aliaque multa praeter has. Tu verò propitium indue *tibi* animum:

Ver. 621. Ἴομεν· οὐ γάρ μοι.] Ὁ μὲν Φοῖνιξ τέχνῃ χρῆται. —— Ὁ δέ γε Αἴας, ἁπλούστατος ὢν, βαθύτατος ἐν τοῖς λόγοις πάντων ἐστίν· ἀνίσταται γὰρ, ὡς ὀργιζόμενος, καὶ ἀξιῶν μηκέτι μηδὲ διαλέγεσθαι, καὶ λέγει, —— Οὗτος οὖν ὁ λόγος, δείκνυσιν, ὅτι καὶ τῆς ἁπλότητος προσποίησις σχήματος ἔργον ἐπιτελεῖ. *Dionys. Halicarn. lib. qui inscribitur* Τέχνη, *cap.* IX. Οἱ δ' εἰσὶ ῥήτορες· Ὀδυσσεὺς, συνετὸς, πανοῦργος, θεραπευτικός· Ἀχιλλεὺς, θυμικὸς, μεγαλόφρων· Φοῖνιξ, ἠθικὸς, πρᾶος, παιδευτικός· Αἴας, ἀνδρεῖος, σεμνὸς, μεγαλόφρων, ἁπλοῦς, δυσκίνητος, βαθύς· εἰ δέ που κινηθείη, ἐπικαίρως, εὐστόχως, διὰ βραχέων φησίν. *Schol. Victorian.*

Ver. 624. —— ποτιδέγμενοι.] *Al.* προτιδέγμενοι. Quod perindè est.

Ver. 625. —— θέτο μεγαλήτορα.] Quâ ratione, θέτο, hîc ultimam producat; item, ἔνι, *ver.* 614. vide suprà ad *ά*, 51. n. 8.

Ver. 628. Νηλής· καὶ μέν τίς τε.] *Al.* Νηλεής· (quod pronuntiabatur, Νηλής·) καὶ μήν τίς τε.

Ver. 629. —— τεθνειῶτος.] Vide suprà ad β', 818. et ad ζ', 464.

Ver. 630. Καί ῥ' ὁ μὲν ——, Τοῦ δέ.] *Is qui pretium dedit*, —— *Ejus qui datum accepit.*

Ibid. —— αὐτοῦ.] *Al.* αὐτοῦ. *Al.* αὐτόθι.

Ver. 632. —— σοὶ δ'.] Elegantissimè orationem ab *Ulysse* repentè ad *Achillem* convertit. Ἐντέχνως ἡ μετάβασις ἐκ τοῦ Περὶ αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸν Πρὸς αὐτόν. *Schol. Victorian.*

Ver. 634. Οἴης.] *Al.* apud Scholiasten, οἴης. Minùs rectè.

Ver. 635. — σὺ δ' ἵλαον ἔνθεο θυμόν.] Μεγαλοφυῶς· θωπείας μετέχει ὁ λόγος· θεσπόζει γὰρ αὐτόν πως, διὰ τοῦ, ἵλαον. *Schol. Victorian.*

Αἴδεσσαι δὲ μέλαθρον· ὑπωρόφιοι δέ τοι εἰμὲν
Πληθύος ἐκ Δαναῶν, μέμαμεν δέ τοι ἔξοχον ἄλλων
Κήδιστοί τ' ἔμεναι καὶ φίλτατοι, ὅσσοι Ἀχαιοί.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
Πάντα τι μοὶ κατὰ θυμὸν ἐείσαο μυθήσασθαι·
Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ, ὁππότ' ἐκείνου
Μνήσομαι, ὅς μ' ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν
Ἀτρείδης, ὡσεί τιν' ἀτίμητον μετανάστην.
Ἀλλ' ὑμεῖς ἔρχεσθε, καὶ ἀγγελίην ἀπόφασθε·
Οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο μεδήσομαι αἱματόεντος,
Πρίν γ' υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος, Ἕκτορα δῖον,
Μυρμιδόνων ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθαι,
Κτείνοντ' Ἀργείους, κατά τε σμύξαι πυρὶ νῆας.

" Reverere etiam *tuam* domum: sub tecto enim tuo sumus
" Ex coetu Danaorum, studemusque tibi supra alios
" Charissimique esse et amicissimi *omnium*, quotquot *sunt* Achivi."
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles:
" Ajax nobilissime, Telamonie, princeps populorum,
" Omnia quodammodo mihi ex animo visus es dixisse:
" Sed mihi tumet cor irâ, quoties illius
" Recordor, qui me inhonorum inter Argivos fecit
" Atrides, tanquam aliquem contemptibilem inquilinum.
" Sed vos abite, et nuncium renunciate:
" Non enim antè de pugnâ cogitabo sanguinolentâ,
" Quàm filius Priami bellicosi, Hector nobilis,
" Myrmidonum ad tentoriaque et naves venerit,
" Interficiens Argivos, incendatque igne naves.

Ver. 636. Αἴδεσσαι δὲ μέλαθρον.] Τοὺς πρόσφυγας τῆς Ἑστίας αἴδεσαι. *Schol. Victor.*

Ver. 638. Κήδιστοί τ' ἔμεναι καὶ φίλτατοι.] Ἐκ τοῦ πλήθους φήσας τοὺς εὐνουστάτους καὶ συγγενικωτάτους ἥκειν, πολλὰ δι' ὀλίγων ἐσήμανεν· ὑπεροψίας ἐπιτίμησιν, μετριότητος ὑπόμνησιν, αἰδῶ τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, ἔλεον ἱκεσίας, ἐντροπὴν συγγενείας. *Schol. Victorian.*

Ver. 639. —— πόδας ὠκύς.] Vide suprà ad ά, 58.

Ver. 641. Πάντα τι μοὶ.] Dubitat *Barnesius*, legendumne sit, Πάντα σύ μοι. Quod est longè minùs venustum.

Ver. 642. Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη.]

Corque meum penitùs turgescit tristibus iris,
Cùm decore atque omni me orbatum laude recordor. *Cic. Tusc. Quæst. lib.* III.

Ibid. —— ὁππότ' ἐκείνου ——, ὅς μ' —— ἔρεξεν Ἀτρείδης.] *Al.* ὁππότε κείνων ——, ὥς μ' —— ἔθηκεν Ἀτρείδης.

Ver. 646. Οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο ——, Πρίν γ' υἱὸν Πριάμοιο.] Vide suprà ad *ver.* 359. Πρὸς μὲν Ὀδυσσέα, ἀποπλεύσεσθαί φησιν· ἔτι γὰρ αὐτὸν σφόδρα ἐξέμαινε. Πρὸς δὲ Φοίνικα, ἤδη πραϋνόμενος, σκέψεσθαί φησι περὶ τοῦ μένειν. Τὸν δὲ Αἴαντα αἰδεσθεὶς, τότε ἐπαμύνειν φησὶν, ἡνίκα ἂν πλησίον γίνωνται οἱ πολέμιοι. Οὔτε ἀνέλπιστον τὴν συμμαχίαν τοῖς Ἕλλησι καταστῆσαι θέλει, οὔτε ἕτοιμον· ἵνα μὴ μέτρια δοκῇ πεπονθέναι. *Schol. Victorian.* Neque omninò idoneis rationibus *Plato* Achillem hîc vel ἐπιλήσμονα vel ψευδῆ appellat, eò quòd dixerit πρὸς μὲν τὸν Ὀδυσσέα, ἀποπλευσεῖσθαι· πρὸς δὲ τὸν Αἴαντα, μενεῖν. *Plato in Hippiâ.* Cæterùm notandum in *ver.* 646 et 650. *Platoni* citatis, corruptè μεθήσομαι scriptum pro μεδήσομαι; et Ἀμφὶ δέ μιν, pro Ἀμφὶ δέ τοι.

Ver. 649. —— κατά τε σμύξαι πυρὶ νῆας.] Pessimè hîc *Barnesius*, versioque (elegantissima plerumque illa) *Wetsteniana*, "*incenderit*-"*que igne naves;*" quod erat vertendum, "*incendatque igne naves.*" Non enim id ait *Achilles*, pugnaturum se tum demùm, quum *incensæ sint* naves, sed quum *incendantur*.

Ἀμφὶ δέ τοι τῇ ἐμῇ κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ,
Ἕκτορα, καὶ μεμαῶτα, μάχης σχήσεσθαι ὀΐω.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ ἕκαστος ἑλὼν δέπας ἀμφικύπελλον,
Σπείσαντες, παρὰ νῆας ἴσαν πάλιν· ἦρχε δ' Ὀδυσσεύς.
Πάτροκλος δ' ἑτάροισιν, ἰδὲ δμωῇσι, κέλευσε,
Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος ὅττι τάχιστα·
Αἱ δ' ἐπιπειθόμεναι στόρεσαν λέχος, ὡς ἐκέλευσε,
Κώεά τε, ῥῆγός τε, λίνοιό τε λεπτὸν ἄωτον·
Ἔνθ' ὁ γέρων κατέλεκτο, καὶ ἠῶ δῖαν ἔμιμνεν.
Αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς εὗδε μυχῷ κλισίης εὐπήκτου·
Τῷ δ' ἄρα παρκατέλεκτο γυνή, τὴν Λεσβόθεν ἦγε,
Φόρβαντος θυγάτηρ, Διομήδη καλλιπάρῃος.
Πάτροκλος δ' ἑτέρωθεν ἐλέξατο· πὰρ δ' ἄρα καὶ τῷ
Ἶφις ἐΰζωνος, τήν οἱ πόρε δῖος Ἀχιλλεύς,
Σκῦρον ἑλὼν αἰπεῖαν, Ἐνυῆος πτολίεθρον.
Οἱ δ' ὅτε δὴ κλισίῃσιν ἐν Ἀτρείδαο γένοντο,
Τοὺς μὲν ἄρα χρυσέοισι κυπέλλοις υἷες Ἀχαιῶν

" Circa verò meum tentorium et navem nigram,
" Hectorem, quantumvis ardentem, à pugnâ destiturum puto."
Sic dixit: illi verò unusquisque, accepto poculo duplice-rotundo,
Libatione factâ, ad naves redierunt: praeibat autem Ulysses.
Patroclus verò sociis et ancillis imperavit,
Phoenici sternere densum lectum quàm celerrimè:
Illae autem obedientes straverunt lectum, ut imperavit,
Pellesque ovillas, stragulamque-tinctam, linique subtilem florem:
Ibi senex cubuit, et auroram divinam expectabat.
Porrò Achilles dormiit in recessu tentorii benè-compacti:
Huic autem accubuit mulier, quam è-Lesbo duxerat,
Phorbantis filia, Diomede pulchra-genas.
Patroclus autem ex-altera-parte cubuit: juxta item et ipsum
Iphis elegantèr-cincta, quam ei dederat nobilis Achilles,
Scyron cùm-cepisset altam, Enyei urbem.
Illi verò postquam ad tentoria Atridae venissent,
Eos quidem aureis poculis filii Achivorum

Ver. 650. Ἀμφὶ δέ τοι.] Apud *Platonem*, loco jam suprà citato, Ἀμφὶ δέ μιν. Corruptè.

Ver. 651. —— *μεμαῶτα.*] Vide suprà ad β', 818. et ζ', 464.

Ver. 652. *Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ —— ἴσαν πάλιν.*] *Πάτροκλος οὐ λαλεῖ· ἵνα μὴ προσκρούσας Ἀχιλλεῖ, ὕστερον μὴ πείσῃ. Schol. Victorian.*

Ibid. —— *ἀμφικύπελλον.*] Vide suprà ad ά, 584.

Ver. 653. *Σπείσαντες.*] *Al.* *Λείψαντες.*

Ver. 654. —— *κέλευσε.*] *Al.* *κέλευε.*

Ver. 656. —— *λέχος, ὡς ἐκέλευσε.*] *Al.* *λέχος, ὡς ἐκέλευε. Al.* *λέχος ἐγκονέουσαι.*

Ver. 657. Κώεά τε.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 658. 660. 662.—— *κατέλεκτο,* —— *παρκατέλεκτο,* —— *ἐλέξατο.*] Vide suprà ad β', 515.

Ver. 665. —— *κλισίῃσιν ἐν Ἀτρείδαο γένοντο.*] Similis ferè loquendi ratio, ac apud Romanos ista, *in Senatu venire, in conspectu venire,* &c. Vide quæ Nos hâc de re ad *Cæsaris Commentar. de Bello Gallico, lib.* IV. § 9. Item suprà ad ά, 593. et ad θ', 156.

Ver. 666. Τοὺς μὲν ἄρα χρυσέοισι.] Pronuntiabatur, *χρυσεῖσι.* Prima etiam necessariò producitur; neque in his ulla unquam est licentia.

Δειδέχατ' ἄλλοθεν ἄλλος ἀνασταδὸν, ἔκ τ' ἐρέοντο·
Πρῶτος δ' ἐξερέεινεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
  Εἴπ' ἄγε μ', ὦ πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Ἤ ῥ' ἐθέλει νήεσσιν ἀμυνέμεναι δήϊον πῦρ,
Ἦ ἀπέειπε, χόλος δέ τ' ἔχει μεγαλήτορα θυμόν;
  Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Κεῖνός γ' οὐκ ἐθέλει σβέσσαι χόλον, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον
Πιμπλάνεται μένεος· σὲ δ' ἀναίνεται, ἠδὲ σὰ δῶρα.
Αὐτόν σε φράζεσθαι ἅμ' Ἀργειοῖσιν ἄνωγεν,
Ὅππως κεν νῆάς τε σόῃς καὶ λαὸν Ἀχαιῶν·
Αὐτὸς δ' ἠπείλησεν, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφι,
Νῆας ἐϋσσέλμους ἅλαδ' ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας·
Καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἔφη παραμυθήσασθαι,
Οἴκαδ' ἀποπλείειν· ἐπεὶ οὐκέτι δήετε τέκμωρ
Ἰλίου αἰπεινῆς· μάλα γάρ ἑθεν εὐρύοπα Ζεὺς
Χεῖρα ἑὴν ὑπερέσχε, τεθαρσήκασι δὲ λαοί.
Ὣς ἔφατ'· εἰσὶ καὶ οἵδε, τάδ' εἰπέμεν, οἵ μοι ἕποντο,
Αἴας καὶ κήρυκε δύω, πεπνυμένω ἄμφω.

Excipiebant aliundè alius assurgentes, interrogabantque;
Primus autem interrogavit rex virorum Agamemnon:
" Dic age mihi, laudatissime Ulysse, ingens gloria Achivorum;
" Utrumne vult à navibus propulsare hostilem ignem,
" An recusavit, iraque adhuc tenet superbum animum?"
Hunc autem allocutus est laboriosus nobilis Ulysses:
" Atrida gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" Ille quidem non vult restinguere iram, sed adhuc magis
" Impletur irâ: te autem aspernatur et tua dona.
" Ipsum te consultare unà cum Argivis jubet,
" Quomodo navesque serves et exercitum Achivorum:
" Ipse verò minatus est, simul atque aurora illuxerit,
" Naves bonis-transtris-instructas in mare deducturum utrinque-remis-actas:
" Atque etiam aliis dixit se suadere,
" Domum ut navigent: quia jam non (*inquit*) invenietis finem
" Ilii excelsae: valdè enim ipsam latè-sonans Jupiter
" Manu suâ protegit, et animo-confirmato sunt copiae.
" Sic dixit: adsunt *autem* et hi, ut haec dicant, qui me secuti sunt,
" Ajax et praecones duo, prudentes ambo.

Ver. 667. Δειδέχατ'.] Vide suprà ad δ', 4.
Ibid. —— ἀνασταδὸν, ἔκ τ' ἐρέοντο.]
Atque hic legatos Aetolâ ex urbe remissos,
Quæ referant, fari jubet; et responsa reposcit
Ordine cuncta suo.—— *Æn.* XI, 239.

Ver. 670. Ἤ ῥ' ἐθέλει.] Summæ expectationis imaginem brevitate mirabili, aptissimè ad personam, expressit. Ἐμιμήσατο τὸν σπουδάζοντα τὸ καίριον μαθεῖν. *Schol. Victorian.*

Ver. 674. ——— σβέσσαι.] Ità *Barnesius:* Rectè. *Al.* σβέσαι.

Ver. 676. ——— ἅμ' Ἀργείοισιν.] *Al.* ἐν Ἀργείοισιν.

Ver. 677. ——— νῆάς τε σόῃς.] Ità iterum rectè *Barnesius;* sicutì suprà, *ver.* 424. Ἥ κέ σφιν νῆάς τε σόῃ. Plerique hìc ediderunt, νῆάς τε σοοῖς. MSS. nonnulli, νῆας σώσῃς.

Ver. 682. — γὰρ ἕθεν.] Vide suprà ad ά, 51.

Ibid.—εὐρύοπα.] Vide suprà ad ά, 175 et 498,

Φοῖνιξ δ' αὖθ' ὁ γέρων κατελέξατο· ὣς γὰρ ἀνώγει,
Ὄφρα οἱ ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδ' ἕπηται
Αὔριον, ἢν ἐθέλῃσιν· ἀνάγκῃ δ' οὔτι μιν ἄξει.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευσε.
Δὴν δ' ἄνεῳ ἦσαν τετιηότες υἷες Ἀχαιῶν·
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἀτρεΐδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Μὴ ὄφελες λίσσεσθαι ἀμύμονα Πηλείωνα,
Μυρία δῶρα διδούς· ὁ δ' ἀγήνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως,
Νῦν αὖ μιν πολὺ μᾶλλον ἀγηνορίῃσιν ἐνῆκας.
Ἀλλ' ἤτοι κεῖνον μὲν ἐάσομεν, ἤ κεν ἴῃσιν,
Ἤ κε μένῃ· τότε δ' αὖτε μαχήσεται, ὁππότε κέν μιν
Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγῃ, καὶ θεὸς ὄρσῃ.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·
Νῦν μὲν κοιμήσασθε, τεταρπόμενοι φίλον ἦτορ
Σίτου καὶ οἴνοιο· τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή·
Αὐτὰρ ἐπεί κε φανῇ καλὴ ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καρπαλίμως πρὸ νεῶν ἐχέμεν λαόν τε καὶ ἵππους
Ὀτρύνων· καὶ δ' αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μάχεσθαι.

"Phoenix verò illic senex cubavit: sic enim *ille* jussit,
"Ut se in navibus dilectam in patriam sequatur
"Cras, si voluerit: vi autem neutiquam eum abducet."
Sic dixit: illi autem omnes obmutuerunt silentio,
Sermonem admirati: admodùm enim asperè dixerat.
Diu autem muti erant tristes filii Achivorum:
Tandem verò inter eos locutus est pugnâ strenuus Diomedes:
"Atrida gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
"Utinam non orâsses eximium Pelidem,
"Infinita dona dans: is utique insolens est etiam alioqui,
"Nunc verò eum multò magìs in insolentiam conjecisti.
"Sed illum quidem missum-faciamus, sive abeat,
"Sive maneat: tunc verò rursùm pugnabit, quandò ipsum
"Animus in pectoribus jusserit, et deus incitaverit.
"Sed agite, sicut ego dixero, obsequamur omnes:
"Nunc quidem cubitum ite, refecti vestrum cor
"Cibo et vino; hoc enim robur est et vis;
"At postquam illuxerit pulchra rosea-digitos Aurora,
"Ocyùs ante naves siste copiasque pedestres et equestres
"Adhortans; quin et ipse inter primos pugna."

Ver. 686.—— κατελέξατο.] Vide suprà ad β, 515.

Ver. 690.—— ἀγόρευσε.] *Al.* ἀπέειπε. Ex *ver.* 431. suprà.

Ver. 696.—— ἐνῆκας.] *Al.* ἀνῆκας.

Ver. 697.— ἐάσομεν.] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 699.—— ἀνώγῃ.] *Al.* ὀρίνῃ.

Ver. 703.—— καλὴ.] Vide suprà ad β', 48.

Ibid.—— ῥοδοδάκτυλος.] Vide suprà ad ά, 477.

Ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπήνεσσαν βασιλῆες,
Μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Καὶ τότε δὴ σπείσαντες ἔβαν κλισίηνδε ἕκαστος·
Ἔνθαδ᾽ ἐκοιμήσαντο, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

Sic dixit: omnes autem assensi sunt reges,
Orationem admirati Diomedis equûm-domitoris.
Et tunc porrò libatione-factâ iverunt ad *suum* tentorium unusquisque:
Ibi cubuerunt, et somni donum ceperunt.

Ver. 706. ——— ἐπήνεσσαν.] *Al.* ἐπῄνησαν. Quod et Homero usitatius.

Ver. 708. Καὶ τότε δὴ.] *Et tunc porrò; Et tunc utique.* Non enim supervacaneum est istud δὴ, sed vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 701. Νῦν μὲν κοιμήσασθε, *&c.*

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ῬΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Κʹ.

Ὑπόθεσις τῆς ὉΜΗΡΟΥ ῥαψῳδίας Κʹ.

ἈΓΑΜΈΜΝΩΝ ἀγρυπνήσας, ἀνίστησι τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων, αὐτός τε, καὶ Μενέλαος· καὶ ἐπὶ τῆς τάφρου συμβουλευσάμενοι, πέμπουσι κατασκόπους εἰς τὸ τῶν Τρώων στρατόπεδον, Ὀδυσσέα καὶ Διομήδην· Οἳ Δόλωνα μὲν συναντήσαντες ἀναιροῦσι· Πυθόμενοι δὲ παρ' αὐτοῦ, Ῥῆσόν τινα βασιλῆα καὶ Θρᾷκας παρεῖναι, ἔνθα τε ἐστρατοπεδεύσαιτο, ἐπελθόντες δολοφονοῦσι τὸν Ῥῆσον, καὶ τῶν ἑταίρων τινὰς, καὶ τοὺς ἵππους ἀπελάσαντες, εἰς τὸν ναύσταθμον παραγίνονται.

Ἐπιγραφαί.

Νυκτεγερσία· Δολώνεια, ἢ Δολωνοφονία, καὶ Ῥῆσος.

Ἄλλως.

Κάππα δ' ἀπ' ἀμφοτέρων σκοπιαζέμεν ἤλυθον ἄνδρες.

Ἄλλως.

Κάππα δὲ Ῥήσου τὴν κεφαλὴν ἕλε Τυδέος υἱός.

Ἄλλοι μὲν παρὰ νηυσὶν ἀριστῆες παναχαιῶν
Εὗδον παννύχιοι, μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ·
Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Ὕπνος ἔχε γλυκερὸς, πολλὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντα.

CAETERI quidem ad naves principes universorum-Achivorum
Dormiebant per-totam-noctem, molli domiti somno:
At non Atridem Agamemnonem, pastorem populorum,
Somnus tenebat dulcis, multa animo volventem.

Ver. 1. Ἄλλοι μὲν —— Εὗδον ——· Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδην.]
Nox erat, et placidum carpebant fessa soporem
Corpora: ————————
——— somno positæ sub nocte silenti
Lenibant curas, et corda oblita laborum:
At non infelix animi Phœnissa; neque unquam
Solvitur in somnos, oculisve aut pectore noctem
Accipit. ———————— *Æn.* IV, 522.
Cætera per terras omnes animalia somno
Laxabant curas, et corda oblita laborum:
Ductores Teucrûm ————.
Æn. IX, 224.

Ver. 4. — πολλὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντα.] Vide suprà ad βʹ, 2 et 3.

Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ πόσις Ἥρης ἠϋκόμοιο,
Τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον, ἀθέσφατον ἠὲ χάλαζαν,
Ἢ νίφετον, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας,
Ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα πευκεδανοῖο·
Ὣς πυκίν' ἐν στήθεσσιν ἀνεστονάχιζ' Ἀγαμέμνων
Νειόθεν ἐκ κραδίης· τρομέοντο δέ οἱ φρένες ἐντός.
Ἤτοι ὅτ' ἐς πεδίον τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειε,
Θαύμαζεν πυρὰ πολλὰ, τὰ καίετο Ἰλιόθι πρὸ,
Αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν, ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων·
Αὐτὰρ ὅτ' ἐς νῆάς τε ἴδοι καὶ λαὸν Ἀχαιῶν,
Πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους ἕλκετο χαίτας
Ὑψόθ' ἐόντι Διΐ· μέγα δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ.
Ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ,
Νέστορ' ἐπὶ πρῶτον Νηλήϊον ἐλθέμεν ἀνδρῶν,
Εἴ τινά οἱ σὺν μῆτιν ἀμύμονα τεκτήναιτο,

Ut verò cùm fulgurat maritus Junonis pulchrae-comas,
Parans vel multum imbrem, immensum vel grandinem,
Vel nives, quandò nix alba-reddit arva,
Vel alicubi belli magnum os amari;
Sic crebrò in pectoribus suspirabat Agamemnon
Imo ex corde: tremebant autem ei praecordia intus.
Nempe, quoties in campum Trojanum aspiceret,
Mirabatur ignes multos, qui ardebant ante Ilium,
Tibiarum fistularumque sonum, tumultumque hominum:
Verùm quoties in navesque aspiceret et exercitum Achivorum,
Multos ex capite radicitùs vellebat capillos
Supernè existenti Jovi; valdè autem gemebat generosum cor.
Illa verò ei in animo optima visa est sententia,
Nestorem primum Neleïum adire virorum,
Si quod cum eo consilium bonum struere posset,

Ver. 5 et 9. Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ ——, Ὣς πυκίν' ἐν στήθεσσιν.] *Quàm celeres nictant, ex omni cœli parte, fulgurum coruscantium flammæ; tam variâ ac celeri commutatione agitabatur Agamemnonis animus.*

Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc;
In partesque rapit varias, perque omnia versat. *Æn.* IV, 285.

Ver. 6. ——— ὄμβρον ἀθέσφατον, ἠὲ χάλαζαν.] *Al.* ὄμβρον, ἀθέσφατον ἠὲ χάλαζαν.

Ver. 7. Ἢ νιφετὸν, ὅτε.] Quâ ratione, νιφετὸν, hîc ultimam producat; item, Διΐ, *ver.* 16 et 49. vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ibid. —— ἀρούρας.] Vide suprà ad ζ, 142.

Ver. 8. ——— πτολέμοιο μέγα στόμα.] Sic apud Ciceronem: *E totius belli ore et faucibus.* Orat. pro Archiâ.

Ver. 11. ——— ἀθρήσειε, ——— ἐς νῆάς τε ἴδοι.] *Animo videret: Secum circumspectaret.* Κατὰ μεταφορὰν εἴρηται. *Aristot. Poetic. cap.* XXV.

Ver. 13. Αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν.]
—— et rauco strepuerunt cornua cantu. *Æn.* VIII, 2.

Ver. 15. ——— ἐκ κεφαλῆς ——— ἕλκετο χαίτας.]
Scindens dolore identidem intonsam comam.
Accius apud Cic. Tusc. Qu. lib. III. § 26.

Ver. 17. Ἥδε δέ οἱ ——— ἀρίστη.]
Hæc alternanti potior sententia visa est. *Æn.* IV, 287.
——— ——— omnia secum
Versanti, subitò vix hæc sententia sedit. *Æn.* XI, 550.

Ver. 18. Νέστορ' ἐπὶ —— ἐλθέμεν.] *Al.* ἔπι, ut referatur ad Νέστορα: *Al.* ἐπὶ, ut referatur ad ἐλθέμεν.

Ver. 19. — οἱ σὺν μῆτιν.] *Al.* οἱ συμμῆτιν. Quomodò infrà, *ver.* 197. συμμητιάασθαι.

Ἤ τις ἀλεξίκακος πᾶσιν Δαναοῖσι γένοιτο.
Ὀρθωθεὶς δ' ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Ἀμφὶ δ' ἔπειτα δαφοινὸν ἑέσσατο δέρμα λέοντος
Αἴθωνος, μεγάλοιο, ποδηνεκές· εἵλετο δ' ἔγχος.
Ὣς δ' αὔτως Μενέλαον ἔχε τρόμος· οὐδὲ γὰρ αὐτῷ
Ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἐφίζανε, μή τι πάθοιεν
Ἀργεῖοι, τοὶ δὴ ἕθεν εἵνεκα πουλὺν ἐφ' ὑγρὴν
Ἤλυθον ἐς Τροίην, πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες·
Παρδαλέῃ μὲν πρῶτα μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε
Ποικίλῃ, αὐτὰρ ἐπὶ στεφάνην κεφαλῆφιν ἀείρας
Θήκατο χαλκείην· δόρυ δ' εἵλετο χειρὶ παχείῃ.
Βῆ δ' ἴμεν ἀνστήσων ὃν ἀδελφεὸν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων ἤνασσε, θεὸς δ' ὣς τίετο δήμῳ.
Τὸν δ' εὗρ' ἀμφ' ὤμοισι τιθήμενον ἔντεα καλὰ,
Νηῒ παρὰ πρύμνῃ· τῷ δ' ἀσπάσιος γένετ' ἐλθών.
Τὸν πρότερος προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
  Τίφθ' οὕτως, ἠθεῖε, κορύσσεαι; ἦ τιν' ἑταίρων
Ὀτρύνεις Τρώεσσιν ἐπίσκοπον; ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς

Quod mala depulsurum ab omnibus Danaïs esset.
Erectus igitur induit circa pectora tunicam,
Pedibusque sub nitidis ligavit pulchros calceos:
Deinde autem sanguine infectam circumdedit *sibi* pellem leonis
Fulvi, magni, talarem: sumpsitque hastam.
Eodem autem modo Menelaum tenebat tremor; neque enim illi
Somnus in palpebris insidebat, ne quid paterentur *infortunii*
Argivi, qui utique sui gratiâ longum per mare
Venerant ad Trojam, bellum audax molientes:
Pelle pardi quidem primum tergum latum texit
Varia, tum galeam capiti sublatam
Imposuit aeream: hastamque cepit manu robustâ.
Perrexit autem ire excitatum suum fratrem, qui summum cunctos
In Argivos imperium habebat, deusque veluti honorabatur à populo.
Hunc autem invenit circum humeros ponentem arma pulchra,
Navis ad puppim: huic autem gratus fuit veniens.
Hunc prior allocutus est pugnâ strenuus Menelaus:
" Quid ita, venerande frater, arma induis? an aliquem sociorum
" Hortari-vis, qui Trojanos exploret? at perquam vehementèr

Ver. 22. ——— ὑπαὶ λιπαροῖσιν.] *Al.* ὑπὸ λιπαροῖσιν.

Ibid. ——— καλὰ.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 23. Ἀμφὶ δ' ἔπειτα—δέρμα λέοντος.]

——latos humeros subjectaque colla
Veste super, fulvique insternor pelle leonis. *Æn.* II, 721.

—— tegmen torquens immane leonis
Terribili impexum setâ, cum dentibus albis,
Indutus capiti ———. *Æn.* VII, 666.

Ibid. ——— δαφοινὸν ἑέσσατο.] Apud *Barnesium*, δαφοινὸν ἕσσατο, et, δαφοινὸν ἢ ἕσσατο. Quæ posterior conjectura est mirè inficeta.

Ver. 27. ——— τοὶ δὴ ἕθεν εἵνεκα.] *Qui utique Sui causâ.* Non enim caret vi et venustate istud δή.

Ver. 34. ——— καλὰ.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 36. ——— βοὴν ἀγαθὸς.] Vide suprà ad γ', 408.

Δείδω, μὴ οὔτις τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον,
Ἄνδρας δυσμενέας σκοπιαζέμεν οἶος ἐπελθὼν,
Νύκτα δι' ἀμβροσίην· μάλα τις θρασυκάρδιος ἔσται.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Χρεὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σὲ, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
Κερδαλέης, ἥτις κεν ἐρύσσεται ἠδὲ σαώσει
Ἀργείους καὶ νῆας· ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν.
Ἑκτορέοις ἄρα μᾶλλον ἐπὶ φρένα θῆχ' ἱεροῖσιν·
Οὐ γάρ πω ἰδόμην, οὐδ' ἔκλυον αὐδήσαντος,
Ἄνδρ' ἕνα τοσσάδε μέρμερ' ἐπ' ἤματι μητίσασθαι,
Ὅσσ' Ἕκτωρ ἔρρεξε Διῒ φίλος υἷας Ἀχαιῶν,
Αὕτως, οὔτε θεᾶς υἱὸς φίλος, οὔτε θεοῖο.
Ἔργα δ' ἔρεξ', ὅσα φημὶ μελησέμεν Ἀργείοισι
Δηθά τε καὶ δολιχόν· τόσα γὰρ κακὰ μήσατ' Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα κάλεσσον,

"Timeo, ne nullus tibi promittat hoc officium,
"Ut hostes speculetur solus accedens
"Noctem per placidam: aliquis admodùm audax-animo fuerit."
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon:
"Opus *est* consilio mihi et tibi, Jovis-alumne ô Menelaë,
"Prudenti, quod eximat-periculo et servet
"Argivos et naves: quandoquidem Jovis mutatus est animus.
"Hectoreis sanè magis animum adjecit sacris:
"Nondum enim vidi, nec audivi, qui diceret,
"Virum unum tot ardua uno die molitum esse,
"Quot Hector fecit Jovi carus *in* filios Achivorum,
"Talis cùm sit, neque deae filius dilectus, neque dei.
"Facinora utique gessit, quae puto curae-fore Argivis
"Diu et *in* longum *tempus*: tot enim mala struxit Achivis.
"Sed i nunc, Ajacem et Idomeneum voca,

Ver. 43. Χρεὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σέ.] *Tenet, premit, urget Me Teque necessitas atque inopia consilii.* Ἔστι δὲ σολοικισμὸς παρὰ τὰς πτώσεις, ἀντὶ τοῦ, ἐμοὶ καὶ σοί. *Schol.* Ἔστι δὲ τὸ μὲν, ἐμὲ καὶ σὲ, ἀντίπτωσις ἀντὶ τοῦ ἐμοὶ καὶ σοί. *Eustath.* Absurdissimè uterque: Quasi scilicèt *Homerus* scribere non potuisset, μοὶ σοί τε· aut non rectiùs diceretur, ἐμὲ καὶ σέ. Infrà, *ver.* 85. τίπτε δέ σε χρεώ; *quid tibi opus est? Cujus te rei tenet inopia?* Sic ί, 75. μάλα δὲ χρεὼ πάντας Ἀχαιούς. *Ibid.* 603. οὔτι με ταύτης χρεὼ τιμῆς· λ', 605. τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο; σ', 406. τῷ με μάλα χρεώ. *Odyss.* ά, 225. τίπτε δέ σε χρεώ. Constructio est, χρεὼ ἱκάνει, βιβίηκε, vel aliquid simile. Ut, in hoc libro, *ver.* 118. 142. et 172. Item *Odyss.* β', 28. ί, 189. et ζ', 136.

Ver. 45. —— ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν.] Notandus hìc significantissimus et maximè proprius *Vocis Mediæ* usus, "*Quoniam Jupiter* "*animum suum mutavit.*" Quod, ad Agamemnonis querimoniam, significantius est, quàm si dixisset passivè; "*quoniam Jovis* "*mutatus est animus.*" Vide suprà ad γ', 141.

Ex illo fluere ac retrò sublapsa referri
Spes Danaûm: fractæ vires, aversa Deæ
mens. *Æn.* II, 169.

Ver. 48. ——— ἐπ' ἤματι.] *Al.* ἐν ἤματι. *Barnesius*, ἐν' ἤματι· Non malè. Ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. *Schol.*

Ibid. ——— μητίσασθαι.] *Barnesius* scribit μητίσσασθαι, "*ob Metrum,*" scilicèt. Ineptè admodùm. Fit enim non ex μητίζω, cujusmodi Verba *Aoristos et Futura* corripiunt; sed ex μητίω, cujus formæ verba *Aoristos et Futura* producunt.

Ver. 50. —— οὔτε θεᾶς υἱὸς.] Non, ut *Achilles*, Deâ natus. *Achilles* nimirùm *Agamemnoni*, in angustiis constituto, ob oculos nunquam non versabatur.

Ῥίμφα θέων ἐπὶ νῆας· ἐγὼ δ' ἐπὶ Νέστορα δῖον
Εἶμι, καὶ ὀτρυνέω ἀνστήμεναι· αἴκ' ἐθέλησιν
Ἐλθεῖν ἐς φυλάκων ἱερὸν τέλος, ἠδ' ἐπιτεῖλαι.
Κείνου γάρ κε μάλιστα πυθοίατο· τοῖο γὰρ υἱὸς
Σημαίνει φυλάκεσσι, καὶ Ἰδομενῆος ὀπάων
Μηριόνης· τοῖσιν γὰρ ἐπετράπομέν γε μάλιστα.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Πῶς γάρ μοι μύθῳ ἐπιτέλλεαι, ἠδὲ κελεύεις;
Αὖθι μένω μετὰ τοῖσι, δεδεγμένος εἰσόκεν ἔλθῃς,
Ἦε θέω μετά σ' αὖτις, ἐπὴν εὖ τοῖς ἐπιτείλω;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Αὖθι μένειν, μή πως ἀβροτάξομεν ἀλλήλοιϊν
Ἐρχομένω· πολλαὶ γὰρ ἀνὰ στρατόν εἰσι κέλευθοι·
Φθέγγεο δ', ῇ κεν ἴησθα, καὶ ἐγρήγορθαι ἄνωχθι,
Πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον,
Πάντας κυδαίνων· μηδὲ μεγαλίζεο θυμῷ·
Ἀλλὰ καὶ αὐτοί περ πονεώμεθα· ὧδέ που ἄμμι
Ζεὺς ἐπὶ γεινομένοισιν ἵει κακότητα βαρεῖαν.

" Citò currens ad naves: ego verò ad Nestorem nobilem
" Vado, et hortabor ut surgat; si velit
" Ire ad custodum sacrum agmen, et consilium dare.
" Illum enim potissimùm audient: ejus enim filius
" Praeest custodibus, et Idomenei armiger
" Meriones: his enim commisimus maximè."
Huic autem respondit deindè pugnâ strenuus Menelaus:
" Quomodò igitur mihi verbis mandas, et jubes?
" Ibine maneam cum illis, praestolans donec veneris;
" An recurram ad te, quum diligentèr illis mandavero?"
Hunc autem rursùs allocutus est rex virorum Agamemnon:
" Ibi mane, ne fortè aberremus alter ab altero
" Euntes, multae enim per castra sunt viae.
" Clama autem, quâ iveris, et vigilare jube,
" A-patre *et* stirpe *suâ* compellans virum quemque,
" Omnes honorificè-nominans; neque superbias animo:
" Quin et nos etiam ipsi laboremus: ita nimirùm nobis
" Jupiter nascentibus injecit calamitatem gravem."

Ver. 55. Εἶμι, καὶ ὀτρυνέω.] Ex ὀτρύνω, fit ὀτρυνῶ, sive ὀτρυνέω; sicuti ex κρίνω, κρινῶ; ex μαρτύρομαι, μαρτυροῦμαι, μαρτυρέομαι, &c.

Ver. 57. Κείνου γάρ κε μάλιστα πυθοίατο.] *Al.* κείνῳ γάρ κε μάλιστα πιθοίατο. Cæterùm sermo in hisce versibus exilis et tenuis, Trepidantis personam apprimè decet.

Ver. 61. Πῶς γάρ μοι.] Refertur istud, γὰρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantissimè reticetur. " *Nescio* " *quid faciam: NAM,*" *&c.* Vide suprà ad ί, 22.

Ver. 67. ——— ἐγρήγορθαι ἄνωχθι, ——— ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον.] *Al.* ἐγρηγόρθαι.

——— variisque instigat vocibus ———
Nomine quemque vocans, reficitque in prælia pulsos. *Æn.* XI, 730.

Ver. 69. ——— μηδὲ μεγαλίζεο.] Vide ad ά, 51. *Al.* μὴ δὴ μεγαλίζεο. Sed particula δὴ, locum hîc non habet, siquis sententiam perpendat.

Ver. 71. Ζεὺς ἐπὶ γεινομένοισιν ἵει.] Ita *Barnesius*, rectè. Ζεὺς ἐφίει γεινομένοις. *Al.* ἐπιγεινομένοισιν ἵει.

Ὣς εἰπὼν, ἀπέπεμπεν ἀδελφεὸν, εὖ ἐπιτείλας.
Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' ἰέναι μετὰ Νέστορα, ποιμένα λαῶν.
Τὸν δ' εὗρεν παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ,
Εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ· παρὰ δ' ἔντεα ποικίλ' ἔκειτο,
Ἀσπὶς, καὶ δύο δοῦρε, φαεινή τε τρυφάλεια·
Πὰρ δὲ ζωστὴρ κεῖτο παναίολος, ᾧ ῥ' ὁ γεραιὸς
Ζώννυθ', ὅτ' ἐς πόλεμον φθισήνορα θωρήσσοιτο,
Λαὸν ἄγων· ἐπεὶ οὐ μὲν ἐπέτρεπε γήραϊ λυγρῷ.
Ὀρθωθεὶς δ' ἄρ' ἐπ' ἀγκῶνος, κεφαλὴν ἐπαείρας,
Ἀτρείδην προσέειπε, καὶ ἐξερεείνετο μύθῳ·
Τίς δ' οὕτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν ἔρχεαι οἶος,
Νύκτα δι' ὀρφναίην, ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
Ἠέ τιν' οὐρήων διζήμενος, ἤ τιν' ἑταίρων;
Φθέγγεο, μηδ' ἀκέων ἐπ' ἔμ' ἔρχεο· τίπτε δέ σε χρεώ;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Εἴσεαι Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, τὸν περὶ πάντων
Ζεὺς ἐνέηκε πόνοισι διαμπερὲς, εἰσόκ' ἀϋτμὴ
Ἐν στήθεσσι μένῃ, καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ.
Πλάζομαι ὧδ', ἐπεὶ οὔ μοι ἐπ' ὄμμασι νήδυμος ὕπνος

Sic fatus, dimisit fratrem, postquam diligentèr mandaverat.
Atque ipse perrexit proinde ire ad Nestorem, pastorem populorum.
Hunc autem invenit apud tentorium et navem nigram,
Lecto in molli: juxta autem arma varia jacebant,
Scutum, et duae hastae, splendidaque galea:
Propè quoque balteus jacebat artificio-vario-factus, quo senex
Cingebatur, quando ad pugnam viros-perdentem armaretur,
Copias ducens: quoniam nondum indulgebat senectuti tristi.
Erectus autem in cubitum, capiteque levato,
Atridem allocutus est, et interrogabat verbis:
" Quisnam ita propter naves per castra vadis solus,
" Noctem per tenebrosam, quando dormiunt mortales caeteri?
" An aliquem custodum quaerens, an aliquem sodalium?
" Loquere, neque tacitus ad me accede: quid tibi opus est?"
Huic autem respondit deindè rex virorum Agamemnon:
" O Nestor Nelide, ingens gloria Achivorum,
" Agnosces Atridem Agamemnonem, quem supra omnes
" Jupiter conjecit in labores perpetuò, quoad spiritus
" In pectoribus maneat, et mihi mea genua moveantur.
" Erro ita, quoniam non mihi in oculis dulcis somnus

Ver. 77. —— παναίολος.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 78. Ζώννυθ', ὅτ'.] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid.—φθισήνορα.] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 82. Τίς δ' οὕτω.] *Al.* Τίς δ' οὗτος.

Ver. 84. ——— ἤ τιν' ἑταίρων;] Ita rectè edidit *Barnesius. Al.* ἠέ τιν' ἑταίρων;

Ver. 85. —— τίπτε δέ σε χρεώ;] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ver. 88. Εἴσεαι Ἀτρείδην.] *Plutarchus*, in lib. περὶ εὐθυμίας, citat: Γνώσεαι Ἀτρείδην. Quod et in duobus MSS. repperit *Barnesius*.

Ver. 89. —εἰσόκ' ἀϋτμὴ Ἐν στήθεσσι μένῃ.]
——— dum spiritus hos reget artus.
Æn. IV, 336

Ἰζάνει, ἀλλὰ μέλει πόλεμος καὶ κήδε' Ἀχαιῶν.
Αἰνῶς γὰρ Δαναῶν πέρι δείδια, οὐδέ μοι ἦτορ
Ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι· κραδίη δέ μοι ἔξω
Στηθέων ἐκθρώσκει, τρομέει δ' ὕπο φαίδιμα γυῖα.
Ἀλλ' εἴ τι δραίνεις, ἐπεὶ οὐδέ σέ γ' ὕπνος ἱκάνει,
Δεῦρ' ἐς τοὺς φύλακας καταβείομεν, ὄφρα ἴδωμεν,
Μὴ τοὶ μὲν καμάτῳ ἀδδηκότες, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ,
Κοιμήσωνται, ἀτὰρ φυλακῆς ἐπὶ πάγχυ λάθωνται·
Δυσμενέες δ' ἄνδρες σχεδὸν εἵαται, οὐδέ τι ἴδμεν
Μή πως καὶ διὰ νύκτα μενοινήσωσι μάχεσθαι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρεΐδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Οὔ θην Ἕκτορι πάντα νοήματα μητίετα Ζεὺς
Ἐκτελέσει, ὅσα πού νυν ἐέλπεται· ἀλλά μιν οἴω
Κήδεσι μοχθήσειν καὶ πλείοσιν, εἴκεν Ἀχιλλεὺς
Ἐκ χόλου ἀργαλέοιο μεταστρέψῃ φίλον ἦτορ.

" Insidet, sed curae est bellum et clades Achivorum.
" Vehementèr enim de Danais timeo, neque mihi cor
" Firmum, sed mentis-sum-attonitae: cor autem mihi extra
" Pectora exilit, tremunt verò subtus pulchra membra.
" Enimvero siquid agere-cogitas, (nam neque te sanè somnus capit,)
" Age ad custodes descendamus, ut videamus,
" Ne illi labore defessi, et somno *domiti*,
" Obdormiant, et excubiarum prorsùs obliti sint.
" Hostes autem propè sedent, neque scimus
" An fortè etiam per noctis-opportunitatem in-animo-habeant pugnare."
Huic autem respondit deindè Gerenius eques Nestor:
" Atrida gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" Non sanè Hectori omnia cogitata providus Jupiter
" Perficiet, quae fortè nunc sperat: sed ipsum credo
" Curis laboraturum et pluribus, si modò Achilles
" Ab irâ gravi converterit suum cor.

Ver. 92.—*μέλει πόλεμος καὶ κήδε' Ἀχαιῶν.*] ———— secumque volutat
Eventus belli varios ——. *Æn.* X, 159.

Ver. 93. —— *οὐδέ μοι ἦτορ Ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι.*] " *Non angor, sed ardeo dolore:* " *οὐδέ μοι ἦτορ Ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι.* " *Non sum, inquam, mihi crede, mentis com-* " *pos.*" Cic. Epist. ad Attic. lib. IX.

Ver. 94. ——— *κραδίη δέ μοι ἔξω Στηθέων ἐκθρώσκει.*] Hoc utique est, quod *alio* in loco vertit Cicero, " *Toto pectore tremere.*" Vide suprà ad ή, 216.

Ver. 98. ——— *καμάτῳ ἀδδηκότες, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ.*] Versiones habent, " *labore defessi et* " *vigiliâ.*" *Schol.* *τῇ ἀγρυπνίᾳ.* Eustathius, *τὸ δὲ ὕπνῳ, ἀντὶ τοῦ ἀγρυπνίᾳ,* ——— *τὸν μὴ παρόντα ὕπνον.* Quod mihi admodùm videtur invenustum. Sententia est; *καμάτῳ ἀδδηκότες, καὶ ὕπνῳ δεδμημένοι, labore defatigati et somno oppressi.* Horat. Carm. *lib.* III. Od. IV, 11. ——— *Ludo fatigatumque somno.*

Ver. 99. —— *ἐπὶ πάγχυ λάθωνται.*] Πάγχυ ἐπιλάθωνται. *Al.* ἐπιπαγχυ, minus rectè. Vide suprà ad *ver.* 71.

Ver. 102, 104. —— *ἱππότα* —— *μητίετα.*] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 105. *Ἐκτελέσει.*] *Al.* Ἐκτελέει.

Ibid. ——— *ὅσα πού νυν ἐέλπεται.*] *Al.* νῦν ἔλπεται. *Stephanus* et plerique pessimè, νῦν ἐέλπεται. Vera lectio, *νυν ἐέλπεται.* Quomodo infrà, ψ', 485. *Δεῦρό νυν ἢ τρίποδος* ——. Item apud *Euripidem* et *Sophoclem*, citante *Eustathio:*

Σπεῦδέ νυν αὐτὸν, μηδ' ἔρα τοῦ πέπλου. Et,
Σίγα νυν ἑστὼς, καὶ μέν' ὡς κυρεῖς ἔχων.

Ver. 106. — *εἴκεν Ἀχιλλεύς.*] Vide suprà ad β', 673. 681. ad ί, 788. et ad ή, 228.

Σοὶ δὲ μάλ' ἕψομ' ἐγώ· προτὶ δ' αὖ καὶ ἐγείρομεν ἄλλους,
Ἠμὲν Τυδείδην δουρικλυτὸν, ἠδ' Ὀδυσῆα,
Ἠδ' Αἴαντα ταχὺν, καὶ Φυλέος ἄλκιμον υἱόν.
Ἀλλ' εἴτις καὶ τούσδε μετοιχόμενος καλέσειεν,
Ἀντίθεόν τ' Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα·
Τῶν γὰρ νῆες ἔασιν ἑκαστάτω, οὐδὲ μάλ' ἐγγύς.
Ἀλλὰ φίλον περ ἐόντα καὶ αἰδοῖον Μενέλαον
Νεικέσω, εἴπερ μοι νεμεσήσεαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
Ὡς εὕδει, σοὶ δ' οἴῳ ἐπέτρεψεν πονέεσθαι·
Νῦν ὄφελεν κατὰ πάντας ἀριστῆας πονέεσθαι
Λισσόμενος· χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκέτ' ἀνεκτός.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ γέρον, ἄλλοτε μέν σε καὶ αἰτιάασθαι ἄνωγα·
Πολλάκι γὰρ μεθίει τε, καὶ οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι·
Οὔτ' ὄκνῳ εἴκων, οὔτ' ἀφραδίῃσι νόοιο·
Ἀλλ' ἐμέ τ' εἰσορόων, καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν·
Νῦν δ' ἐμέο πρότερος μάλ' ἐπέγρετο, καί μοι ἐπέστη·
Τὸν μὲν ἐγὼ προέηκα καλήμεναι, οὓς σὺ μεταλλᾷς.
Ἀλλ' ἴομεν· κείνους δὲ κιχησόμεθα πρὸ πυλάων

"Te verò libentèr sequar ego: insuper et excitemus alios,
"Et Tydidem hastâ-inclytum, et Ulyssem,
"Et Ajacem *Oilei* velocem, et Phylei fortem filium.
"Quin si quis et hos adiens vocaret,
"Deoque-parem Ajacem *Telamonium* et Idomeneum regem:
"Horum enim naves absunt longissimè, neque valdè propè.
"At charum licèt existentem et venerandum Menelaum
"Objurgabo, etiamsi mihi succenseas, neque celabo;
"Quoniam ita dormit, tibique soli permisit laborare:
"Nunc debuerat circa omnes principes laborare
"Suppliciter orans: necessitas enim urget non jam tolerabilis."
Hunc autem rursùs allocutus est rex virorum Agamemnon:
"O senex, aliàs quidem te *eum* etiam accusare hortor;
"Saepe enim cessat, nec vult laborare;
"(Non utique pigritiae cedens, neque insipientiae mentis;
"Sed me respiciens, et expectans dum ego incipiam:)
"Nunc autem me prior multò surrexit, et mihi adstitit:
"*Atque* eum quidem ego praemisi, vocatum quos tu quaeris.
"Verùm eamus: illos utique inveniemus ante portas

Ver. 108. ——— προτὶ.] *Al.* ποτὶ. Quod perinde est.

Ver. 110. —— Αἴαντα ταχὺν.] Rectè *Schol.* Τὸν 'Οϊλέως· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις φησὶ, ——— "Οϊλῆος ταχὺς Αἴας."

Ibid. —— καὶ Φυλέος ἄλκιμον υἱόν.] Absurdè hìc *Schol.* Τὸ "ὃς" μικρὸν, διὰ τὸ μέτρον. Quasi verò versus non æquè caperet Φυλέως [pronuntiandum videlicèt Φυλῶς] ἄλκιμον υἱόν.

Ver. 111. Ἀλλ' εἴτις καὶ τούσδε.] Elegantissimâ Aposiopesi in hujusmodi locutionibus reticeri solet sententiæ Apodosis; καλῶς ἂν ἔχοι, aut siquid simile. Vide suprà ad α', 135 et 340.

Ver. 115. Νεικέσω, εἴπερ μοι νεμεσήσεαι.]
Dicam equidem, licet —— mihi ——minetur. *Æn.* XI, 348.

Ver. 118. ——— χρειὼ γὰρ ἱκάνεται.] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ver. 120.—ἄνωγα.] Vide suprà ad Θ', 322.

Ἐν φυλάκεσσ'· ἵνα γάρ σφιν ἐπέφραδον ἠγερέεσθαι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Οὕτως οὔτις οἱ νεμεσήσεται, οὐδ' ἀπιθήσει
Ἀργείων, ὅτε κέν τιν' ἐποτρύνῃ καὶ ἀνώγῃ.
Ὣς εἰπὼν, ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαῖναν περονήσατο φοινικόεσσαν,
Διπλῆν, ἐκταδίην· οὔλη δ' ἐπενήνοθε λάχνη.
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.
Βῆ δ' ἰέναι κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Πρῶτον ἔπειτ' Ὀδυσῆα, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον,
Ἐξ ὕπνου ἀνέγειρε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
Φθεγξάμενος· τὸν δ' αἶψα περὶ φρένας ἤλυθ' ἰωή,
Ἐκ δ' ἦλθε κλισίης, καὶ σφέας πρὸς μῦθον ἔειπε·
Τίφθ' οὕτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν οἶοι ἀλᾶσθε,
Νύκτα δι' ἀμβροσίην; ὅτι δὴ χρειὼ τόσον ἵκει;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,

"Inter custodes: ibi enim eos monui, ut congregarentur."
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor:
"Ita nemo ei succensebit, neque non-obsequetur
"Argivorum, quando aliquem hortetur et jubeat."
Sic locutus, induit circa pectora tunicam,
Pedibusque sub nitidis ligavit pulchros calceos,
Circum autem laenam fibulâ-connexuit puniceam,
Duplicem, amplam; crispa autem super *eam* florescebat lanugo.
Sumpsit dein validam hastam praefixam acuto aere.
Perrexitque ire apud naves Achivorum aere-loricatorum.
Primùm deinde Ulyssem, Jovi consilio parem,
E somno excitavit Gerenius eques Nestor
Vociferans: illi autem continuò ad animum accessit vox;
Exivitque è tentorio, et ipsos sermone allocutus est:
"Cur sic prope naves per castra soli erratis,
"Noctem per dulcem? *quid est* quod jam necessitas adeò urgeat?"
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor:
"Nobilissime Laërtiade, solertiâ-pollens Ulysse,

Ver. 127. Ἐν φυλάκεσσ'· ἵνα γάρ σφιν.] *Barnesius* in *Var. Lect.* Ἐν φυλάκεσσιν· ἵνα σφιν. Quia scilicèt ἵνα, rariùs significet "*ibi*;" saepiùs "*ubi*."

Ver. 128. — ἱππότα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 129. Οὕτως οὔτις οἱ.] Quâ ratione, οὔτις, hîc ultimam (etiam extra caesuram) producat; item Διῒ et μῆτιν, *ver.* 137; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 132. —— καλὰ.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 133. —— φοινικόεσσαν.] Pronuntiabatur, φοινικοῦσσαν. Secunda enim necessariò producitur. Neque in his ullus unquam est licentiae locus.

Ver. 134. —— ἐπενήνοθε.] Non ex praeterito, ἐπενήνοθα; sed ex Aoristo, ἐπενήνοθον. Similitèr, *ver.* 139; ἤλυθ' non ex praeterito, ἤλυθα; sed ex Aoristo, ἤλυθον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 135. —— ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.]

——ferro praefixum robur acuto.
Æn. X, 479.

Ver. 137. ——— ἀτάλαντον.] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 142. —— χρειὼ —— ἵκει.] Vide suprà ad *ver.* 43.

Μὴ νεμέσα· τοῖον γὰρ ἄχος βεβίηκεν Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἕπευ, ὄφρα καὶ ἄλλον ἐγείρομεν, ὅν τ' ἐπέοικε
Βουλὰς βουλεύειν, ἢ φευγέμεν, ἠὲ μάχεσθαι.
Ὣς φάθ'· ὁ δὲ κλισίηνδε κιὼν πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Ποικίλον ἀμφ' ὤμοισι σάκος θέτο, βῆ δὲ μετ' αὐτούς.
Βὰν δ' ἐπὶ Τυδείδην Διομήδεα· τὸν δ' ἐκίχανον
Ἐκτὸς ἀπὸ κλισίης σὺν τεύχεσιν· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Εὗδον· ὑπὸ κρασὶν δ' ἔχον ἀσπίδας· ἔγχεα δέ σφιν
Ὄρθ' ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο· τῆλε δὲ χαλκὸς
Λάμφ', ὡς ἀστεροπὴ πατρὸς Διός· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Εὗδ'· ὑπὸ δ' ἔστρωτο ῥινὸν βοὸς ἀγραύλοιο·
Αὐτὰρ ὑπὸ κράτεσφι τάπης τετάνυστο φαεινός.
Τὸν παρστὰς ἀνέγειρε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Λὰξ ποδὶ κινήσας, ὄτρυνέ τε, νείκεσέ τ' ἄντην·
Ἔγρεο, Τυδέος υἱέ· τί πάννυχον ὕπνον ἀωτεῖς;
Οὐκ αΐεις, ὡς Τρῶες ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο
Εἵαται ἄγχι νεῶν, ὀλίγος δ' ἔτι χῶρος ἐρύκει;
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐξ ὕπνοιο μάλα κραιπνῶς ἀνόρουσε,
Καί μιν φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Σχέτλιός ἐσσι, γεραιέ· σὺ μὲν πόνου οὔποτε λήγεις·
Οὔ νυ καὶ ἄλλοι ἔασι νεώτεροι υἷες Ἀχαιῶν,

"Ne indigneris: tantus enim dolor oppressit Achivos.
"Sed sequere, ut et alium excitemus, quemcunque convenit
"Consilia agitare, vel fugiendi, vel pugnandi."
Sic dixit: in tentorium verò reversus consilio-abundans Ulysses,
Varium circa humeros scutum posuit, secutusque est eos.
Iverunt porrò ad Tydidem Diomedem; eumque invenerunt
Extra pro tentorio cum armis; circúmque socii
Dormiebant: sub capitibus autem habebant clypeos: hastae verò ipsis
Erectae in cuspide-posteriore fixae erant: longéque aes
Splendebat, velut fulgur patris Jovis; caeterùm ipse heros
Dormiebat; substrataque erat pellis bovis agrestis;
At sub capite tapes extensus erat splendidus.
Hunc juxtà stans excitavit Gerenius eques Nestor,
Calce pedis movens, ursitque, objurgavitque apertè:
"Surge, Tydei fili, cur per-totam-noctem somnum suavem carpis?
"Non audis, ut Trojani in tumulo campi
"Sedent prope naves, exiguum autem jam spatium distinet?"
Sic dixit: ille verò è somno valdè celeritèr exiluit,
Et ipsum compellans, verbis alatis allocutus est:
"Arduus nimiùm es, senex: tu quidem à labore nunquam cessas:
"An non et alii sunt juniores filii Achivorum,

Ver. 145, 146, 161. —— *βεβίηκεν* —— *ἐπέοικε*, —— *Εἵαται.*] Vide suprà ad *ά*, 57.

Ver. 155. —— *ἔστρωτο ῥινὸν.*] Quâ ratione, *ἔστρωτο*, hîc ultimam producat; item *μάλα*, *ver.* 172; vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 159. —— *ὕπνον ἀωτεῖς.*]
Carpebat somnos ——. *Æn.* IV, 555.

Ver. 164. *Σχέτλιός ἐσσι.*] *Nimiùm arduus es.* Vim hujus vocis non assecutæ sunt versiones.

Οἵ κεν ἔπειτα ἕκαστον ἐγείρειαν βασιλήων,
Πάντη ἐποιχόμενοι; σὺ δ' ἀμήχανός ἐσσι, γεραιέ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, φίλος, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Εἰσὶν μέν μοι παῖδες ἀμύμονες, εἰσὶ δὲ λαοὶ
Καὶ πολέες, τῶν κέν τις ἐποιχόμενος καλέσειεν.
Ἀλλὰ μάλα μεγάλη χρειὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς·
Νῦν γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς,
Ἦ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος Ἀχαιοῖς, ἠὲ βιῶναι.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, Αἴαντα ταχὺν, καὶ Φυλέος υἱὸν
Ἄνστησον, σὺ γάρ ἐσσι νεώτερος· εἴ μ' ἐλεαίρεις.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἐέσσατο δέρμα λέοντος
Αἴθωνος, μεγάλοιο, ποδηνεκές· εἵλετο δ' ἔγχος·
Βῆ δ' ἰέναι· τοὺς δ' ἔνθεν ἀναστήσας ἄγεν ἥρως.
Οἱ δ' ὅτε δὴ φυλάκεσσιν ἐν ἀγρομένοισι γένοντο,
Οὐδὲ μὲν εὕδοντας φυλάκων ἡγήτορας εὗρον·
Ἀλλ' ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.
Ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσονται ἐν αὐλῇ,
Θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος, ὅς τε καθ' ὕλην

" Qui utique unumquemque excitent regum,
" Quaquaversùm obeuntes? tu verò nullâ-arte-à-labore-revocabilis es, senex."
Hunc autem rursùs allocutus est Gerenius eques Nestor:
" Sanè haec omnia, amice, rectè dixisti:
" Sunt quidem mihi filii eximii, sunt et populi
" Etiam multi, quorum aliquis obiens vocare posset.
" Verùm valdè magna necessitas oppressit Achivos:
" Nunc enim sanè *res* omnibus in novaculae sita est acie,
" Utrum valdè triste exitium *futurum sit* Achivis, an vita.
" Verùm i nunc, Ajacem *Oilei* velocem, et Phylei filium
" Excita, tu enim es junior: si mei misereris."
Sic dixit: is verò circum humeros induit pellem leonis
Fulvi, magni, talarem; cepitque hastam;
Perrexitque ire; illosque illinc excitatos duxit heros.
Quum verò jam ad custodes congregatos pervenissent,
Neque itidem dormientes custodum duces invenerunt;
Sed vigilantèr cum armis sedebant omnes.
Sicut nimirùm canes circum oves difficultèr-custodiunt in caulâ,
Feram audientes ferocem, quae per sylvam

Ver. 167. —— ἀμήχανος.] Et hujus vocis vis ferè eadem est, ac superioris.

Ver. 173, 174. —— ἵσταται ἀκμῆς; Ἦ μάλα.] Horum duorum versuum sententiam non cepit *Barnesius:* Qui et Ἦ scripsit pro Ἤ; et Ἦ μάλα, vertit, *Sanè valdè;* et deinceps malè interpunxit, ἀκμῆς· Ἦ μάλα.

Ver. 177. —— ἀμφ' ὤμοισιν ἑέσσατο δέρμα λέοντος.]

——latos humeros subjectaque colla
Veste super, fulvique insternor pelle leonis.
Æn. II, 721.

——tegmen torquens immane leonis
Terribili impexum seta, cum dentibus albis
Indutus capiti.——
Æn. VII, 666.

Ver. 182. —— ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.]

Omnis per muros legio sortita periclum
Excubat, exercetque vices, quod cuique tuendum est.
Æn. IX, 174.

Ver. 184. —— ὕλην.] Vide suprà ad γ' 151.

Ἔρχηται δι' ὄρεσφι· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ἐπ' αὐτῷ
Ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν, ἀπό τέ σφισιν ὕπνος ὄλωλεν·
Ὣς τῶν νήδυμος ὕπνος ἀπὸ βλεφάροιϊν ὀλώλει,
Νύκτα φυλασσομένοισι κακήν· πεδίονδε γὰρ αἰεὶ
Τετράφαθ', ὁππότ' ἐπὶ Τρώων ἀΐοιεν ἰόντων.
Τοὺς δ' ὁ γέρων γήθησεν ἰδὼν, θάρσυνέ τε μύθῳ,
Καί σφεας φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Οὕτω νῦν, φίλα τέκνα, φυλάσσετε· μηδέ τιν' ὕπνος
Αἱρείτω, μὴ χάρμα γενώμεθα δυσμενέεσσιν.
Ὣς εἰπὼν, τάφροιο διέσσυτο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Ἀργείων βασιλῆες, ὅσοι κεκλήατο βουλήν.
Τοῖς δ' ἅμα Μηριόνης, καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱὸς,
Ἤϊσαν· αὐτοὶ γὰρ κάλεον, συμμητιάασθαι.
Τάφρον δ' ἐκδιαβάντες ὀρυκτὴν, ἑδριόωντο
Ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος
Πιπτόντων· ὅθεν αὖτις ἀπετράπετ' ὄβριμος Ἕκτωρ,
Ὀλλὺς Ἀργείους, ὅτε δὴ περὶ νὺξ ἐκάλυψεν.

Veniat de montibus; multus autem strepitus super eam
Virorum *est* atque canum, atque ipsis somnus periit:
Sic horum suavis somnus à palpebris perierat,
Noctem excubias-agentibus tristem: ad campum enim semper
Conversi erant, siquando Trojanos audirent invadentes.
Hos autem senex gavisus est conspicatus, confirmavitque oratione;
Et ipsos compellans, verbis alatis allocutus est:
" Ita nunc, chari filii, excubias-agite: neque quenquam somnus
" Capiat; ne gaudium fiamus hostibus."
Sic locutus, fossam transiit: atque simul sequebantur
Argivorum reges, quotquot vocati-erant ad consilium.
Cum his autem Meriones, et Nestoris clarus filius,
Iverunt: ipsi enim vocabant, ut simul consultarent.
Fossam itaque transgressi depressam, consederunt
In puro, ubi utique cadaveribus vacuum apparebat spatium
Occisorum: unde rursùs conversus fuerat impetuosus Hector,
Postquam-multos-perdidisset Argivos, cùm tandem nox circumtegeret.

Ver. 186. — ἀπό τέ σφισιν.] *Al.* ἀπὸ δέ σφισιν.

Ver. 186, 187. —— ὄλωλεν· —— ὀλώλει.] De tempore præsenti alterum, alterum de præterito. Quorum utrumque licèt una eademque vox Latina, *periit*, rectè exprimere posset; græcè tamen utroque in loco, ὄλωλεν, dici non potuit. De cujus rei ratione, vide suprà ad ά, 37.

Ver. 195. —— βασιλῆες, ὅσοι κεκλήατο βουλήν.] *Al.* βουλῇ.

Ductores Teucrûm primi, et delecta juventus,
Consilium summis regni de rebus habebant. *Æn.* IX, 226.

Ver. 198. Τάφρον δ' ἐκδιαβάντες.] Διὰ τῶν Προθέσεων δηλοῖ τὸ δυσδιάβατον τοῦ ὀρύγματος. ——Τοῦτο δὲ ποιοῦσιν εἰς παραμυθίαν τῶν κατασκόπων, ἵνα προθυμότεροι γίνωνται, ἐγγὺς αὐτῶν ὄντων. *Schol.* Ὁ Νέστωρ πρῶτος τάφροιο διέσσυτο, (*ver.* 194.) ἵνα τῇ τόλμῃ δηλαδὴ καὶ τοὺς φύλακας καὶ τοὺς ἅμα ἑπομένους θαῤῥύνῃ, καὶ τοὺς μετὰ μικρὸν δὲ σταλησομένους εἰς κατασκόπευσιν. *Eustath.*

Ver. 201. Ὀλλὺς Ἀργείους.] Quâ analogiâ dicitur, διδοὺς, διδοῦσα, διδόν· τιθεὶς, τιθεῖσα, τιθέν· eâdem analogiâ dicitur, ὀλλὺς, ὀλλῦσα, ὀλλῦν· neque in his ulla est licentia. Vide suprà ad γ', 260.

Ἔνθα καθεζόμενοι, ἔπε' ἀλλήλοισι πίφαυσκον·
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δή τις ἀνὴρ πεπίθοιθ' ἑῷ αὐτοῦ
Θυμῷ τολμήεντι, μετὰ Τρῶας μεγαθύμους
Ἐλθεῖν; εἴ τινά που δηΐων ἕλοι ἐσχατόωντα,
Ἤ τινά που καὶ φῆμιν ἐνὶ Τρώεσσι πύθοιτο,
Ἅσσά τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν· ἢ μεμάασιν
Αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἦε πόλινδε
Ἂψ ἀναχωρήσουσιν, ἐπεὶ δαμάσαντό γ' Ἀχαιούς.
Ταῦτά κε πάντα πύθοιτο, καὶ ἂψ εἰς ἡμέας ἔλθοι
Ἀσκηθὴς, μέγα κέν οἱ ὑπουράνιον κλέος εἴη
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, καί οἱ δόσις ἔσσεται ἐσθλή.
Ὅσσοι γὰρ νήεσσιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Τῶν πάντων οἱ ἕκαστος οἶν δώσουσι μέλαιναν,
Θῆλυν, ὑπόῤῥηνον· τῇ μὲν κτέρας οὐδὲν ὁμοῖον·
Αἰεὶ δ' ἐν δαίτῃσι καὶ εἰλαπίνῃσι παρέσται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·

Ibi considentes, sermones invicem dicebant.
His autem loqui coepit Gerenius eques Nestor:
" O amici, an non jam aliquis vir confisus erit suo ipsius
" Animo audaci, ut ad Trojanos magnanimos
" Eat? si quem fortè hostium capiat in-extremis-castris-errantem,
" Vel aliquem fortè etiam sermonem inter Trojanos audiat,
" Quae utique consultent inter se: utrum in-animo-habeant
" Istic manere apud naves procul, an ad urbem
" Retrò reversuri sint, quandoquidem domuerunt scilicèt Achivos.
" Haec omnia *fortasse* audiat, et rursùm ad nos redeat
" Incolumis; magna certè ei sub-coelo gloria esset
" Universos apud homines; et ei praemium erit egregium.
" Quotquot enim navibus imperant principes,
" Horum omnium ei singuli ovem dabunt nigram,
" Foeminam, agnum-ubere-alentem: cui quidem possessio nulla similis:
" Semperque in conviviis et epulis aderit."
Sic dixit: illi verò omnes obmutuerunt silentio:
Inter hos autem et locutus est pugnâ strenuus Diomedes:

Ver. 204. ——— οὐκ ἂν δή τις ἀνήρ.] Vim habet istud, δὴ, perquam elegantem. "*An* "*non aliquis, obsecro,*" &c. Vide suprà ad β', 158.

Ver. 211. Ταῦτά κε πάντα.] Non supervacaneum est istud, κέ. "*Hæc utique om*-"*nia,*" &c.

Ibid. ——— ἡμέας ἔλθοι.] Pronuntiabatur, ἡμᾶς. Nam ἡμέας ultimam producit.

Ver. 212. —— μέγα κέν οἱ.] Quâ ratione, κέν, hîc producatur; item γάρ, *ver.* 232; et ἐνὶ, *ver.* 254; vide suprà ad ά, 51. Porrò, significantèr hìc interposita est particula κέν. "*Magna certè ei gloria,*" &c. Multúmque errat *Barnesius*, qui *fortè meliùs* (inquit) *potest et legi* κᾶν: Quæ vocula longè diversum habet intellectum.

Ver. 218. Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.]

Dixerat Æneas: olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI, 120.

Νέστορ, ἔμ' ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Ἀνδρῶν δυσμενέων δῦναι στρατὸν, ἐγγὺς ἐόντα,
Τρώων· ἀλλ' εἴ τις μοι ἀνὴρ ἅμ' ἕποιτο καὶ ἄλλος,
Μᾶλλον θαλπωρὴ, καὶ θαρσαλεώτερον ἔσται.
Σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν,
Ὅππως κέρδος ἔῃ· μοῦνος δ' εἴπερ τε νοήσῃ,
Ἀλλά τε οἱ βράσσων τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔθελον Διομήδεϊ πολλοὶ ἕπεσθαι·
Ἠθελέτην Αἴαντε δύω, θεράποντες Ἄρηος·
Ἤθελε Μηριόνης, μάλα δ' ἤθελε Νέστορος υἱός·
Ἤθελε δ' Ἀτρείδης, δουρικλειτὸς Μενέλαος·
Ἤθελε δ' ὁ τλήμων Ὀδυσεὺς καταδῦναι ὅμιλον
Τρώων· αἰεὶ γάρ οἱ ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἐτόλμα.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Τυδείδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,

" Nestor, me movet cor et animus generosus
" Virorum hostium ingredi castra, propè existentia,
" Trojanorum; sed si quis me vir simul sequatur et alius,
" Magis [major] fiducia, et plus audaciae erit.
" Duobus quippe simul euntibus, etiam alter ante alterum animadvertit,
" Quomodò commodum sit; solus verò *unus*, etiamsi animadverterit,
" Tamen ei tardiorque animus, debiliusque consilium."
Sic dixit: ac quidem volebant Diomedem multi sequi:
Volebant Ajaces duo, famuli Martis;
Volebat Meriones; valdè autem volebat Nestoris filius;
Volebat et Atrides, hasta-inclytus Menelaus;
Volebat et fortis Ulysses penetrare in castra
Trojanorum; semper enim ei in praecordiis animus audebat.
Inter hos autem et locutus est rex virorum Agamemnon:
" Tydide Diomedes, meo charissime animo,

Ver. 220. ——— ἔμ' ὀτρύνει κραδίη.] Totum hunc locum expressit *Virgilius*, *Æn.* IX, 230.

——— Tum Nisus, et unà
Euryalus, confestim alacres admittier orant: &c.

Ver. 222. —— ἀλλ' εἴ τις μοι ἀνὴρ.] Vide infrà ad *ver.* 325.

Ver. 224. Σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν.] Citato hoc versu *Aristoteles*, quòd rem vulgarem singulari cum venustate exponat: Καὶ γὰρ (inquit) νοῆσαι καὶ πρᾶξαι δυνατώτεροι. *De Moribus, lib.* VIII. *cap.* 1. Et Plato: Ἡγοῦμαι γὰρ πάνυ λέγειν τι τὸν Ὅμηρον, τὸ, " Σύν τε δύ' ἐρχομένω·" ——— εὐπορώτεροι γάρ πως ἅπαντες ἐσμὲν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἅπαν ἔργον καὶ λόγον καὶ διανόημα. " Μοῦνος δ' εἴπερ τε νοήσῃ," αὐτίκα περιιὼν ζητεῖ ὅτῳ ἐπιδείξηται, καὶ μεθ' ὅτου βεβαιώσηται, ἕως ἂν ἐντύχοι in *Protagorâ*. Imitatus est et *Euripides*:

———————— ἐλοῦ
Καὶ ξυστρατηγούς· εἷς δ' ἀνὴρ οὐ πάνθ' ὁρᾷ.
Phœniss. 748. 752.

Cæterùm quàm concinna sit, quantamque *suo in loco* vim habeat *Syntaxis hujusmodi* ἀνακόλουθος, (quæ longissimè diversa est ab ineptâ illâ quam fingunt *Antiptosi*,) vide suprà ad βʹ, 353. 681. ad γʹ, 211. ad ζʹ, 510. et infrà, ad *Odyss.* μʹ, 73. Εἶχε μὲν ὁ ποιητὴς ἀπροσκόπτως εἰπεῖν, " Σύν τε δύ' ἐρχομένων." Εἵλετο δὲ —— συνεξαλλάξαι τὸ σχῆμα καινότερον. ——Ὁ δὲ οὕτω συμβαρβαρίζειν ἑλόμενος τῷ Ποιητῇ μᾶλλον, ἤπερ εὐθυῤῥημονεῖν ἀφιλῶς, εἴη ἂν ῥητόρων ὁ ἄριστος. *Eustath.*

Ver. 225. —— εἴπερ τε νοήσῃ.] *Barnesius* edidit, εἴπερ τι νοήσῃ. Minùs rectè. Sententia enim est; εἴπερ τε νοήσῃ, ὅππως κέρδος ἔῃ.

Ver. 230.—δουρικλειτὸς.] Ita edidit *Barnesius*. Rectè, ut mihi quidem videtur. Quod enim habent alii, δουρικλυτὸς, penultimam corripit. Neque in his solet esse licentia.

Τὸν μὲν δὴ ἕταρόν γ' αἱρήσεαι, ὅν κ' ἐθέλησθα,
Φαινομένων τὸν ἄριστον, ἐπεὶ μεμάασί γε πολλοί.
Μηδὲ σύ γ' αἰδόμενος σῇσι φρεσὶ, τὸν μὲν ἀρείω
Καλλείπειν, σὺ δὲ χείρον' ὀπάσσεαι, αἰδοῖ εἴκων,
Ἐς γενεὴν ὁρόων, μηδ' εἰ βασιλεύτερός ἐστιν.
  Ὣς ἔφατ'· ἔδδεισεν δὲ περὶ ξανθῷ Μενελάῳ.
Τοῖς δ' αὖτις μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
  Εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε κελεύετέ μ' αὐτὸν ἑλέσθαι,
Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
Οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι, φιλεῖ δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη;
Τούτου δ' ἑσπομένοιο, καὶ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο
Ἄμφω νοστήσαιμεν, ἐπεὶ πέρι οἶδε νοῆσαι.
  Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Τυδείδη, μήτ' ἄρ με μάλ' αἴνεε, μήτε τι νείκει·
Εἰδόσι γάρ τοι ταῦτα μετ' Ἀργείοις ἀγορεύεις.
Ἀλλ' ἴομεν· μάλα γὰρ νὺξ ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠώς·
Ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκε· παρῴχηκεν δὲ πλέων νὺξ

" Eum quidem sanè socium eliges, quem volueris,
" Eorum qui adsunt fortissimum, quandoquidem prompti-sunt multi.
" Neque tu reveritus tuo animo, fortiorem quidem
" Relinquas, tuque *adeò* deteriorem comitem-eligas, pudori cedens,
" Ad genus respiciens; ne quidem si imperio major sit."
Sic dixit: timuit videlicèt de flavo Menelao.
Inter eos autem rursùs locutus est pugnâ strenuus Diomedes:
" Si quidem reverà socium jubetis me ipsum eligere,
" Quomodò tunc Ulyssis ego divini oblivisci-potero,
" Cujus eximiè quidem propensum cor, et animus fortis
" In omnibus laboribus; amatque ipsum Pallas Minerva?
" Eo certè comitante, etiam ex igne ardenti
" Ambo redierimus, quoniam est admodùm peritus consilii."
Hunc autem vicissim allocutus est laboriosus nobilis Ulysses:
" Tydide, neque me admodùm lauda, neque quicquam vitupera;
" Scientes enim haec inter Argivos loqueris.
" Sed eamus; valdè enim nox praecipitat, propeque aurora:
" Stellae utique multùm processerunt: praeteriitque major noctis portio

---

Ver. 235. Τὸν μὲν δὴ ἕταρόν.] *Barnesius* scribit et restituit, ut ad sententiam necessarium, Τῶν μὲν δὴ ἕταρον. Sed nihil opus. Quod enim quærit, id jam antè in manibus habet, atque etiam non paullò elegantiùs, Τὸν μὲν ἕταρον, φαινομένων τὸν ἄριστον, quàm, Τῶν μὲν ἕταρον, φαινομένων τὸν ἄριστον.

Ver. 238. Καλλείπειν, σὺ δὲ χείρον'.] Posterior ista, σὺ, quæ à linguarum recentiorum ratione maximè abhorret, quantum in linguâ Græcâ habeat, atque etiam Romanâ venustatis, vide suprà ad γ', 409.

Ver. 242. Εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε.] In hujusmodi constructione quàm non sit supervacaneum istud, δή, vide suprà ad β', 158.

Ver. 243. Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος.] Vide infrà ad *ver.* 559.

Ver. 244. Οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ.]
Cùm *tales animos* juvenum, et *tam certa* tulistis
Pectora ————. *Æn.* IX, 249.

Ver. 251. ——— ἐγγύθι δ' ἠώς.]
—— nam lux inimica propinquat.
Æn. IX, 355.

Ver. 252. —— προβέβηκε· παρῴχηκεν —— λέλειπται.] Vide suprà ad ά, 37.

Τῶν δύο μοιράων, τριτάτη δ' ἔτι μοῖρα λέλειπται.
Ὣς εἰπόνθ', ὅπλοισιν ἐνὶ δεινοῖσιν ἐδύτην.
Τυδείδῃ μὲν δῶκε μενεπτόλεμος Θρασυμήδης
Φάσγανον ἄμφηκες, τὸ δ' ἑὸν παρὰ νηυσὶ λέλειπτο,
Καὶ σάκος· ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε
Ταυρείην, ἄφαλόν τε, καὶ ἄλοφον· ἥτε καταῖτυξ
Κέκληται· ῥύεται δὲ κάρη θαλερῶν αἰζηῶν.
Μηριόνης δ' Ὀδυσῆϊ δίδου βιὸν, ἠδὲ φαρέτρην,
Καὶ ξίφος· ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε,
Ῥινοῦ ποιητήν· πολέσιν δ' ἔντοσθεν ἱμᾶσιν
Ἐντέτατο στερεῶς· ἔκτοσθε δὲ λευκοὶ ὀδόντες
Ἀργιόδοντος ὑὸς θαμέες ἔχον ἔνθα καὶ ἔνθα,
Εὖ καὶ ἐπισταμένως· μέσσῃ δ' ἐνὶ πῖλος ἀρήρει·
Τήν ῥά ποτ' ἐξ Ἐλεῶνος Ἀμύντορος Ὁρμενίδαο

"Duarum partium, tertia autem adhuc pars reliqua est."
Sic locuti, armis horrendis induerunt *se*.
Tydidae quidem dedit bellator-strenuus Thrasymedes
Ensem ancipitem, (suus quippe apud naves relictus erat,)
Et scutum: circumque ei galeam capiti imposuit
Taurinam, et clavis carentem et cristâ; quae καταῖτυξ
Vocatur: tuetur autem caput pubescentium juvenum,
Meriones porrò Ulyssi dedit arcum, atque pharetram,
Et ensem, circumque ei galeam capiti imposuit
Ex pelle factam; multis autem intus loris
Illigata erat firmiter: extrinsecus autem candidi dentes
Albos-dentes-habentis apri frequentes muniebant hinc atque illinc,
"Benè et scitè: in mediâ autem pileus *lanâ compactâ* aptatus erat:
Hanc *galeam* quondam ex Eleone Amyntoris Hormenidae

Ibid. ——— παρῴχηκεν δὲ πλέων νὺξ.] Sic apud *Virgilium*:

Nunc adeò, *melior* quoniam *pars acta* diei.
Æn. IX, 156.

Alii, pro πλέων, habent πλέω. Ὡς ἡ νὺξ κατὰ πλέω μοῖραν τῶν δύο παρῆλθεν. *Eustath.*

Ver. 254. Ὣς εἰπόνθ' —— ἐδύτην.] *Diomedes* et *Ulysses.*

Ver. 256. Φάσγανον ἄμφηκες.]

Sed ferro ancipiti ——. *Æn.* VII, 525.

Ibid. —— παρὰ νηυσὶ.] *Al.* παρὰ νηΐ.

Ver. 258. — ἄλοφον.] Pronuntiabatur, ἄλλοφον.] Vide suprà ad ά, 4. et ad ζ', 45. Rectè autem et ταυρείη et ἄφαλος et ἄλοφος; nè id scilicèt accideret, quod apud *Virgilium Euryalo*,

Et galea Euryalum sublustri noctis in umbrâ
Prodidit immemorem, radiisque adversa refulsit. *Æn.* IX, 373.

veritatem *diversæ* (ut opinor) historiæ, *suo uterque Poeta* condecoravit ornatu.

Ibid. ——— καταῖτυξ.] Vide suprà ad β', 267. *Silio Italico* latinè appellatur, *Cudon.*

Ver. 259. Κέκληται.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 260. Μηριόνης δ' Ὀδυσῆϊ ——— κυνέην.]

Dat Niso Mnestheus pellem, horrentisque leonis
Exuvias; galeam fidus permutat Alethes.
Æn. IX, 306.

Ver. 264. —— θαμέες ἔχον.] Quâ ratione, θαμέες, hìc ultimam producat; item, δῶκεν, *ver.* 270. item, ἐνὶ, *ver.* 272. et πάλιν, *ver.* 281. et ἦεν, *ver.* 292. et ἔπι, *ver.* 304. vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ver. 266. Τήν ῥά ποτ' ἐξ Ἐλεῶνος.] "*Hanc* "*utique galeam olim ex Eleone*," &c. Vim enim habet vocula, ῥα, in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 261. Cæterùm totum hunc locum ita imitatus est *Virgilius*:

Euryalus phaleras Rhamnetis, et aurea bullis
Cingula; (Tiburti Remulo ditissimus olim
Quæ mittit dona, hospitio cùm jungeret absens,
Cædicus; ille suo moriens dat habere nepoti;
Post mortem bello Rutuli pugnâque potiti;)
Hæc rapit, ——— *Æn.* IX, 359.

Ἐξέλετ' Αὐτόλυκος, πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας·
Σκάνδειαν δ' ἄρα δῶκε Κυθηρίῳ Ἀμφιδάμαντι,
Ἀμφιδάμας δὲ Μόλῳ δῶκε ξεινήϊον εἶναι·
Αὐτὰρ ὁ Μηριόνῃ δῶκεν ᾧ παιδὶ φορῆναι·
Δὴ τότ' Ὀδυσσῆος πύκασεν κάρη ἀμφιτεθεῖσα.
Τὼ δ', ἐπεὶ οὖν ὅπλοισιν ἐνὶ δεινοῖσιν ἐδύτην,
Βάν ῥ' ἰέναι, λιπέτην δὲ κατ' αὐτόθι πάντας ἀρίστους·
Τοῖσι δὲ δεξιὸν ἧκεν ἐρωδιὸν ἐγγὺς ὁδοῖο
Παλλὰς Ἀθηναίη· τοὶ δ' οὐκ ἴδον ὀφθαλμοῖσι
Νύκτα δι' ὀρφναίην, ἀλλὰ κλάγξαντος ἄκουσαν.
Χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ' Ὀδυσεὺς, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ·
Κλῦθί μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἥτε μοι αἰεὶ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι, οὐδέ σε λήθω
Κινύμενος· νῦν αὖτε μάλιστά με φίλαι, Ἀθήνη·
Δὸς δὲ πάλιν ἐπὶ νῆας ἐϋκλείας ἀφικέσθαι,

Ademerat Autolycus, solidam domum quum perfregisset;
In *Scandia* autem dedit Cytherio Amphidamanti;
Amphidamas verò Molo dedit hospitale-munus ut esset:
Hic autem Merioni dedit suo filio gestandam:
Ac tunc Ulyssis texit caput circumposita.
Hi itaque, postquam armis horrendis induerant *se*,
Perrexerunt ire; reliquerunt verò illic omnes optimates
His porrò dextram misit ardeolam prope viam
Pallas Minerva: ii tamen eam non viderunt oculis
Noctem propter tenebrosam, sed clangentem audierunt.
Gavisus est autem de ave Ulysses, et precatus est Minervam:
" Audi me, Ægiochi Jovis filia, quae mihi semper
" In omnibus laboribus adstas, neque te lateo
" Quum moveor: nunc rursùs maximè me dilige, Minerva:
" Da autem rursùs ad naves *nos* gloriâ-onustos reverti,

Ver. 268. Σκάνδειαν δ' ἄρα δῶκε.] Ex stylo *Homerico* conjecerim equidem, intercidisse hìc forsitan versiculum; adeoque vocem, Σκάνδειαν, extitisse ex corrupto *Hominis* cujusdam nomine, qui galeam ab *Autolyco* acceptam tradiderit scilicèt *Amphidamanti*. Sed conjecturis non temerè indulgendum.

Ver. 271.—πύκασεν.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 272. Τὼ δ', ἐπεὶ οὖν.]
Protinus armati incedunt; quos omnis euntes
Primorum manus ad portas juvenumque senumque
Prosequitur votis.—— *Æn.* IX, 308.

Ver. 276. Νύκτα δι' ὀρφναίην.]
———noctisque per umbram
Castra inimica petunt.— *Ibid. ver.* 314.

Ver. 277. Χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ' Ὀδυσεὺς, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ.]
———tum maximus heros
Maternas agnoscit aves, lætusque precatur. *Æn.* VI, 192.

Ver. 278. ——ἥτε μοι αἰεὶ Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι.]
Ὡς εὐμαθές σου, κἂν ἄποπτος ᾖς, ὅμως
Φώνημ' ἀκούω——
Καιρὸν δ' ἐφήκεις· πάντα γὰρ τά τ' οὖν πάρος,
Τά τ' εἰσέπειτα, σῇ κυβερνῶμαι χερί.
Sophocl. Aj. 16, 34, 35.
Δέσποιν' Ἀθάνα, φθέγματος γὰρ ᾐσθόμην
Τοῦ σοῦ συνήθη γῆρυν· ἐν πόνοισι γὰρ
Παροῦσ' ἀμύνεις τοῖς ἐμοῖς ἀεί ποτε.
Euripid. Rhes. 608.

Ver. 280. Κινύμενος.] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid. —— φίλαι, Ἀθήνη.] Plerique, φίλαι', Ἀθήνη. Pessimè. Nam φιλεῖν primam necessariò *corripit*, φίλασθαι primam necessariò *producit*. Neque in his ulla unquam est licentia. Vide suprà ad ί, 61 & 117. Item ad ά, 338.

Ῥέξαντας μέγα ἔργον, ὅ κεν Τρώεσσι μελήσει.
Δεύτερος αὖτ' ἠρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Κέκλυθι νῦν καὶ ἐμεῖο, Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνη·
Σπεῖό μοι, ὡς ὅτε πατρὶ ἅμ' ἔσπεο Τυδέϊ δίῳ
Ἐς Θήβας, ὅτε τε πρὸ Ἀχαιῶν ἄγγελος ἤει·
Τοὺς δ' ἄρ' ἐπ' Ἀσωπῷ λίπε χαλκοχίτωνας Ἀχαιούς·
Αὐτὰρ ὁ μειλίχιον μῦθον φέρε Καδμείοισι
Κεῖσ'· ἀτὰρ ἂψ ἀπιὼν μάλα μέρμερα μήσατο ἔργα,
Σὺν σοὶ, δῖα θεὰ, ὅτε οἱ πρόφρασσα παρέστης·
Ὣς νῦν μοι ἐθέλουσα παρίστασο, καί με φύλασσε.
Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν, εὐρυμέτωπον,
Ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ·
Τήν τοι ἐγὼ ῥέξω, χρυσὸν κέρασιν περιχεύας.
Ὣς ἔφαν εὐχόμενοι· τῶν δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἠρήσαντο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
Βάν ῥ' ἴμεν, ὥστε λέοντε δύω, διὰ νύκτα μέλαιναν,
Ἀμφόνον, ἀννέκυας, διά τ' ἔντεα, καὶ μέλαν αἷμα.

"Patrato magno facinore, quod quidem Trojanis angori fuerit."
Secundus deindè precatus est pugnâ strenuus Diomedes:
"Audi nunc et me, Jovis filia, indomita;
"Sequere me, sicut quum patrem sequebaris Tydeum nobilem
"Ad Thebas, quandò utique pro Achivis legatus ivit;
"Nempè ad Asopum reliquerat aere-loricatos Achivos;
"At ipse placidam orationem ferebat Cadmeis
"Illuc: sed rediens valdè ardua edidit facinora,
"Te favente, magnâ deâ, quandò ei benevola adstares:
"Sic nunc mihi lubens adsta, et me serva.
"Tibi verò dein ego sacrificabo juvencam anniculam, latâ-fronte,
"Indomitam, quam nondum sub jugum duxit vir:
"Hanc tibi ego sacrificabo, auro cornibus circumfuso."
Sic dixerunt precantes: eosque audivit Pallas Minerva.
Hi autem, postquam precati sunt Jovis filiam magni,
Perrexerunt ire, veluti leones duo, per noctem nigram,
Per caedes, per cadavera, perque arma, et atrum cruorem.

Ver. 282. Ῥέξαντας μέγα ἔργον.] *Hectorem* ut opprimant, id verò non precatur: *Quanquam, O !*——*ver.* 406. Sed præclarum *aliquod* facinus ut obeant.

Ver. 284. ——Ἀτρυτώνη.] Vide suprà ad β′, 157.

Ver. 286. ——ὅτε τε——· Τοὺς δ' ἄρ'.] Quàm non supervacuæ hîc sint voculæ, τὲ et ἄρ; ex versione, quam adjeci, liquebit.

Ver. 289.——ἀπιὼν.] *Al.* ἀνιών.

Ver. 292, 294.—— ῥέξω.] Vide suprà ad ά, 444.

Ibid. — ἦνιν, εὐρυμέτωπον.] Vide suprà ad ά, 51. *Al.* ἤνιν· nempe ἐν ἐκτάσει τῆς ληγούσης οἴδασιν οἱ Παλαιοί· notante *Eustathio*.

Ver. 297. ——— ὥστε λέοντε δύω, διὰ νύκτα μέλαιναν.]

——————inde, lupi ceu
Raptores, atrâ in nebulâ, quos improba ventris
Exegit cæcos rabies——————
——————per tela, per hostes
Vadimus——————. *Æn.* II, 355.

Ver. 298. Ἀμφόνον, ἀννέκυας, διά τ' ἔντεα, καὶ μέλαν αἷμα.] *Al.* ἂν φόνον, ἂν νέκυας. Est autem, credo, locus hic ex istorum numero, quos spectabat *Quintilianus*, quum de Homero, "*Idem* (inquit) *lætus ac pressus*; "——*tum copiâ, tum brevitate mirabilis.*" lib. X, cap. 1. Καὶ ὅρα (inquit *Eustathius*)

Οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἶασ' Ἕκτωρ
Εὕδειν, ἀλλ' ἄμυδις κικλήσκετο πάντας ἀρίστους,
Ὅσσοι ἔσαν Τρώων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες·
Τοὺς ὅγε συγκαλέσας, πυκινὴν ἠρτύνετο βουλήν·
Τίς κέν μοι τόδε ἔργον ὑποσχόμενος τελέσειε
Δώρῳ ἔπι μεγάλῳ; μισθὸς δέ οἱ ἄρκιος ἔσται·
Δώσω γὰρ δίφρον τε, δύω τ' ἐριαύχενας ἵππους,
Οἵ κεν ἀριστεύωσι θοῇς ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Ὅστις κεν τλαίη, οἷ τ' αὐτῷ κῦδος ἄροιτο,
Νηῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι,
Ἠὲ φυλάσσονται νῆες θοαὶ, ὡς τοπάρος περ,
Ἢ ἤδη, χείρεσσιν ὑφ' ἡμετέρῃσι δαμέντες,
Φύξιν βουλεύουσι μετὰ σφίσιν, οὐδ' ἐθέλουσι
Νύκτα φυλασσέμεναι, καμάτῳ ἀδδηκότες αἰνῷ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δόλων, Εὐμήδεος υἱὸς

Nec verò Trojanos fortes sivit Hector
Dormire, sed simul convocavit omnes optimates,
Quot erant Trojanorum ductores, atque principes:
His ille convocatis, solers struebat consilium:
" Ecquis mihi hoc opus pollicitus perfecerit
" Praemium ob magnum? merces utique ei sufficiens erit;
" Dabo enim currumque, duosque arduos-cervicibus equos,
" Qui quidem praestantissimi fuerint veloces apud naves Achivorum:
" Quicunque *hoc* ausus fuerit, sibi etiam ipsi gloriam reportaverit,
" Naves veloces propè accedere, et cognoscere,
" Utrum custodiantur naves veloces, sicut antea;
" An jam, manibus à nostris domiti,
" De fugâ consilium-agitent inter se, neque velint
" Noctu excubias-agere, labore fatigati gravi."
Sic dixit: illi verò omnes obmutuerunt silentio.
Erat autem quidam inter Trojanos Dolon, Eumedis filius

συντομίαν τῆς τε παραβολῆς, καὶ τοῦ λοιποῦ λόγου·——ὅρα δὲ καὶ τὸ κάλλος τῆς φράσεως, ἐπισκιρτῶντος οἷον τοῦ ποιητοῦ, καὶ τῇ τῶν κατασκόπων εὐψυχίᾳ συνεξορμῶντος, καὶ μιμουμένου τὸ ἐκείνων εὐθαρσὲς καὶ εὐκίνητον. Οἱ δὲ Παλαιοί φασιν καὶ ὅτι ἐπαινεῖται τοῦ Ξενοφῶντος τὰ τοιαῦτα· " Ἐπεὶ δ' ἔληξεν [apud *Xeno-* " *phontem* ad *Agesilaum*, ἐπεί γε μὴν ἔληξεν] " ἡ μάχη, παρῆν ἰδεῖν τὴν μὲν γῆν [παρῆν " δὴ θεάσασθαι, ἔνθα συνέπεσον ἀλλήλοις, " τὴν μὲν γῆν] αἵματι πεφυρμένην, νεκροὺς δὲ " κειμένους [φιλίους καὶ πολεμίους μετ' ἀλλή- " λων· ἀσπίδας δὲ διατεθρυμμένας,] δόρατα " παρατεθραυσμένα [συντεθραυσμένα,] ἐγχειρί- " δια γυμνὰ κουλεῶν, τὰ μὲν χαμαὶ, τὰ δὲ " σώμασιν ἐμπεπηγότα, [τὰ δ' ἐν σώματι, τὰ " δ' ἔτι μετὰ χεῖρας."] Ταῦτα δὲ συλλαβὼν (φασιν) Ὅμηρος, ἐνὶ στίχῳ ἀπήγγειλεν.

Ver. 299. Οὐδὲ μὲν οὐδὲ.] Singularem habet vim duplex ista negatio, quæ sermone Romano exprimi non potest.

Ibid.——εἶασ' Ἕκτωρ.] Mendosè hîc ediderunt Librarii, εἴασεν Ἕκτωρ· ignari scilicèt verbum εἴασε nullâ posse licentiâ secundam corripere. Vide suprà ad δ', 42. Similis error irrepserat, ex ignoratâ prosodiâ, *Odyss.* λ', 303,—λελόγχασιν ἶσα θεοῖσι· ubi *Barnesius* rectè restituit,—λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι. Similisque errror etiamnum insedit, *Iliad.* ώ, 124; et *Odyss.* π', 2. Quo utroque in loco, pro ἐντύνοντο ἄριστον, necessariò restitutum oportet ἐντύνοντ' ἄριστον. Nam ἄριστον, *prandium*, semper primam producit.

Ver. 306. —— ἀριστεύωσι.] *Al.* ἀριστεύσωσι, et, ἄριστοι ἔωσι.

Κήρυκος θείοιο, πολύχρυσος, πολύχαλκος,
Ὃς δή τοι εἶδος μὲν ἔην κακὸς, ἀλλὰ ποδώκης·
Αὐτὰρ ὁ μοῦνος ἔην μετὰ πέντε κασιγνήτῃσιν·
Ὅς ῥα τότε Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι εἶπε παραστάς·
  Ἕκτορ, ἔμ' ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Νηῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι.
Ἀλλ' ἄγε, μοὶ τὸ σκῆπτρον ἀνάσχεο, καί μοι ὄμοσσον·
Ἦ μὲν τοὺς ἵππους τε, καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ,
Δωσέμεν, οἳ φορέουσιν ἀμύμονα Πηλείωνα·
Σοὶ δ' ἐγὼ οὐχ ἅλιος σκοπὸς ἔσσομαι, οὐδ' ἀπὸ δόξης·
Τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι διαμπερὲς, ὄφρ' ἂν ἵκωμαι
Νῆ' Ἀγαμεμνονέην, ὅθι που μέλλουσιν ἄριστοι
Βουλὰς βουλεύειν, ἢ φευγέμεν, ἠὲ μάχεσθαι.
  Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐν χερσὶ σκῆπτρον βάλε, καί οἱ ὄμοσσε·
Ἴστω νῦν Ζεὺς αὐτὸς, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης,
Μὴ μὲν τοῖς ἵπποισιν ἀνὴρ ἐποχήσεται ἄλλος

Praeconis divini, dives-auri, dives-aeris;
Qui specie quidem erat turpis, sed pedibus-velox;
Atque is solus erat inter quinque sorores:
Qui utique tunc Trojanisque et Hectori dixit adstans:
  "Hector, me impellit cor et animus fortis
"Ad naves veloces propè accedere, atque cognoscere.
"Verùm age, mihi sceptrum attolle, et mihi jura;
"Certè *ipsos* equosque, et currus varios aere,
"Daturum, qui ferunt eximium Pelidem:
"Tibi autem ego non vanus speculator ero, neque *tuam de me* frustrabor opinionem:
"Eousque enim in castra penetrabo, donec venero
"*Ad* navem Agamemnoniam, ubi fortè erunt principes
"Consilia agitantes, vel fugiendi, vel pugnandi."
Sic dixit: ille verò in manibus sceptrum posuit, et ei juravit:
"Sciat nunc Jupiter ipse, altitonans maritus Junonis,
"Non sanè istis equis vir vehetur alius

Ver. 316. ——— εἶδος μὲν ἔην κακὸς.] Τὸν Δόλωνα, "εἶδος μὲν ἔην κακὸς," οὐ τὸ σῶμα [λέγει] ἀσύμμετρον, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αἰσχρόν. *Aristot. Poet. cap.* 25.

Ver. 322. Ἦ μὲν τοὺς ἵππους τε.]

Vidisti quo Turnus equo, quibus ibat in armis,
Aureus? ipsum illum clypeum cristasque rubentes
Excipiam sorti, jam nunc tua praemia, Nise. *Æn.* IX, 269.

——————— Dolonis,
Qui quondam, castra ut Danaûm speculator adiret,
Ausus Pelidae pretium sibi poscere currus. *Æn.* XII, 349.

Ver. 325. Τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι.] Ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν ἴδιος χαρακτήρ· ὁ μὲν γὰρ Δόλων ἐπαγγέλλεται,

Τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι διαμπερὲς, ὄφρ' ἂν ἵκωμαι
Νῆ' Ἀγαμεμνονέην·

ὁ δὲ Διομήδης ἐπαγγέλλεται μὲν οὐδὲν ἧττον δ' ἂν φησι φοβηθῆναι (suprà, *ver.* 222.) μεθ' ἑτέρου πεμπόμενος. *Plutarch. de audiendis Poetis.*

Ver. 328. ——— ἐν χερσὶ σκῆπτρον βάλε.] Ὁ Ἕκτωρ μέν τοι ὑπισχνεῖται, καὶ, ὡς ἐζητήθη, (*ver.* 321.) ἀνασχὼν τὸ σκῆπτρον, ὀμνύει· *Eustath. Barnesius*, pro σκῆπτρον βάλε, edidit σκῆπτρον λάβε· quia scilicèt "*Principes sceptrum non temerè Alii cuivis tradiderunt.*" Sed et illud, ἐν χερσὶ σκῆπτρον βάλε, sceptrum non utique *traditum* Doloni indicat, sed *porrectum*. Eustathius tamen in commentario scripsit, ἐν χερσὶ σκῆπτρον λάβε, καί οἱ ὄμοσσεν.

Τρώων· ἀλλά σε φημὶ διαμπερὲς ἀγλαϊεῖσθαι.
  Ὣς φάτο, καί ῥ' ἐπίορκον ἀπώμοσε· τὸν δ' ὀρόθυνεν.
Αὐτίκα δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἐβάλλετο καμπύλα τόξα·
Ἕσσατο δ' ἔκτοσθεν ῥινὸν πολιοῖο λύκοιο,
Κρατὶ δ' ἐπὶ κτιδέην κυνέην· ἕλε δ' ὀξὺν ἄκοντα·
Βῆ δ' ἰέναι προτὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ· οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν
Ἐλθὼν ἐκ νηῶν ἂψ Ἕκτορι μῦθον ἀποίσειν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν κάλλιφ' ὅμιλον,
Βῆ ῥ' ἀν' ὁδὸν μεμαώς· τὸν δὲ φράσατο προσιόντα
Διογενὴς Ὀδυσεὺς, Διομήδεα δὲ προσέειπεν·
  Οὗτός τοι, Διόμηδες, ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεται ἀνὴρ,
Οὐκ οἶδ', ἢ νήεσσιν ἐπίσκοπος ἡμετέρῃσιν,
Ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων.
Ἀλλ' ἐῶμέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν πεδίοιο
Τυτθόν· ἔπειτα δέ κ' αὐτὸν ἐπαΐξαντες ἕλοιμεν
Καρπαλίμως· εἰ δ' ἄμμε παραφθαίησι πόδεσσιν,
Αἰεί μιν ποτὶ νῆας ἀπὸ στρατόφιν προτιειλεῖν
Ἔγχει ἐπαΐσσων, μή πως προτὶ ἄστυ ἀλύξῃ.
  Ὣς ἄρα φωνήσαντε, πάρεξ ὁδοῦ ἐν νεκύεσσι

" Trojanorum : sed te assero perpetuò *iis* gavisurum."
Sic dixit, et sanè perjurium juravit : eum tamen incitavit.
Protinùs verò *ille* circa humeros posuit curvos arcus :
Induitque exteriùs pellem cani lupi,
Capitique imposuit viverrae-pelle-munitam galeam; cepitque acutum jaculum :
Perrexitque ire ad naves ab exercitu : neque erat
Venturus à navibus retrò, ut Hectori nuntium referret.
Quum autem jam equorumque et virorum reliquit coetum,
Ibat per viam acer. Hunc autem animadvertit accedentem
Nobilis Ulysses, Diomedemque allocutus est :
" Iste sanè, ô Diomedes, à castris venit vir,
" Haud scio an navibus explorator nostris,
" An aliquod spoliaturus cadaverum mortuorum.
" Verùm sinamus ipsum primùm praeterire *nos* per campum
" Paululùm : deinde verò ipsum insequentes capiamus
" Celeritèr : sin nos praevenerit pedibus,
" Semper ipsum naves versùs à castris compelle
" Hastâ impetens, nè fortè urbem versùs effugiat.
Sic itaque loquuti, extra viam inter cadavera

Ver. 332. —— ἀπώμοσε.] *Al.* ἐπώμοσε.

Ver. 335. —— ἐπὶ κτιδέην κυνέην.] *Al.* ἐπ' ἰκτιδέην.

—— caput his *Cudone* ferino
Stat cautum. —— *Sil. Italic. lib.* VIII.

Ver. 339. Βῆ ῥ' ἀν' ὁδὸν μεμαώς·] *Ibat viâ tritâ, ardenter et incautus.*

Ibid. —— τὸν δὲ φράσατο προσιόντα.] Vide suprà ad ά, 140.

—— procul hos lævo flectentes limite cernunt. *Æn.* IX, 372.

Ver. 343. — νεκύων κατατεθνειώτων.] Vide suprà ad ή, 89 et 409.

Ver. 344. Ἀλλ' ἐῶμεν.] Vide suprà ad ί, 256.

Ver. 347. —— ποτὶ] *Al.* προτὶ. Quod perinde est

Κλινθήτην· ὁ δ' ἄρ' ὦκα παρέδραμεν ἀφραδίῃσιν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀπέην, ὅσσον τ' ἐπίουρα πέλονται
Ἡμιόνων, (αἱ γάρ τε βοῶν προφερέστεραί εἰσιν
Ἑλκέμεναι νειοῖο βαθείης πηκτὸν ἄροτρον·)
Τὼ μὲν ἐπεδραμέτην· ὁ δ' ἄρ' ἔστη δοῦπον ἀκούσας·
Ἔλπετο γὰρ κατὰ θυμὸν, ἀποστρέψοντας ἑταίρους
Ἐκ Τρώων ἰέναι, πάλιν Ἕκτορος ὀτρύναντος.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἄπεσαν δουρηνεκὲς, ἢ καὶ ἔλασσον,
Γνῶ ῥ' ἄνδρας δηΐους· λαιψηρὰ δὲ γούνατ' ἐνώμα
Φευγέμεναι· τοὶ δ' αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν.
Ὡς δ' ὅτε καρχαρόδοντε δύω κύνε εἰδότε θήρης,
Ἢ κεμάδ', ἠὲ λαγωὸν, ἐπείγετον ἐμμενὲς αἰεὶ
Χῶρον ἀν' ὑλήενθ', ὁ δέ τε προθέῃσι μεμηκώς·
Ὡς τὸν Τυδείδης, ἠδὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς,

Reclinati sunt: ille verò celeritèr praetercurrit prae imprudentiâ.
Sed cùm jam abesset, quantum sulci sunt
Mularum; (hae enim bobus praestantiores sunt
Ad trahendum in novali alto compactile aratrum:)
Illi quidem accurrebant: hic verò constitit strepitu audito:
Sperabat enim animo, qui *se* revocarent socios
Ex Trojanis venire, rursùs Hectore jubente.
Sed quando jam aberant hastae-jactum, vel etiam minùs,
Sensit viros hostiles, velociaque genua movit
Ut fugeret: illi autem confestim insequi festinârunt.
Ac veluti quum asperis-dentibus duo canes, periti venationis,
Aut hinnulum, aut leporem, urgent constantèr semper
Locum per sylvosum; ille autem praecurrit clamans;
Sic hunc Tydides, atque urbium-vastator Ulysses,

Ver. 352. ——— *προφερέστεραί εἰσιν Ἑλκέμεναι —— ἄροτρον*]

— fortes ad aratra juvencos. *Georg.* III, 50.

Ver. 354. — *δοῦπον.*] Vide suprà ad δ', 455.

Ver. 356. Ἐκ *Τρώων ἰέναι.*] Distinguit Scholiastes post vocem Τρώων. Ut sit, Ἕκτορος *ὀτρύναντος πάλιν ἰέναι.*

Ver. 357. ——— *δουρηνεκὲς.*]

——— *ὅσον τ' ἐπὶ δουρὸς ἐρωή.* *Iliad.* ό, 358.

Ver. 358. *Γνῶ ῥ' ἄνδρας δηΐους.*]

——— sensit medios delapsus in hostes:
Obstupuit, retroque pedem cum voce repressit. *Æn.* II, 377.

Ibid. ——— *λαιψηρὰ δὲ γούνατ' ἐνώμα Φευγέμεναι.*]

——— celerare fugam in sylvas, et fidere nocti. *Æn.* IX, 378.

Ver. 359. ——— *αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν. Ὡς δ' ὅτε —— κύνε εἰδότε θήρης.*]

— trepidique pedem pede fervidus urget:
Inclusum veluti si quando in flumine nactus
Cervum, aut puniceæ septum formidine pennæ,
Venator cursu canis et latratibus instat;
Ille autem, insidiis et ripâ territus altâ,
Mille fugit, refugitque vias; at vividus Umber
Hæret hians, jam jamque tenet, similisque tenenti
Increpuit malis, morsuque elusus inani est. *Æn.* XII, 748.

Ubi in transcursu notandum, "*cervum in* "*flumine inclusum,*" quod est scilicèt, "*flu*-"*mine agrum ambiente interclusum;*" à *Ruæo* reddi, "*cervum deprehensum in fluvio.*" Quasi verò, "*cervus in fluvio deprehensus,*" posset *mille vias fugere ac refugere.*

Ver. 360. —— *δύω κύνε εἰδότε θήρης*] *Barnesius* edidit *δύω κύνες.* Quod, ad syntaxin, ferri quidem potest; vide suprà ad ά, 566. et ad β', 288. Sed mutato nihil opus.

Ver. 362. —— *ὑλήενθ'.*] Vide suprà ad γ', 151.

Ibid. —— *ὁ δέ τε.*] *Ille autem usque.*

Ver. 363. —— *πτολίπορθος.*] Vide suprà ad β', 278.

Λαοῦ ἀποτμήξαντε, διώκετον ἐμμενὲς αἰεί·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε μιγήσεσθαι φυλάκεσσιν,
Φεύγων ἐς νῆας, τότε δὴ μένος ἔμβαλ' Ἀθήνη
Τυδείδῃ· ἵνα μή τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Φθαίη ἐπευξάμενος βαλέειν, ὁ δὲ δεύτερος ἔλθῃ·
Δουρὶ δ' ἐπαΐσσων προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Ἠὲ μέν', ἠέ σε δουρὶ κιχήσομαι· οὐδέ σέ φημι
Δηρὸν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἀλύξειν αἰπὺν ὄλεθρον.
Ἦ ῥα, καὶ ἔγχος ἀφῆκεν, ἑκὼν δ' ἡμάρτανε φωτός·
Δεξιτερὸν δ' ὑπὲρ ὦμον ἐϋξόου δουρὸς ἀκωκὴ
Ἐν γαίῃ ἐπάγη· ὁ δ' ἄρ' ἔστη, τάρβησέν τε,
Βαμβαίνων, (ἄραβος δὲ διὰ στόμα γίνετ' ὀδόντων,)
Χλωρὸς ὑπαὶ δείους· τὼ δ' ἀσθμαίνοντε κιχήτην·
Χειρῶν δ' ἁψάσθην· ὁ δὲ δακρύσας ἔπος ηὔδα·
Ζωγρεῖτ', αὐτὰρ ἐγὼν ἐμὲ λύσομαι· ἔστι γὰρ ἔνδον
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος·
Τῶν κ' ὔμμιν χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,
Εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.

A suis cùm interclusissent, persequebantur constantèr semper.
Sed quandò jam mox esset permixturus-se custodibus
Fugiens ad naves, jam tum robur injecit Minerva
Tydidae; ut ne quis Achivorum aere-loricatorum
Prior gloriaretur vulnerâsse, ipse verò secundus veniret:
Hastâ itaque impetens allocutus est *eum* fortis Diomedes:
" Vel mane, vel te hastâ assequar; neque te puto
" Diù meâ à manu effugiturum certam mortem."
Dixit, et hastam emisit; volens autem aberravit ab homine:
Dexterumque supra humerum benè-politae hastae cuspis
In terrâ fixa est; ille autem constitit, trepidavitque,
Crepitans dentibus (stridor utique per os fiebat dentium,)
Pallidus prae timore: ii verò anhelantes assecuti sunt;
Manibusque prehenderunt: ille autem lachrymans dixit:
" Vivum *me* capite, at ego me redimam: est enim *mihi* intus
" Aesque, aurumque, et artificio-multo-elaboratum ferrum:
" Ex his vobis donabit pater infinita dona-ob-liberationem,
" Si me vivum *esse* audiverit apud naves Achivorum."

Ver. 365. Ἀλλ' ὅτι δὴ τάχ' ἔμελλε.] ——jamque imprudens evaserat hostes. *Æn.* IX, 386. Ubi iterùm in transitu notandum, "*impru-*" *dens,*" quod est scilicèt, "*casu et fortuitò,*" *necdum gnarus quò evasisset;*" à *Ruæo* ineptissimè reddi, "*non providens amico.*"

Ver. 373. —— ἐϋξόου δουρὸς.] Pronuntiabatur, ἐϋξοῦ. Sicuti suprà, *ά*, 18. Ὑμῖν μὲν Θεοὶ δοῖεν ——. Vide quoque ad *β'*, 811.

Ver. 374. Ἐν γαίῃ ἐπάγη.] Vide suprà ad *γ'* 185.

Ibid. —— ὁ δ' ἄρ' ἔστη, τάρβησέν τε.] Metu impeditum et quasi rigescentem exhibent etiam versûs ipsius numeri. Vide suprà ad *γ'*, 363.

Ver. 375. Βαμβαίνων, (ἄραβος δὲ.] De ὀνοματοποιΐα hâc, vide suprà ad *δ'*, 455, 456. item ad *β'*, 210. et ad *γ'*, 363.

Ver. 376. —— κιχήτην.] *Al.* κιχείτην.

Ver. 378. —— ἐμὲ λύσομαι.] Vide suprà ad *ά*, 20.

Ver. 380. —— χαρίσαιτο.] Vide suprà ad *ά*, 140.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Θάρσει, μηδέ τι τοι θάνατος καταθύμιος ἔστω·
Ἀλλ' ἄγε, μοὶ τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
Πῇ δ' οὕτως ἐπὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεαι οἶος,
Νύκτα δι' ὀρφναίην, ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
Ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων;
Ἤ σ' Ἕκτωρ προέηκε διασκοπιᾶσθαι ἕκαστα
Νῆας ἐπὶ γλαφυράς; ἤ σ' αὐτὸν θυμὸς ἀνῆκε;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Δόλων, ὑπὸ δ' ἔτρεμε γυῖα·
Πολλῇσίν μ' ἄτῃσι παρὲκ νόον ἤγαγεν Ἕκτωρ,
Ὅς μοι Πηλείωνος ἀγαυοῦ μώνυχας ἵππους
Δωσέμεναι κατένευσε, καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ·
Ἠνώγει δέ μ' ἰόντα, θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν,
Ἀνδρῶν δυσμενέων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι,
Ἠὲ φυλάσσονται νῆες θοαὶ, ὡς τοπάρος περ,
Ἢ ἤδη χείρεσσιν ὑφ' ἡμετέρῃσι δαμέντες,
Φύξιν βουλεύοιτε μετὰ σφίσιν, οὐδ' ἐθέλοιτε
Νύκτα φυλασσέμεναι, καμάτῳ ἀδδηκότες αἰνῷ.
Τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·

Hunc autem respondens allocutus est consilio-abundans Ulysses:
" Confide, neque omninò tibi mors obversetur animo:
" Sed age, mihi hoc dic, et verè narra;
" Quoniam sic ad naves à castris vadis solus,
" Noctem per tenebrosam, quandò dormiunt mortales caeteri?
" An aliquod spoliaturus cadaverum mortuorum?
" An te Hector praemisit speculatum singula
" Naves ad cavas? an te ipsum animus impulit?"
Huic autem respondit deindè Dolon, subtusque tremebant membra:
" Multo me *meo* cum damno, praeter voluntatem, induxit Hector;
" Qui mihi Pelidae praeclari solidos-ungulis equos
" Daturum annuit, et currus varios aere:
" Jussit autem me euntem, celerem per noctem nigram,
" Ad hostes propè accedere, et cognoscere,
" Utrumne custodiantur naves veloces, sicut anteà;
" An jam manibus nostris domiti,
" *De* fugâ consilium agitetis inter vos, neque velitis
" Noctu excubias agere, labore fatigati gravi"
Hunc autem subridens allocutus est consiliis-abundans Ulysses:

Ver. 383. Θάρσει.] Ὅρα καὶ ὡς ἡ πολλὴ δειλία ἐξέκρουσε τὸν Δόλωνα τοῦ φρονεῖν. Ὁ γὰρ εἰς μηδὲν δέον (*ver.* 321.) ἀπαιτήσας ὀμόσαι τὸν Ἕκτορα, εὐκόλως ἐνταῦθα (*ver.* 392.) καὶ δίχα ὅρκου πείθεται τῷ ἐχθρῷ λέγοντι, Θάρσει. *Eustath.*

Ver. 384. ——— μοὶ τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.]

—— mihique haec edissere vera roganti.
Æn. 11, 149.

Ver. 387. —— νεκύων κατατεθνειώτων.] Vide suprà ad ή, 89 et 409

Ver. 396. ——— φυλάσσονται ———, Ἢ ——— βουλεύοιτε ———, οὐδ' ἐθέλοιτε.] Malè hic versio *Wetsteniana*, alioqui plerumque elegans: " *Utrum custodiantur* ———; " *an* ——— *consilium agitetis, neque velletis*," &c. Quo pacto neutiquam constat Temporum ratio.

Ἦ ῥά νύ τοι μεγάλων δώρων ἐπεμαίετο θυμὸς,
Ἵππων Αἰακίδαο δαΐφρονος· οἱ δ' ἀλεγεινοὶ
Ἀνδράσι γε θνητοῖσι δαμήμεναι ἠδ' ὀχέεσθαι,
Ἄλλῳ γ', ἢ Ἀχιλῆϊ, τὸν ἀθανάτη τέκε μήτηρ.
Ἀλλ' ἄγε, μοὶ τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
Ποῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα, ποιμένα λαῶν;
Ποῦ δέ οἱ ἔντεα κεῖται ἀρήϊα; ποῦ δέ οἱ ἵπποι;
Πῶς δ' αἱ τῶν ἄλλων Τρώων φυλακαί τε καὶ εὐναί;
Ἅσσα τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν· ἢ μεμάασιν
Αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἦε πόλινδε
Ἂψ ἀναχωρήσουσιν, ἐπεὶ δαμάσαντό γ' Ἀχαιούς.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Δόλων, Εὐμήδεος υἱός·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω·
Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν, ὅσοι βουληφόροι εἰσὶ,
Βουλὰς βουλεύει θείου παρὰ σήματι Ἴλου,
Νόσφιν ἀπὸ φλοίσβου· φυλακὰς δ' ἃς εἴρεαι, ἥρως,
Οὔτις κεκριμένη ῥύεται στρατὸν, οὐδὲ φυλάσσει.
Ὅσσαι γὰρ Τρώων πυρὸς ἐσχάραι, οἷσιν ἀνάγκη,

" Sanè tibi magna dona appetebat animus,
" Equos Aeacidae bellicosi: atqui hi difficiles *sunt*
" Viris mortalibus domitu, et equitatu,
" Alii utique, quàm Achilli, quem immortalis peperit mater.
" Verùm age mihi hoc dic, et verè narra;
" Ubi nunc huc profectus reliquisti Hectorem, pastorem populorum?
" Ubi verò ei arma jacent Martia? ubi verò ei equi?
" Quomodò item aliorum Troum excubiaeque et contubernia?
" Quaeque consultent inter se, *narra;* utrumne in animo habeant
" Illic manere secus naves procul, an ad urbem
" Redituri sint, quandoquidem domuerunt scilicèt Achivos."
Hunc autem rursùs allocutus est Dolon, Eumedis filius:
" Atqui ego tibi haec valdè verè narrabo;
" Hector quidem inter eos, qui consiliarii sunt,
" Consilia agitat, divini ad sepulchrum Ili,
" Seorsùm à strepitu: excubias verò quas quaeris, heros,
" Nullae certae tuentur castra, neque custodiunt.
" Quotquot enim Trojanorum ignis *sunt* foci, quibus necesse,

---

Ver. 402. Ἵππων Αἰακίδαο.] Vide suprà ad *ver.* 322.

Ver. 404. —— ἀθανάτη.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 406. Ποῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα.] Vide suprà ad *ver.* 282.

Ver. 407. Ποῦ δέ οἱ ἔντεα.] Vide *Plutarchum* περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς, λόγ. β', *sub finem.*

Ver. 410. —— ἀπόπροθεν.] Ita edidit *Barnesius*, ex MS. et ex *ver.* 209 suprà. *Al.* ἀπέπροθι.

Ver. 416. Νόσφιν.] Vide suprà ad ά, 349.

Ver. 417. —— κεκριμένη.] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 418. Ὅσσαι γὰρ Τρώων πυρὸς ἐσχάραι.] Περὶ τῶν ἐν πεδίῳ πυρῶν νῦν οὐ ποιεῖσθαι τὸν λόγον, ἀλλὰ βούλεσθαι εἰπεῖν, ὡς ὅσοι Τρῶες αὐθιγενεῖς, καὶ οὐ ξένοι, ἀλλ' ἑστίαν ἔχοντες· ὃ ἐν ἄλλοις περὶ τῶν αὐτῶν φησι, (β', 125.) "Τρῶας "μὲν λέξασθαι ἐφέστιοι ὅσσοι ἔασι."—Τὸ οὖν, "Ὅσσαι μὲν Τρώων πυρὸς ἐσχάραι," δηλοῖ, ὅσσαι Τρώων ἑστίαι,—ὅσσοι Τρώων ἐφέστιοι καὶ πολῖται. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 2.

Οἳ δ' ἐγρηγόρθασι, φυλασσέμεναί τε κέλονται
Ἀλλήλοις· ἀτὰρ αὖτε πολύκλητοι ἐπίκουροι
Εὕδουσι· Τρωσὶν γὰρ ἐπιτραπέουσι φυλάσσειν·
Οὐ γάρ σφιν παῖδες σχεδὸν εἵαται, οὐδὲ γυναῖκες.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Πῶς γὰρ νῦν, Τρώεσσι μεμιγμένοι ἱπποδάμοισιν
Εὕδουσ', ἦ ἀπάνευθε; δίειπέ μοι, ὄφρα δαείω.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Δόλων, Εὐμήδεος υἱός·
Τοιγὰρ ἐγὼ καὶ ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω·
Πρὸς μὲν ἁλὸς Κᾶρες, καὶ Παίονες ἀγκυλότοξοι,
Καὶ Λέλεγες, καὶ Καύκωνες, δῖοί τε Πελασγοί·
Πρὸς Θύμβρης δ' ἔλαχον Λύκιοι, Μυσοί τ' ἀγέρωχοι,
Καὶ Φρύγες ἱππόδαμοι, καὶ Μῄονες ἱπποκορυσταί.
Ἀλλὰ τίη ἐμὲ ταῦτα διεξερέεσθε ἕκαστα;
Εἰ γὰρ δὴ μέματον Τρώων καταδῦναι ὅμιλον,
Θρήϊκες οἵδ' ἀπάνευθε νεήλυδες, ἔσχατοι ἄλλων·
Ἐν δέ σφιν Ῥῆσος βασιλεὺς, πάϊς Ἠϊονῆος.
Τοῦ δὴ καλλίστους ἵππους ἴδον, ἠδὲ μεγίστους·
Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι.

"Hi utique vigilant, excubiasque agere hortantur
"Inter-se: at contrà e-multis-locis-convocati socii
"Dormiunt; Trojanis enim permittunt custodias;
"Non enim ipsis liberi propè sedent, neque uxores."
Hunc autem respondens allocutus est consiliis-abundans Ulysses:
"At enim quomodò nunc, Trojanis permisti equûm-domitoribus
"Dormiunt, an seorsùm? expone mihi, ut sciam."
Huic autem respondit deinde Dolon, Eumedis filius:
"Ego verò tibi etiam haec valdè verè narrabo:
"Ad mare quidem Cares et Paeones curvis-arcubus-armati,
"Et Leleges, et Caucones, nobilesque Pelasgi:
"Ad Thymbram verò obtinent Lycii, Mysique superbi,
"Et Phryges equûm-domitores, et Maeones bellatores-equestres.
"Sed cur me haec percontamini singula?
"Si enim jam cupitis Trojanorum penetrare in castra,
"Thraces hi seorsùm *sunt* novi-advenae, extremi omnium:
"Inter ipsos autem Rhesus rex, filius Eionei.
"Cujus equidem pulcherrimos equos vidi, atque maximos:
"Candidiores *utique sunt* nive, cursu autem ventis pares.

Ver. 425. —— ἀπάνευθε.] Vide suprà ad ά, 349.

Ver. 427. —— ἐγὼ καὶ ταῦτα.] *Al.* ἐγώ τοι ταῦτα.

Ver. 431. —— ἱπποκορυσταί.] Vide suprà ad β', 1.

Ver. 435. Ἐν δέ σφιν Ῥῆσος βασιλεύς.] Vide infrà, *ver.* 474.

Nec procul hinc Rhesi niveis tentoria velis:
——, primo quæ prodita somno
Tydides multâ vastabat cæde cruentus,
Ardentesque avertit equos in castra ——.
Æn. I, 473.

Ver. 437. Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι.]

Qui candore nives anteirent, cursibus auras. *Æn.* XII, 84.
—— cursuque pedum prævertere ventos. *Æn.* VII, 807.

Ἅρμα δέ οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ εὖ ἤσκηται·
Τεύχεα δὲ χρύσεια, πελώρια, θαῦμα ἰδέσθαι,
Ἤλυθ' ἔχων· τὰ μὲν οὔτι καταθνητοῖσιν ἔοικεν
Ἄνδρεσσιν φορέειν, ἀλλ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Ἀλλ' ἐμὲ νῦν μὲν νηυσὶ πελάσσετον ὠκυπόροισιν,
Ἢ ἐμὲ δήσαντες λίπετ' αὐτόθι νηλέϊ δεσμῷ,
Ὄφρα κεν ἔλθητον, καὶ πειρηθῆτον ἐμεῖο,
Ἠὲ κατ' αἶσαν ἔειπον ἐν ὑμῖν, ἦε καὶ οὐκί.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Μὴ δή μοι φύξιν γε, Δόλων, ἐμβάλλεο θυμῷ,
Ἐσθλά περ ἀγγείλας, ἐπεὶ ἵκεο χεῖρας ἐς ἁμάς·
Εἰ μὲν γάρ κέ σε νῦν ἀπολύσομεν, ἠὲ μεθῶμεν,
Ἦ τε καὶ ὕστερον εἶσθα θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Ἠὲ διοπτεύσων, ἢ ἐναντίβιον πολεμίζων·
Εἰ δέ κ' ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δαμεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃς,

" Currus verò ei auroque et argento scitè elaboratus est:
" Arma autem aurea, suspicienda, mirabile visu,
" Venit habens: quae quidem neutiquam mortalibus convenit
" Viris ferre, sed immortalibus diis.
" At me nunc quidem navibus admovete velocibus,
" Aut me ligatum relinquite hìc rigido in vinculo,
" Donec redieritis, et experti fueritis de me,
" Utrum secundùm veritatem dixerim vobis, an etiam secus."
Illum autem torvè intuens allocutus est fortis Diomedes:
" Ne, quaeso, mihi effugium, Dolon, meditere animo,
" Bona quamvis nuntiâsti, quum venisti manus in nostras:
" Si enim te nunc pretio-accepto liberaverimus, aut dimiserimus,
" Certè et posthac venies celeres ad naves Achivorum,
" Aut speculaturus, aut apertè pugnans:
" Sin autem meis manibus domitus vitam amiseris,

Singularem autem hìc vim habet constructio ista *ἀνακόλουθος*, et interrupta; " *ἵππους*, " *λευκότεροι χιόνος*." Sicuti et infrà in re eâdem, *ver.* 545, 547, —— " *ἵππους*, —— " *ἀκτίνεσσιν ἐοικότες*." De cujusmodi syntaxeos ratione et elegantiâ, vide suprà ad *β'*, 353, 681; et ad *γ'*, 211; et ad *ζ'*, 510; et ad hujus libri *ver.* 224; item infrà ad *Odyss. μ'*, 73. *Ἐπαινετὸν δὲ, ὅτι κατ' αἰτιατικὴν δυνάμενος εἰπεῖν, " λευκοτέρους χιόνος," —— μετεμόρφωσε τὸν λόγον, θαυμαστικῶς ἀναφωνήσας τὸν ἔπαινον αὐτῶν. Schol. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τῷ θαυμασίῳ τῆς ξυνωρίδος, καὶ τὸ σχῆμα τῆς φράσεως συνεξήλλακται. Εἰπεῖν γὰρ δυνάμενος ὁμοιοπτώτως —— " λευκοτέρους," καὶ τοῦ μέτρου ἐπιδεχομένου τὴν τοιαύτην σύνταξιν, ὅμως ὁ ποιητὴς κατὰ πτῶσιν εὐθεῖαν καινῶς ἐσχημάτισεν, ἐξομοιώσας τὸ ξενίζον τοῦ λόγου σχῆμα τῇ καινοπρεπείᾳ τοῦ πράγματος, καὶ θαυμαστικῶς τῇ μεταβάσει τοῦ σχήματος ἰδίᾳ τὸν τοῦ ζεύγους ἐκφωνήσας ἔπαινον, καὶ συμμεταμορφώσας τὸν λόγον τῷ πράγματι. Eustath.*

Ver. 438. — *ἤσκηται.*] Vide suprà ad *ά*, 37.

Ver. 439. —— *πελώρια.*] *Οὐ κατὰ μέγεθος νῦν, μεγάλα· ἀλλὰ κατὰ τὸ κάλλος, περιάσπια. Schol.*

Ver. 441. —— *ἀθανάτοισι.*] Vide suprà ad *ά*, 398.

Ver. 442. *Ἀλλ' ἐμὲ νῦν μὲν νηυσὶ.*] Ita ex MSS. restituit *Barnesius*: Rectè. *Al.* *Ἀλλὰ ἐμὲ νῦν νηυσί.* Quod est minùs venustum.

Ver. 445. *Ἠὲ κατ' αἶσαν.*] *Al.* *Ἦ ῥα κατ' αἶσαν.*

Ver. 447. *Μὴ δή μοι φύξιν.*] Nequaquam vacat istud *δή*. " *Ne, quæso, mihi effugium*," *&c.*

Ver. 448. —— *χεῖρας ἐς ἁμάς.*] *Al.* *χεῖρας ἐμεῖο.*

Ver. 451. *πολεμίζων.*] *Al.* *πολεμίξων.*

Οὐκ ἔτ' ἔπειτα σὺ πῆμά ποτ' ἔσσεαι Ἀργείοισιν.
Ἦ, καὶ ὁ μέν μιν ἔμελλε γενείου χειρὶ παχείῃ
Ἁψάμενος λίσσεσθαι· ὁ δ' αὐχένα μέσσον ἔλασσε,
Φασγάνῳ ἀΐξας, ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε·
Φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.
Τοῦ δ' ἀπὸ μὲν κτιδέην κυνέην κεφαλῆφιν ἕλοντο,
Καὶ λυκέην, καὶ τόξα παλίντονα, καὶ δόρυ μακρόν·
Καὶ τά γ' Ἀθηναίῃ ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς
Ὑψόσ' ἀνέσχεθε χειρὶ, καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
Χαῖρε, θεὰ, τοῖσδεσσι· σὲ γὰρ πρώτην ἐν Ὀλύμπῳ
Πάντων ἀθανάτων ἐπιβωσόμεθ'· ἀλλὰ καὶ αὖτις
Πέμψον ἐπὶ Θρῃκῶν ἀνδρῶν ἵππους τε καὶ εὐνάς.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν, καὶ ἀπὸ ἕθεν ὑψόσ' ἀείρας,
Θῆκεν ἀνὰ μυρίκην· δέελον δ' ἐπὶ σῆμά τ' ἔθηκε,

"Non ampliùs posthac tu nocumentum unquam eris Argivis."
Dixit, et ille quidem eum erat mento manu crassâ
Prehenso supplex precaturus: is autem cervicem mediam percussit,
Ense insurgens, et ambos incidit nervos:
Loquentisque adeò illius caput pulveribus mistum est.
Ejus autem viverrae-pelle-munitam galeam à capite detraxerunt,
Et pellem-lupinam, et arcus resilientes, et hastam longam:
Et haec quidem Minervae praedatrici nobilis Ulysses
In altum sustulit manu, et precans verbum dixit:
"Gaude, dea, hisce: te enim primam in Olympo
"Omnium immortalium invocabimus: sed et insuper
"Deduc *nos* ad Thracum virorum equosque et contubernia."
Sic dixit, et *ista* à se in-altum sublata
Posuit super myricam; conspicuumque signum apposuit,

Ver. 457. Φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.] "Vide nimiam celeritatem "salvo pondere, ad quam non potuit conatus "*Maronis* accedere:

"Tum caput orantis nequicquam, et multa parantis
"Dicere, deturbat terræ.—*Æn.* X, 554.

"In quibus mihi visus est (*Virgilius*) gra-"cilior auctore." *Macrob. lib.* V. *cap.* 13. *Scaliger* è contrario locum hunc *Homeri* vituperans, *Falsum est*, inquit, *à pulmone caput avulsum loqui posse;* Poetic. lib. V. cap. 3. Quod planè est nodum in scirpo quærere. Hoc enim ait Poeta, caput jam *inter loquendum* fuisse abscissum. Εἰς γῆν ἔπεσεν ἡ κεφαλὴ ἐκείνου, ἀρξαμένου μὲν φωνὴν ἀφιέναι, μήπω δὲ διαπεράσαντος τὸ λεγόμενον. *Eustath.* Γράφεται μὲν, "φθεγγομένη δ' ἄρα τοῦγε κάρη·" οὐχ Ὁμηρικὴ δέ ἐστιν ἡ φράσις, οὐ γάρ ἐστι θηλυκῶς ἡ κάρη παρ' Ὁμήρῳ. *Idem.* Meminit et *Aristoteles, de partibus Animalium, lib.* III. *cap,* 10, esse qui hìc legerent φθεγγομένη, non φθεγγομένου.

Ver. 458. —— κτιδέην κυνέην.] Vide suprà ad *ver.* 335.

Ver. 460, 466. Καὶ τά γ' Ἀθηναίῃ ληΐτιδι —— Θῆκεν ἀνὰ μυρίκην.]

——— quercum ———
Constituit ——, fulgentiaque induit arma
Mezentî ducis exuvias; tibi, magne, trophæum,
Bellipotens. ——— *Æn.* XI, 5.

Ver. 461. —— ἀνέσχεθε χειρὶ.] *Al.* ἀνίσχεν χειρί. *Al.* χερσί.

Ibid. — εὐχόμενος.] Quâ ratione, εὐχόμενος, hìc ultimam producat; item, ἀπὸ, *ver.* 465; et ἀνὰ, *ver.* 466; vide suprà ad *ά*, 51. n. 8.

Ver. 463. —— ἀθανάτων.] Vide suprà ad *ά*, 398.

Ibid. —— ἐπιβωσόμεθ'.] *Al.* ἐπιδωσόμεθ'.

Ver. 466. —— δέελον.] Repperit *Barnesius* in uno MS. δῆλον.

Ibid. —— τ' ἔθηκε.] Inter varias lectiones retulit *Barnesius*, τίθηκε vel τέθυκε Quo pacto non constaret Temporum ratio: Vide suprà ad *ά*, 37.

Συμμάρψας δόνακας, μυρίκης τ' ἐριθηλέας ὄζους,
Μὴ λάθοι αὖτις ἰόντε, θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν.
Τὼ δὲ βάτην προτέρω, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα·
Αἶψα δ' ἐπὶ Θρηκῶν ἀνδρῶν τέλος ἷξον ἰόντες·
Οἱ δ' εὗδον καμάτῳ ἀδδηκότες· ἔντεα δέ σφιν
Καλὰ παρ' αὐτοῖσιν χθονὶ κέκλιτο, εὖ κατὰ κόσμον
Τριστοιχεί· παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι·
'Ρῆσος δ' ἐν μέσῳ εὗδε, παρ' αὐτῷ δ' ὠκέες ἵπποι,
'Εξ ἐπιδιφριάδος πυμάτης ἱμᾶσι δέδεντο.
Τὸν δ' 'Οδυσεὺς προπάροιθεν ἰδὼν Διομήδεϊ δεῖξεν·
  Οὗτός τοι, Διόμηδες, ἀνὴρ, οὗτοι δέ τοι ἵπποι,
Οὓς νῶϊν πίφαυσκε Δόλων, ὃν ἐπέφνομεν ἡμεῖς.
'Αλλ' ἄγε δὴ, πρόφερε κρατερὸν μένος· οὐδέ τί σε χρὴ
'Εστάμεναι μέλεον σὺν τεύχεσιν· ἀλλὰ λύ' ἵππους·
'Ηὲ σύ γ' ἄνδρας ἔναιρε, μελήσουσιν δέ μοι ἵπποι.
  Ὣς φάτο· τῷ δ' ἔμπνευσε μένος γλαυκῶπις 'Αθήνη·

Convellens arundines, myricaeque latè-frondentes ramos;
Ne laterent *eos* redeuntes, celerem per noctem nigram.
Ipsi autem progressi sunt ulteriùs, perque arma et atrum cruorem:
Statimque ad Thracum virorum ordines pervenerunt euntes:
Illi autem dormiebant labore fatigati, armaque illis
Pulchra juxta ipsos humi jacebant, scitè et compositè
Triplici-ordine; et ad eorum singulos bijuges equi:
Rhesus autem in medio dormiebat; juxtaque ipsum veloces equi,
Ex orbili-ad-currum-fixo extremo, loris ligati erant.
Hunc autem Ulysses prior conspicatus, Diomedi ostendit:
  Is tibi, Diomedes, vir; ii verò tibi equi,
" Quos nobis significavit Dolon, quem occidimus nos.
" Verùm age, profer validum robur; neque omninò te oportet
" Stare otiosè cum armis; sed solve equos:
" Aut tu viros occide, eruntque curae mihi equi."
Sic dixit. Illi autem inspiravit robur caesia-oculis Minerva:

Ver. 469. *Τὼ δὲ βάτην προτέρω, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα.*]

—— noctisque per umbram
Castra inimica petunt: ——
—— Passim vino somnoque per herbam
Corpora fusa vident; arrectos littore currus;
Inter lora rotasque viros; simul arma jacere. *Æn.* IX, 314.

Ver. 472. Καλὰ.] Vide suprà ad *β'*, 43.

Ibid. — *κέκλιτο.*] Vide suprà ad *ά*, 309, 314.

Ibid. ——— *εὖ κατὰ κόσμον.*] *Compositè.* Quod habent versiones, " *decorè* et *decentèr*," rem non attingit.

Ver. 474. *'Ρῆσος δ' ἐν μέσῳ εὗδε.*] Vide suprà ad *ver.* 435.

——— qui fortè tapetibus altis
Extructus, toto proflabat pectore somnum. *Æn.* IX, 325.

Ver. 476. — *προπάροιθεν ἰδὼν Διομήδεϊ δεῖξεν.*]

—— Prior Hyrtacides sic ore locutus;
Euryale, audendum dextrâ; nunc ipsa vocat res.
Hâc iter est; tu, nequa manus se attollere nobis
A tergo possit, custodi, et consule longè:
Haec ego vasta dabo, et lato te limite ducam. *Æn.* IX, 319.

Ver. 480. *'Εστάμεναι μέλεον.*] Vox, *μέλεος*, vim habet peculiarem. Scholiastes ad *Aristophanem* exponit, *μάταιος, ἄθλιος, δυστυχής·* ad istum versum,

'Αλλ' ὦ μέλ' ἐξήλικας ἐμέ γ' ἐκ τῶν ἐμῶν. *Nub.* 33.

Ver. 481. *'Ηὲ σύ γ' ἄνδρας ἔναιρε, μελήσουσιν δέ μοι ἵπποι.*] Exscripsit Euripides,

Διόμηδες, ἢ σὺ κτεῖνε Θρῄκιον λεών·
"Η' μοὶ πάρεσχε, σοὶ δὲ χρὴ πώλων μέλειν. *Rhes.* 622.

Ver. 482. ——— *τῷ δ' ἔμπνευσε μένος.*] *Καὶ περὶ τὰς μάχας τὸ παθητικὸν καὶ τὸ ἐν-*

Κτεῖνε δ' ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικὴς
Ἄορι θεινομένων· ἐρυθαίνετο δ' αἵματι γαῖα.
Ὡς δὲ λέων μήλοισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθὼν,
Αἴγεσιν, ἢ ὀΐεσσι, κακὰ φρονέων ἐνορούσῃ·
Ὣς μὲν Θρήϊκας ἄνδρας ἐπῴχετο Τυδέος υἱὸς,
Ὄφρα δυώδεκ' ἔπεφνεν· ἀτὰρ πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Ὅντινα Τυδείδης ἄορι πλήξειε παραστὰς,
Τόνδ' Ὀδυσεὺς μετόπισθε λαβὼν ποδὸς ἐξερύσασκε,
Τὰ φρονέων κατὰ θυμὸν, ὅπως καλλίτριχες ἵπποι
Ῥεῖα διέλθοιεν, μηδὲ τρομεοίατο θυμῷ
Νεκροῖς ἀμβαίνοντες· ἀήθεσσον γὰρ ἔτ' αὐτῶν·
Ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆα κιχήσατο Τυδέος υἱὸς,
Τὸν τρισκαιδέκατον μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα,
Ἀσθμαίνοντα· κακὸν γὰρ ὄναρ κεφαλῆφιν ἐπέστη
Τὴν νύκτ', Οἰνείδαο πάϊς, διὰ μῆτιν Ἀθήνης.
Τόφρα δ' ἄρ' ὁ τλήμων Ὀδυσεὺς λύε μώνυχας ἵππους,

Interficiebatque circumquaque, horumque gemitus ortus est foedus
Ense percussorum: rubescebatque sanguine terra.
Veluti autem leo pecudibus incustoditis superveniens,
Capris, vel ovibus, mala machinans irruit:
Sic quidem Thracas viros invadebat Tydei filius,
Donec duodecim interfecisset. At abundans-consiliis Ulysses,
Quemcunque Tydides ense percussisset adstans,
Hunc Ulysses ponè prehensum pede extrahebat,
Haec cogitans animo, ut pulchri-jubis equi
Facilè transirent, neque tremerent animo
Supra cadavera gradientes: insueti erant enim adhuc eorum:
Sed quandò jam regem assecutus esset Tydei filius,
Hunc decimum-tertium dulci animo privavit,
Suspirantem: malum enim somnium capiti adstitit
Illâ nocte, Oenidae filius, per consilium Minervae.
Interea autem fortis Ulysses solvebat solidos-ungulis equos,

θευτιῶδες, ἀνυπόστατόν ἐστι καὶ ἀήττητον. "Ὃ καὶ τοὺς Θεοὺς Ὅμηρος ἐμποιεῖν φησὶ τοῖς ἀνθρώποις, (ὡς εἰπὼν, " ——— ἔμπνευσε μένος,") ——— κελεύστιρ ὅρμημα τῷ λογισμῷ καὶ ὄχημα τὸ πάθος προστιθέντας. *Plutarch. de virtute morali, sub finem.*

Ibid. — γλαυκῶπις.] Vide suprà ad ά, 206.

Ver. 483. — ὤρνυτ'.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 484. — ἐρυθαίνετο δ' αἵματι γαῖα.]

—— atro tepefacta cruore
Terra torique madent.— *Æn.* IX, 333.

Ver. 485. Ὡς δὲ λέων.]

Impastus ceu plena leo per ovilia turbans,
(Suadet enim vesana fames,) manditque trahitque
Molle pecus, mutumque metu; fremit ore cruento:
Nec minor Euryali cædes; incensus et ipse
Perfurit, ac multam in medio sine nomine plebem, &c. *Æn.* IX, 339.

Ver. 490. Τόνδ' Ὀδυσεὺς.] Ita editi. Sed et ferri possit, Τὸν δ' Ὀδυσεύς· Ut sit "*Hunc utique,*" vel, "*Hunc dein*" *Ulysses,* &c. Vide suprà ad ά, 57.

Ver. 493. —— ἀήθεσσον.] *Al.* ἀήθεσκον.

Ver. 494, 498. Ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆα κιχήσατο ——, λύε μώνυχας ἵππους.]

Jamque ad Messapi socios tendebat, ubi —,
——————— religatos ritè videbat
Carpere gramen equos.— *Æn.* IX, 351.

Ver. 498. Τόφρα δ' ἄρ'.] Ineptissimè hic *Barnesius:* "Τόφραδ' (inquit) *scribo, pro* τόφρα δὲ; *quòd,* δὲ, *παρέλκον sit.*" Vide suprà ad γ', 260; et ad θ', 160.

Σὺν δ' ἤειρεν ἱμᾶσι, καὶ ἐξήλαυνεν ὁμίλου,
Τόξῳ ἐπιπλήσσων· ἐπεὶ οὐ μάστιγα φαεινὴν
Ποικίλου ἐκ δίφροιο νοήσατο χερσὶν ἑλέσθαι·
Ῥοίζησεν δ' ἄρα, πιφαύσκων Διομήδεϊ δίῳ.
Αὐτὰρ ὁ μερμήριζε μένων, ὅ,τι κύντερον ἕρδοι·
Ἢ ὅγε δίφρον ἑλὼν, ὅθι ποικίλα τεύχε' ἔκειτο,
Ῥυμοῦ ἐξερύοι, ἢ ἐκφέροι ὑψόσ' ἀείρας·
Ἢ ἔτι τῶν πλεόνων Θρῃκῶν ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα, τόφρα δ' Ἀθήνη
Ἐγγύθεν ἱσταμένη προσέφη Διομήδεα δῖον·
Νόστου δὴ μνῆσαι, μεγαθύμου Τυδέος υἱὲ,
Νῆας ἔπι γλαφυρὰς, μὴ καὶ πεφοβημένος ἔλθῃς·
Μή που τις καὶ Τρῶας ἐγείρῃσιν θεὸς ἄλλος.
Ὣς φάθ'· ὁ δὲ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης·
Καρπαλίμως δ' ἵππων ἐπεβήσατο· κόπτε δ' Ὀδυσσεὺς
Τόξῳ· τοὶ δ' ἐπέτοντο θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Οὐδ' ἀλαοσκοπίην εἶχ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων·

Colligavitque loris, et eduxit è turbâ.
Arcu percutiens, quia non scuticam splendidam
Variâ ex sellâ-*currus* cogitârat manibus sumere:
Sibilavit autem dein, significans Diomedi nobili.
At is anxiè *secum* cogitabat manens, quid audacius patraret;
An ipse currum prehensum, ubi varia arma jacebant,
Temone extraheret, exportaretve in altum sublatum;
An *potiùs* adhuc plurium Thracum animam eriperet.
Dum ille haec volvebat mente, interim Minerva
Propè adstans allocuta est Diomedem nobilem:
" Reditûs jam memento, magnanimi Tydei fili,
" Naves ad cavas, ne et fugatus venias;
" Ne fortè quis etiam Trojanos excitet deus alius."
Sic dixit. Ille verò sensit deae vocem locutae;
Confestimque equos conscendit: verberabat autem Ulysses
Arcu; hique volabant celeres ad naves Achivorum.
Neque *verò* caecam-speculationem habebat argenteum-arcum-gerens Apollo;

Ver. 505. —— ἢ ἐκφέροι.] *Al.* ἠὲ ἐκφέροι.

Ver. 507. Ἕως ὁ ταῦθ'.] Vide suprà ad ά, 193.

Ibid. —— τόφρα δ'.] Vide suprà ad ά, 57. Malè et hîc *Barnesius*, τοφρά δ'. Id quod non fert linguæ Græcæ ratio.

Ibid. —— Ἀθήνη.] *Cogitatum* scilicèt, sive *consilium prudentius.* Vide suprà ad ά, 194. ad β', 169. et ad δ', 92.

Ver. 509. Νόστου δὴ μνῆσαι.] Nequaquam vacat istud, δή. " *Reditûs jam, quæso, memi-*" *neris.*" Vide suprà ad β', 158.

——— breviter cùm talia Nisus,
(Sensit enim nimiâ cæde atque cupidine ferri;)
Absistamus, ait; nam lux inimica propinquat:
Pœnarum exhaustum satis est. ———
Æn. IX, 353.

Ver. 515. 518. Οὐδ' ἀλαοσκοπίην ——— Ἀπόλλων· ——— Ὦρσεν δὲ ——— Ἱπποκόωντα.]

At non hæc nullis ———
Observans oculis, summo sedet altus Olympo:
Tyrrhenum genitor Tarchontem in prælia sæva
Suscitat, et stimulis haud mollibus incitat iras.
Æn. IX, 725.

Ibid. —— Ἀπόλλων.] Παρουσία ἡλίου. *Eustath.* " Lux inimica propinquans."

Ὡς ἴδ' Ἀθηναίην μετὰ Τυδέος υἱὸν ἔπουσαν,
Τῇ κοτέων Τρώων κατεδύσατο πουλὺν ὅμιλον·
Ὦρσεν δὲ Θρηκῶν βουληφόρον Ἱπποκόωντα,
Ῥήσου ἀνεψιὸν ἐσθλόν· ὁ δ' ἐξ ὕπνου ἀνορούσας,
Ὡς ἴδε χῶρον ἐρῆμον, ὅθ' ἔστασαν ὠκέες ἵπποι,
Ἄνδρας τ' ἀσπαίροντας ἐν ἀργαλέῃσι φονῇσιν,
Ὤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, φίλον τ' ὀνόμηνεν ἑταῖρον·
Τρώων δὲ κλαγγή τε καὶ ἄσπετος ὦρτο κυδοιμὸς
Θυνόντων ἄμυδις· θηεῦντο δὲ μέρμερα ἔργα,
Ὅσσ' ἄνδρες ῥέξαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθι σκοπὸν Ἕκτορος ἔκταν,
Ἔνθ' Ὀδυσεὺς μὲν ἔρυξε, Διῒ φίλος, ὠκέας ἵππους·
Τυδείδης δὲ χαμᾶζε θορὼν, ἔναρα βροτόεντα
Ἐν χείρεσσ' Ὀδυσῆϊ τίθει· ἐπεβήσατο δ' ἵππων·
Μάστιξεν δ' ἵππους, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην
Νῆας ἐπὶ γλαφυράς· τῇ γὰρ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Νέστωρ δὲ πρῶτος κτύπον ἄϊε, φώνησέν τε·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,

Simul autem ut vidit Minervam Tydei filium comitantem,
Ei irascens Trojanorum ingressus est ingentem exercitum;
Excitavitque Thracum consiliarium Hippocoontem,
Rhesi consobrinum fortem. Hic verò è somno exiliens,
Ut vidit locum vacuum, ubi steterunt veloces equi,
Virosque palpitantes inter foedas strages,
Tum verò ejulavitque, charumque voce-ciebat sodalem:
Troum autem clangorque immensus ortus est tumultus
Concursantium simul; spectabantque admirabundi ardua facinora,
Quibus viri patratis redierant cavas ad naves.
Illi verò cùm *eò* pervenissent, ubi speculatorem Hectoris occiderant,
Tunc Ulysses quidem cohibuit, Jovi charus, veloces equos:
Tydides verò in-terram desiliens, spolia cruenta
In manibus Ulyssi posuit; conscenditque equos:
Tumque percussit equos, ii autem non inviti volabant
Naves ad cavas: illac enim *ire* gratum erat animo.
Nestor autem primus sonitum audiit, dixitque:
" O amici, Argivorum ductores et principes,

Ver. 517. ——— κατεδύσατο.] *Vulgg.* κατεδύσσατο. Quod nihil opus; ut rectè monuit *Barnesius:* Nam antepenultimam naturâ producit. *Al.* κατεδύσετο. De quo, vide suprà ad β΄, 35. et ad ί, 109.

Ver. 520. —— ἐρῆμον.] Ita Veteres, teste *Eustathio*. *Al.* ἔρημον. Sed hoc leviculum est.

Ibid. —— ἵστασαν.] Vide infrà ad μ΄, 55.

Ver. 523. —— κλαγγή τε καὶ ἄσπετος ὦρτο κυδοιμὸς.]

Nec minor in castris luctus, Rhamnete reperto
Exsangui, et primis unâ tot cæde peremptis,
Serranoque Numâque; ingens concursus ad ipsa
Corpora, seminecesque viros, trepidâque recentem
Cæde locum, et plenos spumanti sanguine rivos.
Æn. IX, 452.

Ver. 527. — Διῒ φίλος.] Quâ ratione, Διῒ, hîc ultimam producat; item ἴτυμον, *ver.* 534. et ἶτος, *ver.* 540. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 529. — ἐπεβήσατο δ' ἵππων· Μάστιξεν δ' ἵππους.] *Barnesius* in uno MS. repperit, Μάστιξεν δ' Ὀδυσεύς. Quod non est prorsùs inconcinnum. Nè adeò vox, ἵππους, repetatur.

Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω; κέλεται δέ με θυμός·
Ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει·
Αἲ γὰρ δὴ Ὀδυσεύς τε καὶ ὁ κρατερὸς Διομήδης
Ὧδ' ἄφαρ ἐκ Τρώων ἐλασαίατο μώνυχας ἵππους.
Ἀλλ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μήτι πάθωσιν
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ.
Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτ' ἄρ' ἤλυθον αὐτοί·
Καί ῥ' οἱ μὲν κατέβησαν ἐπὶ χθόνα· τοὶ δὲ χαρέντες
Δεξιῇ ἠσπάζοντο, ἔπεσσί τε μειλιχίοισι.
Πρῶτος δ' ἐξερέεινε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Εἴπ' ἄγε μ', ὦ πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Ὅππως τούσδ' ἵππους λάβετον· καταδύντες ὅμιλον
Τρώων; ἤ τις σφῶε πόρεν θεὸς ἀντιβολήσας;
Αἰνῶς ἀκτίνεσσιν ἐοικότες ἠελίοιο.
Αἰεὶ μὲν Τρώεσσ' ἐπιμίσγομαι, οὐδέ τι φημὶ
Μιμνάζειν παρὰ νηυσὶ, γέρων περ ἐὼν πολεμιστής·

" Mentiar, an verum dicam? jubet autem me animus:
" *Utique* equorum me pedibus-velocium circum sonitus aures ferit:
" Utinam sanè Ulyssesque et fortissimus Diomedes
" Huc protinùs à Trojanis agant solidos-ungulis equos.
" Sed gravitèr timeo mente, ne quid passi sint *humanitùs*
" Argivorum illi fortissimi à Trojanorum turbâ."
Nondum totus dictus erat sermo, quum advenerunt ipsi;
Et illi quidem descenderunt in terram: hi verò gavisi
Dextris salutabant, verbisque blandis.
Primus autem interrogabat Gerenius eques Nestor:
" Dic age mihi, ô laudatissime Ulysse, ingens gloria Achivorum,
' Quomodò hos equos ceperitis: *an* quia penetraveritis in castra
" Trojanorum? an aliquis illos praebuit deus obvius?
" *Utique* perquam radiis similes *sunt* solis.
" Semper equidem Trojanis immisceor, neque omninò aio
" Manere *me* apud naves, senex licèt sim bellator:

Ver. 534. Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω;] Credimus? an, qui amant, ipsi sibi somnia fingunt? *Virg. Ecl.* VIII, 108.

Ver. 537. —— ἐλασαίατο —— ἵππους.] Versio *Wetsteniana*, in plerisque elegans, pessimè hoc in loco, —— " *equos Agerent.*" Quæ et alia res est, et sententiam prorsùs enecat. Hoc enim ait Nestor: " *Utinam sonitus,* " *quem audio, sit Ulyssis et Diomedis, qui huc* " *jam equos agant.*"

Ver. 538. —— αἰνῶς δείδοικα ——, μήτι.] Quàm metui, nequid —! *Æn.* VI, 694.

Ver. 540. Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος.] Vix ea fatus erat, cùm ————. *Æn.* I, 590. II, 323. III, 90.

Ver. 542. Δεξιῇ ἠσπάζοντο.] *Al.* Δεξιῇ τ' ἠσπάζοντο. Pronuntiando videlicèt Δεξῇ τ'.

Ver. 543. —ἱππότα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 544. Εἴπ' ἄγε.] Ὀρθῶς ὁ Νέστωρ, τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ὀδυσσέως ἐπιστάμενος, " Εἴπ' " ἄγε μ', ὦ πολύαιν' Ὀδυσεῦ (φησι,) μέγα κῦδος " Ἀχαιῶν, Πῶς δὴ τούσδ' ἵππους λάβετον;" Ἄχθονται γὰρ τοῖς αὐτοὺς ἐπαινοῦσι, καὶ τὰς ἑαυτῶν εὐτυχίας διεξιοῦσιν, ἂν μὴ κελεύσῃ ἄλλος τις τῶν παρόντων, καὶ ἀναγκαζόμενοι λέγωσι. *Plutarch. Symposiac. lib.* II. *Probl.* 1. Ubi notandum, quod hodiè scriptum est, Ὅππως τούσδ' ἵππους λάβετον, legisse *Plutarchum* interrogativè, Πῶς δὴ τούσδ' ἵππους λάβετον; Quod nihilo minùs est venustum.

Ver. 547. ——— ἐοικότες.] De hujus loci constructione elegantiori, vide suprà ad *ver.* 437.

Ver. 548. Αἰεὶ μὲν Τρώεσσ' ἐπιμίσγομαι.] Quàm hæc *Nestoris* personam deceant, vide suprà ad ά, 249, 260.

Ἀλλ' οὔπω τοίους ἵππους ἴδον, οὐδ' ἐνόησα,
Ἀλλά τιν' ὔμμ' οἴω δόμεναι θεὸν ἀντιάσαντα·
Ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ φιλεῖ νεφεληγερέτα Ζεὺς,
Κούρη τ' αἰγιόχοιο Διὸς, γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ ἀμείνονας, ἠέ περ οἵδε,
Ἵππους δωρήσαιτ', ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰσιν·
Ἵπποι δ' οἵδε, γεραιὲ, νεήλυδες, οὓς ἐρεείνεις,
Θρηΐκιοι· τὸν δέ σφιν ἄνακτ' ἀγαθὸς Διομήδης
Ἔκτανε, πὰρ δ' ἑτάρους δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστους·
Τὸν τρισκαιδέκατον σκοπὸν εἵλομεν ἐγγύθι νηῶν,
Τόν ῥα διοπτῆρα στρατοῦ ἔμμεναι ἡμετέροιο
Ἕκτωρ τε προέηκε καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοί.

" Attamen nondum tales equos vidi, neque animadverti,
" Sed aliquem vobis puto dedisse deum obvium factum :
" Ambos enim vos diligit nubes-cogens Jupiter,
" Filiaque Aegiochi Jovis, caesia-oculis Minerva."
Hunc autem respondens allocutus est consiliis-abundans Ulysses :
" O Nestor Neleide, ingens gloria Achivorum ;
" Facilè deus quidem volens etiam meliores, quàm *sunt* hi,
" Equos donaverit, quoniam multò potentiores sunt *Dii.*
" Equi autem hi, senex, nuper-advenerunt, de quibus quaeris,
" Threicii : nempè ipsorum regem strenuus Diomedes
" Occidit, juxtaque socios duodecim omnes principes.
" Decimum-tertium *autem* speculatorem interfecimus prope naves,
" Quem scilicèt ut explorator exercitus esset nostri
" Hector miserat et alii Trojani illustres."

Ver. 551.—— *ἀντιάσαντα.*] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 552.—*νεφεληγερέτα Ζεύς.*] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 557.——— *ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰσιν.*] Πολὺ φέρτεροι θεοί εἰσιν. *Eustath.* *Barnesius* ex MS. edidit, *πολὺ φέρτερός ἐστιν.* Alii ad *equos* hoc referunt : Minùs aptè.

Ver. 559. ——— *ἄνακτ' ἀγαθὸς Διομήδης Ἔκτανε.*] Ὁ Διομήδης (suprà, *ver.* 243.) " Πῶς " ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην ;" Κἀκεῖνος αὖ πάλιν ἀνταποδίδωσιν οἰκείως τὸν ἔπαινον· —— " *τὸν δέ σφιν ἄνακτ' ἀγαθὸς Διομή-* " *δης Ἔκτανε, πὰρ δ' ἑτάρους δυοκαίδεκα πάν-* " *τας ἀρίστους.*" *Αὕτη γὰρ ἡ πρὸς τοὺς φίλους ὕφεσις οὐχ ἧττον ἐπικοσμεῖ τῶν ἐπαινουμένων τοὺς ἐπαινοῦντας.* *Plutarch. πολιτικὰ παραγγέλμ'.*

Ver. 560. —— *δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστους.*] *Non pauciores quàm duodecim.* Quod Latini dicunt, *duodecim ipsos.* Ut, apud Ciceronem, " *decem ipsos dies,*" et, " *annis* 73 *ipsis.*" Similitèr infrà, σ', 373. ——— *τρίποδας γὰρ ἐείκοσι πάντας ἔτευχεν.* Ubi stultissimè Scholiastes, *περισσὸν (inquit) τὸ Πάντας·* cùm è contrario in istâ voce Vis omnis sententiæ consistat ; *tripodas uno eodemque tempore non minùs viginti fabricabatur.* Rursùm σ', 470. *Φῦσαι ἐείκοσι πᾶσαι ἐφύσων.* Ubi *Barnesius* ineptè id vertit Anglicè, "TWENTY IN ALL;" quod erat scilicèt vertendum, "TWENTY AT " ONCE." Item, τ, 247. *Χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα· decem ipsa talenta,* vel, *talenta non minùs decem.* Ubi *Dionysii Halicarnassensis,* viri eruditissimi, negligentiam satìs mirari non possum ; qui hoc, Πλεονασμὸν appellat *διὰ τὸ μέτρον· lib. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως,* § 8. Iterùm, *Odyss.* ί, 204. *Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν.* Et *Odyss.* ώ, 60. *Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι.*

Ver. 563. *Ἕκτωρ τε* ——— *καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοί.*] *Scholiastes* ad hunc locum, quem et secuta est et laudavit *Domina Dacier* ; *νῦν, inquit, ἐν εἰρωνείας μέρει κεῖται· οὐ γὰρ ἐπαινεῖν πρέπει τοὺς πολεμίους.* Ineptè admodùm ; ut mihi quidem videtur. Non enim jam contemptui habebat Trojanos Ulysses.

Ὣς εἰπὼν, τάφροιο διήλασε μώνυχας ἵππους,
Καγχαλόων· ἅμα δ' ἄλλοι ἴσαν χαίροντες Ἀχαιοί.
Οἱ δ' ὅτε Τυδείδεω κλισίην εὔτυκτον ἵκοντο,
Ἵππους μὲν κατέδησαν ἐϋτμήτοισιν ἱμᾶσι
Φάτνῃ ἐφ' ἱππείῃ, ὅθι περ Διομήδεος ἵπποι
Ἕστασαν ὠκύποδες, μελιηδέα πυρὸν ἔδοντες·
Νηῒ δ' ἐνὶ πρύμνῃ ἔναρα βροτόεντα Δόλωνος
Θῆκ' Ὀδυσεὺς, ὄφρ' ἱρὸν ἑτοιμασσαίατ' Ἀθήνῃ·
Αὐτοὶ δ' ἱδρῶ πολλὸν ἀπενίζοντο θαλάσσῃ
Ἐσβάντες, κνήμας τε, ἰδὲ λόφον, ἀμφί τε μηρούς.
Αὐτὰρ ἐπεί σφιν κῦμα θαλάσσης ἱδρῶ πολλὸν
Νίψεν ἀπὸ χρωτὸς, καὶ ἀνέψυχθεν φίλον ἦτορ,
Ἔς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο.
Τὼ δὲ λοεσσαμένω, καὶ ἀλειψαμένω λίπ' ἐλαίῳ,
Δείπνῳ ἐφιζανέτην· ἀπὸ δὲ κρητῆρος Ἀθήνῃ
Πλείου ἀφυσσάμενοι, λεῖβον μελιηδέα οἶνον.

Sic fatus, fossam transcendere-fecit solidos-ungulis equos,
Gaudio exultans; unáque caeteri ibant gaudentes Achivi.
Quum autem *ad* Tydidae tentorium benè-structum pervenissent,
Equos quidem alligârunt scitè-sectis loris
Praesepe ad equinum; ubi videlicèt Diomedis equi
Stabant veloces-pedibus, dulce triticum edentes:
Navis autem in puppi spolia cruenta Dolonis
Posuit Ulysses, dum sacrum parare possent Minervae:
Ipsi interea sudorem multum abluebant mari
Ingressi; cruraque, et cervicem, circumque femora.
Verùm postquam ipsis unda maris sudorem multum
Abluisset à corpore, et recreati essent suo corde,
In solia-balneatoria ingressi benè-polita, lavabant.
Quum autem lavissent, et unxissent se pingui oleo,
Jentaculo assidebant; è cratere verò Minervae
Pleno haustum, libabant dulce vinum.

Ver. 572. — ἀπενίζοντο] Pronuntiabatur, ἀπιννίζοντο· sicuti ἔλλαβον ἐλλιτάνευον, ἔννεπε, et similia. Fortè tamen et *scribetur* rectiùs ἀπιννίζοντο. Ut sit videlicèt non ab ἀπονίζομαι, sed ab ἀπιννίζομαι; quod tam rectè dici potest, quàm apud *Herodotum* ἐναπονίζομαι.

Ver. 573. —— ἰδὲ λόφον.] Quâ ratione, ἰδὲ, hîc ultimam producat; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 576. 577. —— λούσαντο. —— λοεσσαμένω, —— ἀλειψαμένω.] De hoc vocis mediae usu maximè proprio, vide suprà ad γ', 141.

Ver. 577. —— λίπ' ἐλαίῳ.]

—— pinguis olivi. *Virgil. Ecl.* V, 68.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ῬΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Λ΄.

Ὑπόθεσις τῆς ὉΜΗΡΟΥ ῥαψῳδίας Λ΄.

ἈΓΑΜΕΜΝΩΝ, αὐτός τε ὁπλισάμενος, καὶ τοὺς ἄλλους καθοπλίσας Ἕλληνας, ἐξάγει ἐπὶ τὸν πόλεμον· Ἕκτωρ δὲ, Διὸς κελεύσαντος, ἀναχωρεῖ τῆς μάχης, ἕως Ἀγαμέμνων ἐπὶ τὸν ναύσταθμον διασώζεται. Μετὰ ταῦτα Ὀδυσσεὺς, κυκλωσαμένων αὐτὸν τῶν Τρώων, ἀμύνεται αὐτοὺς, Αἴαντος καὶ Μενελάου βοηθησάντων αὐτῷ. Τιτρώσκονται μέντοι τῶν Ἑλλήνων οἱ ἄριστοι, Ἀγαμέμνων μὲν ὑπὸ Κόωνος, Ὀδυσσεὺς δὲ ὑπὸ Σώκου· ὑπὸ δὲ Ἀλεξάνδρου, τοξεύονται Διομήδης, καὶ Εὐρύπυλος, καὶ Μαχάων· ὃν ἐπανιόντα σὺν Νέστορι θεασάμενος Ἀχιλλεὺς, διαπέμπεται Πάτροκλον μαθησόμενον, τίς εἴη ὁ τετρωμένος; Ὁ δὲ ἀφικόμενος καὶ μαθὼν Μαχάονα εἶναι, παρὰ τοῦ Νέστορος προτρέπεται, ἢ τὸν Ἀχιλλέα πεῖσαι συμμαχῆσαι τοῖς Ἕλλησιν, ἢ αὐτὸς γοῦν λαβὼν τὴν πανοπλίαν τοῦ Ἀχιλλέως, ἐξελθεῖν εἰς μάχην· Ἐπανερχόμενος δὲ, περιτυχὼν Εὐρυπύλῳ, κομίσας εἰς τὰς ναῦς θεραπεύει.

ἌΛΛΗ.

ΤΗΝ Λάμβδα ῥαψῳδίαν, Ἀγαμέμνονος ἀριστείαν ἐπιγράφουσι· παράγουσι γὰρ τὸν Ἀγαμέμνονα ὑπὸ τῆς Ἥρας καὶ Ἀθηνᾶς βοηθούμενον, καὶ πολλὴν τροπὴν τῶν Τρώων ἐργαζόμενον, ὡς καὶ τὸν Δία, Ἶριν πέμψαντα, ἀπάγειν Ἕκτορα, εἰς ὅσον Ἀγαμέμνων ἠρίστευε. Τρωθέντος δὲ ὑπὸ Κόωνος τὴν χεῖρα, καὶ ἀναχωρήσαντος ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ Ἕκτορος ἐλθόντος εἰς τὸν πόλεμον, κρατερᾶς γενομένης μάχης, ἐξ ἀμφοτέρων πίπτουσι καὶ τιτρώσκονται πολλοὶ, καὶ Διομήδης, καὶ Ὀδυσσεύς· Καὶ Μαχάονα θεασάμενος Ἀχιλλεὺς, ὑπὸ τοῦ Νέστορος ἐπὶ τὰς ναῦς ἀγόμενον, πέμπει Πάτροκλον μαθησόμενον, τίς εἴη ὁ τετρωμένος; Ἀφικομένῳ δὲ αὐτῷ Νέστωρ τὰ τῶν Ἑλλήνων ὀδύρεται πταίσματα, καὶ παρακαλεῖ μάλιστα μὲν αὐτὸν πεῖσαι τὸν Ἀχιλλέα συμμαχῆσαι τοῖς Ἕλλησιν· εἰ δὲ ἐκεῖνος μὴ βούλοιτο, σὺν τοῖς Μυρμιδόσι τὸν Πάτροκλον πέμψαι, δόντα τὴν ἰδίαν αὐτῷ πανοπλίαν· τοὺς γὰρ Τρῶας καταπλαγήσεσθαι, καὶ οἰηθέντας αὐτὸν παρεῖναι τὸν Ἀχιλλέα, φεύξεσθαι. Ἐπανερχόμενος δὲ ὁ Πάτροκλος πρὸς Ἀχιλλέα, περιτυχὼν Εὐρυπύλῳ τετρωμένῳ, βαστάζει τε αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τὰς ναῦς κομίσας θεραπεύει.

Ἐπιγραφαί.

Ἀγαμέμνονος ἀριστεία.

Ἄλλως.

Λάμβδα ἐνὶ προμάχοισι μέγη βασιλεὺς Ἀγαμέμνων.

Ἄλλως.

Λάμβδα δ', Ἀριστῆας Δαναῶν βάλον Ἕκτορος ἄνδρες.

Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
Ὤρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσι·
Ζεὺς δ' Ἔριδα προΐαλλε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
Ἀργαλέην, πολέμοιο τέρας μετὰ χερσὶν ἔχουσαν·
Στῆ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ,
Ἥ ῥ' ἐν μεσσάτῳ ἔσκε, γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε,
Ἠμὲν ἐπ' Αἴαντος κλισίας Τελαμωνιάδαο,
Ἠδ' ἐπ' Ἀχιλλῆος· τοί ῥ' ἔσχατα νῆας ἐΐσας
Εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν·
Ἔνθα στᾶσ' ἤϋσε θεὰ μέγα τε, δεινόν τε,
Ὄρθι' Ἀχαιοῖσιν, μέγα δὲ σθένος ἔμβαλ' ἑκάστῳ
Καρδίῃ, ἄλληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι·
Τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ', ἠὲ νέεσθαι

AURORA autem è lectis à pulchro Tithono
Surgebat, ut immortalibus lucem ferret atque mortalibus:
Jupiter verò *deam* Discordiam misit celeres ad naves Achivorum
Luctuosam, belli signum in manibus gestantem:
Stetit autem *ea* in Ulyssis ingenti navi nigrâ,
Quae in medio erat; ut vox exaudiri posset in utramque partem,
Et ad Ajacis tentoria Telamonii,
Et ad Achillis: qui *duo* utique ad extremas partes naves aequales
Subduxerant, virtute freti et robore manuum:
Illic stans clamavit dea altúmque horrendúmque,
Intentissimâ-voce Achivis, magnumque robur immisit cuique
In cor, ut indesinentèr bellarent et pugnarent:
His autem statim bellum dulcius factum est, quàm redire

Ver. 1. Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων —— Τιθωνοῖο.] Tithoni croceum linquens aurora cubile. *Georg.* I, 447. *Æn.* IV, 585. Vide suprà ad ά, 477.

Ver. 2. Ὤρνυθ'.] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid. — ἀθανάτοισι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 8. —— τοί ῥ' ἔσχατα νῆας ἐΐσας.] Vide suprà ad θ', 225.

Ibid. — νῆας ἐΐσας.] Vide suprà ad ά, 306.

Ver. 10. —— ἤϋσε θεὰ μέγα τε.] Clamor militum ad pugnam exeuntium, μεγαλοπρεπῶς. Infrà, *ver.* 50. ἄσβεστος δὲ βοὴ γένετ'.

Ibid. —— μέγα τε, δεινόν τε.] Quâ ratione, τε, hic producatur, vide suprà ad ά, 51.

Ver. 11. Ὄρθι' Ἀχαιοῖσιν.]

Ὅτι δὴ παρέκυψε Χαῖρις ἐπὶ τὸν ὄρθιον. *Aristophan. Acharn. ver.* 16. Quem ad locum Scholiastes: Ὁ δὲ Ὄρθιος αὐλητικὸς νόμος, οὕτω καλούμενος, διὰ τὸ εἶναι εὔτονος, καὶ ἀνάτασιν ἔχειν.

Ibid. —— μέγα δὲ σθένος ἔμβαλ' ἑκάστῳ.] Vide suprà ad β', 451.

Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἀτρείδης δ' ἐβόησεν, ἰδὲ ζώννυσθαι ἄνωγεν
Ἀργείους· ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο νώροπα χαλκόν.
Κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
Καλὰς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·
Δεύτερον αὖ, θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε,
Τόν ποτέ οἱ Κινύρης δῶκε, ξεινήϊον εἶναι.
Πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος, οὕνεκ' Ἀχαιοὶ
Ἐς Τροίην νήεσσιν ἀναπλεύσεσθαι ἔμελλον·
Τοὔνεκά οἱ τὸν δῶκε, χαριζόμενος βασιλῆϊ.
Τοῦ δ' ἤτοι δέκα οἶμοι ἔσαν μέλανος κυάνοιο,
Δώδεκα δὲ χρυσοῖο, καὶ εἴκοσι κασσιτέροιο·
Κυάνεοι δὲ δράκοντες ὀρωρέχατο προτὶ δειρὴν
Τρεῖς, ἑκάτερθ' ἴρισσιν ἐοικότες, ἅς τε Κρονίων
Ἐν νέφεϊ στήριξε, τέρας μερόπων ἀνθρώπων.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος· ἐν δέ οἱ ἧλοι
Χρύσειοι πάμφαινον· ἀτὰρ περὶ κουλεὸν ἦεν
Ἀργύρεον, χρυσέοισιν ἀορτήρεσσιν ἀρηρός.

In navibus cavis dilectam in patriam terram.
Atrides porrò clamavit, et accingi jussit
Argivos; ipse quoque induit splendidum aes.
Ocreas quidem primùm circa tibias posuit
Pulchras, argenteis fibulis aptè-junctas:
Tum deindè thoracem circa pectora induebat,
Quem olim ei Cinyras dedit, hospitale munus ut esset.
Audiebatur enim ad-Cyprum-usque magna fama, quòd Achivi
Ad Trojam navibus navigaturi essent:
Quamobrem ei hunc dedit, gratificans regi.
Ac hujus quidem decem virgae erant nigri cyani,
Duodecim autem auri, et viginti stanni:
Caerulei item dracones surgebant ad collum
Tres, ab utraque parte iridibus similes, quas utique Saturnius
In nube fixit, signum articulatè-loquentibus hominibus.
Circa humeros dein jecit ensem: in eo verò clavi
Aurei collucebant: at circum vagina erat
Argentea, aureis loris apta.

Ver. 15. Ἀτρείδης δ' ἐβόησεν, —— ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο.]

Turnus in arma viros, armis circundatus ipse
Suscitat; æratasque acies in prœlia cogit
Quisque suas, variisque acuunt rumoribus iras.
Æn. IX, 462.

Ibid. ——ἄνωγεν.] Non à præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ab aoristo, ἄνωγον. Vide suprà ad θ', 322; et ad ά, 37.

Ver. 16. ———— ἐδύσατο.] *Al.* ἐδύσσατο. Malè: Ut rectè notavit *Barnesius:* Nam ἐδύσατο antepenultimam naturâ producit. *Al.* ἐδύσετο: De quo vide suprà ad β', 35. et ad ί, 109.

Ibid. —— νώροπα χαλκόν.] Vide suprà ad β', 578.

Ver. 18. Καλὰς.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 26. —— προτὶ.] *Al.* ποτὶ. Quod et ferri possit.

Ver. 31. Ἀργύρεον, χρυσέοισιν.] Pronuntiabatur χρυσοῖσιν. Prima enim nullâ potest licentiâ corripi.

Ἀν δ᾽ ἕλετ᾽ ἀμφιβρότην, πολυδαίδαλον, ἀσπίδα θοῦριν,
Καλὴν, ἣν πέρι μὲν κύκλοι δέκα χάλκεοι ἦσαν,
Ἐν δέ οἱ ὀμφαλοὶ ἦσαν ἐείκοσι κασσιτέροιο
Λευκοὶ, ἐν δὲ μέσοισιν ἔην μέλανος κυάνοιο.
Τῇ δ᾽ ἔπι μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο
Δεινὸν δερκομένη, περὶ δὲ Δεῖμός τε, Φόβος τέ.
Τῆς δ᾽ ἐξ ἀργύρεος τελαμὼν ἦν· αὐτὰρ ἐπ᾽ αὐτῷ
Κυάνεος ἐλέλικτο δράκων, κεφαλαὶ δέ οἱ ἦσαν
Τρεῖς ἀμφιστεφέες, ἑνὸς αὐχένος ἐκπεφυυῖαι.
Κρατὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἀμφίφαλον κυνέην θέτο, τετραφάληρον,
Ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν.
Εἵλετο δ᾽ ἄλκιμα δοῦρε δύω, κεκορυθμένα χαλκῷ,
Ὀξέα· τῆλε δὲ χαλκὸς ἀπ᾽ αὐτόφιν οὐρανὸν εἴσω
Λάμπ᾽· ἐπὶ δ᾽ ἐγδούπησαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη,
Τιμῶσαι βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης.
Ἡνιόχῳ μὲν ἔπειτα ἑῷ ἐπέτελλεν ἕκαστος
Ἵππους εὖ κατὰ κόσμον ἐρυκέμεν αὖθ᾽ ἐπὶ τάφρῳ·
Αὐτοὶ δὲ πρυλέες σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες

Sustulit autem totum-hominem-operiens, varium scutum, validum,
Pulchrum, circum quod orbes decem aerei erant;
Inque eo umbones erant viginti, ex stanno
Candidi, et in mediis erat *unus* ex nigro cyano.
In eo autem Gorgon trux-oculis adornata erat
Horrendum aspiciens, et circum Terrorque, et Fuga.
Ex eo autem argenteum lorum erat: et supra istud
Caeruleus sinuabatur draco, capitaque ei erant
Tria in-orbem-curvata, unâ cervice enata.
Capiti verò clavis-utrimque-ornatam galeam imposuit, quatuor-conos-habentem,
Setis-equinis-comantem: horrendum autem crista desuper nutabat.
Sumpsit dein validas hastas duas, munitas aere,
Acutas: longè autem aes ab ipsis *ad* coelum usque
Splendebat: insuperque sonitum ediderunt Minervaque et Juno,
Honorantes regem divitis-auro Mycenes.
Aurigae tum porrò suo praecipiebat unusquisque
Equos benè ex ordine tenere illic ad fossam:
Ipsi verò pedibus, cum armis, armati

Ver. 33. Καλήν.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 35. ——— ἔην.] *Barnesius* legendum existimat, εἷς, *unus.* Quæ neque Homerica vox est, et multò etiam elegantiùs reticetur.

Ver. 36. —— Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο.] Non sine magno artificio, productâ hîc, etiam extra cæsuram, syllabâ brevi, versus ipse videtur quasi *diriguisse.* Vide suprà ad α', 342. et ad γ', 363. et infrà ad μ', 208. Ὅταν δὲ —— φοβερὰν —— ὄψιν εἰσάγῃ, τῶν τε φωνηέντων οὐ τὰ κράτιστα θήσει, ἀλλὰ τῶν ψοφοειδῶν ἢ ἀφώνων τὰ δυσεκφορώτατα λήψεται, καὶ καταπυκνώσει τούτοις τὰς συλλαβάς. Οἷά ἐστι ταυτί.

Τῇ δ᾽ ἔπι μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο,
Δεινὸν δερκομένη, περὶ δὲ Δεῖμός τε Φόβος τέ.

Dionys. Halicarn. περὶ Συνθέσεως, § 16.

Ver. 37. —— περὶ δὲ Δεῖμός τε.] Quâ ratione, δὲ, hîc producatur; item ultima in κυάνεος, *ver.* 39. et in ἀμφιστεφέες, *ver.* 40. et θεὸς, *ver.* 58. vide suprà ad α', 51.

Ver. 40. — ἀμφιστεφέες.] *Al.* ἀμφιστρεφέες.

Ver. 48. —— ἐπὶ τάφρῳ.] *Al.* ἐπὶ τάφρον.

Ver. 49. —— σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες Ῥῶοντ'. Istud Σὺν τεύχεσι, propter adjunctam

Ῥώοντ᾽· ἄσϐεστος δὲ βοὴ γένετ᾽ ἠῶθι πρό.
Φθὰν δὲ μεθ᾽ ἱππήων ἐπὶ τάφρῳ κοσμηθέντες·
Ἱππῆες δ᾽ ὀλίγον μετεκίαθον· ἐν δὲ κυδοιμὸν
Ὦρσε κακὸν Κρονίδης, κατὰ δ᾽ ὑψόθεν ἧκεν ἐέρσας
Αἵματι μυδαλέας ἐξ αἰθέρος, οὕνεκ᾽ ἔμελλε
Πολλὰς ἰφθίμους κεφαλὰς ἄϊδι προϊάψειν.
Τρῶες δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο,
Ἕκτορά τ᾽ ἀμφὶ μέγαν, καὶ ἀμύμονα Πουλυδάμαντα,
Αἰνείαν θ᾽, ὃς Τρωσὶ, θεὸς ὣς, τίετο δήμῳ·
Τρεῖς τ᾽ Ἀντηνορίδας, Πόλυϐον, καὶ Ἀγήνορα δῖον,
Ἠΐθεόν τ᾽ Ἀκάμαντ᾽, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν·
Ἕκτωρ δ᾽ ἐν πρώτοισι φέρ᾽ ἀσπίδα πάντοσε ἴσην.
Οἷος δ᾽ ἐκ νεφέων ἀναφαίνεται οὔλιος ἀστὴρ,

Alacres-ruebant: immensus verò clamor ortus est auroram ante.
Priores autem venerunt cum equitibus ad fossam instructi;
Equites verò paululùm pòst sequebantur; inter eos autem tumultum
Concitavit perniciosum Saturnius, et ex alto demisit rores
Sanguine madidos ex aethere, quòd esset
Multa fortia capita orco praematurè missurus.
Troës verò ex-altera-parte *aciem instruebant* super tumulo campi,
Hectoremque circa magnum, et eximium Polydamantem,
Aeneamque, qui inter Trojanos, deus veluti, honorabatur à populo;
Tresque Antenoridas, Polybum, et Agenora nobilem,
Juvenemque Acamanta, similem immortalibus:
Hector verò inter primos ferebat clypeum undique aequalem.
Qualis autem ex nubibus apparet exitialis stella,

præpositionem, non refertur ad θωρηχθέντες, (vide έ, 737. et θ΄, 376. 388.) sed ad ῥώοντο. Quemadmodum et latinè dicitur, *armis armari*, non *cum armis armari*; è contrario, *cum armis hostem aggredi*, rectè dicitur. Vide suprà ad ά, 528. 529. et ad θ΄, 530.

Ver. 51. Φθὰν δὲ μεθ᾽ ἱππήων ἐπὶ τάφρῳ κοσμηθέντες· Ἱππῆες δ᾽ ὀλίγον μετεκίαθον.] Sententia est: Progrediebatur exercitus eo ordine, ut priores ad fossam starent instructi pedites; equites, è curribus pugnaturi, parvo interjecto sequerentur intervallo. Fieri quoque potest ut istud, φθὰν, comparatè ad Trojanos usurpetur: Priùs scilicèt ad fossam Achivi erant instructi ad defendendum, quàm ad oppugnandum aggrederentur Trojani. *Barnesius* omninò legendum contendit, φθὰν δὲ μέγ᾽ ἱππήων. Quod tamen nullo modo fieri potest. Nam *primo*, μέγα φθάνειν, ut opinor, non satìs græcè dicitur: Quod si rectè diceretur, non tamen aptè conveniret cum eo quod sequitur, ὀλίγον μετεκίαθον. *Deinde:* constructio ista, φθάνειν ἱππήων, Homerum non sapit. Adhibet enim Poeta vocem φθάνειν, absolutè, multis in locis: Cum accusativo semel, φ΄, 262. ——— φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα. Cum genitivo autem nusquam conjungit: Nam in isto, π΄, 322. ——— τοῦ δ᾽ ἀντίθεος Θρασυμήδης Ἔφθη ὀρεξάμενος, vocula τοῦ refertur non ad ἔφθη, sed ad ὀρεξάμενος. Quod si rectè dici potuisset, φθὰν δὲ ἱππήων· attamen multò aptiùs scriberetur, φθὰν δὲ μὲν ἱππήων, quàm φθὰν δὲ μέγ᾽ ἱππήων· propter sequens istud ὀλίγον. *Denique:* quod voluit Scholiastes, μέγα κοσμηθέντες, neque græcè (credo) dicitur; neque (si dici potuisset) istiusmodi verborum transpositionem, aut græcæ, aut ullius (ut opinor) fert linguæ ratio.

Ver. 53. —— ὑψόθεν ἧκεν ἐέρσας Αἵματι μυδαλέας ἐξ αἰθέρος.]

——— fragor intonat ingens:
Arma inter nubem, cœli in regione serenâ,
Per sudum *rutilare* vident, et pulsa tonare.
Æn. VIII, 527.

Ver. 60. —— ἀθανάτοισιν.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 62. Οἷος δ᾽ ——— ἀστὴρ.] Vide suprà, ί, 4. et infrà, χ΄, 26. et 317.

Ὡς κἄμ᾽ ἐπαυχῶ τῆσδε τῆς φήμης ἄπο
Δεδορκότ᾽ ἐχθροῖς, ἄστρον ὣς, λάμψειν ἔτι.
Sophocl. Electr. 64.

Παμφαίνων, τότε δ' αὖτις ἔδυ νέφεα σκιόεντα·
Ὣς Ἕκτωρ ὅτε μέν τε μετὰ πρώτοισι φάνεσκεν,
Ἄλλοτε δ' ἐν πυμάτοισι, κελεύων· πᾶς δ' ἄρα χαλκῷ
Λάμφ', ὥστε στεροπὴ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο.
Οἱ δ', ὥστ' ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισιν
Ὄγμον ἐλαύνωσιν, ἀνδρὸς μάκαρος κατ' ἄρουραν,
Πυρῶν, ἢ κριθῶν, τὰ δὲ δράγματα ταρφέα πίπτει·
Ὣς Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ ἐπ' ἀλλήλοισι θορόντες
Δῄουν· οὐδ' ἕτεροι μνώοντ' ὀλοοῖο φόβοιο·
Ἴσας δ' ὑσμίνη κεφαλὰς ἔχον· οἱ δὲ, λύκοι ὣς,
Θῦνον· Ἔρις δ' ἄρ' ἔχαιρε πολύστονος εἰσορόωσα·
Οἴη γάρ ῥα θεῶν παρετύγχανε μαρναμένοισιν·
Οἱ δ' ἄλλοι οὔ σφιν πάρεσαν θεοὶ, ἀλλὰ ἕκηλοι
Οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι καθήατο· ἧχι ἑκάστῳ
Δώματα καλὰ τέτυκτο, κατὰ πτύχας Οὐλύμποιο·
Πάντες δ' ᾐτιόωντο κελαινεφέα Κρονίωνα,
Οὕνεκ' ἄρα Τρώεσσιν ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι.

Aliquando collucens, interdum verò subit nubes opacas:
Sic Hector modò quidem inter primos apparebat,
Modò autem inter extremos, imperans. Totus verò aere
Splendebat, veluti fulgur patris Jovis Aegiochi.
Quemadmodum autem messores oppositi invicem
Segetes metendo obviam-festinant, viri locupletis per arvum,
Tritici, vel hordei; manipuli verò crebri cadunt;
Sic Trojani et Achivi in se invicem insilientes
Caedebant; neutrique recordabantur perniciosae fugae:
Aequalia autem in pugnâ capita ferebant: ipsi verò, lupi veluti,
Ruebant: Discordia utique gaudebat luctuosa aspiciens:
Sola enim deorum aderat pugnantibus:
At alii non ipsis aderant dii, sed quieti
Suis in aedibus sedebant; ubi singulis
Domus pulchrae aedificatae erant, per juga Olympi:
Omnes autem accusabant atras-nubes-cogentem Saturnium,
Eo-quòd Trojanis volebat gloriam praebere.

——————— ipse agmine Pallas
In medio, chlamyde et pictis conspectus in armis:
Qualis ubi Oceani perfusus Lucifer undâ,
Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
Extulit os sacrum coelo.— *Æn.* VIII, 587.

Singularis autem apud *Homerum* hujus imaginis pulchritudo, eo quòd *Hectorem* ubique summâ cum agilitate inter suos *ex intervallis* exhibeat *interlucentem*.

Ver. 67. Οἱ δ', ὥστ' ἀμητῆρες.] Mirè placuisse *Alexandro Magno* hosce quinque versiculos, refert *Dio. Orat.* 1.

Ver. 68. Ὄγμον.] Ὄγμον scribendum docet *Eustathius*, sicutì ὄκνος, ὄμβρος, ὄσσος, ὄρθρος, ὄρφνος, ὄλβος. Sed hoc leviculum.

Ibid. —— ἐλαύνωσιν, ἀνδρὸς.] Quâ ratione, ἐλαύνωσιν, hic ultimam producat; item ἐνὶ, *ver.* 76; vide suprà ad ά, 51.

Ibid. —— ἄρουραν.] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 70. —— ἐπ' ἀλλήλοισι θορόντες Δῄουν.]
— cædebant pariter, pariterque ruebant
Victores victique; neque his fuga nota, neque illis. *Æn.* X, 756.

Ver. 72. —— οἱ δὲ, λύκοι ὣς.]
—— inde, lupi ceu;— *Æn.* II, 355.

Ver. 73. Θῦνον· Ἔρις δ' ἄρ' ἔχαιρε.]
—— saevit medio in certamine Mavors,—
Et scissâ gaudens vadit *Discordia* pallâ. *Æn.* VIII, 700.

Ver. 76. —— καθήατο.] *Al.* καθείατο.

Ver. 77. —— καλὰ.] Vide suprà ad β', 45.

Τῶν μὲν ἄρ' οὐκ ἀλέγιζε πατήρ· ὁ δὲ, νόσφι λιασθεὶς,
Τῶν ἄλλων ἀπάνευθε καθέζετο κύδεϊ γαίων,
Εἰσορόων Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Χαλκοῦ τε στεροπὴν, ὀλλύντας τ', ὀλλυμένους τέ.
Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
Τόφρα μάλ' ἀμφοτέρων βέλε' ἥπτετο, πίπτε δὲ λαός·
Ἦμος δὲ δρυτόμος περ ἀνὴρ ὡπλίσσατο δόρπον
Οὔρεος ἐν βήσσῃσιν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο χεῖρας
Τάμνων δένδρεα μακρὰ, ἄδος τέ μιν ἵκετο θυμὸν,
Σίτου τε γλυκεροῖο περὶ φρένας ἵμερος αἱρεῖ·
Τῆμος σφῇ ἀρετῇ Δαναοὶ ῥήξαντο φάλαγγας,
Κεκλόμενοι ἑτάροισι κατὰ στίχας· ἐκ δ' Ἀγαμέμνων
Πρῶτος ὄρουσ'· ἕλε δ' ἄνδρα Βιήνορα, ποιμένα λαῶν,
Αὐτὸν, ἔπειτα δ' ἑταῖρον Ὀϊλῆα πλήξιππον.
Ἦ τοι ὅγ' ἐξ ἵππων κατεπάλμενος ἀντίος ἔστη·
Τὸν δ' ἰθὺς μεμαῶτα μετώπιον ὀξέϊ δουρὶ
Νύξ', οὐδὲ στεφάνη δόρυ οἱ σχέθε χαλκοβάρεια,
Ἀλλὰ δι' αὐτῆς ἦλθε καὶ ὀστέου, ἐγκέφαλος δὲ
Ἔνδον ἅπας πεπάλακτο· δάμασσε δέ μιν μεμαῶτα.

Atque eorum sanè nullam-habebat-rationem pater: sed, secedens,
Ab aliis seorsùm sedebat, gloriâ exultans,
Inspiciens Trojanorumque urbem et naves Achivorum,
Aerisque fulgorem, interimentesque, intereuntesque.
Ac quamdiu quidem tempus matutinum erat et crescebat sacra dies,
Tamdiu valdè utrosque tela attingebant, cadebatque populus:
Quo tempore verò lignator apparat prandium
Montis in saltibus, postquam satiavit manus
Caedendo arbores altas, satietasque ejus cepit animum,
Cibique dulcis circum praecordia desiderium occupat:
Tunc suâ virtute Danai perfregerunt phalangas,
Adhortatione-factâ sociis per ordines: Agamemnon verò
Primus exiliit; interfecitque virum Bianorem, pastorem populorum,
Ipsum, deinde verò et socium Oïleum agitatorem-equorum.
Nempe hic ab equis *in eum* desiliens adversùs stetit;
Hunc autem rectâ irruentem in fronte acutâ hastâ
Percussit, neque galea hastam ei morata est aere-gravis,
Sed per ipsam penetravit et os, cerebrumque
Intus totum foedatum est: domuit verò ipsum irruentem.

Ver. 81. — ἀπάνευθε.] Vide suprà ad ά, 349.

Ver. 82. Εἰσορόων Τρώων τε πόλιν.] Vide suprà ad θ', 51.

Ver. 83. —— ὀλλυμένους τέ.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 86. —— ὡπλίσσατο.] Ita *Barnesius*, rectè. *Vulgg.* ὡπλίσατο: Malè. Corripit enim antepenultimam. Vide suprà ad ά, 140.

Ibid. —— δόρπον.] *Plutarchus, Symposiac. lib.* VIII. *Probl.* 6. legit, δεῖπνον.

Ver. 95 et 98. —— μεμαῶτα.] Vide suprà ad β', 818; et ad ζ', 464.

Ver. 97. —— καὶ ὀστέου, ἐγκέφαλος δὲ Ἔνδον ἅπας πεπάλακτο.]

—————— ille securi
Adversi frontem mediam mentumque reductâ
Disjicit, et sparso latè rigat arma cerebro.
Æn. XII, 306.

Καὶ τοὺς μὲν λίπεν αὖθι ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Στήθεσι παμφαίνοντας, ἐπεὶ περίδυσε χιτῶνας·
Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' Ἶσόν τε καὶ Ἄντιφον ἐξεναρίξων,
Υἷε δύω Πριάμοιο, νόθον καὶ γνήσιον, ἄμφω
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας· ὁ μὲν νόθος ἡνιόχευεν,
Ἄντιφος αὖ παρέβασκε περικλυτός· ὥ ποτ' Ἀχιλλεὺς
Ἴδης ἐν κνημοῖσι δίδη μόσχοισι λύγοισι,
Ποιμαίνοντ' ἐπ' ὄεσσι λαβών· καὶ ἔλυσεν ἀποίνων.
Δὴ τότε γ' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο κατὰ στῆθος βάλε δουρί·
Ἄντιφον αὖ παρὰ οὖς ἔλασε ξίφει, ἐκ δ' ἔβαλ' ἵππων.
Σπερχόμενος δ' ἀπὸ τοῖιν ἐσύλα τεύχεα καλὰ,
Γιγνώσκων· καὶ γάρ σφε πάρος παρὰ νηυσὶ θοῇσιν
Εἶδεν, ὅτ' ἐξ Ἴδης ἄγαγεν πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς.
Ὡς δὲ λέων ἐλάφοιο ταχείης νήπια τέκνα
Ῥηϊδίως ξυνέαξε, λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσιν,
Ἐλθὼν εἰς εὐνὴν, ἁπαλόν τε σφ' ἦτορ ἀπηύρα·
Ἡ δ' εἴπερ τε τύχῃσι μάλα σχεδὸν, οὐ δύναταί σφιν

Et hos quidem reliquit illic rex virorum Agamemnon
Pectora formosa-nudatos, quum exutas-abstulisset tunicas:
Ipse verò ivit Isumque et Antiphum interfecturus,
Filios duos Priami, nothum et legitimum, ambos
In uno curru existentes: nothus quidem aurigabatur,
Antiphus autem *è curru* pugnabat inclytus: quos olim Achilles
Idae in jugis ligavit teneris viminibus,
Pascentes apud oves nactus; et *demùm* liberavit pretio.
Jam verò Atrides latè-imperans Agamemnon
Horum alterum quidem supra mammam ad pectus percussit hastâ:
Antiphum autem ad aurem feriit ense, dejecitque ab equis.
Festinans verò ab iis detrahebat arma pulchra,
Agnoscens: etenim ipsos antea apud naves celeres
Viderat, quandò ex Idâ duxerat pedibus velox Achilles.
Sicut autem leo cervae velocis parvulos hinnulos
Facilè confringit, correptos validis dentibus,
Veniens ad lustrum, teneramque ipsis animam aufert;
Illa verò, quamvis adsit valdè propè, non potest ipsis

Ver. 100. Στήθεσι παμφαίνοντας.] Videtur mihi vox, παμφαίνοντας, eam habere vim, ut non dicat tantùm *pectora nudatos*, sed, quod et in versione exhibui, *pectora formosa nudatos*.

Ver. 103. —— ὁ μὲν νόθος ἡνιόχευεν, Ἄντιφος αὖ παρέβασκε.] Sic infrà, ψ', 132.——ἐν δίφροισι παραιβάται, ἡνίοχοί τε.

—— bijugis infert se Lucagus albis,
—— fraterque Liger; sed frater habenis
Flectit equos, strictum rotat acer Lucagus ensem. *Æn.* X, 575.

Ver. 104. ——— ποτ' Ἀχιλλεὺς.] Καὶ νῦν Ὅμηρος Ἀχιλλέως μνήμην συνήθως παρεντίθεται —— τόντε Ἀχιλλέα σεμνύνει, καὶ τὴν ποίησιν καταποικίλλει. *Eustath.* Vide suprà ad β', 673, 681; ad ί, 788; et ad ή, 228.

Ver. 105. —— δίδη.] Ut ex δώσω, δίδωμι· ita ex δήσω, δίδημι.

Ver. 107. Δὴ τότε γ'.] *Barnesius* edidit, Τῶν τότε γ'. At minùs concinnè.

Ver. 110. καλὰ.] Vide suprà ad β', 45.

Ver. 111. Γιγνώσκων.] *Al.* Γινώσκων. Quod perindè est. Nam γινώσκω primam producit.

Ver. 112. — πόδας ὠκὺς.] Vide suprà ad ά, 58.

Χραισμεῖν· αὐτὴν γάρ μιν ὑπὸ τρόμος αἰνὸς ἱκάνει·
Καρπαλίμως δ' ἤϊξε διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην
Σπεύδουσ', ἱδρώουσα κραταιοῦ θηρὸς ὑφ' ὁρμῆς·
Ὣς ἄρα τοῖς οὔτις δύνατο χραισμῆσαι ὄλεθρον
Τρώων, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὑπ' Ἀργείοισι φέβοντο.
Αὐτὰρ ὁ Πείσανδρόν τε καὶ Ἱππόλοχον μενεχάρμην,
Υἱέας Ἀντιμάχοιο δαΐφρονος, ὅς ῥα μάλιστα,
Χρυσὸν Ἀλεξάνδροιο δεδεγμένος, ἀγλαὰ δῶρα,
Οὐκ εἴασχ' Ἑλένην δόμεναι ξανθῷ Μενελάῳ·
Τοῦ περ δὴ δύο παῖδε λάβε κρείων Ἀγαμέμνων,
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας, ὁμοῦ δ' ἔχον ὠκέας ἵππους·
Ἐκ γάρ σφεας χειρῶν φύγον ἡνία σιγαλόεντα·
Τὼ δὲ κυκηθήτην· ὁ δ' ἐναντίον ὦρτο, λέων ὣς,
Ἀτρείδης· τὼ δ' αὖτ' ἐκ δίφρου γουναζέσθην·
Ζώγρει, Ἀτρέος υἱὲ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα·
Πολλὰ δ' ἐν Ἀντιμάχοιο δόμοις κειμήλια κεῖται,
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος·
Τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,
Εἰ νῶϊ ζωοὺς πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὣς τώγε κλαίοντε προσαυδήτην βασιλῆα

Opitulari; illam enim ipsam tremor vehemens subit;
Confestimque fugit per querceta densa et sylvam
Festinans, sudans violentae ferae propter impetum:
Sic illis nemo potuit arcere perniciem
Ex Trojanis, sed et ipsi ab Argivis percellebantur.
Porrò *Agamemnon* Pisandrumque et Hippolochum fortem,
Filios Antimachi bellicosi, qui potissimùm,
Auro ab Alexandro accepto, splendidis *scilicèt* donis,
Non sinebat *Trojanos* Helenam reddere flavo Menelao;
Hujus utique duos filios cepit rex Agamemnon,
In uno curru existentes, simulque agebant veloces equos:
Nam iis ex manibus fugerant habenae miro-artificio-factae,
Atque adeò turbati sunt: itaque *in eos* contra ruit, ceu leo,
Atrides: ii verò à curru supplices orabant:
" Vivos-cape, Atrei fili, tuque digna accipe pretia-liberationis:
" Multae utique in Antimachi aedibus opes reconditae-jacent,
" Aesque, aurumque, varioque-artificio-elaboratum ferrum:
" Ex his tibi donaverit pater infinita dona,
" Si nos vivos audierit apud naves Achivorum."
Sic hi flentes allocuti sunt regem

Ver. 118. — ὕλην.] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 128. Ἐκ γὰρ σφέας χειρῶν φύγον.] Refertur istud, γὰρ, ad præcedentem λάβε, *ver.* 126. *Al.* ἐκ γὰρ σφίων χειρῶν φύγον. Minùs venustè.

Ver. 129. ———— ἐναντίον ὦρτο.] — infestâ subit obvius hastâ. *Æn.* X, 877.

Ver. 132. Πολλὰ δ' ἐν Ἀντιμάχοιο δόμοις.] *Al.* Πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῖο πατρὸς· vel Πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρός. Sed malè. Nam, ut rectè annotavit *Barnesius*, liquet ex *ver.* 138. infrà, *Antimachum* jam hìc anteà fuisse *nominatum*.

Ver. 134. — χαρίσαιτο.] Vide suprà ad ά, 140.

Μειλιχίοις ἐπέεσσιν· ἀμείλικτον δ' ὄπ' ἄκουσαν·
Εἰ μὲν δὴ 'Αντιμάχοιο δαΐφρονος υἱέες ἐστὸν,
Ὅς ποτ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ Μενέλαον ἄνωγεν,
'Αγγελίην ἐλθόντα, σὺν ἀντιθέῳ 'Οδυσῆϊ,
Αὖθι κατακτεῖναι, μηδ' ἐξέμεν ἂψ ἐς 'Αχαιούς·
Νῦν μὲν δὴ τοῦ πατρὸς ἀεικέα τίσετε λώβην.
Ἦ, καὶ Πείσανδρον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
Δουρὶ βαλὼν πρὸς στῆθος· ὁ δ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·
'Ιππόλοχος δ' ἀπόρουσε, τὸν αὖ χαμαὶ ἐξενάριξε,
Χεῖρας ἀπὸ ξίφεϊ τμήξας, ἀπό τ' αὐχένα κόψας·
Ὅλμον δ' ὥς, ἔσσευε κυλίνδεσθαι δι' ὁμίλου.
Τοὺς μὲν ἔασ'· ὁ δ', ὅθι πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες,
Τῇ ῥ' ἐνόρουσ', ἅμα δ' ἄλλοι ἐϋκνήμιδες 'Αχαιοί.
Πεζοὶ μὲν πεζοὺς ὄλεκον φεύγοντας ἀνάγκῃ,
'Ιππεῖς δ' ἱππῆας, (ὑπὸ δέ σφισιν ὦρτο κονίη
'Εκ πεδίου, τὴν ὦρσαν ἐρίγδουποι πόδες ἵππων,)
Χαλκῷ δηϊόωντες· ἀτὰρ κρείων 'Αγαμέμνων
Αἰὲν ἀποκτείνων ἕπετ', 'Αργείοισι κελεύων.

Blandis verbis: non blandam verò vocem audiverunt:
"Si ergo Antimachi bellicosi filii estis,
"Qui quondam in Trojanorum concione Menelaum jubebat,
"Legatum profectum, cum divino Ulysse,
"Illic interficere, neque dimittere rursùm ad Achivos:
"Nunc certè patris indignam luetis injuriam."
Dixit, et Pisandrum quidem ab equis dejecit humi,
Hastâ percussum ad pectus; atque ille supinus solo allisus est:
Hippolochus autem desiliit, quem porrò humi interfecit,
Manibus gladio abscissis, et cervice amputatâ:
Mortariumque tanquam, projecit volvendum per turbam.
Atque hos quidem reliquit: ipse verò, ubi plurimae turbabantur phalanges,
Illuc irruebat, simulque alii benè-ocreati Achivi.
Pedites quidem pedites interficiebant, fugientes necessitate,
Equites verò equites, (ab ipsis autem excitatus est pulvis
E campo, quem excitabant grave-strepentes pedes equorum,)
Aere caedentes. At rex Agamemnon
Semper interficiens insequebatur, Argivos adhortans.

Ver. 138. Εἰ μὲν δὴ 'Αντιμάχοιο.] Pronuntiabatur, Εἰ μὲν δὴ 'ντιμάχοιο. Ut rectè observavit *Barnesius*.

Ibid. —— δαΐφρονος.] Per ironiam dictum contendunt nonnulli. Sed nihil opus. Est enim epitheton et sociorum et hostium commune.

Ver. 139. —— ἄνωγεν.] Non à præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ab aoristo, ἄνωγον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad θ', 322. et ad ά, 37.

Ver. 146. ———— ἀπό τ' αὐχένα κόψας· Ὅλμον δ' ὥς, ἔσσευε κυλίνδεσθαι.]

Tum caput orantis nequicquam, et multa parantis
Dicere, deturbat terræ; truncumque tepentem
Provolvens. ———— *Æn.* X, 554.

Ver. 148. Τοὺς μὲν ἔασ'.] Vide suprà ad δ', 42.

Ibid. —— ὅθι πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες.]

Irruit; et, quà tela videt densissima, tendit. *Æn.* IX, 555.

Ver. 151.——ἱππῆας, (ὑπὸ.] Vide suprà ad ά, 51.

Ὡς δ' ὅτε πῦρ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ,
Πάντῃ τ' εἰλυφόων ἄνεμος φέρει, οἱ δέ τε θάμνοι
Πρόῤῥιζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς ὁρμῇ·
Ὣς ἄρ' ὑπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι πίπτε κάρηνα
Τρώων φευγόντων, πολλοὶ δ' ἐριαύχενες ἵπποι
Κείν' ὄχεα κροτάλιζον ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας,
Ἡνιόχους ποθέοντες ἀμύμονας· οἱ δ' ἐπὶ γαίῃ
Κείατο, γύπεσσιν πολὺ φίλτεροι, ἢ ἀλόχοισιν.
Ἕκτορα δ' ἐκ βελέων ὕπαγε Ζεὺς, ἔκ τε κονίης,
Ἔκ τ' ἀνδροκτασίης, ἔκ θ' αἵματος, ἔκ τε κυδοιμοῦ·
Ἀτρείδης δ' ἕπετο, σφεδανὸν Δαναοῖσι κελεύων.
Οἱ δὲ παρ' Ἴλου σῆμα παλαιοῦ Δαρδανίδαο,
Μέσσον καππεδίον παρ' ἐρινεὸν ἐσσεύοντο,
Ἱέμενοι πόλεως· ὁ δὲ κεκληγὼς ἕπετ' αἰεὶ

Ut verò cùm ignis edax in incaeduam inciderit sylvam,
Et quoquoversùs contorquens ventus differt, rami autem
Cum stirpibus cadunt impulsi ignis impetu:
Sic sub Atridâ Agamemnone cadebant capita
Trojanorum fugientium, multique arduis-cervicibus equi
Vacuos currus cum-strepitu-rapiebant per aciei ordines,
Aurigas desiderantes eximios: illi verò in terrâ
Jacebant, vulturibus longè gratiores, quàm uxoribus.
Hectorem verò extra tela subduxit Jupiter, extraque pulverem,
Extraque caedem, extraque sanguinem, extraque tumultum:
Atrides autem insequebatur, vehementèr Danaos adhortans.
Troës autem ad Ili sepulchrum veteris Dardanidae,
Medium per-campum juxta caprificum ruebant,
Cupidi urbis *adeundae:* At clamans sequebatur usque

Ver. 155. Ὡς δ' ὅτε πῦρ ἀΐδηλον.]
Ac velut, optato ventis æstate coortis,
Dispersa immittit sylvis incendia pastor;
Correptis subitò mediis, extenditur unà
Horrida per latos acies Vulcania campos.
Æn. X, 405.

In segetem veluti cùm flamma furentibus Austris
Incidit.—— *Æn.* II, 304.

Quo in loco, *Homericæ* parabolæ dignitatem non implevisse *Virgilium* existimat *Macrobius, lib.* V. *cap.* 13.

Ibid. —— πῦρ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ.] Ἄξυλον ὕλην, οἱ μὲν πολύξυλον ἀποδεδώκασιν, οἱ δὲ τὴν ὁμόξυλον·—ὡς—καὶ ἄλοχος καὶ ἄκοιτις, ἡ ὁμόλεκτρος καὶ ὁμόκοιτις· καὶ ἄξυλος οὖν, ἡ ὁμόξυλος, διὰ τὸ πυκνόν. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ἄξυλον λέγειν, οὐ κατὰ τὴν στέρησιν τοῦ ξύλου,—ἀλλὰ κατὰ στέρησιν τοῦ ξυλίσασθαι· ἵν' ᾖ, ἄξυλος ὕλη, ἀφ' ἧς οὐδεὶς πω ἐξυλεύσατο. Καὶ ἄκοιτις δὴ καὶ ἄλοχος ἐμοὶ δοκεῖ κυρίως ἡ παρθενικὴ λέγεσθαι, παρὰ τὸ λέχους ἑτέρου μὴ μετασχεῖν, μηδὲ κοίτης.—— Καὶ, ἀΐδηλον δὲ πῦρ, οὐκ ἔστι τὸ μεγαλόδηλον, ἀλλὰ τὸ ἀδηλοποιόν. *Porphyrii Quæst. Homeric.* 26.

Ibid. —— ὕλῃ.] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 156.—— φέρει.] *Al.* στρέφει.

Ver. 160. —— κροτάλιζον.] De hujusmodi ὀνοματοποιΐα, vide suprà ad β', 210. ad γ', 363. et ad δ', 455, 456, 504.

Ibid. —— πτολέμοιο γεφύρας.] Vide suprà ad δ', 371.

Ver. 163.—— ἐκ βελέων,—— κονίης,—— ἀνδροκτασίης,—— αἵματος,—— κυδοιμοῦ.] "Ante omnes apud Homerum, ejusdem rei "atque sententiæ luculenta exaggeratio est. "Ἕκτορα δ' ἐκ βελέων——. Nam quum "omnia ista —— multa et continua nomina "nihil plus demonstrent quàm prœlium, hu-"jus tamen rei varia facies delectabilitèr ac "decorè multis variisque verbis depicta est." *Gell. lib.* XIII. *cap.* 23.

Ver. 167. —— παρ' ἐρινεόν.] Vide suprà ad ζ', 433.

Ver. 168.——κεκληγώς.] Vide suprà ad β', 314.

Ἀτρείδης, λύθρῳ δ' ἐπαλάσσετο χεῖρας ἀάπτους.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκοντο,
Ἔνθ' ἄρα δὴ ἵσταντο, καὶ ἀλλήλους ἀνέμιμνον.
Οἱ δ' ἔτι καμμέσσον πεδίον φοβέοντο, βόες ὣς,
Ἅστε λέων ἐφόβησε, μολὼν ἐν νυκτὸς ἀμολγῷ,
Πάσας· τῇ δέ τ' ἰῇ ἀναφαίνεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Τῆς δ' ἐξ αὐχέν' ἔαξε, λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσι
Πρῶτον· ἔπειτα δέ θ' αἷμα καὶ ἔγκατα πάντα λαφύσσει·
Ὣς τοὺς Ἀτρείδης ἔφεπε κρείων Ἀγαμέμνων,
Αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον· οἱ δ' ἐφέβοντο.
Πολλοὶ δὲ πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον ἵππων,
Ἀτρείδεω ὑπὸ χερσί· περὶ πρὸ γὰρ ἔγχεϊ θῦεν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλεν ὑπὸ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος
Ἵξεσθαι, τότε δή ῥα πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Ἴδης ἐν κορυφῇσι καθέζετο πιδηέσσης,
Οὐρανόθεν καταβάς· ἔχε δὲ στεροπὴν μετὰ χερσίν·
Ἶριν δ' ὄτρυνε χρυσόπτερον ἀγγελέουσαν·
Βάσκ' ἴθι, Ἶρι ταχεῖα, τὸν Ἕκτορι μῦθον ἔνισπε·
Ὄφρ' ἂν μέν κεν ὁρᾷ Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Θύνοντ' ἐν προμάχοισιν, ἐναίροντα στίχας ἀνδρῶν,

Atrides, cruore autem pulverulento foedabatur manus invictas.
Quum autem jam ad Scaeasque portas et fagum venissent,
Ibi tandem constiterunt, et alii alios expectabant.
Alii verò adhuc per-medium campum fugabantur, boves tanquam,
Quas leo territas-fugavit, aggressus nocte intempestâ,
Omnes; uni autem *alicui* apparet certum exitium:
Hujus nempe cervicem frangit, correptam validis dentibus
Primùm; deinde etiam et sanguinem et viscera omnia haurit:
Sic hos Atrides insequebatur rex Agamemnon,
Semper occidens postremum: illi autem fugiebant.
Multi verò pronique et supini excidebant curribus,
Atridae sub manibus: supra-modum enim ante alios hastâ furebat.
At cùm jam fortè esset ad urbem altumque murum
Perventurus, tum verò pater hominumque deûmque
Idae in cacuminibus resedit abundantis-scatebris,
De coelo delapsus; tenebatque fulgur in manibus;
Irin autem excitavit aureas-alas-habentem, nunciaturam:
" Vade age, Iri velox, hoc Hectori verbum dic:
" Quamdiu quidem videat Agamemnonem, pastorem populorum,
" Furibundè-ruentem inter primos pugnatores, perdentem ordines virorum,

---

Ver. 172. ——— βόες ὥς.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 176. —— αἷμα καὶ ἔγκατα πάντα λαφύσσει.] *Scaligero* (*Poetic. lib.* V. *cap.* 4.) videntur *plus pingere*, quæ dixit *Virgilius*:

——————— manditque trahitque
Molle pecus, mutumque metu: fremit ore cruento. *Æn.* IX, 340.

Sed non rectè instituta est comparatio. *Virgilio* enim de *ovibus* sermo est, *Homero* de *bubus*; utrobique aptissimus.

Ver. 179. —— πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον.]

——————— curruque volutus
Cædit semianimis Rutulorum calcibus arva. *Æn.* X, 405.

Ver. 186. Βάσκ' ἴθι] Vide suprà ad β', 8.

Τόφρ' ἀναχωρείτω, τὸν δ' ἄλλον λαὸν ἀνώχθω
Μάρνασθαι δηΐοισι κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην.
Αὐτὰρ ἐπεί κ', ἢ δουρὶ τυπεὶς, ἢ βλήμενος ἰῷ,
Εἰς ἵππους ἅλεται, τότε οἱ κράτος ἐγγυαλίξω
Κτείνειν, εἰσόκε νῆας ἐϋσσέλμους ἀφίκηται,
Δύῃ τ' ἠέλιος, καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις·
Βῆ δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων εἰς Ἴλιον ἱρήν·
Εὗρ' υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος Ἕκτορα δῖον,
Ἑσταότ' ἔν θ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι κολλητοῖσιν·
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Ἕκτορ, υἱὲ Πριάμοιο, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντε,
Ζεύς με πατὴρ προέηκε τεῒν τάδε μυθήσασθαι·
Ὄφρ' ἂν μέν κεν ὁρᾷς Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Θύνοντ' ἐν προμάχοισιν, ἐναίροντα στίχας ἀνδρῶν,
Τόφρ' ὑπόεικε μάχης, τὸν δ' ἄλλον λαὸν ἄνωχθι
Μάρνασθαι δηΐοισι κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
Αὐτὰρ ἐπεί κ', ἢ δουρὶ τυπεὶς, ἢ βλήμενος ἰῷ,
Εἰς ἵππους ἅλεται, τότε τοὶ κράτος ἐγγυαλίξει
Κτείνειν, εἰσόκε νῆας ἐϋσσέλμους ἀφίκηαι,
Δύῃ τ' ἠέλιος, καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ.

"Tamdiu *ipse quidem* pedem-referat, caeteras autem copias hortetur
"Pugnare cum hostibus per asperum proelium.
"Sed postquam *iste* vel hastâ percussus, vel ictus sagittâ,
"In currum saliet; tunc ei robur immittam
"Ut caedat; donec ad naves bonis-transtris-instructas pervenerit,
"Occideritque sol, et tenebrae sacrae supervenerint."
Sic dixit: nec non obsecuta est pedibus-ventosa velox Iris:
Descendit autem de Idaeis montibus Ilium versus sacram;
Invenitque filium Priami bellicosi Hectorem nobilem,
Stantem inque equis et curribus benè-compactis;
Propè verò adstans allocuta est pedibus velox Iris:
"Hector, fili Priami, Jovi consilio par,
"Jupiter me pater misit tibi, ut haec loquerer:
"Quamdiu quidem videas Agamemnona, pastorem populorum,
"Furibundè-ruentem inter primos-pugnatores, perdentem ordines virorum,
"Tamdiu cede pugnâ, caeteras autem copias hortare
"Pugnare cum hostibus per asperum proelium:
"Sed postquam *iste*, vel hastâ percussus, vel ictus sagittâ,
"In currum saliet, tunc tibi victoriam dabit
"Ut caedas; donec ad naves bonis-transtris-instructas perveneris,
"Occideritque sol, et tenebrae sacrae supervenerint."

Ver. 196. Βῆ δὲ—, Εὗρ' υἱὸν.] Celeritatem motûs pulchrè depingit constructio ἀσύνδετος.

Ver. 200. ——— Διῒ μῆτιν.] Quâ ratione utrumque horum vocabulorum hîc ultimam producat, vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ibid. — ἀτάλαντι.] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 201. Ζεύς με πατὴρ προέηκε.]
Ipse Deùm tibi me claro demittit Olympo
Regnator, cœlum et terras qui numine torquet;
Ipse hæc ferre jubet celeres mandata per auras. *Æn.* IV, 268.

Ἠ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Ἕκτωρ δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε,
Πάλλων δ' ὀξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ,
Ὀτρύνων μαχέσασθαι· ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.
Οἱ δ' ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν·
Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας·
Ἀρτύνθη δὲ μάχη· στὰν δ' ἀντίοι· ἐν δ' Ἀγαμέμνων
Πρῶτος ὄρουσ'· ἔθελεν δὲ πολὺ προμάχεσθαι ἁπάντων.
Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
Ὅστις δὴ πρῶτος Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἦλθεν,
Ἢ αὐτῶν Τρώων, ἠὲ κλειτῶν ἐπικούρων.
Ἰφιδάμας Ἀντηνορίδης, ἠΰς τε, μέγας τε,
Ὃς τράφη ἐν Θρῄκῃ ἐριβώλακι, μητέρι μήλων·
Κισσεὺς τόν γ' ἔθρεψε δόμοις ἔνι τυτθὸν ἐόντα
Μητροπάτωρ, ὃς τίκτε Θεανὼ καλλιπάρῃον.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβης ἐρικυδέος ἵκετο μέτρον,
Αὐτοῦ μιν κατέρυκε· δίδου δ' ὅγε θυγατέρα ἥν·
Γήμας δ', ἐκ θαλάμοιο μετὰ κλέος ἵκετ' Ἀχαιῶν,
Σὺν δυοκαίδεκα νηυσὶ κορωνίσιν, αἵ οἱ ἕποντο.

Ac quidem sic locuta abiit pedibus velox Iris:
Hector autem de curribus cum armis desiliit in terram,
Vibransque acutas hastas per exercitum ibat quoquoversùm,
Concitans ad pugnandum: suscitavitque proelium grave.
Illi verò conversi sunt *à fuga*, et adversi steterunt Achivis:
Argivi etiam ex alterâ parte corroborârunt phalangas:
Restitutumque est proelium; steteruntque adversi: Agamemnon autem
Primus irruit; cupiit enim longè pugnare ante omnes.
Dicite nunc mihi, Musae, coelestes domos tenentes,
Quisnam tum primus Agamemnoni obvius venerit,
Seu ipsorum Trojanorum, seu inclytorum sociorum.
Iphidamas Antenorides, fortisque, magnusque,
Qui fuit educatus in Thraciâ glebosâ, matre ovium:
Cisseus hunc educavit domi parvulum existentem
Avus-maternus, qui genuit Theano genis-pulchram.
At postquam pubertatis gloriosae pervenit ad mensuram,
Illic eum detinuit; deditque ipse filiam suam:
Ut autem duxerat, ex *ipso statim* thalamo famam secutus est Achivorum,
Cum duodecim navibus recurvis, quae eum sequebantur.

Ver. 211. —— σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 213. Ὀτρύνων μαχέσασθαι.] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 215. —— ἐκαρτύναντο.] Quâ analogiâ dicitur, μαρτῦρομαι, ἐμαρτῦράμην, μαρτῦροῦμαι; κρῖνομαι, ἐκρῖνάμην, κρῖνοῦμαι; eâdem analogiâ dicitur, καρτῦνομαι, ἐκαρτῦνάμην, καρτῦνοῦμαι. Vide suprà ad α', 309, 338.

Ver. 219. —— πρῶτος Ἀγαμέμνονος.] Quâ ratione, πρῶτος, hîc ultimam producat; item θυγατέρα, *ver.* 226; et μόλιβος, *ver.* 237; et ὥστε, *ver.* 239; vide suprà ad α', 51. n. 8.

Ver. 222. Θρῄκῃ.] Ita edidit *Barnesius* ex MS. Rectè, ut opinor; Nam et ita alibi Homerus. *Vulgg.* Θράκῃ.

Ver. 223. Κισσεὺς.] *Al.* Κισσῆς et Κισσής.

Ver. 226. —θυγατέρα.] Vide suprà ad α', 398.

Τὰς μὲν ἔπειτ' ἐν Περκώπῃ λίπε νῆας ἐΐσας·
Αὐτὰρ ὁ πεζὸς ἐὼν, εἰς Ἴλιον εἰληλούθει·
Ὅς ῥα τότ' Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἦλθεν.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Ἀτρείδης μὲν ἅμαρτε, παραὶ δέ οἱ ἐτράπετ' ἔγχος.
Ἰφιδάμας δὲ κατὰ ζώνην, θώρηκος ἔνερθε,
Νύξ'· ἐπὶ δ' αὐτὸς ἔρεισε βαρείῃ χειρὶ πιθήσας·
Οὐδ' ἔτορε ζωστῆρα παναίολον, ἀλλὰ πολὺ πρὶν
Ἀργύρῳ ἀντομένη, μόλιβος ὣς, ἐτράπετ' αἰχμή.
Καὶ τό γε χειρὶ λαβὼν εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἕλκ' ἐπί οἱ, μεμαὼς, ὥστε λῖς· ἐκ δ' ἄρα χειρὸς
Σπάσσατο· τὸν δ' ἄορι πλῆξ' αὐχένα, λῦσε δὲ γυῖα.
Ὣς ὁ μὲν αὖθι πεσὼν κοιμήσατο χάλκεον ὕπνον,
Οἰκτρὸς, ἄπο μνηστῆς ἀλόχου, ἀστοῖσιν ἀρήγων,
Κουριδίης, ἧς οὔτι χάριν ἴδε, πολλὰ δ' ἔδωκε·

Has quidem deindè in Percope reliquit naves aequales:
At ipse pedestri-itinere profectus, ad Ilium venerat:
Qui utique nunc Atridae Agamemnoni obvius venit.
Quum autem jam propè erant alter in alterum vadentes,
Atrides quidem aberravit, ejusque aversa est hasta.
Iphidamas autem ad zonam, thoracem subter,
Percussit; et ipse validè-connixus-imprimebat, robustâ manu fretus:
Neque perforavit balteum omni-artificio-varium, sed longè antè
Argento occurrens, plumbum tanquam, retusa est cuspis.
Et hanc quidem manu prehensam latè-dominans Agamemnon
Trahebat ad se, forti-animo, veluti leo; et ex manu *ejus*
Evulsit: eique ense percussit cervicem, solvitque membra.
Sic is quidem illic lapsus dormivit aereum somnum.
Miserandus, procul à legitimâ uxore, civibus auxilians,
Quam-virginem-duxerat, cujus nondum gratiam perceperat, multa autem dederat:

Ver. 229. —— νῆας ἐΐσας.] Vide suprà ad ά, 306.

Ver. 230. —— εἰληλούθει.] Si, εἰλήλουθεν, dixisset; non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 231. Ὅς ῥα.] *Qui utique.* Non enim supervacaneum est istud ῥὰ, sed vim habet perquam elegantem in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 219.

Ver. 233. —— ἐτράπετ' ἔγχος.] Notandus maximè proprius Vocis Mediæ usus: *Avertit se hasta.* Vide suprà ad γ', 141. Nempe quemadmodum Latinis rectè dicitur, *navis appulit*, et, *navis appulsa est; revertit quis*, et, *reversus est:* Ita Græcis dictum est et ἐτράπετο et ἐτράπη.

Ver. 236. — παναίολον.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 238. —— τό γε.] ἔγχος.

Ver. 240. Σπάσσατο.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* σπάσατο. Minùs rectè. Primam enim corripit.

Ver. 241. —— κοιμήσατο χάλκεον ὕπνον.]

Olli dura quies oculos et *ferreus* urget
Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem. *Æn.* X, 745.

Quod non negaverim, inquit Macrobius, *cultiùs à Marone prolatum*, lib. V. cap. 11.

Ver. 243. — ἧς οὔτι χάριν ἴδε.] *E quâ nondum prolem susceperat.* Cæterùm quâ ratione, χάριν, hîc ultimam producat; item ἀντικρὺ, *ver.* 253; et τὶ, *ver.* 265; vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ibid. —— πολλὰ δ' ἔδωκε.] Elegantissimè ex adverso apud Euripidem, Medea de nubentium dote,

Πάντων δ' ὅσ' ἔστ' ἔμψυχα, καὶ γνώμην ἔχει,
Γυναῖκές ἐσμεν ἀθλιώτατον φυτόν·
Ἃς πρῶτα μὲν δεῖ χρημάτων ὑπερβολῇ
Πόσιν πρίασθαι, δεσπότην τε σώματος.
Med. 230.

Πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη
Αἶγας ὁμοῦ καὶ ὄϊς, τά οἱ ἄσπετα ποιμαίνοντο.
Δὴ τότε γ' Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων ἐξενάριξε·
Βῆ δὲ φέρων ἀν' ὅμιλον Ἀχαιῶν τεύχεα καλά.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Κόων, ἀριδείκετος ἀνδρῶν,
Πρεσβυγενὴς Ἀντηνορίδης, κρατερόν ῥά ἑ πένθος
Ὀφθαλμοὺς ἐκάλυψε, κασιγνήτοιο πεσόντος·
Στῆ δ' εὐρὰξ σὺν δουρὶ, λαθὼν Ἀγαμέμνονα δῖον·
Νύξε δέ μιν κατὰ χεῖρα μέσην, ἀγκῶνος ἔνερθεν,
Ἀντικρὺ δὲ διέσχε φαεινοῦ δουρὸς ἀκωκή.
Ῥίγησέν τ' ἄρ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἀπέληγε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο,
Ἀλλ' ἐπόρουσε Κόωνι, ἔχων ἀνεμοτρεφὲς ἔγχος.
Ἤτοι ὁ Ἰφιδάμαντα κασίγνητον καὶ ὄπατρον
Ἕλκε ποδὸς μεμαὼς, καὶ ἀΰτει πάντας ἀρίστους·
Τὸν δ' ἕλκοντ' ἀν' ὅμιλον, ὑπ' ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης,
Οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα·
Τοῖο δ' ἐπ' Ἰφιδάμαντι κάρη ἀπέκοψε παραστάς.
Ἔνθ' Ἀντήνορος υἷες ὑπ' Ἀτρείδῃ βασιλῆϊ
Πότμον ἀναπλήσαντες, ἔδυν δόμον Ἄϊδος εἴσω·

Primùm centum boves dedit, deindè autem mille promisit
Capras simul et oves, quae ei multae-admodùm pascebantur.
Tum sanè Atrides Agamemnon *eum* interfectum-spoliavit;
Abiitque ferens per turbam Achivorum arma pulchra.
Hunc autem ut vidit Coon, clarus inter homines,
Major-natu Antenorides, vehemens eum dolor
Oculos cooperuit, *ob* fratrem prostratum:
Stetit itaque à latere cum hastâ, latens Agamemnona nobilem;
Percussitque ei brachium medium, cubitum infrà,
In contrariam verò partem perrupit splendidae hastae cuspis.
Cohorruit verò tum rex virorum Agamemnon:
At ne sic quidem cessavit à pugnâ, atque proelio;
Sed irruit in Coonem, tenens ventis-auctam *et firmatam* hastam.
Ille quidem Iphidamanta fratrem et eodem-patre-natum
Trahebat pede festinans, et inclamabat quosque fortissimos:
Illum autem trahentem per turbam, sub clypeo umbone-munito,
Vulneravit [*Agamemnon*] hastili aerato, solvitque membra;
Ejusque super Iphidamante caput abscidit astans.
Ita illic Antenoris filii sub Atridâ rege
Fato expleto, descenderunt in domum Orci:

Ver. 247. —καλά.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 252. —— ἔνερθεν] *Al.* ὕπερθεν.

Ver. 255. —— μάχης ἠδὲ πτολέμοιο.] Vide suprà ad ή, 232 et 279.

Ver. 256. ——— ἀνεμοτρεφὲς ἔγχος.] Τὸ τραφὲν καὶ ἐγγυμνασθὲν τὰς ἶνας ἀνέμῳ, καὶ διὰ τοῦτο στιῤῥὸν καὶ οὐκ εὔθραυστον, ἀλλ' εὔτονον ———. Διὸ καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως μελία —— "Πηλίου ἐκ κορυφῆς ——." Ἄλλοι δὲ ἀνεμοτρεφὲς φασι, τὸ κοῦφον καὶ εὐκίνητον. *Eustath.*

Ver. 260. Οὔτησε.] Ex οὐτάω. Nam ex οὐτάζω sit οὔτασε, penultimâ correptâ.

Αὐτὰρ ὁ τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν,
Ἔγχεΐ τ', ἄορί τε, μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν,
Ὄφρα οἱ αἷμ' ἔτι θερμὸν ἀνήνοθεν ἐξ ὠτειλῆς·
Αὐτὰρ ἐπεὶ τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ' αἷμα,
Ὀξεῖαι ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρείδαο.
Ὡς δ' ὅταν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα,
Δριμὺ, τό,τε προϊεῖσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι,
Ἥρης θυγατέρες, πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι·
Ὣς ὀξεῖ' ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρείδαο.
Ἐς δίφρον δ' ἀνόρουσε, καὶ ἡνιόχῳ ἐπέτελλε
Νηυσὶν ἐπὶ γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· ἤχθετο γὰρ κῆρ.
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ὑμεῖς μὲν νῦν νηυσὶν ἀμύνετε ποντοπόροισι
Φύλοπιν ἀργαλέην, ἐπεὶ οὐκ ἐμὲ μητίετα Ζεὺς
Εἴασε Τρώεσσι πανημέριον πολεμίζειν.
Ὣς ἔφαθ'· ἡνίοχος δ' ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους

Sed hic aliorum obibat ordines virorum,
Hastâque, enseque, magnisque saxis,
Quamdiu ei sanguis adhuc calidus exiliebat è vulnere:
At postquam vulnus quidem siccatum est, cessavitque sanguis,
Acuti dolores subierunt robur Atridae.
Ut verò cùm parturientem tenet telum *doloris* acutum mulierem,
Acerbum, quod utique immittunt partuum-praesides Ilithyiae,
Junonis filiae, amarorum dolorum arbitrae:
Sic acuti dolores subierunt robur Atridae.
In currum igitur insiliit, et aurigae praecepit
Naves ad cavas currum-agere; cruciabatur-enim corde.
Clamavit autem intentissimâ-voce Danais vociferans:
" O amici, Argivorum ductores, et principes,
" Vos quidem nunc à navibus arcete pontum-transeuntibus
" Proelium grave; quoniam non me providus Jupiter
" Permisit cum Trojanis per-totum-diem pugnare."
Sic dixit: auriga autem flagellabat jubis-pulchros equos

Ver. 266. —— ἀνήνοθεν.] Non ex præterito, quod vocant, ἀνήνοθα· sed ex aoristo, ἀνήνοθον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 268. Ὀξεῖαι ὀδύναι.] *Barnesius* in duobus MSS. repperit, Ὀξεῖαι δ' ὀδύναι. Quod et ipsum ferri quî possit, vide suprà ad ά, 57.

Ibid. —— μένος Ἀτρείδαο.] Sic, βίη Ἡρακληείη, et similia. Vide suprà ad β΄, 658.

Ver. 269. —— ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ ——, δριμὺ, —— πικρὰς ὠδῖνας.] De multiplici hâc et compositâ verborum copiâ, *Hermogenes:* Ὅταν πολλὰ ὀνόματα ἔχῃ τις ἰσότιμα, καὶ ὁμοίως ἔχοντα ἐνάργειαν χρήσιμον, ἡ ποικιλία ἁρμόζει. Οἷον (*Il.* λ΄.) Ὅμηρος, —— Ἔχομεν " ὀξὺ, ' δριμὺ, πικρόν." *Hermog.* περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 4. Quando è contrario copia hæc evitari debeat, vide ad *Odyss.* τ΄, 204. 205. &c. *Dionysius Halicarn.* de eâdem *varietate* verba faciens, πῶς ἂν συναγάγῃς ἦθος καὶ τὴν γνώμην τέχνῃ, eosdem hosce versiculos exemplo adducit, *lib. qui inscribitur* Τέχνη, *cap.* 12. De iisdem versibus *Plutarchus:* Ταῦτα οὐχ Ὅμηρον αἱ γυναῖκες, ἀλλ' Ὁμηρίδα γράψαι λέγουσι, τικοῦσαν ἢ τίκτουσαν ἔτι, καὶ τὸ μίγμα τῆς ἀλγηδόνος ὁμοῦ πικρὸν καὶ ὀξὺ γινόμενον ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἐχούσαν. *Lib. de Amore prolis.*

Ver. 271.—θυγατέρες.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 278.—μητίετα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 279. Εἴασε.] Vide suprà ad δ΄, 42.

Ver. 280.—ἵμασεν.] Vide suprà ad ά, 140.

Νῆας ἔπι γλαφυράς· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην·
Ἄφρεον δὲ στήθεα· ῥαίνοντο δὲ νέρθε κονίη,
Τειρόμενον βασιλῆα μάχης ἀπάνευθε φέροντε.
Ἕκτωρ δ', ὡς ἐνόησ' Ἀγαμέμνονα νόσφι κιόντα,
Τρωσί τε καὶ Λυκίοισιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες, καὶ Λύκιοι, καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ,
Ἀνέρες ἐστὲ, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς·
Οἴχετ' ἀνὴρ ὤριστος, ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκε
Ζεὺς Κρονίδης· ἀλλ' ἰθὺς ἐλαύνετε μώνυχας ἵππους
Ἰφθίμων Δαναῶν, ἵν' ὑπέρτερον εὖχος ἄρησθε.
Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Ὡς δ' ὅτε πού τις θηρητὴρ κύνας ἀργιόδοντας
Σεύη ἐπ' ἀγροτέρῳ συῒ καπρίῳ, ἠὲ λέοντι·
Ὣς ἐπ' Ἀχαιοῖσιν σεῦε Τρῶας μεγαθύμους
Ἕκτωρ Πριαμίδης, βροτολοιγῷ ἶσος Ἄρηϊ·
Αὐτὸς δ' ἐν πρώτοισι μέγα φρονέων ἐβεβήκει·
Ἐν δ' ἔπεσ' ὑσμίνη, ὑπεραέϊ ἶσος ἀέλλη,
Ἥ τε καθαλλομένη ἰοειδέα πόντον ὀρίνει.
Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξεν
Ἕκτωρ Πριαμίδης, ὅτε οἱ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν;

Naves versùs cavas: ii autem non inviti volabant;
Spumabantque pectoribus; aspergebanturque subtùs pulvere,
Laborantem regem à proelio seorsùm ferentes.
Hector verò, ut vidit Agamemnonem abeuntem,
Trojanosque et Lycios hortabatur, altè vociferans: .
" Trojani, et Lycii, et Dardani cominùs-pugnantes,
" Viri estote, amici, et mementote impetuosae fortitudinis:
" Abiit vir ille fortissimus, mihique magnam gloriam dedit
" Jupiter Saturnius: sed rectà impellite solidos-ungulis equos
" In fortes Danaos, ut ampliorem gloriam referatis."
Sic loquutus, concitavit robur et animum cujusque.
Ut verò cùm aliquis venator canes candidis-dentibus
Instiget in sylvestrem suem aprum, vel leonem:
Sic in Achivos instigabat Trojanos magnanimos
Hector Priamides, hominum-pernicici par Marti:
Ipse autem inter primos, magnos animos-habens gradiebatur;
Irruebatque in proelium, desuper-flanti similis procellae,
Quae utique desiliens ferrugineum pontum concitat.
Tunc quem primùm, quem verò ultimum interfecit
Hector Priamides, quando ei Jupiter gloriam dedit?

Ver. 282. *Ἄφρεον δὲ στήθεα.*] Pronuntiabatur, *ἄφρουν δὲ στῆθη.* Quomodo et scribi posteà cœptum est.

Ver. 283. ——*ἀπάνευθε.*] Vide suprà ad *ά*, 349.

Ver. 289. ——*μώνυχας ἵππους.*]
—solido—ungula cornu. *Georg.* III, 88.

Ver. 291. ——*ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.*] Vide suprà ad *β'*, 451.

Ver. 295 et 300. ——*Πριαμίδης.*] Vide suprà ad *ά*, 398.

Ver. 296. ——*ἐβεβήκει.*] Si, *προβέβηκε*, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad *ά*, 37.

Ἀσσαῖον μὲν πρῶτα, καὶ Αὐτόνοον, καὶ Ὀπίτην,
Καὶ Δόλοπα Κλυτίδην, καὶ Ὀφέλτιον, ἠδ' Ἀγέλαον,
Αἴσυμνόν τ', Ὦρόν τε, καὶ Ἱππόνοον μενεχάρμην·
Τοὺς ἄρ' ὅγ' ἡγεμόνας Δαναῶν ἕλεν· αὐτὰρ ἔπειτα
Πληθύν· ὡς ὁπότε Ζέφυρος νέφεα στυφελίξῃ
Ἀργέσταο Νότοιο βαθείῃ λαίλαπι τύπτων·
Πολλὸν δὲ τρόφι κῦμα κυλίνδεται, ὑψόσε δ' ἄχνη
Σκίδναται, ἐξ ἀνέμοιο πολυπλάγκτοιο ἰωῆς·
Ὣς ἄρα πυκνὰ καρήαθ' ὑφ' Ἕκτορι δάμνατο λαῶν.
Ἔνθα κε λοιγὸς ἔην, καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο,
Καί νύ κεν ἐν νήεσσι πέσον φεύγοντες Ἀχαιοὶ,
Εἰ μὴ Τυδείδῃ Διομήδεϊ κέκλετ' Ὀδυσσεύς·
Τυδείδη, τί παθόντε λελάσμεθα θούριδος ἀλκῆς;
Ἀλλ' ἄγε δεῦρο, πέπον, παρ' ἔμ' ἵστασο· δὴ γὰρ ἔλεγχος
Ἔσσεται, εἴ κεν νῆας ἕλῃ κορυθαιόλος Ἕκτωρ.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Ἦ τοι ἐγὼ μενέω καὶ τλήσομαι· ἀλλὰ μίνυνθα
Ἡμέων ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ νεφεληγερέτα Ζεὺς
Τρωσὶν δὴ ἐθέλει δοῦναι κράτος, ἠέπερ ἡμῖν.
Ἦ, καὶ Θυμβραῖον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
Δουρὶ βαλὼν κατὰ μαζὸν ἀριστερόν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς

Assaeum quidem primùm, et Autonoum, et Opitem,
Et Dolopem Clytidem, et Opheltium, et Agelaum,
Aesymnumque, Orumque, et Hipponoum fortiter-proelium-sustinentem
Hos quidem ille principes Danaorum interfecit; at deindè
Plebem: veluti quum Zephyrus nubes agitet
Velocis Noti ingenti vortice-imbrifero verberans:
Creber autem tumidus fluctus volvitur, in altum verò spuma
Spargitur venti multivago flatu:
Sic utique crebra capita ab Hectore domabantur plebis.
Tum verò exitium fuisset, et ineluctabile-malum-afferentia facinora edita fuissent,
Et sanè ad naves pulsi essent fugientes Achivi,
Nisi Tydidem Diomedem hortatus fuisset Ulysses:
" Tydide, quid passi obliviscimur impetuosae fortitudinis?
" Verùm age, huc *adsis*, amice; prope me sta: certè enim probrum
" Erit, si naves ceperit pugnam-expeditè-ciens Hector."
Eum autem respondens allocutus est fortis Diomedes:
" Certè ego manebo et sustinebo: sed parum
" Nostri erit usus; quoniam nubes-cogens Jupiter
" Trojanis utique mavult dare victoriam, quàm nobis."
Dixit, et Thymbraeum quidem ab equis dejecit in terram,
Hastâ percussum mammam sinistram: Ulysses verò

Ver. 305. ——— Ζέφυρος νέφεα στυφελίξῃ Ἀργέσταο Νότοιο.] Ἀργέστης, ὑφ' οὗ τὰ συναγόμενα νέφη——ὁ ζέφυρος εἴωθε διασκιδνάναι. *Eustath.* ex *Strabone.*

Ver. 313. — τί παθόντε λελάσμεθα.] Vide suprà ad θ', 229 et 234.

Ver. 315. ——κορυθαιόλος.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 318. —— νεφεληγερέτα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ἀντίθεον θεράποντα Μολίονα τοῖο ἄνακτος.
Τοὺς μὲν ἔπειτ' εἴασαν, ἐπεὶ πολέμου ἀπέπαυσαν.
Τὼ δ' ἀν' ὅμιλον ἰόντε κυδοίμεον, ὡς ὅτε κάπρω
Ἐν κυσὶ θηρευτῆσι μέγα φρονέοντε πέσητον·
Ὣς ὄλεκον Τρῶας παλινορμένω· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Ἀσπασίως φεύγοντες ἀνέπνεον Ἕκτορα δῖον.
Ἔνθ' ἑλέτην δίφρον τε καὶ ἀνέρε, δήμου ἀρίστω,
Υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου, ὃς περὶ πάντων
Ἤδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε
Στείχειν εἰς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δὲ οἱ οὔτι
Πειθέσθην· κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.
Τοὺς μὲν Τυδείδης δουρικλειτὸς Διομήδης,
Θυμοῦ καὶ ψυχῆς κεκαδὼν, κλυτὰ τεύχε' ἀπηύρα·
Ἱππόδαμον δ' Ὀδυσεὺς καὶ Ὑπείροχον ἐξενάριξεν.
Ἔνθα σφιν κατὰ ἶσα μάχην ἐτάνυσσε Κρονίων,
Ἐξ Ἴδης καθορῶν· οἱ δ' ἀλλήλους ἐνάριζον.
Ἦτοι Τυδέος υἱὸς Ἀγάστροφον οὔτασε δουρὶ
Παιονίδην ἥρωα, κατ' ἰσχίον· οὐ γάρ οἱ ἵπποι

Deo-parem famulum Moliona regis.
Atque hos quidem deindè missos-fecerunt, quandò à pugna cessare-fecerant.
Ipsi autem per turbam euntes turbabant, sicut quandò apri duo
In canes venaticos magnanimi irruunt:
Sic *hi* perdebant Trojanos cum-impetu-conversi-à-fugâ: Atque Achivi
Laetè à fugiendo respirabant Hectorem nobilem.
Tunc *iidem* ceperunt currumque et viros, plebis fortissimos,
Filios duos Meropis Percosii, qui supra omnes
Nôrat vaticinandi-artes, neque suos filios sinebat
Proficisci ad bellum viros-perdens: illi verò ei neutiquam
Paruerunt: fata enim ducebant nigrae mortis.
Hos quidem Tydides hastâ-inclytus Diomedes,
Animâ et vitâ privatos, inclytis armis spoliavit:
Hippodamum verò Ulysses et Hyperochum interfecit.
Tunc illis aequatam pugnam extendit Saturnius,
Ex Idâ despiciens: hi verò sese invicem occidebant.
Ac quidem Tydei filius Agastrophum vulneravit hastâ
Paeonidem heroëm, ad coxam: Non enim ei equi

Ver. 323.—εἴασαν.] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 328.—ἑλέτην.] *Diomedes* et *Ulysses.*

Ver. 330.—οὐδὲ οὓς.] Ita hîc legendum existimo, quomodo et suprà, β', 832. Sed et in uno MS. ita hîc scriptum repperit *Barnesius.* Ipse tamen cum Vulgatis edidit, οὐδὲ ἑούς· ut sit "*Anapæstus* (inquit) *in quarto* "*loco.*" Quod et valdè est inconcinnum, et *Homero* nusquam usitatum. Cæterùm quâ ratione, οὐδὲ, hîc ultimam producat; vide suprà ad ά, 51. n. 10.

Ver. 331.—φθισήνορα.] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 333.——δουρικλειτὸς.] Ita edidit *Barnesius:* Rectè, uti mihi quidem videtur. *Vulgg.* δουρικλυτός. Quod penultimam corripit: Neque in his solet esse licentia. Vide suprà ad ί, 55.

Ver. 337.————οἱ δ' ἀλλήλους ἐνάριζον.] Ridiculus planè ad hunc locum *Spondanus:* "*Quinam Græcorum à Trojanis interficiun-* "*tur? Nodus est mihi difficillimus; quem qui* "*dissolverit, Oedipus per me esto.*" Quasi scilicèt interfectos nullos oportuisset narratos, nisi *nominatim* dictos.

Ver. 338.——οὔτασε.] Vide suprà ad ά, 140. et ad δ', 525.

Ἐγγὺς ἔσαν προφυγεῖν· ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ·
Τοὺς μὲν γὰρ θεράπων ἀπάνευθ' ἔχεν· αὐτὰρ ὁ, πεζὸς
Θῦνε διὰ προμάχων, εἵως φίλον ὤλεσε θυμόν.
Ἕκτωρ δ' ὀξὺ νόησε κατὰ στίχας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτοὺς
Κεκληγώς· ἅμα δὲ Τρώων εἵποντο φάλαγγες·
Τὸν δ' ἰδὼν ῥίγησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Αἶψα δ' Ὀδυσσῆα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
Νῶϊν δὴ τόδε πῆμα κυλίνδεται, ὄβριμος Ἕκτωρ·
Ἀλλ' ἄγε δὴ στέωμεν, καὶ ἀλεξώμεσθα μένοντες.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν· οὐδ' ἀφάμαρτε τιτυσκόμενος κεφαλῆφιν
Ἄκρην κακκόρυθα· πλάγχθη δ' ἀπὸ χαλκόφι χαλκός,
Οὐδ' ἵκετο χρόα καλόν· ἐρύκακε γὰρ τρυφάλεια
Τρίπτυχος, αὐλῶπις, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων.
Ἕκτωρ δ' ὦκ' ἀπέλεθρον ἀνέδραμε, μίκτο δ' ὁμίλῳ·
Στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν, καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
Γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψεν.
Ὄφρα δὲ Τυδείδης μετὰ δούρατος ᾤχετ' ἐρωὴν,

Propè erant ad effugiendum: devius utique valdè fuerat animi:
Hos enim famulus seorsùm tenebat; sed ipse, pedestris
Ruebat per primos-pugnatores, donec suam perdidit animam
Hector verò illicò animadvertit per ordines, concitusque ferebatur in ipsos
Cum clangore; simulque Trojanorum sequebantur phalanges;
Illum autem conspicatus cohorruit pugnâ strenuus Diomedes,
Statimque Ulyssem allocutus est propè existentem:
" In nos jam ista pernicies volvitur, furibundus Hector:
" Verùm age quaeso stemus, et arceamus sustinentes."
Dixit, et vibratam emisit praelongam hastam,
Et percussit; neque aberravit collimans in caput
Summam juxta galeam: excussum autem est ab aere aes,
Neque pervenit ad cutem pulchram: prohibuit enim galea
Triplex, oblonga, quam ei dedit Phoebus Apollo.
Hector verò velocitèr procul recurrit, immistusque est turbae;
Constititque in genua lapsus, et sustentabat se manu robustâ
Terrâ: oculos verò nigra nox cooperuit.
Dum verò Tydides ad *petendam* hastam ibat, quam emiserat,

Ver. 340.—*ἀάσατο.*] Vide suprà ad *ί*, 116.
Ibid. —— *δὲ.*] Alii hîc scribunt, *δή*. Sed nihil opus. Vide suprà ad *ά*, 51.
Ver. 344. Κεκληγώς.] Vide suprà ad *β'*, 314.
Ver. 345. ——— *ἰδὼν ῥίγησε.*] Fuere apud Antiquos qui legerent, *ἰδὼν ἐνόησε*. Veriti nimirùm, ne *timidus* videretur *Diomedes*. Ineptè admodùm. Nam et suprà idem vir fortissimus, *ver.* 317. —— *ἀλλὰ μίνυνθα Ἡμέων ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ νεφεληγερέτα Ζεὺς Τρωσὶν δὴ ἐθέλει δοῦναι κράτος, ἠέπερ ἡμῖν.* Et *Agamemnon*, etiam tum cùm fortissimè se gereret, *ver.* 254. *Ῥίγησεν τ' ἄρ' ἔπειτα* ——, *Ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀπέληγε μάχης.*
Ibid.—*βοὴν ἀγαθὸς.*] Vide suprà ad *β'*, 408.
Ver. 348.—*στέωμεν.*] Ita edidit *Barnesius*; quomodo et infrà scriptum est, *χ'*, 231. Ut scilicèt pronuntiandum sit, *στῶμεν*. *Al.* *στέομεν*. Quod et ipsum, more Ionico, ferri possit.
Ver. 350. Καὶ βάλεν —— *κεφαλῆφιν Ἄκρην κακκόρυθα.*]

——— apicem tamen incita summum
Hasta tulit, summasque excussit vertice cristas. *Æn.* XII, 492.

Ver. 352.—*καλόν.*] Vide suprà ad *β'*. 45.
Ver. 356. ——— *ἀμφὶ δὲ ὄσσε.*] *Al.* *ἀμφὶ δ' οἱ ὄσσε.*

Τῆλε διὰ προμάχων, ὅθι οἱ κατεείσατο γαίης·
Τόφρ' Ἕκτωρ ἄμπνυτο, καὶ ἂψ ἐς δίφρον ὀρούσας,
Ἐξέλασ' ἐς πληθὺν, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν.
Δουρὶ δ' ἐπαΐσσων προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Ἐξ αὖ νῦν ἔφυγες θάνατον, κύον· ἦτέ τοι ἄγχι
Ἦλθε κακόν· νῦν αὖτέ σ' ἐρύσσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
Ὦ μέλλεις εὔχεσθαι ἰὼν ἐς δοῦπον ἀκόντων.
Ἦ θήν σ' ἐξανύω γε καὶ ὕστερον ἀντιβολήσας,
Εἴπου τις καὶ ἔμοιγε θεῶν ἐπιτάῤῥοθός ἐστι·
Νῦν αὖ τοὺς ἄλλους ἐπιείσομαι, ὅν κε κιχείω.
Ἦ, καὶ Παιονίδην δουρικλυτὸν ἐξενάριξεν.
Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Τυδείδῃ ἔπι τόξα τιταίνετο, ποιμένι λαῶν,
Στήλῃ κεκλιμένος, ἀνδροκμήτῳ ἐπὶ τύμβῳ,
Ἴλου Δαρδανίδαο, παλαιοῦ δημογέροντος.
Ἤτοι ὁ μὲν θώρηκα Ἀγαστρόφου ἰφθίμοιο
Αἴνυτ' ἀπὸ στήθεσφι παναίολον, ἀσπίδα τ' ὤμων,
Καὶ κόρυθα βριαρήν· ὁ δὲ τόξου πῆχυν ἀνεῖλκε,
Καὶ βάλεν, οὐδ' ἄρα μιν ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρὸς,

Longè per primos-pugnatores, ubi ei defixa fuerat in terram;
Interea Hector rediit ad se, et rursùs in currum insiliens,
Egit in turbam, et evitavit mortem nigram.
Hastâ autem irruens allocutus est fortis Diomedes:
" Utique nunc effugisti mortem, canis. Certè tibi propè
" Venit malum: jam *autem* denuò te eripuit Phoebus Apollo,
" Cui soles vota facere cùm proficisceris in stridorem jaculorum.
" At tandem *sanè* te conficiam, quum in posterum occurrero,
" Si fortè aliquis et mihi deorum adjutor est:
" Nunc interim alios persequar, quemcunque deprehendere potuero."
Dixit, et Paeonidem hastâ-inclytum interfectum-spoliabat.
At Alexander, Helenae maritus comas-pulchrae,
In Tydidem arcus tendebat pastorem populorum,
Columnam *sibi* praetentam-habens, viri-defuncti ad sepulchrum,
Ili Dardanidae, prisci senis-honorati.
Ille quidem thoracem Agastrophi fortis
Detrahebat à pectore ornatu-multùm-vario-insignem, clypeumque ab humeris,
Et cassidem gravem: hic verò arcûs cornu traxit,
Et percussit, (nec ei irritum *prorsùs* telum effugit manu,)

Ver. 363. ——ἐρύσσατο.] Ita edidit *Barnesius*; Rectè. *Vulgg.* ἐρύσατο. Quod antepenultimam corripit.

Ver. 364. ———δοῦπον.] Vide suprà ad δ', 455.

Ver. 369. Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος, Ἑλένης.] Quâ ratione, Ἀλέξανδρος, hîc ultimam producat; item, κεκλιμένος, *ver.* 371; et μιν, *ver.* 376; et δὶ, *ver.* 378; et εὐχόμενος, *ver.* 379; vide suprà ad ά, 51. n. 8. 10.

Ver. 371. ——κεκλιμένος.] Vide suprà ad ά, 309, 314.

Ver. 374. Αἴνυτ' ἀπὸ.] *Occupatus erat in detrahendo, &c.* Cæterùm de prosodiâ vocis αἴνυτο, vide suprà ad γ', 260.

Ibid. —παναίολον.] Vide suprà ad β', 816.

Ταρσὸν δεξιτεροῖο ποδός· διὰ δ' ἀμπερὲς ἰὸς
Ἐν γαίῃ κατέπηκτο· ὁ δὲ μάλα ἡδὺ γελάσσας,
Ἐκ λόχου ἀμπήδησε, καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
Βέβληαι, οὐδ' ἅλιον βέλος ἔκφυγεν· ὡς ὄφελόν τοι,
Νείατον ἐς κενεῶνα βαλὼν, ἐκ θυμὸν ἑλέσθαι·
Οὕτω κεν καὶ Τρῶες ἀνέπνευσαν κακότητος,
Οἵτε σε πεφρίκασι, λέονθ' ὡς μηκάδες αἶγες.
Τὸν δ' οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Τοξότα, λωβητὴρ, κέρα ἀγλαὲ, παρθενοπῖπα·
Εἰ μὲν δὴ ἀντίβιον σὺν τεύχεσι πειρηθείης,
Οὐκ ἄν τοι χραίσμῃσι βιὸς καὶ ταρφέες ἰοί·
Νῦν δέ μ' ἐπιγράψας ταρσὸν ποδὸς, εὔχεαι αὔτως.
Οὐκ ἀλέγω, ὡσεί με γυνὴ βάλοι, ἢ πάϊς ἄφρων·
Κωφὸν γὰρ βέλος ἀνδρὸς ἀνάλκιδος οὐτιδανοῖο.
Ἦτ' ἄλλως ὑπ' ἐμεῖο, καὶ εἴ κ' ὀλίγον περ ἐπαύρῃ,
Ὀξὺ βέλος πέλεται, καὶ ἀκήριον αἶψα τίθησι·
Τοῦ δὲ, γυναικὸς μέν τ' ἀμφίδρυφοί εἰσι παρειαὶ,
Παῖδες δ' ὀρφανικοί· ὁ δέ θ' αἵματι γαῖαν ἐρεύθων
Πύθεται· οἰωνοὶ δὲ πέρι πλέες, ἠὲ γυναῖκες.
Ὣς φάτο· τοῦ δ' Ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν

Plantam dextri pedis: penitùs verò sagitta
In terram defixa est. Hic autem valdè suavitèr ridens,
Ex insidiis exiliit, et glorians verbum dixit:
" Vulneratus es, nec irritum telum effugit: utinam tibi,
" Imum in ile jaculatus, vitam eripuissem:
" Sic enim Trojani respirâssent à calamitate,
" Qui utique te horrent, leonem velut balantes caprae."
Hunc autem non expavefactus allocutus est fortis Diomedes:
" Sagittarie, convitiator, cornu clare, puellarum-observator-callide:
" Siquidem jam apertè contrà cum armis periculum faceres,
" Non utique tibi profuturus esset arcus et crebrae sagittae:
" Nunc verò postquam me perstrinxeris plantam pedis, gloriaris inanitèr.
" Pro nihilo habeo; perinde ac si me mulier percussisset, aut puer insipiens:
" Leve enim *est* telum viri imbellis, nullius pretii.
" Certè alitèr à me, etiam si vel paululùm attigerit,
" Acutum telum exit, et *virum* exanimem statim reddit;
" Ac illius uxoris quidem ambae *statim* laceratae sunt genae,
" Liberique orbi; ipse autem sanguine terram rubefaciens
" Putrescit; alites verò circùm plures *sunt*, quàm mulieres."
Sic dixit. Hunc autem Ulysses hastâ-inclytus propè veniens

Ver. 383. ——πεφρίκασι.] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 385. ——κέρα.] Alii "*arcu*," interpretantur, alii "*cincinnis*."

Ibid. ——παρθενοπῖπα.] Ἕτεροι παρθενοπίπα γράφουσιν, ὅ ἐστι παρθένοις ἐοικὼς τὴν ὄψιν. *Eust.*

Ver. 386. Εἰ μὲν δὴ ἀντίβιον.] Pronuntiabatur, Εἰ μὲν δὴ 'ντίβιον.

Ver. 390. Κωφὸν γὰρ βέλος.]

——telumque imbelle sine ictu.
Æn. II, 544.

Ver. 392. ——πέλεται.] *Eustath. in Commentar.* πέτεται.

Ver. 395. ——πέρι πλέες.] *Al.* περιπλέες. Minùs rectè.

Ἔστη πρόσθ᾽· ὁ δ᾽ ὄπισθε καθεζόμενος, βέλος ὠκὺ
Ἐκ ποδὸς εἷλκ᾽· ὀδύνη δὲ διὰ χροὸς ἦλθ᾽ ἀλεγεινή.
Ἐς δίφρον δ᾽ ἀνόρουσε, καὶ ἡνιόχῳ ἐπέτελλε
Νηυσὶν ἐπὶ γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· ἤχθετο γὰρ κῆρ.
Οἰώθη δ᾽ Ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς, οὐδέ τις αὐτῷ
Ἀργείων παρέμεινεν, ἐπεὶ φόβος ἔλλαβε πάντας.
Ὀχθήσας δ᾽ ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤμοι ἐγὼ, τί πάθω; μέγα μὲν κακὸν, αἴκε φέβωμαι,
Πληθὺν ταρβήσας· τὸ δὲ ῥίγιον, αἴκεν ἁλώω
Μοῦνος· τοὺς δ᾽ ἄλλους Δαναοὺς ἐφόβησε Κρονίων.
Ἀλλὰ τίη μοὶ ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
Οἶδα γὰρ, ὅττι κακοὶ μὲν ἀποίχονται πολέμοιο·
Ὃς δέ κ᾽ ἀριστεύῃσι μάχῃ ἔνι, τόνδε μάλα χρεὼ
Ἑστάμεναι κρατερῶς, ἤτ᾽ ἔβλητ᾽, ἤτ᾽ ἔβαλ᾽ ἄλλον.
Ἕως ὁ ταῦθ᾽ ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Τόφρα δ᾽ ἐπὶ Τρώων στίχες ἤλυθον ἀσπιστάων·
Ἔλσαν δ᾽ ἐν μέσσοισι, μετὰ σφίσι πῆμα τιθέντες.
Ὡς δ᾽ ὅτε κάπριον ἀμφὶ κύνες θαλεροί τ᾽ αἰζηοὶ

Stetit antè; is autem à-tergo desidens, telum velox
Ex pede traxit: dolor verò per corpus venit gravis.
In currum itaque conscendit, et aurigae praecepit
Naves versùs cavas agere *currum:* dolebat enim corde.
Solus autem relictus est Ulysses hastâ-inclytus, neque quisquam apud ipsum
Argivorum manebat, quoniam timor ceperat omnes.
Ingemiscens itaque dixit ad suum magnum animum:
"Hei mihi! ego, quid agam? [*quid mihi eveniet?*] ingens quidem malum si "fugero,
"Multitudinem metuens; illud autem pejus, si interceptus fuero
"Solus: caeteros quippe Danaos in-fugam-vertit Saturnius.
"Sed cur mihi haec meus disserit animus?
"Novi enim, quòd ignavi quidem recedunt à pugnâ:
"Qui verò strenuus est in proelio, hunc omninò oportet
"Stare constantèr, sive feriatur, sive feriat alium."
Dum is haec versabat in mente et in animo,
Interim Troum ordines supervenerunt clypeatorum;
Concluseruntque in medio, intra se pestem collocantes.
Ut verò cùm in aprum undique canes florentesque-aetate juvenes

---

Ver. 397. Ἔστη πρόσθ᾽· ὁ δ᾽ ὄπισθε.]
——genitor nati parmâ protectus abiret.
Æn. X, 800.

Ibid. ———ὠκὺ.] *Al.* ὀξὺ.

Ver. 401. Οἰώθη δ᾽ Ὀδυσεὺς.]
Jamque adeò super unus eram.———
Æn. II, 567.

Ver. 402. ———παρέμεινεν.] *Eustath. in Commentar.* παρέμιμνεν.

Ver. 408. ——ὅττι.] Vide suprà ad ά, 537.

Ibid. —— ἀποίχονται πολέμοιο.] *Al.* ἀποίχοντο πτολέμοιο.

Ver. 411. Ἕως ὁ ταῦθ᾽.] Vide suprà ad ά, 93.

Ver. 412. Τόφρα δ᾽.] Vide suprà ad ά, 57. Malè *Barnesius,* Τόφραδ᾽.

Ver. 413. ——— μετὰ σφίσι πῆμα τιθέντες.] Ἀμφίβολον ἔχει ἔννοιαν. Δηλοῖ γὰρ, ἢ ὅτι ἔλσαν ἐν σφίσι τὸν Ὀδυσσέα, πῆμα τιθέντες αὐτῷ· ἢ ὅτι ἔλσαν αὐτὸν, πῆμα τιθέντες σφίσιν αὐτοῖς. Καί ἐστι σεμνὸς ὁ λόγος οὗτος, καὶ ὑψηλός· ὡς κρεῖττον ὂν τοῖς Τρωσὶν ἀφεῖναι αὐτὸν ἀκύκλωτον. *Eustath.* Homeri tamen temporibus haud credo ambiguam fuisse istam locutionem.

Ver. 414. Ὡς δ᾽ ὅτε κάπριον ἀμφὶ.]
Ac velut ille canum morsu de montibus altis

Σεύονται, ὁ δέ τ' εἶσι βαθείης ἐκ ξυλόχοιο,
Θήγων λευκὸν ὀδόντα μετὰ γναμπτῆσι γένυσσιν·
Ἀμφὶ δέ τ' ἀΐσσονται· ὑπαὶ δέ τε κόμπος ὀδόντων
Γίγνεται· οἱ δὲ μένουσιν ἄφαρ δεινόν περ ἐόντα·
Ὣς ῥα τότ' ἀμφ' Ὀδυσῆα, Διῒ φίλον, ἐσσεύοντο
Τρῶες· ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἀμύμονα Δηϊοπίτην
Οὔτασεν ὦμον ὕπερθεν, ἐπάλμενος ὀξέϊ δουρί·
Αὐτὰρ ἔπειτα Θόωνα, καὶ Ἔννομον ἐξενάριξε·
Χερσιδάμαντα δ' ἔπειτα, καθ' ἵππων ἀΐξαντα,
Δουρὶ, κατὰ πρότμησιν, ὑπ' ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης,
Νύξεν· ὁ δ' ἐν κονίῃσι πεσὼν, ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.
Τοὺς μὲν ἔασ'· ὁ δ' ἄρ' Ἱππασίδην Χάροπ' οὔτασε δουρὶ,
Αὐτοκασίγνητον εὐηγενέος Σώκοιο.
Τῷ δ' ἐπαλεξήσων Σῶκος κίεν, ἰσόθεος φώς·
Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ὦ Ὀδυσεῦ πολύαινε, δόλων ἆτ', ἠδὲ πόνοιο·

Incitatè-feruntur, ille verò prodit alto ex fruticeto,
Acuens album dentem in incurvis malis;
Undique autem *in eum* impetum faciunt; stridor verò dentium
Suboritur: ii autem sustinent protinùs, horrendùm licèt existentem:
Sic sanè tum undique in Ulyssem, Jovi charum, incitatè-ferebantur
Trojani: ille verò primùm quidem egregium Deiopitem
Vulneravit super humerum, insiliens acutâ hastâ:
Deinde verò Thoonem, et Ennomum interfecit;
Chersidamanta verò deinceps, ab equis desilientem,
Hastâ, ad umbilicum, sub clypeo umbone-munito,
Vulneravit. Ille verò in pulvere delapsus, prehendit terram palmâ.
Atque hos quidem missos-fecit: Hippasidem verò Charopa vulneravit hastâ,
Germanum-fratrem generosi Soci.
Huic autem auxiliaturus Socus venit, par-deo vir:
Stetitque valdè propè cùm accessisset, et eum sermone allocutus est:
" O Ulysse clarissime, dolorum insatiabilis, atque laboris;

Actus aper, (multos Vesulus quem pinifer annos
Defendit, multosque palus Laurentia,) sylvâ
Pastus arundineâ; postquam inter retia ventum est,
Substitit, infremuitque ferox, et inhorruit armos;
Nec cuiquam irasci propiúsve accedere virtus,
Sed jaculis tutisque procul clamoribus instant;
Ille autem impavidus partes cunctatur in omnes,
Dentibus infrendens, et tergo decutit hastas:
Haud aliter——— *Æn.* X, 707.

Ver. 416. ——— γναμπτῇσι γένυσσιν] *Al.* γναμπτῆσι γένυσιν· Minùs rectè. *Barnesius* scribendum voluit, γναμπτῆς γενύεσσιν.

Ver. 418. Γίγνεται.] *Al.* Γίνεται. Quod perinde est. Nam γίνομαι, primam producit.

Ver. 419. ———Διῒ φίλον.] Quâ ratione, Διῒ, hîc ultimam producat; item, αὐτοκασίγνητον, *ver.* 427; vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ver. 421. Οὔτασεν.] Rursúmque, *ver.* 426. οὔτασε δουρί. Vide suprà ad δ', 525; et ad ά, 140.

Ver. 423. ——ἀΐξαντα.] *Al.* ἀΐσσοντα.

Ver. 425. ——ἐν κονίῃσι πεσὼν.] Vide suprà ad ά, 593.

Ibid. ——ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.] *Cubitis humum pinsabat.* Ennius apud Varron. lib. IV.

Ver. 426. ——ἔασ'.] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 430. ——πολύαινε.] *Schol.* μυθολόγε, φλύαρε. Sed nihil opus. Sunt enim hujusmodi epitheta, *laudi* data, et sociorum et hostium communia.

Σήμερον ἢ δοιοῖσιν ἐπεύξεαι Ἱππασίδῃσι,
Τοιώδ' ἄνδρε κατακτείνας, καὶ τεύχε' ἀπούρας·
Ἤ κεν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσεις.
Ὣς εἰπὼν, οὔτησε κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην·
Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
Πάντα δ' ἀπὸ πλευρῶν χρόα ἔργαθεν· οὐδέ τ' ἔασε
Παλλὰς Ἀθηναίη μιχθήμεναι ἔγκασι φωτός.
Γνῶ δ' Ὀδυσεὺς, ὅ οἱ οὔτι βέλος κατακαίριον ἦλθεν·
Ἂψ δ' ἀναχωρήσας Σῶκον πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἆ δεῖλ', ἦ μάλα δή σε κιχάνεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Ἤτοι μέν ῥ' ἔμ' ἔπαυσας ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι,
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν
Ἤματι τῷδ' ἔσσεσθαι· ἐμῷ δ' ὑπὸ δουρὶ δαμέντα,
Εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ' Ἄϊδι κλυτοπώλῳ.
Ἦ· καὶ ὁ μὲν φύγαδ' αὖτις ὑποστρέψας ἐβεβήκει,
Τῷ δὲ μεταστρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε·

"Hodie vel duobus gloriabere super Hippasidis,
"Talibus viris interfectis, et armis spoliatis;
"Vel *tu* meâ hastâ percussus animam perdes."
Sic locutus, percussit ad clypeum undique aequalem:
Per clypeum quidem penetravit lucidum rapidâ hastâ,
Et per thoracem affabrè-factum infixa est;
Omnemque à costis cutem abstulit; neque tamen sivit
Pallas Minerva misceri visceribus viri.
Sensit autem Ulysses, quòd sibi nequaquam telum lethale venisset:
Retróque cedens Socum sermone allocutus est:
"Vah! miser, certè omninò jam te assequitur grave exitium:
"*Tu* quidem me cessare-fecisti, ne cum Trojanis *jam ampliùs* pugnem;
"Tibi verò ego hic aio caedem et mortem nigram
"Die hoc fore: meâque hastâ domitum,
"Gloriam mihi daturum, animam verò Plutoni equis-insigni."
Dixit: et ille quidem in-fugam retrò converso gradu abibat;
Ei autem converso, tergo hastam infixit
Humerorum in medio, perque pectora trajecit:

Ver. 433. Ἤ κεν ἐμῷ.] *Al.* Ἤ σύγ' ἐμῷ. Quod et non inelegans. Vide suprà ad γ', 409.

Ibid. ——— ὀλέσσεις.] *Al.* ὀλέσσῃς. Quod et ipsum, si præcedat ἤ κεν, non erit inelegans: licèt vir doctissimus, *Henr. Stephanus*, propter præcedentem ἐπεύξεαι, "*non dubium esse quin ὀλέσσεις legendum sit,*" existimet.

Ver. 434. ——οὔτησε.] Ex οὐτάω. Nam ex οὐτάζω fit οὔτασε, penultimâ correptâ.

Ver. 435. Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε.] Vide suprà ad γ', 357.

Ver. 437. ——ἔργαθεν.] Ἀπεῖρξεν, ἀπήγαγεν, ἀπεκόλλησε τῶν πλευρῶν τὴν ἐπιπολὴν, τὰ μὴ προκύψαν εἰς βάθος. *Eustath.*

Ibid. —— ἔασε.] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 439. —— ὅ οἱ.] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 446. ——— ἐβεβήκει.] Si vocem, βέβηκε, tulisset versus, at non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 447. ——— μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν.] Non, πῆξεν ἐν μεταφρένῳ, sed, μεταφρένῳ ἔμπηξεν.

Δούπησεν δὲ πεσών· ὁ δ' ἐπεύξατο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ὦ Σῶχ', Ἱππάσου υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο,
Φθῆ σε τέλος θανάτοιο κιχήμενον, οὐδ' ὑπάλυξας.
Ἆ δεῖλ', οὐ μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
Ὄσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ, ἀλλ' οἰωνοὶ
Ὠμησταί σ' ἐρύσουσι, περὶ πτερὰ πυκνὰ βαλόντες·
Αὐτὰρ ἐπεί κε θάνω, κτεριοῦσί με δῖοι Ἀχαιοί.
Ὣς εἰπών, Σώκοιο δαΐφρονος ὄβριμον ἔγχος
Ἔξω τε χροὸς εἷλκε, καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης·
Αἷμα δέ οἱ σπασθέντος ἀνέσσυτο, κῆδε δὲ θυμόν.
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι, ἐπεὶ ἴδον αἷμ' Ὀδυσῆος,
Κεκλόμενοι καθ' ὅμιλον ἐπ' αὐτῷ πάντες ἔβησαν·
Αὐτὰρ ὅγ' ἐξοπίσω ἀνεχάζετο, αὖε δ' ἑταίρους·
Τρὶς μὲν ἔπειτ' ἤϋσεν, ὅσον κεφαλὴ χάδε φωτός,
Τρὶς δ' ἄϊεν ἰάχοντος ἀρηΐφιλος Μενέλαος·

Fragorem autem edidit cadens: insultavitque *illi* nobilis Ulysses:
" O Soce, Hippasi fili bellicosi equûm-domitoris,
" Occupavit te finis mortis deprehensum, nec effugisti.
" Vah! miser, non quidem tibi pater et veneranda mater
" Oculos comprimont mortuo videlicèt, sed alites
" Cruda-vorantes te diripient, circùm alis crebris verberatum:
" Sed ubi *ego* mortuus fuero, justa-facient mihi generosi Achivi."
Sic fatus, Soci bellicosi validam hastam
Eque cute *suâ* traxit, et clypeo umbone-munito:
Sanguis autem ei extractâ-hastâ erumpebat, angebatque *illi* animum.
Trojani verò magnanimi postquam viderunt sanguinem Ulyssis,
Cohortantes per turbam in ipsum omnes iverunt:
Verùm is retrocedebat, inclamabatque socios:
Ter quidem tum clamavit, quantum caput capiebat viri;
Ter autem audivit clamantem bellicosus Menelaus:

Ver. 449. Δούπησεν.] Vide suprà ad δ', 455, 504.

Ver. 452. Ἆ δεῖλ', οὐ μέν σοί γε.]

Δύσμορος, οὐ μέν σοί γε.——
Plutarch. de Consolat. ad Apoll.

Heu! terrâ ignotâ, canibus data praeda Latinis
Alitibusque jaces! nec te tua funera mater
Produxi, pressive oculos, aut vulnera lavi,
Veste tegens.—— *Æn.* IX, 485.

Istic nunc, metuende, jace; non te optima mater
Condet humi, patriove onerabit membra sepulchro:
Alitibus linquêre feris, aut gurgite mersum
Unda feret, piscesque impasti vulnera lambent. *Æn.* X, 557.

Ver. 454. Ὠμησταί σ' ἐρύσουσι] Ita edidit *Barnesius*; Ex MSS. ἐρύσουσι· ex conjecturâ, σί. *Vulgg.* Ὠμησταὶ ἐρύουσι. Quod et ipsum ferri possit.

Ibid. —— περὶ πτερὰ πυκνὰ βαλόντες.] Pulchrè depingunt hæc verba, et quasi ob oculos ponunt, aves rapaces prædam alis inter diripiendum verberantes. Ut rectè annotavit *Popius.*

Ver. 458. —— κῆδε δὲ θυμόν.] *Barnesius* edidit, κῆδε δ' ἓ θυμόν. Quod eodem redit.

Ver. 459. Τρῶες δὲ.] Quâ ratione, δὲ, hîc producatur, vide suprà ad ά, 51.

Ibid. —— ἐπεὶ ἴδον αἷμ' Ὀδυσῆος, Κεκλόμενοι——ἔβησαν.]

—————— Ocyùs ensem
Æneas, viso Tyrrheni sanguine lætus,
Eripit à femore, et trepidanti fervidus instat. *Æn.* X, 786.

Ver. 463. Τρὶς δ' ἄϊεν ἰάχοντες.] Vide suprà ad δ', 456.

Αἶψα δ' ἄρ' Αἴαντα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
Ἀμφί μ' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἵκετ' ἀϋτὴ,
Τῷ ἰκέλη, ὡς εἴ ἑ βιῴατο μοῦνον ἐόντα
Τρῶες ἀποτμήξαντες ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ.
Ἀλλ' ἴομεν καθ' ὅμιλον· ἀλεξέμεναι γὰρ ἄμεινον.
Δείδω, μή τι πάθῃσιν ἐνὶ Τρώεσσι μονωθεὶς,
Ἐσθλὸς ἐών· μεγάλη δὲ ποθὴ Δαναοῖσι γένηται.
Ὣς εἰπὼν, ὁ μὲν ἦρχ', ὁ δ' ἅμ' ἕσπετο ἰσόθεος φώς.
Εὗρον ἔπειτ' Ὀδυσῆα, Διῒ φίλον· ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτὸν
Τρῶες ἕποιθ', ὡσεί τε δαφοινοὶ θῶες ὄρεσφιν
Ἀμφ' ἔλαφον κεραὸν βεβλημένον, ὅν τ' ἔβαλ' ἀνὴρ
Ἰῷ ἀπαὶ νευρῆς· τὸν μέν τ' ἤλυξε πόδεσσι
Φεύγων, ὄφρ' αἷμα λιαρὸν, καὶ γούνατ' ὀρώρῃ·
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τόνγε δαμάσσεται ὠκὺς ὀϊστὸς,
Ὠμοφάγοι μιν θῶες ἐν οὔρεσι δαρδάπτουσιν,
Ἐν νέμεϊ σκιερῷ· ἐπί τε λῖν ἤγαγε δαίμων
Σίντην· θῶες μέν τε διέτρεσαν, αὐτὰρ ὁ δάπτει·

Confestimque Ajacem allocutus est propè existentem :
" Ajax nobilissime, Telamonie, princeps populorum,
" Circa me Ulyssis magnanimi venit clamor,
" Ei similis, ac si eum violentèr-urgerent solum existentem
" Trojani interclusum in acri pugnâ.
" Quare eamus per turbam ; opitulari enim melius.
" Timeo, nè quid patiatur *humanitùs* inter Trojanos solus relictus,
" Strenuus cùm sit : magnum autem desiderium Danaos subeat."
Sic fatus, ipse quidem praeibat, ille verò unà sequebatur par-deo vir.
Invenerunt deinde Ulyssem, Jovi charum ; circa verò ipsum
Trojani simul-ibant, sicut perquam-avidi-caedis thoës in montibus
Circa cervum cornutum vulneratum, quem utique vulnerârit vir
Sagittâ à nervo *missâ :* ac illum quidem evadit pedibus
Fugiens, quamdiu sanguis tepidus, et genua moventur :
Sed postquam hunc domuerit velox sagitta,
Cruda-vorantes eum thoës in montibus dilaniando-vorant,
In nemore umbroso : leonem autem adducit fortuna
Exitialem : tum thoës quidem diffugiunt, atque ille *eo* vescitur :

Ver. 466. —— ἵκετ' ἀϋτὴ.] *Al.* ἵκετο φωνή.

Ver. 470. —— πάθησιν ἐνὶ.] *Al.* πάθησι μετά.

Ver. 472. —— ὁ δ' ἅμ' ἕσπετο.] Aptè et ad personam Ajacis, et ad rem in periculo constitutam, οὔτε ἀντιφωνεῖ, καὶ ἅμα ἕπεται βοηθήσων. Ut rectè notavit *Eustathius.*

Ver. 473. ——— Διῒ φίλον.] Quâ ratione, Διῒ, hic ultimam producat ; item αἷμα, *ver.* 477. et τὶ, *ver.* 480. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 475. Ἀμφ' ἔλαφον κεραὸν βεβλημένον.]
——— Qualis conjectâ cerva sagittâ,
Quam procul incautam —— fixit
Pastor agens telis, liquitque volatile ferrum
Nescius ; illa fugâ sylvas saltusque peragrat
Dictæos ; hæret lateri lethalis arundo.
Æn. IV, 69.

Ibid. —— ὅν τ' ἔβαλ' ἀνὴρ.] *Al.* ὅν ῥ' ἔβαλ' ἀνήρ. Quorum utrumque eandem habet vim : " *Quem utique vulnerârit aliquis.*"

Ver. 476. Ἰῷ ἀπαὶ νευρῆς.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 663. infrà : Ubi et vulgò scriptum est, ἀπαί. Plurimi hoc in loco legunt, ἀπό. Quod et ipsum ferri possit : Vide ad ά, 51. n. 8.

Ὥς ῥα τότ' ἀμφ' Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην
Τρῶες ἕπον πολλοί τε καὶ ἄλκιμοι· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Ἀΐσσων ᾧ ἔγχει ἀμύνετο νηλεὲς ἦμαρ.
Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε, φέρων σάκος, ἠΰτε πύργον,
Στῆ δὲ παρέξ· Τρῶες δὲ διέτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος.
Ἦτοι τὸν Μενέλαος ἀρήϊος ἔξαγ' ὁμίλου
Χειρὸς ἔχων, εἵως θεράπων σχεδὸν ἤλασεν ἵππους.
Αἴας δὲ Τρώεσσιν ἐπάλμενος εἷλε Δόρυκλον
Πριαμίδην, νόθον υἱόν· ἔπειτα δὲ Πάνδοκον οὖτα·
Οὖτα δὲ Λύσανδρον, καὶ Πύρασον, ἠδὲ Πυλάρτην.
Ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι
Χειμάῤῥους κατ' ὄρεσφιν, ὀπαζόμενος Διὸς ὄμβρῳ,
Πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, πολλὰς δέ τε πεύκας
Ἐσφέρεται, πολλὸν δέ τ' ἀφυσγετὸν εἰς ἅλα βάλλει·
Ὣς ἔφεπε κλονέων πεδίον τότε φαίδιμος Αἴας,
Δαΐζων ἵππους τε καὶ ἀνέρας· οὐδέ πω Ἕκτωρ
Πεύθετ'· ἐπεί ῥα μάχης ἐπ' ἀριστερὰ μάρνατο πάσης,
Ὄχθας πὰρ ποταμοῖο Σκαμάνδρου· τῇ ῥα μάλιστα

Sic tunc circa Ulyssem bellicosum versutum
Trojani simul-ibant multique et fortes : sed ille heros
Ruens suâ hastâ propulsabat crudelem diem.
Ajax verò propè accessit, ferens scutum, velut turrim ;
Stetitque juxta : Trojani autem perterrefacti diffugerunt aliò alius.
Atque hunc quidem Menelaus Mavortius eduxit è turbâ
Manu tenens, donec famulus propè egisset equos.
Ajax autem Trojanis insiliens interfecit Doryclum
Priamidem, nothum filium ; deinde verò Pandocum vulneravit ;
Vulneravit et Lysandrum, et Pyrasum, et Pylartem.
Ut verò cùm inundans flumen in campum decurrit
Torrens de montibus, urgente Jovis imbre,
Multasque quercus aridas, multasque larices
Secum-rapit, multumque limum in mare projicit :
Sic insequebatur turbans per campum tunc illustris Ajax,
Concîdens equosque et viros : needum Hector
Audierat ; quippe pugnae in sinistrâ-parte procliabatur totius,
Ripas juxta fluvii Scamandri ; ubi maximè

Ver. 483. Τρῶες ἕπον πολλοί.] Vide suprà ad δʹ, 202. Nonnulli hîc malè ; Τρῶες ἕποντο πολλοί.

Ver. 484.—ᾧ ἔγχει.] *Al.* ᾧ ἔγχεϊ. Minùs rectè. Si enim divisim legatur, scribendum erat ᾧ ἔγχεϊ. Ut rectè notavit *Barnesius.*

Ver. 487.——— τὸν.] *Ulyssem.*

Ver. 490. Πριαμίδην.] Vide suprà ad αʹ, 398.

Ver. 491. Οὖτα.] Vide suprà ad δʹ, 525.

Ver. 492. Ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμός.]
—aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta boumque labores,
Præcipitesque trahit sylvas—*Æn.* II, 305.
Non sic, aggeribus ruptis cùm spumeus amnis
Exiit, oppositasque evicit gurgite moles,
Fertur in arva furens cumulo, camposque per omnes
Cum stabulis armenta trahit. — *Ibid.* 496.

Ver. 496. ——— κλονέων πεδίον τότε.] *Barnesius* ex conjecturâ legendum velit, πεδίον κάτα. Sed nihil opus. Facilè enim subintelligitur istud κάτα.

Ἀνδρῶν πίπτε κάρηνα, βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρει,
Νέστορά τ' ἀμφὶ μέγαν, καὶ ἀρήϊον Ἰδομενῆα.
Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν ὁμίλει, μέρμερα ῥέζων
Ἔγχεΐ θ', ἱπποσύνῃ τε· νέων δ' ἀλάπαζε φάλαγγας.
Οὐδ' ἂν πω χάζοντο κελεύθου δῖοι Ἀχαιοὶ,
Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Παῦσεν ἀριστεύοντα Μαχάονα, ποιμένα λαῶν,
Ἰῷ τριγλώχινι βαλὼν κατὰ δέξιον ὦμον·
Τῷ ῥα περίδδεισαν μένεα πνείοντες Ἀχαιοὶ,
Μήπως μιν, πολέμοιο μετακλινθέντος, ἕλοιεν·
Αὐτίκα δ' Ἰδομενεὺς προσεφώνεε Νέστορα δῖον·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Ἄγρει, σῶν ὀχέων ἐπιβήσεο· πὰρ δὲ Μαχάων
Βαινέτω· ἐς νῆας δὲ τάχιστ' ἔχε μώνυχας ἵππους·
Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων,
Ἰούς τ' ἐκτάμνειν, ἐπί τ' ἤπια φάρμακα πάσσειν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Αὐτίκα δ' ὧν ὀχέων ἐπεβήσατο· πὰρ δὲ Μαχάων
Βαῖν', Ἀσκληπιοῦ υἱὸς ἀμύμονος ἰητῆρος·
Μάστιξεν δ' ἵππους, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην

Virorum cadebant capita, clamorque immensus exortus erat,
Nestoraque circa magnum, et Mavortium Idomeneum.
Hector utique inter hos versabatur, ardua patrans
Hastâque, equestrique virtute; juvenumque vastabat phalangas.
Necdum *tamen* cessissent de viâ nobiles Achivi,
Nisi Alexander, Helenae maritus comas-pulchrae,
Cessare-fecisset à strenuè-pugnando Machaonem, pastorem populorum,
Sagittâ tres-hamos-habente percussum ad dextrum humerum:
De hoc nempe pertimuerunt robur spirantes Achivi,
Ne fortè eum, pugnâ inclinatâ, interficerent:
Statim autem Idomeneus allocutus est Nestora nobilem:
" O Nestor Neleide, magna gloria Achivorum,
" Age, tuos currus conscende, juxtáque Machaon
" Ascendat: adque naves celerrimè dirige solidos-ungulis equos,
" Medicus enim vir multis aequiparandus aliis,
" Sagittisque excidendis, mitibusque pharmacis inspergendis."
Sic dixit; neque non-obsecutus est Gerenius eques Nestor:
Statim autem suos currus conscendit; juxtáque Machaon
Ascendit, Aesculapii filius eximii medici:
Scuticâ autem verberabat equos, hi verò non inviti volabant

Ver. 500. ——— ὀρώρει.] Vide suprà ad ά, 37. et ad β', 810.

Ver. 502. ——— ὁμίλει.] *Al.* ὅμιλει. Quod et ad versum paulò numerosius.

Ver. 505. ——— Ἀλέξανδρος, Ἑλένης.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 512. ——— ἐπιβήσεο.] Vide suprà ad β', 35. et ad ί, 109.

Ver. 513. ——— μώνυχας ἵππους.]
—solido— ungula — cornu.
Virg. Georg. III, 88.

Ver. 516. ——— ἱππότα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 517. ——— ἐπεβήσατο.] *Vulgg.* ἐπιβήσετο. Vide suprà ad β', 35. et ad ί, 109.

Νῆας ἐπὶ γλαφυράς· τῇ γάρ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Κεβριόνης δὲ Τρῶας ὀρινομένους ἐνόησεν,
Ἕκτορι παρβεβαώς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ, νῶϊ μὲν ἐνθάδ' ὁμιλέομεν Δαναοῖσιν,
Ἐσχατιῇ πολέμοιο δυσηχέος· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Τρῶες ὀρίνονται ἐπιμὶξ ἵπποι τε καὶ αὐτοί.
Αἴας δὲ κλονέει Τελαμώνιος· εὖ δέ μιν ἔγνων·
Εὐρὺ γὰρ ἀμφ' ὤμοισιν ἔχει σάκος· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς
Κεῖσ' ἵππους τε καὶ ἅρμ' ἰθύνομεν, ἔνθα μάλιστα
Ἱππῆες πεζοί τε κακὴν ἔριδα προβαλόντες,
Ἀλλήλους ὀλέκουσι· βοὴ δ' ἄσβεστος ὄρωρεν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους
Μάστιγι λιγυρῇ· τοὶ δὲ, πληγῆς ἀΐοντες,
Ῥίμφ' ἔφερον θοὸν ἅρμα μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς,
Στείβοντες νέκυάς τε καὶ ἀσπίδας· αἵματι δ' ἄξων
Νέρθεν ἅπας πεπάλακτο, καὶ ἄντυγες αἱ περὶ δίφρον,
Ἃς ἄρ' ἀφ' ἱππείων ὁπλέων ῥαθάμιγγες ἔβαλλον,
Αἵ τ' ἀπ' ἐπισσώτρων· ὁ δὲ ἵετο δῦναι ὅμιλον

Naves versùs cavas: eò enim *ire* gratum erat animo.
Cebriones intereà Trojanos turbatos animadvertit,
Juxta Hectorem in-curru-sedens, et ipsum verbis affatus est:
"Hector, nos quidem hîc versamur inter Danaos,
"In extremitate pugnae horrisonae: at sanè caeteri
"Trojani turbantur promiscuè equique et ipsi.
"Ajax scilicèt turbat *eos* Telamonius: bene utique ipsum novi;
"Latum enim circa humeros gerit scutum: sed et nos
"Illuc equosque et currum dirigamus, ubi maximè
"Equites peditesque, pernicioso certamine strenuè-conserto,
"Mutuò-se occidunt; clamor autem immensus exortus est."
Sic fatus, verberavit jubis-pulchros equos
Scuticâ argutâ: illi autem, verbera sentientes,
Velocitèr agebant celerem currum inter Trojanos et Achivos,
Calcantes cadaveraque et scuta: sanguine autem axis
Subtùs totus foedabatur, et ambitus qui *erant* circa sellam-currûs,
Quos utique ab equinis ungulis guttae aspergebant,
Atque à canthis: ille autem cupiebat ingredi turbam

Ver. 521. —— Τρῶας ὀρινομένους.] Ab *Ajace* in *dextro* cornu, *ver.* 496.

Ver. 530. — ὄρωρεν.] De horum *Temporum* ratione, ὀλέκουσι et ὄρωρεν· vide suprà ad ά, 37.

Ver. 531. — ἵμασεν.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 532. Μάστιγι λιγυρῇ.] Quâ ratione, μάστιγι, hìc ultimam producat; item τὶ, *ver.* 541. et ἐντροπαλιζόμενος, *ver.* 546. vide suprà ad ά, 51.n. 8.

Ibid. —— πληγῆς ἀΐοντες.]

— audit currus habenas. *Georgic.* I, 514.

Ver. 534. Στείβοντες νέκυάς τε —— *αἵματι δ' ἄξων.*]

—— equos alacer media inter proelia Turnus
Fumantes sudore quatit, miserabile cæsis
Hostibus insultans; spargit rapida ungula rores
Sanguineos, mixtâque cruor calcatur arenâ.
Æn. XII, 337.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poetarum, "*par penè splendor am-*" *borum est.*" Lib. V. cap. 12.

Ver. 536. Ἃς ἄρ'.] *Quos utique.* Nequaquam enim hìc supervacaneum est istud ἄρ'.

Ver. 537. —— ὁ δὲ.] Hector.

Ἀνδρόμεον, ῥῆξαί τε, μετάλμενος· ἐν δὲ κυδοιμὸν
Ἧκε κακὸν Δαναοῖσι, μίνυνθα δὲ χάζετο δουρός
Αὐτὰρ ὁ τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν,
Ἔγχεΐ τ', ἄορί τε, μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν·
Αἴαντος δ' ἀλέεινε μάχην Τελαμωνιάδαο.
  Ζεὺς δὲ πατὴρ Αἴανθ' ὑψίζυγος ἐν φόβον ὦρσε·
Στῆ δὲ ταφών, ὄπιθεν δὲ βάλεν σάκος ἑπταβόειον·
Τρέσσε δὲ παπτήνας ἐφ' ὁμίλω, θηρὶ ἐοικὼς,
Ἐντροπαλιζόμενος, ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβων.
Ὡς δ' αἴθωνα λέοντα βοῶν ἀπὸ μεσσαύλοιο
Ἐσσεύοντο κύνες τε καὶ ἀνέρες ἀγροιῶται,
Οἵτε μιν οὐκ εἰῶσι βοῶν ἐκ πῖαρ ἑλέσθαι,
Πάννυχοι ἐγρήσσοντες· ὁ δὲ κρειῶν ἐρατίζων
Ἰθύει· ἀλλ' οὔτι πρήσσει· θαμέες γὰρ ἄκοντες
Ἀντίοι ἀΐσσουσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν,

Virorum, perrumpereque, insiliens; tumultumque
Immisit malum Danais, parúmque cessabat ab hastâ.
Ac quidem aliorum obibat ordines virorum,
Hastâque, enseque, magnisque saxis:
Ajacis autem vitabat pugnam Telamonii.
Jupiter verò pater Ajaci in-alto-sedens metum incussit:
Stetit verò attonitus, in-tergum autem rejecit scutum septem-bubulis-pellibus-munitum;
Pavefactus autem recedebat, circumspectans in turbâ, ferae similis,
Subinde-se-convertens, lentè genua alternans.
Ut verò fervidum leonem boum à stabulo
Abigunt canesque et viri rustici,
Qui utique ipsum non sinunt boum pinguedinem eripere,
Totam-noctem vigilantes: ille autem carnium cupidus
Rectà-irruit; sed nihil proficit; frequentia enim jacula
Adversa volant audacibus à manibus,

Ver. 539. ——— μίνυνθα δὲ χάζετο δουρός.] *Pugnâ continenti et non intermissâ urgebat.* Eustathius reddit, οἷα δηλαδὴ ταχὺ ἐπιφανεὶς εἰς μάχην. Scholiastes, Ὀλίγον ὑπεχώρει, ἵνα εὐκόλως τῷ δόρατι χρῷτο. Neuter videtur rem assecutus. Utique, si μίνυνθα hîc ita accipiendum sit, ut Latino, [*paullulum* vel *parumper*] respondeat; tum sententia erit, "*Paullulum autem evitavit hastam,*" scilicèt Ajacis: Quod tamen minùs convenit cum sequente, Αὐτάρ.

Ver. 542. Αἴαντος δ'.] *Aristoteles, Rhetoric. lib.* II. *cap.* 9. locum hunc versu altero adjecto citat:

Αἴαντος δ' ἀλέεινε μάχην Τελαμωνιάδαο,
Ζεὺς γάρ οἱ νεμέσασχ', ὅτ' ἀμείνονι φωτὶ μάχοιτο.

Plutarchus item, *de audiendis Poetis*, versum istum posteriorem citat,

Ζεὺς γάρ τοι νεμεσᾷ, ὅτ' ἀμείνονι φωτὶ μάχοιο·

Sed utrùm ex hoc loco, an infra ex *libro* ρ', *ver.* 99. non constat.

Ver. 543. Ζεὺς δὲ πατὴρ — ἐν φόβον ὦρσε· Στῆ δὲ ταφὼν — Τρέσσε δὲ παπτήνας.] Aptè hæc accommodavit *Plutarchus* ad *Pompeium*, jam tum quum castra ejus à *Cæsare* essent post prœlium expugnata. *Plutarch. in Pompeio.*

Ver. 546. —— ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβων.] *Pedatim incedens*, βάδην.

Ver. 547. Ὡς δ' αἴθωνα λέοντα.]

——— Ceu sævum turba leonem
Cum telis premit infensis; at territus ille,
Asper, acerba tuens, retrò redit; et neque terga
Ira dare aut virtus patitur; nec tendere contrà
Ille, quidem hoc cupiens, potis est per tela virosque:
Haud alitèr retrò dubius vestigia Turnus
Improperata refert, et mens exæstuat irâ.

Æn. IX, 792.

Καιόμεναί τε δεταὶ, τάς τε τρεῖ, ἐσσύμενός περ·
Ἠῶθεν δ' ἀπὸ νόσφιν ἔβη τετιηότι θυμῷ·
Ὣς Αἴας τότ' ἀπὸ Τρώων τετιημένος ἦτορ
Ἤϊε πόλλ' ἀέκων· περὶ γὰρ δίε νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὡς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβιήσατο παῖδας
Νωθὴς, ᾧ δὴ πολλὰ περὶ ῥόπαλ' ἀμφὶς ἐάγη,
Κείρει τ' εἰσελθὼν βαθὺ λήϊον· οἱ δέ τε παῖδες
Τύπτουσιν ῥοπάλοισι· βίη δέ τι νηπίη αὐτῶν·
Σπουδῇ τ' ἐξήλασσαν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο φορβῆς·
Ὣς τότ' ἔπειτ' Αἴαντα μέγαν Τελαμώνιον υἱὸν
Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλέκλειτοί τ' ἐπίκουροι,
Νύσσοντες ξυστοῖσι μέσον σάκος, αἰὲν ἕποντο.
Αἴας δ' ἄλλοτε μὲν μνησάσκετο θούριδος ἀλκῆς,
Αὖτις ὑποστρεφθεὶς, καὶ ἐρητύσασκε φάλαγγας
Τρώων ἱπποδάμων· ὅτὲ δὲ τρωπάσκετο φεύγειν·
Πάντας δὲ προέεργε θοὰς ἐπὶ νῆας ὁδεύειν·
Αὐτὸς δὲ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν θῦνε μεσηγὺ

Incensaeque faces, quas nempè horrens recedit, incitatus licèt:
Manè autem seorsùm discedit moesto animo:
Sic Ajax tum à Trojanis tristis corde
Abiit admodùm invitus: valdè enim timebat navibus-Achivorum.
Ut verò cùm asinus in arvum ingressus praevalet pueris
Tardus, in quem utique multi baculi circùm fracti sunt,
Tondetque ingressus altam segetem; pueri verò
Verberant baculis; at vis infirma *est* ipsorum;
Vixque expellunt, *nec nisi* postquam saturatus sit pabulo:
Sic tunc dein Ajacem magnum Telamonium filium
Trojani magnanimi et è-longinquo-vocati socii,
Percutientes hastilibus medium scutum, continentèr sequebantur.
Ajax verò nunc quidem recordabatur impetuosae fortitudinis,
Retrò conversus, et cohibebat phalangas
Trojanorum equûm-domitorum; nunc verò vertebat se ad fugam;
Omnibus autem se opposuit, *ne* celeres ad naves irent:
Ipse verò Trojanorum et Achivorum furebat in-medio

Ver. 553. Καιόμεναί τε δεταὶ, τάς τε τρεῖ, ἐσσύμενός περ.] Impetum subitò repressum, cursuque in medio identidem impeditum, pulchrè depingunt numeri isti quodammodo impediti, τάς τε τρεῖ, ἐσσύμενός περ. *Aristoteles*, *Histor. Animal. lib.* IX. *cap.* 44. versum hunc isto modo legit; Καιόμεναι δᾷδες, τάς τε τρομεῖ ἐσσύμενός περ. Nempe memoritèr, ut fit, versiculum citavit: Utì rectè annotavit *Barnesius*.

Ver. 557. Ὡς δ' ὅτ' ὄνος.] Βραδεῖαν πορείαν, ἀήττητον ἐν τῷ καρτερεῖν, οὕτως ἔδειξεν. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 10. Ταῖς γὰρ φύσεσι τῶν ζώων, [Ὄνου καὶ Λέοντος,] καὶ τὸ ὀκνηρὸν πρὸς φυγὴν, καὶ τὸ ταχὺ πρὸς μάχην, τοῦ ἥρωος δεδήλωκεν. *Schol.* Asinus nimirùm, *Homeri* temporibus, nondum erat animal despectui et ludibrio habitum.

Ver. 558. —— ᾧ δὴ.] *In quem scilicèt; in quem utique.* Ut adeo nequaquam supervacaneum sit istud, δή.

Ibid. — περὶ ῥόπαλ'.] Quâ ratione, περὶ, hîc ultimam producat; item σάκεϊ, *ver.* 571. et ἀπαινύμενον, *ver.* 581. vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ver. 560. —— δέ τι.] *Al.* δέ τε.

Ver. 561. — ἐκορέσσατο.] Notandus maximè *proprius* Vocis Mediæ usus: "*Postquam saturaverit se.*" Vide suprà ad γ', 141.

Ver. 564. —— μέσον σάκος.] *Al.* μέγα σάκος.

Ἱστάμενος· τὰ δὲ δοῦρα θρασειάων ἀπὸ χειρῶν,
Ἄλλα μὲν ἐν σάκεϊ μεγάλῳ πάγεν, ὄρμενα πρόσσω·
Πολλὰ δὲ καὶ μεσσηγὺ, πάρος χρόα λευκὸν ἐπαυρεῖν,
Ἐν γαίῃ ἵσταντο, λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησ' Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱὸς,
Εὐρύπυλος, πυκινοῖσι βιαζόμενον βελέεσσι,
Στῆ ῥα παρ' αὐτὸν ἰὼν, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
Καὶ βάλε Φαυσιάδην Ἀπισάονα, ποιμένα λαῶν,
Ἧπαρ ὑπὸ πραπίδων, εἶθαρ δ' ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν·
Εὐρύπυλος δ' ἐπόρουσε, καὶ αἴνυτο τεύχε' ἀπ' ὤμων.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Τεύχε' ἀπαινύμενον Ἀπισάονος, αὐτίκα τόξον
Εἷλκεν ἐπ' Εὐρυπύλῳ, καί μιν βάλε μηρὸν ὀϊστῷ
Δεξιόν· ἐκλάσθη δὲ δόναξ, ἐβάρυνε δὲ μηρόν.
Ἂψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο, κῆρ' ἀλεείνων,
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Στῆτ' ἐλελιχθέντες, καὶ ἀμύνετε νηλεὲς ἦμαρ
Αἴανθ', ὃς βελέεσσι βιάζεται· οὐδέ ἑ φημὶ

Stans: at jacula audacibus à manibus,
Alia quidem in scuto magno figebantur, impetu-acta adversus;
Multa verò et in medio spatio, antequam corpus candidum attingerent,
In terrâ stabant, cupientia corpore se saturare.
Hunc autem ut vidit Euaemonis praeclarus filius,
Eurypylus, crebris oppressum jaculis;
Stetit juxta eum profectus, et jaculatus est hastâ splendidâ,
Et percussit Phausiadem Apisaonem, pastorem populorum,
Hepar subter praecordia; continuóque genua solvit:
Eurypylus autem insiliit, et auferebat arma ab humeris.
Hunc autem ut animadvertit Alexander divinâ-formâ-praeditus
Arma auferentem Apisaonis, statim arcum
Adduxit in Eurypylum, et ei percussit femur sagittâ
Dextrum: fracta est autem arundo, et gravi-dolore-affecit femur.
Retrò autem sociorum ad agmen recedebat, mortem evitans,
Vociferatusque est altâ-voce Danaos inclamans:
" O amici, Argivorum ductores, et principes,
" Consistite conversi, et arcete saevum diem
" Ab Ajace, qui telis obruitur; nec ipsum opinor

Ver. 571. —πάγεν.] Vide suprà ad δ', 185.

Ver. 572. —— λευκὸν ἐπαυρεῖν.] *Al.* χαλκὸν ἐπαυρεῖν.

Ver. 573. —— λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι.] Ἐν πᾶσι δὲ τὸ Ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ· οἷον ἐν τοῖσδι,—"ἐπιπτέσθαι μενεαίνων"—καὶ, "λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι." Ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις, διὰ τὸ ἔμψυχα εἶναι, ἐνεργοῦντα φαίνεται. *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 11. Vide suprà ad δ', 126. Οἱ ποιηταὶ—πρὸς τὰς ἐμφάσεις καὶ τὰς μιμήσεις καὶ ὀνοματοποιΐας, χρῶνται καὶ μεταφοραῖς·—λέγοντες καὶ τὰ βέλη φέρεσθαι "λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι." *Plutarch. Symposiac. lib.* IX. *Probl.* 15. Simili ferè Metaphorâ usus est *Virgilius:*

Hasta—altè *bibit* acta cruorem.
Æn. XI, 804.

Ver. 576. —— ἀκόντισε.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 579. —— αἴνυτο.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 582. Εἷλκεν.] *Al.* Ἕλκε τ'.

Φεύξεσθ' ἐκ πολέμοιο δυσηχέος· ἀλλὰ μάλ' ἄντην
Ἵστασθ' ἀμφ' Αἴαντα μέγαν, Τελαμώνιον υἱόν.
Ὣς ἔφατ' Εὐρύπυλος βεβλημένος· οἱ δὲ παρ' αὐτὸν
Πλησίοι ἔστησαν σάκε' ὤμοισι κλίναντες,
Δούρατ' ἀνασχόμενοι· τῶν δ' ἀντίος ἤλυθεν Αἴας·
Στῆ δὲ μεταστρεφθεὶς, ἐπεὶ ἵκετο ἔθνος ἑταίρων.
Ὣς οἱ μὲν μάρναντο, δέμας πυρὸς αἰθομένοιο.
Νέστορα δ' ἐκ πολέμοιο φέρον Νηλήϊαι ἵπποι
Ἱδρῶσαι· ἦγον δὲ Μαχάονα, ποιμένα λαῶν.
Τὸν δὲ ἰδὼν ἐνόησε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
Εἱστήκει γὰρ ἐπὶ πρύμνῃ μεγακήτεϊ νηῒ,
Εἰσορόων πόνον αἰπὺν, ἰωκά τε δακρυόεσσαν·
Αἶψα δ' ἑταῖρον ἑὸν Πατροκλῆα προσέειπε,
Φθεγξάμενος παρὰ νηός· ὁ δὲ κλισίηθεν ἀκούσας
Ἔκμολεν ἶσος Ἄρηϊ· κακοῦ δ' ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή.
Τὸν πρότερος προσέειπε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός·
Τίπτε με κικλήσκεις, Ἀχιλεῦ, τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο;
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

"Evasurum ex pugnâ horrisonâ: sed omninò contrà
"Consistite circum Ajacem magnum, Telamonium filium."
Sic dixit Eurypylus vulneratus: Illi autem juxta ipsum
Propinqui constiterunt, scuta humeris inclinantes,
Hastas elevantes: His autem obvius iit Ajax;
Stetitque conversus, ut venit ad agmen sociorum.
Sic hi quidem pugnabant, instar ignis ardentis.
Nestorem verò è proelio ferebant Neleiae equae
Sudantes; ducebantque Machaonem, pastorem populorum.
Hunc autem prospiciens agnovit pedibus-celer nobilis Achilles;
Stabat enim in extremâ ingenti navi,
Intuens laborem gravem, fugamque lachrymosam:
Statim verò socium suum Patroclum allocutus est,
Clamans è navi: Ille autem ex tentorio ut-audivit,
Prodiit par Marti: Mali autem ei fuit principium.
Hunc prior allocutus est Menoetii fortis filius:
"Cur me vocas, Achille; quid autem tibi opus est me?"
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles:

Ver. 592. — ἵστησαν.] Ita edidit *Barnesius* ex MS. Rectè. Nam ἵστασαν, quod habent Vulgati, penultimam corripit. Vide infrà ad *μ'*, 55.

Ibid. — κλίναντες.] Vide suprà ad ά, 309, 314.

Ver. 593. —— ἤλυθεν.] Postulat hîc Temporum ratio, ut sit ἤλυθεν ab Aoristo ἤλυθον, non à Præterito, quod vocant, ἤλυθα. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 596. Νέστορα δ' ἐκ πολέμοιο.] Suprà, *ver.* 516.

Ver. 598. ——— ποδάρκης ——— Ἀχιλλεύς.] Vide suprà ad ά, 58; item ad β', 673, 681; ad ί, 788; et ad ή, 228.

Ver. 599. Εἱστήκει γὰρ.] Vide suprà ad δ', 434, 492; et ad ά, 37.

Ver. 603. Ἔκμολεν.] *Al.* Ἐξέμολ'.

Ibid. —— κακοῦ δ' ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή.] Hinc mihi prima mali labes. *Æn.* II, 97. Notandum hîc in transcursu, quàm in hoc Poemate (non utique ῥαψῳδία), *apta* et *connexa* sint omnia; quàm a capite ad calcem una fit et perpetua narratio.

Ver. 605. —— τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο.] Vide suprà ad κ', 43.

Ver. 606. Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς.] *Al.* Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς.

Δῖε Μενοιτιάδη, τῷ 'μῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Νῦν ὀΐω περὶ γούνατ' ἐμὰ στήσεσθαι Ἀχαιοὺς
Λισσομένους· χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκ ἔτ' ἀνεκτός.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, Πάτροκλε, Διῒ φίλε, Νέστορ' ἔρειο,
Ὅντινα τοῦτον ἄγει βεβλημένον ἐκ πολέμοιο·
Ἤτοι μὲν τά γ' ὄπισθε Μαχάονι πάντα ἔοικε
Τῷ Ἀσκληπιάδῃ, ἀτὰρ οὐκ ἴδον ὄμματα φωτός·
Ἵπποι γάρ με παρήϊξαν, πρόσσω μεμαυῖαι.
Ὣς φάτο· Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ' ἑταίρῳ·
Βῆ δὲ θέειν παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Οἱ δ' ὅτε δὴ κλισίην Νηληϊάδεω ἀφίκοντο,
Αὐτοὶ μέν ῥ' ἀπέβησαν ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν·
Ἵππους δ' Εὐρυμέδων θεράπων λύε τοῖο γέροντος
Ἐξ ὀχέων· οἱ δ' ἱδρῶ ἀπεψύχοντο χιτώνων,
Στάντε ποτὶ πνοιὴν παρὰ θῖν' ἁλός· αὐτὰρ ἔπειτα
Ἐς κλισίην ἐλθόντες, ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον.
Τοῖσι δὲ τεῦχε κυκειῶ ἐϋπλόκαμος Ἑκαμήδη,
Τὴν ἄρετ' ἐκ Τενέδοιο γέρων, ὅτε πέρσεν Ἀχιλλεύς,
Θυγατέρ' Ἀρσινόου μεγαλήτορος, ἣν οἱ Ἀχαιοὶ
Ἔξελον, οὕνεκα βουλῇ ἀριστεύεσκεν ἁπάντων·
Ἥ σφῶϊν πρῶτον μὲν ἐπιπροΐηλε τράπεζαν

" Nobilis Menoetiade, meo charissime animo,
" Nunc puto ad genua mea futuros Achivos
" Supplicantes; necessitas enim urget non jam *ampliùs* tolerabilis.
" Sed i nunc, Patrocle, Jovi chare, Nestorem interroga,
" Quemnam hunc ducat vulneratum è praelio:
" Certè quidem à tergo Machaoni omnia similis-videtur
" Asclepiadae, sed non aspexi vultum hominis:
" Equi enim me praeterierunt, ulteriùs properantes."
Sic dixit: Patroclus verò dilecto obsecutus est socio:
Perrexit itaque currere, praeterque tentoria et naves Achivorum.
Illi intereà cùm jam ad tentorium Neleidae pervenissent,
Ipsi quidem descenderunt in terram almam;
Equas autem Eurymedon famulus solvit senis
E curru; ipsi verò se-reficiebant à calore sudorem exsiccando à tunicis,
Stantes ad ventum in littore maris: Ac deinde
In tentorium profecti, in sellis-recubitoriis sederunt.
Iis autem parabat potionem-miscellaneam comas-pulchra Hecamede,
Quam abduxit à Tenedo senex, quando *eam* diripuit Achilles,
Filiam Arsinoi magnanimi; quam ei Achivi
Electam-dederunt, quoniam consilio praestabat omnibus:
Haec eis primùm quidem apposuit mensam

Ver. 610. ——— Διῒ φίλι.] Quâ ratione, Διῒ, hic ultimam producat; item, ἐϋπλόκαμος, *ver.* 625. et κάνεον, *ver.* 629. vide suprà ad ά, 51.

Ver. 621. Στάντε.] Nestor et Machaon.

Ver. 625. Θυγατέρ'.] Vide suprà ad ά, 398.

Καλὴν, κυανόπεζαν, ἐΰξοον· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῇ
Χάλκειον κάνεον· ἐπὶ δὲ, κρόμυον, ποτῷ ὄψον,
Ἠδὲ μέλι χλωρὸν, παρ' δ' ἀλφίτου ἱεροῦ ἀκτήν·
Πὰρ δὲ δέπας περικαλλὲς, ὃ οἴκοθεν ἦγ' ὁ γεραιὸς,
Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον· οὔατα δ' αὐτοῦ
Τέσσαρ' ἔσαν, δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ἕκαστον
Χρύσειαι νεμέθοντο, δύω δ' ὑπὸ πυθμένες ἦσαν.
Ἄλλος μὲν μογέων ἀποκινήσασκε τραπέζης,
Πλεῖον ἐόν· Νέστωρ δ' ὁ γέρων ἀμογητὶ ἄειρεν.
Ἐν τῷ ῥά σφι κύκησε γυνὴ, εἰκυῖα θεῇσιν,
Οἴνῳ Πραμνείῳ, ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρὸν
Κνήστι χαλκείῃ, ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνε·
Πινέμεναι δ' ἐκέλευσεν, ἐπεί ῥ' ὥπλισσε κυκειῶ.
Τὼ δ' ἐπεὶ οὖν πίνοντ' ἀφέτην πολυκαγκέα δίψαν,

Pulchram, pedes-cyaneos-habentem, politam: ac super eam
Aeream lancem; et in *eâ* cepam, potioni *aptum* opsonium,
Atque mel recens, juxtáque farinae sacrae fructum:
Juxtà etiam poculum perpulchrum, quod domo attulerat senex,
Aureis clavis distinctum; ansae autem ejus
Quatuor erant; binaeque columbae circum singulas
Aureae pascebantur; duoque infrà fundi erant.
Alius quidem *senex* non sine labore submovisset à mensâ,
Plenum existens: Nestor verò senex sine-labore tollebat.
In hoc utique ipsis miscuit mulier, similis deabus,
Vino Pramnio, insuper autem caprinum rasit caseum
Radulâ aereâ, superque farinas albas inspersit:
Ac bibere jussit, postquam apparâsset potionem miscellaneam,
Illi autem postquam bibentes exemissent peraridam sitim,

Ver. 628. Καλὴν.] Vide suprà ad β', 43.

Ibid. —— κυανόπεζαν.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 629. —— ἐπὶ δὲ.] παρὰ δὲ, citante *Platone*, apud *Barnesium*.

Ver. 630. —— ἱεροῦ.] *Al.* ἱερόν.

Ver. 632. Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον.] Πεπάρθαι λέγεται τοὺς ἥλους, —— οὐχ ὅτι ἔξωθεν πρόσκεινται καὶ πεπαρμένοι εἰσὶν, ἀλλ' ὅτι ἐμπεπαρμένοις ἐοίκασιν, ἔξω τε ὀλίγῳ προὔχουσι, μετέωροι τῆς ἄλλης ἐπιφανείας ὄντες. *Athenæus*, *lib.* XI. *cap.* 12.

Ver. 633. —— δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ἕκαστον.] Οὐχ ὡς περὶ ἓν ἕκαστον ἀκουστέον, γενήσονται γὰρ οὕτως ὀκτὼ τὸν ἀριθμόν· ἀλλ' ἐπείπερ ἔσχισται μὲν ἑκάτερον τῶν ὤτων εἰς δύο σχίσεις· τούτων δ' αὖ συνέχεια κατὰ τὴν τελευταίαν ὑπόληξιν, —— καθ' ἑκατέραν τὴν σχίσιν τῶν ὤτων ἀκουσόμεθα μίαν πελειάδα. *Id. ibid.* Ubi et plura hâc de re fusiùs.

Ver. 634. —— δύω δ' ὑπὸ πυθμένες ἦσαν.] Erat nimirùm ἀμφικύπελλον. Vide suprà ad ά, 584. Alitèr *Athenæus*, loco jam citato: Ἀκουστέον οὐ πυθμένας δύο· ἀλλ' οὐδὲ κατὰ διαίρεσιν ἀναγνωστέον, [ὑπὸ πυθμένες,] —— ἀλλὰ κατὰ σύνθετον, ὑποπυθμένες, ὅπως ἐπὶ τῶν πελειάδων ἀκούωμεν· ὅτι τέσσαρες μὲν ἦσαν ἐπὶ τῶν ὤτων, δύο δ' ὑποπυθμένες, τουτέστιν ὑπὸ τῷ πυθμένι, εἶεν ὑποπυθμένιοι· ὥστε διακρατεῖσθαι τὸ δέπας ὑπὸ δυεῖν πελειάδων ὑποκειμένων τῷ πυθμένι.

Ver. 635. Ἄλλος μὲν —— Νέστωρ δ' ὁ γέρων] Rectè *Athenæus*: Ἄλλος μὲν γέρων μογέων ——, ὁ δὲ Νέστωρ ἀμογητί. Nam alioqui ἄλογον ἐδόκει, Διομήδους καὶ Αἴαντες, ἔτι δ' Ἀχιλλέως παρόντων, εἰσάγεσθαι τὸν Νέστορα γενναιότερον, τῇ ἡλικίᾳ προβεβηκότα. *Ibid.*

Ver. 637. Ἐν τῷ ῥά.] *In hoc utique.* Ut nequaquam hic supervacanea sit particula, ῥά.

Ver. 638. —— ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρόν.] *Al.* κνῖς τυρόν. Quod autem hic legit *Plato* in *Ione*, παρὰ δὲ κρόμυον ποτῷ ὄψον, citavit scilicèt memoritèr, ex *ver.* 629. ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 641. Τὼ δ'.] Nestor et Machaon.

Μύθοισιν τέρποντο πρὸς ἀλλήλους ἐνέποντες·
Πάτροκλος δὲ θύρῃσιν ἐφίστατο, ἰσόθεος φώς.
Τὸν δὲ ἰδὼν ὁ γεραιὸς ἀπὸ θρόνου ὦρτο φαεινοῦ,
Ἐς δ' ἄγε χειρὸς ἑλὼν, κατὰ δ' ἑδριάασθαι ἄνωγε·
Πάτροκλος δ' ἑτέρωθεν ἀναίνετο, εἶπέ τε μῦθον·
Οὐχ ἕδος ἐστὶ, γεραιὲ διοτρεφὲς, οὐδέ με πείσεις.
Αἰδοῖος, νεμεσητὸς, ὅ με προέηκε πυθέσθαι,
Ὅντινα τοῦτον ἄγεις βεβλημένον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
Γιγνώσκω· ὁρόω δὲ Μαχάονα, ποιμένα λαῶν.
Νῦν δὲ, ἔπος ἐρέων, πάλιν ἄγγελος εἶμ' Ἀχιλῆϊ·
Εὖ δὲ σὺ οἶσθα, γεραιὲ διοτρεφὲς, οἷος ἐκεῖνος
Δεινὸς ἀνήρ· τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόῳτο.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Τίπτε τ' ἄρ' ὧδ' Ἀχιλεὺς ὀλοφύρεται υἷας Ἀχαιῶν,
Ὅσσοι δὴ βελέεσσι βεβλήαται; οὐδέ τοι οἶδε,
Πένθεος ὅσσον ὄρωρε κατὰ στρατόν· οἱ γὰρ ἄριστοι
Ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι, οὐτάμενοί τε.
Βέβληται μὲν ὁ Τυδείδης κρατερὸς Διομήδης·
Οὔτασται δ' Ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς, ἠδ' Ἀγαμέμνων·
Βέβληται δὲ καὶ Εὐρύπυλος κατὰ μηρὸν ὀϊστῷ·

Sermonibus delectabantur inter se colloquentes:
Patroclus verò foribus adstitit, par-deo vir.
Hunc autem conspicatus senex à sede surrexit splendidâ,
Introque duxit manu prehensum, et considere jussit:
Patroclus autem contrà renuebat, dixitque sermonem:
" Non sedendi-tempus est, senex Jovis-alumne, neque *enim* mihi persuadebis.
" Verendus *est*, stomachosus *est*, qui me misit sciscitatum,
" Quemnam hunc ducas vulneratum: quin et ipse
" Agnosco; video nempe Machaonem, pastorem populorum.
" Nunc igitur, rem dicturus, nuncius redeo Achilli:
" Benè verò tu nôsti, senex Jovis-alumne, qualis ille
" Difficilis vir: citò vel insontem culpaverit."
Huic autem respondit deindè Gerenius eques Nestor:
" Cur verò sic Achilles miseratur filios Achivorum,
" Qui jam telis vulnerati sunt? neque sanè novit,
" Luctûs quantum excitatum sit per exercitum; fortissimi enim
" In navibus jacent, eminùs cominúsque vulnerati.
" Percussus est quidem *sagittâ* Tydides fortis Diomedes;
" Vulneratus est etiam Ulysses hastâ-inclytus, et Agamemnon;
" Percussus item Eurypylus ad femur sagittâ:

Ver. 645. —— ἄνωγε.] Non ex præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ex Aoristo, ἄνωγον. Vide suprà ad θ', 522. et ad ά, 37.

Ver. 650. Γιγνώσκω.] Ita *Barnesius* ex MS. *Al.* γινώσκω. Quod perindè est. Nam γινώσκω primam producit.

Ver. 651. —— ἔπος ἐρέων.] Quâ ratione, ἔπος, hic ultimam producat; item ἐλαυνόμενος, ver. 675; vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ver. 653. Δεινὸς ἀνήρ.] Vide suprà ad ά, 2

Ver. 654. — ἱππότα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 656. —— τοι.] *Al.* τι. et τι.

Ver. 658.—οὐτάμενοί τε.] Vide suprà ad δ', 525.

Ver. 659. Βέβληται.] Vide suprà ad ά, 37.

Τοῦτον δ' ἄλλον ἐγὼ νέον ἤγαγον ἐκ πολέμοιο,
Ἰῷ ἀπὸ νευρῆς βεβλημένον· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς,
Ἐσθλὸς ἐὼν, Δαναῶν οὐ κήδεται, οὐδ' ἐλεαίρει.
Ἦ μένει, εἰσόκε δὴ νῆες θοαὶ ἄγχι θαλάσσης,
Ἀργείων ἀέκητι, πυρὸς δηΐοιο θέρωνται,
Αὐτοί τε κτεινώμεθ' ἐπισχερώ; οὐ γὰρ ἐμὴ ἴς
Ἔσθ', οἵη πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν.
Εἴθ' ὣς ἡβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη,
Ὡς ὁπότ' Ἠλείοισι καὶ ἡμῖν νεῖκος ἐτύχθη
Ἀμφὶ βοηλασίην, ὅτ' ἐγὼ κτάνον Ἰτυμονῆα,
Ἐσθλὸν Ὑπειροχίδην, ὃς ἐν Ἤλιδι ναιετάασκε,
Ῥύσι' ἐλαυνόμενος· ὁ δ' ἀμύνων ᾗσι βόεσσιν,
Ἔβλητ' ἐν πρώτοισιν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἄκοντι,
Κὰδ δ' ἔπεσεν, λαοὶ δὲ περίτρεσαν ἀγροιῶται·
Ληΐδα δ' ἐκ πεδίου συνελάσσαμεν ἤλιθα πολλὴν,
Πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν,
Τόσσα συῶν συβόσια, τόσσ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν·
Ἵππους δὲ ξανθὰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα,
Πάσας θηλείας· πολλῇσι δὲ πῶλοι ὑπῆσαν.
Καὶ τὰ μὲν ἠλασάμεσθα Πύλον Νηλήϊον εἴσω,

" Hunc etiam alterum ego modò abduxi è proelio,
" Sagittâ à nervo percussum: at Achilles,
" Strenuus cùm sit, Danaorum nullam curam-gerit, neque miseretur.
" An expectat, donec jam naves veloces prope mare,
" Argivis *frustrà* resistentibus, igne hostili comburantur,
" Ipsique interficiamur alii super alios? non enim mea vis
" Est, qualis anteà fuit in agilibus membris.
" Utinam sic pubescerem, roburque mihi firmum esset,
" Sicut quando inter Eleos et nos certamen ortum est,
" De boum-abactione, quando ego interfeci Itymoneum,
" Fortem Hypirochidem, (qui in Elide habitabat,)
" Pignora abigens: ille verò vim-propulsans à suis bobus,
" Percussus est inter primos meâ à manu jaculo;
" Concidit autem, copiæque undiquaque-trepidae-aufugerunt agrestes:
" Praedam igitur ex campo coëgimus valdè multam,
" Quinquaginta boum armenta, totidem greges ovium,
" Tot suum greges, tot greges magnos caprarum:
" Equasque flavas centum et quinquaginta,
" Omnes foeminas: multis etiam pulli suberant.
" Et haec quidem abegimus Pylum Neleïum intra,

Ver. 662. τοῦτον δ' ἄλλον.] Machaonem.

Ver. 669. Εἴθ' ὣς ἡβώοιμι.] Vide suprà ad ά, 249. 260. et ad β', 372.

Ver. 671. —— βοηλασίην.] *Al.* βοηλασίη, et βοηλασίης.

Ver. 673. Ῥύσι'.] Vulgò, *Pignora*. Sunt tamen qui vertendum contendant, *Sacrificia*. Vide, *Histoire Critique de la Republique des Lettres, Tom.* 1. *pag.* 215.

Ver. 678. —— συβόσια, τόσσ'.] *Vulgg.* συβόσια, τόσ'. Sed ad numeros multò mihi videtur venustius, ut binæ breves —— σια, in unam contrahantur productam; quàm ut vox συβόσια, ineleganti et difformi licentiâ, legatur συβόσια.

Ἐννύχιοι προτὶ ἄστυ· γεγήθει δὲ φρένα Νηλεὺς,
Οὕνεκά μοι τύχε πολλὰ νέῳ πόλεμόνδε κιόντι.
Κήρυκες δ' ἐλίγαινον, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφι,
Τοὺς ἴμεν, οἷσι χρεῖος ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ·
Οἱ δὲ συναγρόμενοι Πυλίων ἡγήτορες ἄνδρες,
Δαίτρευον· (πολέσιν γὰρ Ἐπειοὶ χρεῖος ὄφειλον·
Ὡς ἡμεῖς παῦροι κεκακωμένοι ἐν Πύλῳ ἦμεν.
Ἐλθὼν γάρ ῥ' ἐκάκωσε βίη Ἡρακληείη,
Τῶν προτέρων ἐτέων· κατὰ δ' ἔκταθεν ὅσσοι ἄριστοι.
Δώδεκα γὰρ Νηλῆος ἀμύμονες υἱέες ἦμεν,
Τῶν οἶος λιπόμην, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ὄλοντο.
Ταῦθ' ὑπερηφανέοντες Ἐπειοὶ χαλκοχίτωνες,
Ἡμέας ὑβρίζοντες, ἀτάσθαλα μηχανόωντο·)
Ἐκ δ' ὁ γέρων ἀγέλην τε βοῶν καὶ πῶϋ μέγ' οἰῶν
Εἵλετο, κρινάμενός κε τριηκόσι', ἠδὲ νομῆας.
(Καὶ γὰρ τῷ χρεῖος μέγ' ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ,

" Nocturni in urbem: laetatus est autem animo Neleus,
" Quod mihi contigissent multa juveni ad bellum profecto.
" Praecones autem canorè-edixerunt, simul ac aurora apparuit,
" Illos adesse, quibus debitum deberetur in Elide amplâ:
" Congregati itaque Pyliorum principes viri
" Dividebant: (multis enim Epei debitum debebant:
" Quandoquidem nos pauci malis-fracti in Pylo eramus.
" Veniens enim afflixerat vis Herculea,
" Superioribus annis: interfecti autem fuerant, quotquot optimi.
" Duodecim enim Nelei eximii filii eramus,
" Quorum solus relictus sum; alii autem omnes perierunt.
" *Ob* haec animo-elati Epei aere-loricati,
" Nos insultantes, iniqua moliti erant:)
" Senex autem sibi armentumque boum et gregem magnum ovium
" Exemit, electis trecentis, atque pastoribus.
" (Nam et ipsi debitum magnum debebatur in Elide amplâ,

Ver. 682.—— *γεγήθει δὲ.*] Si dixisset *γέγηθεν*, jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, HE IS DELIGHTED; pro eo quod est, HE WAS DELIGHTED. Vide suprà ad *ά*, 37.

Ver. 687—694. —— (*πολέσιν γὰρ* —— *μηχανόωντο.*)] Versus hosce *octo* in *Parenthesin* inclusi, et ipsam *aliis interjectis Parenthesibus* intricatam. Consultò, ut mihi quidem videtur, et singulari Poetæ, alioqui summè perspicui, artificio. Vide infrà ad *ver.* 697 et 766. et suprà ad *ί*, 553.

Ver. 689.—— *βίη Ἡρακληείη.*] Vide suprà ad *β'*, 658.

Ver. 690.—— *ἔκταθεν.*] *Al.* *ἔκταθεν.* Quod eodem redit.

Ver. 691. —— *ἀμύμονες.*] *Al.* *ἀμύμονας.* Neutrum malè.

Ver. 694. *Ἡμέας.*] Pronuntiabatur, *ἡμᾶς.* Nam *ἡμέας* ultimam producit.

Ver. 695.—— *ὁ γέρων.*] Neleus.

Ver. 696.—— *κρινάμενός κε τριηκόσι'.*] De voce, *κρινάμενος*, vide suprà ad *ά*, 309. Cæterùm Editi hîc habent, *κρινάμενος τριηκόσι'.* Quæ et optima esset lectio, si quâ licentiæ analogiâ vox *τριηκόσια* primam posset producere. *Barnesius* edidit ex conjecturâ, *κρινάμενός γε τριηκόσι'*. Non malè: Quanquam voculæ *γὲ* vis maximè propria locum hîc non habet. Quam alteram profert vir eruditus emendationem, *τὰ τριηκόσι'*, pessima est: Nam aliud planè est *τριηκόσια*, aliud *τὰ τριηκόσια.* Vocula, *ῥὰ*, cujus vis proxima est Latino "*scilicèt*," satis aptè hîc quadrat. Sed et particula *κέ*. Quam itaque inserui, propter istud *Odyss. ν'*, 590. *Καί κε τριηκοσίοισιν*—.

Ver. 697—703. (*Καὶ γὰρ* —— *πολλά.*)] Et hosce versus in *Parenthesin* inclusi, ipsam

Τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι αὐτοῖσιν ὄχεσφιν,
Ἐλθόντες [illegible]τ' ἄεθλα· περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον
Θεύσεσθαι[illegible] δ' αὖθι ἄναξ ἀνδρῶν Αὐγείας
Κάσχεθε[illegible] ἐλατῆρ' ἀφίει ἀκαχήμενον ἵππων.
Τῶν ὁ γέρ[illegible]ων κεχολωμένος ἠδὲ καὶ ἔργων,
Ἐξέλετ' [illegible]α πολλὰ,) τὰ δ' ἄλλ' ἐς δῆμον ἔδωκε
Δαιτρεύειν, μή τις οἱ ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
Ἡμεῖς μὲν τὰ ἕκαστα διείπομεν, ἀμφί τε ἄστυ
Ἕρδομεν ἱρὰ θεοῖς· οἱ δὲ τρίτῳ ἤματι πάντες
Ἦλθον ὁμῶς αὐτοί τε πολεῖς καὶ μώνυχες ἵπποι,
Πασσυδίῃ· μετὰ δέ σφι Μολίονε θωρήσσοντο,
Παῖδ' ἔτ' ἐόντ', οὔπω μάλα εἰδότε θούριδος ἀλκῆς.
Ἔστι δέ τις Θρυόεσσα πόλις, αἰπεῖα κολώνη,
Τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ, νεάτη Πύλου ἠμαθόεντος·
Τὴν ἀμφεστρατόωντο, διαρραῖσαι μεμαῶτες·
Ἀλλ' ὅτε πᾶν πεδίον μετεκίαθον, ἄμμι δ' Ἀθήνη
Ἄγγελος ἦλθε θέουσ' ἀπ' Ὀλύμπου, θωρήσσεσθαι,
Ἔννυχος. Οὐδ' ἀέκοντα Πύλον κάτα λαὸν ἄγειρεν,
Ἀλλὰ μάλ' ἐσσυμένους πολεμίζειν· οὐδέ με Νηλεὺς

" Quatuor *scilicèt* in-cursu-victores equi cum ipsis curribus,
" Qui ierant ad praemia *reportanda*; de tripode enim erant
" Cursu-certaturi; eos autem illic rex virorum Augeas
" Detinuit; aurigamque dimisit tristem, equorum *causâ*.
" *Ob* haec senex dicta iratus atque facta,
" Exemit *sibi* admodùm multa,) reliqua autem populo dedit
" Dividenda, ne quis ab eo fraudatus abiret aequali *portione*.
" Nos quidem haec singula administrabamus, perque urbem
" Faciebamus sacra diis: illi verò tertio die omnes
" Venerunt simul ipsique multi et solidi-ungulis equi,
" Cum-universis-copiis: cumque ipsis Moliones *duo* arma-induerant,
" Pueri adhuc existentes, nondum perquam periti impetuosae *in pugnâ* fortitudinis.
" Est autem quaedam *nomine* Thryoessa urbs, arduo loco sita,
" Procul ad Alpheum, extrema Pyli arenosi:
" Hanc obsidebant, evertere cupidi:
" Sed cùm totum campum transîssent, nobis utique Minerva
" Nuntia venit currens ab Olympo, ut armaremur,
" Nocturna. Nec invitum per Pylum populum congregavit,
" Sed valdè incitatos-cupiditate pugnandi; neque me Neleus

quoque *aliis interjectis Parenthesibus* implicatam. Vide infrà ad *ver.* 766. item suprà ad *ver.* 687. et ad *ί*, 553.

Ver. 704. — *μή τις οἱ.*] Quâ ratione, *μή τις*, hîc ultimam producat; item *πόλις*, *ver.* 710. et *Δα̃*, *ver.* 726. vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 707. —— *μώνυχες ἵπποι.*]
—solido—ungula cornu. *Georg.* III, 88.

Ver. 708. Πασσυδίῃ.] *Al.* Πανσυδίῃ. Ut *β*, 12, 29, 66.

Ver. 712. —— *μεμαῶτες.*] Vide suprà ad *β'*, 818. et ad *ζ'*, 464.

Ver. 715. —— *ἄμμι δ' Ἀθήνη.*] *Nobis utique Minerva*; vel, *tum verò nobis Minerva*. Vide ad *ά*, 57. Pessimè hîc *Barnesius*; Τὶ, " δὶ," παρέλκει. Quod nihili est.

Εἴα θωρήσσεσθαι· ἀπέκρυψεν δέ μοι ἵππους·
Οὐ γάρ πώ τί μ' ἔφη ἴδμεν πολεμήϊα ἔργα·
Ἀλλὰ καὶ ὧς ἱππεῦσι μετέπρεπον ἡμετέροισι,
Καὶ πεζός περ ἐὼν, ἐπεὶ ὧς ἄγε νεῖκος Ἀθήνη.
Ἔστι δέ τις ποταμὸς Μινυήϊος εἰς ἅλα βάλλων,
Ἐγγύθεν Ἀρήνης, ὅθι μείναμεν ἠῶ δῖαν
Ἱππῆες Πυλίων, τὰ δ' ἐπέῤῥεεν ἔθνεα πεζῶν.
Ἔνθεν πασσυδίῃ σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες,
Ἔνδιοι ἱκόμεσθ' ἱερὸν ῥόον Ἀλφειοῖο.
Ἔνθα Διῒ ῥέξαντες ὑπερμενέϊ ἱερὰ καλὰ,
Ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδάωνι,
Αὐτὰρ Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι βοῦν ἀγελαίην,
Δόρπον ἔπειθ' ἑλόμεσθα κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσι·
Καὶ κατεκοιμήθημεν ἐν ἔντεσιν οἷσιν ἕκαστος
Ἀμφὶ ῥοὰς ποταμοῖο· ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ

" Sinebat armari ; abscondit autem mihi equos ;
" Nondum enim omninò me existimabat peritum esse bellicorum operum :
" Veruntamen et sic inter equites insignis eram nostros,
" Pedes licèt existens, quandoquidem sic *me* duxit ad pugnam Minerva.
" Est autem quidam fluvius Minyeïus in mare *se* projiciens,
" Prope Arenam, ubi expectabamus auroram pulchram
" Equites Pyliorum ; affluebantque *interea* agmina peditum.
" Inde cum universis copiis, armis-armati,
" Meridiani pervenimus ad sacrum fluentum Alphei.
" Ibi Jovi cùm fecissemus praepotenti sacra opima,
" Taurumque Alpheo, taurum et Neptuno *sacrificâssemus,*
" Ac Minervae oculos-caesiae bovem indomitam ;
" Coenam deinde sumpsimus per exercitum turmatìm ;
" Et dormivimus in armis suis quisque
" Circum fluenta fluvii : At magnanimi Epei

Ver. 720.——— νεῖκος.] *Barnesius* legendum conjicit, νῖκος. Malè. Neque enim ea Homerica vox est, neque ea sententia.

Ver. 723. —— τὰ δ' ἐπέῤῥεεν ἔθνεα πεζῶν.] *Al.* ἐπέῤῥεον.

——— omnisque relictis
Turba *fluit* castris. —— *Æn.* XII, 443.

Ver. 724. ——— πασσυδίῃ.] Vide suprà ad *ver.* 708.

Ibid. ——— σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες.] Vide suprà ad θ', 530.

Ver. 725. Ἔνδιοι.] *Al.* Ἔνδιοι. Sed nihil opus. Nam Ἔνδιοι secundam producit. *Odyss.* δ', 450. Ἔνδιος δ' ὁ γέρων ——.

Ver. 726. —— ῥέξαντες.] Vide suprà ad ά, 444.

Ibid. —— ὑπερμενέϊ ἱερὰ.] Aut pronuntiabatur, ὑπερμενεῖ· aut scribendum, ὑπερμενέ'. Ut rectè *Barnesius.*

Ibid. —— καλὰ.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 727. Ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδάωνι.]

Taurum Neptuno, taurum tibi, pulcher
Apollo. *Æn.* III, 119.

" Sed [versui] illi Homerico non sanè re
" parem, neque similem fecit. Esse enim
" videtur Homeri, simplicior et sincerior ;
" Virgilii autem, νεωτερικώτερος, et quodam
" quasi ferrumine immisso fucatior." *Gell. lib.* XIII. *cap.* 25.

Ver. 731. ——— ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ Ἀμφίσταντο δὴ, ἄστυ διαπραθέειν μεμαῶτες.] Non satìs aptè mihi videtur locum hìc habere istud, δή. Crediderim equidem post ἀμφίσταντο excidisse voculam τὸ, in præcedentem syllabam fortè absorptam ; legendumque, ——— ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ Ἀμφίσταντο, τὸ ἄστυ διαπραθέειν μεμαῶτες. At sine codicibus nihil muto.

Ἀμφίσταντο δὴ, ἄστυ διαπραθέειν μεμαῶτες·
Ἀλλά σφιν προπάροιθε φάνη μέγα ἔργον Ἄρηος·
Εὖτε γὰρ ἠέλιος φαέθων ὑπερέσχεθε γαίης,
Συμφερόμεσθα μάχῃ, Διΐ τ' εὐχόμενοι καὶ Ἀθήνῃ·
Ἀλλ' ὅτε δὴ Πυλίων καὶ Ἐπειῶν ἔπλετο νεῖκος,
Πρῶτος ἐγὼν ἕλον ἄνδρα, κόμισσα δὲ μώνυχας ἵππους,
Μούλιον αἰχμητήν· γαμβρὸς δ' ἦν Αὐγείαο,
Πρεσβυτάτην δὲ θύγατρ' εἶχε ξανθὴν Ἀγαμήδην,
Ἣ τόσα φάρμακα ᾔδη, ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθών.
Τὸν μὲν ἐγὼ προσιόντα βάλον χαλκήρεϊ δουρί·
Ἤριπε δ' ἐν κονίῃσιν· ἐγὼ δ' ἐς δίφρον ὀρούσας
Στῆν ῥα μετὰ προμάχοισιν· ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ
Ἔτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος, ἐπεὶ ἴδον ἄνδρα πεσόντα,
Ἡγεμόν' ἱππήων, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐνόρουσα, κελαινῇ λαίλαπι ἶσος·
Πεντήκοντα δ' ἕλον δίφρους, δύο δ' ἀμφὶς ἕκαστον
Φῶτες ὀδὰξ ἕλον οὖδας, ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες.
Καί νύ κεν Ἀκτορίωνε Μολίονε παῖδ' ἀλάπαξα,
Εἰ μή σφωε πατὴρ εὐρυκρείων Ἐνοσίχθων
Ἐκ πολέμου ἐσάωσε, καλύψας ἠέρι πολλῇ.
Ἔνθα Ζεὺς Πυλίοισι μέγα κράτος ἐγγυάλιξε·

"Circumstabant jam, urbem vastare cupidi:
"Sed ipsis antè apparuit magnum opus Martis:
"Quum enim sol lucidus eminuit supra terram,
"Congressi sumus pugnâ, Jovique supplicantes et Minervae:
"At quando jam Pyliorum et Epeorum *commissum* erat certamen,
"Primus ego occîdi virum, abstulique solidos-ungulis equos,
"Mulium bellatorem: gener verò *is* erat Augeae,
"Maximamque natu filiam habebat flavam Agameden,
"Quae tot pharmaca nôrat, quot alit lata terra.
"Hunc quidem ego accedentem percussi aeratâ hastâ;
"Prolapsusque est in pulvere: ego verò in currum insiliens
"Steti inter primos-pugnatores: sed magnanimi Epei
"Territi-fugerunt aliò alius, ut viderunt virum lapsum,
"Ductorem equitum, qui fortissimus erat in proeliando.
"At ego irrui, atrae procellae par:
"Quinquaginta autem cepi currus, duoque in unoquoque
"Viri mordicùs prehenderunt solum, meâ hastâ domiti.
"Et sanè Actorionas Molionas juvenes interfecissem,
"Nisi ipsos pater latè-dominans Neptunus
"Ex pugnâ *ereptos* servâsset, tectos caligine multâ.
"Tum Jupiter Pyliis magnam victoriam dedit:

Ver. 732. —— μεμαῶτες.] Vide suprà ad β', 818. et ad ζ', 464.

Ver. 742. —— ἐν κονίῃσιν.] Vide suprà ad θ', 156. item ad ά, 593.

Ver. 746. —— ἐνόρουσα.] *Al.* ἐπόρουσα.

Ver. 748. —— ὀδὰξ ἕλον οὖδας.] Vide suprà ad β', 418.

Τόφρα γὰρ οὖν ἑπόμεσθα δι' ἀσπιδέος πεδίοιο,
Κτείνοντές τ' αὐτοὺς, ἀνά τ' ἔντεα καλὰ λέγοντες,
Ὄφρ' ἐπὶ Βουπρασίου πολυπύρου βήσαμεν ἵππους,
Πέτρης τ' Ὠλενίης καὶ Ἀλησίου, ἔνθα Κολώνη
Κέκληται· ὅθεν αὖτις ἀπέτραπε λαὸν Ἀθήνη.
Ἔνθ' ἄνδρα κτείνας πύματον λίπον· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Ἂψ ἀπὸ Βουπρασίοιο Πύλονδ' ἔχον ὠκέας ἵππους·
Πάντες δ' εὐχετόωντο θεῶν Διΐ, Νέστορί τ' ἀνδρῶν.
Ὣς ἔον, εἴποτ' ἔην γε, μετ' ἀνδράσιν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Οἶος τῆς ἀρετῆς ἀπονήσεται· ἦτέ μιν οἴω
Πολλὰ μετακλαύσεσθαι, ἐπεί κ' ἀπὸ λαὸς ὄληται.
Ὦ πέπον, ἦ μὲν σοί γε Μενοίτιος ὧδ' ἐπέτελλεν
Ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε·
(Νῶϊ δέ τ' ἔνδον ἐόντες, ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Πάντα μάλ' ἐν μεγάροις ἠκούομεν, ὡς ἐπέτελλε·
Πηλῆος δ' ἱκόμεσθα δόμους εὖ ναιετάοντας,
Λαὸν ἀγείροντες κατ' Ἀχαιΐδα πουλυβότειραν·
Ἐνθάδ' ἔπειθ' ἥρωα Μενοίτιον εὕρομεν ἔνδον,

"Tantisper enim insecuti sumus per stratum clypeis campum,
"Interficientesque ipsos, armaque pulchra colligentes;
"Donec ad Buprasium tritici-ferax egimus equos,
"Petramque Oleniam et Alesium, ubi Colone
"Vocatur: unde rursùm avertit copias Minerva.
"Ibi virum interfectum extremum reliqui; atque Achivi
"Retrò à Buprasio Pylum-versùs agebant veloces equos:
"Omnes autem gratias-agebant ex diis Jovi, Nestorique ex hominibus.
"Talis fui, si quando eram, inter viros; sed Achilles
"Solus virtute suâ fruetur: certè ipsum credo
"Multùm pòst doliturum, ubi exercitus perierit.
"O amice, sanè quidem tibi Menoetius sic praecepit
"Die illo, quo te ex Phthiâ ad Agamemnonem misit:
"(Nos autem intùs existentes, ego et nobilis Ulysses,
"Omnia sanè in aedibus audiebamus, sicut praecipiebat:
"Pelei scilicèt venimus domos habitantibus commodas,
"Copias cogentes per Achaeïda feracem:
"Ibique tum heroëm Menoetium invenimus intùs:

Ver. 753. —— δι' ἀσπιδέος πεδίοιο.] *Al.* διὰ σπιδέος πεδίοιο. Ἢ "ἀσπιδὴς," — τὸ περιφερὴς, δίκην ἀσπίδος· — ἢ "σπιδὴς," — τὸ ἐκτεταμένον καὶ πλατύ. *Eustath.* Ἢ, ἐν ᾧ τῶν ἀνηρημένων ἀσπίδες ἔκειντο. *Schol.*

Ver. 754. — καλὰ.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 756. Πέτρης τ' Ὠλενίης καὶ Ἀλησίου, ἔνθα Κολώνη Κέκληται.] *Strabo, lib.* VIII. *pag.* 527. al. 442. legit,

Πέτρης τ' Ὠλενίης, καὶ Ἀλεισίου ἔνθα Κολώνη.

Ut dicatur scilicèt *Alesii collis.*

Ver. 757. Κέκληται.] Vide suprà ad ά, 57.

Ibid. —— Ἀθήνη.] *Prudentèr* videlicèt cavebant, ne ultra modum progrederentur. Vide suprà ad ά, 194. ad β', 169. et ad δ', 92.

Ver. 766 — 784. (Νῶϊ δέ — Ἄκτορος υἱές.)] Versus hosce *novendecim* in *Parenthesin* inclusi. Quæ res, quàm sit Poetae non vitio, sed summæ laudi danda; vide suprà ad *ver.* 687 et 697. item ad ί, 553.

Ver. 768. — εὖ ναιετάοντας.] Vide suprà ad β', 648.

Ver. 769. ——— πουλυβότειραν.] *Al.* καλλιγύναικα.

Ἠδέ σε, πὰρ δ' Ἀχιλῆα· γέρων δ' ἱππηλάτα Πηλεὺς
Πίονα μηρί' ἔκηε βοὸς Διῒ τερπικεραύνῳ,
Αὐλῆς ἐν χόρτῳ· ἔχε δὲ χρύσειον ἄλεισον,
Σπένδων αἴθοπα οἶνον ἐπ' αἰθομένοις ἱεροῖσι·
Σφῶϊ μὲν ἀμφὶ βοὸς ἕπετον κρέα, νῶϊ δ' ἔπειτα
Στῆμεν ἐνὶ προθύροισι· ταφὼν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς,
Ἐς δ' ἄγε χειρὸς ἑλὼν, κατὰ δ' ἑδριάασθαι ἄνωγε,
Ξείνιά τ' εὖ παρέθηκεν, ἅτε ξείνοις θέμις ἐστίν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπημεν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
Ἦρχον ἐγὼ μύθοιο, κελεύων ὔμμ' ἅμ' ἕπεσθαι·
Σφῶ δὲ μάλ' ἠθέλετον, τὼ δ' ἄμφω πόλλ' ἐπέτελλον·
Πηλεὺς μὲν ᾧ παιδὶ γέρων ἐπέτελλ' Ἀχιλῆϊ
Αἰὲν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων·
Σοὶ δ' αὖθ' ὧδ' ἐπέτελλε Μενοίτιος, Ἄκτορος υἱός·)
Τέκνον ἐμὸν, γενεῇ μὲν ὑπέρτερός ἐστιν Ἀχιλλεὺς,
Πρεσβύτερος δὲ σύ ἐσσι· βίῃ δ' ὅγε πολλὸν ἀμείνων·
Ἀλλ' εὖ οἱ φάσθαι πυκινὸν ἔπος, ἠδ' ὑποθέσθαι,
Καί οἱ σημαίνειν· ὁ δὲ πείσεται εἰς ἀγαθόν περ.

"Atque te, juxta et Achillem: senex autem equûm-agitator Peleus
"Pinguia femora adolebat bovis, Jovi gaudenti-fulmine,
"Aulae in septo: tenebatque aureum poculum,
"Libans nigrum vinum super ardentia sacra:
"Vos quidem bovis apparabatis carnes, nos verò tum
"Stabamus in vestibulo: attonitus autem exiliit Achilles,
"Introque duxit manu prehensos, atque considere jussit,
"Dapesque-hospitales abundè apposuit, quas hospitibus fas est.
"Ac postquam saturati fuimus cibo et potu,
"Ordiebar ego sermonem, hortans vos simul sequi:
"Vos autem omninò volebatis, hi verò ambo multa praeceperunt:
"Peleus quidem suo filio senex praecepit Achilli
"Semper fortissimè se gerere, et virtute superiorem esse aliis:
"Tibi verò itidem sic praecepit Menoetius, Actoris filius:)
"*Fili mi, genere quidem superior est Achilles,*
"*Major natu verò tu es: viribus autem ille multò praestantior:*
"*Sed benè ei da prudens consilium, et admone,*
"*Et ei praecipe: ille autem obsequetur in bonum sanè.*

Ver. 771.—ἱππηλάτα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 773.—ἐν χόρτῳ.] Latini, vocem Græcam retinentes, villæ *cohortem* appellabant; indeque *aves cohortales*, &c. apud *Columellam*.

Ver. 744. —— αἴθοπα οἶνον.] Vide suprà ad ά, 462.

Ver. 775.] Σφῶϊ μὲν —— ἕπετον.] *Patroclus* et *Achilles*.

Ibid. —————— βοὸς ἕπετον.] Quâ ratione, βοὸς, hìc ultimam producat; item μὲν, *ver.* 782. et πυκινὸν, *ver.* 787. et κὲν, etiam extra cæsuram, *ver.* 791. vide suprà ad ά, 51

Ver. 777. —— ἄνωγε.] Non ex præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ex aoristo, ἄνωγον. Vide suprà ad θ', 322.

Ver. 780. — ὔμμ'] *Patroclum* et *Achillem*.

Ver. 781. ——— τὼ δ' ἄμφω.] *Peleus* et *Menœtius*, patres *Achillis* et *Patrocli*.

Ver. 783. ——— ὑπείροχον.] Vide suprà ad β', 426.

Ver. 787. ——— ὑποθέσθαι.] *Al.* ἐπακοῦσαι; notante *Eustathio*. Minùs rectè.

Ὣς ἐπέτελλ' ὁ γέρων· σὺ δὲ λήθεαι· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
Ταῦτ' εἴποις Ἀχιλῆϊ δαΐφρονι, αἴκε πίθηται.
Τίς δ' οἶδ', εἴ κέν οἱ, σὺν δαίμονι, θυμὸν ὀρίναις,
Παρειπών; ἀγαθὴ δὲ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου.
Εἰ δέ τινα φρεσὶν ᾗσι θεοπροπίην ἀλεείνει,
Καί τινά οἱ πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε πότνια μήτηρ,
Ἀλλά σέ περ προέτω· ἅμα δ' ἄλλος λαὸς ἑπέσθω
Μυρμιδόνων, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι·
Καί τοι τεύχεα καλὰ δότω πόλεμόνδε φέρεσθαι,
Αἴ κέ σε τῷ ἴσκοντες ἀπόσχωνται πολέμοιο
Τρῶες, ἀναπνεύσωσι δ' ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν
Τειρόμενοι· ὀλίγη δέ τ' ἀνάπνευσις πολέμοιο·
Ῥεῖα δέ κ' ἀκμῆτες κεκμηότας ἄνδρας ἀϋτῇ
Ὤσαισθε προτὶ ἄστυ, νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·
Βῆ δὲ θέειν παρὰ νῆας ἐπ' Αἰακίδην Ἀχιλῆα.
Ἀλλ' ὅτε δὴ κατὰ νῆας Ὀδυσσῆος θείοιο
Ἷξε θέων Πάτροκλος, ἵνα σφ' ἀγορή τε θέμις τε
Ἤην, τῇ δὴ καί σφι θεῶν ἐτετεύχατο βωμοί·
Ἔνθα οἱ Εὐρύπυλος βεβλημένος ἀντιβόλησε,
Διογενὴς Εὐαιμονίδης, κατὰ μηρὸν ὀϊστῷ,
Σκάζων ἐκ πολέμου· κατὰ δὲ νότιος ῥέεν ἱδρὼς

" Sic praecepit senex, tu verò oblivisceris: sed vel nunc
" Haec dicas Achilli bellicoso, si fortè obsequetur.
" Quis verò scit, an ei, favente deo, animum commoveas
" Admonitum? bona utique admonitio est amici.
" Si verò aliquod mentibus suis vaticinium evitat,
" Et aliquod ei à Jove dixit veneranda mater, *quominùs ipse eat;*
" Saltem te mittat: simul autem caeterae copiae sequantur
" Myrmidonum, si fortè quid luminis Danais fias:
" Et tibi arma pulchra det ad proelium gerenda;
" Si fortè, te illum ob-similitudinem-credentes, abstineant pugnâ
" Trojani, respirentque Mavortii filii Achivorum
" Afflicti *jam:* exigua sanè respiratio in bello *profuerit:*
" Facilè verò integri defessos viros proelio-*aggressi*
" Repellatis ad urbem, à navibus et tentoriis."
Sic dixit: eique animum in pectoribus commovit:
Perrexit itaque currere juxta naves ad Aeacidem Achillem.
Sed cùm jam è regione navium Ulyssis divini
Pervenisset currens Patroclus, ubi eis forumque et jus-dicendi-locus
Erat, ubi etiam eis deorum constituta erant altaria;
Illic ei Eurypylus percussus occurrit,
Generosus Euaemonides, femore sagittâ,
Claudicans è pugnâ; humidusque defluebat sudor

Ver. 792. Παρειπών.] Vide suprà ad ζ', 62.
Ver. 796. ——— αἴκεν τι φόως;——— γένηαι.] *Al.* ἄν πού τι φόως——γένοισθε.

Ver. 797. —καλὰ.] Vide suprà ad β, 43.
Ver. 810. ——κατὰ δὲ.] Quà ratione δὲ, hic producatur; item ultima vocis, ὀλοφυ-

Ὤμων καὶ κεφαλῆς· ἀπὸ δ' ἕλκεος ἀργαλέοιο
Αἷμα μέλαν κελάρυζε· νόος γε μὲν ἔμπεδος ἦεν.
Τὸν δὲ ἰδὼν ᾤκτειρε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱὸς,
Καί ῥ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἆ δειλοὶ, Δαναῶν ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
Ὣς ἄρ' ἐμέλλετε τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης
Ἄσειν ἐν Τροίῃ ταχέας κύνας ἀργέτι δημῷ;
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, διοτρεφὲς Εὐρύπυλ' ἥρως,
Ἦ ῥ' ἔτι που σχήσουσι πελώριον Ἕκτορ' Ἀχαιοὶ,
Ἦ ἤδη φθίσονται ὑπ' αὐτοῦ δουρὶ δαμέντες;
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύπυλος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Οὐκέτι, διογενὲς Πατρόκλεις, ἄλκαρ Ἀχαιῶν
Ἔσσεται, ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέονται.
Οἳ μὲν γὰρ δὴ πάντες, ὅσοι πάρος ἦσαν ἄριστοι,
Ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι, οὐτάμενοί τε,
Χερσὶν ὕπο Τρώων· τῶν δὲ σθένος ὄρνυται αἰέν.
Ἀλλ' ἐμὲ μὲν σὺ σάωσον, ἄγων ἐπὶ νῆα μέλαιναν·
Μηροῦ δ' ἔκταμ' ὀϊστὸν, ἀπ' αὐτοῦ δ' αἷμα κελαινὸν
Νίζ' ὕδατι λιαρῷ· ἐπὶ δ' ἤπια φάρμακα πάσσε,
Ἐσθλὰ, τά σε προτὶ φασὶν Ἀχιλλῆος δεδιδάχθαι,
Ὃν Χείρων ἐδίδαξε, δικαιότατος Κενταύρων.

Ex humeris et capite: éque vulnere gravi
Sanguis niger scaturiebat: mens tamen firma erat.
Hunc autem intuitus miseratus est Menoetii fortis filius;
Et dolens verbis alatis *eum* allocutus est:
" Ah miseri, Danaorum ductores et principes:
" Siccine eratis procul ab amicis et patriâ terrâ
" Satiaturi in Trojâ veloces canes albâ pinguedine?
" Sed age mihi hoc dic, Jovis-alumne Eurypyle heros;
" Adhucne omninò sustinebunt immanem Hectorem Achivi,
" An jam conficientur ab ipso hastâ domiti?"
Huic autem Eurypylus prudens respondit:
" Nullum-ampliùs, nobilissime Patrocle, praesidium Achivis
" Erit; sed in navibus nigris cadent.
" Illi enim jam omnes, quotquot antè erant fortissimi,
" In navibus jacent eminùs cominúsque vulnerati
" Manibus Trojanorum: horum verò robur augescit perpetuò.
" At me quidem tu serva, ducens ad navem nigram;
" Femoreque exscinde sagittam; ab eoque sanguinem nigrum
" Ablue aquâ tepidâ; et lenia medicamenta insperge,
" Salubria, quae te aiunt ab Achille doctum esse,
" Quem Chiron docuit, justissimus Centaurorum.

ῥόμενος, *ver.* 814; item ὕδατι, *ver.* 829 et 845; rursúmque δὲ, *ver.* 845; vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ver. 820. —— φθίσονται.] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 821. — πεπνυμένος.] *Al.* βεβλημένος.

Ver. 825. —— οὐτάμενοί τε.] Vide suprà ad δ', 525.

Ver. 826. —— ὄρνυται.] Vide suprà ad γ', 260.

Ἰητροὶ μὲν γὰρ, Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων,
Τὸν μὲν ἐνὶ κλισίῃσιν ὀΐομαι ἕλκος ἔχοντα,
Χρηΐζοντα καὶ αὐτὸν ἀμύμονος ἰητῆρος,
Κεῖσθαι· ὁ δ' ἐν πεδίῳ Τρώων μένει ὀξὺν ἄρηα.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός·
Πῶς τ' ἄρ' ἔοι τάδε ἔργα; τί ῥέξομεν, Εὐρύπυλ' ἥρως;
Ἔρχομαι, ὄφρ' Ἀχιλῆϊ δαΐφρονι μῦθον ἐνίσπω,
Ὃν Νέστωρ ἐπέτελλε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν·
Ἀλλ' οὐδ' ὡς περ σεῖο μεθήσω τειρομένοιο.
Ἦ, καὶ ὑπὸ στέρνοιο λαβὼν ἄγε ποιμένα λαῶν
Ἐς κλισίην· θεράπων δὲ ἰδὼν ὑπέχευε βοείας.
Ἔνθα μιν ἐκτανύσας, ἐκ μηροῦ τάμνε μαχαίρῃ
Ὀξὺ βέλος περιπευκές· ἀπ' αὐτοῦ δ' αἷμα κελαινὸν
Νίζ' ὕδατι λιαρῷ· ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν,
Χερσὶ διατρίψας, ὀδυνήφατον, ἥ οἱ ἁπάσας
Ἔσχ' ὀδύνας· τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ' αἷμα.

" Medici enim, Podalirius et Machaon,
" Hunc quidem in tentoriis puto vulnus habentem,
" Indigentem et ipsum eximii medici,
" Jacere: alter autem in campo, Trojanorum sustinet acrem Martem."
Hunc autem vicissim allocutus est Menoetii fortis filius:
" Quomodo esse poterunt [*quò evadent*] haec opera? quid agemus, Eurypyle heros?
" Vado, ut Achilli bellicoso nuncium referam,
" Quem Nestor mandavit Gerenius, custos Achivorum:
" Attamen ne sic quidem te dimittam afflictum."
Dixit, et in sinu susceptum ferebat pastorem populorum
In tentorium: famulus autem, ut vidit, substravit pelles bubulas.
Ibi illo porrecto, è femore excîdit cultro
Acutum telum peramarum: ab ipso autem sanguinem atrum
Abluit aquâ tepidâ; et radicem immisit amaram,
Manibus contritam, dolores adimentem, quae ei cunctos
Sedavit dolores: Vulnus quidem siccatum est, cessavitque sanguis.

Ver. 832. Ἰητροὶ——Τὸν μὲν.] De elegantissimâ hâc Syntaxi *ἀνακολούθῳ*, vide suprà ad β', 353, 681; ad γ', 211; ad ζ', 510; ad κ', 224 et 437. Item ad *Odyss.* μ', 73. Ineptissimè hîc Scholiastes; Ἰητροὶ, ἀντὶ τοῦ, Ἰατρῶν· Ὀρθὴ, ἀντὶ γενικῆς.

Ver. 840. ——— *οὐδ' ὥς περ σεῖο μεθήσω.*] Οἰκονομεῖ ὁ ποιητὴς τοῦτο, διὰ πιθανότητα· ἵνα παραμείνας ὁ Πάτροκλος ἐμβραδύνῃ, ἕως τειχομαχία δεινὴ γίνηται· καὶ ὁ μέγας κίνδυνος ὁ πρὸ ὀφθαλμῶν, ἐρεθίσῃ μᾶλλον αὐτὸν ἱκετεῦσαι τὸν Ἀχιλλέα. *Eustath.*

Ver. 487. —— *παύσατο.*] Vide suprà ad γ', 141.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ῬΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Μ΄.

Ὑπόθεσις τῆς ὉΜΗΡΟΥ ῥαψῳδίας Μ΄.

Ἀποβάντες οἱ Τρῶες τῶν ἵππων, διαβαίνουσι τὴν τάφρον, καί τοι ἀπαισίου αὐτοῖς φανέντος οἰωνοῦ· καὶ εἰς πέντε τάξεις διαιρεθέντες, προσβάλλουσι τῷ τείχει τῶν Ἑλλήνων· Ἔνθα Σαρπηδὼν ἔπαλξιν κατασπᾷ· Ἕκτωρ δὲ λίθῳ βαλὼν τὰς πύλας, ἐπίβη ταῖς ναυσὶ, καὶ οἱ ἄλλοι σὺν αὐτῷ πάντες Τρῶες.

Ἐπιγραφαί.

Τειχομαχία.

Ἄλλως.

Μῦ δὲ, μάχη πρὸς τεῖχος· ὁ δ' ἔνθορε φαίδιμος Ἕκτωρ.

Ἄλλη.

Μῦ Τρώων παλάμῃσι κατήριπε τεῖχος Ἀχαιῶν.

Ὣς ὁ μὲν ἐν κλισίῃσι Μενοιτίου ἄλκιμος υἱὸς
Ἰᾶτ' Εὐρύπυλον βεβλημένον· οἱ δ' ἐμάχοντο
Ἀργεῖοι καὶ Τρῶες ὁμιλαδὸν, οὐδ' ἄρ' ἔμελλε
Τάφρος ἔτι σχήσειν Δαναῶν, καὶ τεῖχος ὕπερθεν
Εὐρὺ, τὸ ποιήσαντο νεῶν ὕπερ· ἀμφὶ δὲ τάφρον
Ἤλασαν· οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας·
Ὄφρα σφιν νῆάς τε θοὰς καὶ ληΐδα πολλὴν
Ἐντὸς ἔχον ῥύοιτο· θεῶν δ' ἀέκητι τέτυκτο
Ἀθανάτων· τῷ κ' οὔτι πολὺν χρόνον ἔμπεδον ἦεν.

Sic quidem in tentoriis *Patroclus* Menoetii fortis filius
Curabat Eurypylum vulneratum: verùm pugnabant
Argivi et Trojani catervatim-misti, neque jam erat
Fossa ampliùs prohibitura Danaorum, et murus suprà
Latus, quem fecerant ad *defendendas* naves; circùm autem fossam
Duxerant; neque diis dederant inclytas hecatombas;
Ut sibi navesque veloces et praedam multam
Intùs continens tueretur: Diis autem invitis structus erat
Immortalibus; quocirca etiam nequaquam longum tempus integer mansit.

Ver. 8. —— θεῶν δ' ἀέκητι τέτυκτο.] Heu! nihil invitis fas quenquam fidere Divis. *Æn.* II, 402.

Ver. 9. Ἀθανάτων.] Vide suprà ad *ά*, 398. *Ibid.* —— τῷ κ' οὔτι.] *Vulgg.* τῷ καὶ οὔτι. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ὄφρα μὲν Ἕκτωρ ζωὸς ἔην, καὶ μήνι' Ἀχιλλεὺς,
Καὶ Πριάμοιο ἄνακτος ἀπόρθητος πόλις ἔπλε,
Τόφρα δὲ καὶ μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν ἔμπεδον ἦεν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μὲν Τρώων θάνον ὅσσοι ἄριστοι,
Πολλοὶ δ' Ἀργείων, οἱ μὲν δάμεν, οἱ δ' ἐλίποντο,
Πέρθετο δὲ Πριάμοιο πόλις δεκάτῳ ἐνιαυτῷ,
Ἀργεῖοι δ' ἐν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδ' ἔβησαν·
Δὴ τότε μητιόωντο Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων
Τεῖχος ἀμαλδῦναι, ποταμῶν μένος εἰσαγάγοντες,
Ὅσσοι ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε προρέουσι,
Ῥῆσός θ', Ἑπτάπορός τε, Κάρησός τε, Ῥοδίος τε,
Γρήνικός τε, καὶ Αἴσηπος, δῖός τε Σκάμανδρος,
Καὶ Σιμόεις, ὅθι πολλὰ βοάγρια καὶ τρυφάλειαι
Κάππεσον ἐν κονίῃσι, καὶ ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν·
Τῶν πάντων ὁμόσε στόματ' ἔτραπε Φοῖβος Ἀπόλλων,
Ἐννῆμαρ δ' ἐς τεῖχος ἵει ῥόον· ὗε δ' ἄρα Ζεὺς
Συνεχὲς, ὄφρα κε θᾶσσον ἁλίπλοα τείχεα θείη.

Quamdiu quidem Hector vivus erat, et irascebatur Achilles,
Et Priami regis non-eversa urbs erat,
Tamdiu utique et magnus murus Achivorum integer fuit:
At postquam Trojanorum quidem mortui sunt, quotquot fortissimi,
Multique Argivorum, partim quidem domiti sunt, partim autem superstites,
Et eversa est Priami urbs decimo anno,
Argivique in navibus dilectam in patriam redierunt;
Tum tandem inierunt-consilium Neptunus et Apollo
Murum abolere, fluviorum vi immissâ,
Quotquot ab Idaeis montibus in mare profluunt,
Rhesusque, Heptaporusque, Caresusque, Rhodiusque,
Granicusque, et Aesepus, divinusque Scamander,
Et Simoïs, ubi multa scuta et galeae
Deciderant in arenis, et semideorum genus virorum:
Horum omnium eodem ostia convertit Phoebus Apollo,
Perque novem dies in murum immisit *eorum* cursum: pluebat interim Jupiter
Continuò, ut citiùs mari-submersa moenia redderet.

Ver. 12. Τόφρα δὲ.] *Tamdiu utique.* Nec audiendus *Barnesius,* qui Τοφρὰδε edidit, istudque "δὲ" παρέλκειν contendit. Quod nihili est.

Ver. 17. — Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων.] *Oceani* ex alterâ parte inundantes æstus, ex alterâ *Sol cœlumque pluviosum.*

Ver. 22. Καὶ Σιμόεις, ὅθι πολλὰ.]

——— ubi tot Simoïs correpta sub undis
Scuta virûm, galeasque, et fortia corpora volvit. *Æn.* I, 104.

Ver. 23. Κάππεσον ἐν κονίῃσι.] Vide suprà ad ά, 593. Malè hîc Scaliger: "*Quid* "*enim* (inquit) *ad fluvios, si in pulverem* "*illa cecidere.*" *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Quasi scilicèt fluvii, loca *pulverulenta* inundare non possent.

Ver. 25. Ἐννῆμαρ.] Fuerunt apud antiquos qui hîc legerent, ἓν ἦμαρ, *unum diem.* Importunè, nullâque idoneâ de causâ.

Ibid. —— ὗε δ' ἄρα Ζεὺς.] Et mox, *ver.* 28. ἐκ δ' ἄρα πάντα. Utrobique vocabuli, ἄρα, ea est vis, ut dicat Jovem Neptunumque cum Apolline ex composito vires suas *eodem* omnes convertisse.

Ver. 26. Συνεχὲς.] Scribunt nonnulli, Συνεχὲς· sed nihil opus. Similis enim ferè hujus vocis ratio est, ac suprà vocis, παρυπὸν, ζ, 62. et λ′, 792. Sed et ad pluviæ vim subitaneam depingendam faciunt pedes hoc in versu dactylici omnes, isteque in primis tribrachys Συνεχές. Vide suprà ad γ′, 357. de isto, Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε ——.

Αὐτὸς δ' Ἐννοσίγαιος ἔχων χείρεσσι τρίαιναν
Ἡγεῖτ'· ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε
Φιτρῶν καὶ λάων, τὰ θέσαν μογέοντες Ἀχαιοί·
Λεῖα δ' ἐποίησεν παρ' ἀγάῤῥοον Ἑλλήσποντον·
Αὖτις δ' ἠϊόνα μεγάλην ψαμάθοισι κάλυψε,
Τεῖχος ἀμαλδύνας· ποταμοὺς δ' ἔτρεψε νέεσθαι
Κὰρ ῥόον, ᾗπερ πρόσθεν ἵεν καλλίῤῥοον ὕδωρ.
Ὣς ἄρ' ἔμελλον ὄπισθε Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων
Θησέμεναι· τότε δ' ἀμφὶ μάχη ἐνοπή τε δεδήει
Τεῖχος ἐΰδμητον, κανάχιζε δὲ δούρατα πύργων
Βαλλόμεν'· Ἀργεῖοι δὲ, Διὸς μάστιγι δαμέντες,
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐελμένοι ἰσχανόωντο,
Ἕκτορα δειδιότες, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο·

Ipse autem Neptunus tenens manibus tridentem
Praeibat; omniaque fundamenta undis amovit
Stipitum et lapidum, quae jecerant laborantes Achivi;
Planaque fecit juxta rapidum Hellespontum:
Rursúsque littus magnum arenis cooperuit,
Muro abolito: fluvios autem vertit, ut redirent
In suum *quisque* alveum, quâ antè demittebant pulchrè-fluentem aquam.
Sic sanè erant in posterum Neptunus et Apollo
Facturi: tum verò circa pugna clamorque exarsit
Murum benè-structum; sonitumque-reddebant compages turrium
Percussae: Argivi verò, Jovis flagello domiti,
Naves ad cavas conclusi tenebantur,
Hectorem timentes, violentum artificem-fugandi *hostes:*

Ver. 27. Αὐτὸς δ' Ἐννοσίγαιος ἔχων χείρεσσι τρίαιναν
Ἡγεῖτ'· ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε.]
Phurnutus, de *naturâ Deorum, cap.* 23. citat:
—— ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμέθλια θῆκε θύραζε.

Neptunus muros, magnoque emota tridenti
Fundamenta quatit, totamque a sedibus urbem
Eruit. ——————. *Æn.* II, 610.

Ver. 31. ——— ἠϊόνα μεγάλην.] Quâ ratione, ἠϊόνα, hîc ultimam producat; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 33. ——— ἵεν.] Vel ἵεν, quod est ἔπεμπον· vel ἵεν, quod est ἐπορεύετο. Notante *Eustathio.*

Ver. 35. —— τότε δ' ἀμφὶ μάχη ἐνοπή τε δεδήει Τεῖχος ἐΰδμητον.] Si δέδηεν dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Intereà Rutuli portis circum omnibus instant
Sternere cæde viros, et mœnia cingere flammis. *Æn.* X, 118.

Ver. 36. —— κανάχιζε δὲ δούρατα πύργων Βαλλόμεν'.] De voce κανάχιζε, vide suprà ad δ', 455. De constructione, *Eustathius;* Ἀμφιβολίας (inquit) ἐστὶ σχῆμα· δηλοῖ γὰρ, ὡς ἢ ἐκανάχιζε τὰ πολεμικὰ δόρατα κατὰ πύργων βαλλόμενα, ἢ ὅτι τὰ ἐν τοῖς πύργοις ξύλα ἐκανάχιζεν ἐν τῷ βάλλεσθαι. Ac priorem quidem constructionem præfert *Domina Dacier.* Mihi e contrario nulla hîc videtur, ne quidem ἀμφιβολία. Nam ut δούρατα πύργων βαλλόμενα id videlicèt significet, quod est *Eustathio* δόρατα κατὰ πύργων βαλλόμενα, nec satìs Græcè quidem dictum crediderim: Multò minùs *Homericam* sapit perspicuitatem. At πύργους βαλλομένους καναχίζειν, usitatissimum est:

———— δοῦπος ὀρώρει
Πύργων βαλλομένων. ———— ί, 569.
Πήληξ βαλλομένη καναχὴν ἔχε. — π', 105.

Et in hoc ipso libro,

—— κόμπει χαλκὸς ἐπὶ στήθεσφι φαεινὸς
Ἄντην βαλλομένων· ——— *ver.* 151. Et,
Τόσσος γὰρ κτύπος ἦεν, ————
Βαλλομένων σακέων τε καὶ ἱπποκόμων τρυφαλειῶν,
Καὶ πυλέων· ———— *ver.* 338

Ver. 38. —— ἐελμένοι.] *Al.* ἐεργμένοι.

Αὐτὰρ ὅγ', ὡς τὸ πρόσθεν, ἐμάρνατο ἶσος ἀέλλῃ.
Ὡς δ' ὅταν ἔν τε κύνεσσι καὶ ἀνδράσι θηρευτῇσι,
Κάπριος, ἠὲ λέων στρέφεται, σθένεϊ βλεμεαίνων,
Οἱ δέ τε πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες,
Ἀντίοι ἵστανται, καὶ ἀκοντίζουσι θαμειὰς
Αἰχμὰς ἐκ χειρῶν· τοῦ δ' οὔποτε κυδάλιμον κῆρ
Ταρβεῖ, οὐδὲ φοβεῖται· ἀγηνορίη δέ μιν ἔκτα·
Ταρφέα τε στρέφεται, στίχας ἀνδρῶν πειρητίζων·
Ὅππη τ' ἰθύσει, τῇ τ' εἴκουσι στίχες ἀνδρῶν·
Ὣς Ἕκτωρ ἀν' ὅμιλον ἰὼν εἰλίσσεθ', ἑταίρους
Τάφρον ἐποτρύνων διαβαινέμεν· οὐδέ οἱ ἵπποι
Τόλμων ὠκύποδες· μάλα δὲ χρεμέτιζον ἐπ' ἄκρῳ
Χείλει ἐφεσταότες· ἀπὸ γὰρ δειδίσσετο τάφρος
Εὐρεῖ', οὔτ' ἄρ' ὑπερθορέειν σχεδὸν, οὔτε περῆσαι
Ῥηϊδίη· κρημνοὶ γὰρ ἐπηρεφέες περὶ πᾶσαν
Ἕστασαν ἀμφοτέρωθεν· ὕπερθεν δὲ σκολόπεσσιν
Ὀξέσιν ἠρήρει, τοὺς ἔστασαν υἷες Ἀχαιῶν

Quippe ille, sicut anteà, pugnabat par turbini.
Ut verò quando interque canes et viros venatores,
Aper, sive leo versatur, prae-robore truces-oculos-volvens;
Illi verò quadratis-agminibus quum se-ipsos instruxerunt,
Adversi stant, et jaculantur crebra
Spicula de manibus: ejus autem nunquam generosum cor
Pavet, neque fugam-capessit: fortitudo verò ipsum occidit:
Crebróque se convertit, ordines virorum tentans;
Quaque fecerit impetum, ibi cedunt ordines virorum:
Sic Hector turbam obiens se motabat, socios
Fossam adhortans transcendere: neque *tamen* ei equi
Audebant pedibus-veloces: valdè autem hinniebant in summo
Labro stantes: absterrebat enim fossa
Lata; neque transilire in promptu erat, neque transitu
Erat facilis: Praecipitia enim declivia circa totam
Stabant utrinque: desuper autem vallis
Acutis munita erat, quos defixerant filii Achivorum

Ver. 41. Ὡς δ' ὅταν.]
Ut fera, quæ densâ venantum septa coronâ
Contra tela furit, seseque haud nescia morti
Injicit, et saltu supra venabula fertur:
Haud alitèr juvenis medios moriturus in hostes
Irruit; et, quà tela videt densissima, tendit. *Æn.* IX, 551.

Ver. 43. —— *σφέας αὐτούς.*] Pronuntiabatur *σφᾶς*. Nam *σφέας* ultimam producit.

Ver. 44. Ἀντίοι.] *Al.* Ἀντίον.

Ver. 48. Ὅππη τ' *ἰθύσει.*] *Al.* *ἰθύσῃ*. *Barnesius* legendum contendit, *ἰθύσῃ*· Sed nihil opus.

Ver. 49. ———— *εἰλίσσεθ'.*] *Al.* *ἐλίσσεθ'*· Vide suprà ad ζ', 45.

Ver. 50. —— ἐποτρύνων διαβαινέμεν.] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 52. Χείλει ἐφεσταότες· ἀπὸ.] *Al.* Χείλεϊ ἑσταότες. Cæterùm quâ ratione, *ἐφεσταότες*, hîc ultimam producat; vide ad ά, 51.

Ver. 53. — *περῆσαι.*] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 54. —— *ἐπηρεφέες.*] *Barnesius*, *ἐπιῤῥεφέες*, vel *ἐπιῤῥεπέες*.

Ver. 55. Ἕστασαν.] Videntur mihi nodum in scirpo quærere, qui vocem hanc ex *ἑστήκεισαν* nescio quâ analogiâ contractam volunt. Reverà, quâ analogiâ factum est ex *τίθημι*, *ἔθεσαν*· ex *δίδωμι*, *ἔδοσαν*· eâdem fit ex *ἵστημι*, *ἵστασαν*.

Πυκνοὺς καὶ μεγάλους, δηΐων ἀνδρῶν ἀλεωρήν.
Ἔνθ' οὔ κεν ῥέα ἵππος ἐΰτροχον ἅρμα τιταίνων
Ἐσβαίη, πεζοὶ δὲ μενοίνεον, εἰ τελέουσι.
Δὴ τότε Πουλυδάμας θρασὺν Ἕκτορα εἶπε παραστάς·
"Ἕκτορ τ', ἠδ' ἄλλοι Τρώων ἀγοὶ, ἠδ' ἐπικούρων·
Ἀφραδέως διὰ τάφρον ἐλαύνομεν ὠκέας ἵππους·
Ἡ δὲ μάλ' ἀργαλέη περάαν· σκόλοπες γὰρ ἐν αὐτῇ
Ὀξέες ἑστᾶσιν, προτὶ δ' αὐτοὺς τεῖχος Ἀχαιῶν·
Ἔνθ' οὔπως ἐστὶν καταβήμεναι, οὐδὲ μάχεσθαι
Ἱππεῦσι· στεῖνος γὰρ, ὅθι τρώσεσθαι ὀΐω.
Εἰ μὲν γὰρ δὴ πάγχυ κακὰ φρονέων ἀλαπάζει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, Τρώεσσι δὲ βούλετ' ἀρήγειν,
Ἦ τ' ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι καὶ αὐτίκα τοῦτο γενέσθαι,
Νωνύμους ἀπολέσθαι ἀπ' Ἄργεος ἐνθάδ' Ἀχαιούς·
Εἰ δέ χ' ὑποστρέψωσι, παλίωξις δὲ γένηται
Ἐκ νηῶν, καὶ τάφρῳ ἐνιπλήξωμεν ὀρυκτῇ,
Οὐκέτ' ἔπειτ' ὀΐω οὐδ' ἄγγελον ἀπονέεσθαι
Ἄψοῤῥον προτὶ ἄστυ, ἐλιχθέντων ὑπ' Ἀχαιῶν.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·

Densos et magnos, *adversus* hostes munimentum.
Illuc non sanè facilè equus volubilem currum trahens
Intrâsset; pedites vero animo-incitato-cupiebant, si perficere possent.
Tum verò Polydamas audaci Hectori dixit astans:
" Hectorque, et alii Trojanorum duces, atque sociorum;
" Temerè per fossam impellimus veloces equos:
" Ea quippe admodùm difficilis transitu: valli enim in illâ
" Acuti stant, et ad ipsos murus Achivorum:
" Illuc nullo modo licet descendere, neque pugnare
" Equitibus: angustiae enim *sunt*, ubi *eos* sauciatum iri puto.
" Quòd si jam omninò animo-inimico *Graecos* perdit
" Jupiter altitonans, Trojanisque vult auxiliari;
" Sanè equidem ego vellem vel statim hoc effectum,
" Inglorios perire procul-ab Argis hic Achivos:
" Sin verò conversi fuerint, et repulerint *nos*
" A navibus, et fossae impegerimus profundae,
" Non deinceps puto ne nuncium quidem reversurum
" Retrò ad urbem, *elapsum*, iterùm-ad-pugnam-conversis ab Achivis.
" Verùm agite, sicut ego dixero, obsequamur omnes;

Ver. 58. —— ἐΰτροχον.] *Al.* ἐΰξοον.

Ver. 61. Ἕκτορ τ'.] *Al.* Ἕκτωρ τ'.

Ver. 64. — προτὶ.] *Al.* ποτί. Quod idem est.

Ver. 66. —— τρώσεσθαι.] Turpissimè hîc versio *Barnesiana*; "*sauciatos iri.*" Ac si, *iri*, esset videlicèt ex verbo, *sum*.

Ver. 67. Εἰ μὲν γὰρ.] Refertur istud γὰρ non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur: "*Nec me, quæso,* "*minùs fortem animosumve existimes; NAM* "*si,*" *&c.* Vide suprà ad ί, 22.

Ver. 68. —— βούλετ' ἀρήγειν.] *Al.* βούλετο νίκην. Minùs rectè. Multò enim hîc præstat βούλεται, quàm βούλετο.

Ver. 70. Νωνύμους ἀπολέσθαι.] Nullâ ex analogiâ produci potest istud υ. Utrumne verò νωνύμνους, quomodo nonnulli ediderunt, an νωνύμμους, æquè ac νωνύμους, pronuntiârint Iones, non liquet.

Ver. 73. — ἀπονέεσθαι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ἵππους μὲν θεράποντες ἐρυκόντων ἐπὶ τάφρῳ,
Αὐτοὶ δὲ πρυλέες, σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες,
Ἕκτορι πάντες ἑπώμεθ' ἀολλέες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Οὐ μενέουσ', εἰ δή σφιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.
Ὣς φάτο Πουλυδάμας· ἅδε δ' Ἕκτορι μῦθος ἀπήμων·
Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·
Οὐδὲ μὲν ἄλλοι Τρῶες ἐφ' ἵππων ἠγερέθοντο,
Ἀλλ' ἀποβάντες ὄρουσαν, ἐπεὶ ἴδον Ἕκτορα δῖον.
Ἡνιόχῳ μὲν ἔπειτα ἑῷ ἐπέτελλεν ἕκαστος,
Ἵππους εὖ κατὰ κόσμον ἐρυκέμεν αὖθ' ἐπὶ τάφρῳ·
Οἱ δὲ διαστάντες, σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες,
Πένταχα κοσμηθέντες, ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕποντο.
Οἱ μὲν ἅμ' Ἕκτορ' ἴσαν καὶ ἀμύμονι Πουλυδάμαντι,
Οἳ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔσαν, μέμασαν δὲ μάλιστα
Τεῖχος ῥηξάμενοι κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχεσθαι·
Καί σφιν Κεβριόνης τρίτος εἵπετο· πὰρ δ' ἄρ' ὄχεσφιν
Ἄλλον, Κεβριόναο χερείονα, κάλλιπεν Ἕκτωρ.
Τῶν δ' ἑτέρων Πάρις ἦρχε, καὶ Ἀλκάθοος, καὶ Ἀγήνωρ·
Τῶν δὲ τρίτων Ἕλενος, καὶ Δηΐφοβος θεοειδής,
Υἷε δύω Πριάμοιο, τρίτος δ' ἦν Ἄσιος ἥρως,

" Equos quidem famuli contineant propè fossam,
" Ipsi verò pedibus, armis, induti,
" Hectorem omnes sequamur conferti: at Achivi
" Non sustinebunt, siquidem ipsis exitii fines impendent."
Sic dixit Polydamas; placebatque Hectori consilium tutum:
Statim itaque de curribus cum armis desiliit in terram.
Ac ne caeteri quidem Trojani in equis convenerunt;
Sed desilierunt cum impetu, ut viderunt Hectorem nobilem.
Aurigae quidem deinde suo praecepit quisque,
Ut equos benè ex ordine coërcerent illic ad fossam:
Ipsi vero in ordines-digesti, se ipsos instruentes,
In-quinque-agmina distributi, simul duces sequebantur.
Alii quidem cum Hectore iverunt et eximio Polydamante,
Qui plurimi et fortissimi erant, cupiebantque maximè
Muro rupto cavas ad naves pugnare;
Et ipsos Cebriones tertius sequebatur; apud currus autem
Alium, Cebrione deteriorem, reliquit Hector.
Aliis vero Paris praefuit, et Alcathous, et Agenor.
Tertiis autem Helenus et Deiphobus divinâ-formâ-praeditus,
Filii duo Priami; tertiusque erat Asius heros,

Ver. 77. ——— σὺν τεύχεσι. θωρηχθέντες.] Refertur istud, σὺν τεύχεσι, non ad θωρηχθέντες, sed ad ἑπώμεθα. Vide suprà ad θ', 530; et ad λ', 49.

Ver. 80. ——— ἀπήμων.] *Al.* ἀμύμων.

Ver. 81. ——— σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 82. ——— ἠγερέθοντο] *Al.* ἠερέθοντο. Sed ista vox non est, eo significatu, Homerica.

Ver. 86. ——— σφέας αὐτοὺς.] Pronuntiabatur σφᾶς. Nam σφέας ultimam producit.

Ver. 90. Τεῖχος ῥηξάμενοι κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχεσθαι.] *Al.* Τεῖχός τε ῥήξειν, καὶ ἐνιπρήσειν πυρὶ νῆας. Nempe ex *ver.* 198. infrà.

Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι
Αἴθωνες, μεγάλοι, ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος.
Τῶν δὲ τετάρτων ἦρχεν ἐῢς πάϊς Ἀγχίσαο
Αἰνείας· ἅμα τῷγε δύω Ἀντήνορος υἷε,
Ἀρχίλοχός τ', Ἀκάμας τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Σαρπηδὼν δ' ἡγήσατ' ἀγακλειτῶν ἐπικούρων,
Πρὸς δ' ἕλετο Γλαῦκον, καὶ ἀρήϊον Ἀστεροπαῖον·
Οἵ γάρ οἱ εἴσαντο διακριδὸν εἶναι ἄριστοι
Τῶν ἄλλων, μετά γ' αὐτόν· ὁ δ' ἔπρεπε καὶ διὰ πάντων.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἀλλήλους ἄραρον τυκτῇσι βόεσσι,
Βάν ῥ' ἰθὺς Δαναῶν λελιημένοι, οὐδέ τ' ἔφαντο
Σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι.
Ἔνθ' ἄλλοι Τρῶες, τηλέκλητοί τ' ἐπίκουροι,
Βουλῇ Πουλυδάμαντος ἀμωμήτοιο πίθοντο·
Ἀλλ' οὐχ Ὑρτακίδης ἔθελ' Ἄσιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Αὖθι λιπεῖν ἵππους τε καὶ ἡνίοχον θεράποντα,
Ἀλλὰ σὺν αὐτοῖσιν πέλασεν νήεσσι θοῇσι,
Νήπιος, οὐδ' ἄρ' ἔμελλε κακὰς ὑπὸ κῆρας ἀλύξας,
Ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν ἀγαλλόμενος παρὰ νηῶν
Ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν·
Πρόσθεν γάρ μιν μοῖρα δυσώνυμος ἀμφεκάλυψεν

Asius Hyrtacides, quem ab-Arisbâ vexerant equi
Rutili, magni, fluvio à Selleënte.
At quartorum ductor erat strenuus filius Anchisae
Aeneas: cumque eo duo Antenoris filii,
Archilochusque Acamasque, pugnae periti omnigenae.
Sarpedon vero dux-erat inclytorum sociorum;
Assumpsitque Glaucum, et Mavortium Asteropaeum;
Hi enim ei visi sunt eximiè esse fortissimi
Caeterorum, post se ipsum scilicèt; ipse verò antecellebat etiam omnes.
Hi igitur, postquam se firmè-aptâssent affabrè-factis boum-tergoribus,
Iverunt rectà in Danaos animosi, neque ampliùs putabant
Sustenturos, sed in navibus nigris casuros.
Tum caeteri Trojani, et longè-vocati socii,
Consilio Polydamantis inculpati paruerunt:
At non Hyrtacides voluit Asius, princeps virorum,
Illic relinquere equos et aurigam famulum;
Sed unà-cum ipsis accedebat ad naves veloces,
Demens; neque enim erat, malo fato evitato,
Equis et curribus exultans à navibus
Retrò reversurus ad Ilium ventosam:
Priùs enim eum fatum infaustum circumtexit.

Ver. 100. Ἀρχίλοχος.] Ita edidit *Barnesius*, ex β', 823. *Al.* Ἀρχίλοχος.

Ver. 103. Οἵ γάρ οἱ εἴσαντο.] Quâ ratione, γὰρ, hìc producatur, etiam extra cæsuram; vide suprà ad ά, 51. n. 10.

Ibid. —— [illegible].] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 106. —— οὐδέ τ'.] *Al.* οὐδ' ἔτ'. Sicuti infrà, *ver.* 125, ἔφαντο γὰρ οὐκέτ' Ἀχαιοὺς Σχήσεσθ'. ——

Ver. 112. — πέλασεν.] Vide suprà ad ά, 140.

Ἔγχεϊ Ἰδομενῆος ἀγαυοῦ Δευκαλίδαο.
Εἴσατο γὰρ νηῶν ἐπ' ἀριστερὰ, τῇ περ Ἀχαιοὶ
Ἐκ πεδίου νίσσοντο σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι·
Τῇ ῥ' ἵππους τε καὶ ἅρμα διήλασεν, οὐδὲ πύλῃσιν
Εὗρ' ἐπικεκλιμένας σανίδας καὶ μακρὸν ὀχῆα·
Ἀλλ' ἀναπεπταμένας ἔχον ἀνέρες, εἴ τιν' ἑταίρων
Ἐκ πολέμου φεύγοντα σαώσειαν μετὰ νῆας.
Τῇ ῥ' ἰθὺς φρονέων ἵππους ἔχε· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Ὀξέα κεκλήγοντες· ἔφαντο γὰρ οὐκέτ' Ἀχαιοὺς
Σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι·
Νήπιοι· ἐν δὲ πύλῃσι δύ' ἀνέρας εὗρον ἀρίστους,
Υἷας ὑπερθύμους Λαπιθάων αἰχμητάων,
Τὸν μὲν, Πειριθόου υἷα, κρατερὸν Πολυποίτην,

Ex hastâ Idomenei praeclari Deucalidonidae.
Irruit enim navium ad sinistram-partem, quà Achivi
Ex campo redibant cum equis et curribus:
Hac equosque et currum egit, neque in portis
Invenit occlusas januas, et longum vectem *oppessulatum:*
Sed apertas tenebant viri, si quem sociorum
E bello fugientem salvum-reciperent ad naves.
Hac utique rectâ animo-elato equos dirigebat; et *sui* simul sequebantur
Acutum clamantes: Putabant enim non amplius Achivos
Sustenturos esse, sed in navibus nigris casuros;
Dementes: in portis quippe duos viros invenerunt fortissimos,
Filios animosos Lapitharum bellicosorum;
Alterum quidem, Pirithoi filium strenuum Polypoetem,

Ver. 117. Ἔγχεϊ Ἰδομενῆος.] Infrà, ν', 387. Cæterùm, ἔγχεϊ, numerosiùs hîc scribitur, quàm ἔγχει· ut rectè notavit *Barnesius.*

Ver. 120 et 124. Τῇ ῥ' ἵππους, et, τῇ ῥ' ἰθὺς.] *Hâc utique.* Non enim vacat istud ῥὰ, sed sententiam cum præcedente, τῇ περ, connectit.

Ver. 121. —— ἐπικεκλιμένας.] Vide suprà ad ά, 309 et 314.

Ver. 122. —— εἴ τιν' ἑταίρων Ἐκ πολέμου φεύγοντα σαώσειαν.]

Qui cursu portas primi irrupere patentes,
Hos inimica super mixto premit agmine turba.
——— Pars claudere portas,
Nec sociis aperire viam;———
——— oriturque miserrima cædes
Defendentum armis aditus, inque arma ruentum. *Æn.* XI, 879.

Irrumpunt, aditus Rutuli ut videre patentes. *Æn.* IX, 683.

Ver. 125. —— κεκλήγοντες.] Vide suprà ad β', 314; et ad γ', 31.

Ver. 127—132. —— ἐν δὲ πύλῃσι δύ' ἀνέρας, —— ὡς ὅτε τε δρύες.]

Pandarus et Bitias———
Portam, quæ ducis imperio est commissa, recludunt
Freti armis; ultróque invitant mœnibus hostem.
Ipsi intus dextrâ ac lævâ pro turribus astant,
Armati ferro, et cristis capita alta corusci.
Quales aëriæ, liquentia flumina circum,
Sive Padi ripis, Athesim seu propter amœnum,
Consurgunt geminæ quercus, intonsaque cœlo
Attollunt capita, et sublimi vertice nutant. *Æn.* IX, 675.

Quo de loco, ita *Macrobius:* "Græci milites *Polypœtes* et *Leonteus* stant pro portis, "et immobiles *Asium* advenientem hostem "velut fixæ arbores opperiuntur. Hactenùs "est Græca descriptio. Verùm Virgiliana, "*Bitian* et *Pandarum* portam ultrò recludere "facit, oblaturos hosti, quod per vota quærebat, ut compos castrorum fieret, per hoc futurus in hostium potestate. Et geminos heroas modò turres vocat, modò describit luce "cristarum coruscos. Nec arborum, ut ille, "similitudinem prætermisit; sed uberiùs eam "pulchriúsque descripsit." *Lib.* V. *cap.* 11

Τὸν δὲ, Λεοντῆα, βροτολοιγῷ ἶσον Ἄρηϊ·
Τὼ μὲν ἄρα προπάροιθε πυλάων ὑψηλάων
Ἕστασαν, ὡς ὅτε τε δρύες οὔρεσιν ὑψικάρηνοι,
Αἵτ' ἄνεμον μίμνουσι καὶ ὑετὸν ἤματα πάντα,
Ῥίζῃσιν μεγάλῃσι διηνεκέεσσ' ἀραρυῖαι.
Ὣς ἄρα τὼ, χείρεσσι πεποιθότες ἠδὲ βίηφι,
Μίμνον ἐπερχόμενον μέγαν Ἄσιον, οὐδ' ἐφέβοντο.
Οἱ δ' ἰθὺς πρὸς τεῖχος ἐΰδμητον, βόας αὔας
Ὑψόσ' ἀνασχόμενοι, ἔκιον μεγάλῳ ἀλαλητῷ,
Ἄσιον ἀμφὶ ἄνακτα, καὶ Ἰαμενὸν, καὶ Ὀρέστην,
Ἀσιάδην τ' Ἀκάμαντα, Θόωνά τε, Οἰνόμαόν τε.
Οἱ δ' ἦτοι εἵως μὲν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
Ὄρνυον, ἔνδον ἐόντες, ἀμύνεσθαι περὶ νηῶν·
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῖχος ἐπεσσυμένους ἐνόησαν
Τρῶας, ἀτὰρ Δαναῶν γένετο ἰαχή τε φόβος τε,
Ἐκ δὲ τὼ ἀΐξαντε, πυλάων πρόσθε μαχέσθην,
Ἀγροτέροισι σύεσσιν ἐοικότε, τώ τ' ἐν ὄρεσσιν
Ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν δέχαται κολοσυρτὸν ἰόντα,

Alterum verò, Leonteum, hominum-perniciei parem Marti:
Hi scilicèt ante portas altas
Stabant, ut quandò quercus in montibus procerae,
Quae quidem ventum sustinent et pluviam dies omnes,
Radicibus magnis latè-porrectis haerentes.
Sic utique hi, manibus freti atque viribus,
Manebant advenientem magnum Asium, neque fugiebant.
Illi verò rectà ad murum benè-structum, tergora-boum arida
In altum elevantes, ibant magno cum fremitu,
Asium circa regem, et Iamenum, et Orestem,
Asiademque Acamanta, Thoonaque, Oenomaumque.
Atque hi [*Polypoetes et Leonteus*] adhuc quidem benè-ocreatos Achivos
Hortabantur, intùs existentes, pugnare pro navibus:
Sed postquam in murum ruentes animadverterunt
Trojanos, Danaorumque ortus est clamorque fugaque;
Tum tandem hi duo erumpentes, portas ante pugnabant,
Agrestibus apris similes, qui in montibus
Virorum atque canum excipiunt tumultum advenientem,

Ver. 131. Τὼ μὲν ἄρα.] Vocabuli, ἄρα, ea ferè hic vis est, ac si Latinè scribas; "*Hi quidem, ut dictum est,*" &c.

Ver. 132. Ἕστασαν.] Vide suprà ad *ver.* 55.

Ver. 141. ——— ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς,——ἔνδον ἐόντες.] *Al.* ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ ——ἔνδον ἐόντας. Minùs rectè. Opposita enim sunt, ἔνδον ἐόντες, et, ἐκ δὲ ἀΐξαντε.

Ver. 142. Ὄρνυον] *Barnesius* emendavit, Ὤρνυον. Sed nihil opus.

Ver. 144. —— γένετο ἰαχή τε φόβος τε.] De harum vocum prosodiâ, vide suprà ad δ' 456.

It clamor totis per propugnacula muris.
Æn. IX, 664.

Ver. 145. Ἐκ δὲ τὼ ἀΐξαντε.] Suprà, *ver* 127. Cæterùm quod hîc annotat *Barnesius*, τὸ, "Δὲ," παρέλκει, absurdum est. Eam enim vim habet, ac quod aiunt Latini, *tum verò*, &c. Vide suprà ad ά, 57.

Ver. 146. —— ἐοικότε.] Ita edidit *Barnesius*, rectè. Sed et *Eustathius*, in Commentario, ita scripsit. *Al.* ἐοικότες, malè.

Δοχμώ τ' ἀΐσσοντε περὶ σφίσιν ἄγνυτον ὕλην,
Πρυμνὴν ἐκτάμνοντες, ὑπαὶ δέ τε κόμπος ὀδόντων
Γίγνεται, εἰσόκε τίς τε βαλὼν ἐκ θυμὸν ἕληται·
Ὣς τῶν κόμπει χαλκὸς ἐπὶ στήθεσφι φαεινὸς,
Ἄντην βαλλομένων· μάλα γὰρ κρατερῶς ἐμάχοντο,
Λαοῖσιν καθύπερθε πεποιθότες, ἠδὲ βίηφιν.
Οἱ δ' ἄρα χερμαδίοισιν ἐϋδμήτων ἀπὸ πύργων
Βάλλον, ἀμυνόμενοι σφῶν τ' αὐτῶν, καὶ κλισιάων,
Νηῶν τ' ὠκυπόρων· νιφάδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε,
Ἅς τ' ἄνεμος ζαὴς, νέφεα σκιόεντα δονήσας,
Ταρφειὰς κατέχευεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ·
Ὣς τῶν ἐκ χειρῶν βέλε' ἔῤῥεον, ἠμὲν Ἀχαιῶν,
Ἠδὲ καὶ ἐκ Τρώων· κόρυθες δ' ἀμφ' αὖον ἄϋτευν,

Obliquoque impetu-ruentes, circa se frangunt sylvam,
Ad radices usque exscindentes, subtúsque stridor dentium
Oritur, donec aliquis jaculatus vitam *eis* eripuerit:
Sic horum resonabat aes in pectoribus lucidum,
Hinc illinc percussorum: valdè enim fortitèr proeliabantur,
Copiis supernè freti, atque *propriis* viribus.
Illi quippe saxis-missilibus, benè-aedificatis à turribus
Jaculabantur, propugnantes sibique ipsis et tentoriis,
Navibusque velocibus: Nives autem ut cadunt in terram,
Quas ventus vehementèr-flans, nubes opacas agitans,
Crebras è-sublimi-effundit in terram almam:
Sic horum è manibus tela fluebant, tam Achivorum,
Quàm etiam ex Trojanorum: galeae autem circùm raucum sonabant

Ver. 148. —— ἄγνυτον.] Sicut ex δίδωμι, δίδοτον· ita ex ἄγνυμι, ἄγνυτον· Vide suprà ad γ′, 260. Neque in his ulla unquam est licentia.

Ibid. —— ὕλην.] Vide suprà ad γ′, 151.

Ver. 150. Γίγνεται.] *Al.* Γίνεται. Quod perinde est. Nam γίνομαι primam producit.

Ver. 153. Λαοῖσιν καθύπερθε.] *Al.* Λαοῖσι. Quod et ferri potest. Vide ad ά, 51. n. 8.

Ver. 154. —— χερμαδίοισιν——ἀπὸ πύργων.]

Saxa quoque infesto volvebant pondere, si quà
Possent tectam aciem perrumpere.——
Æn. IX, 512.

Ver. 156. —— νιφάδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε.] Utroque modo rectè se habebit constructio: sive scribatur, νιφάδες δ' ὡς, πίπτον ἔραζε· ut πίπτον scilicèt referatur ad χερμάδια: Sive scribatur, νιφάδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε, ut referatur πίπτον ad νιφάδες. Tam enim cohærent tempora, πίπτον et κατέχευεν, quàm πίπτον et βάλλον.

Sternitur omne solum telis;——
——— pugna aspera surgit:
Quantus ab occasu veniens pluvialibus hœdis
Verberat imber humum; quàm multâ grandine nimbi
In vada præcipitant, cùm Jupiter horridus Austris
Torquet aquosam hyemem, et cœlo cava nubila rumpit. *Æn.* IX, 666.

Telaque conjiciunt, proturbantque eminùs hostem
Missilibus:————
Ac velut, effusâ siquando grandine nimbi
Præcipitant,————
——— sic obrutus undique telis
Æneas.———— X, 801.

—— Fundunt simul undique tela
Crebra, *nivis* ritu; cœlumque obtexitur umbrâ. XI, 610.

Ver. 159. —— ἐκ χειρῶν βέλε' ἔῤῥεον.]

—— Telorum effundere contrà
Omne genus Teucri.— *Æn.* IX, 509.

Ver. 160. — κόρυθες δ' ἀμφ' αὖον ἄϋτευν.]

———— Tum scuta cavæque
Dant sonitum flictu galeæ.— *Æn.* IX, 666.
———— Injectis sic undique telis
Obruitur: Strepit assiduò cava tempora circum
Tinnitu galea, et saxis solida æra fatiscunt. *Ibid.* 807.

Βαλλόμεναι μυλάκεσσι, καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι.
Δή ῥα τότ' ᾤμωξέν τε καὶ ὢ πεπλήγετο μηρὼ
Ἄσιος Ὑρτακίδης, καὶ ἀλαστήσας ἔπος ηὔδα·
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά νυ καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο
Πάγχυ μάλ'· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἐφάμην ἥρωας Ἀχαιοὺς
Σχήσειν ἡμέτερόν γε μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους·
Οἱ δ', ὥς τε σφῆκες μέσον αἰόλοι, ἠὲ μέλισσαι,
Οἰκία ποιήσονται ὁδῷ ἔπι παιπαλοέσσῃ,
Οὐδ' ἀπολείπουσιν κοῖλον δόμον, ἀλλὰ μένοντες
Ἄνδρας θηρητῆρας, ἀμύνονται περὶ τέκνων·
Ὣς οἵγ' οὐκ ἐθέλουσι πυλάων, καὶ δύ' ἐόντε,
Χάσσασθαι, πρίν γ' ἠὲ κατακτάμεν, ἠὲ ἁλῶναι.
Ὣς ἔφατ', οὐδὲ Διὸς πεῖθε φρένα ταῦτ' ἀγορεύων·
Ἕκτορι γάρ οἱ θυμὸς ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι.
Ἄλλοι δ' ἀμφ' ἄλλῃσι μάχην ἐμάχοντο πύλῃσιν·
Ἀργαλέον δέ με ταῦτα, θεὸν ὣς, πάντ' ἀγορεῦσαι·
Πάντῃ γὰρ περὶ τεῖχος ὀρώρει θεσπιδαὲς πῦρ,

Percussae ingentibus-saxis, et clypei umbonibus-muniti.
Tum verò ingemuitque et sua percussit femora
Asius Hyrtacides, et indignatus verbum dixit:
" Jupiter pater, igitur jam et tu fallax factus es
" Omninò: Non enim ego putabam heroas Achivos
" Sustenturos nostrum robur et manus invictas:
" At illi, ut vespae in medio maculosae, aut apes,
" Nidos faciunt viam ad asperam,
" Neque relinquunt concavam domum, sed manentes
" Viros venatores, pugnant pro natis;
" Sic illi nolunt à portis, *tantùm* duo licèt existentes,
" Recedere, antequam vel interficiantur, vel capiantur."
Sic dixit, neque Jovis flexit mentem haec dicens:
Hectori enim ejus animus volebat *hujus diei* gloriam praebere.
Alii interim circa alias pugnam pugnabant portas:
Difficile verò me haec, deum tanquam, omnia proloqui;
Undiquaque enim circa murum excitatus est immanè-ardens ignis,

---

Ver. 161. Βαλλόμεναι μυλάκεσσι.]
—— Telis premit, omniaque arma
Advocat, et ramis vastisque *molaribus* instat. *Æn.* VIII, 249.

Ver. 162. —— *ᾤμωξέν τε, καὶ ὢ πεπλήγετο μηρώ.*] De voce *πεπλήγετο*, vide suprà ad *γ'*, 31; et ad *β'*, 314.
——gemens——palmis percussa lacertos. *Æn.* VII, 501, 503.

Ver. 164. ——— *ἦ ῥά νυ καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο.*]
——— Fallax haud antè repertus
Hoc uno responso animum delusit Apollo. *Æn.* VI, 343.

Ver. 167. —— *αἰόλοι.*] *Εὐκίνητοι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φησι, " Πόδας αἰόλον ἵππον." Schol.* Τ *μέσον συνεχῶς κινούμενοι καὶ εἰλούμενοι. Porphyr. Quæst. Homeric.* 3. Vide suprà ad *β'*, 816.

Ibid. —— *ἠὲ μέλισσαι.*] Ita edidit *Barnesius;* Rectè. Sed et *Eustathius*, in Commentario, ita legit. *Al.* *ἠδὲ μέλισσαι.*

Ver. 168. Οἰκία ποιήσονται.] *Al.* *ποιήσωνται.*

Ver. 171. —— *καὶ δύ' ἐόντε.*] Suprà, *ver.* 127, 145.

Ver. 172. —— *ἠὲ κατακτάμεν', ἠὲ ἁλῶναι.*] Versio Wetsteniana: *vel interficiant alios, vel ipsi capiantur.* Minùs rectè.

Ver. 174. —— *γάρ οἱ.*] Quâ ratione, *γάρ*, hîc producatur; item *θεὸν*, *ver.* 176; vide suprà ad *ά*, 51. n. 10.

Ver. 177.] ——— *περὶ τεῖχος ὀρώρει θεσπιδαὲς πῦρ.*] De voce, *ὀρώρει*, vide suprà ad *β'*,

Λάϊνον· Ἀργεῖοι δὲ, καὶ ἀχνύμενοί περ, ἀνάγκῃ
Νηῶν ἠμύνοντο· θεοὶ δ' ἀκαχείατο θυμῷ
Πάντες, ὅσοι Δαναοῖσι μάχης ἐπιτάῤῥοθοι ἦσαν.
Σὺν δ' ἔβαλον Λαπίθαι πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα·
Ἔνθ' αὖ Πειριθόου υἱὸς, κρατερὸς Πολυποίτης,
Δουρὶ βάλεν Δάμασον, κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου·
Οὐδ' ἄρα χαλκείη κόρυς ἔσχεθεν· ἀλλὰ διὰ πρὸ
Αἰχμὴ χαλκείη ῥῆξ' ὀστέον· ἐγκέφαλος δὲ
Ἔνδον ἅπας πεπάλακτο· δάμασσε δέ μιν μεμαῶτα·
Αὐτὰρ ἔπειτα Πύλωνα καὶ Ὄρμενον ἐξενάριξεν·
Υἱὸν δ' Ἀντιμάχοιο Λεοντεὺς, ὄζος Ἄρηος,
Ἱππόμαχον βάλε δουρὶ, κατὰ ζωστῆρα τυχήσας·
Αὖτις δ' ἐκ κολεοῖο ἐρυσσάμενος ξίφος ὀξὺ,
Ἀντιφάτην μὲν πρῶτον, ἐπαΐξας δι' ὁμίλου,
Πλῆξ' αὐτοσχεδίην· ὁ δ' ἄρ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·
Αὐτὰρ ἔπειτα Μένωνα, καὶ Ἰαμενὸν, καὶ Ὀρέστην,

Lapideum: Argivi autem, moesti licèt, necessitate
Pro navibus pugnabant: dii verò tristes-erant animo
Omnes, quotquot Danais in proelio favebant.
Commiserunt autem Lapithae pugnam et proelium:
Tum utique Pirithoi filius, fortis Polypoetes,
Hastâ percussit Damasum per galeam aereis-munitam-malis:
Neque aerea galea prohibuit; sed penitùs
Cuspis aerea perrupit os; cerebrumque
Intùs totum foedatum est; domuitque ipsum ardentem:
Deinde verò Pylonem et Ormenum interfecit:
Filium item Antimachi Leonteus, ramus Martis,
Hippomachum percussit hastâ, ad balteum assecutus.
Deinde autem ex vaginâ extracto ense acuto,
Antiphatem quidem primùm, impetu facto per turbam,
Percussit cominùs; atque is supinus solo allisus est:
Tum dein Menonem, et Iamenum, et Orestem,

---

810. Est autem θεσπιδαὲς πῦρ, hoc in loco, τὸ θερμὸν τῆς μάχης. Quod præferre videtur *Eustathius*, ut *ignis* reverà intelligatur; minùs hîc aptum est. *Virgilius*, in re diversâ, aptè;

——— Undique clamor
Tollitur; invadunt, et fossas aggere complent:
Ardentes tædas alii ad fastigia jactant.
Æn. IX, 566.

Ver. 178. —— ἀχνύμενοι.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 179. —— ἀκαχείατο θυμῷ.] *Al.* ἀκαχήατο, et θυμόν.

Ver. 181. —— Λαπίθαι.] Suprà, *ver.* 128.

Ver. 183. —— κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου·—— ἐγκέφαλος δὲ.]

— telumque aurata ad tempora torquet:
Olli per galeam fixo stetit hasta cerebro.
Æn. XII, 536.

Ver. 185. Αἰχμὴ χαλκείη.] *Al.* Αἰχμὴ ἰμένη. Id quod, propter χαλκείη in versu præcedente, non videtur prorsùs contemnendum.

Ver. 186. —— μεμαῶτα.] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 188. Υἱὸν δ' Ἀντιμάχοιο Λεοντεὺς,—— Ἱππόμαχον.] Vulgò, υἱὸς. Sed rectè ex MSS. et ex *Eustathii* commentario restituit *Barnesius*, υἱόν. Non enim *Antimachi* filius erat Λεοντεὺς, sed *Coroni*. Suprà β', 745.

Ver. 190. —— ἐρυσσάμενος.] Ita edidit *Barnesius*; rectè. Nam ἐρυσάμενος, quod habent Vulgati, secundam corripit.

Πάντας ἐπασσυτέρους πέλασε χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Ὄφρ' οἱ τοὺς ἐνάριζον ἀπ' ἔντεα μαρμαίροντα,
Τόφρ' οἱ Πουλυδάμαντι καὶ Ἕκτορι κοῦροι ἕποντο,
Οἳ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔσαν, μέμασαν δὲ μάλιστα
Τεῖχός τε ῥῆξαι, καὶ ἐνιπρῆσαι πυρὶ νῆας·
Οἵ ῥ' ἔτι μερμήριζον, ἐφεσταότες παρὰ τάφρῳ·
Ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν,
Αἰετὸς ὑψιπέτης, ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων,
Φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
Ζωὸν, ἔτ' ἀσπαίροντα· καὶ οὔπω λήθετο χάρμης·
Κόψε γὰρ αὐτὸν ἔχοντα κατὰ στῆθος, παρὰ δειρὴν,

Omnes alios-super-alios admovit terrae almae.
Dum ii hos interfectos-spoliabant armis coruscis,
Intereà Polydamantem et Hectorem juvenes sequebantur,
Qui plurimi et fortissimi erant, ardebantque maximè
Murumque perrumpere, et incendere igne naves:
Hi tamen adhuc anxiè-deliberabant, stantes ad fossam:
Augurium enim ipsis supervenit transire cupientibus,
Aquila altivolans, ad sinistram copias dividens,
Cruentatum serpentem gestans unguibus immanem,
Vivum, adhuc palpitantem; necdum *is* oblitus erat pugnae;
Percussit enim ipsam tenentem ad pectus, prope collum,

Ver. 194. — *πέλασε.*] Vide suprà ad α', 140.

Ver. 198. ——— *ῥῆξαι, καὶ ἐνιπρῆσαι.*] *Al.* *ῥήξειν καὶ ἐνιπρήσειν.*

Ver. 200. *Ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε.*]
Hîc Jovis altisoni subitò pinnata satelles
Arboris e trunco, serpentis saucia morsu,
——— transfigens unguibus anguem
Semianimum, et variâ gravitèr cervice micantem.
Quem se intorquentem lanians———
Abjicit efflantem,———
Seque obitu a solis nitidos convertit in ortus. *Cic. de Divinat. lib.* I. § 47.

Namque volans rubrâ fulvus Jovis ales in æthrâ,———
Cycnum excellentem pedibus rapit impro bus uncis.
——— donec vi victus et ipso
Pondere defecit, prædamque ex unguibus ales
Projecit fluvio, penitusque in nubila fugit. *Æn.* XII, 247.

Utque volans altè raptum cùm fulva draconem
Fert aquila, implicuitque pedes, atque unguibus hæsit:
Saucius at serpens sinuosa volumina versat,
Arrectisque horret squamis, et sibilat ore
Arduus insurgens; illa haud minùs urget obunco
Luctantem rostro, simul æthera verberat alis. *Æn.* XI, 751.

De quo posteriore loco *Macrobius:* "Virgilius solam aquilæ prædam refert, nec Homericæ aquilæ omen advertit; quæ et sinistrâ veniens vincentium prohibebat accessum, et accepto à captivo serpente morsu prædam dolore dejecit; factoque tripudio solistimo, cum clamore dolorem testante prætervolat: His prætermissis, quæ animam parabolæ dabant, velut exanimum in Latinis versibus corpus remansit." *Lib.* V. *cap.* 13. Verùm (ut rectè notavit *Popius*) non hæc omnia vitio erant vertenda *Virgilio;* quia aliam ad rem adduxit hanc similitudinem *Virgilius*, ad aliam *Homerus.*

Ibid. — *περησέμεναι.*] Vide suprà ad α', 67.

Ibid. —— *μεμαῶσιν.*] Vide ad β', 818.

Ver. 201. —— *ἐπ' ἀριστερὰ.*] Ζητεῖται πῶς ὁ Ζεὺς ἐπικρατεστέρους θέλων ποιῆσαι τοὺς Τρῶας, σημεῖον αὐτοῖς κωλυτικὸν ἀποπέμπει· ——— καὶ ῥητέον, ὅτι νίκην μὲν ἐβούλετο τοῖς Τρωσὶν, ἐξελεῖν δὲ τὸ δέος τῶν Ἑλλήνων. *Schol.* Ineptè admodùm. Non enim victoriam erant reportaturi Trojani, sed è manibus jamjam partam dimissuri, *ver.* 223, *&c.* Neque hoc signum omninò viderunt Græci, sed aliud et diversum, *ver.* 254.

Ver. 204. — *παρὰ δειρὴν.*] *Al.* *περὶ δειρήν.*

Ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν ἧκε χαμᾶζε,
Ἀλγήσας ὀδύνῃσι, μέσῳ δ' ἐνὶ κάββαλ' ὁμίλῳ·
Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇσ' ἀνέμοιο.
Τρῶες δ' ἐῤῥίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν
Κείμενον ἐν μέσσοισι, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.
Δὴ τότε Πουλυδάμας θρασὺν Ἕκτορα εἶπε παραστάς·
Ἕκτορ, ἀεὶ μέν πως μοι ἐπιπλήσσεις ἀγορῇσιν
Ἐσθλὰ φραζομένῳ· ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικεν,
Δῆμον ἐόντα παρὲξ ἀγορευέμεν, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ,
Οὔτέ ποτ' ἐν πολέμῳ, σὸν δὲ κράτος αἰὲν ἀέξειν.
Νῦν δ' αὖτ' ἐξερέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.
Μὴ ἴομεν Δαναοῖσι μαχησόμενοι περὶ νηῶν·
Ὧδε γὰρ ἐκτελέεσθαι ὀΐομαι, εἰ ἐτεόν γε
Τρωσὶν ὅδ' ὄρνις ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν,
Αἰετὸς ὑψιπέτης, ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων,

Contortus retrò: Illa autem à se demisit in terram,
Dolens angoribus, mediumque dejecit in agmen:
Ipsaque clangens avolavit flatibus venti.
Trojani verò cohorruerunt, ut viderunt maculosum serpentem
Jacentem in mediis, Jovis portentum Aegiochi.
At tum quidem Polydamas audacem Hectorem allocutus est astans:
" Hector, semper quidem ferè me increpas in concionibus,
" *Quanquam* rectè monentem: uti quidem nequaquam par est,
" Civis qui sit, praeter *rectum* dicere, neque in concilio,
" Neque unquam in bello, sed tuam potentiam semper augere.
" Nunc autem rursùs proloquar, ut mihi videntur esse optima.
" Nè eamus cum Danais pugnaturi de navibus:
" Sic enim eventurum puto, si quidem verè
" Trojanis hoc augurium advenit transire cupientibus,
" Aquila altivolans, ad sinistram copias dividens,

Ver. 205. ——— ἀπὸ ἕθεν] Quâ ratione, ἀπὸ, hìc ultimam producat; item τι, *ver.* 198; vide suprà ad ά. 51. n. 10.

Ver. 206. ——— ἐνὶ κάββαλ' —— πέτετο.] *Plato* in *Ione* citat, ἐγκάββαλ'——ἕπετο.

Ver. 207. Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇσ' ἀνέμοιο] Καὶ αὐτοί τι δὴ κατασκευάζουσιν οἱ ποιηταὶ——, πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἷα ἴα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα,———καὶ μιμητικώτατα τῶν πραγμάτων· ὡς ἔχει ταυτὶ ———" Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇσ' ἀνέ-" μοιο." Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως, § 16. Vide suprà ad β', 210; ad γ', 363; ad δ', 455 et 504.

Ver. 208. ——— ἐῤῥίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν.] De voce, αἰόλος, *mobilis*; vide suprà ad β', 816. Cæterùm, cùm in promptu esset, ὄφιν αἰόλον εἶδον· fieri non potest quin consultò dixerit, ἴδον αἰόλον ὄφιν· ut, stupentibus, serpente viso, Trojanis, versùs ipse nec opinatò quasi *diriguisse* videatur. Ἔστι δ' ὅτε καὶ κακοφωνία δεινότητα ποιεῖ, καὶ μάλιστα ἐὰν τὸ ὑποκείμενον πρᾶγμα δέῃ τοιαύτης. Ὥσπερ τὸ Ὁμηρικὸν, τὸ, " Τρῶες δ' ἐῤῥίγησαν ὅπως ἴδον " αἰόλον ὄφιν." Ἦν μὲν γὰρ καὶ εὐφωνοτέρως εἰπόντα σῶσαι τὸ μέτρον,———' ὅπως ὄφιν αἰόλον εἶδον" Ἀλλ' οὔτ' ἂν ὁ λέγων δεινὸς οὕτως ἔδοξεν, οὔτε ὄφις αὐτός. *Demetr. Phaler.* § 267. Vide suprà ad ά, 342; ad γ', 363; ad δ', 456; et ad λ', 36.

Ver. 209. —— Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.]
——— ———————— alto
Dat signum cœlo, quo non præsentius ullum. *Æn.* XII, 245.

Ver. 213. Δῆμον ἐόντα.] *Barnesius* conjicit, scribendum Δήμιον ὄντα. Sed nullâ idoneâ auctoritate.

Ver. 215. —— ἄριστα.] *Al.* ἄριστον.

Ver. 217. —— εἰ ἐτεόν γε.]
— si credere dignum est. *Æn.* VI, 173.

Φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
Ζωόν· ἄφαρ δ᾽ ἀφέηκε, πάρος φίλα οἰκί᾽ ἱκέσθαι,
Οὐδ᾽ ἐτέλεσσε φέρων δόμεναι τεκέεσσιν ἑοῖσιν·
Ὣς ἡμεῖς, εἴπερ τε πύλας καὶ τεῖχος Ἀχαιῶν
Ῥηξόμεθα σθένεϊ μεγάλῳ, εἴξωσι δ᾽ Ἀχαιοὶ,
Οὐ κόσμῳ παρὰ ναῦφιν ἐλευσόμεθ᾽ αὐτὰ κέλευθα·
Πολλοὺς γὰρ Τρώων καταλείψομεν, οὕς κεν Ἀχαιοὶ
Χαλκῷ δῃώσουσιν ἀμυνόμενοι περὶ νηῶν.
Ὧδέ χ᾽ ὑποκρίναιτο θεοπρόπος, ὃς σάφα θυμῷ
Εἰδείη τεράων, καί οἱ πειθοίατο λαοί.
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Πουλυδάμα, σὺ μὲν οὐκ ἔτ᾽ ἐμοὶ φίλα ταῦτ᾽ ἀγορεύεις·
Οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι.
Εἰ δ᾽ ἐτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις,
Ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί·
Ὃς κέλεαι Ζηνὸς μὲν ἐριγδούποιο λαθέσθαι
Βουλέων, ἅς τέ μοι αὐτὸς ὑπέσχετο καὶ κατένευσε.
Τύνη δ᾽ οἰωνοῖσι τανυπτερύγεσσι κελεύεις
Πείθεσθαι· τῶν οὔτι μετατρέπομ᾽, οὐδ᾽ ἀλεγίζω,

" Cruentatum serpentem portans unguibus immanem,
" Vivum; citòque dimisit, antequam ad charos nidos pervenisset,
" Neque effecit portans ut daret pullis suis:
" Sic nos, etiamsi portas et murum Achivorum
" Perruperimus robore magno, cesserintque Achivi;
" Non faustè à navibus revertemur per easdem vias:
" Multos enim Trojanorum relinquemus, quos quidem Achivi
" Aere interfecerint pugnantes pro navibus.
" Hâc certè interpretatione responderit augur, qui verè animo
" Peritus sit prodigiorum, et ei paruerint populi."
Hunc autem torvè intuitus allocutus est pugnam-expeditè-ciens Hector:
" Polydama, tu quidem non jam mihi grata haec dicis:
" Nôsti et aliam sententiam meliorem hâc excogitare.
" Sin autem reverà jam hanc seriò dicis,
" Utique tibi jam dii mentem ademerunt ipsi:
" Qui jubes Jovis quidem altitonantis oblivisci
" Consiliorum, quae mihi ipse promisit et annuit.
" Tu verò *me* alitibus alas-expandentibus jubes
" Parere; quos minimè moror, neque curo,

Ver. 224. —— σθένεϊ μεγάλῳ.] Quâ ratione, σθένεϊ, hîc ultimam producat; item δὲ, *ver.* 241; et παρφάμενος, *ver.* 249; et ἔρυον, *ver.* 261; et οἴγε, *ver.* 263; vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ver. 228. —— ὑποκρίναιτο.] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 230. —— κορυθαίολος.] Vide suprà ad β΄, 816.

Ver. 231. —— οὐκ ἔτ᾽ ἐμοὶ φίλα.] Indicat vocula ista, ἔτι, gratum fuisse Hectori, et memoriâ affixum, quòd anteà dederat consilium Polydamas, *ver.* 60—80—109. Ut rectè annotavit *Domina Dacier.*

Ver. 236. Βουλέων.] Pronuntiabatur, βουλῶν.

Ver. 237. —— οἰωνοῖσι τανυπτερύγεσσι.] *Avibus præpetibus.* *Gell. lib.* VI, *cap.* 6.

Εἴτ' ἐπὶ δεξί' ἴωσι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
Εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοίγε, ποτὶ ζόφον ἠερόεντα.
Ἡμεῖς δὲ μεγάλοιο Διὸς πειθώμεθα βουλῇ,
Ὃς πᾶσι θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.
Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.
Τίπτε σὺ δείδοικας πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα;
Εἴπερ γάρ τ' ἄλλοι γε περικτεινώμεθα πάντες
Νηυσὶν ἐπ' Ἀργείων, σοὶ δ' οὐ δέος ἔστ' ἀπολέσθαι·
Οὐ γάρ τοι κραδίη μενεδήϊος, οὐδὲ μαχήμων.
Εἰ δὲ σὺ δηϊοτῆτος ἀφέξεαι, ἠέ τιν' ἄλλον
Παρφάμενος ἐπέεσσιν ἀποτρέψεις πολέμοιο,
Αὐτίκ' ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσεις.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Ἠχῇ θεσπεσίῃ· ἐπὶ δὲ Ζεὺς τερπικέραυνος
Ὦρσεν ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἀνέμοιο θύελλαν,
Ἥ ῥ' ἰθὺς νηῶν κονίην φέρεν· αὐτὰρ Ἀχαιῶν

" Sive ad dextram vadant, ad auroramque solemque,
" Sive ad sinistram isti, ad occasum obscurum.
" Nos verò magni Jovis pareamus consilio,
" Qui omnibus mortalibus et immortalibus imperat.
" Unum augurium *est* praestantissimum, pugnare pro patriâ.
" Cur tu times pugnam et proelium?
" Etsi enim alii circùm-occidamur omnes.
" Naves ad Argivorum; tibi tamen non timor est pereundi:
" Non enim tibi *est* cor impetus-hostium-manens, neque pugnax.
" Si verò tu à pugnâ abstinebis, vel aliquem alium
" Dehortatione-deceptum verbis avertes à proelio;
" Statim meâ hastâ percussus animam amittes."
Ita fatus praecessit; hi autem unà sequebantur
Clamore immenso; insuperque Jupiter gaudens-fulmine
Excitavit ab Idaeis montibus venti procellam,
Quae rectà naves-versùs pulverem ferebat; atque Achivorum

Ver. 240. Εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοίγε.] Quàm non sit supervacaneum istud *τοίγε*, sed elegans admodùm et venustum; vide suprà ad γ', 409.

Ver. 241. Ἡμεῖς δέ.] *Barnesius* mallet hîc δὴ legere. Sed nihil opus. Rectius enim hoc in loco est, *Nos verò*, quàm, *Nos demùm*.

Ver. 242. —— ἀθανάτοισιν.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 243. Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.] *Al.* ἀμύνασθαι. Χρῆσθαι δὲ δεῖ καὶ ταῖς τεθρυλλημέναις καὶ κοιναῖς γνώμαις, ἂν ὦσι χρήσιμοι· διὰ γὰρ τὸ εἶναι κοιναὶ, ὡς ὁμολογούντων ἁπάντων, ὀρθῶς ἔχειν δοκοῦσιν· οἷον, παρακαλοῦντι εἰς τὸ κινδυνεύειν, μὴ θυσαμένους, " Εἷς " οἰωνὸς ἄριστος," &c. *Arist. Rhetoric. lib.* II. *cap.* 21. Χαίρω πολλάκις, —— τὰ Δημοσθένους ἐγγὺς τῶν Ὁμήρου τιθείς. Οἷον, " Εἷς οἰωνὸς " ἄριστος," πρὸς τὸ, " Δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς " ἄνδρας, τὰς ἀγαθὰς ὑποθεμένους ἐλπίδας," &c. *Lucian. Encom. Demosthenis, haud longè ab initio.* " Augurque cùm esset, dicere " ausus est, optimis auspiciis ea geri, quæ " pro Reipublicæ salute fierent." *Cic. de senectute.*

Ver. 251. —— ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.]
—— campo sese arduus infert:
Clamore excipiunt socii, fremituque sequuntur
Horrisono ————. *Æn.* IX, 53.

Ver. 254. —— ἰθὺς νηῶν κονίην φέρεν.] Pulvis nimirùm turbine collectus *Achivis* rectà in oculos ferebatur.

Θέλγε νόον, Τρωσὶν δὲ καὶ Ἕκτορι κῦδος ὄπαζε·
Τοῦ περ δὴ τεράεσσι πεποιθότες, ἠδὲ βίηφι,
Ῥήγνυσθαι μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν πειρήτιζον.
Κρόσσας μὲν πύργων ἔρυον, καὶ ἔρειπον ἐπάλξεις,
Στήλας τε προβλῆτας ἐμόχλεον, ἃς ἄρ' Ἀχαιοὶ
Πρώτας ἐν γαίῃ θέσαν ἔμμεναι ἔχματα πύργων.
Τὰς οἵγ' αὖ ἔρυον, ἔλποντο δὲ τεῖχος Ἀχαιῶν
Ῥήξειν· οὐδέ νύ πω Δαναοὶ χάζοντο κελεύθου·
Ἀλλ' οἵγε, ῥινοῖσι βοῶν φράξαντες ἐπάλξεις,
Βάλλον ἀπ' αὐτάων δηΐους ὑπὸ τεῖχος ἰόντας.
Ἀμφοτέρω δ' Αἴαντε κελευτιόωντ' ἐπὶ πύργων
Πάντοσε φοιτήτην, μένος ὀτρύνοντες Ἀχαιῶν·
Ἄλλον μειλιχίοις, ἄλλον στερεοῖς ἐπέεσσι
Νείκεον, ὅντινα πάγχυ μάχης μεθιέντα ἴδοιεν·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ὅστ' ἔξοχος, ὅστε μεσήεις,
Ὅστε χερειότερος· ἐπεὶ οὔπω πάντες ὁμοῖοι
Ἀνέρες ἐν πολέμῳ· νῦν ἔπλετο ἔργον ἅπασι·
Καὶ δ' αὐτοὶ τόδε που γινώσκετε· μή τις ὀπίσσω
Τετράφθω προτὶ νῆας ὁμοκλητῆρος ἀκούων·
Ἀλλὰ πρόσω ἵεσθε, καὶ ἀλλήλοισι κέλεσθε,
Αἴκεν Ζεὺς δώῃσιν Ὀλύμπιος ἀστεροπητής,

Molliebat animum, Trojanis verò et Hectori gloriam dabat:
Hujus utique prodigiis confisi atque robore *suo*,
Perfringere magnum murum Achivorum tentabant.
Pinnas quidem turrium convellebant, et demoliebantur propugnacula,
Crepidinesque prominentes vectibus-labefactabant, quas Achivi
Primas in terrâ posuerant, ut-essent stabilimina turrium.
Has illi convellebant, sperabantque murum Achivorum
Se perrupturos: nondum tamen Danai cedebant de viâ;
Sed illi, scutis bubulis praemunientes propugnacula,
Percutiebant ex ipsis hostes murum subeuntes.
Ambo intereà Ajaces hortantes in turribus
Quaquaversùm itabant, robur excitantes Achivorum:
Alium *scilicèt* blandis, alium duris verbis
Increpabant, quemcunque omninò pugnam-remittentem vidissent:
" O amici, Argivorum quique eximius, quique mediocris,
" Quique deterior; quandoquidem non omnes similes
" Viri in bello; nunc est opus omnibus:
" Et verò ipsi hoc nimirùm cognoscitis; ne quis retrò
" Vertatur ad naves, *Hectori* minitanti auscultans:
" Sed ulteriùs procedite, et invicem hortamini,
" Si forsan Jupiter det Olympius fulgurator,

Ver. 259. —— ἐμόχλεον.] *Al.* ἐμόχλευον.
Ver. 261. — αὖ ἔρυον.] Vide suprà ad *α*, 459.
Ver. 266. —— φοιτήτην.] *Al.* φοιτιέτην.
Ibid. —— μένος ὀτρύνοντες Ἀχαιῶν.] Vide suprà ad *β′*, 451.

Ver. 270. —— χερειότερος· ἐπεί.] Quâ ratione, χερειότερος, hìc ultimam producat; item ὥστε, *ver.* 278. et παιδία, *ver.* 283. et Τρῶας, *ver.* 288. vide suprà ad *α*, 51. n. 8.

Νεῖκος ἀπωσαμένους, δηΐους προτὶ ἄστυ δίεσθαι.
Ὣς τώγε προβοῶντε μάχην ὄτρυνον Ἀχαιῶν.
Τῶν δ', ὥστε νιφάδες χιόνος πίπτουσι θαμειαὶ
Ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο μητίετα Ζεὺς
Νιφέμεν ἀνθρώποισι, πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα.
Κοιμήσας δ' ἀνέμους χέει ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ
Ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς καὶ πρώονας ἄκρους,
Καὶ πεδία λωτεῦντα, καὶ ἀνδρῶν πίονα ἔργα,
Καί τ' ἐφ' ἁλὸς πολιῆς κέχυται λιμέσιν τε καὶ ἀκταῖς,
Κῦμα δέ μιν προσπλάζον ἐρύκεται, ἄλλα τε πάντα
Εἰλύαται καθύπερθ', ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος·
Ὣς τῶν ἀμφοτέρωσε λίθοι πωτῶντο θαμειαί,
Αἱ μὲν ἄρ' ἐς Τρῶας, αἱ δ' ἐκ Τρώων ἐς Ἀχαιοὺς
Βαλλομένων· τὸ δὲ τεῖχος ὕπερ πᾶν δοῦπος ὀρώρει.
Οὐδ' ἄν πω τότε γε Τρῶες καὶ Φαίδιμος Ἕκτωρ
Τείχεος ἐῤῥήξαντο πύλας καὶ μακρὸν ὀχῆα,
Εἰ μὴ ἄρ' υἱὸν ἑὸν Σαρπηδόνα μητίετα Ζεὺς
Ὦρσεν ἐπ' Ἀργείοισι, λέονθ' ὡς βουσὶν ἕλιξιν.
Αὐτίκα δ' ἀσπίδα μὲν πρόσθ' ἔσχετο πάντοσε ἴσην,
Καλὴν, χαλκείην, ἐξήλατον· ἣν ἄρα χαλκεὺς

"Pugnam cùm repulerimus, hostes ad urbem persequi."
Sic illi ante alios clamantes pugnam excitabant Achivorum.
Horum autem, sicut flocculi nivis cadunt crebri
Die hiberno, quandò orsus est providus Jupiter
Ningere hominibus, ostentans sua tela;
Sopitis verò ventis fundit constantèr, donec operuerit
Celsorum montium vertices et cacumina summa,
Et campos florentes, et hominum pinguia culta;
Et super maris cani funduntur portubusque et littoribus,
Fluctus autem eos adventans prohibet, aliaque omnia
Operiuntur desuper, quum ingruat Jovis imber:
Sic horum utrinque lapides volitabant crebri,
Hi quidem in Trojanos, illi autem à Trojanis in Achivos
Jaculantibus: Murum autem supra totum strepitus ortus est.
Haudquaquam tamen tunc Trojani et illustris Hector
Muri perrupissent portas et longum vectem,
Nisi filium suum Sarpedona providus Jupiter
Excitâsset in Argivos, leonem veluti in boves cornibus-camuros.
Statim verò clypeum quidem ante *se* ferebat undique aequale,
Pulchrum, aeneum, laminâ-ductili-tectum: quod faber

Ver. 278. Τῶν δ', ὥστε νιφάδες.] Vide suprà ad *ver.* 156.

Ver. 279 et 292. —— μητίετα Ζεύς.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 280. Νιφέμεν ἀνθρώποισι.] Dicitur νίφειν et νιφάδες, non quòd syllaba ι sit communis: sed simili analogiâ, ac κρῖνω, κρίσις; μαρτύρομαι, μαρτυροῦμαι, μάρτυρες, φῖλομαι, φῖλασθαι, φιλεῦμαι, φιλότης: Et similia innumera. Vide suprà ad ά, 309, 314, 338.

Ver. 286. —ἐπιβρίσῃ.] Vide suprà ad ή, 343.

Ver. 289. — δοῦπος.] Vide suprà ad δ', 455.

Ibid. —— ὀρώρει.] Vide suprà ad β', 810.

Ver. 293. Ὦρσεν ἐπ' Ἀργείοισι, λέονθ' ὡς.] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 295. Καλήν.] Vide suprà ad β', 43.

Ibid. —— χαλκείην.] *Al.* χρυσείην.

Ἤλασεν, ἔντοσθεν δὲ βοείας ῥάψε θαμειὰς,
Χρυσείης ῥάβδοισι διηνεκέσιν περὶ κύκλον·
Τὴν ἄρ᾽ ὅγε πρόσθε σχόμενος, δύο δοῦρε τινάσσων
Βῆ ῥ᾽ ἴμεν, ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, ὅστ᾽ ἐπιδευὴς
Δηρὸν ἔῃ κρειῶν, κέλεται δέ ἑ θυμὸς ἀγήνωρ,
Μήλων πειρήσοντα, καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν·
Εἴπερ γάρ χ᾽ εὕρῃσι παρ᾽ αὐτόφι βώτορας ἄνδρας
Σὺν κυσὶ καὶ δούρεσσι φυλάσσοντας περὶ μῆλα,
Οὔ ῥά τ᾽ ἀπείρητος μέμονε σταθμοῖο δίεσθαι·
Ἀλλ᾽ ὅγ᾽ ἄρ᾽ ἢ ἥρπαξε μετάλμενος, ἠὲ καὶ αὐτὸς
Ἔβλητ᾽ ἐν πρώτοισι θοῆς ἀπὸ χειρὸς ἄκοντι·
Ὥς ῥα τότ᾽ ἀντίθεον Σαρπηδόνα θυμὸς ἀνῆκε
Τεῖχος ἐπαΐξαι, διά τε ῥήξασθαι ἐπάλξεις.
Αὐτίκα δὲ Γλαῦκον προσέφη, παῖδ᾽ Ἱππολόχοιο·
Γλαῦκε, τίη δὴ νῶϊ τετιμήμεσθα μάλιστα
Ἕδρῃ τε, κρέασίν τε, ἰδὲ πλείοις δεπάεσσιν,
Ἐν Λυκίῃ; πάντες δὲ, θεοὺς ὥς, εἰσορόωσι;

Ductili-artificio-fecerat, intus verò pelles-bubulas consuerat spissas,
Aureis virgis perpetuis circa orbem:
Hoc utique ille ante *se* objecto, duas hastas vibrans
Perrexit ire, sicut leo in-montibus-nutritus, qui indigus
Diù fuerit carnium, jubet autem ipsum animus magnus,
Oves tentaturum, etiam ad benè-munitam caulam ire:
Etsi enim invenerit illic pastores viros
Cum canibus et hastis custodiam-agentes circa oves,
Haud tamen re-non-tentatâ sustinet à stabulo pelli;
Sed is aut rapuit insiliens, aut et ipse
Vulneratus est inter primos veloci ex manu jaculo:
Sic tunc divinum Sarpedonem animus impulit
Murum invadere, perque rumpere propugnacula.
Statim autem Glaucum allocutus est, filium Hippolochi:
" Glauce, curnam nos honoribus affecti-sumus maximè,
" Sedeque, carnibusque, et plenis poculis,
" In Lyciâ? omnes autem, deos tanquam, *nos* aspiciunt?

Ver. 297. Χρυσείης ῥάβδοισι.] Ita rectè edidit *Barnesius*, ex MSS. et Editt. vett. *Al.* Χρυσείοις ῥάβδοισι. Quod *Homerum* minùs sapit.

Ver. 298. Τὴν ἄρ᾽ ὅγε.] *Hoc utique ille.* Sic *ver.* 307. Ὥς ῥα τότ᾽.

Ibid. —— δύο δοῦρε τινάσσων.]

Bina manu lato crispans hastilia ferro.
Æn. I, 317.

Ver. 299. — ὥστε λέων — ἐπιδευὴς — κρειῶν.]

———— quos improba ventris
Exegit cæcos rabies, ————
—— per tela, per hostes. *Æn.* II, 356.
Impastus ceu plena leo per ovilia turbans,
Suadet enim vesana fames. — IX, 339.
Impastus stabula alta leo ceu sæpe peragrans
———— si fortè fugacem
Conspexit capream, aut surgentem in cornua cervum;
Gaudet hians immanè, comasque arrexit, et hæret
Visceribus super accumbens; lavit improba teter
Ora cruor. ———— X, 723.

Ver. 308. —— διά τε ῥήξασθαι.] Vide suprà ad α΄. 51.

Ver. 310. —— τίη δὴ.] *Curnam, obsecro, &c.* Vide suprà ad β΄, 158.

Ver. 311. —— κρέασίν τε, ἰδὲ.] *Al.* κρέασίν τ᾽, ἠδέ.

Καὶ τέμενος νεμόμεσθα μέγα Ξάνθοιο παρ' ὄχθας,
Καλὸν, φυταλιῆς καὶ ἀρούρης πυροφόροιο;
Τῷ νῦν χρὴ Λυκίοισι μετὰ πρώτοισιν ἐόντας,
Ἑστάμεν, ἠδὲ μάχης καυστειρῆς ἀντιβολῆσαι·
Ὄφρα τις ὧδ' εἴπῃ Λυκίων πύκα θωρηκτάων·
Οὐ μὰν ἀκλειεῖς Λυκίην κατακοιρανέουσιν
Ἡμέτεροι βασιλῆες, ἔδουσί τε πίονα μῆλα,
Οἶνόν τ' ἔξαιτον, μελιηδέα· ἀλλ' ἄρα καὶ ἶς
Ἐσθλὴ, ἐπεὶ Λυκίοισι μετὰ πρώτοισι μάχονται.
Ὦ πέπον, εἰ μὲν γὰρ πόλεμον περὶ τόνδε φυγόντες,
Αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε
Ἔσσεσθ', οὔτε κεν αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μαχοίμην,
Οὔτε κέ σε στέλλοιμι μάχην ἐς κυδιάνειραν·
Νῦν δ', ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεστᾶσιν θανάτοιο
Μυρίαι, ἃς οὐκ ἔστι φυγεῖν βροτὸν, οὐδ' ὑπαλύξαι,

" Et agri-portionem possidemus magnam Xanthi ad ripas,
" Amoenam, vitifero solo et frugifero?
" Quamobrem nunc oportet, Lycios inter primos existentes,
" Stare, et pugnae ardenti interesse;
" Ut aliquis sic dicat Lyciorum benè-armatorum:
" Nequaquam inglorii Lyciam administrant
" Nostri reges, eduntque pingues oves,
" Vinumque eximium, dulce: verùm utique et robur *iis est*
" Praestans, quandoquidem Lycios inter primos pugnant.
" O amice; si quidem enim, bello hoc evitato,
" Perpetuò porrò essemus expertesque senii immortalesque
" Futuri, nec ipse quidem inter primos pugnarem,
" Neque te mitterem pugnam in gloriosam:
" Nunc verò, (nihilominùs quippe fata instant mortis
" Plurima, quæ non licet effugere hominem, neque evitare,)

Ver. 313. Καὶ τέμενος νεμόμεσθα]
Insuper, id campi quod rex habet ipse Latinus. *Æn.* IX, 274.

Ver. 314. Καλὸν.] Vide suprà ad β'. 43.

Ibid. —— ἀρούρης.] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 320. Οἶνόν τ' ἔξαιτον.] Ita rectè edidit *Barnesius*, ex MS. et *Eustathio*. *Vulgg.* Οἶνον δ' ἔξαιτον.

Ver. 322. —— εἰ μὲν γὰρ —— μέλλοιμεν] Refertur istud, γὰρ, ad id quod elegantissimè reticebatur; *Neu me, quæso, incuses temeritatis; NAM si*, &c. Vide suprà ad ί, 22. Cæterùm locum hunc pulcherrimum omnis laudavit atque imitata est antiquitas. Χαίρω πολλάκις —— τὰ Δημοσθένους ἐγγὺς τῶν Ὁμήρου τιθείς· οἷον, —— " Εἰ μὲν μέλλοιμεν " ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε ἔσεσθαι," πρὸς τὸ, " Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τοῦ βίου " θάνατος," [*Clemens Alexandrinus, Strom.* 6. *locum eundem citans legit,* Πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώποις τέλος τοῦ βίου θάνατος,] " κἂν ἐν " οἰκίσκῳ τις αὑτὸν καθείρξας τηρῇ." *Lucian. Encom. Demosthenis, haud longè ab initio.* Εἰ μὲν γὰρ ἦν, τὸν παρόντα διαφυγόντας, ἀδεῶς διάγειν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον, οὐκ ἂν ἦν θαυμαστὸν φιλοψυχεῖν· νῦν δὲ τοσαῦται κῆρες τῷ βίῳ παραπεφύκασιν, ὥστε τὸν ἐν ταῖς μάχαις θάνατον αἱρετώτερον εἶναι δοκεῖν. *Theopompus apud Clem. Alexandrin. Strom.* 6. " Quod si im- " mortalitas consequeretur præsentis periculi " fugam ——: Cùm verò dies et noctes " omnia nos undique fata circumstent, non " est viri —— dubitare cum spiritum, quem " naturæ debeat, patriæ reddere." *Cic. Philippic.* 10.

Stat sua cuique dies, breve et irreparabile tempus
Omnibus est vitæ; sed famam extendere factis,
Hoc virtutis opus. —— *Æn.* X, 467.

Ἴομεν· ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν, ἠέ τις ἡμῖν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδὲ Γλαῦκος ἀπετράπετ', οὐδ' ἀπίθησε.
Τὼ δ' ἰθὺς βήτην Λυκίων μέγα ἔθνος ἄγοντε.
Τοὺς δὲ ἰδὼν ῥίγησ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς·
Τοῦ γὰρ δὴ πρὸς πύργον ἴσαν κακότητα φέροντες·
Πάπτηνεν δ' ἀνὰ πύργον Ἀχαιῶν, εἴ τιν' ἴδοιτο
Ἡγεμόνων, ὅστις οἱ ἀρὴν ἑτάροισιν ἀμύναι·
Ἐς δ' ἐνόησ' Αἴαντε δύω πολέμου ἀκορήτω
Ἑσταότας, Τεῦκρόν τε νέον κλισίηθεν ἰόντα
Ἐγγύθεν· ἀλλ' οὔπως οἱ ἔην βώσαντι γεγωνεῖν·
Τόσσος γὰρ κτύπος ἦεν· ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἷκε,
Βαλλομένων σακέων τε καὶ ἱπποκόμων τρυφαλειῶν
Καὶ πυλέων· πάσας γὰρ ἐπώχατο· τοὶ δὲ κατ' αὐτὰς
Ἱστάμενοι πειρῶντο βίῃ ῥήξαντες ἐσελθεῖν.
Αἶψα δ' ἐπ' Αἴαντα προΐει κήρυκα Θοώτην·
Ἔρχεο, δῖε Θοῶτα, θέων Αἴαντε κάλεσσον,

" Eamus; vel alicui gloriam dabimus, vel aliquis nobis."
Sic dixit: neque Glaucus aversus est, neque non-obsecutus est.
Hi itaque rectà ibant Lyciorum magnam gentem ducentes.
Hos autem conspicatus cohorruit filius Petei Menestheus:
Hujus enim jam ad turrim ibant, malum ferentes.
Circumspexit autem per agmen Achivorum, si quem videre-posset
Ductorum, qui sibi malum à sociis arceret:
Animadvertit autem Ajaces duos proelii insatiabiles
Stantes, Teucrumque modò è tentorio profectum
Propè: sed nullo-modò ei licebat, si clamaret, exaudiri:
Tantus enim strepitus erat: sonitusque ad coelum perveniebat,
Percussorum scutorumque et setis-equinis-comantium galearum,
Et portarum: Ad omnes enim accesserant; *hostes*que ad ipsas
Stantes nitebantur vi perruptas ingredi.
Statim itaque ad Ajacem misit praeconem Thootem:
" I, nobilis Thoota, currens Ajaces voca,

Ver. 328. —— ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν.] Ita edidit *Barnesius* ex tribus MSS. et ex *Plutarcho*, et ex sequente libro ν', *ver.* 327. ubi et editi habent, ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν. Adde quod *Clemens Alexandrinus*, laudatâ hâc Sarpedonis oratione, legit et hîc εὖχος ὀρέξομεν, loco jam suprà citato. Nec tamen ferri non potest et quod in Vulgatis est, ἠέ τῳ κῦδος ὀρέξομεν· id quod pronuntiabatur scilicèt, ἤ τῳ κῦδος ὀρέξομεν.

Aut spoliis ego jam raptis laudabor opimis,
Aut leto insigni. —— *Æn.* X, 449.

Ver. 329. —— ἀπετράπετ'.] Notandus hîc maximè proprius et significantissimus vocis mediæ usus: *Neque avertit se Glaucus.* Vide suprà ad γ', 141. et ad κ', 45.

Ver. 333. Πάπτηνεν δ' ἀνὰ πύργον.] Ἢ πάπτηνεν ἀνὰ πύργον τοῦ τείχους, —— εἴ που ἴδοι Ἀχαιῶν τινα· ἢ πάπτηνεν ἀνὰ πύργον Ἀχαιῶν, (ἤγουν ἀνὰ παράταξιν πυκνὴν,) εἴ πως ἴδοι τῶν τινα ἡγεμόνων. *Eustath.*

Ver. 334.—ὅστις οἱ.] Vide suprà ad ά, 51.

Ibid. —— ἀμύναι.] *Al.* ἀμύνῃ.

Ver. 338. —— ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἷκε,

It clamor cœlo. —— *Æn.* V, 451.
— Sequitur clamor, cœlumque remugit.
IX, 504.
It clamor totis per propugnacula muris.
Ibid. 664.

Ver. 340. —— πάσας γὰρ ἐπώχατο.] Alii ab οἴγω deducunt, alii ab οἴχομαι. Interpretanturque (notante *Eustathio*,) vel, ἀνεωγμέναι ἦσαν· quod ferri omninò non potest: Vel, δι' ὀχέων ἠσφαλίσαντο κλείσαντες, scilicèt *Achivi*; Vel, ἐπεπορεύθησαν, scilicèt *Trojani*: Vel, ἐπώχετο (fuerunt enim qui et ita legerent,) scilicèt ὁ κτύπος. Posteriorum duarum interpretationum altera, vera erit; quia et aliàs apud Homerum vox ἐπώχετο eundem habet intellectum.

Ver. 343. —— Αἴαντι.] *Al.* Αἴαντα.

Ἀμφοτέρω μὲν μᾶλλον· ὃ γάρ κ' ὄχ' ἄριστον ἁπάντων
Εἴη, ἐπεὶ τάχα τῇδε τετεύξεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Ὧδε γὰρ ἔβρισαν Λυκίων ἀγοὶ, οἳ τοπάρος περ
Ζαχρηεῖς τελέθουσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Εἰ δέ σφιν καὶ κεῖθι πόνος καὶ νεῖκος ὄρωρεν,
Ἀλλά περ οἶος ἴτω Τελαμώνιος ἄλκιμος Αἴας,
Καί οἱ Τεῦκρος ἅμ' ἑσπέσθω, τόξων εὖ εἰδώς.
  Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα οἱ κῆρυξ ἀπίθησεν ἀκούσας,
Βῆ δὲ θέειν παρὰ τεῖχος Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Στῆ δὲ παρ' Αἰάντεσσι κιὼν, εἶθαρ δὲ προσηύδα·
  Αἴαντ', Ἀργείων ἡγήτορε χαλκοχιτώνων,
Ἠνώγει Πετεῶο διοτρεφέος φίλος υἱὸς
Κεῖσ' ἴμεν, ὄφρα πόνοιο μίνυνθά περ ἀντιάσητον·
Ἀμφοτέρω μὲν μᾶλλον· ὃ γάρ κ' ὄχ' ἄριστον ἁπάντων
Εἴη, ἐπεὶ τάχα κεῖθι τετεύξεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Ὧδε γὰρ ἔβρισαν Λυκίων ἀγοὶ, οἳ τοπάρος περ
Ζαχρηεῖς τελέθουσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Εἰ δὲ καὶ ἐνθάδε περ πόλεμος καὶ νεῖκος ὄρωρεν,
Ἀλλά περ οἶος ἴτω Τελαμώνιος ἄλκιμος Αἴας,
Καί οἱ Τεῦκρος ἅμ' ἑσπέσθω, τόξων εὖ εἰδώς.

" Ambos quidem potiùs: hoc enim longè optimum omnium
" Esset, nam mox hìc fiet gravis caedes:
" Huc enim magnâ-mole-feruntur Lyciorum ductores, qui et anteà
" Magno-impetu irruere-solent in acribus pugnis:
" Si verò ipsis etiam illic labor et certamen ortum est,
" At saltem solus veniat Telamonius fortis Ajax,
" Et eum Teucer simul sequatur, arcuum peritus."
Sic dixit; neque ei praeco non-obsecutus est, ut audivit:
Perrexit autem currere praeter murum Achivorum aere-loricatorum:
Stetitque juxta Ajaces profectus, statimque allocutus est:
" Ajaces, Argivorum ductores aere-loricatorum,
" Efflagitat *vos* Petei Jovis-alumni charus filius
" Illuc ire, ut laboris vel paululùm participes sitis:
" Ambo quidem potiùs: hoc enim longè optimum omnium
" Esset, nam mox ibi fiet gravis caedes;
" Illuc enim magnâ-mole-feruntur Lyciorum ductores, qui et anteà
" Magno-impetu irruere-solent in acribus pugnis:
" Si verò et hìc etiam bellum et certamen ortum est,
" At saltem solus veniat Telamonius fortis Ajax,
" Et eum Teucer simul sequatur, arcuum peritus."

Ver. 350. —— τόξων εὖ εἰδώς.] Vide suprà ad β', 718.

Ver. 353. Στῆ δὲ παρ'.] *Al.* Στῆ δ' ἄρ' ἰτ'.

Ver. 356. ———— ἀντιάσητον.] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 359. *et suprà* 346. Ὧδε γὰρ ἔβρισαν.] Producit penultimam ἔβρισαν, quoniam ex *βρίθω* est, quæ iota habet *productam*, ideóque non sequitur analogiam verborum in *ίζω*, quæ, cùm iota plerumque *brevem* habeant, in Præsentibus et Imperfectis *positione solâ* producuntur.

Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε μέγας Τελαμώνιος Αἴας.
Αὐτίκ' Ὀϊλιάδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αἶαν, σφῶϊ μὲν αὖθι, σὺ καὶ κρατερὸς Λυκομήδης,
Ἑσταότες Δαναοὺς ὀτρύνετον ἶφι μάχεσθαι·
Αὐτὰρ ἐγὼ κεῖσ' εἶμι, καὶ ἀντιόω πολέμοιο·
Αἶψα δ' ἐλεύσομαι αὖτις, ἐπὴν εὖ τοῖς ἐπαμύνω.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη Τελαμώνιος Αἴας,
Καί οἱ Τεῦκρος ἅμ' ᾖε κασίγνητος καὶ ὄπατρος·
Τοῖς δ' ἅμα Πανδίων Τεύκρου φέρε καμπύλα τόξα.
Εὖτε Μενεσθῆος μεγαθύμου πύργον ἵκοντο,
Τείχεος ἐντὸς ἰόντες ἐπειγομένοισι δ' ἵκοντο·
Οἱ δ' ἐπ' ἐπάλξεις βαῖνον, ἐρεμνῇ λαίλαπι ἶσοι,
Ἴφθιμοι Λυκίων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
Σὺν δ' ἐβάλοντο μάχεσθαι ἐναντίον, ὦρτο δ' ἀϋτή.
Αἴας δὲ πρῶτος Τελαμώνιος ἄνδρα κατέκτα
Σαρπήδοντος ἑταῖρον, Ἐπικλῆα μεγάθυμον,
Μαρμάρῳ ὀκριόεντι βαλὼν, ὅ ῥα τείχεος ἐντὸς
Κεῖτο μέγας παρ' ἔπαλξιν ὑπέρτατος· οὐδέ κέ μιν ῥέα
Χείρεσσιν ἀμφοτέρῃς φέροι ἀνὴρ, οὐδὲ μάλ' ἡβῶν,

Sic dixit: neque non-obsecutus est magnus Telamonius Ajax.
Statim Oïlidem verbis alatis allocutus est:
" Ajax, vos quidem hìc, tu et fortis Lycomedes,
" Stantes, Danaos excitate ad fortitèr pugnandum:
" Sed ego illuc ibo, et interero pugnae:
" Protinùs autem revertar, postquam benè ipsis auxiliatus fuero."
Sic utique fatus abiit Telamonius Ajax,
Et cum eo Teucer ibat frater et eodem-patre-natus:
Unà cum istis verò Pandion Teucri ferebat curvos arcus.
Quando Menesthei magnanimi ad turrim venerunt,
Murum intra euntes, laborantibus utique supervenerunt:
Quippe ad pinnas ascendebant, obscuro turbini similes,
Fortes Lyciorum ductores atque principes:
Congressi sunt autem ad pugnandum ex-adverso, ortusque est clamor.
Ajax verò primus Telamonius virum interfecit
Sarpedonis socium, Epiclem magnanimum,
Saxo aspero percussum, quod murum intra
Jacebat magnum ad pinnam summum: neque id facilè
Manibus ambabus sustulisset vir, ne aetate quidem maximè florens,

Ver. 365. Αὐτίκ'.] Alacritatem et festinationem rectè depingit syntaxis hæc asyndetos.

Ver. 369. ——— ἐπαμύνω.] *Al.* ἐπιτείλω, notante *Eustathio*. Sed majorem habet vim, ἐπαμύνω

Ver. 372. —— Πανδίων Τεύκρου φέρε καμπύλα τόξα.]

—— arcumque manu celeresque sagittas
Corripuit, fidus quæ tela gerebat Achates.
Æn. I, 191.

Ver. 374. ——— δ' ἵκοντο.] *Al.* δ' ἵκανον. Cæterùm de vi istius δὲ, vide suprà ad ά. 57.

Ver. 379. ——— Ἐπικλῆα μεγάθυμον.] Quà ratione, Ἐπικλῆα, ultimam hìc producat; vide suprà ad ά, 51. n. 8.

Ver. 380. —— ὀκριόεντι.] *Al.* ὀκρυόεντι.

Ver. 381. ——— οὐδέ κέ μιν ῥέα.] Vide infrà ad *ver.* 446.

Ver. 382. Χείρεσσιν ἀμφοτέρῃς φέροι ἀνὴρ.] Antiquè legebatur, Χειρί γε τῇ ἑτέρῃ φέροι

Οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δ' ἄρ' ὑψόθεν ἔμβαλ' ἀείρας·
Θλάσσε δὲ τετράφαλον κυνέην, σὺν δ' ὀστέ' ἄραξε
Πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς· ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς
Κάππεσ' ἀφ' ὑψηλοῦ πύργου, λίπε δ' ὀστέα θυμός.
Τεῦκρος δὲ Γλαῦκον, κρατερὸν παῖδ' Ἱππολόχοιο,
Ἰῷ, ἐπεσσύμενον βάλε τείχεος ὑψηλοῖο,
Ἧ ῥ' ἴδε γυμνωθέντα βραχίονα· παῦσε δὲ χάρμης.
Ἂψ δ' ἀπὸ τείχεος ἆλτο λαθὼν, ἵνα μή τις Ἀχαιῶν
Βλήμενον ἀθρήσειε, καὶ εὐχετόωτ' ἐπέεσσι·
Σαρπήδοντι δ' ἄχος γένετο, Γλαύκου ἀπιόντος,
Αὐτίκ' ἐπεί τ' ἐνόησεν· ὅμως δ' οὐ λήθετο χάρμης·
Ἀλλ' ὅγε Θεστορίδην Ἀλκμάονα δουρὶ τυχήσας
Νύξ', ἐκ δ' ἔσπασεν ἔγχος· ὁ δ' ἑσπόμενος πέσε δουρὶ
Πρηνὴς, ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.
Σαρπηδὼν δ' ἄρ' ἔπαλξιν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν
Ἕλχ', ἡ δ' ἕσπετο πᾶσα διαμπερές· αὐτὰρ ὕπερθεν

Quales nunc homines sunt: ille verò ex alto immisit sublatum;
Perrupitque quatuor-conos-habentem galeam, ossaque confregit
Omnia simul capitis: is autem urinatori similis
Decidit ab excelsâ turri, liquitque ossa anima.
Teucer verò Glaucum, fortem filium Hippolochi,
Sagittâ, irruentem percussit ex muro alto,
Quà vidit nudatum brachium; cessareque-fecit à pugnâ.
Retrò itaque à muro desiliit latens, ut ne quis Achivorum
Vulneratum videret, et insultaret verbis.
Sarpedoni autem dolor fuit, propter Glaucum abeuntem,
Protinùs ut animadvertit; attamen non oblitus est pugnae;
Sed is Thestoridem Alcmaonem hastâ assequutus
Vulneravit, extraxitque hastam: ille autem secutus hastam cecidit
Pronus, circaque ipsum sonitum-dedêre arma varia aere.
Sarpedon verò pinnam prehensam manibus robustis
Trahebat, illa autem secuta est tota prorsùs; et desuper

ἀνήρ. Sed eos, qui ita scripserunt, rectè reprehendit *Aristarchus*, ὡς οὐδέν τι μέγα εἰπόντας περὶ τοῦ Αἴαντος. Vulgati habent, Χείρεσσιν ἀμφοτέρῃσι φέροι ἀνήρ· Sed duriusculum est, ut vox, φέροι, diphthongum elidat. Si scripsit *Homerus*, φέρ' ἀνήρ· non utique φέροι voluit dicere, sed φέρει, quod est idem scilicèt ac ἔφερεν ἄν. *Barnesius*, unâ voce transpositâ, edidit, Χείρεσσιν ἀμφοτέρῃσιν ἀνὴρ φέροι. *Eustathius*, in Commentario, videtur legisse, Χείρεσσ' ἀμφοτέρῃς φέροι ἀνήρ. Ad vulgatos proximum est, si scribamus, Χείρεσιν ἀμφοτέρῃς φέροι ἀνήρ. Quæ autem demùm verior sit lectio, non constat.

Ver. 384. Θλάσσε.] *Al.* Θραῦσε.

Ver. 385.—— ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς Κάππεσ'.]

—— Excutitur, pronusque magister
Volvitur in caput. ——. *Æn.* I, 119.

Ver. 393. Αὐτίκ' ἐπεί τ' ἐνόησεν.] Ità omninò scribendum existimo, pro eo quod habent Vulgati, Αὐτίκ' ἔπειτ' ἐνόησεν. Nam ἔπειτα locum hic non habet.

Ver. 396. —— ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα.] Vide suprà ad δ', 455. 504. et ad β', 210.

Corruit in vulnus, sonitum super arma dedêre. *Æn.* X, 488.

Ver. 398. Ἕλχ', ἡ δ' ἕσπετο πᾶσα.]

—— labat ariete crebro
Janua, et emoti procumbunt cardine postes.
Fit via vi: rumpunt aditus, primosque trucidant
Immissi ——. *Æn.* II, 492

Τεῖχος ἐγυμνώθη, πολέεσι δὲ θῆκε κέλευθον.
Τὸν δ' Αἴας καὶ Τεῦκρος ὁμαρτήσανθ', ὁ μὲν ἰῷ
Βεβλήκει τελαμῶνα περὶ στήθεσφι φαεινὸν
Ἀσπίδος ἀμφιβρότης· ἀλλὰ Ζεὺς κῆρας ἄμυνε
Παιδὸς ἑοῦ, μὴ νηυσὶν ἐπὶ πρύμνῃσι δαμείη·
Αἴας δ' ἀσπίδα νύξεν ἐπάλμενος· ἡ δὲ διαπρὸ
Ἤλυθεν ἐγχείη, στυφέλιξε δέ μιν μεμαῶτα.
Χώρησεν δ' ἄρα τυτθὸν ἐπάλξιος, οὐδ' ὅγε πάμπαν
Χάζετ', ἐπεί οἱ θυμὸς ἐέλπετο κῦδος ἀρέσθαι.
Κέκλετο δ' ἀντιθέοισιν ἑλιξάμενος Λυκίοισιν·
Ὦ Λύκιοι, τί δ' ἄρ' ὧδε μεθίετε θούριδος ἀλκῆς;
Ἀργαλέον δέ μοι ἐστὶ, καὶ ἰφθίμῳ περ ἐόντι,
Μούνῳ ῥηξαμένῳ, θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον·
Ἀλλ' ἐφομαρτεῖτε· πλεόνων δέ τοι ἔργον ἄμεινον.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ, ἄνακτος ὑποδδείσαντες ὁμοκλὴν,
Μᾶλλον ἐπέβρισαν βουληφόρον ἀμφὶ ἄνακτα.
Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας
Τείχεος ἔντοσθεν, μέγα δέ σφισι φαίνετο ἔργον.
Οὔτε γὰρ ἴφθιμοι Λύκιοι Δαναῶν ἐδύναντο

Murus nudatus est, multisque fecit viam.
Illum verò Ajax et Teucer simul-assecuti, hic quidem sagittâ
Percussit lorum circa pectora splendidum
Clypei ingentis; sed Jupiter fata arcuit
A filio suo, ne navium ad puppes interficeretur:
Ajax autem clypeum percussit insiliens; atque penitùs
Transiit hastâ, aperéque-repulit ipsum ardentem.
Cessit itaque paululùm à propugnaculo, neque is *tamen* in-totum
Recessit, quoniam ei animus sperabat gloriam reportare.
Adhortatus est autem divinos conversus Lycios:
" O Lycii, quid ita remittitis impetuosam fortitudinem?
" Difficile autem mihi est, etiam fortissimo existenti,
" Soli, cùm *murum* perruperim, facere ad naves aditum:
" Sed unà-sequimini: multorum utique opus melius."
Sic dixit: illi autem, regis reveriti adhortationem,
Validiùs incubuerunt consiliarium circa regem.
Argivi autem ex-alterâ-parte corroborabant phalangas
Murum intra, magnum quippe ipsis obtulit se opus.
Neque enim fortissimi Lycii Danaorum poterant

Ver. 401. Βεβλήκει.] Si dixisset, βέβληκεν, jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad δ', 402. et ad ά, 37.

Ver. 405. Ἤλυθεν.] Vide suprà ad γ', 205.

Ibid. — μεμαῶτα.] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 406. —— οὐδ' ὅγε πάμπαν.] De vi et elegantiâ istius, ὅγε· vide suprà ad γ', 409.

Ver. 407. —— ἐέλπετο.] *Al.* ἐέλδετο.

Ver. 408. —— ἀντιθέοισιν ἑλιξάμενος.] *Al.* ἀντιθέοισι καθαπτόμενος.

Ver. 412. —— ἐφομαρτεῖτε.] Scholiastes et Codices nonnulli. ἐφομαρτεῖτον. Quod est absurdum. Vide suprà ad ά, 566.

Ver. 414.—ἐπέβρισαν.] Vide suprà ad ver. 359.

Ver. 415. —ἐκαρτύναντο.] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad *ver.* 280.

Ver. 417. Οὔτε γὰρ — Λύκιοι Δαναῶν ——, οὔτε — Δαναοὶ Λυκίους.]
—— expellere tendunt

Τεῖχος ῥηξάμενοι θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον·
Οὔτε ποτ' αἰχμηταὶ Δαναοὶ Λυκίους ἐδύναντο
Τείχεος ἂψ ὤσασθαι, ἐπεὶ τὰ πρῶτα πέλασθεν.
Ἀλλ' ὥστ' ἀμφ' οὔροισι δύ' ἀνέρε δηριάασθον,
Μέτρ' ἐν χερσὶν ἔχοντες, ἐπιξύνῳ ἐν ἀρούρῃ,
Ὥ τ' ὀλίγῳ ἐνὶ χώρῳ ἐρίζητον περὶ ἴσης·
Ὣς ἄρα τοὺς διέεργον ἐπάλξιες· οἱ δ' ὑπὲρ αὐτέων
Δῄουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσσι βοείας
Ἀσπίδας εὐκύκλους, λαισήϊά τε πτερόεντα.
Πολλοὶ δ' οὐτάζοντο κατὰ χρόα νηλέϊ χαλκῷ,
Ἠμὲν ὅτῳ στρεφθέντι μετάφρενα γυμνωθείη
Μαρναμένων, πολλοὶ δὲ διαμπερὲς ἀσπίδος αὐτῆς.
Πάντη δὴ πύργοι καὶ ἐπάλξιες αἵματι φωτῶν
Ἐρράδατ' ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν.
Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἐδύναντο φόβον ποιῆσαι Ἀχαιῶν·
Ἀλλ' ἔχον, ὥστε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις ἀληθὴς,

Muro rupto facere ad naves viam:
Neque unquam bellatores Danai Lycios poterant
A muro retrò repellere, postquam primùm accessissent.
Sed sicut de finibus duo viri contendunt,
Mensuras in manibus tenentes, communi in arvo,
Qui utique exiguo in loco litigant de suo jure;
Sic quidem hos distinebant pinnae; hi autem super ipsis
Caedebant alii-aliorum circa pectora bubulâ-pelle-factos
Clypeos rotundos, parmasque leves.
Multi autem vulnerabantur corpus saevo aere,
Sive cui verso terga nudarentur
Pugnantium; multi item penitùs per clypeum ipsum.
Ubique verò turres et pinnae sanguine virorum
Perfusae-erant utrinque à Trojanis et Achivis.
Sed ne sic quidem poterant in fugam vertere Achivos:
Sed se ita habebant, ut lances, mulier, lanificio-victum-quaeritans, justa,

---

Nunc hi, nunc illi; certatur limine in ipso
Ausoniæ: Magno discordes æthere venti
Prœlia ceu tollunt, animis et viribus æquis;
Non ipsi inter se, non nubila, non mare cedit:
Anceps pugna diu, stant obnixa omnia contrà;
Haud alitèr Trojanæ acies, aciesque Latinæ
Concurrunt; hæret pede pes, densusque viro vir.
Æn. X, 354.

Ver. 422.—ἀρούρῃ.] Vide suprà ad ζ, 142.

Ver. 423. Ὥ τ'.] *Qui utique.* Item, *ver.* 434. Ἥ τε, *Quæ utique.*

Ver. 428.—ὅτῳ.] *Barnesius* scribit ὅτεῳ. Ut infrà, ό, 664. Neutrum malè.

Ver. 430. Πάντη δὴ.] Haud scio annon hic reponendum sit, πάντη δὲ, *ubique verò*; potiùs quàm, πάντη δὴ, *ubique sanè.*

Ver. 433. ——— ὥστε ——— γυνὴ χερνῆτις ——— ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται.] Ἵνα δὲ πολὺ μᾶλλον αἴσθηται, ὅσην ἔχει ῥώμην ἡ συνθετικὴ δύναμις ἔν τε ποιήμασι καὶ λόγοις, λήψομαί τινας εὖ ἔχειν δοκούσας λέξεις· ὧν τὰς ἁρμονίας μεταθεὶς, ἀλλοῖα φαίνεσθαι ποιήσω καὶ τὰ μέτρα καὶ τοὺς λόγους. Λαμβανέσθω δὲ πρῶτον ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν ταυτί· "Ἀλλ' ἔχον, "ὥστε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις ἀληθὴς, ——— "ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται." *Dionys. Halicarn.* περὶ Συνθέσεως, § 4.

——— cùm fœmina primùm
Cui tolerare colo vitam tenuique Minervâ;
—— famulasque ad lumina longo
Exercet penso; castum ut servare cubile
Conjugis, et possit parvos educere natos.
Æn. VIII, 408.

Ἥ τε σταθμὸν ἔχουσα καὶ εἴριον, ἀμφὶς ἀνέλκει
Ἰσάζουσ', ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται.
Ὣς μὲν τῶν ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο πτόλεμός τε·
Πρίν γ' ὅτε δὴ Ζεὺς κῦδος ὑπέρτερον Ἕκτορι δῶκε
Πριαμίδῃ, ὃς πρῶτος ἐσήλατο τεῖχος Ἀχαιῶν·
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Τρώεσσι γεγωνώς·
Ὄρνυσθ', ἱππόδαμοι Τρῶες· ῥήγνυσθε δὲ τεῖχος
Ἀργείων, καὶ νηυσὶν ἐνίετε θεσπιδαὲς πῦρ.
Ὣς φάτ' ἐποτρύνων· οἱ δ' οὔασι πάντες ἄκουον,
Ἴθυσαν δ' ἐπὶ τεῖχος ἀολλέες· οἱ μὲν ἔπειτα
Κροσσάων ἐπέβαινον, ἀκαχμένα δούρατ' ἔχοντες.
Ἕκτωρ δ' ἁρπάξας λᾶαν φέρεν, ὅς ῥα πυλάων
Εἱστήκει πρόσθεν, πρυμνὸς, παχὺς, αὐτὰρ ὕπερθεν
Ὀξὺς ἔην· τὸν δ' οὔ κε δύ' ἀνέρε δήμου ἀρίστω
Ῥηϊδίως ἐπ' ἄμαξαν ἀπ' οὔδεος ὀχλίσσειαν,

Quae stateram tenens et lanam, utrinque appendit
Exaequans, ut liberis tenuem mercedem ferat.
Sic quidem horum aequalitèr pugna intendebatur bellumque;
Usque dum tandem Jupiter gloriam superiorem Hectori daret
Priamidae, qui primus irrupit murum Achivorum:
Clamavit autem intentissimâ-voce Trojanis vociferans:
" Ingruite, equûm-domitores Troës: perrumpite autem murum
" Argivorum, et navibus immittite immanè-ardentem ignem."
Sic dixit incitans: illi autem auribus omnes audiverunt,
Rectáque irruebant in murum frequentes: iique deinde
Pinnas ascendebant, acutas hastas tenentes.
Hector verò correptum lapidem ferebat, qui portas
Stabat ante, extremus, crassus; et desuper
Acutus erat: quem ne duo quidem viri ex populo fortissimi
Facilè in plaustrum à solo movere possent,

Ver. 436. — *μάχη — πτόλεμός τε.*] Vide suprà ad ή, 232, 279.

Ver. 438. *Πριαμίδῃ.*] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 440. *Ὄρνυσθ'.*] Ita restituit *Barnesius* ex δ', 509. suprà; et ex MSS. duobus. Optimè. Quod enim habent Vulgati, *Ὄρνυθ'*, ferri omninò non potest. Quippe et *Activum* est, *ὄρνυτε*; et penultimam necessariò corripit. Quâ enim analogiâ fit *δίδωμι, δίδοτε*; eâdem fit *ὄρνυμι, ὄρνυτε.* Neque in his ullus unquam est licentiæ locus.

Ibid. ——— *ῥήγνυσθε δὲ τεῖχος.*]

Sed vos, ô lecti; ferro quis scindere vallum
Apparat, et mecum invadit trepidantia castra? *Æn.* IX, 146.

Ver. 443. *Ἴθυσαν δ' ἐπὶ τεῖχος.*]

Accelerant actâ paritèr testudine Volsci,
Et fossas implere parant, ac vellere vallum:
Quærunt pars aditum, et scalis ascendere muros. *Æn.* IX, 505.

Ver. 446. *Εἱστήκει πρόσθεν*] Si *ἕστηκεν* dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad δ', 434. 492. et ad ά, 37.

Ibid. — *πρυμνὸς, παχὺς — οὔ κε δύ' ἀνέρε.*]

——— Saxum circumspicit ingens,
Saxum antiquum, ingens; campo quod fortè jacebat,
Limes agro positus, litem ut discerneret arvis.
Vix illud lecti bis sex cervice subirent,
Qualia nunc hominum producit corpora tellus:
Ille manu raptum trepidâ torquebat in hostem,
Altior insurgens. ——— *Æn.* XII, 896.

Ver. 448. —— *ἐπ' ἄμαξαν.*] *Al.* *ἐφ' ἄμαξαν.*

Ibid. —— *ὀχλίσσειαν.*] *Al.* *ὀχλίσειαν.* Malè. Secunda enim corripitur. Vide suprà ad ά, 140.

Οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος·
Τόν οἱ ἐλαφρὸν ἔθηκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω.
Ὡς δ' ὅτε ποιμὴν ῥεῖα φέρει πόκον ἄρσενος οἰὸς,
Χειρὶ λαβὼν ἑτέρῃ, ὀλίγον δέ μιν ἄχθος ἐπείγει·
Ὣς Ἕκτωρ ἰθὺς σανίδων φέρε λᾶαν ἀείρας,
Αἵ ῥα πύλας εἴρυντο πύκα στιβαρῶς ἀραρυίας,
Δικλίδας, ὑψηλάς· δοιοὶ δ' ἔντοσθεν ὀχῆες
Εἶχον ἐπημοιβοὶ, μία δὲ κληῒς ἐπαρήρει.
Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καὶ ἐρεισάμενος βάλε μέσσας,
Εὖ διαβάς· ἵνα μή οἱ ἀφαυρότερον βέλος εἴη·
Ῥῆξε δ' ἀπ' ἀμφοτέρους θαιρούς· πέσε δὲ λίθος εἴσω
Βριθοσύνῃ, μέγα δ' ἀμφὶ πύλαι μύκον· οὐδ' ἄρ' ὀχῆες
Ἐσχεθέτην, σανίδες δὲ διέτμαγεν ἄλλυδις ἄλλη
Λᾶος ὑπαὶ ῥιπῆς· ὁ δ' ἄρ' ἔσθορε φαίδιμος Ἕκτωρ,
Νυκτὶ θοῇ ἀτάλαντος ὑπώπια· λάμπε δὲ χαλκῷ
Σμερδαλέῳ, τὸν ἕεστο περὶ χροΐ· δοιὰ δὲ χερσὶ
Δοῦρ' ἔχεν· οὐκ ἄν τίς μιν ἐρυκάκοι ἀντιβολήσας,
Νόσφι θεῶν, ὅτ' ἐσᾶλτο πύλας· πυρὶ δ' ὄσσε δεδήει.
Κέκλετο δὲ Τρώεσσιν, ἑλιξάμενος καθ' ὅμιλον,
Τεῖχος ὑπερβαίνειν· τοὶ δ' ὀτρύνοντι πίθοντο·

Quales nunc homines sunt: ille verò ipsum facile vibrabat etiam solus:
Hunc *scilicèt* ei levem reddiderat Saturni filius versuti.
Sicut autem quando opilio facilè portat vellus arietis,
Manu prehensum alterâ, exiguumque ipsum pondus urget:
Sic Hector rectà in tabulas ferebat lapidem sublatum,
Quae portas muniebant valdè spissè coagmentatas,
Bifores, altas: duo autem intùs vectes
Firmabant invicem-transversi, una verò clavis accommodata-erat.
Stetit verò valdè propè profectus, et adnixus percussit medias,
Firmitèr divaricatis-cruribus-stans; ne ei imbelle telum esset:
Rupitque ambos cardines: cecidit autem lapis intrò
Magno pondere, immanè verò circà portae crepuerunt: neque vectes
Sustinuerunt, tabulae verò disruptae sunt aliò alia
Lapidis ex impetu: Insiliit autem illustris Hector,
Nocti veloci similis aspectu: fulgebatque aere
Terribili, quo indutus erat circa corpus: duas autem manibus
Hastas tenebat: Haud quis illum inhibere-potuisset occurrens,
Praeter deos, quandò insiliit in portas; igne verò oculi ardebant.
Hortabatur autem Trojanos, conversus ad agmen,
Murum transcendere: Illi autem hortanti paruerunt:

Ver. 450. Τόν οἱ] *Al.* Τόν ῥ' οἱ. Quòd perinde est. Vide ad ά, 51. n. 10.

Ver. 459. — *πέσε δὲ λίθος.*] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 460. — *μύκον.*] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 461. — *διέτμαγεν.*] *Al.* *διέτμαγον.*

Ver. 462. — *ὑπαὶ.*] *Al.* *ὑπό.*

Ver. 463. — *ἀτάλαντος.*] Vide suprà ad β, 627.

Ver. 464. — *Σμερδαλέῳ.*] *Al.* *Σμερδαλέον.*

Ver. 466. — *πυρὶ δ' ὄσσε δεδήει.*] Vide suprà ad ά, 37 et 104.

Αὐτίκα δ' οἱ μὲν τεῖχος ὑπέρβασαν, οἱ δὲ κατ' αὐτὰς
Ποιητὰς ἐσέχυντο πύλας· Δαναοὶ δ' ἐφόβηθεν
Νῆας ἀνὰ γλαφυράς· ὅμαδος δ' ἀλίαστος ἐτύχθη.

Protinúsque alii quidem murum transcenderunt, alii verò per ipsas
Affabrè-factas infundebantur portas : Danai autem diffugerunt
Naves ad cavas : tumultusque vehemens consecutus est.

Ver. 469. —— ὑπέρβασαν.] Fit ὑπέρβασαν, simili analogiâ, ac ἔθεσαν, ἵστασαν, ἔδοσαν.

Ver. 471. —— ἐτύχθη.] *Al.* ὀρώρει.

FINIS TOMI PRIMI.

